

੧੯ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਰੁਤਿ ਪਹਿਲੀ Rut 1

Sri Gur Partap Suraj Granth

ਕ੍ਰਿਤः

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ'

By

Bhai Santokh Singh 'Kavi Churamani'

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ
ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ
੩੦੦ ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

Dedicated to 300th Martyrdom Anniversary of
Guru Gobind Singh ji's
Four Sahibzadas & Mata Gujri ji

ਵਲੋਂ: ਭਾਈ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ)

Bhai Baljinder Singh ji

© Baljinder Singh 16914 Lassen Street, Northridge, CA 91343 USA

ੴ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ੴ

ਦੇ ਸ਼ਬਦ

ਵਲੋਂ: ਸਿਰਜਕ ‘ਈਸਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ’

ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ

ਵਲੋਂ: ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੰਧਾਵਾ

(ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ)

ਸੰਦੇਸ਼

ਵਲੋਂ: ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋ. (ਰੀਟਾਇਰਡ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
(ਐਕਸ ਫੈਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ

ਕੀ-ਸਟ੍ਰੋਕ ਸੂਚੀ

ਤਤਕਰਾ ਰੁਤਿ ਪਹਿਲੀ

ਰੁਤਿ ਪਹਿਲੀ

ਦੇ ਸ਼ਬਦ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸ੍ਰੋਤ ਉਸ ਕੌਮ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਕੌਮ ਫ਼ਖਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਮੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਸ੍ਰੋਤ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਭਾਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਤਨੇ ਕੁ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਨੀਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਆਵੱਸਕ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ੍ਰੋਤ ‘ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ’ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਹੈ। ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਅਦਭੁਤ ਵਿੱਦਵਤਾ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸ੍ਰੋਤ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਖੋਜੀ ਇਸਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿੱਦਵਤਾ ਅਧੂਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੁਰ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਦੀ ਕਥਾ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚਾਮੁੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਦਾਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਵਾਰਾਂ/ਕਬਿੱਤ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਰਚ ਟੂਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ; ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ‘ਨਾਭਾ’ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ‘ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰਤਾਨਾਕਰ ਮਹਾਨਕੋਸ਼’, ਨਿਰਮਲਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਅਰਜ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ‘ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ’ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਿਲ ਸੀ), ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ‘ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਡਿਜਿਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ੧੨ ਰਾਜਾਂ, ੬ ਰੁਤਾਂ ਅਤੇ ੨ ਐਨ ਡਿਜਿਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਮਹਾਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਇਸ ਕੀਟ ਪਾਸੋਂ ਲਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਪੰਕਤੀ-ਛੇਦ ਅਤੇ ਪਦ-ਛੇਦ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਕੁ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਬੇਲੋੜੇ ਅਤੇ ਮਨਮੱਤ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੁੱਛ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ

ਲਈ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਰਤਨ ਡਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਯਾਸ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਫੁੱਟਨੋਟ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੇ ਕੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜ ਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਤਤਕਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਸੂ ਤੱਕ ਸਿੱਧੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਆਸਾਨ ਲਿੰਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਮ.ਏ. (ਜੰਮ੍ਹ) ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ‘ਸੰਬੰਧ ਸੂਚਕ ਅਨੁਕੂਮਣਿਕਾ’ (ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼) ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ) ਦਾ ਵੀ ਦਾਸ ਰਿਣੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦਾਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਤੱਗ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ‘ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਿਜ ਕਰਮਸਰ’ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ‘ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ’ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਸ ਡਾ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ‘ਬਿੰਦ’ (ਸੈਨ ਮਟੇਓ, ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ) ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ, ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣਾ ਭਰਪੂਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਮੰਜ਼ਿਲ ਹਾਲਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ, ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ (ਪਾ: ੬ ਅਤੇ ਪਾ: ੧੦), ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ, ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤਨਾਮੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟੀਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹੋਰ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ... ਕਾਰਜ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਸੀਸ ਨਾਲ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕਰਨ, ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਹੁਣ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਅਤੇ ‘ਹਉ ਮੂਰਖ’ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਕਾਰੇ’ ਲੱਗਿਆ ਰਹੇ:

ਪੂਰੀ ਸੌ ਨੂੰ ਡਰ ਘਾਟੇ ਦਾ, ਡਰ ਨਹੀਂ ਅੱਧੀ ਤਾਈਂ।

ਰੱਬਾ ! ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਪੂਰੀ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਦਾਸ
ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਮਸਰ, ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ

ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨਿੰਨ 'ਪਿਆਰੇ' ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਜਿਹੜੀ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ, ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਵਖਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ 'ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ' ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਵਚਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸਫ਼ਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਰੀਤਿ ਚਲਾਈ ਹੈ।

ਦਾਸ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਾਰੇ ਬਗਾਹੇ ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸਰਚ ਟੂਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ 'ਕਵਿ ਚੁੜਾਮਣਿ' ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਸੰਨ 2008 ਈ. ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ 400 ਸਾਲਾ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ 300 ਸਾਲਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ 'ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ' ਟੀਕਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ, 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਅਤੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਤੱਗਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ 'ਗੁਰਮੁਖ ਹੰਸਾਂ' ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਪਮਾ ਦਾ 'ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਭਾਈ ਕਾਨੂ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ 'ਮਹਾਨਕੋਸ਼' ਆਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਘਾਲਣਾ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣਾ, ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਣੇ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ' ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਮਨੋਰਥ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਸ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ' ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਾਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

੨੧ ਜਨਵਰੀ ੨੦੦੪
ਰੰਧਾਵਾ

ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ।

ਸੰਦੇਸ਼

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾ ਸੰਤ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਝਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਹਨ। ਚੇਤਨ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰੰਪਕ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਝ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਤ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਵਖਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੌਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਟਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਧਰਮ, ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਖੋਜਕਾਰ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਨਵੀਨਤਮ ਸੂਚਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਬੜੇ ਤੀਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਘਾਟ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਸ ਸਦਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰੇਖ ਤੇ ਅਪ੍ਰੇਖ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਡ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਵੈਂਬਸਾਈਟ ਤੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਐਨ-ਸਹਾਇਕ ਬਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਉਹ ਐਨਾ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੇਰੇ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਲਗਨ ਉਪਰ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ‘ਈਸ਼ਵਰ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ’ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸੰਸਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਸਵੈਯੋ; ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ (੪ ਜਿਲਦਾਂ); ਸ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਟੀਕ (੮ ਜਿਲਦਾਂ); ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚਿਤ ‘ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਨ’ (੧੦ ਜਿਲਦਾਂ); ਭਾਈ ਕਾਨੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਮੇਰਾ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਸ਼’ (੨ ਜਿਲਦਾਂ) ਨੂੰ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ’ (੧੪ ਜਿਲਦਾਂ) ਸਮੇਤ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਤੁਕ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਪਰ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਕ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਵੇਖਣੇ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਥਵਾ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਸ਼’ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਢੂੰਡ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨੀ ਅਥਵਾ ਰਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਭਾਲ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ

ਅਗਲੀਆਂ-ਪਿਛਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖਰੇ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਵੱਡੇਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਆਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸਰਨ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਖਸ਼ਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿਣ। ਸਾਡੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ
੨੮ ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੪

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੋ. (ਰੀਟਾਇਰਡ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
(ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ

ਰੁਤਿ ਪਹਿਲੀ

(ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਤਤਕਰਾ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਤਤਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧ ਉਪਰ ਕਲਿਕ ਕਰੋ ਜੀ)

<u>੧</u>	<u>੨</u>	<u>੩</u>	<u>੪</u>	<u>੫</u>	<u>੬</u>	<u>੭</u>	<u>੮</u>	<u>੯</u>	<u>੧੦</u>	<u>੧੧</u>
<u>੧੨</u>	<u>੧੩</u>	<u>੧੪</u>	<u>੧੫</u>	<u>੧੬</u>	<u>੧੭</u>	<u>੧੮</u>	<u>੧੯</u>	<u>੧੯</u>	<u>੨੦</u>	<u>੨੧</u>
<u>੨੨</u>	<u>੨੩</u>	<u>੨੪</u>	<u>੨੫</u>	<u>੨੬</u>	<u>੨੭</u>	<u>੨੮</u>	<u>੨੯</u>	<u>੨੯</u>	<u>੩੦</u>	<u>੩੧</u>
<u>੩੨</u>	<u>੩੩</u>	<u>੩੪</u>	<u>੩੫</u>	<u>੩੬</u>	<u>੩੭</u>	<u>੩੮</u>	<u>੩੯</u>	<u>੩੯</u>	<u>੪੦</u>	<u>੪੧</u>
<u>੪੨</u>	<u>੪੩</u>	<u>੪੪</u>	<u>੪੫</u>	<u>੪੬</u>	<u>੪੭</u>	<u>੪੮</u>	<u>੪੯</u>	<u>੪੯</u>	<u>੫੦</u>	<u>੫੧</u>

ਕੀ-ਸਟ੍ਰੋਕ ਸੂਚੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਖਰ ਲੱਭਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਫਾਂਟ
ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀ-ਸਟ੍ਰੋਕ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਉ	ਅ	ਏ	ਸ	ਹ	ਕ	ਖ	ਗ	ਘ	ਙ
A	a	e	s	h	k	K	g	G	Alt+ 249
ਚ	ਛ	ਜ	ਝ	ਵ	ਟ	ਠ	ਡ	ਢ	ਣ
c	C	j	J	Alt+ 248	t	T	f	F	N
ਤ	ਥ	ਦ	ਧ	ਨ	ਪ	ਫ	ਬ	ਭ	ਮ
q	Q	d	D	n	p	P	b	B	m
ਯ	ਰ	ਕ	ਵ	ੜ	ਸ	ਖ	ਗ	ਜ	ਫ
X	r	k	v	V	S	Alt+ 222	Alt+ 223	Z	Alt+ 227
ਲ	ਲੁ	ਜ	ਤ	ਤ	ਤੀ	f	ਤੀ	-	-
Alt+ 253	L	Alt+ 206	Alt+ 236	w	W	i	I	u	Alt+ 252
=	=	-	~	~	~	~	:	~	~
U	Alt+ 193	Alt+ 216	y	Y	o	O	x	M	Alt+ 251
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
z	Alt+	Alt+ 196	Alt+ 180	H	Alt+ 231	Alt+ 195	Alt+ 156	Alt+ 205	R
-	.	ঃ							
Alt+ 216	Alt+ 230	Alt+ 218							

ਤਤਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧

<u>੧</u>	<p style="text-align: center;"><u>ਪਹਿਲੀ ਰੁਤਿ</u></p> <p>ਅਥ ਰਤ ਪ੍ਰਬਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਥਨੰ।</p> <p>੧. [ਇਸ੍ਤ ਦੇਵ-ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ-ਮੰਗਲ]</p> <p>੨. 'ਕਵਿ-ਸੰਕੇਤ ਮਿਰਯਾਦਾ' ਦਾ ਮੰਗਲ।</p> <p>੩. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੪. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੫. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੬. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੭. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ</p> <p>੮. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੯. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੧੦. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੧੧. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੧੨. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ-ਮੰਗਲ।</p> <p>੧੩. ਇਸ੍ਤ ਗੁਰੂ-ਦਸੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ-ਮੰਗਲ।</p> <p>[ਰਾਸਾਂ ਰੁਤਾਂ ਤੇ ਐਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਦਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ]</p> <p>[ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ]</p> <p>[ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਰੂਪਕ]</p> <p>[ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਦੀ ਮਾਫੀ]</p> <p>[ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ]</p> <p>[ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਨਮਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮੰਗਲ]</p> <p>[ਉਸਤਾਦ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ]</p> <p>[ਕਥਾ ਦਾ ਮਹਾਤਮ]</p>
<u>੨</u>	੨. [ਸੀਸ ਕੀਰਤਪੁਰ ਲਿਆਉਣਾ]
<u>੩</u>	੩. [ਸੀਸ ਸਸਕਾਰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ]
<u>੪</u>	੪. [ਜੱਗਜ ਕੀਤਾ]
<u>੫</u>	੫. [ਦਸਤਾਰ ਬੰਦੀ]
<u>੬</u>	੬. [ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ]
<u>੭</u>	੭. [ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਚਨ]
<u>੮</u>	੮. [ਤਾਨੇਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ]
<u>੯</u>	੯. [ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਗਾਈ]
<u>੧੦</u>	੧੦. [ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਹੌਰ ਵੱਸਣਾ]

<u>੧੧</u>	੧੧. [ਵਜਾਹ ਪ੍ਰਸੰਗ]
<u>੧੨</u>	੧੨. [ਬਰਾਤ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ]
<u>੧੩</u>	੧੩. [ਬਰਾਤ ਦਾ ਛੁਕਾਉ]
<u>੧੪</u>	੧੪. [ਬਰਾਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਹੋਰ]
<u>੧੫</u>	੧੫. [ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਚਸ਼ਮਾ ਚਲਾਉਣਾ]
<u>੧੬</u>	੧੬. [ਬਰਾਤ ਵਾਪਸਾ। ਚੌਰੀ ਹੋ ਗਈ ਬੈਲੀ ਦੱਸੀ]
<u>੧੭</u>	੧੭. [ਮੇਲਾ ਵਿਦਾ। ਸਤਲੁਜ ਵਿਚ ਤਰਨਾ, ਗੁਲਾਬ ਰਾਇ]
<u>੧੮</u>	੧੮. [ਸਿੱਖ ਰੀਛ]
<u>੧੯</u>	੧੯. [ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵੀਰ ਰਸੀ ਨਿੱਤ ਕ੍ਰਿਯਾ]
<u>੨੦</u>	੨੦. [ਤੰਬੂ ਕਾਬਲੋਂ ਬਣਵਾਇਆ। ਦੂਜਾ ਵਿਵਾਹ]
<u>੨੧</u>	੨੧. [ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨਾ ਲਈ ਤਜਾਰੀ]
<u>੨੨</u>	੨੨. [ਰਤਨ ਰਾਇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ]
<u>੨੩</u>	੨੩. [ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੀਆਂ ਉਪਹਾਰਾਂ]
<u>੨੪</u>	੨੪. [ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਬਣਵਾਉਣਾ]
<u>੨੫</u>	੨੫. [ਘਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ। ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ]
<u>੨੬</u>	੨੬. [ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਵੱਜਣਾ]
<u>੨੭</u>	੨੭. [ਭੀਮਚੰਦ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਆਯਾ]
<u>੨੮</u>	੨੮. [ਰਾਜੇ ਭੀਮ ਚੰਦ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਮੇਲ]
<u>੨੯</u>	੨੯. [ਭੀਮਚੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਹਾਥੀ ਤੇ ਤੰਬੂ ਦਿਖਾਯਾ]
<u>੩੦</u>	੩੦. [ਭੀਮਚੰਦ ਵਿਦਾ। ਸਸਤ੍ਰ ਵਿੱਦਜਾ ਅੱਭਜਾਸ]
<u>੩੧</u>	੩੧. [ਭੀਮਚੰਦ ਦਾ ਦੂਤ ਹਾਥੀ ਮੰਗਣ ਆਯਾ]
<u>੩੨</u>	੩੨. [ਵਕੀਲ ਵਾਪਸ ਗਿਆ]
<u>੩੩</u>	੩੩. [ਭੀਮ ਚੰਦ ਦੀ ਸਲਾਹ]
<u>੩੪</u>	੩੪. [ਕੁਟਵਾਰ ਦਾ ਆਉਣਾ]
<u>੩੫</u>	੩੫. [ਕੁਟਵਾਲ ਨੇ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਸ ਕੀਤਾ]
<u>੩੬</u>	੩੬. [ਮਸੰਦਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸਮਝਾਉਣਾ]
<u>੩੭</u>	੩੭. [ਨੰਦਚੰਦ ਨੂੰ ਦਿਵਾਨ ਦਾ ਰੁਤਬਾ। ਬਨ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨਾ]
<u>੩੮</u>	੩੮. [ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਟੋਚੀਏ ਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਭੀਮਚੰਦ ਵੱਲ ਚਿਠੀ]
<u>੩੯</u>	੩੯. [ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਤੇ ਪੰਮਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਆਏ]
<u>੪੦</u>	੪੦. [ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਤੇ ਪੰਮੇ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ]
<u>੪੧</u>	੪੧. [ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਿਆਂ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ]
<u>੪੨</u>	੪੨. [ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ]
<u>੪੩</u>	੪੩. [ਨਾਹਣ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਆਇਆ]

<u>੮੮</u>	੮੮. [ਨਾਹਣ ਵਲ ਟੁਰਨਾ]
<u>੮੫</u>	੮੫. [ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਹੋਕੇ ਨਾਹਣ ਪ੍ਰਵੇਸ਼]
<u>੮੬</u>	੮੬. [ਜਮਨਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਥਾਂ ਪਸੰਦ ਕਰਨੀ]
<u>੮੭</u>	੮੭. [ਪਾਂਵਟਾ ਰਚਿਆ]
<u>੮੮</u>	੮੮. [ਨੰਦ ਚੰਦ ਤੇ ਦਯਾਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਇ ਪਾਸ ਗਏ]
<u>੮੯</u>	੮੯. [ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ। ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ]
<u>੫੦</u>	੫੦. [ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਤੇ ਨਾਹਣੇਸ਼ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਾਇਆ। ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਿਕਾਰ]
<u>੫੧</u>	੫੧. [ਸ਼ੇਰ ਮਾਰਿਆ, ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਵਿਦਾ ਹੋਯਾ]

ਪਹਿਲੀ ਰਿਤੁ ਚੱਲੀ

੧ਓਈ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
 ੧ਓਈ ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥
 ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ਵੇਂ ਦੇ ਆਦਿ ਵਿੱਚ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਭਗਵਤੀ = ਭਗਉਤੀ = ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ,

ਯਥਾ: ‘ਲਈ ਭਗਉਤੀ ਦੁਰਗਸਾਹਾ।’

(ਅ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਤੇਜਾ।

ਯਥਾ: ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਲ ਸਭ ਜਗ ਕੋ ਤਾਤਾ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਭਯੋ ਤੇਜਿ ਬਿਖਜਾਤਾ ॥

ਸੋਈ ਭਵਾਨੀ ਨਾਮ ਕਹਾਈ।’

(ਇ) ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ ਭੇਦ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਗਵਤ, ਭਗਵਤੀ ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ।

ਅਰਥ: ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਹਾਇ।

ਸੂਚਨਾ: ਸਾਰਦਾ ਦਾ ਮੰਗਲ ਅਗੇ ਅੰਕ ੨ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਏਥੇ ਮੁਰਾਦ ਤਲਵਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਅਥ ਰੁਤ ਪ੍ਰਥਮ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਥਨੰ।

{ਪ੍ਰਬੰਧ = ਸਾਹਿਤਯ ਰਚਨਾ, ਖਾਸਕਰ ਕਾਵਯ ਰਚਨਾ। ਕਾਵਯ ਨਿਬੰਧ। }

ਅਰਥ: ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਕਲਗੀਧਰ (ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ) ਕਾਵਯ ਨਿਬੰਧ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤ ਵਿੱਚ ਕਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

੧. [ਇਸ੍ਤੁ ਦੇਵ-ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ-ਮੰਗਲ]

<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਰ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨

ਦੋਹਰਾ: ਤੀਨੋਂ ਕਾਲ ਅਲਿਪਤ ਰਹਿ, ਖੋਜੈਂ ਜਾਂਹਿ ਪ੍ਰਬੀਨ।

ਬੀਨਤਿ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਤ੍ਰੈ, ਜਾਨਹਿ ਮਰਮ ਰਤੀ ਨ ॥੧॥

ਅਲਿਪਤ = ਅਸੰਗ। ਜੋ ਲਿਪਾਯਮਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਲੇਪ।

ਪ੍ਰਬੀਨ = ਚਤੁਰ ਪੁਰਸ਼, ਲਾਇਕ। ਬੀਨਤਿ = ਵਿੱਤ੍ਰੇਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹੈ, ਇਉਂ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸਰੂਪ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਜਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਮਰਮ = ਭੇਤਾ।

ਅਰਥ: ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੀਨ ਲੋਕ ਖੋਜਦੇ ਹਨ (ਪਰ ਓਹ) ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਲਿਪਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, (ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੀਨ ਉਸ ਨੂੰ) ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਤ੍ਰੈ ਪਦਾਂ ਦਾ ਲਕਸ਼ (ਤਾਂ) ਵਿੱਤ੍ਰੇਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, (ਪਰ ਉਸ ਦਾ) ਭੇਦ ਰਤੀ ਭਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ।

ਭਾਵ: ਪ੍ਰਬੀਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਮਨ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਨ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਪਰੈ ਹੈ, ਵਿਕਾਰ ਤੋਂ ਅਲੇਪ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਓਹ ਐਸੇ ਸਰੂਪ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮਨ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੋ ਪ੍ਰਬੀਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਹਾਂ, ਪ੍ਰਬੀਨਾਂ ਨੇ

ਐਉਂ ਬੀਨ ਬੀਨ ਕੇ ਕਿ ਓਹ ਆਹ ਬੀ ਨਹੀਂ ਆਹ ਬੀ ਨਹੀਂ, ਕਰਦਿਆਂ ਇਥੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ 'ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ' ਪਦਾਂ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰੂਪ ਜੋ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਸੋ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਇੱਛਾ, ਵਿਕਾਰ, ਲਿਪਾਇਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੁੱਧ ਸਰੂਪ ਉਸ ਦਾ ਸਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਸਹੀ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਭੇਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਭੇਤ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਮਨ ਬੁੱਧੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਅੱਪੜਦੀ ਨਹੀਂ। ਮਨ ਬੁੱਧੀ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹਨ ਤੇ ਓਹ ਅਦੇਸ਼ ਅਕਾਲ ਹੈ।

ਤਾਰ ਤਮਹਿ ਰਮ ਇਕ ਸਮਹਿ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਤਾਰ।

ਤਾਰਤਿ ਗੁਰੂ ਜਨਾਇ ਜਿਸ, ਮੋਹ ਬਿਸ਼ਾਜ ਬਿਸਤਾਰ ॥੨॥

ਤਾਰ ਤਮਹਿ = ਛੋਟੇ ਵੱਡਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਕ ਸਮਹਿ = ਇਕੋ ਜੇਹਾ।

ਬਿਸਤਾਰ = ਵਿਸਤਾਰ, ਫੈਲਾਉ। (ਅ) ਬਿਸ ਤਾਰ = ਵਿੱਸ ਉਤਾਰਕੇ।

ਅਰਥ: (ਉਹ) ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ (ਜਗਤ ਰੂਪੀ ਵਿਸਥਾਰ =) ਫੈਲਾਉ ਕਰਕੇ ਛੋਟਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਆਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ (ਇਹ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ) ਜਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਹ ਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ (ਸਮੁੰਦਰ ਵਰਗੇ) ਫੈਲਾਉ ਤੋਂ ਤਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: 2. ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ (ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ) ਜਣਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੋਹ ਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿੱਸ ਉਤਾਰ ਕੇ (ਉਸ ਨੂੰ) ਪਾਰ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵ: ਜੋ ਅਲਿਪਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭੇਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਪਦ ਦਾ ਲੱਖ ਹੈ, ਇੰਨਾ ਅਸੰਗ ਹੋਕੇ ਜੋ ਫੇਰ ਜਗਤ ਵਿਚ ਰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਉਪਰ ਕਿਹਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜਣਾ ਦੇਵੇ, ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ਜਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕੇ ਸਦ ਗਤੀ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

2. 'ਕਵਿ-ਸੰਕੇਤ ਮਿਰਯਾਦਾ' ਦਾ ਮੰਗਲ।

ਸੈਯਾ: ਸਾਰਦ ਬਾਰਦ ਕੀ ਬਰਿ ਭਾ ਰਦ,

ਪਾਰਦ ਨਾਰਦ ਰੰਗ ਬਿਸਾਰਦ।

ਸਾਰਦ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ ਦੁਤਿ ਸੁੰਦਰ,

ਸ੍ਰੀ ਗੁਨ ਸੁੰਦਰ ਬੁਧਿ ਉਦਾਰਦ।

ਦਾਰਿਦ ਦੁੰਦ ਬਿਲੰਦ ਨਿਕੰਦ

ਅਨੰਦ ਅਦਾਰਿਦ ਦੀਹ ਬਿਚਾਰਦ।

ਚਾਰੁ ਦਯਾ ਨਿਧਿ ਕੇ ਪਗ ਪੰਕਜ

ਬੰਦਨ ਨਾਮ ਜਪੋਂ ਬਰ ਸ਼ਾਰਦ ॥੩॥

ਸਾਰਦ ਬਾਰਦ = ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੇ ਬੱਦਲਾ।

ਭਾਰਦ = ਭਾ ਰਦ = ਸੋਭਾ।

ਮਾਤ (ਕਰਨ ਵਾਲਾ) (ਅ) ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ।

ਬਿਸਾਰਦ = ਚਤੁਰ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ।

ਸਾਰਦ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ = ਸਰਦ ਰੁਤ

ਦੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਵਰਗੇ ਮੁੱਖ ਵਾਲੀ।

ਬੁੱਧਿ ਉਦਾਰਦ =

ਉਦਾਰ ਸੁੱਧੀ ਦੀ ਦਾਤੀ [ਉਦਾਰ+ਦ]।

ਦਾਰਿਦ = ਦਰਿੱਦ੍ਰ।

ਦੁੰਦ = ਦੁੱਖ। ਅਦਾਰਿਦ = ਦਰਿੱਦ੍ਰ ਰਹਿਤ ਦਸ਼ਾ।

ਸੰਪਦਾ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ,

ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ। [ਅ+ਦਾਰਿਦ]।

ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਦਾਤੀ। [ਵਿਚਾਰ+ਦ]।

ਦੀਹਿ ਬਿਚਾਰਦ = ਡੂੰਘੀ

ਸਾਰਦ = ਸਰਸੂਤੀ।

ਅਰਥ: ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੇ ਬੱਦਲ^{*} ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਨੂੰ ਮਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਪਾਰੇ ਤੇ ਨਾਰਦ (ਵਰਗਾ) ਪ੍ਰਸਿੱਧ (ਉੱਜਲ) ਹੈ ਰੰਗ ਜਿਸਦਾ (ਤੇ) ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ (ਵਰਗੀ) ਜਿਸ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਉਦਾਰ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਦਾਤੀ ਹੈ, (ਜੋ) ਵੱਡੇ (ਵੱਡੇ) ਦਾਲਿੱਦ੍ਰਾਂ ਤੇ ਦੁਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਦਾਤੀ ਹੈ। (ਐਸੀ) ਦਯਾ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰ (ਸ਼ਾਰਦਾ) ਦੇ ਸੁਹਣੇ ਚਰਨ ਕਵਲਾਂ ਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ (ਉਸਦਾ) ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਨਾਮ ‘ਸਾਰਦਾ’ ਉਚਾਰਦਾ ਹਾਂ। (ਭਾਵ, ਹੇ ਸਾਰਦਾ ਮੈਨੂੰ ਭੀ ਅਨੰਦ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ)।

੩. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਚਿੱਤ੍ਰਪਦਾ ਡੰਦ: ਮਾਰ ਮਨਿੰਦ ਬਿਕਾਰਨਿ ਬਿੰਦ,
ਬਿਲੰਦ ਖਗੰਦ ਬਲੀ ਸਮ ਮਾਰਿ।
ਮਾਰ, ਹੰਕਾਰਹਿੰ, ਕ੍ਰੋਧਹਿੰ, ਲੋਭਹਿੰ,
ਮੋਹ ਸ ਮੂਲਹਿੰ ਦੇਤਿ ਉਪਾਰਿ।
ਪਾਰ ਕਰੇ ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਕੇ ਗਨ,
ਦੇ ਧਨ ਕੋ ਸਤਿਨਾਮ, ਉਦਾਰ।
ਦਾਰੁਨ ਦੂਤ ਤਜੈਂ ਸੁਨਿ ਨਾਮ,
ਨਮੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਾਲੁ ਕੁਮਾਰ ॥੪॥

ਮਾਰ ਮਨਿੰਦ = ਸਰਪਾਂ ਵਰਗੇ। ਸਰਪਾਂ ਰੂਪੀ।

ਖਗੰਦ = ਗਰੁੜ।

ਮਾਰਿ = ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਰ = ਕਾਮ। ਸਮੂਲਹਿੰ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ।

ਦੇਤਿ ਉਪਾਰਿ = ਉਖਾੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁੱਟਦੇ ਹਨ।

ਕਾਲੁ ਕੁਮਾਰ = ਕਾਲੁ+ਕੁਮਾਰ = (ਬਾਬਾ) ਕਾਲੁ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ। (ਅ) ਕਾਲ+

ਕੁ+ਮਾਰ = ਕਾਲ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ।

ਅਰਥ: (ਜੋ) ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਰੂਪੀ ਸਰਪਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬਲੀ ਗਰੁੜ ਵਤ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਾਮ ਨੂੰ, ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ, ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ, ਲੋਭ ਨੂੰ, ਮੋਹ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁੱਟ ਸੁਟਦੇ ਹਨ। (ਅਤੇ ਜੋ ਐਸੇ) ਉਦਾਰ ਹਨ ਕਿ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ) ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਪੁੰਜ ਹੀ ਸਤਿਨਾਮ (ਰੂਪੀ) ਧਨ ਦੇਕੇ (ਭੈਸਾਗਰ ਤੋਂ) ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। (ਤੇ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਕੇ ਭਜਾਨਕ (ਜਮ ਦੇ) ਦੂਤ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਾਲੁ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ।

੪. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਸ੍ਰੇਣਾ: ਜਰ ਜਾਇ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਤੇ ਅਜਰੀ
ਅਸ ਪਾਇ ਗਏ ਸਗਰੀ ਉਰ ਮੈਂ ਜਰ।
ਜਰਬੇ ਜਿਨ ਕੀ ਅਵਿਲੋਕ ਜਰਾਇਕ

* ਸਰਦ ਰੁਤ ਦਾ ਬੱਦਲ ਅਕਸਰ ਚਿੱਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੂਰ ਕਰੀ ਗਨ ਦੋਖਨਿ ਕੀ ਜਰਾ।
 ਜਰਤੇ ਬਿਸ਼ਾਗਨਿ ਮੈਂ ਜਨ ਜੇ
 ਸਰਨਾਗਤ ਹੀ ਜਲ ਨਾਮ ਰਿਦੈ ਜਰਾ।
 ਜਰ ਗਜਾਨ ਦਯੋ ਹਰਿ ਦਾਰਿਦ ਮੋਹ,
 ਨਮੋ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਹੈਂ ਨਿਤ ਹਾਜ਼ਰ ॥੫॥

ਜਰਜਾਇ ਨਹੀਂ = ਜੋ ਜਰੀ ਨਾ ਜਾਏ। ਅਜਰੀ = ਨਾ ਜਰੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ।
 ਗਏ... ਜਰ = ਸਹਾਰ ਗਏ।

ਜਰਬੇ = ਜ਼ਰਬ, ਠੁਹਕਰ। 'ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਠੁਹਕਰ' ਕਹਿਕੇ ਕਵਿ ਜੀ ਨੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਨਜ਼ਾਕਤ ਦਿਖਾਈ ਹੈ।

(ਅ) ਸਹਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ।
 ਜਰਾਇਕ = ਜ਼ਰਾ ਕੁ। ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ। ਜਰ = ਜੜ। ਜਰਤੇ =
 ਸੜਦੇ।

ਬਿਸ਼ਾਗਨਿ = ਵਿਸ਼ਾਯ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ। ਜਰ = ਜੀਰਨਾ। ਸਿੰਜਰਨਾ,
 ਸਿੰਚਨਾ। ਜਰ = ਧਨ।

ਨਿਤ ਹਾਜ਼ਰ = ਜੋ ਨਿਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ। (ਅ) ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮੀਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਰਥ: ਐਸੀ ਅਜਰ (ਵਸਤੂ) ਨੂੰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਜਰੀ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੀ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਜਰ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨੀ ਤੱਕਣੀ ਦੀ ਠੁਹਕਰ ਨੇ (ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ) ਸਭਿ ਦੋਖਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, (ਤੇ) ਜੇਹੜੇ ਦਾਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਰੂਪੀ ਅਗਨਿ ਵਿੱਚ ਸੜਦੇ ਸਨ, ਸਰਨੀ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਜਲ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੜਦੇ) ਰਿਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਿਆ (ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ) ਮੋਹ (ਰੂਪੀ) ਦਰਿੱਦ੍ਰ ਗਜਾਨ (ਰੂਪੀ) ਧਨ ਦੇ ਕੇ ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ (ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ) ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ (ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਬਿਨਯ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਓਹ ਮੇਰੇ) ਸਦਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ, (ਭਾਵ ਮੈਂ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾਂ)।

ਹੋਰ ਅਰਥ: (੨. ਸਤਰ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਬੀ ਸਹਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪ ਨੇ ਦੇਖ ਲਈ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਸਾਰੇ ਦੋਖਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਭਾਵ: ਦੂਸਰੀ ਤੁਕ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਵਲ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਮਾਧੀ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਜਿਸ ਰੋਗੀ ਪਰ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਸੋ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਦੋਖ (= ਪਾਪ) ਹਨ ਸੋ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਬਖਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਸਰੀਰਕ ਰੋਗ ਵੱਲ ਕੀਤੇ ਤੇ ਅਗਲੀ ਤੁਕ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਰਾਜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

ਪ. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਚਿੱਤ੍ਰਪਦਾ ਛੰਦ: ਡਾਰਤਿ ਜੇ ਬਿਘਨਾਂ ਗਨ ਕੋ
 ਤਿਨ ਕੋ ਤਤਕਾਲਹਿ ਦੇਤਿ ਬਿਡਾਰਿ।
 ਡਾਰ ਦੁਬਿੰਸਤਿ ਭੇ ਜਗ ਮੈਂ
 ਸਭਿ ਕੇ ਗੁਰ ਮੂਲ ਕਿਯੋ ਵਿਸਤਾਰ।

ਤਾਰਨ ਕੋ ਜਨ ਕੇ ਗਨ ਕੋ
ਸਤਿਨਾਮ ਦਿਯੋ ਸੁ ਕਰੈ ਭਵ ਪਾਰ।
ਪਾਰਤਿ ਸਿੱਖਜਨਿ ਭੱਲਜਨਿ ਭੂਖਨ
ਪੂਖਨ ਜਜੋਂ ਤਮ ਦੂਖਨ ਡਾਰਿ ॥੬॥

ਡਾਰਿਤ = ਪਾਉਣੇ ਵਾਲੇ। (ਅ) ਖਿਲਾਰਨ ਵਾਲੇ।

ਬਿਘਨਾਂ ਗਨ = ਸਮੂਹ ਵਿਘਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ। (ਅ) ਵਿਘਨਾਂ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ।

ਬਿਡਾਰ = ਨਾਸ਼। **ਡਾਰ** = ਡਾਲ, ਟਾਹਣੇ, ਸਾਖਾਂ।

ਦੁਬਿੰਸਤਿ = ਬਾਈ ੨੨। ਭਾਵ ੨੨ ਮੰਜੀਆਂ ਤੋਂ ਹੈ। **ਭੇ** = ਹੋਏ।

ਮੂਲ = ਮੁੱਢਾ। **ਕਿਯੋ** ਵਿਸਤਾਰ = ਫੈਲਾਏ। **ਪੂਖਨ ਜਜੋਂ** = ਸੂਰਜ ਵਤ।

ਤਮ ਦੂਖਨ ਡਾਰਿ = ਦੂਖਨਾ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਰਥ: ੨. (ਜੋ) ਗੁਰੂ (ਜੀ) ਸਾਰੀ (ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਆਪ) ਮੂਲ ਹੋਏ (ਅਤੇ) ਬਾਈ ਟਾਹਣੇ (ਆਪ ਤੋਂ) ਜਗਤ ਵਿਚ ਫੈਲਾਏ, ੩. (ਤੇ) ਜਨਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਲਈ ਸਤਿਨਾਮ (ਰੂਪੀ ਜਹਾਜ਼) ਦਿੱਤਾ (ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ) ਸੰਸਾਰ (ਸਾਗਰ) ਤੋਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਪਾਰ ਕਰੇ। ੪. (ਉਹ ਆਪ) ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ, ਸੂਰਜ ਸਮ ਦੋਸ਼ਾਂ ਰੂਪੀ ਅੰਧੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੱਲਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲ ਦੇ ਭੂਸ਼ਨ ਹਨ (ਐਸੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ) (ਕਿਉਂਕਿ) ੧. (ਆਪ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਬਹੁਤੇ ਵਿਘਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਤਕਾਲ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵ: ਕਵਿ ਜੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਖੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਾਰੂੰਵੀਂ ਰਾਸਿ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਪੰਨਾ ੪੪੯-੯੫ ਪਰ ਕਰ ਆਏ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ।

੨. ਐਉਂ ਭੀ ਭਾਵ ਕੱਢਣ ਦਾ ਜਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:- ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਹਾਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਕਹਿਕੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰੋ ਜੋ ਮੇਰਾ ਕਾਰਜ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ।

੬. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਦੋਹਰਾ: ਰਾਮ ਹਤੇ ਨਿਪ ਕੁਟਿਲ ਜਜੋਂ, ਮਾਰਜੋ ਰਾਵਨ ਰਾਮ।

ਰਾਮ ਜਥਾ ਮਗਪਾਲ ਪਰ, ਸਿਖ ਤਮ ਪਰ ਗੁਰ ਰਾਮ ॥੭॥

ਰਾਮ = ਪਰਸਰਾਮ। ਰਾਮ = ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਜੀ।

ਰਾਮ = ਬਲਭੱਦ੍ਰ। ਮਗਪਾਲ = ਮਗਧ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜਾ-ਜਰਾਸੰਧ।

ਗੁਰਰਾਮ = (ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ) ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ।

ਅਰਥ: ਜਿਵੇਂ ਪਰਸਰਾਮ ਨੇ ਖੇਟੇ ਰਾਜੇ ਮਾਰੇ, (ਜਿਵੇਂ) ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ (ਤੇ) ਜਿਵੇਂ ਜਰਾਸੰਧ ਉੱਤੇ ਬਲਭੱਦ੍ਰ (ਬਲੀ ਹੋਕੇ ਪਿਆ) ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ (ਅੱਗਜਾਨ ਰੂਪੀ) ਅੰਧੇਰੇ ਉੱਤੇ (ਬਲਵਾਨ) ਹਨ।

੭. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ

ਸਾਰ ਨਿਕਾਸਜੋ ਬੇਦ ਤੇ, ਜਗਤ ਦਿਖਾਇ ਅਸਾਰ।

ਸਾਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਲਈ, ਨਿਜ ਜਨ ਕੀ ਸੰਸਾਰ ॥੮॥

ਸਾਰ = ਤੱਤੂ, ਸਦਾ ਰਹਿਣੇ ਵਾਲਾ ਤੱਤ। ਬੇਦ = ਗਿਆਨ; ਜਾਣਨਾ।

[ਵੇਦ ਦਾ ਧਾਰੂ ਹੈ ਵਿਦ् = ਜਾਣਨਾ]। (ਅ) ਦੇਵ ਜੋ ਪੁਸਤਕ ਹਨ।

ਅਸਾਰ = ਨਾਂ ਸਾਰ, ਮਿੱਥਿਆ। ਸਾਰ = ਖਬਰਗੀਰੀ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ (ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇ ਅਸਹਿ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰਕੇ) ਜਗਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ (ਕਿ ਐਉਂ ਸ਼ਰੀਰ) ਅਸਾਰ ਹੈ, (ਅਸਹਿ ਕਸ਼ਟਾਂ ਵਿਚ ਅਡੋਲ ਆਤਮ ਸਮਾਪੀ, ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ) ਗਜਾਨ ਦਾ ਸਾਰ ਕੱਢਕੇ (ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਾਰ ਅਰ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਅਸਾਰ ਜਾਣਨਾ ਐਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਜਦ ਤੱਕ) ਜਗਤ ਵਿਚ (ਰਹੇ) ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਖਬਰਗੀਰੀ ਕੀਤੀ (ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ)।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ਵੇਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੱਤ ਕੱਢਿਆ, ਜਗਤ ਮਿੱਥਿਆ ਦਿਖਾਇਆ, ਆਪਣੇ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਖਬਰਗੀਰੀ ਕੀਤੀ (ਐਸੇ) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ (ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ)। 'ਵੇਦ ਪਦ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ' ਲਈ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬਾਰਧ ਅਧਯਾਤਮ ੧ ਅੰਕ ੯੯ ਦਾ ਭਾਵ ਤੇ ਰਾਸ ੩ ਅੰਸੂ ੪੧ ਅੰਕ ੫੦ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ।

ਉਂਵੇਂ ਵੇਦ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਛ ਸਾਰ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਕੁਛ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਈਸ਼੍ਵਰੀਯ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਸੋ ਸਾਰਾ ਸਾਰ ਸੀ, ਇਹ ਦੁਇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਗਜਾਨ ਇਕੋ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰ ਹੈ ਮੇਲ ਖਾਏਗਾ।

c. ਇਸ਼੍ਵਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਸੋਰਠਾ: ਹਰਿ ਅਰਿ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ, ਤੁਰਕਨ ਤਰਜੇ ਰਣ ਅਰੇ।

ਮਰੇ ਖਰੇ ਰਿਪੁ ਬ੍ਰਿੰਦ, ਠਰੇ ਨਿਬਰ ਪਾਰੇ ਪਰੇ ॥੯॥

{ਤਰਜੇ = ਤਾੜੇ। ਮਾਰੇ। (ਅ) ਤੁਰਕਨ ਤਰ ਜੇ = ਤੁਰਕ ਜੋ ਬਹੁਤੇ ਸਨ। }

ਅਰਥ: ਵੈਰੀ ਨਾਸ਼ਕ (ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਰਣ (ਵਿਚ ਅੱਗੇ) ਅੜੇ ਤੁਰਕ (ਖੂਬ) ਤਾੜੇ, ਤੇ ਪਾਲੇ ਪੈਣ ਨਾਲ ਠਰਕੇ ਨਿਰਬਲ ਹੋ ਹੋ ਬਹੁਤੇ ਵੈਰੀ ਖੜੇ ਖੜੇ ਮਰ ਗਏ।

ਭਾਵ: ਇਸ ਸੋਰਠੇ ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਜੋ ਜੁੱਧ ਕਾਂਗੜ ਪੁਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਕਟਾਖਜ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਘਨਾਂ ਰੂਪੀ ਵੈਰੀ ਯਾ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਲ ਆਪੇ ਠੰਢੇ ਪੈਕੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ।

d. ਇਸ਼੍ਵਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਕਾਨਨ ਹਿਰਦਾ ਦਾਸ, ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਬਿਕਾਰਨਿ ਤੇ ਕਲਿਤ।

ਪੰਚਾਨਨ ਸਮ ਬਾਸ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਪਦ ॥੧੦॥

{ਕਲਿਤ = ਵੇਹੜਿਆ ਹੋਇਆ, ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਪੰਚਾਨਨ = ਸ਼ੇਰ। }

ਅਰਥ: ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਬਨ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਾਰਾਂ ਰੂਪੀ ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, (ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਲਈ) ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਸ਼ੇਰ ਸਮਾਨ (ਇਸ ਬਨ ਵਿਚ) ਆ ਵਸਦੇ ਹਨ, (ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ।

੧੦. ਇਸ਼੍ਵਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਦੋਹਰਾ: ਤਨ ਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਦੋਖ ਗਨ, ਲਖਿ ਬਨ ਸੁਸ਼ਕ ਸਮਾਨ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਤਮਾ ਨਾਮ ਗੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਖਾਨ ॥੧੧॥

{ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਰਤਮਾ = ਅਗਨੀ। ਦੇਖੋ ਰਾ: ੧ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੧੫ ਦੇ ਪਦ ਅਰਥਾ। }

ਅਰਥ: (ਹੇ ਮਨ ਏਹ ਜਿਹੜੇ) ਤਨ ਮਨ ਦੇ ਦੁਖ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੋਖ ਹਨ (ਇਹ) ਸੁੱਕੇ ਬਨ ਵਤ ਜਾਣਕੇ ਅਗਨੀ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੁ (ਭਾਵ ਜਪ ਤਾਕਿ ਇਹ ਤੇਰੇ ਦੁਖ ਦੋਖ ਸੜ ਜਾਣ)।

੧੧. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ-ਮੰਗਲ।
ਬਿਸ਼ਨਾਗਨਿ ਤੇ ਸੁਸ਼ਕ ਹੈ, ਮਨ ਤਰੁ ਕੋ ਲਗਿ ਆਂਚ।

ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ, ਇਸ ਜਲ ਕੋ ਨਿਤ ਜਾਂਚ ॥੧੨॥

ਅਰਥ: ਬਿੱਛ ਨੂੰ (ਜਿਵੇਂ) ਆਂਚ ਲੱਗ ਕੇ (ਸੁਕਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਤਿਵੇਂ) ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਨ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਸੁੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ (ਜਲ ਰੂਪ ਹੈ, ਹੇ ਮਨ ਇਸ ਜਲ ਨੂੰ ਤੂੰ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ) ਨਿਤ ਮੰਗ)।

੧੨. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ-ਮੰਗਲ।
ਚਹਿੰ ਅਬਾਸਨਾ ਬਾਸਨਾ, ਕਰਿ ਨਿਜ ਮਨਹਿੰ ਮਲਿੰਦ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਦ, ਲਪਟਹੁ ਲਖਿ ਅਰਬਿੰਦ ॥੧੩॥
ਅਬਾਸਨਾ = ਵਾਸਨਾ ਰਹਿਤ ਅਵਸਥਾ। ਮਨ ਦਾ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋ ਜਾਣਾ। [ਅ: ਵਾਸਨਾ]।

ਬਾਸਨਾ = ਸੁਗੰਧੀ। ਖੁਸ਼ਬੋਈ। (ਅ) ਇੱਛਾ।

ਅਰਥ: (ਹੇ ਮਨ ! ਤੂੰ) ਵਾਸਨਾ ਰਹਿਤ ਅਵਸਥਾ ਰੂਪੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭੌਗ ਬਣਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਲ ਜਾਣਕੇ ਲਿਪਟ ਜਾਹ (ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿ ਚਰਨਾਂ ਕਮਲਾਂ ਦਾ ਧਯਾਨ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮਗਨ ਕਰਕੇ ਤੈਨੂੰ ਵਾਸਨਾ ਰਹਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ)

੧੩. ਇਸੂ ਗੁਰੂ-ਦਸੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ-ਮੰਗਲ।
ਏਕ ਜੋਤਿ ਦਸ ਰੂਪ ਗੁਰ, ਜਿਨ ਤੇ ਤਰਜੋ ਜਹਾਨ।

ਸਭਿ ਕੇ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਕੋ, ਸਦਾ ਬੰਦਨਾ ਠਾਨਿ ॥੧੪॥

ਅਰਥ: (ਦਸੋਂ) ਗੁਰੂ (ਸਾਹਿਬਾਨ) ਦਸ ਰੂਪ ਹਨ (ਪਰ) ਜੋਤਿ ਇਕੋ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਤਰਿਆ (ਮੁਕਤਿ ਹੋਇਆ ਹੈ) (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ) ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਕਵਲਾਂ ਨੂੰ (ਮੈਂ) ਸਦਾ ਬੰਦਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

[ਗਾਸਾਂ ਰੁਤਾਂ ਤੇ ਐਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਦਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ]

ਸੂਰਜ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ, ਬਰਨੀ ਦਾਦਸ਼ ਰਾਸਿ।

ਅਸਟ ਸਾਚ ਪਤਿਸ਼ਾਹ ਕੇ, ਬਰਨੇ ਬਰ ਗੁਨ ਰਾਸ ॥੧੫॥

ਅਰਥ: ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ (ਰੂਪੀ) ਸੂਰਜ ਉੱਤੇ ਬਾਰਾਂ (ਭਾਗ ਰੂਪੀ) ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਕਥਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ) ਅੱਠ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਰ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ) ਜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

*ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਅਗਨੀ ਦੁਖਾਂ ਤੇ ਦੋਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਸ਼ਨ ਰੂਪ ਅਗਨੀ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾੜਦੀ ਹੈ, ਏਹ ਫਰਕ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਬਰਤਮਾਂ ਤੋਂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਦ ਵਿਚ ਅਗਨੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕਟਾਖਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ।

ਦਛਣਾਇਨ ਉਤਰਾਇਣੇ, ਅਯਨ ਬਨੈਂਗੇ ਦੋਇ।

ਬਰਤਤਿ ਰੁਤ ਜੇ ਖਸ਼ਟ ਸੁਭ, ਤਿਨ ਪਰ ਬਰਨਨ ਹੋਇ ॥੧੯॥

ਦਛਣਾਇਨ ਉਤਰਾਇਣੇ = ਪੋਹ ਦੀ ਦ ਤੋਂ ਹੜ ਦੀ ਦ ਤਕ ਉਤ੍ਰਾਇਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦਛਣਾਇਨ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਹਿਸਾਬ ਮੂਜਬ ੨੧ ਜੂਨ ਤੇ ੨੨ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਅਯਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਅੱਪਤਦਾ ਹੈ। ਅਯਨ ਛੇ ਰਾਸਾਂ ਦਾ ਅਰਧ ਚੱਕ੍ਰ ਹੈ। ੨੩ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ੨੧ ਜੂਨ ਤੱਕ ਸੂਰਜ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਰੁਖ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਲ ਦੇ ਇਸ ਅਧੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਤ੍ਰਾਇਣ ਕਹੀਦਾ ਹੈ। ੨੨ ਜੂਨ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਰੁਖ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ੨੨ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਤ ਤੇ ਪੁਜਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਛਿਮਾਹੀ ਨੂੰ ਦੱਖਣਾਯਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰ = ਉਪ੍ਰੰਤ, ਪਿੱਛੋਂ।

ਅਰਥ: ਦਛਣਾਇਨ ਤੇ ਉਤ੍ਰਾਇਨ (ਰੂਪੀ) ਦੋ (ਹੋਰ ਭਾਗ) ਬਣਨਗੇ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੇ ਸੁਭ ਰੁਤਾਂ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ (ਅਰਥਾਤ, ਜੋ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਥਨ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ) ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ (ਦੋਨੋਂ ਅਯਨ) ਵਰਣਨ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਵ, ਹੁਣ ਵਰਣਨ ਹੋ ਰਹੇ ਛੇ ਰੁਤਾਂ ਰੂਪੀ ਛੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਦੋ ਐਨ ਦਛਣਾਇਨ ਤੇ ਉਤਰਾਇਣ ਵਰਣਨ ਕਰਾਂਗਾ।

ਪ੍ਰਥਮ ਕਰੀ ਕਵਿਤਾ ਰੁਚਿਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪਰਕਾਸ਼।

ਪੂਰਬਾਰਧ ਉਤਰਾਰਧ, ਇਮ ਬਰਨੇ ਗੁਨ ਰਾਸ ॥੧੭॥

ਅਰਥ: ਪਹਿਲੋਂ ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਕਵਿਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪੂਰਬਾਰਧ ਤੇ ਉਤ੍ਰਾਰਧ ਐਉਂ (ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਰਚਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ) ਸਾਰੇ ਯਸ ਨੂੰ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਬਿ ਕਲਗੀਧਰ ਕੀ ਕਥਾ, ਖਸ਼ਟ ਰੁਤਨ ਪਰ ਹੋਇ।

ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਭਯੋ, ਯਾਂ ਤੇ ਸਭਿ ਗਤਿ ਜੋਇ ॥੧੮॥

ਅਰਥ: ਹੁਣ ਕਲਗੀਧਰ (ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਦੀ ਕਥਾ ਦੇ ਛੇ ਰੁੱਤਾਂ (ਦੀ ਵੰਡ) ਪਰ ਕਥਨ ਹੋਵੇਗੀ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ (ਦਾ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ) ਸੂਰਜ ਹੋਇਆ, (ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁਤਾਂ ਐਨ ਸੂਰਜ ਦੀ) ਚਾਲ ਵਾਂਗੂੰ ਵੇਖੋ।

ਕਥੋਂ ਕਥਾ ਕੇ ਜਥਾਮਤਿ, ਤਥਾ ਸੁਨਹੁੰ ਸਿਖ ਸੰਤਾ।

ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਵਰ ਦੀਜਾਏ, ਮਿਲਹਿ ਗੁਰੂ ਭਗਵੰਤ^{*} ॥੧੯॥

ਅਰਥ: ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੇਰੀ ਬੁੱਧੀ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਹੀ (ਮੈਂ) ਕਥਾ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ। (ਹੇ) ਸਿੱਖੋ! (ਤੇ) ਸੰਤੋ! (ਤੁਸੀਂ) ਸੁਣੋ! (ਤੇ) ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ (ਮੈਨੂੰ) ਵਰ ਦਿਓ ਕਿ ਗੁਰੂ ਭਗਵੰਤ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ।

ਜਿਨ⁺ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਤੇ, ਹਲਤ ਪਲਤ ਸੁਖ ਪਾਇਂ।

ਸੋ ਕਯੋਂ ਮਨਹੁੰ ਬਿਸਾਰੀਐ, ਰਾਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬਸਾਇ ॥੨੦॥

*ਵਾਹਿ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਪੂਰਖ ਭਗਵੰਤ ਰੂਪ' ਦੇ ਵਾਕ ਮੂਜਬ ਗੁਰੂ ਭਗਵੰਤ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ। (ਅ) ਗੁਰੂ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ।

+‘ਜਿਨ’ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਜਿਸ’, ਇਕ ਬਚਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਤੁਕ ਵਿਚ ‘ਸੋ’ ਪਰ ਇਕ ਬਚਨ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅਰਥ: ਜਿਸ ਦੀ (ਇਕ) ਮੇਹਰ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਸੁਖ ਪਾਈਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰੀਏ (ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਦਾ) ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਕੇ ਰੱਖੀਏ (ਤਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਹੈ)।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਉਚਿਤ,
ਸਤਿਗੁਰ ਕਥਾ ਬਚਿੱਤ੍ਰ।
ਸੁਨੀਅਹਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਇਕੱਤ੍ਰ ਚਿਤ,
ਸੁਨਹੁ ਸਮਸਤ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ॥੨੧॥

ਇਕੱਤ੍ਰ ਚਿਤ = ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਤੇ ਚਿੱਤ ਲਾਕੇ। (ਅ) ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ। ਇਕਾਗ੍ਰ ਚਿੱਤ ਹੋਕੇ।

ਅਰਥ: ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਵਚਿੱਤ੍ਰ ਕਥਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੀ (ਸੁਣਨੇ) ਯੋਗ ਹੈ (ਇਸ ਲਈ ਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿੱਖੇ, ਮੇਰਿਓ) ਮਿੱਤ੍ਰੇ ! ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਚਿਤ ਲਾਕੇ (ਆਓ) ਸੁਣੋਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਬਣ ਜਾਓ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੨. (ਹੇ ਮੇਰੇ) ਮਿੱਤ੍ਰੇ ! ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਭਾਵ ਇਕਾਗ੍ਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ (ਇਸ) ਪਵਿੱਤ੍ਰ (ਕਥਾ) ਨੂੰ ਸੁਣੋ।

[ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ]

ਸੈਯਾ: ਰਸ ਬੀਰ ਭਰੇ, ਜਨ ਧੀਰ ਕਰੇ,
ਬਹੁ ਪੀਰ ਹਰੇ ਭਵ ਫੰਧਨ ਕੇ।
ਸੁਖ ਮੂਲ ਭਲੇ, ਰਿਪੁ ਸੂਲ ਮਿਲੇ,
ਅਨਕੂਲ ਢਲੇ, ਅਘਕੰਦਨ ਕੇ।
ਸਿਖ ਪਾਠ ਹਿਲੇ, ਦੁਖ ਦੋਖ ਦਲੇ,
ਕਰ ਕਾਜ ਚਲੇ ਸੁ ਅਨੰਦਨ ਕੇ।
ਅਤਿ ਮਿੱਤ੍ਰ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਬਚਿੱਤ੍ਰ ਚਰਿੱਤ੍ਰਤਿ
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਨੰਦਨ ਕੇ ॥੨੨॥

ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੧ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੩੯

[ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਰੂਪਕ]

ਬਿਤ ਦਾ ਚਿਤ ਕੀ, ਨਿਤ ਦਾ ਬਿਤ ਕੀ,
ਹਿਤ ਦਾ ਨਿਤ ਕੀ, ਸੁਨਿ ਹੰਤ ਜਰੀ।
ਸ਼ਰਧਾ ਗੁਰ ਕੀ, ਸੁਧ ਦਾ ਉਰ ਕੀ,
ਹਰਤਾ ਜੁਰ ਕੀ ਸੁਖ ਪੁੰਜ ਜਰੀ।
ਸਭ ਸਾਰ ਮਥਾ, ਘ੍ਰੂਤ ਆਰ ਜਥਾ,
ਇਹ ਚਾਰੁ ਕਥਾ ਅਜਰਾਨ ਜਰੀ।
ਗੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਗੁਬਿੰਦ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਮੁਕੰਦ
ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਜਰਾਉ ਜਰੀ ॥੨੩॥

ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੧ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੪੦

ਫਰਕ ਏਹ ਹਨ:- ਹਿਤਦਾ ਨਿਤ ਕੀ = ਅਟੱਲ ਭਗਤੀ ਦੀ ਦਾਤੀ ਹੈ।

ਖ੍ਰਿਤ ਆਰ ਜਥਾ = ਜਿਵੇਂ ਖਿਉ ਕੱਢ ਲਈਦਾ ਹੈ। [ਫਾ:, ਆਵੁਰਦਨ = ਲਿਆਉਣਾ ਤੋਂ ਆਰ']।

ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਜਰਾਉ ਜਰੀ = (ਮਾਨੋਂ) ਉੱਚੇ ਅਨੰਦ (ਦੇ ਗਹਿਣੇ) ਦੀ ਜੜਤ ਜੜੀ ਹੈ।

[ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ]

ਚੌਪਈ: ਸੁਮਤਿਵੰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ।

ਜੇ ਸੁਨਿ ਹੈਂ ਗੁਰ ਜਸ ਕਰਿ ਪੰਗਤਿ।

ਸਭਿ ਕੇ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕਰੋਂ।

ਮਤਿ ਥੋਰੀ ਤੇ ਪੁਨ ਪੁਨ ਡਰੋਂ ॥੨੪॥

ਅਰਥ: ਬੁਧੀਵਾਨ, ਪ੍ਰੇਮੀ (ਸਿੱਖ) ਤੇ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਜਿਹੜੇ ਪੰਗਤਿ ਕਰਕੇ ਗੁਰ ਜਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨਗੇ (ਤਿਨ੍ਹਾਂ) ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਤੇ ਬਿਨੈ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ) ਮੇਰੀ ਮਤੀ ਥੋੜੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਡਰਦਾ ਹਾਂ।

ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਹੁਏ ਦੂਖਨ ਜਮਾ।

ਸੁਨਿ ਨਹਿੰ ਤਰਕਹਿ, ਕੀਜਹਿ ਛਿਮਾ।

ਇਸ ਹਿਤ ਬਿਨਯ ਕਰੋਂ ਕਰ ਜੋਰਿ।

ਸਭਿ ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਕੇ ਚਰਨ ਨਿਹੋਰਿ ॥੨੫॥

{ਜਮਾ = ਇਕੱਠੇ, ਬਹੁਤੇ, (ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ)}

ਅਰਥ: (ਕਿ) ਭੁੱਲ ਚੁੱਕ ਤੇ ਦੂਖਨ (ਮੇਰੇ ਕਥਨ ਵਿਚ) ਬਹੁਤ ਹੋਣਗੇ, (ਆਪ) ਸੁਣਕੇ ਤਰਕਣਾ ਨਾ, ਖਿਮਾਂ ਕਰਨੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਪਰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

[ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ]

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਦਿ ਬਸੰਤਿ।

ਗੁਰ ਬਲ ਅਵਚਲ ਨਗਰ ਪ੍ਰਸੰਤਾ।

ਜਿਤ ਕਿਤ ਸਭਿ ਧਰਨੀ ਪਰ ਬਜਾਪਤਿ।

ਸਿੱਖਨਿ ਗਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਜਹਿੰ ਜਾਪਤਿ ॥੨੬॥

ਅਰਜ ਗੁਜ਼ਾਰੋਂ ਜੋਰਤਿ ਹਾਥਾ।

ਬੰਦੋਂ ਧਰ ਪਰ ਧਰਿ ਧਰਿ ਮਾਥਾ।

ਹੋਇ ਨਿਬਿਧਨ ਕਥਾ ਗੁਰ ਪੂਰੀ।

ਛੰਦ ਬੰਦ ਮਾਧੁਰਤਾ ਰੂਰੀ ॥੨੭॥

ਬਸੰਤ = ਵਸਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸੰਤ = ਤੱਕ [ਸੰਸ:, ਪ੍ਰਯੰਤ]।

ਬਜਾਪਤਿ = ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ। (ਅ) ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਆਦਿ (ਲੈਕੇ ਜੇਹੜੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਜਾਂ ਨਗਰੀਆਂ ਵਿਚ) ਵਸਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਅਸਥਾਨ ਅਵਚਲ ਨਗਰ ਤੱਕ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਬੀ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ

ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ (ਤੇ ਜਿਹੜੇ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਜਪਦੇ ਹਨ (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਅੱਗੇ) ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ (ਮੈਂ) ਅਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮੱਥਾ ਧਰ ਧਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ) ਕਥਾ ਸੁਹਣੀ ਛੰਦਾ ਬੰਦੀ ਤੇ ਮਿੱਠੀ (ਕਵਿਤਾ) ਵਿਚ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇ।

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਿੰਘ ਸਗਲ ਜਗ ਬਜਾਪਤਾ।

ਕਰਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਗੁਰੂ ਨਿਤ ਜਾਪਤਿ।

ਤਿਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇ ਚਰਨ ਮਨਾਉਂ।

‘ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਗ੍ਰੰਥ’ ਵਰ ਪਾਉਂ ॥੨੯॥

ਅਰਥ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਵਿਚ (ਜਿੰਨੇ) ਵਿਆਪ ਰਹੇ ਹਨ (ਜੋ) ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਤ ‘ਗੁਰੂ’ ‘ਗੁਰੂ’ ਜਪਦੇ ਹਨ, ਤਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂ ਚਰਨ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਵਿਘਨ) ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰ ਪਾਵਾਂ। ਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਖਾਲਸਾ ਸਾਰੇ।

ਹਤੇ ਸ਼ੱਡ੍ਹੁ ਕਰਿ ਜੰਗ ਅਖਾਰੋ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਿਮਰਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮ੍ਨ।

ਤਿਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇ ਚਰਨ ਪ੍ਰਨਾਮ੍ਨ ॥੨੯॥

ਅਰਥ: ਸਾਰਾ ਖਾਲਸਾ (ਪੰਥ ਜੋ) ਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ੱਡ੍ਹੁਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗ ਅਖਾੜੇ ਕਰਕੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਿਮਰਦਾ ਹੈ (ਤਿਸ) ਸਾਰੇ (ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ) ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ (ਮੈਂ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਭਾਵ: ਕਵਿ ਜੀ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਭੇਤਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਸਮਝ ਵਲ ਤੱਕੋ, ਕਿ ਗੁਰ ਸਿੱਖਾਂ, ਸਿੰਘਾਂ, ਖਾਲਸਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੰਕ ੨੯ ਤੋਂ ੨੯ ਵਿਚ ਜਦ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਚਰਨਾਂ ਪਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ‘ਗੁਰ ਜਹਿੰ ਜਾਪਤ’ = ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਜਪਦੇ ਹਨ। ਪੁਨਾ:-‘ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਗੁਰੂ ਨਿਤ ਜਾਪਤਾ।’ ਪੁਨਾ:-‘ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਿਮਰਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮ੍ਨ।’ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਖਾਲਸਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਨਿਰਵਿਘਨਤਾ ਦੀ ਯਾਚਨਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ‘ਸਿਮਰਨਿ’ ਵਿਚ ਹਨ। ਆਤਮ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਸੂਲ ਮੂਜਬ ‘ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆਂ’ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਧਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਦਾ ਕਿ ਮੋਇਆਂ ਦਾ ਐਸਾ ਸਿਮਰਨ ਧਯਾਨ ਧਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਵਗੁਣਾਂ ਤੇ ਮਾਯਕ ਮੈਲਾਂ ਨਾਲ ਮੈਲ ਦੀ ਛੁਹ ਲਾਉਂਦਾ ਤੇ ਕਈ ਵੇਰ ਭੈੜੇ ਆਵੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਰੋਗੀ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਉੱਜਲ, ਲਹੁਕੀ, ਤੇ ਹਉਂ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਹਲਕੀ, ਸੁਖੀ ਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਐਸਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਯਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਮਨ ਉੱਤੇ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

[ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਨਮਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮੰਗਲ]

ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਹਰਿ ਭਗਤ ਖਜਾਨਾ।

ਸਾਗਰ ਜਗਤ ਜਹਾਜ ਸਮਾਨਾ।

ਸੰਗਤਿ ਅਪਨੀ ਸਗਲ ਉਧਾਰਨ।
 ‘ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ’ ਗੁਰ ਕੀਨਿ ਉਚਾਰਨ ॥੩੦॥
 ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਜ਼ਾਹਰ ਜਾਗਤਿ ਜੋਤਿ।
 ਸਿੱਖਜਨਿ ਅਭਿਮਤਿ ਪੂਰਨ ਹੋਤਿ।
 ਭੁਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਦਾਇਕ ਜਗਨਾਬਾ।
 ਨਮੋਂ ਕਰੋਂ ਧਰ ਪਰ ਧਰਿ ਮਾਬਾ ॥੩੧॥
 ਲਾਖਹੁੰ ਲਿਖੇ ਧਰਾਤਲ ਸਾਰੇ।
 ਪਠਹਿੰ ਸੁਨਹਿੰ ਸਿਖ ਵਾਰ ਨ ਪਾਰੇ।
 ਸਕਲ ਕਾਮਨਾ ਲਹੀਅਤਿ ਜਿਸਤੇ।
 ਅੰਤ ਸਮੈਂ ਕੈਵਲ ਹੁਇ ਤਿਸਤੇ ॥੩੨॥

ਅਰਥ: ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋ ਗੁਰੂ (ਸਾਹਿਬਾਂ) ਨੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਉਹ) ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਤੇ ਹਗੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ (ਤੋਂ ਤਾਰਨ ਲਈ) ਜਹਾਜ ਸਮਾਨ ਹੈ, (ਜਿਸ ਵਿਚ) ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਜੋਤਿ (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ (ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ) ਸਿਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨ ਵਾਂਛਤ (ਕਾਮਨਾਂ) ਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ (ਤੇ ਜੋ) ਜਗਤ ਨਾਥ ਭੁਗਤ ਮੁਕਤਿ ਦਾ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਮੱਥਾ ਧਰਕੇ (ਤਿਸਨੂੰ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕਿ) ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤਲ ਤੇ ਲੱਖਾਂ (ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ) ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤੇ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਪੜ੍ਹਨ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਾਰ ਪਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ (ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ) ਅਤੇ ਜਿਸ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ) ਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਪਾਈਦੀਆਂ ਹਨ, (ਅਤੇ) ਅੰਤ ਸਮੈਂ (ਉਸ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਤੋਂ ਨਿੱਤ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਜ ਸਿੱਖ ਨਹਿੰ ਗਿਨਤੀ।
 ਤੇ ਅਬਿ ਸਭਿਨਿ ਅੱਗ੍ਰ ਮਮ ਬਿਨਤੀ।
 ਬਿਨਸਹਿੰ ਬਿਘਨ, ਗ੍ਰੰਥ ਹੁਇ ਪੂਰਾ।
 ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜਸ ਰੂਰਾ ॥੩੩॥

ਅਰਥ: ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਦੇ (ਸਮੇਂ ਦੇ) ਅਣਗਿਣਤ ਸਿੱਖ ਹਨ, (ਇਨ੍ਹਾਂ) ਸਾਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਘਨ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਤੇ (ਇਹ) ਗ੍ਰੰਥ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸੁਹਣਾ ਜਸ ਹੈ, ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ।

[ਉਸਤਾਦ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ]

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਅੱਖਰ ਦਾਤਾ।
 ਨਮੋਂ ਕਰੋਂ ਤਿਨ ਪਦ ਜਲ ਜਾਤਾ।
 ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਪਿਤਾ ਮਮ ਨਾਮੂ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਪ੍ਰਣਾਮੂ ॥੩੪॥
 ਨਿਜ ਮਾਤਾ ਕੋ ਕਰਿ ਅਭਿੰਦਨ।
 ਕਥੋਂ ਕਥਾ ਕਲਿ ਕਲੁਖਨਿਕੰਦਨ।

ਸੁਨੀਅਹਿ ਗਨ ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਸਾਵਧਾਨਾ।
ਇਕ ਮਨ ਹੋਇ ਧਰਹੁ ਨਿਜ ਕਾਨਾ ॥੩੫॥

ਅਰਥ: (ਮੇਰੇ) ਅੱਖਰ ਦਾਤਾ ਉਸਤਾਦ (ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਭਾਈ) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਗਯਾਨੀ) ਹਨ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਕਵਲਾਂ ਪਰ (ਮੈਂ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ (ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਭਾਈ) ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ (ਜੀ) ਹੈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੀ ਚਰਨ ਕਵਲਾਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੋਵੇ। (ਫੇਰ ਮੈਂ) ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ) ਕਥਾ ਕਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। (ਹੇ) ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਜਨੋ ! ਇਕ ਮਨ ਹੋਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਨ ਧਰਿ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਕੇ ਸੁਣੋ:-

[ਕਥਾ ਦਾ ਮਹਾਤਮ]

ਮਹਿੰਮਾ ਕਹਿੰ ਲਗ ਕਰੇ ਸੁਨਾਵੋਂ।
ਗੁਰ ਜਸ ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਰੁਚਿਰ ਬਨਾਵੋਂ।
ਗੁਰ ਸ਼ਰਧਾ ਕੋ ਉਰ ਅਧਿਕਾਵਤਿ।
ਜਿਸ ਤੇ ਭੁਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਸਿਖ ਪਾਵਤਿ ॥੩੬॥
ਸਕਲ ਕਾਮਨਾ ਦੇਵਨਹਾਰੀ।
ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਕੇ ਕਲਮਲ ਹਾਰੀ।
ਸੁਨਹਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਭਿ ਹੁਇ ਗੁਨ ਗਯਾਤਾ।
ਸਰਬ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਲਖਹਿ ਬੱਖਯਾਤਾ ॥੩੭॥
ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਡਾਰਨ ਦਾਸ ਉਧਾਰਨਿ।
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਕੀਨੇ ਜਿਮ ਕਾਰਨ।
ਸੁਨਹਿ ਸਰਬ ਕੋ ਸਾਰ ਪਛਾਨੈ।
ਪੁੰਨ ਉਪਾਇ ਪਾਪ ਗਨ ਹਾਨੈ ॥੩੮॥

ਅਰਥ: (ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਦੀ) ਮਹਿੰਮਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰ ਜਸ ਸੁਹਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿਕੇ ਸੁਣਾਵਾਂ? (ਇਹ) ਗੁਰ ਸ਼ਰਧਾ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ (ਹਰ) ਸਿੱਖ ਭੁਗਤ ਮੁਕਤਿ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥ ੩੬ ॥ (ਫੇਰ) ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਅਨੇਕਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਹਾਰੀ ਹੈ, (ਜੋ ਇਸ) ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਉਹ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਯਾਤਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਸਾਰੇ (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ) ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਜਾਣ ਲਵੇਗਾ ॥ ੩੭ ॥ (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ) ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰਨਾ ਇਸ ਤੋਂ ਆਦਿ ਲੈ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਨ (ਅਥਵਾ ਚਰਿੱਤ) ਕੀਤੇ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੋ ਸਾਰ ਹੈ ਪਛਾਣੇਗਾ ਉਹ (ਆਪਣੇ ਲਈ) ਪੁੰਨ ਉਪਾਕੇ (ਆਪਣੇ) ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਹੁਇ ਚਿਤ ਚੌਪੰ ਜੁ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖਯ।
ਪਠਹਿ ਸੁਨਹਿ ਅਥਿ ਕਿਧੋਂ ਭਵਿੱਖਯ।
ਨਹਿੰ ਦੂਖਨ ਕੁਛ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੋ।

ਪਾਵਨ ਗੁਨ ਗਨ ਕੇ ਮਨ ਧਾਰੋ* ॥੩੯॥

ਅਰਥ: (ਜੋ ਵੀ) ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਚੌਂਪ ਵਾਲਾ ਹੋਕੇ ਹੁਣ ਯਾ ਭਵਿੱਖਜਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਯਾ ਸੁਣੇਗਾ (ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ) ਦੂਖਣਾਂ ਨੂੰ ਕੁਛ ਵੀ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਨਾ ਵਿਚਾਰੋ (ਤੇ ਕੇਵਲ) ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਧਾਰਨਾ ਕਰੋ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਮੰਗਲਾਚਰਨ' ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਮੋ ਅੰਸੂ ॥੧॥

*ਇੱਥੇ ਕਵਿ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਤੇ ਸਭ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਹੈ ਅਰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕੋਈ ਦੁਰਬਲਤਾ ਯਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੋਈ ਰੰਗ ਯਾ ਉਂਵਾਂ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਸਾਰਤਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਤੇ ਵਿਘਨ ਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੈ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਹੈ ਤੇ ਡਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਤੇ ਕੰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਮਨ ਬਹੁਤ ਏਕਾਗਰ ਤੇ ਤਤਪਰ ਹੋ ਹੋਕੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਬਿਨਯ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਆਪ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥ ਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਉਸੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋਇਆ। ਕਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰੀਰ ਨਾ ਬਿਨਸਦਾ ਤੇ ਹੁਣ ਇਕ ਅੱਧ ਸਾਲ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਹੋਰ ਬੀ ਚਮਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਆਲ ਏਸੇ ਪਾਸੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਦਾ ਸਰੀਰ ਕੰਮ ਦੀ ਬਾਹੁਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਯਾ ਕੁਛ ਬੀਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

੨. [ਸੀਸ ਕੀਰਤਪੁਰ ਲਿਆਉਣਾ]

੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਵਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੩

ਦੇਹਰਾ: ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰਬਹਿਮ ਜੋ, ਗਮਨਯੋ ਆਇਸੁ ਲੇਯ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਪਠਯੋ ਭੇਟ ਕੋ ਦੇਯ^੧ ॥੧॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ਛੰਦ: ਪੈਸੇ ਪੰਚਹੁੰ ਸ਼੍ਰੀ ਫਲ ਸੁੰਦਰ
ਗੁਰਤਾ ਅਰਪਨਿ ਕੀ ਬਿਧਿ ਜੋਇ।
ਲੇ ਕਰਿ ਪੰਥ ਬਿਖੈ ਪ੍ਰਸਾਥਨਯੋ,
ਬਿਰਯੋ ਨ ਕਿਸ ਥਲ, ਥਕਤਿ ਨ ਸੋਇ।
ਗੁਰ ਆਗਯਾ ਸਜੰਦਨ ਅਸਵਾਰੀ,
ਚਿਤ ਉਤਸਾਹ ਸੂਤ ਤਬਿ ਹੋਇ^੨।
ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਣਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਸੋ ਸਿਖ
'ਕੁਸ਼ਲ' ਕਹਿਤ, ਬੂਝਹਿ ਨਰ ਕੋਇ ॥੨॥

ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਆਯੋ ਤਿਸ ਛਿਨ,
ਬੈਠੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਰਾਇ।
ਜਗਤ ਸਮਸਤ^੩ ਜੁ ਬਰਤਹਿ^੪ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ
ਸੋ ਸਭਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਬਿਦਤਹਿ ਆਇ^੫।
ਕਿਤਿਕ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਚਿੰਤ ਜੁਤਿ,
ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਮਹਿ ਤਿਮ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਇ।
ਕੇਚਿਤ ਰਹਤਿ ਸਮੀਪ ਕਦੀਮੀ^੬,
ਕੇਚਿਤ ਨਏ ਦਰਸ ਹਿਤ ਆਇਂ ॥੩॥

ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਕਰਤਿ ਸਿਖ ਪਹੁੰਚਯੋ ਤਤਛਿਨ,
ਦੇਖਿ ਉਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਅਗਵਾਇ।
ਗੁਰਤਾ ਪਹੁੰਚੀ ਲਖੀ, ਨਮੋ ਕਰਿ,
ਪੁਨ ਬੈਠੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਆਇ।
ਧਰਿ ਪੈਸੇ ਆਗੇ ਸਭਿ ਦੇਖਤਿ,
ਲੇ ਸ਼੍ਰੀਫਲ ਝੋਰੀ ਮਹਿ ਪਾਇ।

^੧ਭੇਟਾ ਨੂੰ ਦੇਕੇ।

^੨(ਮਾਨੋ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਯਾ ਇਹ ਤਾਂ ਰਥ ਦੀ ਅਸਵਾਰੀ ਸੀ ਤੇ (ਸਿੱਖ ਦੇ) ਚਿੱਤ ਦਾ ਜੋ ਉਤਸਾਹ ਸੀ ਸੋ ਰਥਵਾਹੀ ਹੋਇਆ।

^੩ਸਾਰੇ ਜਗ ਵਿਚਾ।

^੪ਜੋ ਵਰਤਦਾ ਹੈ।

^੫ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੬ਪੁਰਾਣੇ।

ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਬੰਦਨ ਸਿਖ ਕੀਨਸਿ
 ਪਦ ਅਰਬਿੰਦਾਨਿ ਸੀਸ ਟਿਕਾਇ ॥੮॥
 ਪੁਨ ਸਿਖ ਨੇ ਸਿਖ ਸਭਾ ਸਰਬ ਕੋ
 ਨਮੋ ਕਰੀ ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਮੁਖ ਫੇਰਿ।
 ਆਇਸੁ ਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬੈਠਜੋ
 ਸਨਮੁਖ ਸੁੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਹੇਰਿ।
 ਸੁਧਿ ਬੂੜੀ, ਸਭਿ ਲਗਯੋ ਸੁਨਾਵਨਿ
 ‘ਤੁਰਕੇਸੂਰ ਕੇ ਖੋਟ ਬਡੇਰਾ।
 ਕਰਤਿ ਕਠਿਨਤਾ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੀ,
 ਨਹਿੰ ਕੁਛ ਜਾਨਹਿੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਲੇਰੰ ॥੫॥
 ਬਦਨ ਪ੍ਰਦੁੱਲਜਤਿ ਇਕ ਸਮ ਨਿਤ ਰਹਿ
 ਜਥਾ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਖਿਰਹਿੰ ਅਰਬਿੰਦਾ।
 ਪਠਹਿ ਨੁਰੰਗਾ ਕੁਮਤਿ^੨ ਮੁਲਾਨੇ
 ਜੇ ਸਿਆਨੇ ਉਮਰਾਵ ਬਿਲੰਦਾ।
 -ਕਰਮਾਤ ਕੁਛ ਕਰਹੁ ਦਿਖਾਵਨਿ
 ਕੈ ਤਜਿ ਦੇਹੁ ਧਰਮ ਜੋ ਹਿੰਦੁ।
 ਸਰਬ ਸ਼ਿਰੋਮਨ ਸ਼ਰੂਆ ਜਿ ਆਵਹੁ
 ਵਧੈ ਦੀਨ ਤੌ ਮਾਨਹਿੰ ਬਿੰਦੈ^੩ ॥੬॥
 ਦਿੱਜ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਆਦਿ ਜਿਤਿਕ ਜਗ
 ਤੁਮਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਤਿ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਫੇਰ ਨ ਫੇਰਹਿੰ^੪ ਕਿਸੂ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ,
 ਮਾਨਹਿੰ ਕਹਯੋ, ਤੁਰਕ ਜਗ ਹੋਇ^੫।
 ਇਮ ਚਿਤ ਚਹਤਿ ਨ ਜੇ ਅਤਿ ਰੁਚਿ ਕਰਿੰ,
 ਅਜ਼ਮਤ ਕਰਹੁ ਸ਼ਾਹੁ ਕਹਿ ਜੋਇ।
 ਰਾਮਰਾਇ ਬਹੁ ਕਰੀ ਅਧਿਕ ਹੀ
 ਜਿਮ ਭਾਖੀ ਦਿਖਰਾਵਤਿ ਸੋਇ ॥੭॥
 ਦਰਬ ਬਿੰਦ ਹਜ਼ਰਤ ਨੇ ਦੀਨਸਿ

^੧ਭਾਵ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

^੨ਖੋਟੀ ਬੁੱਧ ਵਾਲੇ।

^੩(ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ) ਸਾਰੇ ਮੰਨਣਗੇ।

^੪ਫੇਰ ਨਹੀਂ (ਹੁਕਮ) ਮੌੜਨਗੇ।

^੫(ਸਾਰਾ) ਜਗ ਤੁਰਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

^੬ਭਲਾ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਜੀ ਕਿਵੇਂ ਬੀ ਇਹ ਕੁਛ ਕਰਨਾ ਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ!

ਬਡ ਮਰਾਤਬਾ ਪਾਯੋ ਤਾਂਹਿੱ।
ਜਿਤ ਕਿਤ ਤੇ ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਹੋਈ*
ਵਧਯੋ ਸਮਾਜ ਸੁਜਸ ਜਗ ਮਾਂਹਿ।
ਬਸਹੁ ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਦੇਸ਼ਨਿ ਮਹਿੰ ਤੁਮ,
ਪੁਜਵਾਵਹੁ ਜਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਚਲਿ ਜਾਹਿ।
ਕਯੋਂ ਕਰਿੰ ਕਹਯੋ ਨ ਮਾਨਹਿੰ ਤਿਸ ਕੋੜੇ
ਦਿਹੁ ਅਜ਼ਮਤ ਨਹਿੰ ਕੀਜਹਿ ਨਾਂਹਿੱ- ॥੮॥
ਗੁਰੂ ਕਹਯੋ -ਮੂਰਖ ਚਵਗੱਤਾ
ਦੁਸ਼ਟ ਕੁਪੱਤਾ ਮੱਤਾ ਮੰਦੁ।
ਦੁਰਮਤਿ ਰੱਤਾ ਹੁਇ ਬਿਨ ਸੱਤਾ
ਹੁੱਤਾ ਤੁਰਕਨ ਤੇਜ ਬਿਲੰਦੁ।
ਝਖ ਮਾਰਤਿ ਤੱਤਾ^੨, ਹੁਇ ਕਰਿ ਮੱਤਾ^੩,
ਬਨਹਿ ਉਵੱਤਾ ਘੱਤਾ ਦੁੰਦੁ।
ਗੁਰ^{੧੦} ਬਰ ਦਿੱਤਾ, ਬਾਬਰ ਲਿੱਤਾ,
ਇਹ ਖੋਵੈ ਤਿਸ ਨੱਤਾ ਨੰਦ^{੧੧} ॥੯॥
ਕਰਮਾਤ ਕੋ ਕਹੈਂ ਕਹਿਰ ਜਨ
ਦਰਵੇਸ਼ਨਿ ਕੋ ਐਸ ਨ ਕਾਜਾ।
ਨਾਟਕ^{੧੨} ਚੇਟਕ^{੧੩} ਕਰਿ ਦਿਖਰਾਵਨਿ
ਪ੍ਰਭੁ ਲੋਕਨ ਕਹਿੱ^{੧੪} ਆਵਤਿ ਲਾਜਾ।

^੧ਭਾਵ ਰਾਮ ਰਾਇ ਨੇ।^੨ਪਾ:-ਜਿਤ ਕਿਤ ਸੰਗਤਿ ਹੋਇਂ ਸਿਖ ਬਹੁ।^੩ਕਿਵੇਂ ਬੀ।^੪ਉਸ (ਸ਼ਾਹ) ਦਾ।^੫ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰੋ।^੬ਮਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ਨੀਚਤਾ ਵਿੱਚ।^੭(ਜੋ) ਤੁਰਕ ਦਾ ਬੜਾ ਤੇਜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਸੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਭਾਵ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।^੮ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ।^੯ਮਸਤਿਆ।^{੧੦}ਬਣਕੇ ਅਵੈੜਾ ਜੋ ਰੌਲਾ ਪਾਂਵਦਾ ਹੈ।^{੧੧}ਗੁਰੂ (ਨਾਨਕ ਜੀ) ਨੇ।^{੧੨}ਪੜਪੇਤੇ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ। ਬਾਬਰ, ਹਮਾਯੂੰ, ਅਕਬਰ, ਜਹਾਂਗੀਰ, ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ। ਬਾਬਰ ਦਾ ਪੋਤਾ ਅਕਬਰ, ਪੜੋਤਾ ਜਹਾਂਗੀਰ, ਪੜਪੜੋਤਾ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ, ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਦਾ ਨੰਦ (ਪੁੱਤ੍ਰ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ।^{੧੩}ਤਮਾਸਾ।^{੧੪}ਜਾਦੂ।^{੧੫}ਭਾਵ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ (ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕਰਦਿਆਂ)।

ਅਧਿਕ ਧਰਮ ਧਨੋ ਧਾਰਹਿ, ਨ ਛੋਰਹਿ,
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਪ੍ਰਿਯ ਸਭਿ ਕੋ ਸੁਖ ਸਾਜੈ।
 ਈਸ਼੍ਵਰ ਕਰਹਿ, ਮੇਟ ਕੋ ਸਾਕਹਿ,
 ਹਠ ਜੋ ਕਰਹਿ ਮੂਢ ਮਤਿ ਪਾਜੈ- ॥੧੦॥
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਕਠਨ ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਭਾਖੇ,
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਦੁਖਹਿ ਅਧਿਕ ਉਰ ਮਾਂਹਿ।
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਮੋ ਕਹੁ ਕੀਨਿ ਅਵਾਹਨੋ
 ਜਮਾਦਾਰ ਕਾਰਾਗ੍ਰਿਹ ਤਾਂਹਿ॥
 ਸੋ ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਅਨਕੂਲੀਂ,
 ਪਠਹੁ ਜੁ ਸਿੱਖੁ ਮਿਲਾਵਹਿ ਵਾਹਿ।
 ਬੰਦਹਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਧਾਊ,
 ਮੁੜ ਲੇ ਗਯੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਪਾਹਿ ॥੧੧॥
 ਗੁਰ ਬੋਲੇ -ਹਮ ਅਲਪ ਆਰਬਲ
 ਇਕ ਦੁਇ ਦਿਨ ਕੀ ਨਿਸ਼ਚੈ ਜਾਨਿ।
 ਜਗ ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਲੇ ਕਰਿ ਗਮਨਹੁ,
 ਨਹਿੰ ਠਹਿਰਹੁ ਹੈ ਕੈ ਸਵਧਾਨ।
 ਪਹੁੰਚਹੁ ਈਸ਼੍ਵਰ ਅੰਸਹਿੰ ਅਰਪਹੁ,
 ਵਧੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਹਾਨ ਮਹਾਨ।
 ਬਿਨਾ ਕਾਨੋ ਤੁਰਕਾਨ ਪ੍ਰਹਾਨਹੁ^{੧੦},
 ਸੇਵਕਾਨਿ ਰੱਛਹੁ ਬਲ ਠਾਨਿ- ॥੧੨॥
 ਲੇ ਕਰਿ ਗਮਨਯੋ, ਥਿਰਯੋ ਨ ਮਾਰਗ,
 ਗੁਰ ਬਲ ਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਪੁਰਿ ਆਇ^{੧੧}। '

^੧ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਧਨ।^੨ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ।^੩ਮੂਰਖ ਝੂਠੀ ਮਤ ਵਾਲਾ।^੪ਸੱਦਣਾ ਕੀਤਾ।^੫ਕੈਦਖਾਨੇ ਦਾ ਜੋ ਜਮਾਦਾਰ ਸੀ ਤਿਸ (ਦਵਾਰਾ)।^੬ਉਹ (ਜਮਾਦਾਰ) ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸੇਵਕ (ਆਗਯਾਕਾਰ) ਹੈ।^੭ਜੋ ਸਿੱਖ (ਆਪ) ਭੇਜਦੇ ਹੋ।^੮ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੀ ਅੰਸ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ।^੯ਕਨੌਡ।^{੧੦}ਨਾਸ਼ ਕਰੋ।^{੧੧}ਲੈਕੇ ਟੁਰ ਪਿਆ, ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਅਟਕਿਆ ਨਹੀਂ ਤੇ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਲ ਨਾਲ (ਆਨੰਦ) ਪੁਰ ਆ ਪੁੱਜਾ ਹਾਂ।

ਸਭਾ ਸਹਿਤ ਕਲਗੀਧਰ ਸੁਨਿ ਕਰਿ
 ਗੁਰ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਿ ਉਰ ਮਹਿਂ ਲਜਾਇ
 ਬੰਦਿ ਹਾਥ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਪੁਨ ਪੁਨ
 ਅਲਖ ਗੁਰੂ ਗਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ।
 ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਜਹਿਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ
 ਪਹੁੰਚਿ ਸਿੱਖ ਕਰਿ ਨਮੋ ਸੁਨਾਇ ॥੧੩॥
 ਦੀਰਘ ਸੂਾਸ^੧ ਤਪਤ ਅਤਿ ਛੋਰਤਿ
 ਲੋਚਨ ਜਲ ਝਲਕਜੇ ਤਤਕਾਲ।
 -ਅਤਿ ਸਮਰਥ ਜਿਨ ਦਾਸਨ ਦਾਸਹਿ,
 ਸਹੀ ਅਵੱਗਯਾ ਇਤਿਕ ਬਿਸਾਲ।
 ਚਹੈਂ ਕਰੈਂ ਬਿਨ ਬਿਲਮ ਸਰਬ ਕੁਛ,
 ਬਸਿ ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਕੇ^੨ ਅਸ ਹਾਲ।
 ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਅਚਰਜ ਚਰਿਤਾ
 ਕਿਮ ਕੋ ਬਾਕ ਕਹੈ ਕਿਸ ਨਾਲ^੩ ॥੧੪॥
 ਅਵਧ ਓਜ ਕੀ^੪, ਅਵਧਿ ਧੀਰ ਕੀ,
 ਅਵਧਿ ਅਵੱਗਯਾ ਲਹੀ ਸਹਾਰ^੫।
 ਤੁਮ ਬਿਨ ਕਉਨ ਕਰੈ ਅਸ ਕਾਰਜ,
 ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ ਕੋ ਧਰਿ ਕਰਿ ਭਾਰ੍ਦੀ।
 ਕਰਹੁ ਸੁ ਭਲੀ ਤਰਕ ਕੋ ਕਿਮ ਕਰਿ^੬,
 ਹਮ ਕੋ ਦਰਸਨ ਪਯਾਸ ਉਦਾਰ।
 ਇਕ ਸਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਅਨੰਦਹੁ
 ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹੁ ਸਭਿ ਕੇ ਦਾਤਾਰ- ॥੧੫॥
 ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਰੁਦਤਿ ਬ੍ਰਿਲਾਪਤ
 -ਜਥਾ ਸਸੁਰ੍ਦੀ ਮੇਰੈ ਗਤਿ ਕੀਨਿ।
 ਅਜ਼ਮਤਿ ਨਹੀ ਜਨਾਵਨ ਕੀਨਸਿ,

^੧ਲੰਮੇ ਸਾਹ।^੨ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਦੇ ਵਸੀ ਹੋ ਕੇ।^੩ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਚਨ ਕਰੇ।^੪ਬਲ ਦੀ ਆਂਧੀ ਹੋ।^੫ਅਵੱਗਯਾ ਦੀ ਵੀ ਅਵਧੀ ਸਹਾਰ ਲਈ।^੬ਭਾਰ ਚੁੱਕਕੇ।^੭ਤਰਕ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।^੮ਸਹੁਰੇ (ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ)।

ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰੇ ਤਨ ਪਰ ਪੀਨ।
 ਦੇ ਖੱਤ੍ਰੀ^੧ ਸਿਰ ਦੋਸ਼ ਘਨੇਰਾ
 ਰਾਵੀ ਤਟ ਸਰੀਰ ਤਜਿ ਦੀਨਿ।
 ਤਬਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੇ ਧੀਰਜ ਹੇਰਾ
 ਸਕਲ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਬੀਨ- ॥੧੬॥
 ਢਰਜੇ ਦੁਪਹਿਰਾ ਦੋਇ ਘਰੀ ਜਬਿ
 ਇਮਿ ਚਿੰਤਾ ਜੁਤਿ ਸ਼ੋਕ ਬਿਸਾਲ।
 ਔਚਕ ਹੀ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
 ਰੁਚਿਰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਤਜਾਗਿ ਤਤਕਾਲ।
 ਧਰ ਪਰ ਫਰਸ਼ ਕਰਜੇ ਤਹਿੰ ਬੈਠੇ
 ਤੁਸ਼ਨਿ ਠਾਨਿ ਪਿਖਹਿੰ ਸਿਖ ਜਾਲ^੨।
 ਜਨਨੀ ਨਿਕਟਿ ਗਈ ਸੁਧਿ ਜਬਿਹੂੰ
 ਸਾਸ ਨੁਖਾ^੩ ਦੁਖ ਲਹਜੇ ਕਰਾਲ ॥੧੭॥
 ਜਾਨੀ ਗਤਿ -ਜਗ ਗੁਰੂ ਬਿਕੁੰਠਹਿ
 ਤਨ ਕੋ ਤਜਾਗਿ ਗਏ- 'ਮਨ ਚੀਨ।
 ਤਬਿ ਧਰਨੀ ਪਰ ਬਿਰ ਸੁਤ ਹੋਵਾ
 ਮਹਾਂ ਬਿਖਾਦ^੪ ਰਿਦੇ ਮਹਿੰ ਕੀਨਿ।
 ਦਾਸੀ ਦਾਸ ਦੇਖਿ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
 ਉੱਚੇ ਰੁਦਤਿ ਸ਼ੋਕ ਮਨ ਲੀਨ।
 'ਮਹਾਂਗਾਜ ਹਮ ਕੌਨ ਸੰਭਾਰਹਿ
 ਆਪ ਅਲੰਬ ਦੁਨੀ ਅਰੁ ਦੀਨ' ॥੧੮॥
 ਸ਼ੋਕ ਸ਼ਬਦ ਮਹਿਲਨਿ ਮਹਿੰ ਹੋਵਾ
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਸ ਪਠਾਇ।
 'ਗੁਰ ਹਿਤ ਸ਼ੋਕ ਬਿਲਾਪ ਨ ਕੀਜਹਿ,
 ਸਿਮਰਹੁ ਗੁਨ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਏਕ ਰਸ ਜਾਨਹੁੰ,
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਗੁਰ ਕੇ ਨਹਿੰ ਕਾਇ^੫।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੇਤੁ ਤਨ ਧਾਰਹਿ

^੧ਭਾਵ ਚੰਦੂ।^੨ਸਾਰੇ।^੩ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨੇ।^੪ਦੁੱਖ।^੫ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਜਿਮ ਨਭ ਮਹਿੰ ਘਨ^੧ ਹੁਇ ਬਿਦਤਾਇ ॥੧੯॥
 ਕਰਿ ਬਰਖਾ ਸੁਖ ਦੇ ਕਰਿ ਜਗ ਕੈ,
 ਪੁਨ ਅਕਾਸ਼ ਮਹਿੰ ਲੈ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਤਿਮ ਤਨ ਗੁਰ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੁਇ ਧਾਰਹਿ
 ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਕੇ ਬਨਹਿ ਸਹਾਇ।
 ਗਜਾਨ ਭਗਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ਨਿ ਕਰਿ ਕੈ
 ਸੁਭ ਮਾਰਗ ਮਹਿੰ ਜਗਤ ਲਗਾਇ।
 ਪੁਨ ਸੁਛੰਦ ਪਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰਹਿ
 ਤਿਨ ਕਾਰਨ ਕਿਮ ਸ਼ੋਕ ਉਪਾਇ? ॥੨੦॥
 ਨਾਮ ਉਚਾਰਹੁ, ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਹੁ,
 ਕਸ਼ਟ ਨ ਧਾਰਹੁ ਜਨ ਸਮੁਦਾਇ^੨। ’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਬਾਕ ਹਟੇ ਸਭਿ ਰੋਦਤਿ
 ਹੁਇ ਤੂਸ਼ਨਿ ਗੁਰ ਗਜਾਨ ਧਰਾਇ।
 ਜੁਗ ਅਸਵਾਰ ਪਠਾਵਨਿ ਕੀਨੇ
 ‘ਆਵਹਿ ਸਿੱਖ ਮਿਲੋਂ ਅਗਵਾਇ।
 ਜਾਹੁ ਪਲਾਵਤਿ^੩, ਪੁਨ ਹਟਿ ਆਵੋਂ,
 ਦੀਜੈ ਸੁਧਿ ਤਿਸ ਤੇ ਸੁਨ ਪਾਇ^੪ ॥੨੧॥
 ਦਈ ਨਿਹਾਰੀ ਹਯਨਿ^੫ ਅਰੂਚੇ
 ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਾਲਿ।
 ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਗਮਨੇ ਇਕ ਸਮ ਹੀ,
 ਦੇਖਤਿ ਨਰ ਹਿਤ ਸਿੱਖ ਸਮਾਲੋਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਮਜ਼ਲ ਗਏ ਅਵਲੋਕਯੋ,
 ਗੁਰ ਸਿਰ ਬਸਤ੍ਰ ਲਪੇਟੇ ਜਾਲ^੬।
 ਅਪਨੇ ਸੀਸ ਉਠਾਵਨ ਕੀਨਸਿ
 ਇਤ ਉਤ ਪਿਖਤਿ ਸਤ੍ਰਾਸ ਬਿਸਾਲ ॥੨੨॥
 ਕੀਨਿ ਚਿਨਾਰਿ, ਮਿਲੇ ਕਰਿ ਬੰਦਨ

^੧ਬੱਦਲਾ।^੨ਸਾਰੇ ਦਾਸ (ਮਿਲਕੇ)।^੩(ਘੋੜੇ ਦੌੜਾਈ ਜਾਓ)।^੪ਤਿਸ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਸੁਣਕੇ ਸਾਨੂੰ) ਖਬਰ ਦਿਓ।^੫ਨਿਹਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ।^੬ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ।^੭ਬਹੁਤ (ਬਸਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ)।

‘ਕਹੁ ਸੁਧਿ ਗੁਰ ਕੀ ਜਥਾ ਬਿਤਾਂਤਾ ’
 ਸੁਨਿ ਤਿਨ ਭਨੀ, ‘ਮੋਹਿ ਢਿਗ ਗੁਰ ਸਿਰ,
 ਚਹੋਂ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਲੇ ਕਰਿ ਜਾਤਿ।
 ਤੁਮ ਕਿਤ ਜਾਹੁ, ਹਟਹੁ ਅਬਿ ਪਾਛੇ
 ਬੀਤੀ ਤਿਮ, ਚਹਿਂ ਗੁਰ ਜਿਸ ਭਾਂਤਿ^੧।
 ਗਮਨਹੁ ਤੂਰਨ, ਦੇਹੁ ਸਦਨ ਸੁਧਿ,
 ਪੁਨ ਮੈਂ ਭਨਹੁਂ ਆਇ ਸਭਿ ਬਾਤ ॥੨੩॥
 ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਮੈਂ ਠਹਿਰਨ ਕਰਿਹੋਂ,
 ਬਿੰਦ ਦੇਹੁਰੇ ਗੁਰ ਸੋਢੀਨ।
 ਆਗੇ ਗੁਰ ਇੱਛਾ ਜਿਸ ਹੋਵੈ
 ਤਿਮ ਬਰਤਹਿ ਆਛੀ ਮਨ ਚੀਨਿ। ’
 ਸੁਨਿ ਦੋਨਹੁਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹਟੇ ਤਬਿ
 ਗਮਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰਿ ਮਗ ਲੀਨਿ।
 ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਕਰਤਿ ਸਭਿ ਪੰਥ ਉਲੰਘੇ
 ਬਰੇ ਸਦਨ ਹਯ ਬੰਧਨਿ ਕੀਨਿ ॥੨੪॥
 ਗੁਰ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚਿ ਬੰਦਨਾ ਠਾਨੀ,
 ਬਰਨਜੋਂ ਦਿੱਲੀ ਕੇਰ ਬਿਤੰਤਾ।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ਼ੋਕਮਾਨ ਸਭਿ ਹੈ ਕਰਿ
 ਨੀਰ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਨਿਚੁਰੰਤਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਰਜੇ ਸਗਰੇ
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦਨਿ ਸੰਗ ਭਨੰਤਿ।
 ‘ਤਜਾਰੀ ਕਰਹੁ ਦਰਬ ਗਨ^੨ ਖਰਚਹੁ,
 ਬਨਹਿ ਬਿਮਾਨ ਅਧਿਕ ਦੁਤਿਵੰਤ ॥੨੫॥
 ਕੰਚਨ ਪੁਸ਼ਪ^੩ ਆਦਿ ਸਥਿ ਕਰੀਅਹਿ,
 ਚੰਦਨ ਚਾਰੁ^੪ ਲਜਾਇ ਤਤਕਾਲ।
 ਛੂਲਨ ਕੀ ਮਾਲਾ ਗਨ ਸਿਰਜਹੁ,
 ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਲਿਹੁ ਮੌਲ ਬਿਸਾਲ।
 ਅਨਿਕ ਸੁਗੰਧਨਿ ਕਰਹੁ ਸਕੇਲਨਿ,

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।^੨ਬਹੁਤਾ ਧਨ।^੩ਸੂਰਨ ਦੇ ਛੂਲਾ।^੪ਸੁੰਦਰ ਚੰਦਨ।^{*}ਪਾ:-ਭਾਰ।

ਜਵਹੁ ਤਿਲ ਪਿੱਤ ਸੰਚੀਅਹਿੜੇ ਜਾਲਾ।'

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਪਠਾਏ ਨਰ ਗਨ

‘ਬਡੇ ਨਗਰ ਤੇ ਆਨਹੁਂ ਭਾਲਿੜੇ’ ॥੨੬॥

ਦੋਹਰਾ: ਇਮ ਤਜਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੀ, ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਜੋਇ।

ਉਤ ਤੇ ਲੇ ਕੀਰਤਪੁਰੇ, ਪਹੁੰਚਯੋ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਸੋਇ ॥੨੭॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗਿੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਸੀਸ ਲਜਾਵਨਿ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਤੀਓ ਅੰਸੂ ॥੨॥

ੴ॥

੨ਕੱਠਾ ਕਰੋ।

੩ਲੱਭਕੇ।

੩. [ਸੀਸ ਸਸਕਾਰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ]

੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾਲ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪

ਦੇਹਰਾ: ਗੁਜਰੀ ਜੁਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ, ਤਿਨ ਢਿਗ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਇ।

‘ਕਿਤ ਸਸਕਾਰਹਿੰ ਗੁਰੂ ਸਿਰ? ਬੁਝਯੋ ਜਿਮ ਬਨਿ ਆਇ’ ॥੧॥

ਸੈਯਾ: ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਕਹਯੋ ਕਰ ਬੰਦਿ

‘ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਸਸਕਾਰੇ।

ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਗਨ ਸੋਚਿਨਿ ਬੰਸ

ਸਭੈ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕੇਰ ਮਝਾਰੇ^੧।

ਜਯੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਕੀ

ਕਰਿਯੇ ਤਿਮ ਆਫਿਯ ਬੁੱਧਿ ਬਿਚਾਰੇ।’

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਨ ਤੇ

ਨਹਿੰ ਮਾਨਤਿ ਭੀ ਮੁਖ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ ॥੩॥

‘ਐਰਨਿ ਕੋ ਨ ਰਚਯੋ ਪੁਰਿ ਕੋ^੨

ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਤਹਿੰ ਲੇ ਸਸਕਾਰੇ।

ਏ^੩ ਜਿਸ ਕਾਲ ਲਈ ਗੁਰਤਾ

ਤਜਿ ਪੂਰਬ ਬਾਸ^੪ ਉਠੇ ਉਰ ਧਾਰੇ।

-ਈਰਖਾ ਧਾਰਿ ਸ਼ਰੀਕ ਰਹੈ

ਇਹ ਨੀਕ ਨਹੀਂ ਪਰਿ ਹੈ ਬਿਚ ਰਾਰੇ^੫-।

ਸ਼ਾਤਿ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਦਾ

ਇਤ ਆਵਤਿ ਭੇ ਸ਼ੁਭ ਥਾਨ ਨਿਹਾਰੇ ॥੩॥

ਬਿੰਦ ਦਯੋ ਧਨ, ਮੌਲ ਲਈ ਧਰ੍ਦ

ਐਰ ਉਪਾਇ ਕਰੇ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।

ਆਨੰਦ ਦਾ ਪਿਖਿ ਥਾਨ ਮਹਾਂਨ

ਧਰਯੋ ਤਬਿ ਨਾਮ ਭਯੋ ਬੱਖਜਾਤੀ^੬।

ਆਨਿ ਕਰੋ ਸਸਕਾਰ ਇਹਾਂ,

ਬਿਰਧਾ ਤਿਨ ਮਾਤ ਬਡੀ ਬਿਲਲਾਤੀ^੭।

^੧ਕੀਰਤਪੁਰ ਦੇ ਵਿਚ (ਸਸਕਾਰੇ ਹਨ)।

^੨ਹੋਰਨਾਂ ਸੋਚੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਗਰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

^੩ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ।

^੪ਛੱਡ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਘਰ ਬਾਰ।

^੫ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਵੀਏ।

^੬ਜਮੀਨ ਮੁੱਲ ਲੀਤੀ।

^੭ਭਾਵ ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ।

^੮ਰੋਂਦੀ ਹੈ।

ਸੁੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕੌਂ ਦਰਸੈਂ,
 ਸਭਿ ਤੇ ਸੁਭ ਜਾਨਹੁਂ ਹੈ ਇਹ ਬਾਤੀ' ॥੪॥
 ਯੋਂ ਭਨਤੇ^੧ ਭਰਿ ਕੰਠ ਗਯੋ
 ਬਡ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਬਾਕ ਕਹਯੋ ਨਹਿਂ ਜਾਈ।
 ਮਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਗੁਰ ਪੂਰਨ,
 ਜਾਨਿ ਕੈ ਨੀਕ ਭਲੇ ਮਨ ਭਾਈ।
 ਤਜਾਰ ਭਏ ਹਿਤ ਲਜਾਵਨ ਕੇ ਪੁਰਿ
 ਦੋਨਹੁਂ ਮਾਤ ਅਵਾਸ ਟਿਕਾਈ।
 ਔਰ ਸਮਾਜ ਬਿਸਾਲ ਲਿਯੋ ਸੰਗ
 ਸੀਸ ਉਠਾਇ ਚਲੇ ਸਮੁਦਾਈ ॥੫॥
 ਪੁੰਜ ਲਗਯੋ ਧਨ, ਚਾਰੁ^੨ ਬਿਮਾਨ
 ਉਠਾਇ ਕਰਯੋ ਸਭਿ ਤੇ ਅਗਵਾਈ।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਮਿਲੇ ਸਿਖ ਸੇਵਕ
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸੰਗ ਭਲੇ ਪਿਛਵਾਈ।
 ਪਾਠ ਕਰੈਂ ਗੁਰਬਾਨਿ ਮਹਾਨ ਕੋ^੩
 ਲੋਚਨ ਤੇ ਜਲ ਮੋਚਤਿ ਜਾਈ।
 ਜਾਤਿ ਭਏ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮੈਂ,
 ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਕੋ ਬਰਨੈਂ ਸਮੁਦਾਈ ॥੬॥
 ਜਹਿਂ ਸੀਸ ਲਿਏ ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਥੋ
 ਪੁਰਿ ਤੇ ਪਰਿ ਬਾਹਰ ਜਾਤਿ ਭਏ^੪।
 ਨਰ ਨਾਰਿਨਿ, ਸ੍ਰੋਨ ਸੁਨਯੋ ਸਭਿ ਕਾਰਨ,
 ਦਾਰੁਨ ਸੰਕਟ ਸ਼ੋਕ ਭਏ।
 ਹਹਕਾਰ ਉਚਾਰਤਿ, ਹੋਤਿ ਦੁਖਾਰਤ^੫,
 ਜਾਇ ਮਿਲੇ ਸਭਿ ਦੋਖ ਲਏ।
 ਤਤਕਾਲ ਬਿਮਾਲ ਕੇ ਬੀਚ ਟਿਕਾਇ
 ਉਠਾਇ ਸਮੂਹ ਨਮੋ ਸੁ ਕਏ^੬ ॥੭॥
 ਚੌਰ ਢੁਰੈਂ ਚਹੁਂ ਓਰਨਿ ਤੇ

^੧ਕਹਿੰਦਿਆਂ।^੨ਸੁੰਦਰ।^੩ਸ੍ਰੋਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ।^੪ਨਗਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬਾਹਰ ਗਏ।^੫ਦੁਖ ਨਾਲ ਆਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।^੬ਕੀਤੀ।

ਬਹੁ ਮੋਲਨਿ ਕੇ ਗਨ ਪਾਇ ਦੁਸ਼ਟਾਲੇ।
 ਕੋ ਛਿਰਕਾਵ ਗੁਲਾਬ ਅਜਾਬ ਤੇ^੧,
 ਗੁੰਦਿ ਬਿਸਾਲ ਹੀ ਮਾਲਨਿ ਡਾਲੇ^੨।
 ਪੁੰਜ ਸੁਗੰਧਿਨਿ ਸੀਂਚਤਿ ਹੈਂ
 ਮਹਿਕਾਰ ਉਠਯੋ ਇਮ ਅੱਗ੍ਰਯ ਚਾਲੇ।
 ਗਾਵਤਿ ਰਾਗਨਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਬਾਕਨਿ
 ਬਿੰਦ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਬਾਬਨਿ^{*} ਨਾਲੇ ॥੮॥
 ਮਾਰੂ ਮਿਲੇ ਵਡਹੰਸ ਕੋ ਗਾਵਤਿ
 ਲਾਵਤਿ ਪੌੜੀ ਬਿਰੰਤਿ ਅਗਾਰੀ^੩।
 ਲੇ ਧਨ ਕੋ ਗਮਨੈਂ ਪੁਰਿ⁺ ਪੰਥ
 ਬਿਮਾਨ ਕੇ ਉਪਰਿ ਕੋ ਪੁਨ ਢਾਰੀ।
 ਕੰਚਨ ਫੂਲ ਸੁ ਲਾਜ ਬਿਖੇਰੈ^੪,
 ਹੇਰਤਿ ਸ਼ੋਕ ਕਰੈਂ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਕੇਤਿਕ ਸੇਵਕ ਲੈ ਧਨ ਕੋ ਗਨ,
 ਕੈ ਬਰਖਾ^੫ ਬਹੁ ਮੂਠਨਿ ਡਾਰੀ ॥੯॥
 ਮੰਦ ਹੀ ਮੰਦ ਅਨੰਦਪੁਰੇ ਕਹੁ
 ਆਵਤਿ ਸ਼ੋਕ ਬਿਲੰਦ ਉਪਾਏ।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦਨਿ ਸੇਵਕ ਸਿੱਖ
 ਬਿਮਾਨ ਚਹੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਹੈ ਗਮਨਾਏ।
 ਸੰਖਨ ਸ਼ੋਰ ਸ ਜ਼ੋਰ ਕਰੈਂ,
 ਤੁਰਕੇਸ਼ੁਰ ਸ੍ਰਾਪਹਿਂ ਗਾਰਿ ਅਲਾਏ।
 ‘ਸਾਗਰ ਖਾਰਪਰੀ ਜਰ ਜਾਇੰ,
 ਕੁਪੂਤ ਭਯੋ, ਕੁਲ ਰਾਜ ਨਸਾਏ’ ॥੧੦॥
 ਆਇ ਸਮੀਪ ਅਨੰਦਪੁਰੇ ਜਬਿ

^੧ਅਸਚਰਜ ਗੁਲਲ ਨਾਲ।^੨ਗੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਡੀਆਂ (ਫੁਲਾਂ ਦੀਆਂ) ਮਾਲਾਂ ਪਾਂਵਦੇ ਹਨ।^{*}ਪਾ:-ਰਬਾਬ ਕਿ।^੩ਅੱਗੇ ਖਲੋ ਕੇ।⁺ਪਾ:-ਪੁਨ।^੪ਸੋਨੇ ਦੇ ਫੁਲ ਤੇ ਫੁਲੀਆਂ ਖਿਲਾਰਦੇ ਹਨ।^੫ਬਰਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।^੬ਖਾਰੇ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਜਾ ਪਈ ਹੈ।

(ਭਾਵ ਸੜ ਜਾਏਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਨਹੀਂ)।

^੭ਕੁਲ ਦਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

ਬਾਲਿਕ ਬਿੱਧ ਸੁਨਯੋ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਤਜਿ ਮੰਦਰਿ ਕੇ
 ਨਿਕਸੀ ਪੁਰਿ ਤੇ ਮਿਲਿਬੇ ਅਗਵਾਰੀ।
 ਨਾਨਕੀ ਮਾਤ ਟਿਕਾਇ ਰਖੀ
 ਬਲ ਹੀਨ ਬ੍ਰਿਧਾ ਲਹਿੰ ਸੰਕਟ ਭਾਰੀ।
 ਔਰ ਸਭਹਿ ਨਿਕਸੇ ਉਤਲਾਵਤਿ
 ਭਾ ਹਹਕਾਰ ਅਜੋਗ ਬਿਚਾਰੀ ॥੧੧॥
 ਦੇਖਿ ਬਿਮਾਨ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਭਾ,
 ਪਤਿ ਕੇ ਸਿਮਰੰਤਿ ਰਿਦੇ ਗੁਨ ਭਾਰੀ।
 ‘ਰਾਵਰਿ ਨੰਦਨ ਬੈਸ ਬਿਲੰਦਨੈ,
 ਮਾਤ ਬ੍ਰਿਧਾ ਬਹੁ ਸੰਕਟ ਧਾਰੀ।’
 ਬੰਦਤਿ ਹਾਥਨਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਕਰਿ
 ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਤਿ ਆਂਸੁਨਿ ਡਾਰੀ।
 ਲਜਾਵਤਿ ਭੇ ਤਿਸ ਥਾਨ ਤਬੈ
 ਜਹਿੰ ਚੰਦਨ ਭਾਰ ਟਿਕਾਇ ਅਗਾਰੀ ॥੧੨॥
 ਆਨਿ ਮਿਲੀ ਤਹਿੰ ਨਾਨਕੀ ਮਾਤ
 ਪੁਕਾਰਤਿ ਉਚੌਂ ਨਾਮ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਮੋ ਸੁਤ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਦੇਖਿ ਲਵੋਂ ਇਸ ਬਾਰੀ।
 ਮੈਂ ਮਰਿ ਹੋਂ ਪਰਿ ਸ਼ੋਕ ਅਬੈ
 ਕਿਮ ਜੀਵਨ ਹੈ ਇਸ ਰੀਤਿ ਦੁਖਾਰੀ।
 ਯੋਂ ਬਿਰਲਾਪ ਸੁਨਯੋਂ ਜਬਿ ਹੀ,
 ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਪਾਇ, ਬਿਮਾਨ ਉਤਾਰੀ ॥੧੩॥
 ਟਾਰਿ ਸਭੈ ਪਟ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਮੁਖ
 ਦੇਖਤਿ ਭੇ ਗੁਜਰੀ ਸੁਤ^੨ ਸਾਥਾ।
 ਨਾਨਕੀ ਮਾਤ ਬਿਲੋਕਤਿ ਹੈ
 ਬਹੁ ਰੋਦਤਿ ਆਪ ਲਗਾਵਤਿ ਹਾਥਾ।
 ਜਜੋਂ ਦੁਤਿ ਜੀਵਤਿ ਥੀਵਹਿ ਹੈ
 ਤਿਮ ਹੀ ਸੁਭ ਸ਼ੋਭਤਿ ਆਨਨ ਮਾਥਾ।
 ਮੁੰਦਤਿ ਲੋਚਨ ਦੋਨਹੁਂ ਯਾ ਬਿਧਿ

^੧ਆਪ ਦੇ ਸੁਪੱਤ੍ਰ ਦੀ ਆਯੂ ਵਡੀ ਨਹੀਂ।

^੨ਭਾਵ ਦਸਮੇ ਗੁਰੂ ਜੀ।

ਜ਼ੋਂ ਸੁਕੁਚੇ ਦਲ ਕੰਜ ਅਪਾਥਾ^੧ ॥੧੪॥
 ਮੇਚਕ ਸੇਤੁ^੨ ਸੁ ਕੇਸ ਮਿਲੇ
 ਸਮਸ਼੍ਵਾਨਨ ਕੇ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੋਭਤਿ ਹੈ^੩।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਡੇ ਸਿਖ ਸੇਵਕ
 ਹੇਤੁ ਬਿਲੋਕਨਿ ਲੋਭਤਿ ਹੈਂ।
 ਭੀਰ ਭਈ, ਸਭਿ ਬੰਦਤਿ ਹੈ,
 ਬਡ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੇ ਉਰ ਛੋਭਤਿ ਹੈਂ।
 ਛਾਦਨ ਕੀਨਿ ਚਿਖਾ ਰਚਿ ਕੈ,
 ਦੁਖ ਸ਼ੋਕ ਜ਼ੋਂ ਸੰਕਟ ਚੋਭਤਿ ਹੈ^੪ ॥੧੫॥
 ਚੰਦਨ ਕੀ ਚਿਖ ਪੈ ਧਰਿ ਦੀਨ,
 ਭਏ ਮਨ ਦੀਨ, ਸਭੈ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੇ ਕਰ ਦੇ ਕਰਿ ਦਾਸਨਿ^੫
 ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਹੂੰ ਦਿਸ਼ ਜੂਲਾ।
 ਫੇਰ ਪ੍ਰਦੱਛਨ ਕੋ ਕਰਿ ਕੈ
 ਅਭਿਬੰਦਨ ਹੈ ਧਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਕੀਨਿ ਕ੍ਰਿਆ ਸਗਰੀ ਕਲਗੀਧਰ,
 ਨੀਰ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਜੋ ਨਰ ਜਾਲਾ^੬ ॥੧੬॥
 ਤੀਰ ਸਤੁੱਦ੍ਰਵ ਬੈਠਿ ਗਏ ਸਭਿ
 ਗਾਇ ਗਿਰਾ ਗੁਰ ਕੀ ਸੁਖਦਾਈ।
 ਏਕ ਮਨੇ ਹੁਇ ਸ਼੍ਵੋਨ ਸੁਨੈਂ ਇਕ,
 ਧਯਾਨ ਧਰੈ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਭਾਈ^੭।
 ਦੀਨਿ ਤਿਲਾਂਜੁਲ^੮ ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ ਕੇ ਹਿਤ^੯
 ਜ਼ੋਂ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਚਲੀ ਜਗ ਆਈ।
 ਚੀਰ ਸਨੀਰ ਉਤਾਰਿ^{੧੦} ਸਰੀਰ

^੧ਜਿਵੇਂ ਕਮਲ ਦੇ ਪਤੇ ਜਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁੰਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

^੨ਕਾਲੇ ਤੇ ਚਿੱਟੇ।

^੩ਚਿਹਰੇ ਦੇ (ਉਪਰ) ਦਾਹੜੇ ਦੇ (ਤੇ) ਸੀਸ ਦੇ ਕਾਲੇ ਚਿੱਟੇ ਕੇਸ ਮਿਲੇ ਸ਼ੋਭ ਰਹੇ ਹਨ।

^੪ਕੰਢੇ ਵਾਂਗ ਚੁਭਦੇ ਹਨ।

^੫ਦਾਸਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇਕੇ (ਅਗਨੀ)।

^੬ਪਾ:-ਸੁਖ ਆਲਾ = ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

^੭(ਮਨ) ਨੂੰ ਭਾਉਣ ਵਾਲੀ।

^੮ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੪੦ ਅੰਕ ੩੫ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ।

^੯ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਈ।

^{੧੦}ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ।

ਧਰੇ ਪੁਨ ਅੱਗ, ਬਿਚੇ ਬਿਚ ਆਈ ॥੧੭॥

ਦੋਹਰਾ: ਸੁਨਿ ਕੈ ਗਾਵਤਿ ਸ਼ਬਦ ਕੋ, ਪੁਨ ਪੌੜੀ ਤਹਿੰ ਲਾਇ।

ਭੋਗ ਪਾਇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਿ, ਸਭਿਹੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ॥੧੮॥

ਸੈਯਾ: ਆਇ ਤਿਹਾਵਲ ਬਿੰਦ ਗਯੋ
ਬਰਤਾਇ ਦਿਯੋ ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹੀ।
ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਕਰਿ ਅੱਗ੍ਰਯ
ਮੰਦਹਿ ਮੰਦ ਚਲੇ ਘਰ ਜਾਂਹੀ।
ਬੈਠਨਿ ਥਾਨ ਮਹਿੰ ਜਾਇ ਟਿਕੇ ਸਭਿ,
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਜਸੁ ਦੀਰਘ ਪ੍ਰਾਹੀਂ।
'ਅੱਧਿ ਭਏ ਜਗ ਧੀਰੀ', ਛਿਮਾ ਧਰਿ,
ਆਨ ਕਿਸੂ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਾਂਹੀਂ ॥੧੯॥
ਕੀਨਿ ਮਹਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦਿਲੇਸੂਰ
ਮੂੜ੍ਹ ਮਤੀ ਦੁਖ ਦੋਜਕ ਪਾਵੈ।
ਹਿੰਦੁ ਕੀ ਟੇਕ ਰਖੀ ਸਿਰ ਦੇ ਕਰਿ
ਪੂਰਬ ਕੀ ਮਿਰਜਾਦ ਜੁ ਆਵੈ^੩।
ਨਾਂਹਿ ਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਜਿ ਤੀਰਥ
ਦੇਵਨ ਦੇਹੁਰੇ ਰੀਤਿ ਮਿਟਾਵੈ^੪।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਬਿਨਾ ਹੁਇ ਕੌਨ,
ਜੁ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਦੇ ਜਗ ਧਰਮ ਟਿਕਾਵੈ ॥੨੦॥
ਧੰਨ ਸਦਾ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ,
ਕੀਨਿ ਬਹਾਦਰੀ ਰਾਖਿ ਦਿਖਾਏ।’
ਜੋ ਪੁਰਿ ਤੇ ਸਿਖ ਸੀਸ ਕੋ ਲਜਾਇਵ
ਬੁਝਤਿ ਤਾਂਹਿ ਸਮੀਪ ਬਿਠਾਏ।
'ਕਜੋਂ ਕਰਿ ਤੋਹਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਾ
ਕਿਨ ਹੂੰ ਨ ਪਿਖਜੋ, ਨ ਕਹੂੰ ਅਟਕਾਏ ?
ਰਾਖੇ ਖਰੇ ਗਨ ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ,
ਅਚੇਤ ਭਏ ਕਿਮ? ਦੇਹੁ ਬਤਾਏ' ॥੨੧॥
ਹਾਥ ਕੋ ਜੋਰਿ ਬਖਾਨ ਕਰਜੋ

^੧ਧੀਰਜ ਦੀ ਅੱਧੀ।

^੨ਭਾਵ ਧੀਰਜ ਤੇ ਖਿਮਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

^੩ਪਹਿਲੋਂ ਦੀ ਮਿਰਯਾਦਾ ਜੋ ਚਲੀ ਆਂਵਦੀ ਸੀ।

^੪ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ।

‘ਗੁਰਦੇਵ ਸਹਾਇ ਤੇ ਕਾਜ ਸਰੇ।
 ਸੀਸ ਉਡੋ ਧਰ ਤੇ ਜਬਿਹੀ
 ਬਹੁ ਧੂਰ ਉਡੀ ਸਭਿ ਨੈਨ ਪਰੇ।
 ਨਾਂਹਿ ਕਿਨੂ ਅਵਿਲੋਕਨਿ ਕੀਨਿ
 ਲਿਯੋ ਮੈਂ ਸੰਭਾਲ ਨ ਹੀਯੈ ਡਰੇ।
 ਰੌਰ ਪਰਜੋ ਸਭਿ ਮੈਂ ਸੁਨਿ ਕੈ ਚਲਿ
 ਸੀਘ੍ਹੁ ਪਰਜੋ, ਗਹਿਬੋ ਨ ਕਰੇ^੨ ॥੨੨॥
 ਪੌਰਿ ਕੇ ਠੌਰ ਖਰੇ ਨਰ ਕੇਤਿਕ
 ਮੈਂ ਕਰਿ ਸਾਹਸੈ ਬੇਗੈ ਹੀ ਧਾਯੋ।
 ਰੋਕ ਨ ਟੋਕ ਕਰੀ ਕਿਨਹੂੰ ਪੁਰਿ
 ਤਜਾਗਤਿ ਆਪਨੇ ਪੰਥ ਸਿਧਾਯੋ।
 ਸੋ ਪਸ਼ਚਾਤ ਲਗੇ ਸਭਿ ਖੋਜਨਿ,
 ਹੋਤਿ ਅਚੰਭ, ਨਹੀਂ ਜਬਿ ਪਾਯੋ।
 -ਲੇ ਗਮਨਜੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਜੋ ਤਿਨ,
 ਤੌ ਅਸਵਾਰਨਿ ਬਿੰਦ ਚਢਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਆਨਿ ਮਿਲੇ ਮੁਝ ਕੇਤਿਕ ਦੂਰ
 ਲਖਜੋ ਤਿਨ ਕੋ ਮਨ ਮੈਂ ਡਰਪਾਯੋ।
 ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਸਕਟੇ ਗਮਨੈਂ ਪਿਖਿ^੪
 ਏਕ ਮੈਂ ਸੀਸ ਗੁਰੂ ਕੋ ਟਿਕਾਯੋ।
 ਸੇ ਅਸਵਾਰ ਵਡੇ ਤਰਜੈ^੫
 ਅਵਿਲੋਕਤਿ ਖੋਜਤਿ ਜੋ ਨਰ ਪਾਯੋ^੬।
 ਮੇ ਕਹੁ ਆਨਿ ਕਹਜੋ -ਬਿਰ ਹੋਵਹੁ-

^੧ਹਿਰਦਾ?

^੨(ਕਿਸੇ) ਫੜਨਾ ਨਾ ਕੀਤਾ।

^੩ਹੋਸਲਾ। ਉੱਦਮਾ।

^੪ਛੇਤੀ। ਤੇਜ਼।

^੫ਤਵਾ: ਖਾ: ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਜੈਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਮਜ਼ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਜੀਉਣ ਸਿੰਘ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਬੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਜੈਤੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ‘ਰੰਘਰੇਟੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬੇਟੇ’ ਦਾ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਜੀਵਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਜੰਗਾਂ ਜੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮੇਹਰ ਦੇ ਪਾੜ੍ਹ ਰਹੇ।

^੬ਗੱਡੇ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖਕੇ।

^੭ਤਾੜਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੮ਜੋ ਆਦਮੀ ਪਾਂਵਦੇ ਸਨ ਦੇਖਦੇ ਸਨ ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਦੇਖਤਿ ਭੇ ਪਟ ਕੋ ਛੁਟਕਾਯੋ^੧ ॥੨੪॥
 ਫੇਰ ਲਗੇ ਸਕਟੇ ਅਵਿਲੋਕਨਿ
 ਰੋਕਿ ਖਰੇ ਕਰਿ ਖੋਜਨਿ ਲਾਗੇ।
 ਪਾਛਲ ਕੋ ਜਬਿ ਦੇਖਤਿ ਭੇ
 ਤਬਿ ਸੀਸ ਗਯੋ ਜੁ ਹੁਤੇ ਸਭਿ ਆਗੇ।
 ਨਾਹਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਾ ਜਬਿਹੂੰ
 ਤਬਿ ਆਗਲੇ ਹੇਰਨਿ ਕੋ ਅਨੁਰਾਗੇ।
 ਪਾਛਲਿ ਮੈਂ ਪੁਨ ਆਇ ਗਯੋ ਸਿਰ,
 ਹਾਰ ਪਰੇ ਸਠ ਸੌ ਇਮ ਠਾਗੇ^੨ ॥੨੫॥

ਦੇਹਰਾ: ਗੁਰ ਸਿਰ ਇਕ ਮੌ ਕਹੁ ਦਿਖਤਿ, ਅਪਰ ਨ ਦੇਖਤਿ ਕੋਇ।
 ਖੋਜ ਹਟੇ ਨਰ ਪੰਥ ਕੋ, ਗਮਨੇ ਪੁਰਿ ਨਿਜ ਸੋਇ ॥੨੬॥
 ਗਏ ਦਿਖਨਿ ਤੇ ਰਹਿ ਗਏ, ਤਬਿ ਮੈਂ ਸੀਸ ਸੰਭਾਰਿ।
 ਬਸਤ੍ਰਨਿ ਬਿਖੈ ਲਪੇਟਿ ਕੇ, ਲੀਨਹੁਂ ਨਿਜ ਸਿਰ ਧਾਰਿ ॥੨੭॥
 ਸ੍ਰਮਤਿ ਭਯੋ ਨਹਿੰ ਮਗ ਬਿਖੈ, ਨਿਸ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਡਰ ਪਾਇ।
 ਹੁਇ ਨਿਸ਼ੰਕ ਇਕ ਮਨ ਚਲਯੋ, ਹੁਤੋ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਭਾਇ ॥੨੮॥
 ਮੁਹਿ ਸਮੁਝਾਯੋ ਜਿਸ ਗੁਰੂ, ਬਿਨ ਸੰਕਾ ਤਿਸ ਕੀਨਿ।
 ਭਏ ਸਹਾਇਕ ਆਪ ਹੀ, ਇਕ ਜਮ ਮੌ ਕਹੁ ਦੀਨਿ ॥੨੯॥
 ਪਹੁੰਚਾਯੋ ਤਹਿੰ ਤੇ ਨਿਕਸਿ^੩, ਰਾਖੇ ਖਰੇ ਅਨੇਕ।
 ਤਿਲਕ ਜਨੇਊ ਹਿੰਦੁ ਕੀ, ਰਾਖੀ ਸਤਿਗੁਰ ਟੇਕ ॥੩੦॥
 ਖਲਹਲ^੪ ਦਿੱਲੀ ਮੌਂ ਪਰਯੋ, ਮੌ ਕਹੁ ਸੁਧ ਕੁਛ ਨਹਿੰ।
 ਬੂਝਹੁ ਨੀਕੇ ਕਰਿ ਤਿਸੈ, ਤਹਿੰ ਤੇ ਆਇ ਜੁ ਪ੍ਰਾਹਿੰ^੫ ॥੩੧॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਘਮ ਰੁਤੇ ‘ਸੀਸ ਸਮਕਾਰਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀਓ ਅੰਸੂ ॥੩॥

^੧ਕਪੜੇ ਖੁਲਵਾਕੇ।^੨ਮੁੱਠੇ ਗਏ।^੩ਭਾਵ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ (ਇਥੇ ਤੱਕ) ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ (ਮੈਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ)।^੪ਖਲਬਲੀ।^੫(ਉਹ) ਕਹੇਗਾ।

8. [ਜੱਗਜ ਕੀਤਾ]

੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੫

ਦੇਹਰਾ: ਸਕਲ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਿ ਪਿਤਾ ਕੀ, ਬਿੱਧਨਿ^੧ ਜਥਾ ਬਤਾਇ।
 ਜਹਿਂ ਕਹਿੰ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਇਗੇ, ਸਿਖ ਮਸੰਦ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧॥
 ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਤੇਹਣ ਮਿਲੇ, ਭੱਲੇ ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਆਏ।
 ਬੈਠਿ ਬੈਠਿ ਗੁਰ ਕੇ ਨਿਕਟ, ਰਹੇ ਸਿਵਰ ਨਿਜ ਪਾਇ ॥੨॥

ਪਾਧੜੀ ਡੰਡ: ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ ਮਾਤ ਬਿਲਾਪ ਕੀਨਿ।
 ਅਾਂਸੁਨਿ ਡਾਰਿ ਚਿਤ ਹੋਤਿ ਖੀਨਿ^੨।
 ਤਿਮ ਗੁਜਰੀ ਅਤਿ ਸ਼ੋਕਹਿ ਉਪਾਇ।
 ਨਿਤ ਬਹੜੇ ਦ੍ਰਿਗਨਿ ਤੇ ਨੀਰ ਜਾਇ ॥੩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਚਾਰਿ ਭੇਜੇ ਮਸੰਦ।
 ‘ਦੇਹੁ ਮਾਤ ਜਾਇ ਧੀਰਜ ਬਿਲੰਦ।
 ਗੁਰ ਸਦਨ ਸ਼ੋਕ ਹੋਵੰਤਿ ਨਾਂਹਿ।
 ਇਕ ਰਸ ਅਨੰਦ ਮਹਿੰ ਸਥਿਤਿ ਪਾਹਿ’ ॥੪॥

ਸੁਨਿ ਗਏ ਮਹਿਲ ਦੇਖੀ ਸੁ ਜਾਇ।
 ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰ ਬੈਠੇ ਸੁ ਥਾਇ।
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਹੜੇ ‘ਮਾਤਾ ! ਸੁਣੇਹੁ।
 ਤੁਮ ਉਚਿਤ ਨਾਂਹਿ ਏਤਿਕ ਸਨੇਹੁ^੩ ॥੫॥

ਗੁਰ ਤਜੜੇ ਦੇਹਿ ਹੈ ਕੈ ਸੁਛੰਦ।
 ਜਗ ਧਰਮ ਰਖੜੇ ਹਿੰਦੁਨਿ ਬਿਲੰਦ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ ਸੀਸ ਦੋਸ਼ਹਿ ਚਢਾਇ।
 ਤਨ ਅੰਤ ਸਮਾ ਪਹੁੰਚੜੇ ਸੁ ਆਇ ॥੬॥

ਅਬਿ ਤਿਨ ਸਥਾਨ ਸੁਤ ਕੋ ਬਿਲੋਕ।
 ਮਨ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸ਼ੋਕ ਤੇ ਰਾਖਿ ਰੋਕਿ।’
 ਬਿਤ ਹੁਤੋ ਨਿਕਟ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਸੁਨਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਿ ਤਾਤਕਾਲ ॥੭॥

‘ਹੇ ਭਗਨਿ ! ਲੇਹੁ ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਬਿਚਾਰ।
 ਨਹਿੰ ਮਿਟਹਿ ਕਬਹੁੰ ਜੋ ਹੋਨਹਾਰ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਲੋਕ ਲਿਖਿ ਕੈ ਪਠਾਇ^੪।

^੧ਵਡਿਆਂ ਨੇ।

^੨ਦੁਖੀ।

^੩ਭਾਵ ਦਿਲ ਤੋੜਵਾਂ ਮੋਹ।

^੪ਜੋ ਭੇਜੇ ਹਨ।

ਤਿਹ ਅਰਥ ਰਿਦੇ ਕਿੜੋਂ ਨਹਿੰ ਬਸਾਇਂ ॥੮॥
 ਤਿਨ ਪੁੱਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਬਨਿ ਹੈ ਬਿਲੰਦਾ।
 ਜਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀਖਤਿ ਸੁਛੰਦਾ।
 ਤਿਹ ਪਿਖਹੁ ਆਪ ਕੀਜਹਿ ਅਨੰਦਾ।
 ਪ੍ਰਿਯ ਸਭਿਨਿ ਚਕੋਰਨਿ ਮਨਹੁੰ ਚੰਦ ॥੯॥
 ਕਹਿ ਬਾਰ ਬਾਰ ਤੁਮ ਪਹਿ ਪਠਾਇ।
 ਹਿਤ ਧਰਹੁ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਹੁ ਜਾਇ।’
 ਸੁਨਿ ਦੁਹੁਨਿ ਮਾਤ ਚਿਤ ਸੁਭ ਬਿਚਾਰਿ।
 ਤਜਿ ਸ਼ੋਕ ਦੀਨਿ ਸੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਧਾਰਿ ॥੧੦॥
 ‘ਜਿਸ ਪਾਗ ਬਾਂਧਿਬੇ ਰੀਤਿ ਹੋਇ।
 ਚਹਿਯੰਤਿ ਵਸਤੁ ਅਨਵਾਇ ਸੋਇ।
 ਇਹ ਠਾਂਇ ਲੜੈ ਤਬਿ ਮੌਲ ਲੇਹੁ।
 ਨਤੁ ਅਪਰ ਨਗਰ ਧਨ ਭੇਜਿ ਦੇਹੁ’ ॥੧੧॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਮਸੰਦ ਪਠਿ ਦਰਬ ਦੀਨਿ।
 ਗਨ ਪਾਗ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨਵਾਇ ਲੀਨਿ।
 ਬਹੁ ਮੌਲ ਪਸ਼ਮ ਅੰਬਰ ਮੰਗਾਇ।
 ਪੁਨ ਚੀਰ ਰੇਸ਼ਮੀ ਲੇ ਧਰਾਇ^੧ ॥੧੨॥
 ਗਨ ਗ੍ਰਾਮ ਦਰਬ ਦੇ ਘ੍ਰੂਤ ਬਿਸ਼ਾਲਾ।
 ਸਰਕਰਾ ਸੇਤ^੨ ਕਰਿ ਸੰਚਿ ਜਾਲ।
 ਇੱਤਜਾਦਿ ਵਸਤੁ ਸਭਿ ਤਜਾਰ ਕੀਨਿ।
 ਜਿਤਨੀ ਸੁ ਚਾਹਿ ਸੋ ਅਧਿਕ ਲੀਨਿ ॥੧੩॥
 ਕਹਿਯੰਤਿ ਬਾਤ ਸੁਨਿਯੰਤਿ ਦੇਸ਼ੈ।
 ਚਹਿਯੰਤ ਚਿਤ ਆਵਤਿ ਅਸ਼ੇਸ਼ੈ।
 ਸੇਵਕ ਮਸੰਦ ਹੈ ਸੁ ਤਜਾਰ।
 ਬਹੁ ਮੌਲ ਲੇਤਿ ਦਸਤਾਰ ਚਾਰੁ ॥੧੪॥
 ਸੰਗਤਿ ਬਟੋਰਿ ਮਹਿਮਾ ਸੁਨਾਹਿ।
 ‘ਗੁਰ ਬਯ ਨਵੀਨ ਅਭਿਖੇਕ^੪ ਤਾਂਹਿ।
 ਬਹੁ ਮੌਲ ਹੋਇ ਹੈ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦਾ।

^੧ਲਿਆ ਰਖੇ।^੨ਖੰਡ ਚਿੱਟੀ।^੩(ਦਸਤਾਰ ਬੰਦੀ ਦੀ ਗਲ) ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਖੀ ਗਈ ਤੇ ਸੁਣੀ ਗਈ।^੪ਸਾਰੇ ਚਿਤ ਵਿਚ ਚਾਹ ਚਾਹਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।^੫ਤਿਲਕ।

ਮਿਲਿ ਚਲਹੁ ਸੀਘੁ ਉਤਸਵ ਬਿਲੰਦ' ॥੧੫॥
 ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ਨਿ ਸਿੱਖ ਸੁਨਿ ਤੁਰੰਤ।
 ਨਹਿੰ ਕਰਤਿ ਬਿਲਮ ਆਵਨਿ ਕਰੰਤਿ।
 ਮਗ ਮਹਿ ਬਹੀਰ ਸੰਗਤਿ ਬਿਸਾਲ।
 ਮਿਲਿ ਬਿੰਦ ਬਿੰਦ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਉਤਾਲ ॥੧੬॥
 ਬਹੁ ਭੀਰ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਮਿਲਤਿ ਜਾਤਿ।
 ਸਿਖ ਮਿਲਹਿੰ ਪਰਸਪਰ ਕਰਹਿੰ ਬਾਤ।
 ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਨਨਿ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਅਨੰਦ।
 ਤਨ ਬਯ ਨਵੀਨ ਮੁਖ ਮਨਹੁੰ ਚੰਦ ॥੧੭॥
 ਸਭਿ ਕਰਤਿ* ਨਮੋ ਦਰਸੰਤਿ ਰੂਪ।
 ਮਤਿ ਚਤੁਰ ਚਪਲ ਸੁੰਦਰ ਅਨੂਪ।
 'ਗੁਰ ਧੰਨ ਧੰਨ' ਮੁਖ ਭਨਤਿ ਬੈਨ।
 ਚੰਚਲ ਸਲਾਜ ਬਿਸਤਿਰਤਿ ਨੈਨ^੧ ॥੧੮॥
 ਤਬਿ ਸਭਿ ਮਸੰਦ ਸੌਂ ਕਹਤਿ ਮਾਤ।
 'ਕੀਜਹਿ ਸੁ ਜੱਗਜ ਲਹਿ ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ।
 ਗਨ ਸਾਧ ਸੰਤ ਜਿਤ ਕਿਤ ਹਕਾਰਿ।
 ਸਨਮਾਨ ਸਹਿਤ ਦੀਜਹਿ ਅਹਾਰ' ॥੧੯॥
 ਗੁਰ ਕਾਰਦਾਰ ਸੁਨਿ ਹੁਕਮ ਏਸ^੨।
 ਧਰਿ ਸ਼ੀਘੁ ਕਰਤਿ ਭੇ ਕਾਰ ਤੇਮਾ।
 ਪਕਵਾਨ ਕਰਨ ਹਾਰੇ ਹਕਾਰਿ।
 ਸਭਿ ਜਥਾ ਜੋਗ ਪਰਬਿਰਤਿ ਕਾਰ^੩ ॥੨੦॥
 ਮਿਸ਼ਟਾਨ ਆਨਿ ਘ੍ਰੂਤ ਅਧਿਕ ਦੀਨਿ।
 ਗੋਯੂਮ ਚੂਨ^੪ ਮੈਦਾ ਸੁ ਲੀਨਿ।
 ਬਹੁ ਪੂਪ ਪੂਰਿਕ^੫ ਤਬਿ ਪਕਾਇ।
 ਸੁਭ ਬਾਨ ਬਿਖੈ ਅੰਬਾਰ ਲਾਇ ॥੨੧॥
 ਬਹੁ ਦੀਹ ਕਰਾਹੇ ਦਿਜ ਚੜਾਇ।
 ਕਰਿ ਤਜਾਰ ਤਿਹਾਵਲ ਧਰਤਿ ਜਾਇ।

*ਪਾ:-ਕਰਿ ਕਰਿ।

^੧ਚੌੜੇ ਨੇੜ੍ਹ।

^੨ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ।

^੩ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਕੰਮ ਤੇ।

^੪ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ।

^੫ਪੂੜੀਆਂ ਤੇ ਪੂੜੇ।

ਬਹੁ ਬਰੇ ਕਚੌਰੀ ਤਜਾਰ ਕੀਨਿ।
 ਗਨ ਲਗੇ ਠਾਨਿ ਤੂਰਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੨੨॥
 ਭਾ ਪਾਕ ਸਿੱਧ ਬਿਧਿ ਬਿਬਿਧ ਕੇਰਾ।
 ਗਨ ਪੂਪ ਪੂਰਿਕਾ ਲਗਤਿ ਢੇਰਾ।
 ਜਹਿੰ ਜਹਿੰ ਮਹੰਤ ਸੁਭ ਬੇਖ ਸੰਤ।
 ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ ਹਕਾਰਿ ਲਜਾਵਤਿ ਕਰੰਤਿ ॥੨੩॥
 ਆਵਤਿ ਸਮੂਹ ਜਿਤ ਕਿਤ ਜਮਾਤੀ।
 ਬਹੁ ਬਿੱਧੁ ਆਇਂ ਅਰੁ ਅਪਰ ਜਾਤਿ।
 ਸਭਿ ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਨਮਾਨ ਸਾਥ।
 ਚਦਿ ਉਚ ਮਹਲ ਪਰ ਪਿਖਤਿ ਨਾਥੈ ॥੨੪॥
 ਸਗਰੇ ਮਸੰਦ ਪੰਗਤਿ ਬਨਾਇ।
 ਜਸ ਉਚਿਤੈ ਪਿਖਹਿੰ ਤਸ ਥਲ ਬਿਠਾਇ।
 ਬਹੁ ਭਈ ਭੀਰ ਦੇ ਧੀਰ ਬਿੰਦਾ।
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਟਿਕਾਇ ਪੰਕਤਿ ਬਿਲੰਦ ॥੨੫॥
 ਗਨ ਲਗੇ ਪਰੋਸਨ ਕੋ ਅਹਾਰ।
 ਤ੍ਰਿਪਤਹਿੰ ਸੁ ਜਿਤਿਕ ਇਕ ਬਾਰ ਡਾਰਿ।
 ਤੂਰਨ ਕਰੰਤਿ ਸਭਿ ਅੱਗ੍ਰ ਦੀਨਿੈ।
 ਪੁਨ ਲਗੇ ਅਚਨ ਸਭਿ ਸ਼ਾਦ ਲੀਨਿ ॥੨੬॥
 ਬਹੁ ਕਰਤਿ ਸਰਾਹਨ ਬਾਰ ਬਾਰ।
 ਮੁਖ ਕਹਤਿ ‘ਕਹੋਂ ਨ ਹੁਇ ਅਸ ਅਹਾਰ।
 ਗੁਰਦੇਵ ਹੇਤੁ ਗੁਰ ਨੰਦ ਕੀਨਿ।
 ਜੋ ਆਪ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਬੀਨ’ ॥੨੭॥
 ਕਿਨ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਬਰਤਾਇ ਦੀਨਿ।
 ਕਿਨ ਪੂਪ, ਪੂਰਿਕਾ ਦੀਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਦਾਇ ਬਰੇ ਸਜੀਰਕੰਦ ਦੇਤਿ ਧਾਇ।

^੧ਟੋਲੀਆਂ।^੨ਬ੍ਰਹਮਣ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਮੁਨਾਸਬ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ (ਬਿਠਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਉੱਚੇ ਮਹਿਲ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। (ਅ) ਉੱਚੇ ਮਹਿਲ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਨਾਥ (ਗੁਰੂ ਜੀ) ਨੂੰ ਸਾਰੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਲਾਇਕ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।^੩ਜਿਸ ਥਾਂ ਦੇ ਯੋਗ।^੪ਸਭ ਦੇ ਅੱਗੇ ਧਰ ਦਿੱਤਾ।^੫ਕਿਸੇ ਨੇ। (ਅ) ਦੇਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।^੬ਜੀਰੇ ਵਾਲੇ ਦਹੀਂ ਵੜੇ।

ਬਿਨ ਜਾਚੇ ਦੇਖਤਿ ਅਧਿਕ ਪਾਇ^੧ ॥੨੮॥
 ਹੁਏ ਤ੍ਰਿਪਤ ਖਾਇਂ ਸੂਾਦਿਲ ਬਿਸਾਲ।
 ਕਹਿੰ ‘ਲੇਹੁ ਲੇਹੁ’ ਫਿਰਤੇ ਉਤਾਲ।
 ਬਹੁ ਮਧੁਰ ਤੁਰਸ਼^੨ ਅਰੁ ਤਿਕਤੈ ਜੋਇ।
 ਸਭਿ ਸਨੇ ਸਨੇ ਅਚਵੰਤਿ ਸੋਇ ॥੨੯॥
 ਇਕ ਬਿਮਲ ਬਾਰਿ ਦੇ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ^੩।
 ਚਿਤ ਮੁਦਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤ ਸੂਾਦਤਿ ਅਹਾਰ।
 ਪੁਨ ਪਾਨਿ ਪਾਨ ਕਰਿ^੪ ਪਾਨ ਧੋਇੰ।
 ‘ਗੁਰ ਧੰਨ ਧੰਨ’ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੋਇ ॥੩੦॥
 ਤਬਿ ਮਾਤ ਸਹਿਤ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਜਾਨ।
 ਬਹੁ ਦਰਬ ਮਸੰਦਨ ਦੀਨਿ ਪਾਨ^੫।
 ‘ਦਿਹੁ ਸਭਿਨ ਜਾਇ ਨਹਿੰ ਰੌਰ ਹੋਇ।
 ਬਿਧਿ ਸਾਥ ਲੇਹੁ ਨਹਿੰ ਛੂਛ ਕੋਇ’ ॥੩੧॥
 ਲੇ ਗਨ ਮਸੰਦ ਸਭਿਹੂਨਿ ਦੀਨਿ।
 ਦਿਜ ਸੰਤ ਮਹੰਤਨਿ ਅਧਿਕ ਚੀਨਿ।
 ਹਰਖੇ ਸੰਬੂਹ ਬਹੁ ਕਰਿ ਸਰਾਹਿ।
 ‘ਜਸ ਲਿਯੋ ਪ੍ਰਥਮ ਗੁਰ ਜੱਗਜ ਮਾਂਹਿ ॥੩੨॥
 ਗੁਰ ਸਕਲ ਕਲਾ ਪੂਰਨ ਬਿਲੰਦ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੁਬਿੰਦ ਕੇ ਹੁਏ ਮਨਿੰਦ।
 ਉਤਸਾਹ ਬੁਧਿ ਤੈਸੇ ਸੁਭਾਇ।
 ਉਰ ਅਤਿ ਉਦਾਰ ਜਾਨੇ ਸੁ ਜਾਇ ॥੩੩॥
 ਜਨ ਬਿੰਦ ਬਿਲੰਦੈ ਕਰਿ ਨਿਹਾਲ।
 ਬਖਸ਼ਹਿੰ ਅਨੰਦ ਹੈ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਸੁਨਿ ਦੁਤੀ ਕਹੈ^੬ ਅਚਰਜ ਸੁਨਾਇ।
 ‘ਇਨ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ ਕੈਸਿ ਆਹਿ ॥੩੪॥

^੧ਬਿਨਾਂ ਮੰਗੇ (ਜਿਸ ਕਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ) ਦੇਖਦੇ ਹਨ (ਚੀਜ਼ ਮੁਕਣ ਵਾਲੀ) ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

^੨ਖਟਾਈ ਵਾਲਾ।

^੩ਕਰਾਰਾ, ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲਾ।

^੪ਇਕ ਸੂਛ ਜਲ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਘੜੀ ਮੁੜੀ।

^੫ਪਾਣੀ ਪੀਕੇ।

^੬ਹੱਥ ਧੋਡੇ।

^੭ਹੱਥ ਵਿੱਚ।

^੮ਦੂਜਾ ਆਖੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਅਰੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ।
 ਨਿਜ ਦਾਸ ਅਨੇਕਨਿ ਕਰਿ ਖਲਾਸੁੰ।
 ਅਸ ਬੰਸ ਬਿਖੈ ਜਿਨ ਜਨਮ ਆਹਿ।
 ਬਡਭਾਗ ਜਿਨਹੁਂ ਸੇ ਰਹਹਿੰ ਪਾਹਿ' ॥੩੫॥
 ਇੱਤਜਾਦਿ ਕੀਰਤੀ ਕਹਤਿ ਸਰਬ।
 ਭੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਦੱਛਨਾ ਦੀਨਿ ਦਰਬ।
 ਬਹੁ ਦੇਤਿ ਆਸ਼ਿਖਾ ਅਨੰਦ ਪਾਇ।
 'ਗੁਰ ਪੁੱਤ੍ਰੁ ਆਰਬਲ ਬਡ ਬਧਾਇ' ॥੩੬॥
 ਜਬਿ ਲਗੇ^੩ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਜਮਨ ਗੰਗਾ।
 ਤਬਿ ਲਗੈ ਜਿਵਹੁ ਹੁਇ ਹਰਖ ਸੰਗਾ।'
 ਇਮ ਭਯੋ ਜੱਗੈ^੪ ਨਰ ਭੀਰ ਬਿੰਦ।
 ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਬਿਖੈ ਹੈ ਅਤਿ ਅਨੰਦ ॥੩੭॥
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਬਿਲੰਦ।
 ਪੁਨ ਅਚਯੋ ਅਹਾਰ ਜੇਤਿਕ ਮਸੰਦ।
 ਨਰ ਅਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਆਇ ਆਇ।
 ਕਰਿ ਦੀਏ ਸਿਵਰ ਚਿਤ ਚਾਇ ਚਾਇ ॥੩੮॥
 ਸੋ ਦਿਵਸ ਬਿਤਯੋ ਪੁਨ ਬੀਤ ਰਾਤਿ।
 ਸਭਿ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਕੌ ਗਾਇਂ ਪ੍ਰਾਤਿ।
 ਬਡ ਭਯੋ ਕੁਲਾਹਲ^੫ ਮੁਦਤਿ ਚੀਤ।
 ਨਰ ਮਿਲਹਿੰ ਪਰਸਪਰ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰੀਤ ॥੩੯॥
 'ਸੁਭ ਮਾਸ ਫਾਲਗੁਨੁੰ ਪ੍ਰਥਮ ਪੱਖਜੁੰ।
 ਦਿਨ ਪੰਚਮੀ ਸੁ ਗਿਨ ਲਗਨ^੬ ਮੁੱਖਜੁੰ।

^੧ਮੁਕਤ ਕੀਤੇ।^੨ਵਧੇ।^੩ਜਦ ਤਕ ਹੈ।^੪ਯੱਗਯ।^੫ਮੰਗਲ।^੬ਫਗਣ ਦਾ।^੭ਸੁਕਲਾ ਪੱਖ।

^੮ਤਵਾ: ਖਾ: ਨੇ ਗੁਰਜਾਈ ਬੈਠਣ ਦੀ ਤ੍ਰੀਕ ਵੈਸਾਖੀ ਸੰ: ੧੭੩੩ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੋਹ ਵਦੀ ਨਾਵੀਂ ੧੭੩੨ ਸੰਮਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਜੱਗਯ ਦੀ ਤਿੱਥ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਤਾਰਵੇਂ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

^੯ਲਗਨ ਆਦਿ ਬਾਬਤ ਪਿੱਛੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹਾਂ, ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੨ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੩੨ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ।

^{੧੦}ਸ੍ਰੋਸ਼ਟ ਲਗਨ ਵਿੱਚ।

ਦਸਤਾਰ ਬਾਂਧਿਬੇ ਹੇਤੁ ਸੋਧ⁺।
 ਠਹਿਰਾਇ ਠੀਕ ਜਿਨ ਅਧਿਕ ਬੋਧ ॥੪੦॥
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਸੁਨਾਇ ਪ੍ਰਥਮੈ ਪਠਾਇ।
 ਸੁਧ ਭਈ ਜਿਨੁਂ ਕਰਿ ਬੇਗ ਆਇ।
 ਲਵਪੁਰੀ ਸੁਧਾਸਰ ਆਦਿ ਮੇਲ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਚਲਿਯ ਗੈਲ^੧ ॥੪੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ, ਅੰਗਦ, ਅਮਰ ਪਾਸ^੨।
 ਮੰਜੀ ਸਥਿਰਨ ਪਦ ਜਿਨ ਅਵਾਸ^੩।
 ਨੌ ਗੁਰਨਿ ਬਡਾਈ ਬਖਸ਼ ਜਾਹਿੰ^੪।
 ਸਭਿ ਚਲੇ ਆਇਂ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਮਾਂਹਿ ॥੪੨॥
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂਨਿ ਗਨ ਸਿਵਰ ਘਾਲਿ।
 ਕੀਨੇ ਮੁਕਾਮ ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਬਿਸਾਲ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਾ ਨਿਕਟਿ ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਮੂਹ ਆਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ॥੪੩॥
ਦੋਹਰਾ: ਆਨਿ ਅਕੋਰਨਿ ਅਰਪਤੇ, ਆਨੀ ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰਿ।
 ‘ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਜਿਨ ਹਿੰਦੁ ਕੀ, ਰਾਖੀ ਸਿਰ ਦਸਤਾਰ^੫’ ॥੪੪॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਿੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਜੱਗਜ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰਬੋ ਅੰਸੂ ॥੪॥

⁺ਚਾਹੇ ਚੱਲ ਪਏ।^{੨੨}ਪਾ:-ਦਾਸ।^੩ਮੰਜੀ ਤੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪਦਵੀ ਜਿਨੁਂ ਦੇ ਘਰ ਸੀ।^੪ਨੌ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਜਿਨੁਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਵਡਾਈ ਮਿਲੀ ਸੀ।^੫ਸਿਰ ਦੀ ਪਗ ਭਾਵ ਪਤ ਰਖੀ।

ਪ. [ਦਸਤਾਰ ਬੰਦੀ]

ੴ <<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>> ੯

ਦੋਹਰਾ: ਜਬਿ ਨੌਮੇ ਪਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰ, ਗਏ ਬਿਕੁੰਠ ਮਝਾਰ।
 ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬੰਸ ਕੋ^੧, ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਹਾਰਿ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਤਜਿ ਦਿੱਲੀ ਤਤਫਿਨ ਚਲਿ ਗਯੋ।
 ਪੰਚ ਕੋਸ ਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਯੋ।
 ਅਪਨਿ ਬਡੇ ਕੋ ਪਿਖਯੋ ਸਥਾਨਾ।
 ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਰਹਯੋ ਸੁ ਜਾਨਾ^੨ ॥੨॥

ਪੱਛਯੋ ਤਹਾਂ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਕਰਿ ਕੈ^੩।
 ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਉਰ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਦਸਮੋ ਦੂਅਰ ਪੈਨ ਤੇ ਛੋਰਾ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਸਮ ਨਿਜ ਸਰੀਰ ਕੋ ਛੋਰਾ ॥੩॥

ਹੇਰਿ ਨਰਨਿ ਤਿਹ ਠਾਂ ਸਸਕਾਰਾ।
 ਅਬਿ ਲੋਂ ਚਿੰਨੁਤਿ ਥਾਨ ਨਿਹਾਰਾ^{*}।
 ਤਿਸ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਕੋ ਸੁਤ ਪਾਛੇ।
 ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨੀ ਆਛੇ ॥੪॥

ਰਾਮਦਾਸ ਕੇ^੪ ਗ੍ਰਾਮ ਅਵਾਸ।
 ਨਿਜ ਸਿਖ ਕਰੇ ਸਕੇਲਨਿ ਪਾਸ।
 ਆਰਬਲਾ ਲਘੁ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਰੀ।
 ਤ੍ਰੈ ਸੰਬਤ ਬੀਤੇ ਤਿਸ ਬੇਰੀ^੫ ॥੫॥

ਤਿਨ ਘਰ ਜੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਸਯਾਨੇ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਰੀਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜਾਨੇ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਗਨ ਅਕੋਰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਸੰਗ ਦਾਸ ਸਿਖ ਕਰਿ ਸਮੁਦਾਏ ॥੬॥

ਪਾਤਿਸ਼ਾਹਿ ਕੇ ਜਥਾ ਵਜੀਰ।

^੧ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਦਾ।

^੨ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ (ਥਾਂ) ਸਿਆਣਿਆਂ।

^੩ਕੁਸ਼ਾਂ ਦਾ ਆਸਨ ਵਿਛਾਕੇ।

^{*}ਇਹ ਟਿਕਾਣਾ ਜੋ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਡਿੱਠਾ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਚੋਖੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਬੀ ਅਜੇ ਤਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ, ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਇਹ ਥਾਂ ਮਜ਼ਹੂੰ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਤੋਂ (ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ੩ ਮੀਲ ਹੈ) ਜਮਨਾਂ ਪਾਰ ਘਾਸ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਦੋ ਕੁ ਮੀਲ ਅਗੇਰੇ ਕਿਤੇ ਹੋਵੇ, ਯਾ ਦਰਯਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਪ ਵੇਲੇ ਮਿਟ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

^੪ਰਮਦਾਸ ਨੱਗਰ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ।

^੫ਜਦ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਏ ਸਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤ੍ਰੈ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ।

ਤਿਮ ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿ ਇਹ ਮਤਿ ਧੀਰ।
 ਪੂਰਬ ਜੋ ਗੁਰਤਾ ਕੇ ਟੀਕਾ।
 ਇਹ ਨਿਜ ਹਥ ਕਾਢਿਤੇ ਨੀਕਾ ॥੨॥
 ਤਬਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੋਇ।
 -ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਗਾਦੀ ਪਰ ਸੋਇ-।
 ਪੰਚਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਤੇ ਪਾਛੇ।
 ਕਲਗੀ, ਬਾਜ਼, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦੇ ਆਛੇ ॥੮॥
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਬਹੁ ਮੌਲਾ ਦੇਤਿ।
 ਬਸਤਰ, ਹਯ ਬਹੁ ਗੁਰੂ ਨਿਕੇਤ।
 ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਲਗ ਸਭਿ ਕੇ ਨਾਮ।
 ਕਹੋਂ ਸੁ ਮੰਜੀ ਜਿਨ ਕੇ ਧਾਮ ॥੯॥
 ਨਿਕਟ ਨਿਕਟ ਕੇ ਸਭਿ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਮਿਲਹਿ ਪਰਸਪਰ ਭਾਉ ਵਧਾਏ।
 ਦੇਗ ਅਤੋਟ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹੋਇ।
 ਅਚਵਹਿ ਤਹਾਂ ਮਿਲੇ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥੧੦॥
 ਰਾਗੀ ਬਿੰਦ ਰਬਾਬੀ ਸਾਰੇ।
 ਆਇਂ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਦਰਸ ਨਿਹਾਰੇਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਢਾਢੀ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਜਿਨ੍ਹੁਂ ਅਖਾਰੇ ਬੀਰਨਿ^੧ ਗਾਏ ॥੧੧॥
 ਡੋਮ ਭਾਟ ਆਦਿਕ ਹਿਤ ਜਾਚਾ।
 ਹੇਰਨਿ ਹੇਤੁ ਨਵੈਂ ਗੁਰ ਸਾਚਾ।
 ਅਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਦੀਖਤਿ ਨਰ ਸਮੁਦਾਏ ॥੧੨॥
 ਚੌਥ ਦਿਵਸ ਕੋ ਮੇਲ ਸਕੇਲਾ।
 ਫਿਰਤਿ ਪਰਸਪਰ ਲਾਗਿ ਧਕੇਲਾ।
 ਅਤਿ ਉਤਸਾਹ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਹੋਵਤਿ।
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਕੇ ਨਰ ਗਨ ਜੋਵਤਿ^੨ ॥੧੩॥
 ਨਟ ਨਿਰਤਕ ਗਨ ਆਇਂ ਕਲਾਵਤਿ^੩।
 ਬਿਰਹਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜਸ ਗੁਨ ਗਾਵਤਿ।

^੧ਸੁਰਮਿਆਂ ਦੇ।^੨ਦੇਖਦੇ ਹਨ।^੩ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਵਣ ਵਾਲੇ।

ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕੌਤਕ ਹੋਤਿ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਮੋਦ ਉਦੇਤ ॥੧੪॥
 ਜਾਗ੍ਰਨਿ ਭਯੋ ਨਿਸਾ ਤਿਸ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਿਰਤਨ ਹੋਤਿ ਅਨੰਦ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਮਸੰਦਾ।
 ਬੈਠੇ ਜਾਗ੍ਰਨਿ ਕੀਨਿ ਬਿਲੰਦ ॥੧੫॥
 ਭਈ ਭੋਰ ਸਭਿ ਠਾਨਿ ਸ਼ਨਾਨਾ।
 ਪਠਹਿੰ ਗਿਰਾ ਗੁਰ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ^੧।
 ਬਸਤ੍ਰੁ ਨਵੀਨੇ ਮੋਲ ਬਡੇਰੇ।
 ਪਹਿਰਤਿ ਕਹਤਿ ‘ਆਜ ਗੁਰ ਹੇਰੇ’^੨ ॥੧੬॥
 ਸ੍ਰੀ ਬੇਦੀ ਤੇਹਣ ਕੁਲ ਆਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਅੰਸ਼ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਡੇਰੇ ਸਭਿ ਹੈ ਤਜਾਰ।
 ਬੈਠੇ ਮਨ ਪ੍ਰਤੀਖਨਾ ਧਾਰਿ ॥੧੭॥
 ਸੰਤ, ਮਹੰਤ, ਸਾਧ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ।
 ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਚੌਂਪ, ਅਪਰ ਸਭਿ ਜਾਤੀ^੩।
 ਸੂਰਜ ਮਲ ਕੇ ਪੌੜ੍ਹੇ ਦੋਈ।
 ਦੇਖਨਿ ਹੇਤੁ ਹਰਖ ਧਰਿ ਸੋਈ ॥੧੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋ ਅਭਿਖੇਕ^੪।
 ਉਤਲਾਵਤਿ ਹਿਤ ਪਿਖਿਨਿ ਅਨੇਕ।
 ਲੈ ਦਸਤਾਰ ਆਦਿ ਗਨ ਭੇਟ।
 ਮਿਲਯੋ ਚਹਤਿ ਚਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਲਪੇਟ ॥੧੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਭ੍ਰਾਤਾ ਨਿਜ^੫ ਪ੍ਰੇਰਾ।
 ‘ਤਜਾਰੀ ਕਰਹੁ ਸਕਲ ਬਿਨ ਬੇਰਾਂ’।
 ਸੂਖਮ ਬਸਤ੍ਰੁ ਸਰੀਰ ਸਜਾਵਹੁ।
 ਰੁਚਿਰ ਬਿਛੂਖਨ ਕੋ ਪਹਿਰਾਵਹੁ’ ॥੨੦॥
 ਸੁਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨਿਜ ਹਾਥ ਸੁਧਾਰਿ।

^੧ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।

^੨ਅੱਜ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ।

^੩ਹੋਰ ਸਭ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ।

^੪ਗੁਰਤਾ ਤਿਲਕ।

^੫ਭਾਵ ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੂੰ।

^੬ਛੇਤੀ।

ਸਭਿ ਦਾਸਨਿ ਪਰ ਹੁਕਮ ਉਚਾਰਿ।
 ‘ਦੀਹ ਦਮਦਮਾ ਤੁੰਗ ਘਨੇਰਾ।
 ਰਚਹੁ ਰੁਚਿਰ ਤਹਿਂ ਫਰਸ਼ ਬਡੇਰਾ ॥੨੧॥
 ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਹਾਥ ਗਹਿ ਬਿਰੋ।
 ਕੰਚਨ ਦੰਡ ਚਵਰ ਕਰ ਧਰੋ।
 ਸੁੰਦਰ ਗਾਈ ਰਚੀਅਹਿ ਗੁਰ ਕੀ।
 ਜਬਾ ਰੀਤਿ ਬਰਤੈ ਬਰ ਧੁਰ ਕੀ^੧ ॥੨੨॥
 ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਮਖਮਲ ਉਪਧਾਨੂ^੨।
 ਕਰਹੁ ਟਿਕਾਵਨਿ ਸੁੰਦਰ ਆਨਿ।
 ਪਠਹੁ ਮੇਵਰਾ ਸੰਗਤਿ ਮਾਂਹਿ।
 ਪਹੁੰਚਹਿਂ ਸਕਲ ਦਮਦਮਾ ਜਾਂਹਿ’ ॥੨੩॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕਿ ਕਾਰਜ ਜੇ ਔੱਰ।
 ਸਵਾਧਾਨ ਕੀਨੇ ਸਭਿ ਠੌਰ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸ਼ਨਾਨੇ।
 ਸੂਖਮ ਬਸਤ੍ਰ ਦਾਸ ਗਨ ਆਨੇ ॥੨੪॥
 ਪਹਿਰਤਿ ਭਏ ਅੰਗ ਬਡ ਸ਼ੋਭਾ।
 ਦੇਖਤਿ ਸਭਿ ਕੋ ਮਨ ਬਹੁ ਲੋਭਾ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਿਰ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਈ।
 ਮੁਕਤਾ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਸੁਹਾਈ ॥੨੫॥
 ਹੀਰਨਿ ਜ਼ਰੇ ਹੇਮ ਕੀ ਮੁਸ਼ਟ।
 ਪਹਿਰਜੋ ਖੜਗ ਲੋਹ ਬਹੁ ਸੁਸ਼ਟੈ^੩।
 ਮੁਕਤਾ ਗੁੱਛੇ ਸੰਗ ਨਿਖੰਗ^੪।
 ਭਰ ਕਰਿ ਤੀਖਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਖਤੰਗ^੫ ॥੨੬॥
 ਪਾਇ ਗਰੇ ਮਹਿੰ ਬਾਂਧੀ ਕਮਰ।
 ਸੰਮਤ ਦਸਮੇ ਮਹਿੰ ਜਿਨ ਉਮਰ।
 ਖੰਜਰ੍ਦੀ, ਜਮਧਰ, ਬਿਛੂਆ ਲੀਨਿ।
 ਕਮਰ ਕਸੇ ਮਹਿੰ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੨੭॥

^੧ਆਦਿ ਦੀ।^੨ਤਕੀਆ।^੩ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ।^੪ਭੱਥਾ।^੫ਤੀਰ।^੬ਕਟਾਰ।

ਪਾਨ^੧ ਕਮਾਨ ਲਹੌਰੀ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਹੇਰਤਿ ਸਰ^੨ ਕਰ ਫੇਰਨਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਅਨਿਕ ਬਿਖੂਖਨਿ ਚਾਮੀਕਰ ਕੇ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਭਿ ਪਹਿਰਨ ਕਰਿ ਕੈ ॥੨੮॥
 ਜੁਗ ਮਾਤਨਿ ਕੋ ਕਰਿ ਪਦ ਬੰਦਨ।
 ਅਭਿਨੰਦਨੈ^੩ ਹੈ ਦੇਖਯੋ ਨੰਦਨ।
 ਦੇਤਿ ਅਸੀਸ, ਸੀਸ ਕਰ ਫੇਰਾ।
 ‘ਹੋਵਹੁ ਸੁਜਸੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਉਚੇਰਾ’ ॥੨੯॥
 ਨਿਕਸੇ ਸਦਨ ਪੌਰ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।
 ਪੰਕਜ ਪਾਇ ਉਪਾਨਯ ਰੂਰੇ^੪।
 ਦਰਸ ਹੇਤੁ ਸਿਖ ਖਰੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ।
 ਉਮਗੇ ਜਨੁ ਜਲ ਪਾਰਵਾਰੋ^੫ ॥੩੦॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਚੰਦ ਮਨਿੰਦੇ ਦੇਖਾ।
 ਸਿਰ ਨੰਮ੍ਰਿ ਇਕ ਬਾਰਿ ਅਸ਼ੇਖਾ^੬।
 ਹੇਮ ਲਸ਼ਟਕਾ ਗਹੇ ਅਗਾਰੀ।
 ਉਚ ਅਵਾਜ ਨਕੀਬ^੭ ਉਚਾਰੀ ॥੩੧॥
 ਬੋਲਤਿ ਭਾਟ ਕਬਿੱਤਨਿ ਚਾਲੇ।
 ਲਖਿ ਆਗਵਨ ਸਿੱਖ ਸੰਭਾਲੇ^੮।
 ਆਨਿ ਆਨਿ ਗਨ ਮਿਲਹਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਸੀਸ ਨੰਮ੍ਰਿ ਪੁਨ ਚਲਹਿ ਪਿਛਾਰੀ ॥੩੨॥
 ਸਭਿ ਪੁਰਿ ਬਿਖੈ ਕੁਲਾਹਲ ਹੋਵਾ।
 ਹਿਤ ਜੋਵਨੈ^੯ ਕੇ ਕੀਨਸਿ ਛੋਵਾ^{੧੦}।
 ਕੰਚਨ ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਮ ਸੋਹੇ।
 ਬਲੀ ਚਪਲ ਪੈ ਗੁਰੂ ਅਰੋਹੇ ॥੩੩॥

^੧ਹੱਥ ਵਿਚ।^੨ਬਾਣ।^੩ਚਿਤਿਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ (ਮਾਵਾਂ ਨੇ)।^੪ਚਰਨਾਂ ਕਮਲਾਂ ਵਿਚ ਸੋਹਣਾ ਜੋੜਾ ਹੈ।^੫ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਜਲ।^੬ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਬਾਰ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ।^੭ਚੋਬਦਾਰ ਨੇ।^੮(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ) ਆਵਣਾ ਜਾਣਕੇ ਸਿਖ ਸੰਭਲੇ ਭਾਵ ਖੜੇ ਹੋਏ।^੯ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ।^{੧੦}ਮੇਲਾ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਤਬਿ ਕੀਨਿ ਪਯਾਨਾ।
 ਗਰੀਅਨਿ ਮਹਿੰ ਠਾਂਢੇ ਨਰ ਆਨਾ।
 ਮਨਹੁੰ ਚਕੋਰ ਚੰਦ ਕੋ ਜੋਵੈਂ।
 ਰਿਦੈ ਅਨੰਦ ਨੰਮ੍ਰਿ ਸਿਰ ਹੋਵੈਂ ॥੩੪॥
 ਸਭਿ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਤਿ ਜਾਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਹੁਇਂ ਨਿਹਾਲ ਸ਼ਰਧਾਲੁ ਬਿਸਾਲ।
 ਭਈ ਭੀਰ ਬਹੁ ਮਾਨਵ ਕੇਰੀ।
 ਚਲਹਿੰ ਪਿਛਾਰੀ ਮੰਗਲ ਹੇਰੀ ॥੩੫॥
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਗਏ ਦਮਦਮੇ ਥਾਨਾ।
 ਅਹੈ ਉਤੰਗ ਸੁ ਚਾਰੁ ਮਹਾਨ੍ਹੀ।
 ਉਤਰਿ ਤੁਰੰਗ ਤੇ ਤਹਿੰ ਚਚਿ ਗਏ।
 ਮਾਤੁਲ ਨਿਕਟ ਸੰਗ ਨਿਜ ਲਿਏ ॥੩੬॥
 ਹੁਤੇ ਜੁ ਆਗੇ, ਸਭਿ ਤਬਿ ਠਾਢੇ।
 ਬੰਦਨ ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਉਰ ਬਾਢੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤਖਤ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਜੋਰਤਿ ਕਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੋ ਧਾਰਾ ॥੩੭॥
 ਬੇਦੀ, ਤ੍ਰੇਹਣ, ਭੱਲੇ ਬੰਸ।
 ਤਿਨ ਦਿਸ਼ਾ ਪਿਖਿ ਸੋਚੀ ਅਵਿਤੰਸ਼ੈ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ ਆਇਸੁ ਕੋ ਪਾਇ।
 ਭਏ ਅਰੂਚਨਿ^੩ ਗੁਰਨਿ ਮਨਾਇ ॥੩੮॥
 ਗੁਰਤਾ ਸਜੰਦਨ^੪ ਪਰ ਆਰੋਹੇ।
 ਦਿਖਜੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਜੋਸਪਤਿ ਮੋਹੇ^੫।
 ਗਨ ਸੰਗਤਿ ਪੰਕਜ ਬਿਗਸੰਤੇ।
 ਬਿਚ ਮਕਰੰਦ ਅਨੰਦ ਬਧੰਤੇ ॥੩੯॥
 ਗਨ ਦੁੰਦਭਿ ਬਾਜੇ ਸ਼ਾਦਿਯਾਨੇ^੬।
 ‘ਜੈ ਜੈ ਗੁਰ ਕੀ’ ਬਾਕ ਬਖਾਨੇ।

^੧ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ।^੨ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।^੩(ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਤਖਤ ਤੇ) ਚੜ੍ਹੇ।^੪(ਰੂਪੀ) ਰਥ।^੫ਸੂਰਜ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਹੋਕੇ ਦਿਸਿਆ।^੬ਬਹੁਤ ਵਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਦਿਆਨੇ ਵੱਜੇ। [ਸ਼ਾਦਿਆਨਾ = ਵਜੰਡੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸਾਦੀ ਸੂਚਕ ਧਾਰਨਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵਾਜਾ]।

ਅਤਿਸੈ ਮੰਗਲ ਜਾਨਿ ਸੁਜਾਨੇ।
 ਨਾਨਾ ਅਪਨੀ^੧ ਅਕੋਰਨਿ ਆਨੇ ॥੪੦॥
 ਸਭਿ ਆਏ ਲੇ ਤਬਹਿ ਮਸੰਦਾ।
 ਰਾਮਕੁਇਰ ਤੇ ਆਦਿ ਬਿਲੰਦਾ।
 ਸੰਗ ਸੰਗਤਾਂ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਤਬਹਿ ਦਮਦਮੇ ਆਇ ॥੪੧॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁੱਤੇ 'ਤਖਤ ਬੈਠਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਪੰਚਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ॥੫॥

^੧ਅਪਨੀਆਂ।

੬. [ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ]

੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੨

ਦੇਹਰਾ: ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਅਨੰਦ ਉਰ ਲਜਾਇ ਬਿਲੰਦ ਅਕੋਰਾ।
ਆਨ ਬਿਰੇ ਗੁਰ ਅੱਗ੍ਰ ਸਭਿ ਬੰਦਰਿ ਹੈਂ ਕਰ ਜੋਰਿ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਬਿਧਕੇ ਘਰ ਕੀ ਸੁਖਮ ਚਾਰੁ^੧।

ਪੂਰਬ ਦੇਤਿ ਭਏ ਦਸਤਾਰ।
ਕੌਰਦਾਰ^੨, ਚਹੁੰ ਓਰਨ ਚੀਰੇ^੩।
ਜਰੇ ਬਿਕੀਮਤ ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਹੀਰੇ ॥੨॥

ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੇਬ ਜੁਤਿ ਜਗਮਗਕਾਰੀ^੪।
ਜਿਗਾ ਦਈ ਸਿਰ ਬੰਧਿ ਉਦਾਰੀ।
ਜਰੇ^੫ ਜਵਾਹਰ ਜਾਗਤਿ ਜੋਤੀ।
ਉੱਜਲ ਗੋਲ ਪੋਇ ਬਿਚ ਮੋਤੀ ॥੩॥

ਕਲਗੀ ਚਾਰੁ ਉਤੰਗਹਿ ਕਰੀ^੬।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੀਸ ਧਰੀ ਬਿਧਿ ਖਰੀ^੭।
ਬਹੁ ਮੋਲਾ ਇਕ ਦੀਨਸਿ ਬਾਜ਼^੮।
ਕਰ ਬਿਠਾਇ ਦੇਖਜੋ ਮਹਾਂਰਾਜ ॥੪॥

ਬੇਦੀ, ਤੇਹਣ, ਭੱਲਜਨ ਬੰਸ।
ਦੇਤਿ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁਭ ਅਰੁ ਅਵਿਤੰਸ੍ਤ੍ਰੇ।
ਪੁਨ ਮਸੰਦ ਗਨ ਦੇਸ਼ਨਿ ਕੇਰੇ।
ਧਰਿਤੇ ਨਿਜ ਨਿਜ ਭੇਟ ਅਗੇਰੇ ॥੫॥

ਲਗਯੋ ਅੰਬਾਰ ਪਾਰ ਕਛੁ ਨਾਂਹੀ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹਿਤ ਅਰਪਾਹੀਂ।
ਇਕ ਬਿਰ^੯ ਬੋਲ ਉਠੇ ਜੈਕਾਰਾ।
ਭਯੋ ਸਮਾਜ ਅਨੰਦਤਿ ਸਾਰਾ ॥੬॥

^੧ਬ੍ਰੀਕ ਤੇ ਸੁਹਣੀ।

^੨ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਯਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ।

^੩ਚਾਰੋਂ ਪਾਸਿਓ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਹੀਰੇ।

^੪ਬੜੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਾਲੀ ਤੇ ਜਗਮਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ।

^੫ਜੜੇ ਹਨ।

^੬ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ।

^੭ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।

^੮ਬਾਜ਼ [ਫਾ:, ਬਾਜ਼]।

^੯ਸੁਭ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

^{੧੦}ਇੱਕੋ ਵੇਰੀ।

ਕਰਤਿ ਮੇਵਰੋ ਪਿਖਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਨਾਮ ਸੁਨਾਇ ਸਭਿਨਿ ਗੁਰ ਪਾਸ।
 ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਹਜ਼ਾਰ ਕੋ ਆਯੋ।
 ਲੇ ਗੁਰ ਨਾਮ ਸਕਲ ਵਰਤਾਯੋ ॥੨॥
 ਸੰਗਤਿ ਉਤਰੀ ਜਿਸ ਜਿਸ ਥਾਨ।
 ਕੀਨਿ ਪੁਚਾਵਨਿ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ ਜਾਨਿ^੧।
 ਸਬਦ ਰਬਾਬੀ ਗਾਵਤਿ ਤਹਾਂ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸਹਿਤ ਧਨ ਦੀਨੇ ਮਹਾਂ ॥੮॥
 ਇਕ ਪੌੜੀ ਢਾਢੀ ਜਬਿ ਲਾਈ।
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤਿਨ ਪਾਈ।
 ਭਾਟ ਕਲਾਵਤ ਆਦਿਕ ਜਾਚੇ।
 ਦਰਬ ਸਰਬ ਕੋ ਦੇ ਗੁਰ ਸਾਚੇ ॥੯॥
 ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਦਾਨ ਅਧਿਕ ਹੀ ਪਾਯੋ।
 ਸਭਿਨਿ ਆਸ਼ਿਖਾ ਬਾਦ ਅਲਾਯੋ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਜਾਚਕ ਸੁਜਸੁ ਉਚਾਰਹਿੰ।
 ‘ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ! ਤੁਮ ਬਿਨ ਕੋ ਪ੍ਰਿਤਪਾਰਹਿ ? ॥੧੦॥
 ਘਟ ਘਟ ਮਾਲਿਕ ਦੇਤੇ ਦਾਨ।
 ਲੇ ਤੁਮ ਤੇ ਸਭਿ ਖਾਇ ਜਹਾਨ।’
 ਸਾਧਨ^੨ ਕੇਰ ਜਮਾਤ ਜੁ ਆਈ^{*}।
 ਰਣ ਸਿੰਗੇ ਤੁਰਰੀ ਸੁ ਬਜਾਈ ॥੧੧॥
 ਭਰਿ ਭਰਿ ਛੂਕੈਂ ਸੰਖ ਬਜਾਏਂ।
 ਪਿਖਿ ਪਿਖਿ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਹਰਖਾਏਂ।
 ਉਤਸਵ ਭਯੋ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿੰ ਭਾਰੀ।
 ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਹਰਖਤਿ ਨਰ ਨਾਰੀ ॥੧੨॥
 ਕਲਗੀ ਰਹੀ ਬਿਰਾਜਿ ਉਤੰਗਾ।
 ਦਮਕਤਿ ਮੁਕਤਾ^੩ ਹੀਰਨਿ ਸੰਗਾ।
 ਚਮਰ ਛੁਰਤਿ ਸੁਠ ਬਾਰੰਬਾਰਾ।
 ਉੱਜਲ ਹੰਸ ਮਨਿੰਦ ਉਦਾਰਾ ॥੧੩॥

^੧ਜਾਕੇ। (ਆ) (ਟਿਕਾਣੇ) ਲੱਭ ਲੱਭ ਕੇ।

^੨ਸਾਧਨ ਦੀ।

^{*}ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧੂਆਂ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਉਦਾਸੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਹੈ।

^੩ਮੋਤੀ।

ਦਰਸੈਂ ਸ਼ੋਭਾ ਖਰ ਕਿਤੇਕ।
 ਬੈਠਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਸਿੱਖ ਅਨੇਕ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਦ੍ਰਿਗ ਇਕ ਟਕ ਲਗਿ ਐਸੇ।
 ਗਨ ਚਕੇਰ ਸਸਿ ਕੇ ਦਿਸ਼ਾ^੧ ਜੈਸੇ ॥੧੪॥
 ਮਨ ਬਰਬਸ ਹੀ ਸਰਬ ਚੁਰਾਏ^੨।
 ਜਨੁ ਸੂਰਜ ਮੁਖਿ ਕਮਲ ਖਿਰਾਏ।
 ਏਕ ਜਾਮ ਲੌ ਬਿਰ ਤਹਿੰ ਭਏ।
 ਸਭਿਨਿ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਏ ॥੧੫॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਜੋ ਬੇਦੀ ਆਦਿ।
 ਸਨਮਾਨੇ ਦੀਨੇ ਅਹਿਲਾਦਾ।
 ਸੰਤ, ਮਹੰਤ, ਮਸੰਦ ਜਿ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
 ਦੀਨਿ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਮੁਕੰਦ^੩ ॥੧੬॥
 ਸਭਿ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਖਤਿ ਉਠੇ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਕਰ ਧਰਿ ਧਨੁ ਸਰ ਦੁਤਿ ਬਹੁ ਪਾਈ^੪।
 ਸਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੫ ਲਏ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਏ ॥੧੭॥
 ਗਰੀ ਬਜ਼ਾਰਨਿ ਖਰੇ ਨਿਹਾਰੈਂ।
 ਬੰਦਿ ਬੰਦਿ ਕਰ ਬੰਦਨ ਧਾਰੈਂ।
 ਮੰਦ ਮੰਦ ਗਮਨੇ ਨਿਜ ਪੌਰ।
 ਪਹੁੰਚਤਿ ਭੇ ਸੋਢੀ ਸਿਰਮੌਰ ॥੧੮॥
 ਉਤਰਿ ਤੁਰੰਗ ਤੇ ਅੰਤਰ ਗਏ।
 ਜੁਗ ਮਾਤਨਿ ਕੋ ਦੇਖਤਿ ਭਏ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਨਕੀ ਕੋ ਕਰਿ ਨਮੋਂ।
 ਪਿਖਿ ਪੌਤ੍ਰੈ ਕੀ ਛਥਿ ਤਿਹ ਸਮੋਂ ॥੧੯॥
 ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਮਯ੍ਹ ਹਿਰਦੈ ਹੋਈ।
 ਚਿੰਤਾ ਸੰਕਟ ਮਨ ਤੇ ਖੋਈ।
 ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਇ ਸੂੰਘਤੀ ਭਾਲ।

^੧ਚੰਦ ਵਲ।^੨ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਮੋਹਤਿ ਹੋ ਗਏ।^੩ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।^੪ਹਥ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਧਨੁਖ ਬਾਨ ਨੇ ਬੜੀ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਈ ਹੈ।^੫ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ।^੬ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ।

ਵਾਰਜੋ ਉਪਰ ਦਰਬ ਬਿਸਾਲ ॥੨੦॥
 ਪਠਿਓ 'ਵਹਿਰ ਜਾਚਿਕਨਿ ਦੀਜੈ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਸ਼ੁਭਿ ਅਸੀਸ਼ ਕੋ ਲੀਜੈ।'
 ਚਿਤਵਤਿ ਭਈ ਬਾਕ ਬਰ ਪਤਿ ਕੇ^੧।
 ਭਾਖੇ ਚਿਰੰਕਾਲ ਭਾ ਹਿਤ ਕੇ^੨ ॥੨੧॥
 -ਪੌੜਾ ਹੋਇ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਤਾਪੀ।
 ਪਾਪੀ ਨਰਨਿ ਕਲਾਪਨ ਖਾਪੀ^੩।
 ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੋ ਉੱਜਲ ਨਾਮੂ।
 ਕਰਹਿ ਅਧਿਕਤਾ ਜਗ ਅਭਿਰਾਮੂ- ॥੨੨॥
 ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ^੪ ਸੁਖ ਪਾਇ ਬਡੇਰਾ।
 ਬਾਰ ਬਾਰਿ ਤਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਹੇਰਾ।
 ਹਾਥ ਸਪਰਸ਼ਤਿ ਸੁਤ ਕੇ ਸੁਤ ਕੋ^੫।
 ਤਜੋ ਸ਼ੋਕ ਧਰਿ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਕੋ ॥੨੩॥
 ਪੁਨ ਗੁਜਰੀ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕਰੀ।
 ਬੋਲੀ 'ਆਜ ਧੰਨ ਇਹ ਘਰੀ।'
 ਵਾਰਤਿ ਸਿਰ ਪਰ ਧਨ ਕੀ ਥਾਤੀ।
 ਕਰੀ ਹਰਖ ਭਰਿ ਸੀਤਲ ਛਾਤੀ ॥੨੪॥
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਮਿਲਿ ਜੁਗ ਮਾਤਨਿ ਸਾਥ।
 ਬੈਠੇ ਅਪਰ ਥਾਨ ਪੁਨ ਨਾਥ।
 ਅਨਿਕ ਬਿਪਿਨ ਕੇ ਭੋਜਨ ਬਨੋ।
 ਸ੍ਰਾਦਤਿ ਘਨੇ ਸਕਲ ਰਸ ਸਨੇ ॥੨੫॥
 ਥਾਰ ਪਰੋਸਯੋ ਜੁਤਿ ਚਤੁਰਾਈ।
 ਤੁਰਸ਼, ਸਲਵਣ, ਤਿਕਤ, ਮਧੁਰਾਈ।
 ਭਲੇ ਅਛਾਦਨ ਕਰਿ ਕੈ ਲਜਾਯੋ।
 ਚੌਂਕੀ ਪਰ ਗੁਰ ਅੱਗ੍ਰ ਟਿਕਾਯੋ ॥੨੬॥
 ਅਚਵਤਿ ਭਏ ਸ੍ਰਾਦ ਕੋ ਪਾਇ।
 ਬਖਸ਼ਯੋ ਪਾਚਕ^੬ ਧਨ ਸਮੁਦਾਇ।

^੧ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਤੀ ਦੇ।^੨ਹਿਤ ਦੇ ਵਾਕ ਸਮਾਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਹੇ ਸਨ।^੩ਬਹੁਤੇ ਪਾਪੀ ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਖਪਾਉਣ ਵਾਲਾ।^੪ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਲਾਂ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕਰਕੇ(ਮਾਤਾ ਜੀ)।^੫ਪੌੜ੍ਹ ਦਾ।^੬ਰਸੋਈਏ ਨੂੰ।

ਭਯੋ ਨਿਹਾਲ ਸੁਜਸੁ ਕੇ ਠਾਨਤਿ।
 ਜਹਿਂ ਕਹਿੰ ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਬਖਾਨਤਿ ॥੨੭॥
 ਬਹੁਰ ਦੇਗ ਸਭਿ ਮਹਿ ਵਰਤਾਈ।
 ਜੋ ਆਵੈ ਸੋ ਲੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਈ।
 ਸਾਦਲ ਭੋਜਨ ਖਾਇ ਘਨੇਰੇ।
 ਤੋਟ ਨ ਜਿਸ ਕੀ ਖਰਚ ਬਡੇਰੇ ॥੨੮॥
 ਬਰਤਨ ਲਗੀ ਦੁਪਹਿਰੇ ਕਾਲਾ।
 ਦੇਤਿ ਲੇਤਿ ਨਰ ਆਵਤਿ ਜਾਲਾ।
 ਜਾਮ ਨਿਸਾ ਲਗਿ^੧ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਅਚਵੰਤਿ ਅਹਾਰਾ ॥੨੯॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਰੀਤਿ ਇਹੀ ਠਹਿਰਾਈ।
 ਸੰਗਤਿ ਆਇ ਵਧਤਿ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਦੇਸ਼ਨਿ ਦੇਸ਼ ਸੁਨਤਿ ਸੁਧ ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ।
 ਚਲੇ ਆਇਂ ਸਿੱਖਨਿ ਗਨ ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ ॥੩੦॥
 ਜੋ ਮਸੰਦ ਜਿਸ ਜੋਗ ਬਡਾਈ।
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਦੇ ਕਰਤਿ ਬਿਦਾਈ।
 ਤਿਮ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਦੇਤਿ ਹਕਾਰਤਿ^੨।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰਤਿ ॥੩੧॥
 ਨਿਤ ਅਨੇਕ ਆਵਤਿ ਗਨ ਜਾਤਿ।
 ਸਭਿ ਦੇਸ਼ਨਿ ਮਹਿ ਭੇ ਬੱਖਜਾਤ।
 ‘ਦਸਮੋ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰ ਹੋਯੋ।
 ਪਿਤ ਸਿਰ ਦੇ ਤੁਰਕਨ ਘਰ ਖੋਯੋ’ ॥੩੨॥
 ਸਾਗਰਾਂਤ ਲਗਿ^੩ ਅਵਨੀ ਸਾਰੀ।
 ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਜਹਿਂ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰੀ।
 ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਕੋ ਚਿਤ ਚੌਪੰ ਉਮੰਗੀ^੪।
 ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਬ੍ਰਿੰਦੁ^੫ ਆਇਂ ਸਤਿਸੰਗੀ ॥੩੩॥
 ਇਕ ਆਵਤਿ ਮਿਲਿਤੇ ਇਕ ਜਾਤੇ।
 ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬੂਝਤਿ ਗੁਰ ਬਾਤੇਂ।

^੧ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਗਈ ਤਕ।

^੨ਬੁਲਾ ਕੇ।

^੩ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਰੇ ਤੀਕ।

^੪ਚਾਉ ਚੜ੍ਹਿਆ।

^੫ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਮੂਹ। ਭੀੜਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ।

ਭਨਤਿ ਸੁਜਸੁ ਇਕ ਸੁਨਤਿ ਅਨੰਦਤਿ।
 ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪਗ ਪੰਕਜ ਬੰਦਤਿ ॥੩੪॥
 ‘ਧੀਰਜ ਧਰਨੀ ਕੇ ਸਮ ਧਰਨੀ’।
 ਅਜ਼ਮਤ ਸਿੰਧੁ ਅਜਰਨੀ ਜਰਨੀ।
 ਅਸ ਕਰਨੀ ਕਰਨੀ ਕਿਸ ਔਰੈ।
 ਬਿਨ ਗੁਰ ਨਵੁ ਸੋਚੀ ਸਿਰਮੌਰੈ ॥੩੫॥
 ਤੇਜ ਪੁੰਜ ਨੰਦਨ ਜਿਨ ਕੇਰੋ।
 ਅਲਘ ਬੈਸ ਮਹਿ ਦਿਪਤਿ ਬਡੇਰੋ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਗਤਿ ਕੁਛ ਲਖੀ ਨ ਜਾਵੈ।
 ਦੇਖਿ ਜਗਤ ਸਗਰੋ ਬਿਸਮਾਵੈ’ ॥੩੬॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸਭਿ ਸੰਗਤ ਮਾਂਹੀ।
 ਹੋਤਿ ਬਾਰਤਾਲਾਪ ਮਹਾਂ ਹੀ।
 ਚਲੀ ਆਇ ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਸੰਗਤਿ।
 ਆਨਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਉਤਰਹਿ ਪੰਗਤਿ ॥੩੭॥
 ਬਡੀ ਭੀਰ ਜਬਿਹੁੰ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਸਿੱਖ ਸਕੇਲਨਿ ਹੁਇਂ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਸੇਵਕ ਕਰਹਿ ਜਨਾਵਨਿ ਫੇਰ।
 ‘ਭਈ ਦਰਸ ਹਿਤ ਭੀਰ ਬਡੇਰ’ ॥੩੮॥
 ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਿਜ ਅੰਗ ਸਜਾਵਹਿਂ।
 ਖੜਗ ਧਨੁਖ ਸਰ^੨ ਪਰਿ ਕਰਿ ਆਵੈਂ।
 ਵਹਿਰ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਪਰ ਬਿਰ ਹੋਇਂ।
 ਜਹਿਂ ਦਰਸਹਿ ਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥੩੯॥
 ਕਰਹਿ ਮੇਵੜਾ ਸਭਿ ਮਹਿ ਫੇਰਾ।
 ਸਿੱਖ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਕੋ ਜਹਿਂ ਡੇਰਾ।
 ‘ਸਤਿਗੁਰ ਆਨਿ ਸਿੰਘਾਸਨ ਰਾਜੇ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਦਰਸ ਬਿਘਨ ਅਘ ਭਾਜੇ ॥੪੦॥
 ਅਭਿਲਾਖਤਿ ਸਭਿ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਵਹੁ।
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਲਾਭ ਕਹੁ ਪਾਵਹੁ।

^੧ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ।

^੨ਨਾ ਜਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇ ਜਰਨ ਵਾਲੇ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ)।

^੩ਐਸੀ ਕਰਨੀ ਹੋਰ ਕਿਸਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ।

^੪ਸੋਚੀ ਸਿਰਮੌਰ ਨਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟਾ।

^੫ਧਨੁਖ ਬਾਣ।

ਰਿਦੇ ਕਾਮਨਾ ਜੇ ਕਿਮ ਧਰੋ।
 ਭਨਹੁ ਬੇਨਤੀ ਪੂਰਨ ਕਰੋ' ॥੪੧॥
 ਇਮ ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਕੋ ਦੇਤਿ ਸੁਨਾਇ।
 ਅਨੁਰਾਗੀ ਸੁਨਿ ਹੁਣਿ ਚਿਤ ਚਾਇ।
 ਨੀਕੀ ਵਸਤੁ ਆਦਿ ਜੇ ਦਰਬਾ।
 ਲੈ ਲੈ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਗੁਰ ਢਿਗ ਸਰਬਾ ॥੪੨॥
 ਅਰਪਿ ਅਰਪਿ ਕਰਿ ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਨਾਮ।
 ਪਗ ਪੰਕਜ ਗੁਰ ਕੇ ਅਭਿਰਾਮ।
 ਸੁੰਦਰ ਬਦਨ ਇੰਦ ਮਾਨਿੰਦੀ।
 ਬਿਕਸਜੋ ਕਿਧੋਂ ਭੋਰ ਅਰਬਿੰਦੰ ॥੪੩॥
 ਕਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਲਹਤਿ ਅਨੰਦ।
 ਖਰੇ ਰਹੈਂ ਕੋ ਜੁਗ ਕਰ ਬੰਦਿ।
 ਕੇਤਿਕ ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਮੁਕੰਦ।
 ਬੈਠਹਿੰ ਨਿਕਟਿ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ॥੪੪॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਸੰਗਤਿ ਆਵਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਮੋ ਅੰਸੂ ॥੯॥

^੧ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਵਰਗਾ।

^੨ਸਵੇਰ ਦਾ ਕਮਲ ਛੁੱਲ।

੨. [ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬਚਨ]

ੴ ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਚੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ >>

ਦੋਹਰਾ: ਸੰਗਤਿ ਬਿੰਦ ਬਿਲੋਕਤੀ,

ਚਹੁੰ ਦਿਸਿ ਤੇ ਬਹੁ ਆਇ।

ਬਨਜਾਰੇ ਕੇ ਸਹਿਤ ਹੀ,

ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਸਿਖ ਆਇ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਅਰਪਿ ਅਕੋਰ ਭਯੋ ਤਬਿ ਠਾਢੋ।

ਗੁਰ ਸਰੂਪ ਪਿਖਿ ਆਨੰਦ ਬਾਢੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਭ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ।

‘ਕਹੁ ਗੁਰ ਪਾਜਾਰੇ ਸਿਖ ਬਨਜਾਰੇ ॥੨॥

ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸਸਕਾਰੇ।

ਕਿਹ ਸਥਾਨ ਮਹਿੰ ਰਾਖ ਸੁਧਾਰੇ^੧? ’

ਸੁਨਿ ਬਿਸਮਯੋ -ਮੁਝ ਬਿਨਾ ਬਤਾਏ।

ਜਾਨਿ ਲੀਨਿ ਕਾਰਜ ਕਰਿ ਆਏ- ॥੩॥

ਬੋਲਯੋ ਬਿਨੈ ਸਹਿਤ ਹਰਖਾਨਾ।

‘ਜਥਾ ਭਯੋ ਰਾਵਰ ਸਭਿ ਜਾਨਾ।

ਤਉ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਹੇਤੁ ਸੁਨਾਵਨਿ।

ਬੂਝਹੁ ਮੋਹਿ ਕਥਾ ਗੁਰ ਪਾਵਨ ॥੪॥

ਅਧਮ ਨੁਰੰਗੇ ਕਾਰਨ ਕੀਨਾ।

ਪੁਨ ਡਿੰਡਮ ਪੁਰਿ ਫੇਰ ਸੁ ਦੀਨਾ।

-ਇਨ ਕੋ ਸਿਖ ਸਾਦਕ ਨਰ ਜੋਇ^੨।

ਧਰ ਕੋ ਲੇ ਸਸਕਾਰਹਿ ਸੋਇ- ॥੫॥

ਸੁਨਯੋ ਸਭਿਨਿ ਕਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਸਾਲਾ।

ਕੋਇ ਨ ਬੋਲਿ ਸਕਯੋ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।

-ਹਮ ਹੈਂ ਸਿੱਖ- ਨ ਕਿਨਹੁੰ ਬਤਾਵਾ।

ਦਬਕ ਰਹੇ ਨਿਜ ਨਿਜ ਘਰ ਥਾਵਾ ॥੬॥

ਡਰਤਿ ਰਿਦੇ -ਕੋ ਦੇ ਨ ਬਤਾਇ।

ਸ਼ਾਹ ਬੰਧਿ^੩ ਹਮ ਦੇ ਮਰਿਵਾਇ-।

ਦੁਰਿ ਦੁਰਿ ਗਏ^੪ ਆਪਨੇ ਘਰ ਮਹਿੰ।

^੧ਭਸਮ ਕਿੱਥੇ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ।

^੨ਸਿਦਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ।

^੩ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ।

^੪ਛੁਪ ਛੁਪ ਗਏ।

ਨਹਿੰ ਮਾਨੀ ਸਿੱਖੀ ਕਿਸ ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ' ॥੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਐਸੇ।
 ਗਰਜਤਿ ਬੋਲੇ ਜਲਧਰ ਜੈਸੇ^੧।
 'ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੋ ਅਬਿ ਪੰਜ ਬਨਾਵੋਂ।
 ਸਕਲ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਬਹੁ ਬਿਦਤਾਵੋਂ ॥੮॥
 ਲਾਖਹੁੰ ਜਗ ਕੇ ਨਰ ਇਕ ਥਾਏਂ।
 ਤਿਨ ਮਹਿੰ ਮਿਲੇ ਏਕ ਸਿਖ ਜਾਇ।
 ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰਥਕ^੨ ਪਛਾਨੋਂ ਪਰੈ।
 ਰਲੈ ਨ ਕਜੋਂਹੂੰ ਕੈ ਸਿਹੁੰ ਕਰੈ ॥੯॥
 ਜਥਾ ਬਕਨੈ^੩ ਮਹਿੰ ਹੰਸ ਨ ਛੈਪੈ।
 ਗ੍ਰੁੜਨਿ^{*} ਬਿਖੈ ਮੋਰ ਜਿਮ ਦਿਪੈ।
 ਜਜੋਂ ਖਰ ਗਨੈ^੪ ਮਹਿੰ ਬਲੀ ਤੁਰੰਗ।
 ਜਥਾ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਮਹਿੰ ਕੇਹਰਿ ਅੰਗ ॥੧੦॥
 ਤਿਮ ਨਾਨਾ ਭੇਖਨ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।
 ਮਮ ਸਿਖ ਕੋ ਸਗਲੋ ਪਰਖਾਹਿੰ।'
 ਸੁਨਤਿ ਸਭਾ ਸਭਿ ਬਿਸਮੈ ਹੋਈ।
 ਬਾਕ ਅਚਾਨਕ ਜਾਨਤਿ ਸੋਈ^੫ ॥੧੧॥
 ਪੁਨ ਬਨਜਾਰਾ ਬੂੜਨਿ ਕਰਜੋ।
 'ਤੋ ਤੇ ਕਹਹੁ ਕਾਜ ਕਿਮ ਸਰਜੋ?'
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਲੇ ਬਿਖਭ ਘਨੇਰੇ।
 ਪਹੁੰਚਜੋ ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਧਰ ਨੇਰੇ^੬ ॥੧੨॥
 ਮਹਾਂ ਧੂਰ ਬਾਯੂ ਤੇ ਭਈ।
 ਦਸਹੁੰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਹਿੰ ਜਾਨੀ ਗਈ।
 ਤਬਿ ਉਠਾਇ ਮੈਂ ਸੰਕਟ ਮਝਾਰੇ।
 ਧਰਿ ਕਰਿ ਧਰੈ ਨਿਜ ਬਿਖਭ ਸੰਭਾਰੇ ॥੧੩॥

^੧ਬਦਲ ਵਾਂਗ (ਗੱਜ ਕੇ)।^੨ਵੱਖਰਾ।^੩ਬਗਲਿਆਂ।^{*}ਪਾ:-ਗਿਰਯਨਿ।^੪ਬਹੁਤ ਖੋਤਿਆਂ।^੫ਸੋ ਅਚਨਚੇਤ ਹੋਇਆ ਵਚਨ ਜਾਣਿਆ।^੬ਧੜ ਦੇ ਪਾਸ।^੭ਧੜ।

ਪਾਛੇ ਖੋਜਨਿ ਲਗੇ ਘਨੇਰੇ।
 ਨਹਿੰ ਪਾਯੋ ਧਰ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਹੇਰੇ।
 ਮੈਂ ਲੇ ਜਾਇ ਭਲੇ ਸਸਕਾਰੇ।
 ਬੀਨ ਪੁਸ਼ਪ ਮੈਂ ਭਲੇ ਸੰਭਾਰੇ ॥੧੪॥
 ਤਾਂਬੂ ਗਾਗਰਾਂ ਦੁਇ ਮਹਿੰ ਪਾਏ।
 ਤਿਸੀ ਥਾਨ ਮਹਿੰ ਰਾਖ ਗਡਾਏ।
 ਅਬਿ ਮਾਲਿਕ ਤੁਮ ਬਡ ਸਮਰੱਥ।
 ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਹੱਥ' ॥੧੫॥
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਿਸ ਪਰ ਤਬਿ ਹੋਏ।
 'ਜਨਮ ਮਰਨ ਬੰਧਨ ਤੁਵ ਖੋਏ।
 ਫੂਲਹਿੰ ਫਲਹਿੰ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਭਾਰੀ।
 ਹੁਇ ਸੁਖ ਗੁਰ ਕਾਇਆਂ ਸਸਕਾਰੀ ॥੧੬॥
 ਪੁਸ਼ਪ ਰਹਨਿ ਦਿਹੁ ਤਿਸ ਹੀ ਥਾਨ।
 ਜਬਿ ਹੋਵਹਿ ਮਮ ਪੰਥ ਮਹਾਨ।
 ਬਨਹਿ ਦੇਹੁਰਾ ਥਲ ਪਰਖੈ ਹੈ^੧।
 ਪੁਨ ਬਜਾਰ^੨ ਮਹਿੰ ਥਾਨ ਬਨੈ ਹੈ ॥੧੭॥
 ਸਿਰ ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਮੇਖ ਲਗਾਵੈ^{*}।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਪੂਜ ਕਰਾਵੈਂ।
 ਸਮੇਂ ਆਇ ਜਬਿ ਦੇਖਹਿੰ ਸਾਰੇ।
 ਦਿੱਲੀ ਬਿਖੈ ਬਨਹਿੰ ਗੁਰਦੂਰੇ' ॥੧੮॥
 ਪੁਨਹਿ ਸਿੱਖ ਸਭਿ ਲਗੇ ਸੁਨਾਵਨਿ।
 'ਅਬਿ ਹੀ ਭਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗੁਰ ਪਾਵਨ।
 ਜਬਿ ਕੋ ਕਾਰਨ ਕੀਨੋ ਸ਼ਾਹੂ।
 ਤਬਿ ਕੋ ਭਯੋ ਹੌਲ ਉਰ ਮਾਂਹੂ ॥੧੯॥
 ਏਕ ਨਿਸਾ ਮਹਿੰ ਸੋਯੋ ਘਰ ਮੈਂ।
 ਬਹੁਰ ਨ ਬਰਯੋ ਬਿਸਾਲ ਤਿਮਰ ਮੈਂ^੩।
 ਵਹਿਰ ਬਾਗ ਮੈਂ ਮੰਦਰ ਕੋਇ।
 ਰਾਤਿ ਪਰੈ ਤਹਿੰ ਪਰਿ ਕੈ ਸੋਇ ॥੨੦॥

^੧ਪਰਖ ਕੇ ਦੇਹੁਰਾ ਬਨਾਊਣਗੇ।

^੨ਫਿਰ (= ਦੂਸਰਾ ਥਾਂ) ਬਜਾਰ (= ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ)।

^{*}ਯਾਨੇ ਕੁਤਵਾਲੀ ਵਿਚੋਂ ਥਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮਾਕਾ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਨਾਕੇ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮਾਨੋਂ ਮੇਖ ਗੱਡਣਗੇ।

^੩ਵੱਡੀ ਅੰਧੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ।

ਏਕ ਥਾਨ ਨਿਸ ਦੁਤਿਯ ਨ ਸੋਵੈ^੧।
 ਥਲ ਨਵੀਨ ਬਸਿਬੇ ਹਿਤ ਜੋਵੈ।
 ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਉਦੇ^੨ ਦੁਰਗ ਮਹਿੰ ਬਰੈ।
 ਰਾਜ ਸਾਜ ਕੇ ਕਾਰਜ ਕਰੈ ॥੨੧॥
 ਪਰੈ ਜਾਮਨੀ ਨਿਕਸਿ ਸਿਧਾਰੈ।
 ਸੁਪਤੈ ਆਨ ਥਾਨ ਡਰ ਧਰੈ।
 ਜਾਨੀ ਪਰੈ ਚਢੈ ਕਿਤ ਦੇਸ਼।
 ਤਜਾਰੀ ਧਾਰੈ^੩ ਰਿਦੈ ਹਮੇਸ਼ਾ' ॥੨੨॥
 ਦਿਲਵਾਲੀ^੪ ਸਿੱਖਨਿ ਜਬਿ ਕਹਯੋ।
 ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੫ ਚਿਤ ਸੰਸੈ ਲਹਯੋ।
 ਬੂਝਨਿ ਲਗਯੋ 'ਕਹਹੁ ਸਭਿ ਬਾਤੀ।
 ਪਾਤਕੁ ਕਰਮਾ ਕਿਤਹੁਂ ਪ੍ਰਯਾਤੀ^੬? ॥੨੩॥
 ਪੂਰਬ, ਦੱਖਨ, ਪਸ਼ਚਾਮ ਓਰ।
 ਕਾਜ ਜੰਗ ਕੇ ਭਾ ਕਿਤ ਜੋਰ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਆਪ ਪ੍ਰਸਥਾਨੈ।
 ਇਸ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਹਾਨੈ^੭, ॥੨੪॥
 ਤਬਿ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਰੈਂ ਦਿਲ ਵਾਲੀ।
 'ਸੁਨਹੁਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿਸਾਲ ਕੁਚਾਲੀ।
 ਸਾਹਜਹਾਂ ਜਾਨਤਿ ਸੁਭ ਨੀਤ।
 ਬਰਤਤਿ ਰਹਯੋ ਆਪ ਜਿਮ ਨੀਤ^੮ ॥੨੫॥
 ਸੋ ਗਹਿ ਲੀਨਿ ਕੈਦ ਕਰਿ ਰਾਖਾ।
 ਮਰਨ ਸਮੈਂ ਇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਭਾਖਾ।
 ਜੇਤਿਕ ਲੇਂ ਅਬਿ ਦਰਬ ਸਿਪਾਹੀ।
 ਇਸ ਤੇ ਘਾਟ ਕਰਹੁ ਕਬਿ ਨਾਂਹੀ ॥੨੬॥
 ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ ਕੋ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਰਹੁ।

^੧ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਰਾਤ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂ ਸਕਦਾ।

^੨ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹੇ।

^੩ਪਾ:-ਭਯ ਗ੍ਰਿਹ ਧਾਰਤਿ।

^੪ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ।

^੫ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ।

^੬ਪਾਪੀ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਕਿੱਧਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

^੭ਨਾਸ ਕਰਨਗੇ।

^੮ਆਪ ਜਿਵੇਂ ਨਿਤ ਵਰਤਦਾ ਰਿਹਾ (ਨੀਤੀ ਨੂੰ)।

ਇਕ ਸਮ ਦੋਨਹੁਂ ਕੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ।
 ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹਿ ਜੁ ਦੱਖਨ ਮਾਂਹੀ⁺⁺।
 ਕਬਿ ਮੁਹਿੰਮ^੧ ਤਿਸ ਪਰ ਕਰਿ ਨਾਹੀਂ- ॥੨੭॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਕੁਛ ਅੰਰੰ ਬਤਾਈ।
 ਕਿਸ ਹਿਤ ਲਿਖੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਧਾਈ^੩।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਪਦਰ ਬਾਕ ਖੁਨਸਾਯੋ^੪।
 ਬੂਝਯੋ -ਕਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ? ॥੨੮॥
 ਜੋ ਬਰਜੀ^੫ ਤੈਸੇ ਸਭਿ ਕਰਿਹੋਂ।
 ਜਗ ਕੋ ਨਿਜ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਰਹੋੰ^੬-।
 ਸੁਨਿ ਤਵਿ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਸਮੁਝਾਈ^੧।
 -ਜੇ ਤੂੰ ਕਰਹਿੰ ਬਿਗਰ ਅਸ ਜਾਈ ॥੨੯॥
 ਨੌਕਰਾਨ ਜੇ ਧਨ ਦੇਂ ਥੋਰਾ।
 ਬੁਰ ਜੈ ਹੈਂ ਜਿਨ ਲਾਭ ਨ ਅੰਰਾ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਇਲਮ ਬਿਨ ਰਹੈਂ।
 ਖੈਬੇ ਹੇਤੁ ਜੀਵਕਾ ਚਹੈਂ ॥੩੦॥
 ਲਘੁ ਬਯ^੭ ਕਾਜ ਕਰਨਿ ਲਗਿ ਪਰੈਂ।
 ਬਿਨ ਧਨ ਇਲਮ ਕਹਹੁ ਕਿਮ ਧਰੈਂ।
 ਮੂਰਖ ਰਹੈਂ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਭਾਰੋ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਘਾਟ ਕਰਨਿ ਨਹਿਂ ਧਾਰੋ ॥੩੧॥
 ਹਮ ਅਥਿ ਅਪਨੇ ਰਾਜ ਮਝਾਰੀ।
 ਦੇਂ ਹਿੰਦੁਨ ਕੋ ਧਰਮ ਬਿਗਾਰੀ।

⁺⁺ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਕੁਛ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਰਜਾਸਤਾਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਗੋਲਕੰਡਾ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਅੰਤਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਇਹ ਸੀ। ਅੰਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਇਸ ਰਾਜ ਦਾ ਦੀਵਾ ਮੇਟਕੇ ੧੬੮੭ ਈ: ਵਿਚ ਤਾਨੇਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ੧੭੦੪ ਈ: ਵਿਚ ਕੈਦ ਪਿਆ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਅਥੂ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਗੋਲਕੰਡੇ ਦੀ ਰੱਖਾ ਅੰਰੰਗਜ਼ੇਬ ਤੋਂ ਬੜੀ ਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਉਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਾਯਮ ਰਹੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਜੀਉਂਦੀ ਹੈ।

^੧ਚੜ੍ਹਾਈ।

^੨ਕੁਛ ਹੋਰ (ਸਿੱਖਜਾ)।

^੩ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਾਂ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਧਦਾ ਹੈ।

^੪ਪਿਤਾ ਦੀ ਗਲ ਸੁਣਕੇ ਖੁਣਸਿਆ।

^੫ਜਿਸ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਹੈ।

^੬ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਾਂਗਾ।

^੭ਪਾ:-ਸਮੁਦਾਈ।

^੮ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ।

ਸਮੈਂ ਪਾਇ ਹੁਇਂ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜੇ।
 ਕਰਹਿੰ ਸੁ ਤੁਰਕਨਿ ਸੰਗ ਕੁਕਾਜੇ ॥੩੨॥
 ਤਾਂਨੇ ਸ਼ਾਹਿ ਬਨਯੋ ਜੇ ਰਹੈ^{੧+}।
 ਸ਼ਾਹਨਸ਼ਾਹ ਹਮਹਿ ਸਭਿ ਕਹੈਂ।
 ਇਕ ਗੁਨ ਇਹ, ਦੂਸਰ ਸੁਨਿ ਕਾਨ।
 ਜੋ ਦੱਖਣ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਮਹਾਨ ॥੩੩॥
 ਤਿਤ ਹੀ ਰੋਕ ਰਖਹਿ ਦਲ ਸਾਰੇ^੨।
 ਹਮ ਸੌਂ ਪਰਹਿੰ ਨ ਜੰਗ ਅਖਾਰੇ।
 -ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਜੇ ਨੀਤਿ ਬਤਾਈ।
 ਕਹੇ ਦੋਸ਼ ਗੁਨ ਤਿਨ ਸਮੁਦਾਈ ॥੩੪॥
 ਤਉ ਨ ਮੂਰਖ ਨੇ ਮਨ ਮਾਨੇ।
 ਪਦਰ ਕਹੇ ਉਲਟੇ ਸਭਿ ਠਾਨੇ।
 ਹੁਤੇ ਰਜਤਪਣ ਸੌਂ ਦਰਮਾਹਾਂ^੩।
 ਤਬਿ ਤੇ ਸਾਠ ਦੇਨਿ ਲਗ ਤਾਹਾਂ ॥੩੫॥
 ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਬਹੁ ਨਰਨਿ ਬਿਗਾਰਾ।
 ਮਹਾਂ ਮੂੜ੍ਹ ਨੇ ਕੁਛ ਨ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਾਰਨ ਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤੀ^੪।
 ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਸੁਪਤਯੋ ਕਿਸ ਰਾਤੀ ॥੩੬॥
 ਏਕ ਪੀਰ ਇਕ ਦਿਨ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਉਤਰਯੋ ਵਹਿਰ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਿ ਪਾਯੋ।
 ਮਿਲਨੇ ਹੇਤੁ ਨੁਰੰਗਾ ਗਯੋ।
 ਇਕ ਰਕੇਬ^੫ ਮੁਹਰਨਿ ਭਰਿ ਲਯੋ ॥੩੭॥
 ਦੁਤੀਏ ਬਿਖੈ ਜਵਾਹਰ ਪਾਇ।
 ਪੀਰ ਅਗਾਰੀ ਧਰੇ ਬਨਾਇ।
 ਕਰਿ ਸਲਾਮ ਬੈਠਯੋ ਤਿਸ ਪਾਸ।
 ਕਰਯੋ ਬਤਾਵਨਿ ਅਪਨੋ ਤ੍ਰਾਸ ॥੩੮॥
 -ਨਿਸ ਮਹਿੰ ਅੰਤਰ ਜਾਇ ਨ ਸੋਯੋ।

^੧ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹ ਜੇ (ਰਾਜਾ) ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।

^੨ਪਾ:-ਕਰਯੋ ਖੁਦਾਇ ਤਿਸੀ ਬਿਧਿ ਰਹੇ।

^੩(ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹ) ਰੋਕ ਰੱਖੇਗਾ (ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦਲ ਨੂੰ).....।

^੪ਮਾਹਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਸੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ)।

^੫(ਸਾਕੇ ਰੂਪ) ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ।

^੬ਬਾਲੀ।

ਤੁਮ ਬਿਨ ਅਪਰ ਨ ਪਾਸ ਬੁਗੋਯੋ^੧।
 ਇਸ ਕੋ ਹੁਇ ਉਪਚਾਰ^੨ ਕਿ ਨਾਂਹਿ?
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਸਨੈ ਬਨਹਿ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹਿ ॥੩੯॥
 ਤੁਮ ਤੇ ਸਜਾਨੋ ਅਪਰ ਨ ਕੋਇ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਭਾਖਹੁ ਜਿਮ ਹੋਇ-।
 ਸੁਨਤਿ ਪੀਰ ਨੇ ਭਲੇ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਨੇੜ੍ਹ ਮੂੰਦਿ ਕੌਤਕ ਪਿਖਿ ਸਾਰਾ ॥੪੦॥
 ਮਤੀ ਦਾਸ ਜਿਨ ਬਿਘਨ ਪਸਾਰਾ।
 ਪੁਨ ਨਿਜ ਅਜ਼ਮਤਿ ਓਜ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਸੰਗ ਨੁਰੰਗੇ ਸਕਲ ਬਤਾਈ।
 -ਇਸ ਕੋ ਅਬਿ ਕਿਛ ਹੈ ਨ ਉਪਾਈ ॥੪੧॥
 ਤੋਹਿ ਭਲੇ ਹਿਤ ਰਹਯੋ ਬਿਚਾਰੈ।
 ਹੋਤਿ ਨ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਪਚਾਰ।
 ਬਡ ਅਪਰਾਧ ਕਮਾਵਨ ਕੀਨਿ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਪੁਰੀ ਬਸਨ ਤੇ ਹੀਨ੍ਹੁ ॥੪੨॥
 ਇਹ ਠਾਂ ਰਹੇ ਨ ਤੁਵ ਰਹਿ ਆਵੈ।
 ਸੁਪਤੈਂ ਵਹਿਰ ਸਰਬ ਲਖਿ ਪਾਵੈਂ।
 ਪੁਰਿ ਮਹਿਂ ਨਿਸਾ ਬਸਨ ਹੁਇ ਨਾਂਹੀ।
 ਹਜੋੜ੍ਹ ਕਰਹਿਂ ਸਭਿ ਆਪਸ ਮਾਂਹੀ ॥੪੩॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਰਿ ਮੁਹਿੰਮ ਕਿਤ ਓਰ।
 ਲੇ ਗਮਨਹੁ ਲਸ਼ਕਰ ਕੋ ਜ਼ੋਰ।
 ਸੰਮਤ ਕਿਤਿਕ ਬੀਤ ਤਹਿੰ ਜੈਹੈ।
 ਬਾਤ ਪੁਰਾਤਨ^੪ ਤਬਿ ਪਰਿ ਜੈਹੈ- ॥੪੪॥
 ਸੁਨਤਿ ਪੀਰ ਤੇ ਭਯੋ ਨਿਰਾਸ।
 -ਮਿਟਿ ਗਈ ਪੁਰੀ ਬਾਸ ਕੀ ਆਸ।
 ਹੱਤੋਂ ਜਾਇ ਅਬਿ ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹ।

^੧ਤੈਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ।

^੨ਇਲਾਜ।

^੩ਵੱਸਣਾ।

^੪ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

^੫ਜਿਸ ਕਰਕੇ (ਤੂੰ) ਦਿੱਲੀ ਰਹਿਣੋਂ ਰਹਿ ਚੁਕਾ ਹੈਂ।

^੬ਨਿੰਦਾ।

^੭ਪੁਰਾਣੀ।

ਤਿਤ ਹੀ ਬਯੈ ਕੋ ਕਰੋਂ ਨਿਬਾਹਿ- ॥੪੫॥
 ਇਮ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਤਜਾਰੀ।
 ਕਰੀ ਹਕਾਰਨਿ ਸੈਨਾ ਸਾਰੀ।
 ਤੋਪ ਰਹਿਕਲੇ ਆਦਿ ਘਨੇਰੇ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਚਢਿ ਚਾਲਯੋ ਤਿਸ ਬੇਰੇ' ॥੪੬॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੀਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤਮੋ ਅੰਸੂ ॥੨॥

ੴਆਸੂ।

੮. [ਤਾਨੇਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ]

੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੯

ਦੇਹਰਾ: ਸੁਨਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੁਤਿ^੨,
ਦਿਲਿ ਵਾਲਿਨ ਕੀ ਗਾਥ।
ਮੂਢ ਨੁਰੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋ,
ਪੁਨ ਬੂਝਯੋ ਤਿਨ ਸਾਥ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ‘ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹੁ ਜੁ ਦੱਖਣ ਕੇਰਾ।
ਕਜੋਂ ਕਰਿ ਭਯੋ ਤਾਂਹਿ ਸੰਗ ਬੈਰਾ?
ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਕੀਨਿ ਚਢਾਈ?
ਤਿਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁਨ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ’ ॥੨॥

ਬੰਦਿ ਹਾਥ ਬੋਲੇ ਦਿਲਵਾਲੀ।
‘ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ! ਤੁਰਕੇਸ਼ ਕੁਚਾਲੀ।
ਮਹਾਂ ਬਿਕੀਮਤ ਏਕ ਜਵਾਹਰ।
ਤਾਨੇਸ਼ਾਹ ਨਿਕਟ ਦੁਤਿ ਜਾਹਰ ॥੩॥

ਛਾਪ ਆਪਨੀ ਮਹਿੰ ਸੋ ਰਾਖਤਿ।
ਤਿਸ ਲੈਬੇ ਹਿਤ ਇਹ ਅਭਿਲਾਖਤਿ।
ਏਕ ਜੌਹਰੀ ਖੋਜਯੋ ਐਸੋ।
ਪਰਖਨ ਮਹਿੰ ਕੋ ਨਹਿੰ ਤਿਸ ਜੈਸੋ ॥੪॥

ਕਰਤਿ ਪਾਰਖਾ^੩ ਬ੍ਰਿੰਦ ਜਵਾਹਰ।
ਜਾਨਤਿ ਸਭਿ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਜਾਹਰ।
ਤਿਹ ਸੋਂ ਕਹਯੋ -ਬਨਹੁ ਬਾਪਾਰੀ।
ਗਮਨਹੁ ਦੱਖਣ ਕੀਜਹਿ ਤਜਾਰੀ ॥੫॥

ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਿ ਤਾਨੇ ਸ਼ਾਹੂ।
ਪਿਖਹੁ ਜਵਾਹਰ ਤਿਸ ਕਰ^੪ ਮਾਂਹੂ।
ਪਰਖਹੁ ਕੇਤਿਕ ਕੀਮਤ ਕੇਰੋ।
ਨਿਜ ਬੁੱਧੀ ਕਰਿ ਨੀਕੇ ਹੇਰੋ- ॥੬॥

ਚਲਯੋ ਜੌਹਰੀ ਆਇਸੁ ਮਾਨੀ।
ਅਧਿਕ ਦਰਬ ਲੇ ਤਜਾਰੀ ਠਾਨੀ।
ਸਗਰੋ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘਯੋ ਜਾਇ।

^੧ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

^੨ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਸਣੇ।

^੩ਪ੍ਰੀਖਜਾ।

^੪ਹੱਥ।

ਪਹੁੰਚਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ^{*} ਸੁ ਥਾਇ ॥੨॥
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਤਹਿੰ ਬਿਰਤਾ ਰਾਖੀ।
 ਕਰੇ ਜਤਨ ਮਿਲਿਥੇ ਅਭਿਲਾਖੀ।
 ਖਰਚੋ ਧਨ ਉਮਰਾਵਨਿ ਦੀਨਿ।
 ਮੁਲਾਕਾਤ ਠਹਿਰਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ॥੮॥
 ਵਸਤੁ ਅਨੂਠੀ ਲੇ ਕਰਿ ਗਯੋ।
 ਕਦਮ ਪਚਾਸ ਫਰਕੀ^੧ ਠਹਿਰਯੋ।
 ਤਹਾਂ ਖਰੇ ਹੁਏ ਬੰਦਨ ਕਰੀ।
 ਮਿਲਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਸੌਂ ਬਹੁ ਮਤਿ ਧਰੀ^੨ ॥੯॥
 ਤਾਨੇਸ਼ਾਹ ਉਭਾਰਯੋ ਹਾਥ।
 ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਰਤਨ ਮੁੰਦਰੀ ਸਾਥ।
 ਸਿਰ ਪਰ ਕਰ ਮੂਛਨ ਪਰ ਫੇਰਾ।
 ਤਬਹਿ ਜਵਾਹਰਿ ਤਿਸ ਨੇ ਹੇਰਾ ॥੧੦॥
 ਜਾਮਾ ਹੁਤੋ ਜੱਹਰੀ ਗਰੇ।
 ਤਿਹ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਆਨਿ ਤਹਿੰ ਪਰੇ।
 ਪਿਖਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋ ਪਰਖਯੋ ਨੀਕੋ।
 ਮੌਲ ਤੌਲ ਜਾਨਯੋ ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ॥੧੧॥
 -ਸਲਤਨ ਦਿੱਲੀ ਕੀ ਤ੍ਰੈ ਗੁਨੀ।
 ਤਉੰ ਨ ਇਸ ਕੀ ਕੀਮਤ ਪੁਨੀ^੩+।
 ਅਹੈ ਅਮੋਲਾ ਹੋਇ ਨਮੋਲ-।
 ਦ੍ਰਾਦਸ਼ ਰੰਚਕ ਭਰ ਲਖਿ ਤੌਲ^੪ ॥੧੨॥
 ਨਿਜ ਬੁਧਿ ਬਲ ਤੇ ਸਭਿ ਕਿਛ ਜਾਨਾ।
 ਦੇਖਿ ਜੱਹਰੀ ਬਹੁ ਬਿਸਮਾਨਾ।
 -ਇਸ ਸਮ ਅਵਰ ਨ ਕੋਇ ਜਵਾਹਰ^੫।

*ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਗੋਲਕੰਡਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ ਜੋ ੧੪੮੮ ਨੂੰ ਕੁਤਬਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਕੁਲੀ ਨੇ ਵਸਾਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਨੇ ਭਾਗ ਨਗਰ ਰਖਿਆ ਸੀ, ਭਾਗ ਮਤੀ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਮਰਨ ਮਗਰੋਂ ਨਾਮ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ।
^੧ਵਿੱਥ ਤੇ।

^੨ਬਹੁਤ ਮਤੀ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਭਾਵ ਸਿਆਣਾ।

^੩ਤਾਂ ਭੀ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜ ਸਕਦੀ।

^੪ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕੱਤੀਆਂ ਟੁਰ ਪਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੁਰਾਦ ਕੇਵਲ ਵਡਮੁੱਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਏਹ ਬਚਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

^੫ਬਾਰਾਂ ਹੱਡੀ ਭਰ ਤੌਲ ਜਾਣਿਆ।

^੬ਪਾ:-ਇਸ ਜੋਟੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜਵਾਹਰ।

ਅਹੈ ਏਕ ਜੋਤੀ ਜਿਸ ਜਾਹਰ- ॥੧੩॥
 ਪਰਖਨਿ ਪਿਖਨਿ ਕਾਜ ਨਿਜ ਕੀਨਿ।
 ਜਾਮੇ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਖਿ ਲੀਨਿ।
 ਕਦਮ ਪਚਾਸਨ ਤੇ ਸਭਿ ਜਾਨਾ।
 ਜਿਤਿਕ ਤੋਲ ਅਰੁ ਮੌਲ ਮਹਾਨਾ ॥੧੪॥
 ਕਰਿ ਸਲਾਮ ਕੇ ਬਾਹਿਰ ਆਯੋ।
 ਗਮਨ ਕਰਨਿ ਕੋ ਪੁਨ ਲਲਚਾਯੋ।
 ਚਲਯੋ ਪੰਥ ਧਰਿ ਤੂਰਨ ਸੋਇ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਇ ਬਿਲਮ ਬਿਨ ਹੋਇ ॥੧੫॥
 ਮਿਲਯੋ ਨੁਰੰਗੇ ਸੰਗ ਬਖਾਨਾ।
 -ਪਿਖਯੋ ਜਵਾਹਰ ਪਰਖਨਿ ਠਾਨਾ।
 ਤਿਗੁਨੀ ਸਲਤਨ ਇਸ ਤੇ ਹੋਇ।
 ਜਾਨਹੁੰ ਕੀਮਤਿ ਤਿਸ ਕੀ ਸੋਇ ॥੧੬॥
 ਕਦਮ ਪਚਾਸਨ ਖਰੇ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਤਿਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਮ ਜਾਮੇ ਡਾਰਾ।
 ਦੂਦਸ਼ ਰੰਚਕੰ ਤੋਲ ਤਿਸੀ ਕੋ।
 ਨਿਰਨੈ ਕਰਹੁ, ਪਾਇ ਜਬਿ ਨੀਕੋ^੨- ॥੧੭॥
 ਸੁਨਿ ਨੁਰੰਗ ਲੈਬੇ ਲਲਚਾਵਤਿ।
 ਬਿਨਾ ਓਜ ਤੇ ਸੋ ਕਿਮ ਪਾਵਤਿ।
 ਚਾਹਤਿ ਰਹਯੋ ਬਿਤਯੋ ਚਿਰਕਾਲਾ।
 ਅਬਿ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਭਯੋ ਨਿਕਾਲਾ ॥੧੮॥
 ਹਜੋ^੩ ਨ ਹੋਇ ਜਾਨਿ ਮਨ ਮੂਢਾ।
 ਅਬਿ ਦੱਖਣ ਕੋ ਗਯੋ ਅਰੂਢਾ।
 ਬੀਤਹਿ ਕਹਾਂ ਨ ਜਾਨਯੋ ਜਾਈ।
 ਜੀਵਤਿ ਆਇ ਕਿ ਤਹਿੰ ਬਿਨਸਾਈ^੪’ ॥੧੯॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ।
 ਕਹਯੋ ‘ਨਹੀਂ ਅਬਿ ਆਵਨ ਪਾਇ।

^੧ਰੱਤੀ।^੨ਨਿਰਨੈ ਕਰ ਲੈਣਾ ਜਦੋਂ (ਰਤਨ ਤੁਸਾਨੂੰ) ਮਿਲੇਗਾ ਤਾਂ।

(ਅ) ਪਾਠਾਂਤ੍ਰ-ਨਿਰਨੈ ਕਰਯੋ, ਤਾਂ ਅਰਥ ਬਣੇਗਾ:-ਤੋਲ ਨਿਰਨੇ ਕੀਤਾ ਜਦ (ਉਸਦੀ ਝਲਕ ਮੈਂ ਅਪਨੇ) ਜਾਮੇ ਤੇ ਪਈ (ਵੇਖੀ)।

^੩ਨਿਦਾ।^੪ਕਿ ਓਥੇ ਹੀ ਮਰੇਗਾ।

ਬਹੁਤ ਬਰਖ ਕੇ ਹੋਇ ਹੰਗਾਮਾ^੧।
 ਬਯ ਕੇ ਭੋਗ ਜਾਇ ਜਮਧਾਮਾ ॥੨੦॥
 ਮਤੀਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਵਾਨ।
 ਰਿਸਜੇ ਬਸਜੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਥਾਨ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਸੁਪਤ ਨ ਦੇਤਿ ਨਿਕੇਤ।
 ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਸਜੇ ਦੁਸ਼ਟ ਅਚੇਤ' ॥੨੧॥
 ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਸਭਾ ਬਚਨ ਗੁਰ ਕੇਰੇ।
 ਬੰਦਹਿ ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 'ਪ੍ਰਭੁ ! ਗਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਹਮ ਅਲੁਪੱਗਜ ਰਹੇ ਡਰ ਧਾਰੀ' ॥੨੨॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਿਤੰਤ ਕੁਛ ਭਏ।
 ਪੁਨ ਉਠਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਦਿਰ ਗਏ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰੁਨਿ ਕੋ ਅੱਭਜਾਸ ਘਨੇਰੇ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਲਾਗੇ ਕਰਨਿ ਬਡੇਰੇ ॥੨੩॥
 ਲਵਪੁਰਿ ਤੇ ਕਮਾਨ ਅਨਵਾਵੈਂ।
 ਤਾਨਿ ਕਾਨ ਲਗਿ ਬਾਨ ਚਲਾਵੈਂ।
 ਕਰਜੇ ਖਾਕ ਤੋਦਾ ਸੁਧਰਾਇ^੨।
 ਲੇਸ਼ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਹਿ ਓਜ ਲਗਾਇ^੩ ॥੨੪॥
 ਗਹੈਂ ਕੁਵਾਦਾ^੪ ਐਚਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਬਰ ਬਰਕਸ ਧਰੈਂ^੫।
 ਦੂਰ ਦਰਾਜੀ^੬ ਤੀਰ ਪ੍ਰਹਾਰੈਂ।
 ਧਰਹਿਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਕਿ ਤਕਿ ਮਾਰੈਂ ॥੨੫॥
 ਓਜ, ਪ੍ਰਤਾਪ, ਸ਼ਰੀਰ, ਅਨੰਦ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਚਾਰਹੁਂ ਵਧੈਂ ਬਿਲੰਦ।
 ਜਿਤਿਕ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੰਤੇ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਆਏ ਹਰਖ ਧਰੰਤੇ ॥੨੬॥
 ਗੁਰੁ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੀ ਤਨਿਯਾ।

^੧ਜੰਗ।^੨ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣਕੇ। [ਫਾ:, ਖਾਕ ਤੋਦਾ ਹੀ]।^੩ਲੇਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਬਲ ਲਗਾਇਆਂ (ਬਾਣ) ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।^੪ਹਲਕੀ ਤੇ ਨਰਮ ਕਮਾਨ [ਫਾ:, ਕਬਾਦਾ]।^੫ਚੰਗੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ [ਫਾ:, ਵਰਜਿਸ਼]।^੬ਦੂਰ ਲੰਬਾਈ ਤੀਕ [ਫਾ:, ਦੂਰ ਦਰਾਜ਼]।

ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ ਨਾਮ ਸੁ ਭਨਿਯਾ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਉਪਜੇ ਨੰਦਨ ਪੰਚ।
 ਮਹਾਂ ਬੀਰ ਗੁਨ ਗਨ ਜਿਮ ਸੰਚਿ^੧ ॥੨੨॥
 ਜਬਿ ਦਸਤਾਰ ਗੁਰੂ ਬੰਧਵਾਈ।
 ਤਬਿ ਕੇ ਆਨਿ ਰਹੇ ਸ਼ਰਨਾਈ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਇ ਛਿਗ ਰਾਖੇ।
 ਸਸਤ੍ਰਨਿ ਬਿੱਦਜਾ ਮਹਿੰ ਅਭਿਲਾਖੇ ॥੨੩॥
 ਸੂਰਜਮਲ ਕੇ ਨੰਦਨ ਦੋਇ।
 ਗੁਰ ਸਮੀਪ ਰਹਿਬੇ ਲਗਿ ਸੋਇ।
 ਕਬਿ ਕਬਿ ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਜਾਇ।
 ਪਰਚੇ ਰਹੈਂ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਥਾਇ ॥੨੪॥
 ਕੇਤੇ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਛਿਗ ਰਹੈਂ।
 ਜਨਮ ਸਫਲ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਲਹੈਂ।
 ਬਿੱਦਜਾ ਕਰੈਂ ਬੰਦੂਕਨਿ ਕੇਰੀ।
 ਗੁਲਕਾ ਹਤਹਿੰ ਲੱਛ ਦੇਂ ਗੇਰੀ^੨ ॥੩੦॥
 ਪਿਖਿ ਪਿਖਿ ਕਲਗੀਧਰ ਹਰਖਾਵੈਂ।
 ਕਰਹਿੰ ਸਰਾਹਨਿ ਪੁਨ ਚਲਵਾਵੈਂ।
 ਬਾਨ ਕਮਾਨ ਗਹੈਂ ਸਭਿ^੩ ਹਾਥਾ।
 ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਛੋਡਹਿੰ ਬਲ ਸਾਥਾ ॥੩੧॥
 ਛਿਗ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਾਤੁਲ ਨਿਤ ਹੇਰਹਿ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਬਿੱਦਜਾ ਦੇਤਿ ਬਡੇਰਹਿ^੪।
 ਹਯ ਅਰੂਢ ਕਬਿ ਵਹਿਰ ਸਿਧਾਰੈਂ।
 ਤੋਮਰ ਗਹੈਂ ਭੁਮਾਇ ਪ੍ਰਹਾਰੈਂ ॥੩੨॥
 ਕਰਹਿੰ ਪਲਾਵਨਿ^੫ ਦੇਖਿ ਮਦਾਨ।
 ਕਰਹਿੰ ਕਵਾਇਦ^੬ ਤੁਪਕ ਕ੍ਰਿਪਾਨ।

^੧ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।^੨ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਨਿਸਾਨਾ ਸੁੱਟ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।^੩ਸਾਰੇ (ਸੇਵਕ)।^੪(ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਸਭ ਨੂੰ ਬੜੀ ਵਿੱਦਜਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।^੫ਦੌੜਾਵਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।^੬ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਵਾਇਦ ਉਹੋ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਛੇਵੇਂ ਜੀ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਤੇ ਸਿਖ ਸੂਰਮਿਆਂ ਤੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਮੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੂਜਬ ਵਧਾਇਆ ਤੇ ਜੋ ਖਾਲਸੇ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਬੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ।

ਉਤਰਹਿੰ ਜਹਾਂ ਬਿਲੋਕਹਿੰ ਛਾਯਾ।
 ਕਬਹੁਂ ਅਖੇਰ ਕਰਹਿੰ ਮਨ ਭਾਯਾ ॥੩੩॥
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਮਲਕ ਜਾਤੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰੋਧਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਸੰਗੀ ਜੋਧਾ।
 ਦਯਾਰਾਮ ਨੰਦਨ ਤਿਸ ਕੇਰਾ।
 ਆਯੁਧ ਬਿੱਦਯਾ ਕਰਹਿ ਬਡੇਰਾ ॥੩੪॥
 ਗੁਰ ਆਗਵਨ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਜਾਨਾ।
 ਮਿਲਿ ਕੈ ਆਸ਼ਿਖਬਾਦੀ ਬਖਾਨਾ।
 ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਿਲੋਕਤਿ ਤਾਂਹੀ।
 ਰਾਖਯੋ ਸਾਦਰ ਅਪਨੇ ਪਾਹੀ ॥੩੫॥
 ਨਿਕਟਿ ਪਿਤਾਮੇ ਕੇ ਭਟ ਜੋਈ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਸੁਤ ਪੋਤਾ ਹੁਇ ਕੋਈ।
 ਦੇਖਹਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਉਚੇਰਾ।
 ਸਸਤ੍ਰਨ ਸੋਂ ਅੱਭਯਾਸ ਬਡੇਰਾ ॥੩੬॥
 ਆਇ ਸਮੀਪ ਨੰਮ੍ਰਿ ਸਿਰ ਹੋਇ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਰਤਾ^੧ ਭਾਖਹਿ ਸੋਇ।
 ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਕੋ ਗੁਰ ਧੀਰਜ ਦੇਤਿ।
 ਕਰਿ ਦਰਮਾਹਾਂ ਢਿਗ ਰਖਿ ਲੇਤਿ ॥੩੭॥
 ਲਘੁ ਦੀਰਘੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਰਹੈ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਰੋਜ ਰਜਤਪਣ ਕਹੈਂ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭੀਰ ਹੋਤਿ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਹੇਤੁ ਜੀਵਕਾ ਨਰ ਸਮੁਦਾਈ ॥੩੮॥
 ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਕੇਚਿਤ ਢਿਗ ਰਹੈਂ।
 ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਹਿੰ ਦਰਸ਼ਨ ਲਹੈਂ।
 ਹੁਤੇ ਕਦੀਮੀ ਗੁਰ ਘਰ ਕੇਰੇ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਆਨਿ ਮਿਲੇ ਕਿਧ ਡੇਰੇ ॥੩੯॥
 ਜਥਾ ਪਿਤਾਮੇ ਸੈਨ ਬਨਾਈ।
 ਤਥਾ ਸੁਭਟ ਰਾਖੇ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਬਨਾਯੋ।

^੧ਆਸੀਰਵਾਦ।^੨ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਪਾਸ ਜਦ ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਨੌਕਰ ਸੀ।^੩ਛੋਟਾ ਬਡਾ।

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਬਿਰਧਯੋ ॥੪੦॥
 ਸਸਤ੍ਰਨਿ ਕੋ ਦੀਰਘ ਅੱਭਜਾਸਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਕਰਾਵਹਿੰ ਪਿਖਹਿੰ ਤਮਾਸਾ।
 ਹਯਨਿ ਅਰੂਢਹਿੰ ਵਹਿਰ ਸਿਧਾਵਹਿੰ।
 ਨਾਨਾ ਰੀਤਿ ਫੰਧਾਇ ਪਲਾਵਹਿੰ ॥੪੧॥
 ਪਾਨ^੧ ਕਮਾਨ ਤਾਨ ਕਰਿ ਬਾਨਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਦਿਖਾਵਨਿ ਹਤਹਿੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ।
 ਤੋਮਰ ਤੁਪਕ ਸੁ ਤੇਗ ਤਮਾਚਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਰਹਿ ਗੁਰ ਸਾਚਾ^੨ ॥੪੨॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁੱਤੇ 'ਦਿੱਲੀ ਕੇਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਅਸਟਮੇ ਅੰਸੂ ॥੮॥

^੧ਹੱਥ ਵਿੱਚ।

^੨ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸਚੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਧਾਰਦੇ ਹਨ।

੯. [ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਗਾਈ]

ੴ ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ >> ੧੦

ਦੇਹਰਾ: ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ, ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਆਇਂ।

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਕੇ ਬਿਖੈ, ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਸੁਧਿ ਗੁਰ ਜਾਇ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਰਾਮਕੁਇਰ ਭਾਖਤਿ ਸੁਭ ਕਥਾ।

ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਸੁਨਹੁ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਜਥਾ।

ਮੌ ਕਹੁ ਨਿਕਟ ਆਪਨੇ ਰਾਖਾ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਲਖਿ ਮਮ ਅਭਿਲਾਖਾ ॥੨॥

ਕਬਿ ਕਬਿ ਮੈਂ ਗਮਨੋਂ ਨਿਜ ਗ੍ਰਾਮੂ।

ਸੰਗਤਿ ਹਮਰੀ ਆਇ ਸੁ ਧਮੂ।

ਬਹੁਰ ਸਮੀਪ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜਾਵੋਂ।

ਬਹੁ ਬਿਲਾਸ ਹੇਰਤਿ ਹਰਖਾਵੋਂ ॥੩॥

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਅਧਿਕ ਅਧਿਕ ਅਧਿਕਾਈ।

ਸਭਿ ਸਮਾਜ ਕੋ ਗੁਰੂ ਬਧਾਈ।

ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਤੁਰੰਗਮ ਜੋ ਸਿਖ ਲਜਾਵੈ।

ਅਰਪਹਿ ਆਗੈ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ ॥੪॥

ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਘਨੇਰੀ।

ਪੁਰਵਹਿ ਤਿਸ ਅਭਿਲਾਖ ਬਡੇਰੀ।

ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੇ ਨਿਤ ਸਿੱਖ ਆਵਹਿ।

ਦਰਸਹਿਂ ਗੁਰੂ ਅਨੰਦ ਉਪਾਵਹਿ ॥੫॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭਿ ਮਹਿ ਫੁਰਮਾਵੈਂ।

‘ਹਯ ਆਯੁਧ ਜੋ ਲੇ ਕਰਿ ਆਵੈ’^੧।

ਸੋ ਸਿਖ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲੈਹੈ।

ਮਨ ਬਾਂਢਤਿ ਪੁਨ ਕਜੋਂ ਨਹਿੰ ਪੈ ਹੈ’ ॥੬॥

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ ਬਿਖੈ ਬਿਦਤਾਈ।

ਧਨ ਖਰਚਹਿਂ ਸਿਖ ਜਿਤ ਕਿਤ ਜਾਈ।

ਹਯ ਆਯੁਧ ਖੋਜਹਿਂ ਫਿਰ ਘਨੇ^੨।

ਅਰਪਹਿਂ ਆਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਗ ਸਨੇ ॥੭॥

ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਹੁਇ ਉਤਸਾਹ ਬਿਸਾਲਾ।

ਨਿਕਟਿ ਰਹਨਿ ਲਾਗੇ ਸਿਖ ਜਾਲਾ।

^੧(ਜੇ) ਕੋਈ ਲੈ ਆਵੇ ਤਾਂ।

^੨ਫਿਰਕੇ ਬਹੁਤਾ।

ਸਸਤ੍ਰਨਿ ਬਿੱਦਯਾ ਕਹੁ ਅੱਭਯਾਸਹਿ।
 ਜਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਿਖਹਿੰ ਬਿਲਾਸਹਿ ॥੮॥
 ਲਵਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨਿ ਲੇ ਕਰਿ ਆਈ।
 ਉਤਰਿ ਬਿਪਾਸਾ ਸਲਿਤਾ ਪਾਰਾ।
 ਉਲੰਘੇ ਦੂਬਾ ਦੇਸ਼ੁ ਜੁ ਸਾਰਾ ॥੯॥
 ਸਤੁੱਦ੍ਰਵ ਤੀਰ ਤਰੀਂ ਕਉ ਪਾਇ।
 ਪਾਰ ਪਰੇ ਆਨੰਦਪੁਰਿ ਆਇ।
 ਧਰਮਸਾਲ ਮਹਿੰ ਡੇਰਾ ਕੀਨਿ।
 ਭੋਜਨ ਖਾਨ ਦੇਗ ਤੇ ਲੀਨਿ ॥੧੦॥
 ਜਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਘਰ ਬਾਹਿਰ ਆਏ।
 ਲਗੀ ਸਭਾ ਮਹਿੰ^੨ ਬੈਠਿ ਸੁਹਾਏ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਹਿਤ ਸੰਗਤਿ ਜੋਈ।
 ਭਈ ਇਕੱਤ੍ਰੁ ਕਿਤਿਕ ਦਿਨ ਸੋਈ ॥੧੧॥
 ਸੁਨੇ ਗੁਰੂ ਜਬਿ ਆਨਿ ਬਿਰਾਜੇ।
 ਬੈਠੇ ਦਰਸ ਦੇਨਿ ਕੋ ਕਾਜੇ।
 ਲੇ ਲੇ ਭੇਟਨਿ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਈ।
 ਧਰਿ ਧਰਿ ਆਗੈ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥੧੨॥
 ਗੋਤ ਸੁਭਿੱਖੀ ਛੱਤ੍ਰੀ ਏਕ।
 ਸੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕ^੩।
 ਚਹਤਿ ਸੁਭਾ ਕੋ ਅਰਪਨ ਕਰਜੋ।
 ਹਿਤ ਕੱਲਜਾਨ ਮਨੋਰਥ ਧਰਜੋ ॥੧੩॥
 ਇਮ ਮਨ ਚਿਤਵਤਿ ਮਾਤਾ ਪਾਸ।
 ਪਹੁੰਚਜੋ ਜਾਇ ਪੁਰਨਿੰ^੪ ਨਿਜ ਆਸ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਤਨੁਜਾ ਮੋਹਿ ਨਿਕੇਤ ਮਝਾਰੀ ॥੧੪॥
 ਚਾਹਤਿ ਕਰਜੋ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦਾਸੀ।
 ਦੀਨ ਜਾਨਿ ਜਿਨੁ^੫ ਠਾਨਹੁੰ ਹਾਸੀ।

^੧ਬੇੜੀ।^੨ਲਗੀ ਹੋਈ ਸਭਾ ਵਿੱਚ।^੩ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ।^੪ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ।^੫ਮਤਾਂ।

ਗੁਰ ਕੋ ਘਰ ਨਿਤਾਨ ਕੋ ਤਾਨਾ।
 ਓਟ ਨਿਓਟਨਿ ਮਾਨ ਨਿਮਾਨਾ ॥੧੫॥
 ਇਹ ਮਨ ਮਹਿੰ ਹਠ ਧਾਰਿ ਬਖਾਨਾ।
 ਕਿਤ ਲਘੁ ਹਮ^੧ ਕਿਤ ਗੁਰੂ ਮਹਾਨਾ।
 ਸੁਨਿ ਦੂੜੈ ਮਾਤਨਿ ਤਿਹ ਸਨਮਾਨਾ।
 ਕਰਨਿ ਸੰਬੰਧ ਨੀਕ ਹੀ ਮਾਨਾ ॥੧੬॥
 ਇਮ ਠਹਿਰਾਇ ਸਿਵਰ ਨਿਜ ਆਯੋ।
 ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਯੋ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਠਾਢਿ ਅਗਾਰੀ।
 'ਦਾਸੀ ਚਾਹਤਿ ਕਰਯੋ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧੭॥
 ਮਮ ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰਹੁ।
 ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਨਿਜ ਬਿਰਦ ਸੰਭਾਰਹੁ।
 ਕਹਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੨ 'ਸਮੇ ਅਬਿ ਆਛੋ।
 ਕੀਜਹਿ ਨੀਕੇ ਜਿਮ ਉਰ ਬਾਂਛੋ' ॥੧੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਪੂਰਬ ਸਮੁਝਾਯੋ।
 'ਲੀਜੈ ਲਵਪੁਰਿ ਸਾਕ ਜੁ ਆਯੋ।'
 ਲਖਿ ਸੁਭ ਸਮਾ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।
 ਖਾਰਕ ਦੀਨਿੈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਹਿ ॥੧੯॥
 ਅੰਗੀਕਾਰ ਜਬਹੁਂ ਕਰਿ ਲਯੋ।
 ਰਿਦੇ ਸੁਭਿੱਖੀ ਬਹੁ ਹਰਖਯੋ।
 ਨਿਕਟ ਮਾਤ ਕੇ ਅਧਿਕ ਬਧਾਈ।
 ਦੇਤਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਪੁਰਿ ਕੀ ਸਮੁਦਾਈ ॥੨੦॥
 ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਕੇ ਮੰਗਲ ਸਾਜੇ।
 ਲਘੁ ਦੁੰਦਭਿ ਕੀ ਨੌਬਤ ਬਾਜੇ।
 ਜਨਨੀ ਗਨ ਅਨਵਾਏ ਮੋਦਕ^੩।
 ਬੰਟ ਦੀਨ ਉਤਸਵ ਭਾ ਮੋਦਕ^੪ ॥੨੧॥
 ਗਾਵਤਿ ਰੀਤ ਕੋਕਲਾ ਬੈਨੀ।
 ਮਿਲੀ ਆਨਿ ਗਨ ਪੰਕਜ ਨੈਨੀ।

^੧ਆਸੀਂ ਤੁੱਛ ਕਿੱਥੇ।

^੨ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੇ।

^੩ਛੁਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ।

^੪ਲਡੂ।

^੫ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ।

ਬਸਨ ਬਿਭੂਖਨ ਭੂਖਤਿ ਅੰਗ।
 ਜਹੀ ਚੂਨਰੀ ਪਹਿਰਿ ਸੁਰੰਗੈ ॥੨੨॥
 ਮੰਗਤਿ ਗਨ ਜਨ ਦੇਖਨਿ ਕਰੇ।
 ਮਾਤ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦਹਿ ਧਰੇ।
 ਸਾਦਰ ਧਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਦੇਤਿ।
 ਭੀਰ ਭੂਰ ਭਰਿ ਰਹੀ ਨਿਕੇਤ ॥੨੩॥
 ਢੋਲਕ ਆਨਿ ਬਜਾਵਤਿ ਕੋਈ।
 ਕੋ ਤ੍ਰਿਯ ਗਾਵਤਿ ਆਨੰਦ ਹੋਈ।
 ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਕੀਨਿ ਉਤਸਾਹੂ।
 ਗਯੋ ਸੁ ਖੱਡ੍ਰੀ ਲਵਪੁਰਿ ਮਾਂਹੂ ॥੨੪॥
 ਭ੍ਰਾਤ ਸ਼ਰੀਕਨਿ ਮਹਿੰ ਸੁਧਿ ਦੀਨ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਮੰਗਲ ਕੀਨ।
 ਬਹੁਰ ਸਲਾਹ ਕਰਹੁ ਕੀ ਠਾਨੀ।
 ਮਿਲਿ ਨਰ ਨਾਰਿਨਿ ਤਬਹਿ ਬਖਾਨੀ ॥੨੫॥
 ‘ਅਰਜ ਬਜਾਹ ਗੁਰ ਅਗ੍ਰ ਸਿਧਾਰਹੁ।
 -ਆਪ ਆਇ ਲਵਪੁਰੀ ਮਝਾਰਹੁ।
 ਅਪਨੀ ਸੰਗਤਿ ਕਰਹੁ ਨਿਹਾਲ।
 ਫੇਰੇ ਫਿਰਹੁ ਸੁ ਮਿਲਿ ਨਰ ਜਾਲ-’ ॥੨੬॥
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਸੁਧਵਾਯਹੁ ਸਾਹਾ^{*}।
 ਗਮਨਯੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਹਾ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਨਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਸੋਇ।
 ਸੁਨੀ ਬਜਾਹ ਕੀ ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥੨੭॥
 ਪੂਰਬ ਮਾਤਾ ਕੋ ਸੁਧਿ ਦਈ।
 ਸੁਨਤਿ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦੈ ਭਈ।
 ਸਾੜ ਮਾਸ ਤ੍ਰੈ ਬਿੰਸੁ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਟੇ^੨।
 ਨਿਕਸਯੋ ਸਾਹਾ ਦੁਇ ਦਿਸ਼ਿ ਇਸ਼ਟੇ^੩ ॥੨੮॥
 ਬਹੁਰੁ ਸੁਭਿਖੀਆ ਗੁਰ ਢਿਗ ਗਯੋ।
 ਅਪਨੀ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਵਤਿ ਭਯੋ।

^{*}ਸੁਹਣੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਗੋਟੇਦਾਰ ਚੁੰਨੀਆਂ।

^{*}ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ ‘ਸਾਹਾ ਗਣਹਿ ਨ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਸਾਹੇ ਉਪਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ’ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੨ ਅੰਕ ੨੪ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ੍ਰਾ।

^੨ਹਾੜ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ੨੩ ਦਿਨ ਬੀਤੇ।

^੩ਦੁਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ।

‘ਲਵਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਹੈ ਜੇਤੀ।
 ਰਿਦੇ ਕਾਮਨਾ ਧਾਰਹਿ ਤੇਤੀ ॥੨੯॥
 -ਸਜਹਿੰ ਬਰਾਤ ਗੁਰੂ ਨਿਜ ਸਾਰੀ।
 ਇਸ ਪੁਰਿ ਆਵਹਿੰ ਕਰੁਨਾ ਧਾਰੀ।
 ਕਰਹਿੰ ਛੁਕਾਇ ਬਜਾਹ ਲੇ ਜਾਹਿੰ-।
 ਇਮ ਚਾਹਤਿ ਤੁਮ ਸੁਜਸੁ ਉਮਾਹਿੰ ॥੩੦॥
 ਭ੍ਰਾਤ ਸ਼ਰੀਕਨਿ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰਣ ਕਿੱਤਾ।
 -ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਬਜਹੋਂ ਨਿਜ ਸੁਤਾ^੧।
 ਅਬਿ ਅਧੀਨ ਰਾਵਰ ਕੇ ਅਹੈ।
 ਕਰੀ ਪ੍ਰਤੱਗਜਾ ਜੇ ਇਸ ਰਹੈ’ ॥੩੧॥
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਤਿਸ ਕੋ ਭਾਖਾ।
 ‘ਇਸ ਥਲ ਹੀ ਪੁਰਵਹਿੰ ਅਭਿਲਾਖਾ।
 ਰਚੈਂ ਲਹੌਰ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਪਾਸ।
 ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਸਹਿਤ ਆਨਿ ਕਰਿ ਬਾਸ ॥੩੨॥
 ਬਨਹਿੰ ਬਜਾਰ ਬਸਹਿੰ ਨਰ ਘਨੇ।
 ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਪਰਵਾਰਨਿ ਸਨੇ।
 ਲਵਪੁਰਿ ਕੀ ਰਚਨਾ ਬਰ ਭਾਰੀ।
 ਤਿਸ ਦਿਨਿ ਤੋਹਿ ਦਿਖਾਵਹਿੰ ਸਾਰੀ ॥੩੩॥
 ਤੇਰੀ ਹੋਇ ਪ੍ਰਤੱਗਜਾ ਪੂਰੀ।
 ਕਰਹੁ ਬਜਾਹ ਇਸ ਥਲ ਬਿਧਿ ਰੂਰੀ।’
 ਸੁਨਿ ਬੋਲਯੋ ਖੱਡ੍ਰੀ ਕਰ ਜੋਰੇ।
 ‘ਬਜਾਹ ਬਿਖੇ ਅਬਿ ਬਾਸੁਰ ਥੋਰੇ ॥੩੪॥
 ਦੋਇ ਮਾਸ ਅਬਿ ਰਹੇ ਪਛਾਨੋ।
 ਸਾੜ ਤ੍ਰਿਬਿੰਸਤ^੨ ਸਾਹਾ ਜਾਨੋ।
 ਰਾਵਰ ਕੋ ਲਵਪੁਰਿ ਕਬਿ ਬਸੈ।
 ਐਸ ਨ ਹੋਇ ਮੋਹਿ ਨਰ ਹਸੈਂ’ ॥੩੫॥
 ਬੋਲੇ ਕਲਗੀਧਰ ਉਰ ਭਾਵੈ^੩।
 ‘ਹਮ ਲਹੌਰ ਤਤਕਾਲ ਬਸਾਵੈਂ।
 ਜਬਿ ਬਸਿ ਜਾਇ ਲਜਾਇ ਪਰਿਵਾਰ।

^੧ਪੁੱਡ੍ਰੀ ਨੂੰ।^੨ਹਾੜ ਦੀ ੨੩ ਦਾ।^੩ਮਨ ਭਾਵਦੀ।

ਕੀਜਹਿ ਸਭਿ ਸਮਾਜ ਅਬਿ ਤਜਾਰ ॥੩੬॥
 ਬਸਯੋ ਦੇਖਿ ਕੈ ਸਦਨ ਸਿਧਾਵਹੁ।
 ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਸਹਿਤ ਬਹੁਰ ਚਲਿ ਆਵਹੁ।
 ਤਿਸ ਟਿਕਾਇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਏ।
 ਬਿੰਦ ਹੁਕਮਨਾਵੇ ਲਿਖਵਾਏ ॥੩੭॥
 ਨਿਕਟ ਨਿਕਟ ਕੇ ਪੁਰਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਹਿ ਤਤਕਾਲ ਪਠਾਏ।
 ‘ਜੋ ਸਿੱਖ ਹੋਇ ਕਰਹਿ ਬਿਵਹਾਰ।
 ਸੋ ਅਬਿ ਆਇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ॥੩੮॥
 ਲੇ ਪਹੁੰਚਹਿ ਜਿਸ ਢਿਗ ਧਨ ਹੋਇ।
 ਆਨਿ ਦੁਕਾਨ ਕਰਹਿ ਨਰ ਸੋਇ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸਦਨ ਦਰਬ ਨਹਿੰ ਪਾਇ।
 ਲੇ ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਬਨਜ ਚਲਾਇ ॥੩੯॥
 ਬਜਾਹ ਸਮੈ ਲੌ ਖੁਲਹਿ ਬਜਾਰ^੧।
 ਮਿਲਹਿੰ ਬਿੰਦ ਨਰ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕਰਹਿੰ ਬੈਠਿ ਬਿਵਹਾਰੂ।
 ਅੰਬਰ ਬਿੰਦ ਪਟੰਬਰ ਚਾਰੂ ॥੪੦॥
 ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਬਰ ਬਰਨ ਸੁ ਨਾਨਾ^੨।
 ਮੁਕਤਾ ਬਿੰਦ, ਪ੍ਰਵਾਲ ਮਹਾਨਾ^੩।
 ਅੰਨ ਅਨਿਕ, ਅਰੁ ਪ੍ਰਿਤ ਮਿਸ਼ਟਾਨਾ।
 ਆਇਂ ਸਰਾਫ^੪, ਬਜ਼ਾਜ^੫ ਸੁਜਾਨਾ’ ॥੪੧॥
 ਏਵ ਹੁਕਮਨਾਵੇ ਲਿਖਵਾਇ।
 ਸਿੱਖ ਮਸੰਦਨ ਪ੍ਰਤੀ ਪਠਾਇ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਲੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਪਠਿ ਪਠਿੰ ਸਮੜੇ ਕਾਜ ਬਿਸਾਲਾ ॥੪੨॥
 ਤਬਹਿ ਮਸੰਦਨ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੀ।
 ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਤੇ ਤੁਰਤ ਹਕਾਰੀ।

^੧ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਤਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ।

^੨ਸ੍ਰੋਸ਼ਟ ਰੰਗਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੇ।

^੩ਸ੍ਰੋਸ਼ਟ ਮੂੰਗੇ।

^੪ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ।

^੫ਕੱਪੜੇ ਵਾਲੇ।

^੬ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹਕੇ।

ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਯੋ ਸਭਿ ਕੇ ਕਾਨ।
 ‘ਪ੍ਰਥਮ ਬਜਾਹ ਉਤਸਵ ਬਡ ਜਾਨ ॥੪੩॥
 ਦੇਖਹੁ ਸਰਬ ਬਜਾਹ ਕੀ ਲੀਲਾ।
 ਪੁਨ ਖਾਟਹੁ ਧਨ ਲਾਭ ਗਹੀਲਾ^੧।
 ਕੇਤਿਕ ਬਾਸੁਰ ਬਾਸਾ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਦਰਸਹੁ ਗੁਰੁ ਨਿਜ ਭਲਾ ਬਿਚਰੀਅਹਿ’ ॥੪੪॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਬਜਾਹ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਨਵਮੇ ਅੰਸੂ ॥੯॥

ੴਬਹੁਤਾ।

੧੦. [ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਹੌਰ ਵੱਸਣਾ]

ੴ <<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਤਕਾਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>> ੧੧

ਦੋਹਰਾ: ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ, ਗਨੀ^੧ ਗਰੀਬ ਬਿਸਾਲ।
ਬਜਾਹ ਉਛਾਹ ਪਛਾਨਿ ਕੈ, ਗਮਨ ਠਾਨਿ ਤਤਕਾਲ^੨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਅਨਿਕ ਬਨਿਕ^੩ ਰੋਪਰ ਤੇ ਆਏ।
ਸਕਲ ਭਾਂਤਿ ਕੋ ਸਉਦਾ ਲਜਾਏ।
ਪੁਰਿ ਹੁਸ਼ੀਆਰਿ ਆਦਿ ਜੇ ਹੁਤੇ।
ਤਿਨ ਮਹਿੰ ਤੇ ਆਵਤਿ ਭੇ ਇਤੇ^੪ ॥੨॥
ਕੇਤਿਕ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਵਹਿੰ।
ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਅਪਰ ਮਿਲਿ ਜਾਵਹਿੰ।
-ਧਨ ਖਾਟਹਿੰਗੇ ਕਰਿ ਬਿਵਹਾਰੋ।
ਮੇਲਾ ਲਾਗਹਿ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰੋ- ॥੩॥
ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਨਰ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਸਮੁਦਾਏ।
ਕਰਿ ਚਿਤ ਚੌਪ ਤੁਰਤ ਚਲਿ ਆਏ।
ਹੁਤੋ ਨਗਰ ਸੀਰੰਦ੍ਰ^੫ ਬਡੇਰੋ।
ਤਹਿੰ ਬਿਵਹਾਰੀ ਮਿਲੇ ਘਨੇਰੋ ॥੪॥
ਬਡੋ ਬਜ਼ਾਰ ਤਹਾਂ ਤੇ ਆਯੋ।
ਬਨਜ ਹੇਤੁ ਸਉਦਾ ਬਡ ਲਜਾਯੋ।
ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਦਰਬ ਤੇ ਹੀਨੇ।
ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਹਰਖ ਉਰ ਕੀਨੇ ॥੫॥
-ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਧਨ ਲੇਹਿੰ ਸੁਖਾਰੇ।
ਖਾਟਹਿੰ ਲਾਭ ਕਰਹਿੰ ਬਿਵਹਾਰੇ।
ਉਤਸਵ ਮਹਾਂ ਬਜਾਹ ਕੋ ਹੋਵੈ।
ਬਹੁ ਦਿਨ ਲਗਿ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਜੋਵੈਂ ॥੬॥
ਬਹੁ ਗੁਨ ਹੈਂ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਜਾਨੇ^੬-।
ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਸਜਾਨੇ ਸਭਿਹਿਨਿ ਜਾਨੇ^੭।

^੧ਧਨੀ।

^੨ਤੁਰਤ ਤੁਰ ਪਏ।

^੩ਤੁਰਤ ਤੁਰ ਪਏ।

^੪ਇਧਰ।

^੫ਬਾਣੀਏ।

^੬ਜਾਣ ਵਿਚ।

^੭ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਜਾਣਿਆ।

ਗਮਨੇ ਕਿਤਿਕ ਸਕਟ ਕਰਿ ਭਾਰੇ^੧।
 ਆਪ ਅਰੂਢੇ ਲਾਦਯੋ ਭਾਰੇ^੨ ॥੨॥
 ਨਿਕਟ ਨਿਕਟ ਜੇਤਿਕ ਥੇ^{*} ਬਾਸੀ।
 ਚਲਿ ਆਏ ਆਨੰਦਪੁਰਿ ਪਾਸੀ।
 ਇਮ ਜਬਿ ਅਨਿਕ ਬਨਿਕ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਤਿਨ ਸੁਧਿ ਪਾਏ ॥੮॥
 ਨਿਜ ਪੁਰਿ ਤੇ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਲਹਯੋ।
 ਸੁਭ ਥਲ ਲਵਪੁਰਿ ਕਰਿਬੈ ਚਹਯੋ।
 ਤਬਿ ਮਾਤੁਲ ਕੇ ਸੰਗ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਹੁਕਮ ਮਸੰਦਨ ਦੇਹੁ ਸੁਜਾਨਾ ॥੯॥
 ਤਿਸ ਥਲ ਜਾਇ ਕਰਾਵਹਿਂ ਆਹਰੈ।
 ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਨਗਰ ਬਸਹਿ ਬਡ ਜਾਹਰਾ।
 ਬੀਚ ਬਜ਼ਾਰ ਬਿਲੰਦ ਬਨਾਵਹਿਂ।
 ਬਿੰਦ ਬਰੋਬਰ ਛਾਪਰ ਛਾਵਹਿਂ ॥੧੦॥
 ਲਾਇ ਮਿਹਨਤੀ ਨਰਨਿ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ।
 ਧਰਿ ਤੂਰਨਤਾ ਠਾਨਹਿਂ ਤਜਾਰਹੁੰ^੪।
 ਜੋ ਬਿਵਹਾਰੀ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਵਹਿ।
 ਦੇ ਤਿਸ ਕੋ ਸਨਮਾਨ ਬਸਾਵਹਿਂ ॥੧੧॥
 ਆਪ ਰੋਜ਼ ਤਹਿਂ ਕੀਜਹਿ ਫੇਰਾ।
 ਸੰਗਰ^੫ ਦਿਹੁ ਬੰਧਵਾਇ ਚੁਫੇਰਾ।’
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਬਸਾਵਨਿ ਲਵਪੁਰਿ।
 ਕਾਰਜ ਲੀਨਿ ਸੰਭਾਰਿ ਹਰਖ ਉਰ ॥੧੨॥
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦਨ ਲਏ ਹਕਾਰਾ।
 ਸਭਿ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਉਚਾਰਾ।
 ਧਰਿ ਧਰਿ ਹਰਖ ਸਕਲ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਪੁੰਜ ਮਿਹਨਤੀ ਇਕ ਥਲ ਕਿਏ ॥੧੩॥
 ਤੂਰਨ ਛਾਪਰ ਛਾਵਨਿ ਕਰੇ।

^੧ਕਿਰਾਏ ਕਰਕੇ।^੨ਭਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਦ ਕੇ।^{*}ਪਾ:-ਗਿਰਾ।^੩ਉੱਦਮ।^੪ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ।^੫ਵਾੜਾ, ਝਿੜਾ।

ਰੀਤਿ ਬਜਾਰਨਿ ਕੀ ਅਨੁਸਰੇ^੧।
 ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਾਂ ਅਨਿਕ ਵਿਵਹਾਰੀ^੨।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਕਰਿ ਹਾਟ ਸੰਭਾਰੀ ॥੧੪॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਤਨੀਆਈ।
 ਪੰਚ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤਿਸ ਨੇ ਭਟ^੩ ਜਨੀਆ।
 ਗੁਰੂ ਭਾਣਜੇ ਤਿਨ ਕੋ ਕਹੈਂ।
 ਮਹਾਂਬੀਰ ਸੁਭ ਮਤਿ ਮਹਿੰ ਅਹੈਂ ॥੧੫॥
 ਨਾਮ ਬਡੇ ਕੋ ਸੰਗੋ ਧਰਯੋ।
 ਸੋ ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਹਕਾਰਨਿ ਕਰਯੋ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਕਾਜ ਦੀਨ ਸੰਭਾਰਨ।
 ‘ਪੁਰਿ ਪੁਰਿ ਕੋ ਮੁਖਿੰਦ ਕਰਹੁ ਹਕਾਰਨਿ ॥੧੬॥
 ਪੂੰਜੀ ਕੇਤਿਕ ਲੈ ਹੈ ਕੋਇ।
 ਤੇਤਿਕ ਦਰਬ ਦੇਹੁ ਹਿਤ ਸੋਇ।
 ਖਾਵਹਿੰ ਲਾਭ ਸਦਨ ਲੇ ਜਾਇਂ।
 ਸਉਦਾ ਕਰਹਿੰ ਬਨਕ ਸਮੁਦਾਇ ॥੧੭॥
 ਸਭਿ ਕੋ ਸਾਦਰ ਤਹਾਂ ਬਸਾਵਹੁ।
 ਨਿਰਧਨ ਕੋ ਧਨ ਦੇਹੁ ਬਿਠਾਵਹੁ।
 ਸੁਧਿ ਕੋ ਲੇਹੁ ਫਿਰਹੁ ਬਲ ਸਾਰੇ।
 ਬੁਰਯੋ ਨ ਰਹਿ, ਸਭਿ ਕਰਹੁ ਸੰਭਾਰੇ’ ॥੧੮॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਕਾਰਜ ਜੇ ਆਏ।
 ਸੌਂਪੇ ਸਭਿ ਸੋਢੀ ਸਿਰਮੌਰ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਕਾਰ ਕਰਨਿ ਕਉ ਲਾਗੇ।
 ਦੇਤਿ ਤੁਰਤ ਜੋ ਚਹੀਅਹਿ ਮਾਂਗੇ ॥੧੯॥
 ਨਿਜ ਪੁਰਿ ਤਜਿ ਤਜਿ ਨਰ ਗਨ ਆਏ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਧਨ ਸਨਮਾਨ ਬਿਠਾਏ।
 ਦੇਖਿ ਸੁਭਿੱਖੀ ਖੱਤ੍ਰੀ ਤਬੈ।

^੧ਬਜਾਰਾਂ ਦੀ ਰੀਤ ਕੀਤੀ।^੨ਬਾਣੀਏਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।^੩ਬੀਬੀ ਵੀਰੇ ਜੀ।^੪ਸੂਰਮੇ।^੫ਗੁਰੂ ਭਾਣਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਲ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਡੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਭਾਣਜੇ (ਭਣੇਵੇਂ) ਸਨ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਓਹ ਭੂਆ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਭਰਾ ਸੇ।^੬ਨਗਰ ਨਗਰ ਦਾ ਮੁਖੀਆ।

ਪੁਰਿ ਬਸਿਬੇ ਕੋ ਉੱਦਮ ਸਬੈ ॥੨੦॥
 ਚਲਜੋ ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਲਿਖਵਾਇ।
 ਲਵਪੁਰਿ ਨਿਜ ਘਰ ਪਹੁੰਚਜੋ ਜਾਇ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਕੈ ਇਕ ਬਾਈਂ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਰਜ਼ੀ ਤਬਹਿ ਸੁਨਾਈ ॥੨੧॥
 ‘ਲਵਪੁਰਿ ਨਵੋਂ ਬਸਾਵਨਿ ਕਰਯੋ।
 ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਕੋ ਹਿਤ ਧਰਯੋ।
 ਚਲਹੁ ਸਕਲ ਹੀ ਤਿਸ ਬਲ ਮਾਂਹੂ।
 ਰਚਹਿੰ ਸਮਾਜ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ ਬਜਾਹੂ ॥੨੨॥
 ਭਲੇ ਭਾਗ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਲਖੋ।
 ਗੁਰ ਢੁਕਾਉ ਕੇ ਕੌਤਕ ਪਿਖੋ।
 ਹਮ ਹਿਤ ਨਗਰ ਨਵੋਂ ਬਸਵਾਯੋ।
 ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ ਠਾਨਿ ਧਨ ਲਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਚਰਿਤ ਅਨੰਦੇ।
 ਲੇ ਲੇ ਆਪਨਿ ਦਰਬ ਬਿਲੰਦੇ।
 ਸਕਟੇ ਬਹਿਲਨ ਕੋ ਜੁਰਵਾਇ।
 ਸਦਨ ਸੌਜ ਸਗਰੀ ਲਦਵਾਇ ॥੨੪॥
 ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਲਵਪੁਰਿ ਕੇਰੇ।
 ਗਵਨੇ ਲੀਨਿ ਸਮਾਜ ਘਨੇਰੇ।
 ਬਿੰਦ ਕਾਮਨੀ^੨ ਸਜੰਦਨ ਚਢੀ।
 ਕੋ ਬਹਿਲਨ ਪਰ ਚੌਪੰਹਿ ਬਢੀ ॥੨੫॥
 ਬਸਨ ਬਿਛੂਖਨ ਭੂਖਤਿ ਹੋਈ।
 ਗੁਰ ਬਜਾਹਤਿ^੩ ਮੁਦਤੇ ਸਭਿ ਕੋਈ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਭਿ ਮਗ ਉਲੰਘਾਏ।
 ਸਤੁੱਦ੍ਰਵ ਉਤਰਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਆਏ ॥੨੬॥
 ਜਿਹ ਠਾਂ ਲਵਪੁਰਿ ਗੁਰੂ ਬਸਾਯੋ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਾਂ ਸਮਾਜ ਟਿਕਾਯੋ।
 ਕਰਯੋ ਖਰੀਦਨ ਘ੍ਰੂਤ ਮਿਸ਼ਟਾਨ।
 ਲੀਨੋ ਨੀਕੋ ਅੰਨ ਮਹਾਨ ॥੨੭॥

^੧ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਦੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿਤ ਧਾਰਿਆ ਹੈ।

^੨ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।

^੩ਵਿਵਾਹ ਕਰਕੇ।

ਮੇਵੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮੋਲ ਲੇ ਧਰੇ।
 ਬਾਸਨੈ^੧ ਬਡੇ ਲਜਾਇਬੋ ਕਰੇ।
 ਸੂਖਮ ਚਾਵਰ ਚਾਰੁ ਲੰਮੇਰੇ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਦਰਬ ਲੀਨਿ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥੨੯॥
 ਅੰਬਰ, ਪਸ਼ਮੰਬਰ, ਪਾਟੰਬਰ।
 ਕਰੇ ਖਰੀਦਨਿ ਜੇ ਪਿਖਤੰਬਰੈ।
 ਦੀਹ ਕਰਾਹੇ ਦਏ ਧਰਾਇ।
 ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਪਕਵਾਨ ਬਨਾਇ ॥੩੦॥
 ਮੋਦਕ ਕਰਤਿ ਮੋਦੈ^੨ ਬਨਵਾਏ।
 ਅਧਿਕ ਸਿਤਾ^੩ ਕੋ ਬੀਚ ਮਿਲਾਏ।
 ਦਾਖ, ਬਿਦਾਮਨ, ਗਰੀ ਸਬਾਈ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਤਜਾਰ ਧਰੇ ਸਮੁਦਾਈ ॥੩੧॥
 ਨਾਗਰ ਨਾਰਿ ਮਿਲੀ ਗਨ ਆਇ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਗੀਤਨਿ ਗਾਇ।
 ਕਿਤਿਕ ਢੋਲਕੀ ਕਰਹਿ ਬਜਾਵਨਿ।
 ਨਾਚਹਿ ਮਾਚਹਿ ਰਾਚਹਿ ਚਾਵਨ੍ਹੁ ॥੩੨॥
 ਗਨ ਨਗਰਨਿ ਕੇ ਬਹੁ ਹਲਵਾਈ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਕਰਤਿ ਮਿਠਾਈ।
 ਬਡੇ ਜਲੇਬ ਪਕਾਵਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਆਛੀ ਰੀਤਿ ਸੁਪਾਰਤਿ ਧਰੈਂ ॥੩੩॥
 ਨੁਗਦੀ, ਘੇਵਰ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਅੰਬਾਰ ਲਗਾਇ।
 ਬਰੇ ਪਕੌਰੇ ਦਧੀ ਮਿਲਾਏ।
 ਜੀਰਕ੍ਹੁ, ਧਨੀਆਂ, ਮਿਰਚਨਿ ਪਾਏ ॥੩੪॥
 ਦਧਿ ਮਹਿਂ ਅਧਿਕ ਸਾਵਗੀ ਪਾਈ।
 ਬਨਯੋ ਰਾਇਤਾ^੫ ਜੁਤਿ ਸਮੁਦਾਈ।

^੧ਬਰਤਨ।^੨ਜੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦੇਖੀਦੇ ਹਨ। [ਪਿਖਤੰ+ਬਰ]।^੩ਲੱਡੂ ਆਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲੇ।^੪ਖੰਡ।^੫ਉਤਸਾਹ ਵਿਚ ਰਚਦੀਆਂ ਹਨ।^੬ਜੀਰਾ।^੭ਸਾਵਗੀ ਦਾ ਰਾਇਤਾ ਅਕਸਰ ਮਿੱਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਪਕਵਾਨ ਪਕਾਏ।
 ਮਧੁਰ ਸਨਿਗਯ ਸੂਦ ਕਰਿਵਾਏ ॥੩੪॥
 ਪਰਜੋ ਬਜ਼ਾਰ ਹੋਤਿ ਬਿਵਹਾਰ।
 ਕਰਹਿੰ ਖਰੀਦਨਿ ਵਸਤੁ ਉਦਾਰ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ।
 ਚੂਨ ਘੁੱਤ ਆਦਿਕ ਲੇ ਸੋਈ ॥੩੫॥
 ਕੇਤਿਕ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿਬੇ ਹੇਤੁ।
 ਲੇਤਿ ਅਨੂਠੇ^੧ ਧਨ ਕੇ ਦੇਤਿ।
 ਗੁਰੂ ਬਾਕ ਕੇ ਬਨਜ ਉਦਾਰ।
 ਲੇਨਿ ਦੇਨਿ ਠਾਨਤਿ ਬਿਵਹਾਰ ॥੩੬॥
 ਗੁਰੂ ਬਰਾਤ ਸਮੇਤ ਉਤਰਿਬੇ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਛਾਪਰਨਿ ਛਾਵਨਿ ਕਰਿਬੇ।
 ਤਪਤ ਬਿਦਾਰਨ^੨ ਸੰਘਣੀ ਛਾਯਾ।
 ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਤੇ ਚਾਰੁ ਬਨਾਯਾ ॥੩੭॥
 ਬਨੀ ਬੈਠਕਾਂ ਸੀਤਲ ਥਾਨ।
 ਖਸ ਕੀ ਟਾਟੀ^੩ ਲਾਇ ਮਹਾਨ।
 ਕਰਤਿ ਕਾਰ ਕੋ ਪੁੰਜ ਪਹਾਰੀ।
 ਸੰਧਯਾ ਕੋ ਸਭਿ ਪਾਇਂ ਦਿਹਾਰੀ ॥੩੮॥
 ਗੁਰ ਕੋ ਲਵਪੁਰਿ ਬਸਜੋ ਮਹਾਨ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਲੇ ਬੈਠੇ ਧਨ ਧਾਨ।
 ਭੀਰ ਬਜ਼ਾਰ ਬਿਖੈ ਬਹੁ ਹੋਈ।
 ਬਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਭੇ ਸਭਿ ਕੋਈ ॥੩੯॥
 ਨਰ ਨਾਰਿਨਿ ਕੇ ਅਤਿ ਚਿਤ ਚਾਊ।
 ਪਿਖਿਨਿ ਬਰਾਤ ਨਰਨਿ ਸਮੁਦਾਊ।
 ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਇ ਕਰੀ ਬਹੁ ਤਜਾਰੀ।
 ਭਯੋ ਬਾਸ ਤਹਿੰ ਆਨੰਦ ਭਾਰੀ ॥੪੦॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਬਜਾਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਵਪੁਰ
 ਬਸਾਵਨ' ਬਰਨਨ ਦਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੦॥

^੧ਅਜੀਬ (ਬਸਤ੍ਰ)।

^੨ਗਰਮੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ।

^੩ਖਸ ਦੀਆਂ ਟੱਠੀਆਂ।

੧੧. [ਵਜਾਹ ਪ੍ਰਸੰਗ]

੧੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੨

ਦੋਹਰਾ: ਇਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਕਰਿ, ਜੁਗ ਮਾਤਨਿ ਹਰਖਾਇ।

ਕਰੀ ਬਜਾਹ ਤਜਾਰੀ ਸਕਲ, ਚਹੀਅਤਿ ਸੋ ਅਨਵਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਤਬਹਿ ਸੁਭਿਖੀਏ ਸ਼ਗਨ ਪਠਾਯੋ।

ਦਿਜ ਨਾਉ ਤਬਿ ਲੈ ਕਰਿ ਆਯੋ।

ਭਲੇ ਸਦਨ ਕਰਿਵਾਯਹੁ ਡੇਰਾ।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਪੀਠ ਸ੍ਰਾਦ ਬਡੇਰਾ ॥੨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਸੁਨਿ ਮੰਗਲ ਠਾਨਾ।

ਕਰਜੋ ਹਕਾਰਨਿ ਗਣਕ^੧ ਸੁਜਾਨਾ।

‘ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਮਾਂ ਬਿਚਾਰ ਬਤਾਵਹੁ’।

ਮਾਮ ਸੁਤ ਮਸਤਕ ਤਿਲਕ ਕਢਾਵਹੁ’ ॥੩॥

‘ਪ੍ਰਾਤਿ ਪੰਚਮੀ’ ਬਿੱਪ੍ਰ ਉਚਾਰੀ।

‘ਕੀਜਹਿ ਮਾਤਾ ਸਗਰੀ ਤਜਾਰੀ।

ਤੁਮਰੋ ਨੰਦਨ ਮੰਗਲ ਮੂਲ।

ਸਕਲ ਗੀਰਬਾਨ ਅਨਕੂਲ^੨ ॥੪॥

ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸੀ।

ਪੂਰਨ ਹੋਤਿ ਮਨੋਰਥ ਰਾਸੀ^੩।

ਸੁਨਿ ਗੁਜਰੀ ਮਨ ਹਰਖ ਨ ਥੋਰਾ।

ਭੇਜੀ ਸੁਧਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ ਓਰਾ ॥੫॥

ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਤੇ ਸਕਲ ਹਕਾਰੀ।

ਮਿਲੀ ਅਨੇਕ ਨਗਰ ਕੀ ਨਾਰੀ।

ਬਾਦਿਤ ਅਨਿਕ ਰੀਤਿ ਬਜਵਾਏ।

ਗੁਰੂ ਪੌਰ ਕੇ ਅੱਗ੍ਰ ਸੁਹਾਏ ॥੬॥

ਨਿਸ ਮਹਿ ਮਿਲਹਿ ਚਾਰੁ ਗਨ ਨਾਰੀ।

ਇਕ ਨਾਚਤਿ ਹੈਂ ਦੇ ਕਰਿ ਤਾਰੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਸਭਿ ਕੋ ਸਨਮਾਨੈ।

^੧ਜੋਤਸੀ।

* ਸਾਹਾ ਸੁਧਾਉਣਾ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਵਿਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖੋ ਰਾਮ ੪ ਅੰਸੂ ੨ ਅੰਕ ੨੪ ਤੇ ਰਾਮ ੨ ਅੰਸੂ ੧ ਅੰਕ ੩੨ ਦੀਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਟੂਕਾਂ। ਫਿਰ ਏਥੇ ਹੀ ਦੇਖੋ ਕਿ ਅਗਲੀ ਤੁਕ ਵਿਚ ਜੋਤਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਗਲ ਮੂਲ ਵਿਘਨ ਬਿਨਾਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

^੨ਦੇਵੇਤ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ) ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਨ।

^੩ਸਾਰੇ।

ਮੁਖ ਤੇ ਕੋਮਲ ਬਾਤ ਬਖਾਨੈ ॥੧॥
 ਆਜ ਦਿਵਸ ਪਰ ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ।
 ਸੁਤ ਸ਼ਾਦੀ ਹਿਤ ਹਰਖਤਿ ਨਾਰੀ।
 ਤਬਿ ਅਨਵਾਇ ਘਨੇ ਮਿਸ਼ਟਾਨਾ।
 ਬੰਟਵਾਇਸਿ ਕਰਿ ਅਨੰਦ ਮਹਾਨਾ ॥੨॥
 ਭਣੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਪੁਨਿ ਹਿਤ ਸਭਿ ਹੀ ਕਾ।
 ਉਮਗਤਿ ਭਯੋ ਹਰਖ ਸਭਿ ਜੀ ਕਾ^੧।
 ਨਾਰਿ ਸੁਹਾਗਣ ਬ੍ਰਿੰਦ ਹਕਾਰੀ।
 ਬਸਨ ਬਿਛੂਖਨ ਸੁੰਦਰ ਧਾਰੀ ॥੩॥
 ਮੰਗਲ ਸੂਲ ਧਰਾਇਸਿ ਢੋਲੂ^੨।
 ਬਾਜਨਿ ਲਗਯੋ ਗਾਇ ਸੁਠ ਬੋਲੂ।
 ਲਘੁ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਰੁ ਬਜੀ ਨਫੀਰੈਂ।
 ਪਹਿਰੇ ਚੀਰ ਨਵੀਨ ਸਰੀਰੈ ॥੧੦॥
 ਕੋਕਿਲ ਕੰਠੀ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਟੋਲੀ।
 ਉਮਗਤਿ ਅਨੰਦ ਬਧਾਈ ਬੋਲੀ।
 ਮਾਨਿ ਸੌਂਗੁਨੀ ਸੀਸ ਚਢਾਵਤਿ^੩।
 ਗੁਜਰੀ ਅਨੰਦ ਕਹਯੋ ਨਹਿੰ ਜਾਵਤਿ ॥੧੧॥
 ਬਾਦਿਤ ਬਜਤਿ ਸ੍ਰਵਣਿ ਸਭਿ ਪੂਰਾ^੪।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਉਤਸਵ ਮਾਚਤਿ ਰੂਰਾ।
 ਸੂਖਮ ਬਸਤ੍ਰ ਕੁਸੰਭੀ ਬਰਨ^੫।
 ਪਹਿਰਨਿ ਕਰੇ ਚਾਰੁ ਆਭਰਨ^੬ ॥੧੨॥
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਤੇ ਚੰਪਕ ਬਰਨੀ^੭।
 ਗਾਰੀ ਦੇਤਿ ਮਿਲੀ ਗਨ ਤਰੁਨੀ^੮।
 ਪੁਨ ਗੁਜਰੀ ਨਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਕਾਰਾ।
 ਬ੍ਰਿੱਪ੍ਰ ਜਾਇ ਸਭਿ ਭੇਵ ਉਚਾਰਾ ॥੧੩॥

^੧ਜਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਉਛਲਿਆ।

^੨ਪਾ:-ਹੀ ਕਾ।

^੩ਰਖਵਾਇਆ ਢੋਲ।

^੪ਸੌਂ ਗੁਣੀ (ਵਧਾਈ) ਮੰਨ ਕੇ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਤੇ ਧਰਦੀ ਹੈ।

^੫ਕੰਨ ਭਰ ਗਏ।

^੬ਸੂਹੇ ਰੰਗ ਦੇ।

^੭ਸੁਹਣੇ ਗਹਿਣੇ।

^੮ਚੰਪਕ ਦੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀਆਂ।

^੯ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।

ਲੇ ਕਰਿ ਸੰਗੋ ਸੰਗ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੧।
 ਆਏ ਮਾਤ ਸਮੀਪ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੨।
 ਚੌਕੀ ਚੰਦਨ ਚਾਰੁ ਡਸਾਈ।
 ਕਹਿ ਤਿਸ ਪਰ ਗੁਰ ਦੀਨਿ ਬਿਠਾਈ ॥੧੪॥
 ਸਗੁਨ ਥਾਰ ਮਹਿੰ^੩ ਦਿਜਬਰ ਲਜਾਯੋ।
 ਕਰਮ ਜਬੋਚਿਤ ਸਭਿ ਕਰਿਵਾਯੋ।
 ਬਹੁਰ ਨਿਕਾਸਯੋ ਮਸਤਕ ਟੀਕਾ।
 ਅੱਛਤ^੪ ਲਾਇ ਸੁਹਾਵਤਿ ਨੀਕਾ ॥੧੫॥
 ਕੇਸ^੫ ਰਾਹੁ ਨੇ ਸਸਿ ਜਨੁ ਗਹਯੋ।
 ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਖੈਬੇ ਚਹਯੋ।
 ਸੋਡ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਲ ਭਰੇ।
 ਭਾਜਿ ਸਦਨ ਸੁਰਗੁਰ^੬ ਕੇ ਬਰੇ^੭ ॥੧੬॥
 ਜਬਿ ਦਿਜ ਦਿਯੋ ਬਦਨ ਮਹਿੰ ਮੋਦਕ।
 ਭਯੋ ਸਮਾ ਸਭਿਹੂੰ ਤਬਿ ਮੋਦਕ^੮।
 ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਗੀਤ ਨਾਗਰੀ ਗਾਵਤਿ।
 ਪਿਖਿ ਸਰੂਪ ਗੁਰ ਬਲ ਬਲ ਜਾਵਤਿ ॥੧੭॥
 ਬਾਜਿ ਉਠੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਦਿਯਾਨੇ^੯।
 ਭਾਟ ਕਬਿੱਤਨ ਕਰਿਤ ਬਖਾਨੇ।
 ਬਜਹਿੰ ਪਖਾਵਜ ਗਨ ਤੰਬੂਰੇ।

^੧ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ।^੨ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ।^੩ਬਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਗਨ ਰੱਖ ਕੇ।^੪ਚਾਵਲ।^੫ਕਿਤੇ 'ਕੇਸ' ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਠ 'ਕੇਤੂ' ਬੀ ਸੁਣੀਦਾ ਹੈ।^੬ਬ੍ਰਹਮਪਤਾ।

^੭ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹੂ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਰਾਹੂ ਦੇ ਰਥ ਨੂੰ ਅੱਠ ਕਾਲੇ ਘੋੜੇ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ, ਕੇਸ ਬੀ ਕਾਲੇ ਹਨ। ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਦੇ ਰਥ ਨੂੰ ਅੱਠ ਪੀਲੇ ਘੋੜੇ ਖਿੱਚਦੇ ਹਨ, ਤਿਲਕ ਕੇਸਰ ਦਾ ਪੀਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਦਾ ਘਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਚਾਵਲ ਚਿੱਟੇ ਹਨ, ਚੰਦ ਚਿੱਟਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੰਦ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪਕ ਵਿਚ ਚਾਵਲਾਂ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਂਵਾਂ ਨਵਾਂ ਗ੍ਰੈਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਤੇ ਪੂਜਾ ਭੀ:-ਰਾਹੂ = ਕਾਲਾ। ਚੰਦ = ਚਿੱਟਾ। ਬ੍ਰਹਮਪਤ = ਪੀਲਾ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼:-ਜੋਤਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੇ ਘਰ ਰਾਹੂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਬ੍ਰਹਮਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਉਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਿਲਕ ਮਸਤਕ ਤੇ ਲਗਾ ਤਾਂ ਚਾਵਲਾਂ ਦੇ ਉਪਰ ਸੀਸ ਦੇ ਕੇਸ ਲਗਕੇ ਚਾਵਲਾਂ ਨੂੰ ਖਿੰਡਾ ਕੇ ਡੇਗਣਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਕੇਸਰ ਦੇ ਜਲ ਨਾਲ ਚਾਵਲ ਲਿਪਟ ਕੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਚਿਮਟ ਗਏ ਹਨ।

^੮ਅਨੰਦ ਦਾਇਕ।^੯ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਵਾਜੇ।

ਗਾਵਤਿ ਚਾਵੈ ਕਲਾਵਤਿ ਰੂਰੇ ॥੧੮॥
 ਦੀਹ ਦਮਾਮੇ ਬਾਜਤਿ ਸੁਤਰੀ^੨।
 ਧੁਨਿ ਉਚੀ ਪੈ ਸ਼ੋਭਤਿ ਸੁਥਰੀ^੩।
 ਜਨੁ ਮੰਗਲ ਕੈ ਸੰਗਲ ਡਾਰਾ^੪।
 -ਥਿਰ ਰਹੁ ਘਿਰ ਜਿਨ ਤਜਿ ਤਿਨ ਦੂਰਾ^੫ ॥੧੯॥
 ਚਮਰ ਚਾਰੁ ਚਾਲਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦੌਨ।
 ਮਨਹੁ ਮਰਾਲ ਉਡਤਿ ਹੁਇ ਅੱਨ੍ਹੁ^੬।
 ਦਯਾਰਾਮ ਪ੍ਰੋਹਤ ਉਠਿ ਤਬੈ।
 ਕੀਨੇ ਨੇਗ^੭ ਜਥੋਚਿਤ ਸਬੈ ॥੨੦॥
 ਮੇਵੇ ਗਨ ਮੋਦਕ ਬਹੁ ਧਰੇ।
 ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਬ੍ਰਤਾਵਨਿ ਕਰੇ।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾਸ।
 ਗਾਇਂ ਨਾਗਰੀ^੮ ਬਯਾਹ ਬਿਲਾਸ ॥੨੧॥
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਹਿ ਬਰਤਾਵਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਸੇਵਾ ਮੋਦਕ ਬਿੰਦਨ ਲੀਨ੍ਹੁ^੯।
 ਮਾਤੁਲ^{੧੦} ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਅਨੰਦਾ।
 ਗਨ ਜਾਚਕ ਦੇ ਦਰਬ ਬਿਲੰਦਾ ॥੨੨॥
 ਲੇ ਦਿਜ ਆਦਿਕ ਮੰਗਤ ਘਨੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਆਸ਼ਿਖ ਭਨੇ।
 'ਚਿਰੰਜੀਵ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਟੀਕਾ।
 ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਮਾਲਿਕ ਉਸ਼ਨੀਕਾ^{੧੧} ॥੨੩॥
 ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰੂ ਸਪੂਤਾ।

^੧ਚਾਉ ਨਾਲ।^੨ਉਠਾਂ ਦੇ ਰੱਖਕੇ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਗਾਰੇ।^੩ਪਾ:-ਸੁਤਰੀ।^੪ਸਾਫ਼, ਸੁੰਦਰ।^੫ਮਾਨੋਂ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਬਹਾਇਆ ਹੈ।^੬ਇਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਟਿਕਿਆ ਰਹੁ ਮਤਾਂ ਤਿਨਾਂ ਦਾ ਦੂਰਾ ਛੱਡੇਂ।^੭ਪਾ:-ਜਸ ਤਰ ਜੁਤਿ ਡਾਰਾ। ਪੁਨਾ:-ਜਿਸ ਤਰਜਤਿ ਡਾਰਾ।^੮ਮਾਨੋ ਹੰਸ ਉਡਦੇ ਹਨ ਧਰਤੀ ਵਲ ਹੋਕੇ ਭਾਵ ਨੀਉਂਕੇ।^੯ਲਾਗਾ।^{੧੦}ਨਗਰ ਦੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।^{੧੧}ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਲਏ।^{੧੦}ਮਾਮਾ ਜੀ (ਅਤੇ)।^{੧੧}ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਗੁਰ ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ (ਅ) ਸੁੰਦਰ।

ਜੋ ਜਗ ਭੋਗ ਭੁਗਤਿ ਅਵਧੂਤ^{੧++}।
 ਅਤਿ ਉਦਾਰ ਜਸ ਚੰਦ^੨ ਚਢਾਯੋ।
 ਹਿੰਦੁ ਧਰਮ ਕੋ ਰਾਖਨਿ ਆਯੋ' ॥੨੪॥
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਜਰੀ ਮਨ ਹੋਈ।
 ਦੇਤਿ ਭਈ ਜਾਚੇ ਜੇ ਕੋਈ।
 ਸੁਤ ਪਰ ਕਰੇ ਵਾਰਨੇ ਘਨੇ।
 ਹੇਰਤਿ ਰਿਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਨੇ ॥੨੫॥
 ਲੋਕਿਕ ਬੈਦਿਕ ਰੀਤਿ ਕਰਾਈ।
 ਪੁਨ ਗ੍ਰਿਹ ਗਮਨੇ ਗੁਰ ਗੋਸਾਈ।
 ਤਜਾਰੀ ਸਗਰੀ ਵਸਤੂ ਕਰੇ।
 ਘ੍ਰੂਤ ਮਿਸ਼ਟਾਨਿ ਆਨਿ ਗੁਨ ਧਰੇ ॥੨੬॥
 ਦੇ ਧਨ ਬਿੱਪ੍ਰ ਬਿਸਰਜਨ ਕੀਨਿ।
 ਉਚਿਤ ਵਸਤੂ ਸਗਰੀ ਪਠਿ ਦੀਨਿ।
 ਬੇਦੀ ਬਿੰਦ ਬੁਲਾਇ ਪਠਾਏ।
 ਸਹਿਤ ਭਾਰਜਾ ਸੇ ਚਲਿ ਆਏ ॥੨੭॥
 ਸਭਿ ਤੇਹਨ ਛਿਗ ਗਯੋ ਮਸੰਦ।
 ਆਨੇ ਕਰਿ ਸਨਮਾਨ ਬਿਲੰਦ।
 ਪੁਨ ਭੱਲਜਨਿ ਕੀ ਕੁਲ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਸੰਗ ਭਾਰਜਾ ਲੇ ਸਭਿ ਆਈ ॥੨੮॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਜਹਿੰ ਚਾਰੁ ਨਿਕੇਤ।
 ਦੇਤਿ ਭਏ ਤਿਨ ਬਸਿਬੇ ਹੇਤੁ।
 ਨੇਰੇ ਦੂਰ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਧਿ ਪਹੁੰਚੇ ਧਰਤਿ ਅਨੰਦ ॥੨੯॥
 ਕੀਰਤਪੁਰਿ ਕੇ ਗਨ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਠਹਿਰੇ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਮੁਦ ਧਾਰੀ^੩।
 ਭਈ ਭੀਰ ਭਾਰੀ ਪੁਰਿ ਬਿਖੈ।
 ਬਿਸਮਤਿ ਜਨ ਲਵਪੁਰਿ ਨਵ ਪਿਖੈ^{*} ॥੩੦॥
 ਬਨਯੋ ਬਰੋਬਰ ਬਡੋ ਬਜ਼ਾਰ।

^੧ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭੋਗ ਭੋਗਦੇ ਹੋਏ ਤਿਆਗੀ ਹਨ।

^੨ਪਾ:-ਜੋਗ ਭੋਗ ਭੋਗਤਿ ਅਵਧੂਤ।

^੩ਜਸ ਦਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ।

^੩ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਧਾਰ ਕੇ।

^{*}ਪਾ:-ਲਵਪੁਰ ਹੀ ਵਿਖੈ।

ਅਨਿਕ ਬਨਿਕ ਠਾਨਤਿ ਬਿਵਹਾਰ।
 ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਪਕਵਾਨ ਬਨਾਏ।
 ਧਰੇ ਦੁਕਾਨ ਲੇਤਿ ਕੋ ਖਾਏ ॥੩੧॥
 ਉਤ ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਨਾਰੀ।
 ਗਾਵਤਿ ਦੇਖਿ ਪਰਸਪਰ ਗਾਰੀ।
 ਪ੍ਰਮੁਦਾ ਪਾਇ ਪ੍ਰਮੋਦਹਿੰ ਨਾਚਤਿ।
 ਮਿਲੀ ਸੰਬੂਹ ਤਾਲ ਕਰੈ ਬਾਜਤਿ ॥੩੨॥
 ਜੋ ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਕਰਤਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਰਿਦੇ ਅਨੰਦਤਿ ਦਯੋਸ ਬਿਤਾਏ।
 ਨਾਮ ਬਜਾਰ ਪ੍ਰਬਕ ਹੀ ਧਰੇ।
 ਏਕ ਸਿਰੰਦੀ ਜਾਨਯੋਂ ਪਰੇ ॥੩੩॥
 ਦੁਤੀਏ ਕਹਿੰ ਹੁਸ਼ੀਆਰਪੁਰੇ ਕੋ।
 ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਰੋਪਰੀ ਨਾਮ ਧਰੇ ਕੋ।
 ਚਤੁਰਥ ਭਨੈਂ ਲਹੌਰੂ ਨਾਮੂ।
 ਪਿਖਿਯਤਿ ਜੁਦੇ ਜੁਦੇ ਅਭਿਰਾਮੂ ॥੩੪॥
 ਧਰਿ ਚਿਤ ਚਾਵ ਕਰਹਿੰ ਬਿਵਹਾਰ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਲਹਿੰ ਦਰਬ ਉਦਾਰੈ।
 ਖਾਟਹਿੰ ਲਾਭ ਸੁਜਸੁ ਕੌ ਕਹੈਂ।
 ‘ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸਮਰਥ ਬਡ ਅਹੈਂ’ ॥੩੫॥
 ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਅੰਬਰ।
 ਬਨਿਵਾਵਹਿੰ ਲੇ ਬਿੰਦ ਪਟੰਬਰ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਮਾਤੁਲ ਨਾਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਕਾਰ ਕਰਾਵਤਿ ਸਕਲ ਸੰਭਾਲਿ ॥੩੬॥
 ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੇ ਮਨੁਜ ਨਿਹਾਰੇ+।
 ਬੈਠੇ ਬਿੰਦ ਕਰਤਿ ਸਭਿ ਕਾਰੇ।
 ਰੰਗਰੇਜੈ ਗਨ ਰੰਗਤਿ ਚੀਰ।
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੇ ਨਰ ਕੀ ਬਡ ਭੀਰ ॥੩੭॥
 ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਨਿ ਬਨਹਿੰ ਬਿਸਾਲਾ।

¹ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਪਾਕੇ।

²ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਤਾਲੀਆਂ (ਗਿੱਧਾ)।

³ਬਹੁਤਾ।

⁴ਪਾ:-ਸੀਮਨਹਾਰੇ।

⁵ਲਿਲਾਰੀ।

ਮਖਮਲ ਜ਼ਰੀ ਬਨਾਤੀ ਜਾਲਾ।
 ਅਨਿਕ ਕਾਰਖਾਨੇ ਪੁਰ ਹੋਏ।
 ਲੇਨਿ ਦੇਨਿ ਠਾਨਤਿ ਸਭਿ ਕੋਈ ॥੩੮॥
 ਬਿੰਦ ਸੁਨਾਰੀ ਬਿਝੁਖਨ ਘਰੈਂ।
 ਚਾਂਦੀ ਚਾਮੀਕਰ ਕੇ ਕਰੈਂ।
 ਤੰਬੂ ਪੁੰਜ ਕਨਾਤ ਬਨਾਤੀ।
 ਚੋਬ ਕਲਸ ਕੰਚਨ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ॥੩੯॥
 ਆਤਸ਼ਬਾਜੀ ਬਹੁ ਬਨਵਾਈ।
 ਗਨ ਬਾਜੀਨ ਬਹੂਦ ਮਿਲਾਈ।
 ਦੇਵ ਦੇਵਣੀ, ਚਾਦਰ ਚਾਰੁ।
 ਚਰਖੀ ਪੁੰਜ, ਮਤਾਬੀ, ਝਾਰੈ ॥੪੦॥
 ਕੌਨ ਕੌਨ ਗਿਨੀਅਹਿ ਪੁਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਨਰ ਨਾਰਿਨ ਕੀ ਭੀਰ ਉਦਾਰੇ।
 ਅਸ ਰੋਣਕ ਇਕ ਮਾਸ ਮਝਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਬਚ ਤੇ ਹੈ ਗੀ ਇਕ ਬਾਰੀ ॥੪੧॥
 ਬਾਜੇ ਬਜਹਿਂ ਗਾਇਬੋ ਕਰੈਂ।
 ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਮੁਦ ਉਰ ਧਰੈਂ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਦਿਵਸ ਬਜਾਹ ਕੋ ਆਇ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤਸਵ ਮਾਤ ਕਰਾਇ ॥੪੨॥
 ਢੋਲਕ, ਟਲਕਾ, ਘੁੰਘਰੂ, ਤਾਲੀ।
 ਗਾਵਹਿਂ ਨਾਚਹਿਂ ਲੇਤਿ ਭਵਾਲੀ।
 ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਮਹਿਂ ਕੌੜਕ ਹੋਤਿ।
 ਦੇਖਹਿਂ ਨਰ ਤ੍ਰਿਜ ਮੋਦ ਉਦੋਤਿ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਬਜਾਹ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ
 ਏਕਾਦਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੧॥

੧ਸੁਨਿਆਰੇ।

੨ਭਾਵ ਆਤਸ਼ਬਾਜੀ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਰੂਦ ਭਰਨ ਤੋਂ ਹੈ ਦੇਖੋ ਅੰਸੂ ੧੩ ਅੰਕ ੩੫।

੩ਸਭ ਆਤਸ਼ ਬਾਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ।

੧੨. [ਬਰਾਤ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੧੩

ਦੋਹਰਾ: ਦਿਵਸ ਬਜਾਹ ਕੋ ਆਇਗੇ, ਤਜਾਰੀ ਸਕਲ ਕਰਾਇ।
 ਸਾਜੀ ਸਕਲ ਬਰਾਤ ਤਬਿ, ਦੇ ਪੇਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰੁਪਾਇ ॥੧॥

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਰਿਦ ਅਨੰਦ ਧਾਰਿ।
 ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੋ ਢਿਗ ਹਕਾਰਿ।
 ਚੰਦਨ ਸੁ ਚਾਰੁ ਚੌਕੀ ਡਸਾਇ।
 ਬਿਚ ਅਜਰ ਮਹਿਦੀ ਦੀਨੇ ਬਿਠਾਇ ॥੨॥

ਬਰ ਨਾਰਿ ਸੁਹਾਗਣ ਗੀਤ ਗਾਇਂ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿਨਿ ਆਨਿ ਪਰਵਾਰ ਪਾਇ^੧।
 ਮਰਦਨਿ ਕਰੰਤਿ ਬਟਣਾ ਸ਼ਰੀਰ।
 ਜਿਸ ਮੈਂ ਸੁਗੰਧਿ ਮਹਿਕਤਿ ਗਹੀਰੈ ॥੩॥

ਸਭਿ ਅੰਗ ਰੁਚਿਰ ਮਰਦਯੋ ਬਨਾਇ।
 ਭੁਜਦੰਡ ਗਹੇ ਗਜ ਸੁੰਡ ਭਾਇ^੪।
 ਪੁਨ ਲਜਾਇ ਨੀਰ ਨੀਕੇ ਸ਼ਨਾਨ।
 ਮੁਖ ਚੰਦ ਪਖਾਰਯੋ ਰੁਚਿਰ ਠਾਨਿ ॥੪॥

ਪਟ ਪੀਤ ਪਹਿਰ ਕਰਿ ਸਕਲ ਅੰਗ।
 ਕਰ ਬੰਧਿ ਕੰਗਣਾ ਸਗਨ ਸੰਗ।
 ਸੁਭ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੁਖਨ ਚਾਰੁ ਡਾਰਿੰਦੁ^੫।
 ਸਿਰਪੇਚ ਸੀਸ ਪਰ ਦੁਤਿ ਉਦਾਰ ॥੫॥

ਤਿਸ ਉਪਰ ਜਿਗਾ ਬਹੁ ਚਮਕਵੰਤਿ।
 ਮੁਕਤਾ ਸੁ ਗੋਲ ਹੀਰਨਿ ਜਰੰਤਿੰਦੁ।
 ਸਬਜ਼ੇ ਬਿਲੰਦ ਸਬਿ ਜੇ ਸੁਹਾਇ।
 ਲਰਕੰਤਿ ਪੰਕਤੀ ਦੁਤਿ ਬਨਾਇੰਦੁ ॥੬॥

^੧ਵੇਹੜੇ ਵੱਡੇ ਵਿਚ।

^੨ਐਰਾ ਪਾਕੇ।

^੩ਬਹੁਤ।

^੪ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁੰਡ ਵਰਗੇ ਭੁਜਦੰਡੇ ਫੜਕੇ (ਵੱਟਣਾ ਮੱਲਿਆ)।

^੫ਹੱਥ।

^੬ਪਾਕੇ।

^੭ਪੱਗ, ਦਸਤਾਰ, ਚੀਰਾ [

ਫਾ:, ਸਰਪੇਚ]।

^੮ਤੇ ਹੀਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੜੀ ਹੋਈ।

^੯ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪੰਨੇ (ਐਸੇ) ਸੁਹਣੇ ਸਨ ਕਿ ਓਹ ਸਾਰੇ ਕਤਾਰ ਬੰਨ੍ਹਵੀਂ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕਲਗੀ ਉਤੰਗ ਜਿਸ ਜਗਤਿ ਜੋਤਿ^੧।
 ਮੁਕਤਾਨ ਗੁੱਛ, ਹੀਰਨ ਉਦੋਤਿ^੨।
 ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਚੰਦ ਮਨਿੰਦ ਚਾਰੁ।
 ਬਿਚ ਸੁਧਾ ਬਾਕੈ ਮਾਧੁਰ ਅਪਾਰ ॥੨॥
 ਕੁੰਡਲ ਸੁ ਗੋਲ ਡੋਲਹਿ ਕਪੋਲ^੩।
 ਸ਼ੋਭਤਿ ਅਮੇਲ ਉਪਮਾ ਅਤੋਲ।
 ਮੁਕਤਾਨ ਮਾਲ ਗਲ ਮੈਂ ਬਿਸਾਲ।
 ਭੁਜਦੰਡਨ ਅੰਗਦ ਦੁਤਿ ਉਜਾਲ^੪ ॥੮॥
 ਹਾਟਕ ਜੜਾਵ ਕਰ ਕਟਕ ਪਾਇੰਦੀ।
 ਡਬਿ ਡਾਪ ਡਲਾਯਨ ਸੂੰਛ ਛਾਇ।
 ਕਰ ਬੰਧਯੋ ਕੰਛਣਾਂ ਸ਼ੋਭ ਦੇਤਿ।
 ਪਟ ਪੀਤ ਪਹਿਰਿ ਦੁਤਿ ਪਰਮ ਲੇਤਿ^੫ ॥੯॥

ਦੋਹਰਾ: ਜੋ ਵਰ ਜੋਬ ਜਿਨ,
 ਜਬਰ ਜਵਾਹਰ ਜੋਤਿ।
 ਜਰੇ ਜਰਾਇਨ ਜਾਂਬੁਨਦ,
 ਪਹਿਰੇ ਸ਼ੋਭ ਉਦੋਤਿ^{੧੦} ॥੧੦॥

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ: ਝੁਲਿਯੰਤ ਛੱਤ੍ਰ ਸਿਰ ਪਰ^{*} ਫਿਰਾਇ।
 ਢੁਰਿੰਯਤ ਚਮਰ ਚਾਰੂ ਚਲਾਇੰਦੀ।
 ਜਿਮ ਇੰਦ੍ਰ ਸਚੀ^{੧੦} ਕੇ ਬਜਾਹ ਹੇਤ।
 ਤਨ ਕੋ ਸਿੰਗਾਰ ਦੁਤਿ ਪਰਮ ਦੇਤਿ ॥੧੧॥
 ਗੁਜਰੀ ਬਿਲੋਕਿ ਨਿਜ ਨੰਦ ਚੰਦ^{੧੧}।

^੧ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ।

^੨ਚਮਕ ਰਹੇ ਹਨ।

^੩ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਵਾਕ।

^੪ਗੱਲ੍ਹਾਂ (ਉੱਪਰ)।

^੫ਡੌਲਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਟਿਆਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ।

^੬ਸੋਨੇ ਦੇ ਜੜਾਉ ਕੜੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ।

^੭ਡਾਢੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਲੇ ਰਹੇ ਹਨ।

^੮ਗਹਿਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋਬਾਇਸ਼ (ਸ਼ੋਭਾ) ਸ਼ੋਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਵਾਹਰਾਂ ਦੀ ਜੋਤੀ ਜੋਰਾਵਰ ਹੈ (ਭਾਵ ਵਧੇਰੇ ਚਮਕ ਵਾਲੀ ਹੈ) (ਅਤੇ ਜੋ) ਸੋਨੇ ਦੀ ਜੜਤ ਵਿਚ ਜੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਪਹਿਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੋਭਾ ਉਦੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

^{*}ਪਾ:-ਫਿਰ ਫਿਰ।

^{੧੦}ਸੁਹਣਾ ਚਲਦਾ ਹੋਇਆ।

^{੧੧}ਇੰਦ੍ਰਾਣੀ।

^{੧੨}ਚੰਦ ਵਰਗਾ ਪੁੱਤ੍ਰ।

ਚਿਤ ਮਹਿ ਅਨੰਦ ਅਧਿਕਜੋ ਬਿਲੰਦ।
 ਪੰਡ੍ਰਿਯ ਤਰੁਨ, ਗੌਰ ਤਨ, ਬਸਨ ਝੀਨ।
 ਗਨ ਅਲੰਕਾਰ ਧਰਿ ਹੇਮ ਭੀਨ^{੧੪} ॥੧੨॥
 ਬਹੁ ਬਾਰ ਬਾਰ ਗਾਵੰਤਿ ਗੀਤ।
 ਜਿਨ ਕੰਠ ਕੋਕਲਾ ਮੁਦਤਿ ਚੀਤ।
 ਬਲਿਹਾਰ ਹੋਤਿ ਪਿਖਿ ਗੁਰ ਸਰੂਪ।
 ਉਮਕੰਤਿ ਹੀਯ ਲਖਿ ਕਰਿ ਅਨੂਪ ॥੧੩॥
 ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਕੀਨਿ ਗੁਰ ਵਹਿਰ ਆਇ।
 ਬਿਰ ਭਏ ਪੌਰ ਸੁੰਦਰ ਸੁਹਾਇ।
 ਤਬਿ ਹਨੇ ਡੰਕ ਧੌਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰ।
 ਡਫ ਪਣਵ, ਪਟਹਿ ਧੁਨਿ ਭੀ ਉਦਾਰ ॥੧੪॥
 ਤੁਰਰੀ, ਨਫੀਰ, ਛੈਣੇ ਬਜੰਤਿ।
 ਗਨ ਢੋਲ ਬੰਸਰੀ ਰਵ^੨ ਉਠੰਤਿ।
 ਸਭਿ ਅੱਗ੍ਰ ਚਲੇ ਬਾਜਤਿ ਨਿਸ਼ਾਨੈ।
 ਕੁਛ ਕਹੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀਏਂ ਨ ਕਾਨ^੪ ॥੧੫॥
 ਪਸ਼ਚਾਤ ਨਾਗਰੀ ਗਾਇਂ ਗਾਛੁੰ।
 ਬਿਸਤਿਰਤ ਆਂਖ ਪੈਨੇ ਕਟਾਛੁੰ।
 ਹਿਤ ਬ੍ਰਾਤ ਚਢਾਵਨਿ ਚਲਤਿ ਸੰਗ।
 ਗਨ ਅਲੰਕਾਰ ਛਣਕੰਤਿ ਅੰਗ ॥੧੬॥
 ਬਹੁ ਬਰਨ ਚੂਨਰੀ ਛੋਰਦਾਰ^੨।
 ਕੋ ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਕੋ ਕੋਰਦਾਰ^{*}।
 ਮੁਸਕਾਤ ਮੰਦ ਦਿਖੀਅੰਤਿ ਦੰਤ।
 ਬਿਚ ਲਾਲ -ਅਧਰ ਕੇ ਇਮ ਸੁਭੰਤਿ ॥੧੭॥
 ਸੰਪਟ ਪ੍ਰਵਾਲ ਦੁਤਿ ਲਾਲਵੰਤੁੰ।

^੧ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਜਵਾਨ ਤੇ ਗੇਰੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਮਹੀਨ ਬਸਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ, ਬਹੁਤੇ ਗਹਿਣੇ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਨੋਂ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ।

^੨ਆਵਾਜ਼, ਸ਼ਬਦ।

^੩ਧੌਂਸੇ।

^੪ਕੰਨੀ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

^੫ਪਿਛੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਗਾਊਂਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

^੬ਚੌੜੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਮਟਕਾਰੇ ਵਾਲੀਆਂ।

^੭ਪੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ।

^{*}ਪਾ:-ਸੁਭ ਕਰੀ ਜ਼ਰੀ ਕੋ ਕੋਰਦਾਰ।

^੯(ਜਿਵੇਂ) ਗੁਲੀਆਂ ਦੇ ਡਬੇ ਦੀ ਲਾਲ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਸੋਭਾ ਹੋਵੇ।

ਬਿਚ ਬੀਚ ਬੀਜਰੀ⁺ ਗਾਡਿਯੰਤੈ।
 ਬੜਵਾ ਅਰੂਚਿ ਗੁਰ ਅੱਗ੍ਰ ਚਾਲਿ।
 ਮੁਕਤਾਨ ਸੇਹਰਾ ਹੇਮ ਭਾਲੈ^੨ ॥੧੮॥
 ਫਿਰਿਯੰਤਿ ਛੜ੍ਹ ਛੁਰਿਯੰਤਿ ਚੌਰ।
 ਬਜਿਯੰਤਿ ਬਾਜੈ^੩, ਪਰਿਯੰਤਿ ਰੌਰ।
 ਘਰ ਪੌਰ ਪੋਰ ਨਰਨਿ ਭੀਰ।
 ਕੌਤਕ ਬਿਲੋਕਿ ਲੋਭਤਿ ਸਰੀਰ ॥੧੯॥
 ਸਭਿ ਸਜਿ ਬਰਾਤ ਸੁਧਿ ਪਾਇ ਆਇ।
 ਵਾਹਨ ਪਲਾਇ ਕੇਤਿਕ ਕੁਦਾਇ।
 ਸੁਭ ਸਜਤਿ ਜੀਨ ਸੁੰਦਰ ਤੁਰੰਗ।
 ਸਭਿ ਕਰੇ ਏਕ ਸਮ ਲਾਲ ਰੰਗ ॥੨੦॥
 ਵਾਹਨ ਅਨੇਕ ਨਿਕਸੰਤਿ ਚਾਰੁ।
 ਸਜੰਦਨ ਸੁਰੰਗ ਜ਼ਰਿ ਕੋ ਉਛਾਰੈ^੪।
 ਕਿਸਹੂੰ ਤੁਰੰਗ, ਕਿਸ ਬ੍ਰਿਖਭ ਜੋਰੈ^੫।
 ਜਿਨ ਕੇਰਿ ਪੁਸ਼ਟ ਤਨ ਮਹਿਦ ਜੋਰੈ^੬ ॥੨੧॥
 ਘੰਟੇ ਠਣੰਕ, ਘੁੰਘਰ ਛਣੰਕ।
 ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਬਦ^੭ ਤੋਰਤਿ ਨਿਸ਼ੰਕ।
 ਬਹੁ ਬਹਿਲ ਬੇਗ ਤੇ ਬਲ ਬਿਲੰਦ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰ ਪਿਖਿ ਦੇ ਅਨੰਦ ॥੨੨॥
 ਇਕਸਾਰ ਲਾਲ ਸਭਿ ਪਰ ਉਛਾਰ।
 ਪਟ ਪਹਿਰਿ ਰੁਚਿਰ ਭੂਖਨ ਸੁਧਾਰ।
 ਸਭਿ ਬਨੇ ਛੈਲ ਛਬਿ ਤੇ ਸੁਹਾਇ।
 ਤਬਿ ਪੰਚ ਭ੍ਰਾਤ ਤਹਿਂ ਆਇ ਧਾਇ ॥੨੩॥
 ਚਚਿ ਚਪਲ ਚਾਲ ਬਾਜੀ ਕੁਦਾਇ।
 ਜਿਨ ਜੀਨ ਰਜਤ ਅਰੁ ਰੁਕਮ ਲਾਇ^੮।

⁺ਪਾ:ਪਾਠਾਂਤ੍ਰੁ-ਬਿਚ ਬੀਜ ਬੀਜਰੀ-ਬੀ ਦੱਸੀਦਾ ਹੈ।

^੧ਤੇ ਵਿੱਚੋ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਗਡੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ (ਇਕੁਰ ਦੰਦ ਸ਼ੋਭ ਰਹੇ ਹਨ)।

^੨ਮੱਥੇ ਤੇ ਸੇਹਰਾ ਮੋਤੀਆਂ ਤੇ ਸੋਨੇ (ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ) ਦਾ।

^੩ਬਾਜੇ ਵਜਦੇ ਹਨ।

^੪ਜ਼ਰੀ ਦੇ (ਕੰਮ ਵਾਲੇ) ਉਛਾੜ (ਵਾਲੇ)।

^੫ਜੋੜੇ ਹਨ।

^੬ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨ ਮੇਟੇ ਤੇ ਬੜੇ ਬਲ ਵਾਲੇ ਹਨ।

^੭ਰਥਵਾਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇਕੇ।

^੮ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਸੋਨਾ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਤਿਨ ਨਾਮ ਸ਼ਾਹ ਸੰਗੋ ਭਿਰਾਮ।
 ਅਰੁ ਮਾਹਰੀ ਚੰਦ, ਸੁ ਗੰਗ ਰਾਮ ॥੨੪॥
 ਪੁਨ ਜੀਤ ਮੱਲ, ਗਾੜੀ^੧ ਗੁਲਾਬ।
 ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਆਇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿਤਾਬ।
 ਦਿਜ ਦਯਾਰਾਮ ਬਸਤ੍ਰਨਿ ਸਜਾਇ।
 ਧਰਿ ਖੜਗ ਸਿਪਰ ਹਯ ਕੋ ਧਵਾਇ ॥੨੫॥
 ਸੁਭ ਸੂਰਜਮਲ ਕੇ ਪੌੜ੍ਹ ਦੋਇ।
 ਅਸੁ ਪੈ ਅਰੂਢਿ ਸੁਭ ਬੇਸ ਹੋਇ।
 ਬੇਦੀਨ ਬੰਸ ਸਜੰਦਨ ਸੁਧਾਰਿ।
 ਤੇਹਣ ਸਮੂਹ ਤਿਮ ਅਨੰਦ ਧਾਰਿ ॥੨੬॥
 ਭੱਲੇ ਚਢੇ ਸਜਿ ਜਾਨੁ ਸੋਹਿੰ।
 ਰਥ ਬਹਿਲ ਬਹੁਰ ਕੈ ਹਯ ਅਰੋਹਿੰ।
 ਦੇਸ਼ਨਿ ਬਿਦੇਸ਼ ਬਿੰਦੈ ਮਸੰਦ।
 ਤਨ ਬਸਨ ਬਿਡੂਖਨ ਸਜਿ ਬਿਲੰਦ ॥੨੭॥
 ਜਿਨ ਬਿਖੈ ਮੁੱਖਿ ਬਹੁ ਰਾਮਕੌਰ।
 ਬਿਧ ਬੰਸ ਜਾਨੀਯਤਿ ਸਕਲ ਠੌਰ।
 ਗਿਨੀਏ ਕਿਤੇਕ ਬਹੁ ਚਢਿ ਬਰਾਤ।
 ਬਡ ਭਯੋ ਸ਼ਬਦ ਸਭਿ ਪੰਥ ਜਾਤਿ ॥੨੮॥
 ਛੁੱਟੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਫਰਰੇ ਮਹਾਨ।
 ਬਹੁ ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਸ਼ੋਭਵਾਨ।
 ਪਸ਼ਚਾਤ ਤਿਨਹੁੰ ਬਾਜੇ ਬਜੰਤ।
 ਬਡ ਕਰਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਪਗ ਚਲੰਤਿ ॥੨੯॥
 ਦੂਲੋ ਸੁਹਾਇ ਤਿਨ ਕੇ ਪਿਛਾਰ।
 ਸਿਰ ਛੜ੍ਹ ਚਮਰ ਛੁਰ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ।
 ਨਰ ਨਾਰਿ ਪਿਖੈਂ ਬਿਰ ਹੋਇ ਹੋਇ।
 ਉਰ ਅਧਿਕ ਮੁਦਤਿ ਬਰ ਜੋਇ ਜੋਇ^੨ ॥੩੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਸਹਿਤ ਸਮੂਹ ਤ੍ਰੀਯ।
 ਕਰਿ ਬਿਦਾ ਬਰਾਤ ਅਨੰਦ ਹੀਯ।

^੧ਸੂਰਮਾ, ਧਰਮੀ ਜੋਧਾ। [ਆ:, ਗਾੜੀ]।

^੨ਸਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ੋਭੇ।

^੩ਸਵਾਰ ਹੋਏ।

^੪ਵਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ।

ਗਮਨੀ ਨਿਕੇਤ ਗਾਵੰਤਿ ਗੀਤ।
ਸੁਤ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਡ ਜਾਨਿ ਚੀਤ ॥੩੧॥

ਸੈਯਾ: ਦੁੰਦਭਿ ਦੀਰਘ ਧੌਂਸੁ^੧ ਬਜੈਂ
ਚਢਿ ਵਾਹਿਨ ਚਾਰੁ ਮਿਲੇ^੨ ਸਭਿ ਚਾਲੇ।
ਕੇਤਿਕ ਸਜੰਦਨ ਜਾਤਿ ਪਲਾਵਤਿ,
ਕੇਤਿਕ ਬਾਜੈ ਕੁਦਾਇਂ ਬਿਸਾਲੇ।
ਕੇਤਿਕ ਬੈਲਨਿ ਕੀ ਬਹਿਲੇਂ
ਬਹੁ ਦੌਰਤਿ ਹੈਂ ਤਨ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਵਾਲੇ^੩।
ਘੁੰਘਰ ਕੀ ਛਨਕਾਰ ਮਹਾਂ
ਧੁਨਿ ਬਾਦਿਤ ਕੀ^੪ ਮਿਲਿਕੈ ਤਿਸ ਨਾਲੇ ॥੩੨॥

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ: ਗਮਨੀ ਬਰਾਤ ਬਡ ਧੂਮ ਧਾਮ।
ਬਡ ਉਠੀ ਧੂਰ, ਰਹਿ ਦਿਵਸ ਜਾਮੁੰ।
ਲਵਪੁਰੀ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੁ ਪਾਸ।
ਬਿਰ ਬਿੰਦ ਨਾਰਿ ਨਰ ਪਿਖਿਨਿ ਆਸ ॥੩੩॥

ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ ਬਜਤਿ ਬਾਜੇ ਉਦਾਰ।
ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ ਗੀਤ ਗਨ ਗਾਇਂ ਨਾਰ।
ਛਣਕਾਰ ਰਥਨਿ ਮਗ ਅਧਿਕ ਹੋਇ।
ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ ਕੁਦਾਵਤਿ ਹਯਨਿ ਕੋਇ ॥੩੪॥
ਬਡ ਸ਼ਬਦ ਭਯੋ ਚੱਕ੍ਰਨਿ^੫ ਗੰਭੀਰ।
ਜਿਮ ਚਢਯੋ ਗਰਜ ਨੀਰਧ ਸੁ ਨੀਰੁੰ।
ਨਰਬਿੰਦ ਕੁਲਾਹਲ ਬਹੁ ਕਰੰਤਿ।
ਹੁਇ ਹਯਨਿ ਹਿਰੇਖਾ ਰਵੁੰ ਉਠੰਤਿ ॥੩੫॥
ਸੁਤਰਨ ਉਪਰ ਸੁਥਰੀ^੬ ਬਜੰਤਿ।
ਕੁਛ ਕਹੀ ਬਾਤ ਕਿਸ ਨਹਿਂ ਸੁਨੰਤਿ।

^੧ਧੌਂਸੇ।^੨ਮਿਲ ਕੇ।^੩ਘੋੜੇ।^੪ਬਲਵਾਨ ਸਰੀਰ ਵਾਲੇ ਬੈਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਿਲਾਂ ਦੌੜਦੀਆਂ ਹਨ।^੫ਵਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ।^੬ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਰਹੇ।^੭ਪਹੀਆਂ ਦਾ।^੮ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪਾਣੀ।^੯ਹਿਣਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਠਦਾ ਹੈ।^{੧੦}ਨਗਾਰੇ [ਸੁਤਰ = ਉਠ, ਜੋ ਵਾਜਾ ਉਠ ਉਤੇ ਧਰਕੇ ਵਜੇ ਸੋ ਸੁਤਰੀ, ਸੁਥਰੀ]।

ਗੁਰ ਪੁਰੀ ਛੋਟ, ਉਤਸਵ ਬਿਸਾਲ।
 ਜਨੁ ਬਿਚ ਨ ਮੇਯ ਬਾਹਰ ਉਛਾਲ^੧ ॥੩੬॥
 ਗਨ ਆਇਂ ਜੁ ਮੰਗਤ ਉਚ ਨੀਚ।
 ਸਭਿ ਲਹੈਂ ਦਰਬ ਹੁਇਂ ਉਚ ਨੀਚ^੨।
 ਬਹੁ ਕਰਤਿ ਸੁਜਸੁ ਗੁਰ ਦਾਨ ਪਾਇ।
 ‘ਸਭਿ ਜਗਤ ਮਾਂਹਿ ਇਨ ਸਮ ਨ ਕਾਇ’^{*} ॥੩੭॥
 ਹਰਜਸ ਸਸੁਰ ਗੁਰ ਬੁੱਧਿਵਾਨ^੩।
 ਸੁਧਿ ਲਹੀ ਬ੍ਰਾਤ ਆਗਮ ਮਹਾਨ।
 ਕਰਿ ਕੈ ਇਕੱਤ੍ਰ ਅਪਨੇ ਸੁ ਭ੍ਰਾਤ।
 ਸਭਿ ਲੀਨਿ ਵਸਤੁ ਜੋ ਚਹਿਯ ਜਾਤਿ^੪ ॥੩੮॥
 ਖੱਤ੍ਰੀਨ ਮੇਲ ਠਾਨਜੋ ਬਿਸਾਲ।
 ਬਿਵਹਾਰੁ ਗਜਾਤ^੫ ਸਜਾਨੇ ਸੰਭਾਲ।
 ਗੁਰੁ ਹਿਤ ਅਕੋਰ ਲੇ ਚੀਰ ਚਾਰੁ।
 ਸਜਿ ਰਜਤ ਜੀਨ ਬਾਜੀਨ ਚਾਰੁ^੬ ॥੩੯॥

ਦੋਹਰਾ: ਥਾਤੀ ਭਰਿ ਕਰਿ ਦਰਬ ਕੀ, ਵਸਤੁ ਅਪਰੁ ਸੰਭਾਰਿ।
 ਚਲੇ ਹੇਤੁ ਸਨਮਾਨ ਕੇ, ਗੁਰ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੪੦॥
 ਗੁਰ ਲਵਪੁਰਿ ਨਰ ਨਾਰਿ ਉਰ, ਹਰਖਤਿ ਚਿਤ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਧਰਤਿ ਬ੍ਰਾਤ ਪਰਤੀਖਣਾ, ਦੂਲਹੁ ਦੇਖਨਿ ਚਾਇ ॥੪੧॥
 ਸੰਗਤਿ ਬਹੁ ਗੁਰ ਗ੍ਰਾਮ ਕੀ, ਸਗਰੀ ਤਹੀਂ ਉਤਾਰਿ^੭।
 ਛਪਰਨਿ ਤੇ ਨਿਕਸੀ ਤਬਹਿ, ਧੁਨਿ ਬਾਜਨ ਸੂਤ ਧਾਰਿ^{੮+} ॥੪੨॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਿੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਬਜਾਹ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨੰ ਨਾਮ
 ਦ੍ਰਾਦਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੨॥

^੧ਮਾਨੋਂ (ਉਤਸਾਹ) ਵਿਚ ਸਮਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਉਛਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

^੨ਨੀਵੇਂ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

^{*}ਪਾ:-ਇਹ ਬਡੇ ਸਭਿਨਿ ਸਮ ਹੈ ਨ ਕਾਇ।

^੩ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸਹੁਰਾ ਹਰਜਸ।

^੪ਜੋ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

^੫(ਵਿਆਹ ਦੇ) ਵਿਹਾਰ (ਦੇ) ਜਾਣ।

^੬ਸੁਹਣੇ ਘੋੜੇ।

^੭ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਹੁਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਉਥੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਉਤਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਠ-‘ਪੁਰ ਗ੍ਰਾਮ’ ਹੈ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਕਲਮ ਉਕਾਈ ਹੋਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

^੮ਵਾਜਿਆਂ ਦੀ ਧੁਨਿ ਕੰਨੀ ਸੁਣਕੇ।

^੯ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਹਰਾ ਬੀ ਹੈ:-ਬਿੰਦ ਥਾਨ ਅਬਲਾ ਖਰੀ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਡੂਖਨ ਚਾਰੁ ॥ ਗਾਇਂ ਗੀਤ ਬਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤੇ ਰੀਤਿ ਬਜਾਹ ਕੀ ਧਾਰਿ ॥

੧੩. [ਬਰਾਤ ਦਾ ਚੁਕਾਊ]

੧੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੧੪

ਦੇਹਰਾ: ਇਤ ਤੇ ਸਹਿਤ ਬਰਾਤ ਗੁਰ ਲਵਪੁਰਿ ਤੇ ਅਸ ਕੋਸਾ।

ਟਿਕੇ, ਸਕਲ ਤਜਾਰੀ ਕਰੀ ਨੇਗ ਲਾਗ ਕੇ ਜੋਸ਼ੁ ॥੧॥

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ: ਜੇ ਬਿਧਿ ਮਸੰਦ ਤਿਨ ਕੋ ਹਕਾਰਿ।

ਧਨ ਦੀਨਿ ਤਿਨਹੁਂ ਬਾਤੀਨ ਡਾਰਿ^੧।

‘ਕਰਤੇ ਚਲੇਹੁ ਬਰਖਾ ਬਿਲੰਦ।

ਜਿਮ ਮੇਘ ਉਨਵਿ ਬਰਖਾਇ ਬੁੰਦੜੈ^੨’ ॥੨॥

ਜਬਿ ਸੁਨੇ ਅਗਾਊ ਲੈਨਿ ਆਇ।

ਧੁਨਿ ਉਠੀ ਅਧਿਕ ਬਾਦਿਤ ਬਜਾਇ।

ਤਬਿ ਮਿਲਿਨਿ ਹੇਡੁ ਸਾਮੀਪ ਆਨਿ।

ਮਾਤੁਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਇਤ ਸਾਵਧਾਨ ॥੩॥

ਛੂਟੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਗਵਾਨ ਜਾਤਿ।

ਜਿਨ ਜ਼ਰੀ ਲਾਗ ਬਹੁ ਰੰਗ ਭਾਂਤਿ।

ਦਹਿ ਦਿਸ਼ਿਨਿ ਮੇਲ ਇਸ ਰੀਤ ਕੀਨਿ।

ਜਨੁ ਘੋਖ ਘੋਖ ਘਨ ਮਿਲਤਿ ਪੀਨੈ^੩ ॥੪॥

ਵਾਹਿਨ ਭਜਾਇ ਵਾਹਨ ਉਡਾਇ^੪।

ਮਿਲਿ ਆਪ ਮਾਂਹਿ ਆਨੰਦ ਉਪਾਇ।

ਜਨੁ ਨਦੀ ਹਰਖ ਕੀ ਉਮਡ ਦੋਇ।

ਹੁਇ ਸੰਗਮ, ਅੰਗ ਉਮੰਗ ਸੋਇ^੫ ॥੫॥

ਗਨ ਵਸਤੁ ਅੱਗ੍ਰ ਗੁਰ ਕੇ ਟਿਕਾਇ।

ਸਭਿ ਪਰੇ ਪਾਇ ਚਿਤ ਚਾਇ ਚਾਇ।

ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਭਨੀ ਸਭਿ ਹਾਥ ਬੰਦਿ।

‘ਹਮ ਅਲਪ ਲਘੂ, ਤੁਮ ਬਡ ਬਿਲੰਦ^੬ ॥੬॥

ਨਿਜ ਦਾਸਿ ਜਾਨਿ ਪਤ ਲੇਹੁ ਰਾਖਿ।

ਅਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਪੂਰਨ ਭਿਲਾਖਾ।’

^੧ਲਾਗੀਆਂ ਦੇ ਜੀ ਵਿਚ ਲਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਚਾਉ (= ਜੋਸ਼) ਸੀ। (ਅ) ਨੇਗ ਲਾਗਕੇ ਜੋ ਸ = ਲਾਗੀਆਂ ਦੇ ਲਾਗ ਜੋ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੇਣੇ ਦੀ ਤਜਾਰੀ ਕੀਤੀ।

^੨ਬੈਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਕੇ।

^੩ਬੂੰਦਾਂ, ਕਣੀਆਂ।

^੪ਮਾਨੋਂ ਵਡੇ ਬੱਦਲ ਗੱਜ ਗੱਜ ਕੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।

^੫ਸਵਾਰੀਆਂ ਭਜਾਊਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਹਾਂ ਉਲਾਰਦੇ ਹਨ।

^੬ਮਾਨੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਉਮੰਡ ਕੇ ਮਿਲਾਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ ਚਾਉ (ਭਰਿਆ ਹੈ)।

^੭ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ।

ਤਬਿ ਦਯਾਰਾਮ ਪ੍ਰੇਰਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੈ।
 ‘ਗੁਰ ਸਸੁਰ ਸਾਬ ਮਿਲਿ ਮੁਦ ਬਿਸਾਲੂ’ ॥੨॥
 ਸੁਭ ਬਸਤ੍ਰ, ਹਰਖ ਦੀਨਸਿ, ਤੁਰੰਗਾ।
 ਗਰ ਮਿਲੇ ਜੁਗਲ ਮਨ ਧਰਿ ਉਮੰਗਾ।
 ਸਨਮਾਨ ਜਾਨਿ ਗੁਰ ਤਿਨਹੁਂ ਕੇਰ।
 ਪਕਵਾਨ ਲੀਨਿ, ਦਿਯ ਬਾਂਟ ਫੇਰ ॥੯॥
 ਸਭਿ ਜਥਾ ਜੋਗ ਕਰਿ ਤਿਨਹੁਂ ਸਾਬ।
 ਕਰਿਬੇ ਢੁਕਾਉ ਪੁਨ ਚਹਤਿ ਨਾਬ।
 ਤਬਿ ਚਲੇ ਪੁਰੀ ਕੇ ਸਮੁਖ ਹੋਇ।
 ਨਰ ਮਿਲੇ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਦਿਸ਼ਿਨਿ ਦੋਇ ॥੯॥
 ਬਰਖੰਨ ਲਗਯੋ ਧਨ ਏਕਸਾਰ।
 ਜਨੁ ਉਨਵਿ ਜਲਧ ਜਲ ਜਲਦ ਡਾਰੈ।
 ਗਨ ਬਜਤਿ ਬਾਜ ਭਈ ਧੂਮਧਾਮ।
 ਬਡ ਉਠੀ ਧੂਲ ਲਿਜ ਛਾਦ ਧਾਮ ॥੧੦॥
 ਚਢਿ ਕੈ ਉਤੰਗੁ ਨਰ ਨਾਰਿ ਹੋਰਿ।
 ਕਹਿੰ ਬਚ ‘ਬਰਾਤ ਆਈ ਬਡੇਰ।
 ਕਰਿੰ ਰੰਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਧਨ ਕੋ ਬ੍ਰਖਾਇ।’
 ਤਿਹ ਸਦਨ ਪੌਰ ਲਗਿ ਸਕਲ ਜਾਇ ॥੧੧॥
 ਸਭਿ ਹਟੇ ਬਹੁਰ ਜਨਵਾਸ ਥਾਨੁੰ।
 ਗੁਰੁ ਕਰੇ ਖਰੇ ਜਹਿੰ ਪੌਰ ਜਾਨੁੰ।
 ਗਨ ਨਾਰਿ ਆਰਤੀ ਹਾਬ ਧਾਰਿ।
 ਬਹੁ ਗਾਇਂ ਗੀਤ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸਿੰਗਾਰ ॥੧੨॥
 ਬੜਵਾ ਸੁ ਤਜਾਗਿ ਉਤਰੇ ਅਲੋਇ।
 ਚੌਕੀ ਡਸਾਇ ਤਿਸ ਪਰ ਖਰੋਇ।
 ਕਰਨਿ ਨਮੋ, ਨਾਰਿ ਗੁਰ ਕੌ ਨਿਹਾਰਿ।

^੧ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਬਿੱਪ ਦਯਾਰਾਮ ਨੇ ਸੱਦਿਆ।

^੨ਮਿਲਨੀ ਕਰੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ।

^੩ਮਾਨੋਂ ਨਿਉਂਕੇ ਬੱਦਲ ਜਲ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਵਸਾਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਉੱਚੀਆਂ (ਥਾਂਵਾਂ) ਉਤੇ।

^੫ਕੀਤੇ ਹਨ।

^੬ਜੰਵ ਦੇ ਵਾਸ ਥਾਨ ਵਲ।

^੭ਜਿੱਥੇ (ਅੰਦਰ) ਜਾਣ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਸੀ।

^੮ਅਸਚਰਜ ਰੂਪ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

ਤਬਿ ਕਰੀ ਆਰਤੀ ਭੁਜ ਪਸਾਰਿ ॥੧੩॥
 ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਸਗਰੀ ਸੰਭਾਰਿ।
 ਅਸਵਾਰ ਹੋਇ ਬਹੁਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਜਨਵਾਸ ਹੁਤੇ ਤਹਿੰ ਕਰਿ ਪਯਾਨ।
 ਤੰਬੂ ਸਮਯਾਨ ਗਨ ਤਾਨਿ ਥਾਨ ॥੧੪॥
 ਦੀਰਘ ਸੁਹਾਇਂ ਜਿਨ ਅਨਿਕ ਰੰਗ।
 ਰੇਸ਼ਮ ਸੁ ਡੋਰ ਲਾਗੇ ਉਤੰਗ।
 ਗੁਰ ਹਿਤ ਬਿਲੰਦ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇ।
 ਤਹਿੰ ਬਰੇ ਜਾਇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਹਾਇ ॥੧੫॥

ਦੇਹਰਾ: ਬੀਚ ਚੰਦੋਆ ਚਾਨਣੀ,
 ਤਾਨੇ ਰੇਸ਼ਮ ਡੋਰ।
 ਲਗੀ ਕਨਾਤ ਬਨਾਤ ਕੀ,
 ਸਭਿ ਮਖਮਲ ਚਹੂੰ ਓਰ ॥੧੬॥
 ਤਜਿ ਤਜਿ ਵਾਹਿਨ ਸਕਲ ਹੀ, ਬੈਠੇ ਬਿੰਦ ਮਝਾਰ।
 ਮਨਹੁੰ ਸੁਧਰਮਾ^੧ ਸ਼ੋਭਤੀ, ਬਸਨ ਬਿਭੂਖਨ ਚਾਰੁ ॥੧੭॥

ਚੱਪਈ: ਲਾਵਾਂ ਲੇਨ ਸਮੈਂ ਤਬਿ ਆਯੋ।
 ਧੇਨੁ ਧੂਲ ਵੇਲਾ^੨ ਦਰਸਾਯੋ।
 ਦਿਜ ਪਹੁੰਚਯੋ ਉਤਲਾਵਤਿ ਤਬੈ।
 ਗੁਰ ਸਮੇਤ ਜਹਿੰ ਬੈਠੇ ਸਬੈ ॥੧੮॥
 ਜਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਾਥ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਲਾਵਾਂ ਲੇਨ ਸਮੈਂ ਅਬਿ ਲਗਯੋ।
 ਤਜਾਰੀ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਹਮ ਭਵਨੂ।
 ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਤੁਮ ਆਗਵਨੂ’ ॥੧੯॥
 ਜਥਿ ਜਨਵਾਸ ਬਿਖੈ ਸੁਧਿ ਪਾਈ।
 ਹਨੇ ਡੰਕ ਸਭਿ ਬਾਜ ਬਜਾਈ।
 ਲਘੁ ਦੁੰਦਭਿ ਬਡ ਧੋਂਸ ਧੁੰਕਾਰੀ।
 ਤੁਰਰੀ, ਮੁਰਲੀ^੩, ਨਫੀਰ, ਸੰਭਾਰੀ ॥੨੦॥
 ਪਟਹ, ਪਣਵ, ਬਡ ਢੋਲ ਬਜਾਏ।
 ਸੁਨਵਤਿ ਉਠੇ ਤਤਛਿਨ ਸਮੁਦਾਏ।

^੧ਇੰਦ੍ਰ ਸਭਾ।^੨ਗਉ ਧੂੜ ਦਾ ਸਮਾਂ।^੩ਮੁਰਲੀ।

ਗੁਰ ਨੰਦਨ ਸੁੰਦਰ ਸੁਖਕੰਦਾ।
 ਦੂਲਹੁ ਦਿਪਤਿ ਸਰਦ^੧* ਜਨੁ ਚੰਦ ॥੨੧॥
 ਉਠੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੰਗ ਨਿਜ ਲੀਨੇ।
 ਪੰਚਹੁੰ ਭ੍ਰਾਤ ਅਧਿਕ ਪਰਬੀਨੇ।
 ਬਾਦਿਤ ਬਾਜਤਿ ਚਲੇ ਅਗਾਰੀ।
 ਕੀਰਤਿ ਭਾਟ ਨਕੀਬ ਉਚਾਰੀ ॥੨੨॥
 ਆਤਪੱਤ੍ਰ^੨ ਦੂਲਹੁ ਸਿਰ ਫਿਰਿਹੀ।
 ਚਮਰ ਚਾਰੁ ਬਹੁਬਾਰਹਿੰ ਢੁਰਿਹੀ।
 ਮਹਿਦ ਕੁਲਾਹਲ ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਹੋਵਾ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਮਾਨੁਖ ਬਿੰਦ ਖਰੋਵਾ ॥੨੩॥
 ਜੂਲਤਿ ਮਤਾਬੀ ਛੁਟਤਿ ਹਵਾਈ।
 ਚਢੀ ਗਗਨ ਪੁਨ ਹਟਿ ਕਰਿ ਆਈ।
 ਮਨਹੁੰ ਅਕਾਸ਼ ਲੋਕ ਸੁਧਿ ਦੈ ਕੇ।
 ਅਵਨੀ ਪੁਰਿ ਪਹੁੰਚੀ ਪੁਨ ਐ ਕੈ^੩ ॥੨੪॥
 ਇਮ ਹਰਖਤਿ ਉਲੰਘੇ ਸੁ ਬਜਾਰ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ, ਘਰ ਸਸੁਰ ਮਜਾਰ।
 ਆਨਿ ਮਿਲੇ ਆਗੇ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਲੇ ਮੁਦ ਹੋਇ ॥੨੫॥
 ਜਹਿੰ ਸੁੰਦਰ ਬੇਦੀ ਰਚਿ ਰਾਖੀ।
 ਗਨ ਨਰ ਨਾਰਿ ਬਿਲੋਕਨਿ ਕਾਂਖੀ।
 ਸਾਦਰ ਸਗਰੇ ਕਰੇ ਬਿਠਾਵਨਿ।
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਉਚਾਰਤਿ ਮੰਤ੍ਰਨਿ ਪਾਵਨ ॥੨੬॥
 ਪੂਜਤਿ ਨਵ ਗ੍ਰਿਹ ਗਣਧਤਿ ਸਾਥ^੪*।
 ਕਹੈਂ ਕਿੱਤ ਠਾਨਹਿੰ ਗੁਰੁ ਨਾਥ।
 ਪੁਨ ਬੇਦੀ ਮਹਿੰ ਰਾਖਿ ਹੁਤਾਸਨ।

^੧ਮਾਨੋਂ ਸਰਦ ਰਿਤੁ ਦਾ ਚੰਦ ਹੈ।

^੨ਪਾ:-ਪੂਰਨ।

^੩ਛੜ੍ਹ।

^੪ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ।

^੫ਗਣੇਸ਼ ਨਾਲ।

*ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਾਕ ਹੈ। ‘ਮੈਂ ਨ ਗਣੇਸਹਿ ਪ੍ਰਥਮ ਮਨਾਊਂ’ ॥ ’ ਉਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪੂਜਦੇ ਦੱਸਣਾ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੂਜਾ ਤੇ ਹੋਰ ਧੂਮ ਧੱਤੇ ਸਿੱਖਰਾਜ ਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਜੋਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੪ ਅੰਕ ੩੯ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ।

ਡਾਰਤਿ ਸਰਪੀ^੧ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਿ ॥੨੭॥
 ਤਬਿ ਦੁਲਹਨਿ ਲੇ ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਈ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕਰਿਵਾਈ।
 ਬਰ ਬਰ ਸੰਗ ਫੇਰ ਤਿਨ ਫੇਰੇ^੨।
 ਪਾਨਗੁਹਨ^੩ ਕੀਨੇ ਤਿਸ ਬੇਰੇ ॥੨੮॥
 ਮਿਲਿ ਸੁਰਬਧੂ ਕਰਹਿੰ ਛਲ ਬੇਸਾ।
 ਆਨਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੀ ਰੂਪ ਬਿਸ਼ੇਸ਼ਾ^{੪+}।
 ਮਿਲਿ ਨਾਰਨਿ ਮਹਿੰ ਗੀਤਨ ਗਾਵਹਿੰ।
 ਗੁਰ ਹਿਤ ਮੰਗਲ ਅਧਿਕ ਬਧਾਵਹਿੰ ॥੨੯॥
 ਕਰਤਿ ਅਪਨੌ ਸਫਲ ਬਿਸ਼ਾਲਾ।
 ਨਹੀਂ ਪਛਾਨ ਪਰਹਿੰ ਕਿਸ ਬਾਲਾ।
 ਬਿੰਦ ਮੇਲ ਘਰ ਬਿਖੈ ਸਕੇਲਾ^੫।
 ਬਿਨ ਪਛਾਨ ਮੁਲ ਰੇਲ ਰੁ ਝੇਲਾ^{੬++} ॥੩੦॥
 ਸੁਰ ਨਰ ਬੇਸ ਧਾਰਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਮਿਲੇ ਆਨਿ ਬਹੁ ਸੇਵ ਕਮਾਏ।
 ਦਿਜ ਆਦਿਕ ਕੋ ਦਰਬ ਬਡੇਰਾ।
 ਦੀਨਿ ਦਾਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥੩੧॥
 ਦਯਾਰਾਮ ਦਿਜ ਸਮੇ ਪਛਾਨਾ।
 ਸਗਰੋ ਸ਼ਾਖੋਚਾਰ^੭ ਬਖਾਨਾ।
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਧਨ ਗਨ ਦੀਨਾ।
 ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਹਰਖ ਮਹਿੰ ਭੀਨਾ ॥੩੨॥
 ਇਮ ਲਾਵਾਂ ਲੇ ਕਰਿ ਜਸੁ ਸਾਜਾ।

^੧ਪਾਕੇ ਘਿਉ।^੨ਸ੍ਰੋਸ਼ਟ ਵਰ ਨਾਲ ਉਨਾਂ ਫੇਰੇ ਫੇਰਨੇ ਕੀਤੇ।^੩ਹਬਲੇਵੇ।^੪ਸੁਹਣੇ ਰੂਪ ਵਿਚ।^੫ਪਾ:-ਸੁਬੇਸਾ।^੬ਬਹੁਤ ਮੇਲ ਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ।^੭ਬਿਨਾਂ ਪਛਾਣੇ ਧੱਕਾ ਤੇ ਧੱਕਿਆਂ ਦਾ ਝੱਲਣਾ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਭੀੜ ਬੜੀ ਹੈ, ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਧੱਕੇ ਲਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਝੱਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।⁺⁺ਪਾ:-ਮੁਦਰੇ ਝਿਰਕੇਲਾ।^੮ਗੋਡ੍ਰਾਚਾਰ।

(ਵਿਵਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੋਤ ਤੇ ਕੁਲ ਦੇ ਪਿਛੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਆਦਿ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਪੰਡਤ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ।)

ਬੀਚ ਬੇਦਕਾ^੧ ਉਠੋ ਸਮਾਜਾ।
 ਪੁੰਜ ਮਸਾਲੈਂ ਜੂਲਤਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਝਾਰ, ਮਤਾਬੀ, ਜੁਤਿ ਫੁਲਵਾਰੀ ॥੩੩॥
 ਬਾਜੇ ਬਜਤਿ ਆਇ ਜਨਵਾਸੇ।
 ਬੈਠੇ ਕੇਤਿਕ ਸਮੈਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ।
 ਹਿਤ ਅਹਾਰ ਕੇ ਬਹੁਰ ਹਕਾਰੇ।
 ਸੁਨਿ ਗਮਨੇ ਆਨੰਦਤਿ ਸਾਰੇ ॥੩੪॥
 ਜਾਤਿ ਬਰਾਤ ਸੁ ਚਿਤ ਹਰਖੰਤੀ।
 ਆਤਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਪੁੰਜ ਛੁਟੰਤੀ।
 ਹੁਤੇ ਬਾਰੂਦ ਭਰੇ ਜਗ ਘੋਰੇ^੨।
 ਇਤ ਉਤ ਜੂਲਤਿ ਬੇਗ ਤੇ ਦੌਰੇ ॥੩੫॥
 ਚਾਦਰ, ਝਾਰ, ਛੁਟਤਿ ਫੁਲਵਾਈ।
 ਚਰਖੀ ਫਿਰਤੀ, ਉਡਤਿ ਹਵਾਈ।
 ਦੇਵ ਦੇਵਨੀ ਦਾਰੁਨ^੩ ਬਨੇ।
 ਨਾਦਤਿ^੪ ਬ੍ਰਿੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਘਨੇ ॥੩੬॥
 ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਅਧਿਕ ਕੁਲਾਹਲ ਹੋਵਾ।
 ਅਜਬ ਤਮਾਸਾ ਨਰ ਗਨ ਜੋਵਾ।
 ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਵਨਿ ਨਭ ਐਸੇ।
 ਬਿਨਾ ਤੇਜ^੫ ਤੇ ਬਾਸੁਰ ਜੈਸੇ ॥੩੭॥
 ਮਨਹੁਂ ਮਤਾਬੀ ਪਾਇ ਬਹਾਨਾ।
 ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਖਾਇ ਮਹਾਨਾ।
 ਦੇਖਿ ਭਏ ਬਿਸਮੈ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ‘ਆਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹਿ ਕਬਹੁਂ ਨਿਹਾਰੀ’ ॥੩੮॥
 ਮੰਦ ਮੰਦ ਚਲਿ ਕੈ ਸਭਿ ਗਏ।
 ਪੌਰ ਆਇ ਸੋ ਮਿਲਤੇ ਭਏ।
 ਸਾਦਰ ਅੰਦਰ ਜਾਇ ਬਿਠਾਰੇ।
 ਸੁੰਦਰ ਕਰਿ ਪੰਕਤਿ ਇਕਸਾਰੇ ॥੩੯॥
 ਸੁਠ ਚੌਕੀ ਪਰ ਆਸਨ ਡਾਸਾ।

^੧ਵੇਦੀ ਵਿਚੋਂ।^੨(ਆਤਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਦੇ) ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ ਬਰੂਦ ਨਾਲ ਭਰੇ।^੩ਭਜਾਨਕ।^੪ਸ਼ਬਦ ਕਰਦੇ।^੫ਭਾਵ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਹੈ।

ਗੁਰ ਬੈਠੇ ਤਿਸ ਪਰ ਢਿਗ ਦਾਸਾ।
 ਪਰੁਸਨਹਾਰ ਆਇ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਧਰੇ ਥਾਰ ਸਭਿ ਕੇ ਅਗੁਵਾਏ ॥੪੦॥
 ਮੋਦਕ, ਖੁਰਮੇ, ਨੁਗਦੀ ਘਨੀ।
 ਘੇਵਰ ਘੁੱਤ ਸਿਤਾ ਗਨ ਸਨੀ^੧।
 ਸੂਦਲ ਮਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤੀ^੨ ਦੀਨਿ।
 ਮੇਵੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਿਲਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ॥੪੨॥
 ਤੁਰਤ ਪਰੋਸਯੋ ਚਤੁਰਨੈ ਚਾਰੂ।
 ਖਾਨ ਲਗੇ ਬਰ ਸੂਦ ਅਹਾਰੂ।
 ਨਾਰੀ ਦੇਤਿ ਗਾਰਿ ਬਿਚ ਗੀਤਾ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਸੁੰਦਰ ਰੀਤਿ ॥੪੧॥
 ਮਿਲਿ ਸੁਰਬਧੂ ਆਦਿਕ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
 ਕੰਠ ਮਨੋਹਰ ਪਿਕ^੩ ਮਾਨਿੰਦਾ।
 ਸੁਨਤਿ ਹਸਹਿੰ ਸਭਿ^{*} ਸਹਿਤ ਸਮਾਜਾ।
 ਸਮੈ ਉਛਾਹ ਬਿਸਾਲ ਬਿਰਾਜਾ ॥੪੩॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਪਿਖਿ ਪਿਖਿ ਦੁਹਿ ਦਿਸ਼ਿ ਹਰਖਹਿੰ।
 ਮਨਹੁਂ ਅਨੰਦ ਉਨਵਿ^੫ ਕਰਿ ਬਰਖਹਿੰ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਭਿ ਅਚਵਿ ਅਹਾਰਾ।
 ਅਧਿਕ ਉਚਿਸ਼ਟ^੬ ਬਿਖੈ ਧਨ ਡਾਰਾ ॥੪੪॥

ਹਾਕਲ ਛੰਦ: ਪੁਨ ਪਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਪਾਨ^੭।
 ਮੁਖ ਚੁਰੀ ਪਖਾਰਨਿ ਠਾਨਾ।
 ਸਭਿ ਉਠੇ ਵਹਿਰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਜਨਵਾਸ ਪਹੁੰਚਿ ਸੁਪਤਾਏ ॥੪੫॥
 ਪੁਨ ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਸਭਿ ਜਾਗੇ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵਨਿ ਲਾਗੇ।

^੧ਬਹੁਤੇ ਘਉ ਤੇ ਖੰਡ ਨਾਲ ਬਣੇ ਘੇਵਰਾ।

^੨ਮਾਂਹ ਦੇ ਆਟੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਲੇਬੀ ਕਿੰਗਰੇਦਾਰ।

^੩ਚਤੁਰਾਂ ਨੇ।

^੪ਕੋਇਲਾ।

^{*}ਪਾ:-ਸੁਨਤਿ ਮੁਦਤਿ ਗੁਰ।

^੫ਝੁਕ ਕੇ।

^੬ਜੂਠ।

^੭ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਕੀਤਾ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਕੇ।

ਸਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰਿ ਉਰ ਮਹੀਆ।
 ਜੈਕਾਰ ਹੋਤਿ ਜਹਿਂ ਕਹੀਆ ॥੪੬॥
 ਗੁਰ ਲੀਲਾ ਅਧਿਕ ਬਿਲਾਸਾ।
 ਸਭਿ ਜਾਨੈਂ ਬਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸਾ।
 ਸਭਿ ਸਿੱਧਾਂ ਨਿੱਧਿ ਖਰੀ ਹੈਂ।
 ਜੋ ਚਹੈਂ ਸੁ ਤੁਰਤ ਕਰੀ ਹੈਂ ॥੪੭॥
 ਤਹਿਂ ਵਸਤੁ ਕਮੀ ਨਹਿਂ ਕਾਈ।
 ਜਹਿਂ ਪਿਖੀਅਹਿ, ਤਹਾਂ ਸਵਾਈ।
 ਸਭਿ ਲੈਨ ਦੇਨਿ ਬਹੁ ਹੋਵਾ।
 ਨਹਿਂ ਘਟਾ ਕਿਤਹੂੰ ਜੋਵਾ ॥੪੮॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਬਜਾਹ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਤ੍ਰੈਦਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੩॥

ੴ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

੧੪. [ਬਰਾਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਹੋਰ]

੧੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾਲ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੫

ਦੋਹਰਾ: ਜਾਮ ਨਿਸਾ ਤੇ ਗਾਵਹੀਂ, ਆਸਾਵਾਰ ਸੁਹਾਇ।

ਬਿੰਦ ਰਬਾਬੀ ਰਸੀਂ ਕਰੈਂ, ਰਾਗ ਅਨੇਕ ਸੁਨਾਇ ॥੧॥

ਹਾਕਲ ਛੰਦ: ਸਿਖ ਸੁਨਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਾਏ।

ਤਨ ਮਾਨੁਖ ਕਰਿ ਸਫਲਾਏ।

ਨਰ ਬਡੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਸਭਿ ਜਾਗੇ।

ਲਘੁ ਦੁੰਦਭਿ ਬਾਜਨਿ ਲਾਗੇ ॥੨॥

ਧੁਨਿ ਨੌਬਤਿ ਕੀ ਮਨ ਭਾਈ।

ਨਰ ਨਾਰਿ ਅਨੰਦ ਉਪਜਾਈ।

ਪੁਨ ਬਜੇ ਸਰਬ ਹੀ ਬਾਜੇ।

ਜਿਨ ਉਠਹੀ ਉੱਚ ਆਵਾਜੇ ॥੩॥

ਗੁਰ ਉਠਿ ਕਰਿ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨੇ।

ਸ਼ੁਭ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਬੋ ਠਾਨੇ।

ਉਸ਼ਨੀਕੈ ਨੀਕ ਸਿਰ ਸੋਹੀ।

ਬੰਧਿ ਜਿਗਾ ਜਰਾਵ ਜਰੋਹੀੜੈ ॥੪॥

ਧਰਿ ਕਲਗੀ ਤੁੰਗ ਬਿਰਾਜੀ।

ਮੁਕਤਾਨ ਸੰਗੈ ਸ਼ੁਭ * ਸਾਜੀ।

ਗਰ ਮੋਤਿਨਿ ਮਾਲ ਬਿਸ਼ਾਲਾ।

ਬਿਚ ਹੀਰੇ ਜਰੇ ਉਜਾਲਾ ॥੫॥

ਨਵਰਤਨੇ ਅੰਗਦ^੪ ਪਾਏ।

ਜਨੁ ਨਵ ਗੈਹ ਭੁਜ ਲਪਟਾਏ।

ਪੁਨ ਗਰੇ ਭਗਉਤੀੜੈ ਪਾਈ।

ਨਰ ਚਾਮਰ ਚਾਰੁ ਛੁਲਾਈ ॥੬॥

ਬਡ ਫਰਸ਼ ਮਾਖਮਲੀ ਹੋਵਾ।

ਬਰ ਝਾਲਰ ਜ਼ਰੀ ਚੰਦੋਵਾ।

^੧ਅਨੰਦ।

^੨ਦਸਤਾਰ।

^੩ਜੜਤ ਨਾਲ ਜੜੀ ਹੋਈ।

^੪ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ।

*ਪਾ:-ਮੁਕਤਾਨ ਬੱਜ੍ਹ ਜੁਤਿ।

^੫ਨੌਂ ਰਤਨਾਂ ਵਾਲੇ ਬੁਹੱਟੇ।

^੬ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ।

ਲੇ ਦੰਡ ਰਜਤ ਅਰੁ ਸੋਨੇ।
 ਗਨ ਚੋਬਦਾਰ ਬਿਤਿ ਕੋਨੇ ॥੧॥
 ਤਬਿ ਮਾਤੁਲ ਆਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਸਜਿ ਬਸਤ੍ਰਨਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਬਡ ਬੀਰ ਪੰਚ ਜੇ ਬੀਰੰ।
 ਜਨੁ ਪਾਂਡਵ ਦੇਹਿ ਸ਼ਰੀਰੰ^੧ ॥੮॥
 ਦਿਜ ਦਯਾਰਾਮ ਅਭਿਰਾਮੁ।
 ਜੁਤਿ ਰਾਮ ਕੁਇਰ ਗੁਨ ਧਮੂ।
 ਅਭਿਬੰਦਨ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਛਿਗ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਹਾਰੇ ॥੯॥
 ਪੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦੇ।
 ਪਦ ਬੰਦਤਿ ਬੈਠਿ ਅਨੰਦੇ।
 ਬਡ ਸਭਾ ਲਗੀ ਦਰਸਾਏ।
 ਜੇ ਬਨਿਕ ਅਨਿਕ ਪੁਰਿ ਆਏ ॥੧੦॥
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਅਕੋਰ ਧਰੰਤੇ।
 ਗੁਰ ਕਦਮ ਪਦਮ ਪਰਸੰਤੇ।
 ਕਹਿੰ ਬਿਨਤੀ ਦੀਨ ਬਿਸਾਲਾ।
 ‘ਹਮ ਸਭਿ ਕੋ ਕੀਨਿ ਨਿਹਾਲਾ ॥੧੧॥
 ਜਨ ਅਪਨੇ ਜਾਨਿ ਹਕਾਰੇ।
 ਗਨ ਬਿਘਨ ਅਘਨ ਕੋ ਟਾਰੇ।’
 ਕਰ ਕਮਲ ਉਤੰਗ ਉਠਾਯੋ।
 ਨਿਜ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਹਰਖਾਯੋ ॥੧੨॥
 ਸਨਮਾਨ ਮਹਾਨ ਬਖਾਨਾ।
 ਬੈਠਾਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨਾ।
 ਪੁਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਭਾਖਾ।
 ‘ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕਰਹੁ ਭਿਲਾਖਾ ॥੧੩॥
 ਹਮ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਪੁਰਿ ਕੇ।
 ਧਨ ਇਕਠੋ ਕਰਿ ਹਿਤ ਗੁਰ ਕੇ।
 ਸਭਿ ਦਈ ਚਰੈਂ ਪਹੁਨਾਈ^੨।

^੧ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦੇਹਾਂ ਹਨ।

^੨ਪਾ:-ਦੀਹ।

^੩ਭਾਵ ਬ੍ਰਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਇਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਜੋ ਸਭਿ ਬਰਾਤ ਸਮੁਦਾਈ ॥੧੪॥
 ਦਿਨ ਇਕ ਇਕ ਦੇਇਂ ਅਹਾਰਾ।
 ਚਿਤ ਇਹੀ ਮਨੋਰਥ ਧਾਰਾ।
 ਬਿਨਤੀ ਜੁਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਖਾਨੀ।
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਮਨ ਮਾਨੀ ॥੧੫॥
 ਸੀਰੰਦੀ ਸੰਗਤਿ ਜੋਈ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਤਿ ਭੀ ਸੋਈ।
 ਪੁਨ ਕੀਨਸਿ ਰੋਪਰ ਕੇਰੀ।
 ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੇ ਬਹੁਤੇਰੀ ॥੧੬॥
 ਬਹੁ ਦਿਨ ਗੁਰ ਕੀਨਿ ਮੁਕਾਮੂ।
 ਬ੍ਰਿਧੀ^੧ ਉਤਸਵ ਭਾ ਅਭਿਰਾਮੂ।
 ਜਿਮ ਸਜੀ ਬਰਾਤ ਸੁਹਾਈ।
 ਤਿਮ ਰਹੀ ਤਹਾਂ ਸਮੁਦਾਈ ॥੧੭॥
 ਨਿਤ ਸੁੰਦਰ ਬਿਬਿਧਿ ਅਹਾਰਾ।
 ਦੇ ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰਾਦ ਉਦਾਰਾ।
 ਗਨ ਕੌਤਕ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ।
 ਬਹੁ ਕਰਹਿੰ, ਬਰਾਤ ਨਿਹਾਰੇ ॥੧੮॥
 ਥੈਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਸਮੁਦਾਯਾ।
 ਨਟ ਬਾਜੀਗਰ ਕੀ ਮਾਯਾ^੨।
 ਬਡ ਮੇਲਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਵੈ।
 ਉਰ ਹਰਖਹਿੰ ਜੋ ਨਰ ਜੋਵੈਂ ॥੧੯॥
 ਹੁਇ ਤਜਾਰ ਅਹਾਰ ਹਕਾਰੇ।
 ਗਨ ਬਾਦਿਤ^੩ ਬਜਤਿ ਪਧਾਰੇ।
 ਰਮਨੀਕ ਥਾਨ ਬੈਠਾਏ।
 ਕਰਿ ਫਰਸ਼ ਭਲੇ ਸੁਧਰਾਏ ॥੨੦॥
 ਜਲ ਲੇ ਕਰਿ ਪਾਨ ਪਖਾਰੇ^੪।

^੧ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ।

^੨ਨਟਾਂ (ਤੇ) ਬਾਜੀਗਰਾਂ, ਤਮਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਯਾ। [ਮਾਯਾ ਮਾਯਕ ਖੇਲ, ਤਮਾਸਾ]।

^੩ਏਹ ਰਾਜ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਕਵੀ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰੇ ਤਾਂ ਹਰੀ ਜਸ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

^੪ਵਾਜੇ।

^੫ਹੱਥ ਧੋਤੇ।

ਪੁਨ ਪਹੁੰਚਿ ਪਰੋਸਨਹਾਰੇ।
 ਧਰਿ ਸਭਿਨਿ ਅਗਾਰੀ ਥਾਰਾ।
 ਬਹੁ ਸੂਦਲ ਪਾਇ ਅਹਾਰਾ ॥੨੧॥
 ਜੇ ਸਪਤ ਬਿਧਿਨਿ ਪਕਵਾਨਾ।
 ਬਿਚ ਮੇਵੇ ਮਿਲੇ ਮਹਾਨਾ।
 ਦਧਿ ਸਾਬ ਬਿਸਾਲ ਮਸਾਲੇ।
 ਗਨ ਬਰੇ ਪਕੌਰੇ ਡਾਲੇ ॥੨੨॥
 ਸਭਿ ਅਚਵਤਿ ਸੂਦ ਸਰਹੈਂ।
 ਪੁਨ ਸੂਖਮ ਚਾਵਰ ਚਾਹੈਂ।
 ਜੁਗ ਰੀਤਿਨਿ ਕੇ ਤਬਿ ਲਜਾਏ।
 ਇਕ ਮਧੁਰ, ਸਲਵਨ ਮਿਲਾਏ ॥੨੩॥
 ਬਹੁ ਸਾਵਗੁ^੧ ਗਰੀ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਗਨ ਚਤੁਰਨ^੨ ਕਰਿ ਬਿਚ ਡਾਲੇ।
 ਖਟ ਰਸ ਕੋ ਅਚਵਤਿ ਸਾਰੇ।
 ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ ਉਦਾਰੇ ॥੨੪॥
 ਬਹੁ ਮਿਲੀ ਨਾਗਰੀ^੩ ਨਾਰੀ।
 ਤਨ ਭੂਖਨ ਬਸਨ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ।
 ਕਲੜੀ ਕੋਕਿਲ ਕੰਠੀ ਗਾਵੈਂ।
 ਦ੍ਰਿਗ ਖੰਜਨ ਅੰਜ ਨਚਾਵੈਂ^੪ ॥੨੫॥
 ਨਰ ਜੇ ਬਰਾਤਿ ਅਭਿਰਾਮੂ।
 ਦੇਂ ਗਾਰੀ^੫ ਲੇ ਕਰਿ ਨਾਮੂ।
 ਸਭਿ ਰਿਦੈ ਅਨੰਦ ਵਧਾਵੈਂ।
 ਹੈਂ ਗਾਰਿ ਤਊ ਮਨ ਭਾਵੈਂ ॥੨੬॥
 ਰਸ ਰੰਗ ਸਮੈ ਤਿਸ ਹੋਵੈ।
 ਮੁਦ ਧਰਤਿ ਪਰਸਪਰ ਜੋਵੈ^੬।

^੧ਸਾਵਗੀ, ਸੁਕਾ ਹੋਇਆ ਸਾਵੇ ਰੰਗ ਦਾ ਮੇਵਾ।

^੨ਪਾ:-ਤੂਰਨ।

^੩ਨਗਰ ਦੀ। (ਅ) ਚਤੁਰ।

^੪ਸੁੰਦਰ।

^੫ਮਮੇਲਿਆਂ ਤੇ ਕਵਲਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਮਟਕਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। (ਅ) ਮਮੇਲੇ ਵਰਗੇ ਨੈਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਮਾ ਪਿਆ ਹੈ ਨਚਾਊਂਦੀਆਂ ਹਨ।

^੬ਦੋਖੇ ਰਾਸ ੫ ਅੰਸੂ ੬੦ ਅੰਕ ੨੩ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ।

*ਦੋਖੇ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੧੩ ਅੰਕ ੩੬ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕ।

ਅਚਿ ਸਨੇ ਸਨੇ ਸੁਭ ਅਸਨਾ।
 ਮੁਸਕਾਇਂ ਦਿਧੈ ਦੁਤਿ ਦਸਨਾ ॥੨੭॥
 ਮਨ ਸਭਿ ਕੇ ਤਬਿ ਬਿਰਮਾਵੈਂ।
 ਨਹਿੰ ਉਠਨਿ ਕਿਸੂ ਮਨ ਭਾਵੈ।
 ਸੁਖ ਪਾਇ ਭਨੈਂ ਬਚ ਐਸੇ।
 ‘ਅਸ ਉਤਸਵ ਕਿਤਹੁੰ ਨ ਕੈਸੇ’ ॥੨੮॥
 ਉਰ ਬਿਸਰਜੇ ਦੇਸ਼ ਰੁ ਕਾਲਾ।
 ਅਸ ਆਨੰਦ ਭਯੋ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਤਬਿ ਨੀਠ ਨੀਠ ਲੇ ਪਾਨੀ।
 ਸਭਿ ਕਰੇ ਪਖਾਰਨਿ ਪਾਨੀ^੧ ॥੨੯॥
 ਪੁਨ ਦੀਨਿ ਗਿਲੌਰੀ^੨ ਖਾਨੇ।
 ਮੁਖ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗੀ ਬਾਨੇ^੩।
 ਧਨ ਜਥਾ ਜੋਗ ਤਹਿੰ ਦੀਨਾ।
 ਉਠਿ ਗਮਨੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥੩੦॥
 ਦਿਜ ਅੱਗ੍ਰ ਆਇ ਤਬਿ ਭਾਖਾ।
 ਸਭਿ ਤ੍ਰੀਜਨਿ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ।
 ਗੁਰ ਦੂਲਹੁ ਇਤ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਕੁਲ ਰੀਤੀ ਸ਼ਗਨ ਮਨਾਵੈਂ ॥੩੧॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਕਰਿ ਤਹਿੰ ਲੇ ਚਾਲਾ।
 ਜਹਿੰ ਮਿਲੀ ਏਕ ਥਲ ਬਾਲਾ^੪।
 ਹਸਿ ਗਏ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦੈ।
 ਦ੍ਰਿਗ ਦਲ ਅਰਬਿੰਦ ਮਨਿੰਦੈ^੫ ॥੩੨॥

ਸੈਧਾ: ਦੇਖਿ ਸਰੂਪ ਬਿਸ਼ੇਖ ਹੀ ਦੂਲਹੁ
ਆਨੰਦ ਤੇ ਬਤਰਾਵਤਿ ਹੈਂ।
‘ਸੁੰਦਰ ਅੰਗ ਪ੍ਰਲੰਬ^੬ ਭੁਜਾ,
ਅਰਬਿੰਦ ਬਿਲੋਚਨ ਭਾਵਤਿ ਹੈਂ।’

^੧ਹੱਥ ਧੋਤੇ।^੨ਪਾਨਾਂ ਦੇ ਬੀੜੇ।^੩ਬਣ ਗਏ।^੪ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ।^੫ਕਵਲ ਦੇ ਪਤਿਆਂ ਵਰਗੇ।^੬ਗਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।^੭ਲੰਮੀਆਂ।

ਕੇਚਿਤ ਜਾਨਤਿ ਹੈਂ ਗੁਰ ਪੂਰਨ
 ਹੇਰਤਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰੈਂ ਇਕ
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀ ਬਲਿ ਜਾਵਤਿ ਹੈਂ ॥੩੩॥

ਹਾਕਲ ਛੰਦ: ‘ਜਿਮ ਜੀਤਕੁਇਰੈ ਤਨ ਰੂਰਾ।
 ਤਿਮ ਦੂਲਹੁ ਬਰੈ ਗੁਰ ਪੂਰਾ।
 ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਇਕ ਸਮ ਜੋਰੀ।
 ਮਿਲਿ ਜੀਵਹੁ ਬਰਖ ਕਰੋਰੀ ॥੩੪॥

ਬਡਭਾਗਨ ਹੁਇ ਗੁਰ ਦਾਸੀ।
 ਫਲ ਭਯੋ ਤਪੇ ਤਪ ਰਾਸੀੈ।
^੪ਜਿਮ ਚਿੜਾ ਸਾਰ⁺ ਸਮੇਤਾ।
 ਦੁਤਿ ਬਿੰਦ ਚੰਦ ਸੁਧ ਹੇਤਾ^{੧੧} ॥੩੫॥

ਘਨਸ਼ਾਮ^੫ ਸਾਥ ਸਤਿਭਾਮਾ^੬।
 ਜਿਮ ਮਿਲੀ ਰਹਿਤ ਸੁਖ ਧਾਮਾ।
 ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਸੋਂ ਤਿਮ ਜੀਤੋ।
 ਬਹੁ ਸ਼ੋਭਹਿ ਆਨੰਦ ਚੀਤੋ^੭ ॥੩੬॥

ਜਿਮ ਰਾਮਚੰਦ ਅਰੁ ਸੀਤਾ।
 ਨਿਜ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਬਾਹਨ ਕੀਤਾ।’
 ਚਖ ਚਪਲ ਚਾਰੁ ਸੀ ਚਾਰੂ^੮।
 ਚਿਤਵੰਤਿ ਰੂਪ ਸੁ ਕੁਮਾਰੂ ॥੩੭॥

ਇਮ ਬੋਲਤਿ ਸ਼ਗੁਨ ਮਨਾਏ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਪਿਖਿ ਅਨੰਦ ਉਪਾਏ।
 ਚਹੂੰ ਓਰ ਮਿਲੀ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਲਖਿ ਮਹਿੰਮਾ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ॥੩੮॥

^੧ਨਾਮ ਹੈ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਦਾ)।^੨ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਾ।^੩ਬਹੁਤ।^੪ਜਿਵੇਂ (ਸਾਰ ਸਮੇਤਾ =) ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਵਾਲੀ ਚਿੜਾ ਦਾ ਬਹੁਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਾਲੇ ਚੰਦ ਨਾਲ ਸੁੱਧ ਹਿਤ ਹੈ [ਚਿੜਾ = ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਤਾਰਾ]।^੫ਪਾ:-ਸੂਂਤ।^੬ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ।^੭ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ।^੮ਅਨੰਦ ਚਿਤ ਵਾਲੀ।^੯ਸੁੰਦਰ (ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ) ਚਪਲ ਤੇ ਸੁਹਣੇ ਨੇੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ.....।

ਸੈੜਾ: ਸਾਸ ਤਬੈ ਬਡਭਾਗ ਭਰੀ
 ਨਿਜ ਅੰਕ ਬਿਠਾਇ ਸਨੇਹ ਮਹਾਨਾ।
 ਸੀਸ ਪੈ ਹਾਥ ਕੋ ਫੇਰਿ ਸਰਾਹਤਿ,
 ਡੀਠ ਲਗੈ ਨਹਿੰ, ਭੈ ਮਨ ਮਾਨਾ।
 ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ^੧ ਹੈ ਬਲਿਹਾਰੀਆਂ,
 ਗਾਰੀਆਂ ਹਾਸ ਕਰੈਂ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।
 ਬੋਲਤਿ ਮਾਧੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੇ ਉਰ
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੋਗ ਹੀ ਤਾਂਹੰਦੇ ਬਖਾਨਾ ॥੩੯॥

ਯੋ ਮਿਲਿ ਕੈ ਸਭਿ ਕੋ ਸੁਭ ਰੀਤਿ
 ਬਿਲਾਸਤਿ ਹਾਸ ਕਰੋਂ ਮਨ ਭਾਏ।
 ਜਾਨਿ ਸਮੈ ਨਿਕਸੇ ਤਬਿਹੂੰ
 ਜਨਵਾਸ ਬਿਖੈ ਕਲਗੀਧਰ ਆਏ।
 ਬੈਠਿ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਪੀਠੈ^੨ ਸੁਹਾਵਤਿ
 ਆਵਤਿ ਭੇ ਸਭਿ^੩ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।
 ਹੈ ਪਰਿਵਾਰਤਿ ਬਿੰਦ ਬਿਰੇ
 ਜਨੁ ਬੀਚ ਸੁ ਪੂਰਨ ਚੰਦ^੪ ਸੁਹਾਏ ॥੪੦॥

ਦੇਹਰਾ: ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਤੀ ਦੀਨ ਹੈ, ਕਰਿ ਕਰਿ ਜੋਰਤਿ ਹਾਥ।
 ਰਾਖੋ ਸਿਵਰ ਉਤਾਰ ਤਹਿੰ, ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤ ਕੇ ਸਾਥ ॥੪੧॥
 ਕੇਤਿਕ ਬਾਸੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਕੀਨੋ ਸਿਵਰ ਮੁਕਾਮ।
 ਪਿਖਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਭਾਉ ਕੋ, ਕਰਹਿ ਪੂਰਨੋ ਕਾਮੁੰ ॥੪੨॥
 ਕੌਤਕ ਹੋਤਿ ਅਨੇਕ ਬਿਧਿ, ਮੇਲਾ ਭਯੋ ਬਿਸ਼ਾਲ।
 ਧਨ ਖਾਟਹਿ ਨਿਜ ਲਾਭ ਕੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਖਹਿ ਨਿਹਾਲ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਬਜਾਹ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰਦਸ਼ਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੪॥

^੧ਸੱਭੇ ਸਾਲੀਆਂ।^੨ਤਿਸ (ਸ੍ਰੀ ਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ) ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੋਗ।^੩ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ।^੪(ਜੋ) ਆਏ ਤਿਨੁਂ ਸਭਨਾਂ ਨੇ।^੫ਪੂਰਣਮਾਂ ਦਾ ਯਾ ਪੂਰਾ ਚੰਦ।^੬ਇੱਛਾ।

੧੫. [ਬਰਛੇ ਨਾਲ ਚਸਮਾ ਚਲਾਉਣਾ]

੧੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੯

ਦੋਹਰਾ: ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੂਖਮ ਬਸਨ ਕੀ,
ਅਧਿਕ ਜਿ ਬਨੀ ਨਵੀਨ।
ਨਿਤ ਪਖਾਰਿਬੋ ਹੋਹਿ ਤਿਨ,
ਪਹਿਰਹਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੀਨ ॥੧॥

ਸੈਯਾ: ਪੀਤ ਦੁਕੂਲ^੧ ਧਰੇ ਦੁਤਿ ਮੂਲ
ਤੁਰੰਗ ਅਰੂਚਤਿ ਆਪ ਸਿਧਾਰੇ।
ਜਾਤਿ ਬਜਾਰਨਿ ਬੀਚ ਪ੍ਰਭੂ
ਨਰ ਨਾਰਿ ਚਹੂੰਦਿਸ਼ਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰੇ।
ਚੰਚਲ ਚਾਰੁ ਚਲਾਇ ਫੰਦਾਵਤਿ
ਸੋਭਤਿ ਹਥ ਇਸ ਭਾਂਤਿ ਉਦਾਰੇ।

ਸੰਝ ਸਮੈਂ ਘਨ ਜਜੋਂ ਚਢਿ ਮੌਰ ਪੈ
ਜਾਤਿ ਨਚਾਵਤ ਮਾਰਗ^{*} ਸਾਰੇ^੨ ॥੨॥

ਆਇ ਗਯੋ ਧੁਬੀਆ^੩ ਅਗਵਾਇ,
ਦੁਉ ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਏਵ ਬਖਾਨਾ।
'ਰਾਵਰ ਕੇ ਨਿਤ ਚੀਰ ਪਖਾਰਤਿ,
ਸੋ ਤਨ ਧਾਰਤਿ ਹੋ ਹਿਤ ਠਾਨਾ^੪।
ਆਏ ਬਰਾਤ ਸਮੇਤ ਇਹਾਂ
ਮਲਹੀਨ^੫ ਸੁ ਨੀਰ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਬਾਨਾ।
ਹੇਰਿ ਫਿਰਜੋ ਚਹੂੰ ਓਰ ਭਲੇ,
ਨਹਿੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਾ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਮਹਾਨਾ ॥੩॥

ਪੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੀਤ ਉਤਾਰਤਿ ਹੋ,
ਇਕਠੀ ਮਮ ਤੀਰ੍ਹੁੰ ਭਈ ਸਮੁਦਾਈ।
ਆਪ ਕਰੋ ਅਬਿ ਆਇਸੁ ਜਾਂ ਬਿਧਿ,
ਜਜੋਂ ਕਰਿਹੋਂ ਪਟ ਹੇਤੁ ਉਪਾਈ।'

^੧ਦੁਪੱਟਾ, ਬਸਤ੍ਰ।

^{*}ਪਾ:-ਭਾਵਤਿ।

^੨ਜਿਵੇਂ ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਸਮੇਂ ਬਦਲ ਚੜ੍ਹੇ ਤੇ ਮੌਰ (ਨਚਦਾ ਹੈ) ਤਿਵੇਂ ਰਾਹ ਵਿਚ ਨਚਾਂਵਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਘੋੜਾ) ਸਾਰੇ ਜਣੇ।

^੩ਧੁਬੀ।

^੪ਭਾਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹਿਰਦੇ ਹੋ।

^੫ਮੈਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਰਮਲ।

^੬ਮੇਰੇ ਪਾਸ।

ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਬੇਨਤੀ ਕੋ ਸੁਨਿ
 ਸੈਲ^੧ ਸਮੀਪ ਗਏ ਤਿਸ ਥਾਈਂ।
 ਸੰਗ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੨ ਹੈ, ਮਾਨਵ ਜਾਲ ਹੈਂ,
 ਧੋਬੀ ਸੁ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂਹਿ ਜਨਾਈ ॥੪॥
 ਸੰਗੋ ਕੇ ਹਾਥ ਹੁਤੇ ਬਰਛਾ,
 ਫਲ ਤੀਛਨ ਭੀਛਨ ਮਾਨੁ ਫਨੀੜੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਹਾਥ ਮੈ ਲੀਨਿ,
 ਭ੍ਰਮਾਇ ਕੈ ਨੀਚੇ ਕੋ ਕੀਨਿ ਅਨੀ।
 ਦੇਖਤਿ ਹੈਂ ਚਹੁੰ ਓਰ ਘਨੇ ਜਨ,
 ਤੋਲ ਕੈ ਓਜ ਤੇ ਭੂਮ ਹਨੀ।
 ਦੀਹ ਗਡਜੋ ਦਿੜੈ^੩ ਠਾਢ ਭਯੋ
 ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭਿ ਸੰਗ ਭਨੀ ॥੫॥
 ‘ਐਂਚਿ ਨਿਕਾਸਹੁ ਓਜ ਪ੍ਰਕਾਸਹੁ^੪
 ਨੀਰ ਭਲੋ ਨਿਕਸੈ ਇਸ ਨੀਚੇ।’
 ਸੰਗੋ ਤੁਰੰਗ ਤੇ ਜਜੋ^{*} ਉਤਰਯੋ,
 ਬਲ ਧਾਰਿ ਬਿਸਾਲ ਕੋ ਉਪਰ ਖੀਚੇ।
 ਸੋ ਨ ਪਟਯੋ ਬਿਸਮਾਇ ਹਟਯੋ,
 ਬਡ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਜਾਨਿ ਲਯੋ ਗੁਰ ਬੀਚੇ।
 -ਮੈਂ ਤਰੁਨਾਪਨ ਕੋ ਅਬਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿੰ^੫,
 ਏ ਲਘੁ ਬੈਸ ਨਹੀਂ ਬਲ ਸੀਚੇ^੨ - ॥੬॥
 ਹਯ ਕੇ ਅਸਵਾਰ ਗੁਰੂ ਬਲ ਧਾਰਿ
 ਉਖਾਰ ਲਯੋ ਬਰਛਾ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਫਲ ਟੂਟਯੋ ਨਹੀਂ, ਦਿਢ ਜੂਟਯੋ ਤਥਾ^੬
 ਜਲ ਛੂਟਯੋ ਬਡੋ ਤਹਾਂ ਤੇ ਬਹਿ ਚਾਲਾਂ।

^੧ਪਹੜ।^੨ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ।^੩ਤਿੱਖਾ ਫਲ ਮਾਨੋਂ ਭਜਾਨਕ ਸੱਪ ਹੈ।^੪(ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਬਰਛਾ) ਬਹੁਤ ਗਡ ਗਿਆ।^੫ਦਿਖਾਓ।^੬ਪਾ:-ਤੁਰੰਗ ਤਰੇ।^੭ਭਾਵ ਮੈਂ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਹਾਂ।^੮ਭਾਵ ਅਜੇ ਪੂਰਾ ਬਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।^੯ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਗ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ। (ਫਲ ਦਸਤੇ ਨੂੰ)।^{੧੦}ਵਹਿ ਟੁਕੀਆ।

ਪਿਖਿ ਦੂਸਰੇ ਭ੍ਰਾਤ ਧਰੀ ਚਿਤ ਮੈਂ
 -ਜੁਗ ਹਾਥ ਕਿ ਜੋਰ ਤੇ ਲੇਤਿ ਨਿਕਾਲਾ^੧-।
 ਮਨ ਜਾਨਿ ਪ੍ਰਭੂ ਪੁਨ ਭੂਮ ਹਨਜੋ^੨,
 ਤਬਿ ਪਾਬਰ ਫੌਰ ਧਸਯੋ ਸੁ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨॥
 ਦੂਸਰੇ ਸਾਥ ਕਹਯੋ 'ਲਿਹੁ ਐਂਚ'
 ਸੁਨਯੋ ਤਤਕਾਲ ਗਹਯੋ ਬਲ ਲਾਏ।
 ਦੋਨੋਂ ਹਾਥਨ ਪੈਰ ਜਮਾਇ,
 ਨਿਕਾਸਨ ਚਾਹਿ, ਨਹੀਂ ਨਿਕਸਾਏ।
 ਹੇਰਿ ਹਟਯੋ ਮੁਖ ਕੀਨਿ ਤਰੇ ਕਹੁ^੩,
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਤੇ ਬਿਸਮਾਏ।
 ਦੇਖਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁ ਮਾਤੁਲ ਨੇ,
 ਬਡਿਆਈ ਜਨਾਇ ਭਲੇ ਸਮੁਝਾਏ^੪ ॥੮॥
 'ਆਪ ਤੁਰੰਗ ਪੈ ਹਾਥਨਿ ਸਾਥ
 ਨਿਕਾਸਨ ਕੀਨਿ ਛੁਟੀ ਜਲਧਾਰਾ।
 ਦੋਨੁ^੫ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰ ਚਲਯੋ
 ਅਵਲੋਕਿ ਅਚੰਭ ਸਭੈ ਤਬਿ ਧਾਰਾ।
 ਜਯੋਂ ਜਲ ਹੈ ਸਲਿਤਾ ਬਡ ਕੋ
 ਕਿਤ ਤੇ ਇਹੁ ਆਵਤਿ ਬੇਗ ਉਦਾਰਾ।
 ਹਾਥ ਪ੍ਰਮਾਨ ਧਸਯੋ ਬਰਛਾ
 ਤਿਸ ਤੇਂਦੁੰ ਅਬਿ ਛੂਟ ਚਲਯੋ ਜਲ ਨਾਰਾ^੬, ॥੯॥
 ਮਾਤੁਲ ਬਾਤ ਕਹੀ 'ਸੁਨੀਏਂ ਪ੍ਰਭੂ
 ਜੂ ! ਜੁਗ ਧਾਰ ਚਲੀ ਜਲ ਕੀ।
 ਕੀਜਿਜੇ ਆਪ ਤ੍ਰਿਬੈਨੀ ਇਹਾਂ
 ਦਰਸੈ ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਪਾਛਲ ਕੀ।
 ਸੈਂਕਰੇ ਸੰਬਤ ਚਿੱਨ੍ਹਤ ਹੈ ਇਹ

^੧ਮੈਂ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਨਿਕਾਲ ਲੈਂਦਾ।

^੨ਫੌਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਾਰਿਆ।

^੩ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ।

^੪ਮਾਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਦੇਖਕੇ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ) ਵਡਿਆਈ ਦੱਸ ਕੇ (ਸੰਗੋ ਆਦਿ ਨੂੰ) ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ।

^੫(ਬਰਛੇ ਦੇ) ਦੋਹਾਂ (ਟੱਕਾਂ ਤੋਂ)।

^੬ਉਸ (ਟੱਕ) ਤੋਂ।

^੭ਨਾਲਾ।

ਸਾਖੋ^੧ ਰਹੈ ਤੁਮਰੇ ਬਲ ਕੀ।
 ਬਜਾਹ ਭਯੋ ਸਭਿ ਲੋਕ ਲਖੈ^੨
 ਬਿਥਰੈ ਮਹਿਮਾ ਇਮ ਯਾ ਬਲ ਕੀ' ॥੧੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਹਾਥ ਉਭਾਰਿ
 ਪ੍ਰਹਾਰ ਕਰਯੋ ਪੁਨ ਤੀਸਰ ਬਾਰੀ।
 ਫੇਰ ਨਿਕਾਸਨਿ ਕੀਨਿ^੩ ਮਹਾਬਲਿ,
 ਤੀਨ ਸਥਾਨ ਬਹਯੋ ਪੁਨ ਬਾਰੀ^੪।
 ਦੇਖਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਗਨ ਮਾਨਵ
 ਬਾਰਹਿ ਬਾਰ ਸੁ ਦੇਂ ਮਨ ਬਾਰੀ^੫।
 ਹੋਤਿ ਭਈ ਬਿਸਤੀਰਤ ਕੀਰਤਿ,
 ਜਯੋਂ ਬਹੁ ਮਾਲਤੀ ਕੀ ਫੁਲਬਾਰੀ^੬ ॥੧੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਵਨਿ ਕੀਨਿ
 'ਅਹੋ ਧੁਬੀਆ ! ਸਭਿ ਚੀਰ ਹਮਾਰੇ।
 ਜਾਵਦ ਹੈਂ ਇਸ ਥਾਨ ਮਝਾਰਹਿ,
 ਤਾਵਦ ਨੀਕਹਿ ਲੇਹੁ ਪਖਾਰੇ।'
 ਧੰਨ ਗੁਰੂ^੭ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿ ਕੈ
 ਸਭਿ ਪੋਸ਼ਿਸ ਪੋਟ ਧਰੀ ਸੁ ਉਤਾਰੇ।
 ਧੋਵਨਿ ਲਾਗ ਧਰੇ ਅਨੁਰਾਗ ਕੋ
 ਪਾਗ ਤੇ ਆਦਿ ਕੀ ਮੈਲ ਬਿਦਾਰੇ ॥੧੨॥
 ਆਪ ਗਏ ਹਯ ਤੁੰਦ^੮ ਨਚਾਵਤਿ
 ਦੂਰ ਕਿਤੇਕ ਫਿਰੇ ਹਟਿ ਆਏ।
 ਹੋਤਿ ਭਈ ਸੁਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਾਰ ਕੀ,
 'ਨੀਰ ਨਵੀਨ ਕੋ ਨਾਰੋ^੯ ਚਲਾਏ।
 ਤੀਨ ਪ੍ਰਹਾਰੋ^{੧੦} ਤੇ ਧਾਰ ਚਲੀ'
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਰ ਨਾਰਿ ਸਭੈ ਬਿਸਮਾਏ।

^੧ਗਵਾਹੀ ਰਹੇਗੀ।^੨ਜਾਣਨਗੇ।^੩ਕੱਛਿਆ (ਬਰਛਾ)।^੪ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਜਲ।^੫ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।^੬ਫੁਲਵਾੜੀ।^੭ਤੇਜ਼।^੮ਨਾਲਾ।^੯ਤਿੰਨ (ਵਾਰੀ) ਮਾਰਨ ਕਰਕੇ।

ਜਾਤਿ ਬਿਲੋਕਨਿ ਲੋਕ ਅਨੇਕ,
 ਬਿਬੇਕ ਨਿਧਾਨੁ^੧ ਕੇ ਕੌਤਕ ਗਾਏ ॥੧੩॥
 ਕੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੈ ਅਚਮਾਨੁ^੨ ਕੋ,
 ਦੇਖਿ ਬਿਸ਼ੇਖ ਭਨੈਂ ਬਲਵੰਤੇ।
 ਪੂਰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਨ ਪੈ ਦਯਾਲ
 ਹਤਜੋ ਜਿਤ ਰਾਵਨ ਜੁੱਧ ਕਰੰਤੇ।
 ਰੱਛ ਕਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕੀ ਆਪ
 ਭਯੋ ਨਰ ਸਿੰਘ ਸੁ ਦੈਤ ਕੋ ਹੰਤੇ^੩।
 ਕਿਆ ਇਨ ਕੇ ਬਲ ਕੋ ਪਰਮਾਨ ਹੈ
 ਤੀਨਹੁਂ ਲੋਕ ਪਤੀ ਭਗਵੰਤੇ^੪ ॥੧੪॥
 ਆਵਤਿ ਹੈਂ ਇਕ ਧਾਵਤਿ ਜਾਵਤਿ
 ਗਾਵਤਿ ਕੀਰਤਿ ਪਾਵਨ ਕੋ।
 ਕੇਤਿਕ ਬਾਸੁਰ ਕੀਨਿ ਮੁਕਾਮ
 ਸੁ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਹਰਖਾਵਨਿ ਕੋ।
 ਕੌਤਕ ਹੋਤਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਲੋਕ,
 ਪ੍ਰਮੇਦ ਗੁਰੂ ਗੁਨੁ^੫ ਗਾਵਨਿ ਕੋ।
 ਭੀਰ ਬਜਾਰ ਮਝਾਰ ਹਜਾਰਨਿ
 ਹੈ ਬਿਵਹਾਰ ਕਮਾਵਨਿ ਕੋ ॥੧੫॥
 ਹੋਤਿ ਅਹਾਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ,
 ਕਰੈਂ ਹਿਤ ਧਾਰਿ ਅਚਾਇ ਅਨੰਦਤਿ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੁ ਪ੍ਰੇਰਤਿ ਸੰਗਤਿ
 ਆਪਣਿ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਲਜਾਇ ਕੈ ਬੰਦਤਿ।
 ਹਾਥਨਿ ਜੋਰਿ, ਨਿਹੋਰਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ,
 ਦੇਤਿ ਅਕੋਰਨਿ ਦੋਸ਼ ਨਿਕੰਦਤਿ^੬।
 ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਅਵਿਕਾਸ਼ ਲਹੈਂ ਅਸੁ^੭,
 ਦੋਨਹੁਂ ਲੋਕਨਿ ਲਾਭ ਬਿਲੰਦਤਿ ॥੧੬॥

^੧ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ।^੨ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਕਈ।^੩ਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ।^੪ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਭਗਵੰਤ ਹਨ।^੫ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਗਾ ਕੇ।^੬ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਜੀ ਨੂੰ।^੭ਐਸਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ।

ਦੇਹਰਾ: ਕਹੋਂ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਬਜਾਹ ਕੋ,
 ਲਵਪੁਰਿ ਜਥਾ ਉਛਾਹ।
 ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਸਫਲਾ ਕਰਯੋ,
 ਪਹੁੰਚੇ ਮੇਲ ਜਿ ਮਾਂਹ^੧ ॥੩੭॥
 ਜਹਾਂ ਨਿਕਾਸਯੋ ਨੀਰ ਕੋ,
 ਤੋਮਰ ਅਨੀ ਪ੍ਰਹਾਰੀ।
 ਚਿੰਨ੍ਹਤਿ ਥਲ ਸੋ ਆਜ ਲਗ,
 ਚਲਤਿ ਬਾਰ ਕਛੁ ਧਾਰ^{*} ॥੧੯॥

ਸੈਯਾ: ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਵਨਿ ਕੀਨਿ
 ‘ਅਬੈ ਹਮ ਕੋ ਕਰਿ ਦੇਹੁ ਬਿਦਾ।
 ਜਾਇ ਮਸੰਦ ਬਖਾਨਤਿ ਭਾ,
 ਸਭਿ ਹੀ ਬਿਧਿ ਤਜਾਰੀ ਕੋ ਠਾਨਿ ਤਦਾ^੧।
 ਦਾਇਜ ਆਨਿ ਧਰਯੋ ਸਗਰੋ
 ਗੁਰ ਕੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉਰ ਜਾਨੀ ਜਦਾ।
 ਆਪ ਮਿਲੈ, ਮਿਲ ਬਾਤ ਭਨੈ⁺
 ‘ਇਹ ਆਨੰਦ ਯਾਦਿ ਰਿਦੈ ਹੈ ਸਦਾ’ ॥੧੯॥
 ਸੁੰਦਰ ਆਨਿ ਤੁਰਗੰਮ ਕੇ
 ਗਰ ਭੂਖਨ ਪਾਇ ਬਿਸਾਲ ਸਜਾਏ।
 ਰੇਸ਼ਮੀ ਚੀਰ ਸੁਰੰਗ ਤੇ ਛਾਦਤਿ
 ਦੇ ਕਵਿਕਾ ਮੁਖ ਮਹਿੰ ਤਹਿੰ ਲਜਾਏ।
 ਯੋਂ ਸਭਿ ਤਜਾਰ ਕਰੀ ਵਸਤੂ
 ਇਕ ਥਾਨ ਸਕੇਲਿ ਧਰੀ^੧ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਡਾਸਿ ਪ੍ਰਯੰਕ, ਪਠਾਇ ਦਿਯੋ
 ਦਿਜ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਤਤਕਾਲ ਬੁਲਾਏ ॥੨੦॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦਨਿ ਸੰਗਤਿ ਮੋਂ
 ਪ੍ਰਭੂ ਤਜਾਰੀ ਸੁਨੀ ਜਬਿ ਹੇਤੁ ਬਿਦਾਈ।
 ਬਾਦਿਤ ਬਾਜ ਉਠੇ ਤਤਕਾਲ,

^੧ਵਿਚ।^੨ਬਰਛੇ ਦੀ ਮੁਖੀ ਮਾਰਕੇ।^{*}ਇਹ ਚਸ਼ਮਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਹੌਰ ਆਨੰਦਪੁਰ ਤੋਂ ਸੱਤ ਅੱਠ ਮੀਲ ਤੇ ਹੈ।^੩ਕਰਕੇ ਤਦੋਂ।^{+ਪਾ:}-ਬਿਧ ਬਾਤ ਬਨੈ।^੪ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਰੱਖੀ।

ਕਹੀ ਮੁਖ ਬਾਤ ਨ ਦੇਤਿ ਸੁਨਾਈ।
 ਆਪ ਉਠੇ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ
 ਨਿਜ ਸਭਾ ਕੇ ਲਿਜੇ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਜਾਇ ਨਿਵੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਭਏ ਸਿਰ
 ਨੰਮ੍ਰਿ ਅਸੇਸ਼ੁ ਉਠੇ ਅਗਵਾਈ ॥੨੧॥
 ਸਭਿ ਬੀਚ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪੈ ਬੈਠਿ ਗਏ,
 ਚਹੂੰ ਓਰ ਨਿਹਾਰਤਿ ਹੈਂ ਨਾਰ ਨਾਰੀ।
 ਉਸ਼ਨੀਕੈ ਜਿਗਾ ਕਲਗੀ ਕਲ ਕੁੰਡਲ
 ਡੋਲਕ ਪੋਲ ਹੁਵੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ⁺⁺।
 ਅਰਬਿੰਦ ਬਿਲੋਚਨ ਸੋਚ ਬਿਮੋਚਨ,
 ਛੋਰ ਸਕੋਚ^੩, ਪਿਖੈਂ ਮਤਿ ਹਾਰੀ^੪।
 ਗਨ ਆਨਿ ਬਿਭੂਖਨ ਥਾਲ ਧਰੇ,
 ਬਹੁ ਬਾਸਨ ਕੋ ਧਰਿ ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰੀ ॥੨੨॥
 ਭਾਟ ਨੇ ਦਾਇਜ ਪੁੰਜ ਗਿਨਜੋ^{*},
 ਧਨ ਅੰਬਰ੍ਦੁ ਹੈਂ ਬਹੁਮੌਲਨ ਕੇ।
 ਆਨਿ ਬਿਠਾਈ ਤਬੈ ਦੁਲਹੀ^੫
 ਬਹੁ ਰੰਗ ਸੁਹਾਇਨਿ ਚੋਲਨ ਕੇ^੬।
 ਅੰਜੁਲ੍ਹੇ ਕੋ ਭਰਿ ਛੋਰਤਿ ਭਾ,
 ਅਨੁਸਾਰ ਭਯੋ ਦਿਜ ਬੋਲਨਿ ਕੇ।
 ਜੀਤੋ ਪਿਤਾ ਜੁਤਿ ਭਾਗ ਬਿਲੰਦ
 ਮਨਿੰਦ ਕਹੈਂ ਕਿਹ ਤੋਲਨ ਕੇ^{੧੦} ॥੨੩॥
 ਕੀਨਿ ਸਭੀ ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਭਲੀ ਬਿਧਿ

^੧ਡੇਰੇ।^੨ਸਾਰੇ।^੩ਦਸਤਾਰ।^੪ਪਾ:-ਡੋਲਤਿ ਬੋਲਤਿ ਹੈ ਬਲਿਹਾਰੀ।^੫ਭਾਵ ਖੁੱਲਮ ਖੁੱਲ੍ਹਾ।^੬ਭਾਵ ਮਗਨ ਹੋਏ।^{*}ਆਸ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦਾਜ ਖਲੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।^੮ਕਪੜੇ।^੭ਭਾਵ ਜੀਤੋ ਜੀ।^੯ਕਪੜਿਆਂ ਦੇ।^{੧੦}ਚੁੱਲੀ (ਪਾਣੀ ਦੀ)।^{੧੦}ਭਾਵ ਜੀਤੋ ਜੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭਾਗ ਵੱਡੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੀ ਤੁੱਲਜਤਾ ਦੇਈਏ ਤੋਲਨਾ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਵਿਚਾਰ ਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਫੇਰ ਉਠੇ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਹੋਇ ਬਿਦਾ ਘਰ ਸਾਸੁਰ ਤੇ
 ਨਿਕਸੇ ਅਵਿਲੋਕਤਿ ਲੋਕ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਬਾਦਿਤ ਬਿੰਦ ਬਜੈਂ ਅਗਵਾਨ,
 ਸੁ ਡੇਰੇ ਮੈਂ ਆਇ ਕੈ ਤਜਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਆਯੁਧ ਅੰਗ ਸਜਾਵਤਿ ਭੇ
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਜੇ ਕਰਵਾਰੀ ਕਰਾਲਾ ॥੨੪॥
 ਸੰਗ ਖਤੰਗਨਿ ਪੂਰ ਨਿਖੰਗਹਿ^੧
 ਅੰਗ ਸਜਾਇ ਚਢੇ ਤਬਿ ਘੋਰੇ।
 ਹਾਥ ਸਰਾਸਨੈ ਸ਼ੋਭਤਿ ਹੈ
 ਬਰ ਜ਼ੇਵਰ ਜੋਤਿ ਦਿਪੈ ਚਹੁੰ ਓਰੇ।
 ਹੈ ਸਖੀਆਂ ਪਰਵਾਰਤਿ^੨ ਪੁੰਜ
 ਮਿਲੈਂ ਦੁਲਹੀ^੩, ਸੁਚ ਢਾਇ ਕੈ ਡੋਰੇ।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਲਿਯੋ ਧਨ
 ਮੇਘ ਮਨਿੰਦ ਵੁਠੇ ਕਰਿ ਜੋਰੇ^੪ ॥੨੫॥
 ਆਵਤਿ ਉਪਰਿ ਕੋ ਬਰਖਾਵਤਿ
 ਆਗੇ ਕਰਜੋ ਸਭਿਹੂੰਨ ਤੇ ਡੋਰਾ।
 ਪੰਥ ਪਰੇ ਪੁਰਿ ਆਨੰਦ ਕੇਰ
 ਬਿਲੋਚਨ ਲਾਗ ਰਹੇ ਤਿਤ ਓਰਾ।
 ਹੋਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਧੂਰ ਉਡੀ,
 ਗੁਰ ਦੇਖਿ ਟਿਕਾਇ ਲਿਯੋ ਨਿਜ ਘੋਰਾ।
 ਸੰਗ ਬਰਾਤ ਪ੍ਰਯਾਤ^੫ ਸੁ ਮਾਰਗ,
 ਹੈ ਮਨ ਬੀਚ ਅਨੰਦ ਨ ਥੋਰਾ ॥੨੫॥
 ਜਜੋਂ ਧਨ ਡਾਰਤਿ ਜਾਤਿ ਭਏ,
 ਤਿਮ ਆਵਤਿ ਭੀ ਬਰਖਾਇ ਬਿਸਾਲਾ^੬।

^੧ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ।^੨ਬਾਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਯਾ ਭੱਥਾ।^੩ਧਨੁਖ।^੪ਸਖੀਆਂ ਨਾਲ।^੫ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।^੬ਵਰਖਣ ਲਗੇ ਜੋਰ ਨਾਲ।^੭ਚਲਦੇ ਹਨ।^੮ਆਵਦਿਆਂ ਭੀ ਬਹੁਤਾ ਬਰਖਾਇਆ।

ਜਾਚਿਕ ਦਾਰਿਦ ਦੂਰ ਦੀਓ ਕਰਿ
 ਜੇ ਤਹਿੰ ਆਇ ਗਏ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਬਿੰਦ ਅਨੰਦਪੁਰੇ ਮੈਂ ਅਨੰਦ
 ਬਿਲੰਦਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਬਾਲਾ^੧।
 ਮੰਦਰ ਮੇਘਨੰ ਤੇ ਉਮਡੀ
 ਤੜਿਤਾ^੨ ਬਹੁ ਰੂਪ ਭਣੀ ਚਲਚਾਲਾ^੩ ॥੨੭॥
 ਤਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਨਿਜ ਨੰਦ
 ਨੁਖਾ ਜੁਤਿ^੪ ਦੇਖਨ ਕੌ ਉਤਲਾਵਤਿ ਹੈ।
 ਬਹੁ ਮੇਲ ਭਯੋ ਅਬਲਾ ਗਨ ਕੋ^੫
 ਉਮਗਾਵਤਿ ਗੀਤਨ ਗਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਲਖਿ ਤੁੰਗ ਅਟਾਰਨ ਪੈ ਚਢਿ ਕੈ
 ਦਿਸ਼ ਆਵਤਿ ਕੀ^੬ ਦ੍ਰਿਗ ਲਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਹਰਖਾਵਤਿ ਹੈਂ, ਬਤਰਾਵਤਿ ਹੈਂ,
 ‘ਇਹ ਚੌਰ ਛੁਰਜੋ ਦਿਖਰਾਵਤਿ ਹੈ’ ॥੨੮॥
 ਹੋਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਨਾਦ ਮਹਾਂ,
 ਗਨ ਬਾਦਿਤ ਬਾਜ ਸੁਨਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਰੰਗ ਅਨੇਕ ਨਿਸ਼ਾਨਨਿ ਕੇ
 ਪਟ ਬਾਯੁ ਲਗੇ ਫਹਿਰਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਧੂਲ ਉਠੈ ਬਡ ਧੂਮ^੭ ਪਰੈ
 ਭਟ ਸੰਗ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਬਾਗੇ^੮ ਸੁਹਾਵਤਿ ਭਾਵਤਿ ਹੈਂ,
 ਬਿਹਸਾਵਤਿ ਚਾਵਤਿ^੯ ਆਵਤਿ ਹੈਂ ॥੨੯॥
 ਚਢਿ ਓਕਨ^{੧੦} ਪੈ ਅਵਲੋਕਤਿ ਲੋਕ,

^੧ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਉਡੀਕਦੀਆਂ ਹਨ।

^੨(ਮਾਨੋ) ਮੰਦਰਾਂ ਰੂਪੀ ਬੱਦਲਾਂ ਤੋਂ।

^੩ਬਿਜਲੀ।

^੪ਚੰਚਲ ਚਾਲ ਹੋਈ ਬਹੁਤ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ।

^੫ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੂੰ ਸਹਿਤ ਨੌਹਾਂ ਦੇ।

^੬ਸਮੂਹ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ।

^੭ਭਾਵ ਜਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਉਧਰ।

^੮ਸ਼ੋਰ।

^੯ਕਪੜੇ।

^{੧੦}ਹਸਦੇ ਹੋਏ ਚਾਉ ਨਾਲ।

^{੧੧}ਘਰਾਂ ਤੇ।

ਤ੍ਰਿਯਾ ਨਿਜ ਦੂਅਰਨਿ ਦੂਅਰ ਖਰੀ।
 ਪੁਰਿ ਬੀਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਭਏ ਕਲਗੀਧਰ,
 ਭੀਰ ਬਜ਼ਾਰ ਬਿਲੰਦ ਗਰੀ^੧।
 ਗਨ ਛੂਲਨ ਅੰਜੁਲ ਕੇ ਭਰਿ ਕੈ,
 ਗੁਰ ਉਪਰ ਗੇਰਤਿ ਮੋਦ ਭਰੀ।
 ਜਨੁ ਲਾਗ ਝਰੀ ਇਸ ਰੀਤਿ ਪਰੀ
 ਬਰਖਾ ਸੁ ਕਰੀ ਦੁਤਿ ਹੋਤਿ ਖਰੀ ॥੩੦॥

ਦੋਹਰਾ: ਇਮ ਬਰਾਤ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੀ ਸਕਲ; ਰਸ, ਹਯ^੨, ਬਹਿਲ ਸਮਾਜ।
 ਮਹਿਦ ਅਨੰਦ ਅਨੰਦਪੁਰਿ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਾਇ ਮਹਾਰਾਜ ॥੩੧॥
 ਬਾਦਿਤ^੩ ਡੋਰੇ ਅੱਗ੍ਰ ਸਭਿ, ਪਾਛੈ ਦੂਲਹੁ ਚੰਦ^੪।
 ਸਭਿ ਬਰਾਤ ਪਸ਼ਚਾਤ ਚਲਿ, ਕਰਤਿ ਤੁਰੰਗਮ ਤੁੰਦ^੫ ॥੩੨॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਬਜਾਹ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨੰ ਨਾਮ
 ਪੰਚਦਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੫॥

^੧ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ।^੨ਐੜੇ ਤੇ।^੩ਵਾਜੇ।^੪ਚੰਦ (ਵਾਂਕ)।^੫ਤੇਜਾ।

੧੯. [ਬਰਾਤ ਵਾਪਸ। ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ ਬੈਲੀ ਦੱਸੀ]

੧੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੧੨

ਦੇਹਰਾ: ਗੁਜਰੀ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਮੇਦ ਧਰਿ,

ਚਹੂੰ ਕੋਦੀ^੧ ਗਨ ਨਾਰਿ।

ਤਜਾਗਿ ਸਦਨ ਨਿਜ ਪੌਰ ਕੋ,

ਮਿਲੀ ਆਇ ਅਗਵਾਰ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਬਡੇ ਗੁਰਨਿੰ^੨ ਜਹਿੰ ਬਾਨ ਸੁਹਾਵਨਾ।

ਚਾਹਤਿ ਹੈਂ ਤਹਿੰ ਮਾਥ ਟਿਕਾਵਨਿ।

ਕਹਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਰਯੋ ਉਤ ਕੋ ਡੇਰਾ।

ਦੁਲਹੁ ਸਹਿਤ ਚਲੇ ਤਿਤ ਓਰਾ ॥੨॥

ਬਹੁਤ ਬਰਾਤ ਚਲੀ ਪਸ਼ਚਾਤਾ।

ਹੇਤੁ ਮਨਾਵਨਿ ਕੇ ਸੁਖਦਾਤਾ।

ਮੋਦਕ ਬਾਰ ਲਜਾਇ ਸਮੁਦਾਏ।

ਜਾਇ ਅੱਗ੍ਰ ਦਰਬਾਰ ਟਿਕਾਏ ॥੩॥

ਕਲਗੀਧਰ ਉਤਰੇ ਤਤਕਾਲਾ।

ਦੁਲਹਨ ਸੰਗ ਮਿਲੀ ਗਨ ਬਾਲਾ।

ਪਹੁੰਚੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਅਗਾਰੀ।

ਖਰੇ ਹੋਇ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੀ ॥੪॥

ਚਾਰ ਪੰਚ ਗੁਰ ਕੇ ਲੇ ਨਾਮੂੰ^੩।

‘ਬੋਲਹੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਖਧਾਮੂ।

ਪਾਨ ਗ੍ਰਹਨਿੰ^੪ ਕਲਗੀਧਰ ਹੋਵਾ।

ਆਨਿ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਜੋਵਾ ॥੫॥

ਅੰਗ ਸੰਗ ਨਿਤ ਰਹਹੁ ਸਹਾਇਕ।

ਮੰਗਲ ਦਾਇਕ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇਕ।

ਬੰਸ ਬ੍ਰਿਧਾਇਕ^੫ ਸਭਿ ਜਗਨਾਇਕ।

ਸਦਾ ਬਿਘਨ ਕੇ ਓਘਨ ਘਾਇਕ^੬ ॥੬॥

ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਕਹਿ ਬਿਨੈ ਮਹਾਨੀ।

^੧ਚੁਫੇਰੇ।

^੨ਵੱਡੇ ਗੁਰਾਂ ਦਾ।

^੩ਚਾਰ ਤੇ ਪੰਜ = ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ।

^੪ਵਿਵਾਹ।

^੫ਦੇ ਵਧਾਵਣ ਵਾਲੇ।

^੬ਸਮੂਹ ਬਿਘਨਾਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ਕ।

ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਨਾਮ ਜੋਰਿ ਜੁਗ ਪਾਨੀ^੧।
 ਇਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ।
 ਕਰੇ ਨਿਹੋਰਨਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਸਾਦਰ ॥੨॥
 ਗਮਨੇ ਪੁਨ ਨਿਕੇਤ ਕੀ ਕੋਦੈ।
 ਗਾਵਤਿ ਗੀਤ ਸਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਮੋਦ।
 ਨੀਕੇ ਸ਼ਗਨ ਸੰਗ ਨਿਜ ਪੌਰ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਧੂਮ ਧਮ ਬਹੁ ਰੌਰ ॥੩॥
 ਕਰਿ ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਜਾਚਕਨਿ ਦੈ ਕੈ।
 ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ ਨੁਖਾ ਜੁਤਿ ਹੈ ਕੈ।
 ਸਨਮਾਨਿਤ ਘਰ ਚਿੱਤ੍ਰਤਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਬੈਠਾਰਸਿ ਬਰ ਆਸਨ ਜਾਂਹੀ ॥੪॥
 ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਧਰ ਧਨ ਕੀ ਥਾਤੀ।
 ਝੋਰੀ ਪਾਇ ਅਧਿਕ ਹਰਖਾਤੀ।
 ਬਦਨ ਬਿਲੋਕਿ ਸਪਰਸ਼ਤਿ ਕਰ ਕੋ।
 ਆਸ਼ਿਖ ਦੇਤਿ ਉਚਰ ਕਰਿ ਬਰ ਕੋ^੨ ॥੧੦॥
 ਉਤ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਥਾਨ ਸਿਧਾਏ।
 ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬੈਠਿ ਸੁਹਾਏ।
 ਸੰਗ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁ ਪੰਚਹੁੰ ਭ੍ਰਾਤਾ।
 ਸੂਰਜ ਮਲ ਕੇ ਦੋਨਹੁੰ ਤਾਤਾ^੩ ॥੧੧॥
 ਮਿਖ ਮਸੰਦ ਕੇਤਿਕ ਛਿਗ ਔੱਰ।
 ਉਤਰੀ ਸਭਿ ਬਰਾਤ ਨਿਜ ਠੌਰ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ ਸੁਧਿ ਲੈਬੇ ਕਾਜਾ।
 ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ॥੧੨॥
 ‘ਮਾਤੁਲ ! ਲੇਹੁ ਮਸੰਦ ਗਨ ਨਾਲ।
 ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਨਰ ਪਠਿ ਕਰਹੁ ਸੰਭਾਲ।
 ਦੇਗ ਰਸਤ ਪਹੁੰਚੈ ਸਭਿ ਡੇਰੇ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਦਾਨਾ ਦਿਹੁ ਹਯਨਿ^੪ ਘਨੇਰੇ’ ॥੧੩॥
 ਆਇਸੁ ਮਾਨਿ ਉਠੋ ਹਰਖੈ ਕੈ।

^੧ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ।

^੨ਘਰ ਵੱਲ।

^੩ਵਰ ਉਚਾਰ ਕੇ।

^੪ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ (ਸਣੇ)।

^੫ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ।

ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੰਗ ਨਿਜ ਲੈ ਕੇ।
 ਸਭਿ ਕੀ ਸੁਧਿ ਨੀਕੀ ਬਿਧਿ ਲੀਨਿ।
 ਨਿਸ ਮਹਿੰ ਸਕਲ ਬਸੇਰਾ ਕੀਨਿ ॥੧੪॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਆਛੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ।
 ਸਿਤਾ^੧ ਘੁੱਤ ਮੈਦਾ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਗਰੀ^੨ ਬਜ਼ਾਰਨਿ ਸਦਨ ਉਦਾਰਾ।
 ਦੀਪਮਾਲ ਸਭਿ ਪਰ ਇਕ ਸਾਰਾ ॥੧੫॥
 ਸਭਿ ਨਰ ਉਰ ਹੈ ਕਰਿ ਅਹਿਲਾਦੀ।
 ਮੰਗਲ ਕਰਹਿ ਲਖੈਂ ਗੁਰ ਸ਼ਾਦੀ।
 ਮਿਲਹਿ ਪਰਸਪਰ ਸੁਜਸੁ ਉਚਾਰਹਿ।
 ਭਾਗ ਆਪਨੇ ਅਧਿਕ ਬਿਚਾਰਹਿ ॥੧੬॥
 ‘ਰਾਮਚੰਦ ਆਨੰਦ ਧਰਿ ਔਧੈ।
 ਤਿਮ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਆਨੰਦ ਔਧਿ^੩।
 ਨਿਤ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਉਤਸਵ ਸਹਿਤ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਪਾਵਨ ਹੈ ਫਲ ਮਹਿਤ’ ॥੧੭॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਨਿਜ ਘਰ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਗੁਰੂ ਬਾਤ ਕੋ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੀ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਸੁਖ ਸੋਂ ਸਾਰੇ।
 ਸੁਪਤ ਭਏ ਹਰਖੰਤਿ ਉਦਾਰੇ ॥੧੮॥
 ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਜਾਗਤਿ ਜਬੈ।
 ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਸਿਮਰਤਿ ਤਬੈ।
 ਆਇ ਰਬਾਬੀ ਗਾਵਨਿ ਲਾਗੇ।
 ਬਡਭਾਗੀ ਅਨੁਰਾਗੀ ਜਾਗੇ ॥੧੯॥
 ਸੁਨਹਿ ਰਾਗ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਬਿਚਾਰੈਂ।
 ਬਿਸ਼ਾਨਿ ਤੇ ਬਿਰਾਗ ਕੋ ਧਾਰੈਂ।
 ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੇਮ^੪ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਨਿਜ ਨਿੰਦਹਿ।
 ਇਕ ਚਿਤ ਹੁਇ ਗੁਰ ਮਹਿੰਮਾ ਬਿੰਦਹਿ^੫ ॥੨੦॥

^੧ਖੰਡ।^੨ਗਲੀਆਂ ਤੇ।^੩ਆਯੁਧਿਆ ਵਿਚ।^੪ਤਿਵੇਂ ਅਨੰਦ ਦੀ ਅਵਧੀ (ਓੜਕ) ਹੈ ਆਨੰਦਪੁਰ।^੫ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।^੬ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਨ ਠਹਿਰਾਇ ਚਰਨ ਅਰਬਿੰਦਹਿ^੧।
 ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਿ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦਹਿ।
 ਕੇਚਤਿ ਸਤੱਦ੍ਰਵ ਕਰਹਿ ਸ਼ਨਾਨ।
 ਬਿਰਹਿ, ਸ਼ਬਦ ਜਹਿਂ ਸੁਨੀਅਹਿ ਕਾਨ^੨ ॥੨੧॥
 ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਤਿ ਰਹਿਤ ਕੇ ਸਹਿਤ।
 ਮੋਹ ਮਹਿਤ ਚਿਤ ਕੇ ਨਿਤ ਦਹਿਤੈ।
 ਰਾਤ ਦੁਘਟਕਾ^੩ ਤੇ ਸਭਿ ਜਾਗੇ।
 ਨੌਬਤ ਬਜਨਿ ਲਗੀ ਦਰ ਆਗੇ ॥੨੨॥
 ਸੁਜਸੁ ਕਬਿੱਤਨ ਭਾਟ ਉਚਾਰੈਂ।
 ਖਰੇ ਨਕੀਬ ਅਵਾਜ਼ ਪੁਕਾਰੈਂ।
 ਗਨ ਬਿਹੰਗ ਤਰੁਵਰੁ ਪਰ ਬੋਲੈਂ।
 ਚੱਕ੍ਰਵਾਕ ਮਿਲਿ ਜੁਗਮ^੪ ਕਲੋਲੈਂ ॥੨੩॥
 ਕਲਗੀਧਰ ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਵਾਨ।
 ਜਾਗੇ ਠਾਨਯੋਂ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ।
 ਬਿਰ ਆਸਨ ਪਰ ਮੁੱਦ੍ਰਤਿ ਨੈਨ।
 ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਕੋ ਆਨੰਦ ਲੈਨ ॥੨੪॥
 ਆਸਾ ਵਾਰ ਭੋਗ ਜਬਿ ਪਾਯੋ।
 ਸੁਨਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਤਬਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।
 ਜਬਿ ਤੇ ਹੋਇ ਤਰਨਿੰਦੁ ਪਰਕਾਸ਼ਾ^੫।
 ਪਹਿਰਨਿ ਬਾਸ^੬ ਲਜਾਇ ਗਨ ਦਾਸਾ ॥੨੫॥
 ਚੀਰ ਸਰੀਰ ਧੀਰ ਗੁਰ ਧਰੇ^੭।
 ਅਲੰਕਾਰ ਸਭਿ ਪਹਿਰਨਿ ਕਰੇ।
 ਦਿਵਸ ਚਢੇ ਬਡ ਫਰਸ਼ ਕਰਾਵਾ।
 ਸੁੰਦਰ ਆਸਨ ਬਹੁਰ ਡਸਾਵਾ^੮ ॥੨੬॥

^੧ਚਰਨ ਕਵਲਾਂ ਵਿਚ।^੨ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦ ਕੰਨੀਂ ਸੁਣੀਵੇ ਉਥੇ ਟਿਕਦੇ ਹਨ।^੩ਚਿੱਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੋਹ ਨੂੰ ਨਿਤ ਸਾੜਦੇ ਹਨ (ਅ) ਮੋਹ ਤੇ ਮਾਨ।^੪ਦੋ ਘੜੀ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੇ।^੫ਚਕਵੀ ਚਕਵਾ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲਕੇ।^੬ਸੂਰਜ।^੭ਪਾ:-ਹੋਯਸਿ ਤਰਨਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਕਾਸ਼।^੮(ਦੋ) ਬਸਤ੍ਰ।^੯ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਨੇ।^{੧੦}ਪਾ:-ਪਰ ਬਿਛਵਾਵਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬੈਠੇ ਜਾਇ।
 ਸੁਧਿ ਕੇ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਨਰ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁ ਮਾਤੁਲ ਆਯੋ।
 ਪੰਚਹੁੰ ਭ੍ਰਾਤ ਆਇ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ॥੨੭॥
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਕਰਹਿੰ ਸਭਿ ਬੰਦਨ।
 ਸੂਰਜਮਲ ਕੇ ਨੰਦ ਕਿ ਨੰਦਨੀ।
 ਰਾਇ ਗੁਲਾਬ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮੂ।
 ਬਿਰੇ ਸਭਾ ਸਭਿ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਨਾਮੂ ॥੨੮॥
 ਸਭਾ ਸੁਧਰਮਾ^੩ ਕੇ ਸਮ ਲਾਗੀ।
 ਬਿੰਦ ਦੇਵਤਾ ਸਭਿ ਅਨੁਰਾਗੀ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਮਨਿੰਦ ਗੁਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ।
 ਜਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਹਰਿ ਅਘ ਰੁਰੂ^੪ ॥੨੯॥
 ਬੇਦੀ ਬਿੰਦ ਸੁ ਤੇਹਣ ਆਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਅੰਸ਼ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਚਾਰੂ ਚੌਰ ਢੁਰਤਿ ਛਥਿ ਪਾਵੈ।
 ਮਨਹੁੰ ਮਰਾਲ ਉਡਤਿ ਨਿਯਰਾਵੈ^੫ ॥੩੦॥
 ਕਲਗੀ ਕੇ ਮੁਕਤਾ ਗੁਛ ਹੇਰਿ।
 ਆਵਤਿ, ਡਰਤਿ ਨ ਕਰਤੇ ਨੇਰਾ^{*}।
 ਕੰਚਨ ਦੰਡ ਲਿਏ ਨਰ ਖਰੇ।
 ਸੂਰਜ ਮੁਖੀ ਹਾਥ ਮੋ ਧਰੇ ॥੩੧॥
 ਕਰਤਿ ਬਾਰਤਾਲਾਪ ਅਨੰਦਤਿ।
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਤੇ ਸਿਖ ਬੰਦਤਿ।
 ਇਤਨੇ ਬਿਖੈ ਬਨਿਕ ਇਕ ਆਯੋ।
 ਮਹਤ ਪੁਕਾਰਤਿ ਸਭਿਨੀ ਸੁਨਾਯੋ ॥੩੨॥
 ‘ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਥਾਤੀ ਇਕ ਮੌਰੀ।
 ਪਰਿਓ ਚੋਰ ਅਚਾਨਕ ਚੋਰੀ।

^੧ਨੰਦ ਦੇ ਨੰਦਨ ਭਾਵ ਪੋੜੇ।

^੨ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਸਭਾ।

^੩ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਰੂਪ ਸੇਰ ਤੋਂ ਪਾਪ ਮ੍ਰਿਗਾਂ (ਵਾਂਕ ਨੱਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) [ਰੁਰੂ = ਮ੍ਰਿਗ] (ਅ) (ਰੌਰਵ =) ਨਰਕ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ (ਅਘ =) ਪਾਪ (ਹਰਿ =) ਹਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਉੱਡਕੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

^੫ਆਂਵਦਾ ਹੈ ਪਰ ਡਰ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

*ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ।

ਮੂਲ ਪੰਚ ਸੈ ਘਰ ਤੇ ਆਨੇ।
 ਇਹਾਂ ਲਾਭ ਮੁੜ ਭਯੋ ਮਹਾਨੇ ॥੩੩॥
 ਹੁਤੀ ਸਾਤ ਸੈ ਕੀ ਸਭਿ ਥੈਲੀ।
 ਤਸਕਰ ਲੇ ਗਮਨਯੋਂ ਕਿਤ ਗੈਲੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਗੁਰੂ ! ਦੁਹਾਈ।
 ਬਨੋਂ ਫਕੀਰ ਜਿ ਨਾ ਅਬਿ ਪਾਈ ॥੩੪॥
 ਪੂੰਜੀ ਸਰਬ ਹੁਤੀ ਇਹ ਮੌਰੀ।
 ਗੁਜਰ ਕੁਟੰਬ ਗੁਜਾਰਤਿ ਥੋਰੀ।
 ਨਹੀਂ ਅਲੰਬ ਅਪਰ ਮਮ ਕੋਈ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਨਿਕਟ ਜੀਵਕਾ ਹੋਈ ॥੩੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 ਚਲਿ ਆਏ ਸਭਿ ਕਰੀ ਨ ਦੇਰਾ।
 ਲੈਨ ਲਾਭ ਤੋਂ ਰਹਯੋ ਕਿਥਾਈ।
 ਅਗਲੀ ਪੂੰਜੀ ਆਨਿ ਗਵਾਈ ॥੩੬॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ! ਤੁਮਰੇ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਹੋਤਿ ਭਯੋ ਨੁਕਸਾਨ ਮਹਾਂ ਹੀ।
 ਤੁਮ ਬਿਨ ਕਿਸ ਢਿਗ ਕਰੈਂ ਪੁਕਾਰਾ।
 ਹਤਯੋ ਗਯੋ ਮੈਂ, ਧਨ ਥੈ ਸਾਰਾ ॥੩੭॥
 ਰਾਵਰਿ ਹੋ ਸਮਰਥ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।
 ਨਹਿੰ ਜੀਵਨ ਮਮ ਕਿਮ ਬਿਨ ਥਾਤੀ।
 ਸਭਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਤੁਮ ਕੋ ਜਾਨਾ।
 ਬਿਨ ਬਿਲੰਬ ਹਮ ਆਵਨਿ ਠਾਨਾ ॥੩੮॥
 ਸਗਰੇ ਘਰ ਗਮਨੇ ਹਰਖਾਏ।
 ਮੈਂ ਸੰਕਟ ਜੁਤਿ ਜਾਉਂ ਕਿਥਾਂਏ।
 ਮਰੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜੀ ਤੁਮਰੇ ਪੌਰ।
 ਧਨ ਬਿਹੀਨ ਮੁੜ ਅਪਰ ਨ ਠੌਰ' ॥੩੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਵਿਸ਼ੇਖਾ।
 ਦੁਖ ਤੇ ਬਨੀਆ ਬਜਾਕੁਲ ਦੇਖਾ।
 -ਹਮਰੇ ਹਿਤ ਏ ਸਭਿ ਚਲਿ ਆਏ।

^੧ਕਿਸੇ ਰਸਤੇ।

^੨ਕੁਟੰਬ ਦੀ ਗੁਜਰਾਨ (ਏਸੇ) ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਸਾਂ।

^੩ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ (ਮੇਰੀ) ਜੀਵਕਾ ਹੋਵੇ।

ਨਿਜ ਨਿਜ ਧਨ ਲੇ ਕਰਿ ਸਮੁਦਾਏ ॥੪੦॥
 ਜੁਗ ਲੋਕਨਿ ਕੇ ਸੁਖ ਕੋ ਚਾਹਤਿ।
 ਹਮਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੇਤੁ ਉਮਾਹਤਿ।
 ਬਿਘਨ ਪਰਹਿ ਜੇ ਸੰਕਟ ਲਹੈਂ।
 ਤੌ ਆਵਨ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੀ ਕਹੈਂ- ॥੪੧॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਸੁਨਤਿ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਉਚ ਉਚਾਰਾ।
 'ਮਤ ਰੁਦਨਹੁ ਰੇ ਬਨਿਕ ਸਿਆਨੇ !
 ਤੋਰ ਦਰਬ ਕੋ ਦੇਹਿਂ ਨ ਜਾਨੇ ॥੪੨॥
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਛਿਗ ਜੇ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂ^੧।
 ਤੌ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮਹਿਂ ਕਿਮਹੁਂ ਬਚਾਵੈਂ।
 ਦੇਨਿ ਅਨੰਦ ਕੇ ਹੇਤੁ ਹਕਾਰੇ।
 ਜੇ ਘਰ^{*} ਪਹੁੰਚਹੁ ਹੋਹੁ ਦੁਖਾਰੇ ॥੪੩॥
 ਤੌ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਫਲ ਕਜਾ ਭਯੋ।
 ਜੇ ਨ ਹਰਖ ਕਰਿ ਨਿਜ ਘਰ ਗਯੋ।'
 ਇਕ ਦਿਸ਼ਿ ਖਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਹੇਰੇ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਸੁਨਤਿ ਕਹਯੋ ਤਿਸ ਬੇਰੇ ॥੪੪॥
 'ਅਮੁਕ ਸਦਨ ਹੈ ਤਸਕਰ ਕੇਰਾ।
 ਥਾਤੀ ਧਰੀ ਜਾਇ ਲਿਹੁ ਹੇਰਾ।
 ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਿ ਦਿਵਾਰ ਮਹਿਂ ਤਾਕੀ।
 ਔਚਕ ਜਾਇ ਨਿਕਾਸਹੁ ਵਾਕੀ^੨ ॥੪੫॥
 ਦਿਹੁ ਮੁਸ਼ਕੈਂ ਗਹਿ ਤਰਜੋ^੩ ਤਾਂਹੀ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਚਲਿ ਆਵਹੁ ਹਮ ਪਾਹੀ।'
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇਸੁ ਗਮਨੇ ਧਾਇ।
 ਦਸਕ ਢਲੈਤ^੪ ਪਹੂੰਚੇ ਜਾਇ ॥੪੬॥
 ਔਚਕ ਸਦਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਨਿ ਕੀਨਾ।
 ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਦੂਾਰ ਦ੍ਰਿਗ ਕੀਨਾ।
 ਪਿਖਿ ਤਾਕੀ ਕੋ ਖੋਲਿ ਕਿਵਾਰਾ।

^੧ਭਾਵ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਿਆਂ ਜੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਦੁਖ ਪਾਵੇ ਤਾਂ.....।

^{*}ਪਾ:-ਕਰਿ।

^੨ਉਸ (ਤਾਕੀ) ਵਿਚੋਂ।

^੩ਤਾੜਨਾ ਕਰੋ।

^੪ਸਿਪਾਹੀ।

ਧਰਯੋ ਦਰਬ ਤਤਕਾਲ ਨਿਕਾਰਾ ॥੪੭॥
 ਤਸਕਰ ਬੈਠਯੋ ਸੋ ਗਹਿ ਲਿਯੋ।
 ਦ੍ਰਿੜੁ ਮੁਸ਼ਕੈਂ ਦੇ ਤਰਜਨ ਕਿਯੋ^੧।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਮਹਿੰਮਾ ਤੈਂ ਨ ਲਖੀ ਗੁਰ ਸੂਅਮੀ ॥੪੮॥
 ਤਿਨ ਤੇ ਰਾਖਹਿੰ ਕਹਾਂ ਦੁਰਾਏ।
 ਜੇ ਮਨ ਕੀ ਗਤਿ ਦੇਤਿ ਬਤਾਏ।’
 ਲੇ ਕਰਿ ਧਨ ਅਰੁ ਤਸਕਰ ਤਬੈ।
 ਗਮਨੇ ਨਰ ਹੇਰਤਿ ਭੇ ਸਭੈ ॥੪੯॥
 ਮਾਰਤਿ ਪਨਹੀ^੨ ਸਭਿਨਿ ਦਿਖਾਵੈਂ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਬਿਦਤ ਬਤਾਵੈਂ।
 ਗਰੀ ਬਜਾਰਨਿ ਮੈਂ ਗਮਨੰਤੇ।
 ਗਨ ਬਾਲਿਕ ਭੇ ਸੰਗ ਦਿਖੰਤੇ ॥੫੦॥
 ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੇਰਤਿ ਬਿਸਮਾਏ।
 ‘ਧਰਯੋ ਦਰਬ ਗੁਰ ਦਯੋ ਬਤਾਏ।’
 ਗੁਰ ਸਮੀਪ ਲੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਈ।
 ਸਭਾ ਦੇਖਿ ਸਗਰੀ ਬਿਸਮਾਈ ॥੫੧॥
 ਅਤਿਸੈ ਸ਼ਕਤਿਵੰਤ ਗੁਰ ਜਾਨੇ।
 ਬੈਠੇ ਬੇਦੀ ਆਦਿ ਜਿ ਸਜਾਨੇ।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਰੇ।
 ਮਾਨਵ ਅਪਰ ਅਨੇਕ ਨਿਹਾਰੇਂ ॥੫੨॥
 ਤਬਿ ਕਲਗੀਧਰ ਬਾਕ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਮੂਢ ਮਹਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਮਾਯੋ।
 ਫਾਸੀ ਦੇਨਿ ਸਜਾਇ ਇਸੀ ਕੀ।
 ਹੈ ਉਤਸਵ ਸ਼ਾਦੀ ਬਿਧਿ ਨੀਕੀ ॥੫੩॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਇਸ ਕੌਂ ਕਰੋ ਖਲਾਸੀ।
 ਬਹੁਰ ਕਰੈ ਕੋ, ਦੈ ਹੈਂ ਫਾਸੀ।
 ਗਿਨ ਕਰਿ ਸੌਂਪਹੁੰ ਬਨਿਕ ਸੁ ਥਾਤੀ।
 ਲੇ ਨਿਜ ਧਨ ਹੁਇ ਸੀਤਲ ਛਾਤੀ’ ॥੫੪॥
 ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪਾਇ ਸਿਪਾਹੀ।

^੧ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ।^੨ਜੁੱਤੀਆਂ।

ਧਨ ਗਿਨ ਕਰਿ ਦੀਨੋ ਤਿਸ ਪਾਹੀ।
 ਤਸਕਰ ਛੋਰਯੋ ਨਗਰ ਨਿਕਾਰਯੋ।
 ਬਹੁਰ ਨ ਅਸ ਕੁਕਰਮ ਕਿਨ ਧਾਰਯੋ ॥੫੫॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਬਜਾਹ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ
 ਖੋੜਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੬॥

[੧੭. [ਮੇਲਾ ਵਿਦਾ। ਸਤਲੁਜ ਵਿਚ ਤਰਨਾ, ਗੁਲਾਬ ਰਾਈ]]

੧੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੜਕਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੧੮

ਦੋਹਰਾ: ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਲੀਲਾ ਕਰਤਿ, ਚੋਰ ਜਾਰ ਬਟਪਾਰ।

ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਚਿੰਤਾ ਭਈ ਕਰਹਿੰ ਖੌਸੜੇ^੧ ਮਾਰ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਨਿੜੈ ਬਨਿਕ ਠਾਨਤਿ ਬਿਵਹਾਰਾ।

ਗਹਯੋ ਚੋਰ ਤੇ ਅਚਰਜ ਧਾਰਾ।

ਸੂਨੀ ਵਸਤੁ ਰਹੈ ਕਿਸ ਥਾਈਂ।

ਨਹਿੰ ਕੋ ਸਕੈ ਹਾਥ ਕੋ ਪਾਈ ॥੨॥

ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਗੁਰ ਕੇ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈਂ।

ਬਸੇ ਬਨਿਕ ਧਰਿ ਆਨੰਦ ਉਰ ਮੈਂ।

ਖਾਟਯੋ ਲਾਭ ਜਿਤਿਕ ਬਿਵਹਾਰੂ।

ਉਤਸਵ ਜੁਤਿ ਗੁਰ ਦਰਸ ਨਿਹਾਰੂ^੨ ॥੩॥

ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਸਸੁਰ ਅਨੰਦਯੋ।

ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਸਹਿਤ ਆਨਿੰ ਕਰ ਬੰਦਯੋ।

‘ਮਹਾਰਾਜ ! ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਭਯੋ।

ਰਿਦੇ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਯੋ ॥੪॥

ਅਬਿ ਚਾਹਤਿ ਸਭਿ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰਾ।

ਆਪ ਆਪਨੀ ਕਰਤਿ ਸੰਭਾਰਾ।’

ਸੁਨਿ ਦਯੋ ਹੁਕਮ ‘ਸਭੈ ਤੁਮ ਜਾਵਹੁ।

ਸਿਮਰਹੁ ਸੱਤਿਨਾਮ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ’ ॥੫॥

ਲਵਪੁਰਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਸੁਨਿ ਸਾਰੀ।

ਵਸਤੁ ਸੰਭਾਰਿ ਕਰੀ ਨਿਜ ਤਜਾਰੀ।

ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਪੰਥ ਪਧਾਰੇ।

ਤਿਮ ਰੋਪਰ ਸੀਰੰਦ ਸਿਧਾਰੇ ॥੬॥

ਪੁਰਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਗਏ ਚਲਿ ਕੇਈ।

ਕਰਹਿੰ ਬਾਰਤਾ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਤੇਈ।

ਬਾਰਿ ਨਿਕਾਸਨ, ਤਸਕਰ ਗਹਯੋ^੩।

ਬਜਾਹ ਸੁ ਕੌੜਕ ਜੈਸੇ ਲਹਯੋ ॥੭॥

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਅਪਰ ਸਿੱਖ ਹਰਖਾਇਂ।

^੧ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ।

^੨ਦੇਖਿਆ।

^੩ਜਲ ਦਾ ਕੱਢਣਾ, ਚੋਰ ਦਾ ਫੜਨਾ।

‘ਗੁਰ ਤੇ ਕੁਛ ਅਚਰਜ ਨਹਿੰ ਪਾਇ।
 ਚਹੈਂ ਸੁ ਕਰੈਂ ਸ਼ਕਤਿ ਸਭਿ ਧਾਰੀ।
 ਨਹਿੰ ਕੁਛ ਅਟਕਹਿ ਜਿਨਹੁਂ ਅਗਾਰੀ’ ॥੮॥
 ਪੁਰਿ ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਘਰ ਘਰ ਮੈਂ।
 ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ ਹਰਖ ਧਰਿ ਉਰ ਮੈਂ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਦਰਬ ਸਰਬ ਬੇਦੀਨੀ।
 ਬਿਦਾ ਕਰੇ ਪਗ ਮਗ ਮਹਿੰ ਦੀਨਿ ॥੯॥
 ਪੁਨ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਗਦਿ ਕੁਲ ਕੇ ਜੋਈ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਲੇ ਗਮਨੇ ਤੇਈ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀ ਅੰਸ਼।
 ਉੱਜਲ ਮਤਿ ਜਿਨ ਹੁਇ ਜਿਮ ਹੰਸ ॥੧੦॥
 ਸਾਦਰ ਦੇਤਿ ਬਿਸਰਜਨ ਕੀਨੇ।
 ਬਜਾਹ ਸਰਾਹਤਿ ਚਲੇ ਪ੍ਰਬੀਨੇ।
 ਮਾਝੇ ਦੇਸ਼ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਰੀ।
 ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਕੋ ਕਰਹਿੰ ਅਗਾਰੀ ॥੧੧॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।
 ‘ਪ੍ਰ੍ਭੂ ਜੀ! ਕਰਹੁ ਖੁਸ਼ੀ, ਹਮ ਤਜਾਰੀ।’
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਸਭਿ ਕੋ ਤਬਿ ਦੀਨੇ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਲੇ ਸਿਰ ਧਰਿ ਲੀਨੇ ॥੧੨॥
 ਸੁਜਸੁ ਉਚਾਰਤਿ ਗਮਨੇ ਦੇਸ਼।
 ‘ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਜਿਨ ਚਲਤਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।’
 ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਜੇ ਅਨਿਕ ਮਸੰਦਾ।
 ਸੰਗ ਸੰਗਤਾਂ ਜਿਨਹੁਂ ਬਿਲੰਦ ॥੧੩॥
 ਸੋ ਸਭਿ ਸਿਰੇਪਾਉ ਕੋ ਲੈ ਕੇ।
 ਗਮਨੇ ਨਿਜ ਦੇਸ਼ਨਿ ਹਰਖੈ ਕੈ।
 ਲੰਮੇ, ਘੋਪ ਜਿ ਧੰਨੀ^੨ ਆਇ।
 ਕਾਬਲ ਨਰ ਪਸ਼ੋਂਰ ਅਹਿਲਾਦ ॥੧੪॥
 ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ, ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ।
 ਸੰਗਤਿ ਆਵਤਿ ਜਾਤਿ ਹਜ਼ਾਰਾ।
 ਨਗਰ ਤੁਲੰਬਾ ਅਰੁ ਮੁਲਤਾਨ।

^੧ਬੇਦੀਆਂ ਨੂੰ।^੨ਲਹਿੰਦਾ, ਧੰਨੀ ਤੇ ਘੋਪ।

ਨਿਕਟਿ ਦੂਰ ਗਿਨੀਅਹਿ ਕਿਤ ਆਨ ॥੧੫॥
 ਪੂਰਬ ਦੇਸ਼ ਕਾਮਰੂ ਆਦਿ।
 ਢਾਕਾ, ਕਾਸ਼ੀ, ਫਰਕਾਵਾਦ^੧।
 ਪਟਣਾਪੁਰਿ, ਮਖਸੂਦਾਵਾਦ^੨।
 ਪੁਰਿਬੁਰਹਾਨ^੩ ਅਕਬਰਾਬਾਦ^੪ ॥੧੬॥
 ਦੱਖਣ ਮਹਿੰ ਉਜੈਨਪੁਰਿ ਰਹੈਂ।
 ਬਹੁਰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨਗਰ ਹੈ।
 ਸਭਿ ਪੁਰਿ ਤੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵੈ ॥੧੭॥
 ਇਮ ਚਹੁੰ ਚੱਕਨਿ ਸੁਜਸੁ ਪਸਾਰਾ।
 ਚਲੇ ਆਇਂ ਗੁਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰਾ।
 ਅਨਗਨ ਧਨ ਕੋ ਅਰਪਨ ਕਰੈਂ।
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਸੁਖ ਇੱਛਾ ਧਰੈਂ ॥੧੮॥
 ਜੇਸ਼ਟ ਮਾਸ ਬੀਤ ਕਰਿ ਗਯੋ।
 ਮੰਗਲ ਸਹਿਤ ਬਜਾਹ ਸਭਿ ਭਯੋ।
 ਰੁਤ ਗ੍ਰੀਖਮ ਤੇ ਤਪਤ ਬਿਸ਼ਾਲਾ।
 ਸਤੱਦ੍ਰਵ ਤੀਰ ਪਹੂੰਚਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥੧੯॥
 ਹਿਤ ਜਲ ਕੇਲ ਉਤਾਰੇ ਚੀਰਾ।
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਨਿ ਨੀਰ ਗਹੀਰਾ।
 ਤਰਹਿੰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਲੋਲਹਿੰ।
 ਇਤ ਉਤ ਧਾਇ ਧਾਇ ਕਰਿ ਡੋਲਹਿੰ ॥੨੦॥
 ਪੰਚਹੁੰ ਬੀਰ ਸੰਗ ਹੀ ਖੇਲਹਿੰ।
 ਹਾਥਨਿ ਸਾਥ ਕਿਲਾਲ^੫ ਧਕੇਲਹਿੰ।
 ਸੂਰਜ ਮਲ ਕੇ ਪੌਤਰੇ ਦੋਈ।
 ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਹਿੰ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਸੋਈ ॥੨੧॥
 ਕੁਲ ਭੱਲਜਨਿ ਕੇ ਬਾਲਿਕ ਕੇਈ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਬਯ ਸਮਾਨ ਹੈਂ ਜੇਈ।
 ਦਯਾਰਾਮ ਪ੍ਰੋਹਤ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।

^੧ਫਰਕਾਵਾਦ।^੨ਮਕਸੂਦਾਵਾਦ ਬੰਗਲਾ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਇਸੇ ਨੂੰ ਮੁਰਸ਼ਦਾਬਾਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।^੩ਬੁਰਹਾਨ ਪੁਰ ਤਾਪਤੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈ।^੪ਆਗਰੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਹੈ।^੫ਜਲ।

ਆਰਬਲਾ ਮਹਿੰ ਅਹੈ ਬਡੇਰਾ ॥੨੨॥
 ਕਿਤਿਕ ਮਸੰਦਨਿ ਕੇ ਸੁਤ ਅਹੈਂ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਸੰਗ ਰਹੈਂ।
 ਜਲ ਮਹਿੰ ਸਭਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜਬਿ ਹੋਏ।
 ਗਿਨ ਗਿਨ ਕੈ ਕੀਨਸਿ ਦਿਸ਼ਾ ਦੋਏ^੧ ॥੨੩॥
 ਛੀਟਨਿ ਸੰਗ ਜੰਗ ਕੋ ਕਰੈਂ।
 ਕੋ ਭਾਜੈ ਕੋ ਬਲ ਕਰਿ ਥਿਰੈ।
 ਕਰਜੇ ਗੁਲਾਬ ਰਾਇ ਦਿਸ਼ਾ ਏਕ।
 ਦਿਸ਼ਾ ਦੂਜੀ ਹੁਇ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੨੪॥
 ਇਮ ਬਦ ਕਰਿ^੨ ਇਕ ਕੇ ਇਕ ਸਾਬ।
 ਧਿਰਾਂ ਬਨਾਈ ਦੈ ਗੁਰ ਨਾਬ।
 ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਹੈ ਸਨਮੁਖ ਖਰੇ।
 ਬਲ ਕਰਿ ਸਭਿ ਛੀਟਨਿ ਤੇ ਭਿਰੇ ॥੨੫॥
 ਸਮੁਖ ਛੀਟ ਹਾਥਨਿ ਤੇ ਮਾਰਹਿ।
 ਪੁਨਹਿ ਧਕੇਲਹਿ ਹਾਥ ਉਭਾਰਹਿ।
 ਪੁਨ ਹਟਿ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਬਜਾਕੁਲ ਕਰੈਂ।
 ਨਹਿੰ ਨ ਬਿਲੋਚਨਿ ਉਘਰਨਿ ਪਰੈਂ ॥੨੬॥
 ਮੁੱਦ੍ਰਤ^੩ ਹੀ ਜਲ ਬਲ ਤੇ ਰੇਲੈ^੪।
 ਸਮੁਖ ਖਰੇ ਤੇ ਛੀਟ ਧਕੇਲੈਂ।
 ਕੋ ਬਜਾਕੁਲ ਹੈ ਭਾਜਿ ਸਿਧਾਵੈਂ।
 ਕਿਹ ਰੋਕਹਿੰ ਸੋ ਜਾਨਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥੨੭॥
 ਦੈ ਘਟਿਕਾ ਲਗਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜ਼ੋਰ।
 ਛੀਟਨਿ ਸੰਗ ਭਿਰੇ ਜੁਗ ਓਰ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਲ ਕਰਿ ਫੇਰ।
 ਲਿਯੋ ਗੁਲਾਬ ਰਾਇ ਕੋ ਘੇਰ ॥੨੮॥
 ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਉਘਰਨਿ ਕੋ ਪਾਵੈਂ।
 ਸ਼ਾਸ ਨਾਸਕਾ ਆਇ ਨ ਜਾਵੈ।
 ਨੀਠ ਨੀਠ ਲੈ ਬਿਹਬਲ ਹੋਵਾ।

^੧ਦੋ ਧੜੇ ਬਣਾ ਲਏ।^੨ਮਿਥ ਕੇ।^੩(ਅਖੀ) ਮੀਟਿਆਂ ਹੀ।^੪ਧਕੇਲਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰ ਕੇ ਸਮੁਖ ਨ ਜਾਇ ਖਰੋਵਾ ॥੨੯॥
 ਭਾਜਿ ਚਲਜੇ ਜਲ ਤਜਿ ਕੈ ਫੇਰ।
 ਗਯੋ ਨਿਕਸਿ ਘੇਰਜੋ ਬਹੁ ਬੇਰ।
 ਜਾਜਮ^੧ ਪਰ ਪਟ ਸਭਿ ਕੇ ਪਰੇ।
 ਪਾਗ ਬੰਧੀ ਜਜੋਂ ਕੀ ਤਜੋਂ ਕਰੇ ॥੩੦॥
 ਨਿਕਸਿ ਗੁਲਾਬਰਾਇ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਜਲ ਅਂਖਨਿ ਮਹਿੰ, ਭਯੋ ਬਿਹਾਲਾ।
 ਜਲ ਤੇ ਨਿਕਸਿ ਧਾਇ ਕਰਿ ਆਇ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੀ ਲਈ ਪਾਗ ਉਠਾਇ ॥੩੧॥
 ਨਿਜ ਸਿਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਦੌਰਨਿ ਕਰਜੋ।
 ਤਬਿ ਸੰਗੋ ਤਹਿ ਜਾਤ ਨਿਹਰਜੋ।
 ਗਹਿਬੇ ਧਯੋ ਉਚ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਸਿਰ ਪਰ ਤੁਵ ਗੁਰ ਕੀ ਦਸਤਾਰਾ ॥੩੨॥
 ਅਪਨੀ ਲਿਹੁ ਪਛਾਨਿ ਕੈ ਆਇ।
 ਮਤਿ ਬਿਰ ਰਹੀ ਨ, ਜਲ ਬਿਚਲਾਇ।’
 ਸੁਨਤਿ ਡਰਜੋ ਪੁਨ ਹਟਿ ਕਰਿ ਆਵਾ।
 ਜਹਿੰ ਸਭਿਹਿਨਿ ਪਟ ਬਿੰਦ ਧਰਾਵਾ ॥੩੩॥
 ਅਪਨੀ ਪਰੀਆ ਕੀਨਿ ਚਿਨਾਰੀ।
 ਚਾਹਤਿ ਸਿਰ ਕੀ ਧੱਤੋਂ ਉਤਾਰੀ।
 ਜਬਹਿ ਸੀਸ ਕੋ ਹਾਥ ਚਲਾਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਨੇ ਦਰਸਾਯੋ ॥੩੪॥
 ਕਰਯੋ ਬਾਕ ‘ਅਬਿ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰੋ।
 ਇਹੀ ਪਾਗ ਨਿਜ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਰੋ।
 ਏਕ ਸਮੈਂ ਐਸੋ ਹੁਇ ਜਾਈ।
 ਤੂੰ ਪੈ ਹੈਂ ਪਗਿਯਾ ਗੁਰਿਆਈ^੨ ॥੩੫॥
 ਅਬਿ ਲਾਯਕ ਪਰੀਆ ਇਹ ਤੇਰੋ।
 ਕਬਹਿ ਦੇਹਿ ਪਦ ਤੋਹਿ ਉਚੇਰੋ।’
 ਤ੍ਰਾਸ ਕਰੇ ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੁਰ ਬੈਨ।
 ਦੇਖਿ ਅਨੁਚਿਤੀ, ਮਨ ਰਿਸ ਹੈ ਨੈ^੩ ॥੩੬॥

^੧ਭੇਕਿਆ ਹੋਇਆ ਬਸਤ੍ਰ ਹੇਠਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਦਾ।

^੨ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਪਗ।

^੩ਅਜੋਗ (ਗਲ) ਦੇਖਕੇ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ) ਮਨ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਅਪਰ ਮੰਗਾਈ।
 ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਕਰਹਿ ਸਮੁਦਾਈ।
 ‘ਭਲੋ ਭਜਾਯੋ ਬਿਰ ਨਹਿਂ ਰਹਯੋ।
 ਵਹਿਰ ਨਿਕਸਿ ਭੀ ਸੁਧਿ ਨ ਲਹਯੋ’ ॥੩੭॥
 ਜਬਹਿ ਗੁਰੂ ਆਨੰਦਪੁਰਿ ਤਜਾਗੋ।
 ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਜਾਨਿ ਕਹੁ ਲਾਗੋ।
 ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ।
 ਨਹਿਂ ਪੀਛੈ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਿਹਾਰੇ ॥੩੮॥
 ਤਬਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਸੂਨੀ ਜਾਨਿ।
 ਬਿਰਯੋ ਗੁਲਾਬਰਾਇ ਤਹਿਂ ਆਨਿ।
 ਹੋਲੀ ਦੀਪਮਾਲ ਕੋ ਮੇਲਾ।
 ਲਖਿ ਗੁਰਪੁਰਿ ਕੋ ਹੋਇ ਸਕੇਲਾ ॥੩੯॥
 ਤਬਿ ਮੰਜੀ ਕੋ ਬੈਠਹਿ ਲਾਇ।
 ਲੇਹਿ ਸੁ ਪੂਜਾ ਧਨ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਕੇਤਿਕ ਬਰਖ ਰਹਯੋ ਤਹਿਂ ਜੀਵਤਿ।
 ਸੰਗਤਿ ਮਹਿਂ ਗੁਰ ਆਪੇ ਬੀਵਤਿ ॥੪੦॥
 ਇਹ ਬਚ ਕਰਯੋ ਸਫਲ ਤਬਿ ਭਯੋ।
 ਉਰ ਅਹੰਕਾਰ ਅਧਿਕ ਹੁਏ ਗਯੋ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਠਨਿ ਕੋ ਜਹਿਂ ਥਾਨਾ।
 ਪੂਜਾ ਹਿਤ ਬੈਠਹਿ ਤਹਿਂ ਆਨਿ ॥੪੧॥
 ਇਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਾਧ ਤਹਿਂ ਤਜਾਗਾ^੧।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜਾਗਾ।
 ‘ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਿਤ ਕਰਤੇ ਰਹੀਅਹਿ।
 ਆਨ ਥਾਨ ਜੈਬੋ ਨਹਿਂ ਚਹੀਅਹਿ’ ॥੪੨॥
 ਰਹਤਿ ਹੁਤੋ ਸੋ ਤਿਸ ਹੀ ਥਾਨਿ।
 ਪਿਖਯੋ ਗੁਲਾਬਰਾਇ ਕੋ ਮਾਨ।
 ਜਬਿ ਗੁਰ ਥਲ ਪਰ ਬੈਠਯੋ ਜਾਇ।
 ਤਬਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਾਧ ਤਹਿਂ ਆਇ ॥੪੩॥
 ਮ੍ਰਿਦੁ ਬਾਕਨ ਤੇ ਕਹਿ ਸਮੁਝਯੋ।
 ‘ਕਰਨਿ ਅਜੋਗ ਨ ਤੁਹਿ ਬਨਿ ਆਯੋ।
 ਅਦਬ ਰਾਖਨੋ ਜਿਸ ਥਲ ਕੇਰਾ।

^੧ਛਡਿਆ ਸੀ (ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ)।

ਤਹਿੰ ਬੈਠੇ ਕਜਾ ਬਨਿਹਿ ਉਚੇਰਾ? ॥੪੪॥
 ਤੁਝ ਕੋ ਦੌਸ਼ ਲਗੈ ਇਹ ਭਾਰੇ।
 ਭਲੇ ਕਰਮ ਕੋ ਦੂਰ ਬਿਦਾਰੇ।
 ਕਜੋਂ ਅਪਰਾਧ ਬਿਸਾਲ ਕਮਾਵੈਂ।
 ਬੈਠਿ ਅਪਰ ਥਲ, ਲਿਹੁ ਧਨ ਆਵੈ' ॥੪੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਗੁਲਾਬਰਾਇ ਖਿੜਿ ਮਹਾਂ।
 ਬੋਲਯੋ 'ਤੂੰ ਜਾਨਤਿ ਹੈਂ ਕਹਾਂ।
 ਹੈਂ ਫਕੀਰ, ਜਾਨੈ ਸੁਧ ਸੋਈਂ।
 ਗੁਰੂਆਨਿ ਕੀ ਸੂਝਤਿ ਨਹਿੰ ਕੋਈ ॥੪੬॥
 ਤੁਟਹਿ ਘੁੰਘਟ ਕੋ ਮਤਿ ਤੇਰੋ^੧।
 ਹਮਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਕਜਾ ਕਰਿਹਹਿੰ ਤੇਰੋ।
 ਸੁਨਿ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕ੍ਰੋਧ ਉਰਿ ਧਾਰਾ।
 ਖਰੋ ਸਮੁਖ ਇਮ ਸ੍ਰਾਪ ਉਚਾਰਾ ॥੪੭॥
 'ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮਹਿੰ ਬੰਸ ਬਿਹੀਨਾ।
 ਰਹੈਂ ਨ ਕਜੋਂਹੂੰ ਮਰਿ ਹੁਇਂ ਛੀਨਾ।'
 ਦੇ ਕਰਿ ਸ੍ਰਾਪ ਸੁ ਕੀਨਿ ਅਨਾਦਰ।
 ਬਿੜੋ ਬਾਨ ਸ੍ਰੀ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ॥੪੮॥
 ਸ੍ਰਾਪ ਸਾਧ ਕੌ ਤਤਫਿਨ ਹੋਯੋ।
 ਲਾਭ ਮੂਲ ਕੋ ਸਭਿ ਹੀ ਖੋਯੋ^੨।
 ਭਯੋ ਬਿਨਾਸ਼, ਬਿਰਯੋ ਨਹਿੰ ਸੋਈ।
 ਗੁਰੂ ਬਾਕ ਸਫਲਯੋ ਇਮ ਹੋਈ^{*} ॥੪੯॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਰੁੱਤੇ 'ਜਲ ਕੇਲ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਸਪਤ ਦਸ਼ਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੨॥

^੧ਤੂੰ ਫਕੀਰ ਹੈਂ ਸੋ (ਫਕੀਰੀ) ਦੀ ਸਾਰ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ।

^੨ਤੇਰੇ ਮਤ ਦਾ ਘੁੰਘਟ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

^੩(ਗੁਲਾਬਰਾਇ ਨੇ) ਗੁਆ ਲੀਤਾ।

^{*}ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲ ਲਈ ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੨ ਅੰਸੂ ੩੫ ਅੰਕ ੮ ਤੋਂ ੪੨ ਤੱਕ।

੧੮. [ਸਿੱਖ ਰੀਛ]

੧੨ <<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਗ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>> **੧੯**

ਦੇਹਰਾ: ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਬੱਗਜ ਸਭਿ, ਧੀਰ, ਕ੍ਰਿਤਗਜ^੧ ਬਿਸਾਲ।
ਕਰਤਿ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਅਨੰਦ, ਦਰਸਹਿੰ ਦਰਸਨ ਜਾਲ^੨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇਕ ਗੁਰ ਸਰਬੱਗਜ।
ਸ਼ੋਭਤਿ ਬੈਠੇ ਹੁਤੇ ਕ੍ਰਿਤਗਜ।
ਈਖਦ^੩ ਸਿੱਖ ਪਾਸ ਪਰਵਾਰਤਿ।
ਚਹੂੰ ਓਰ ਚਾਮਰ ਬਰ ਢਾਰਤਿ^੪ ॥੨॥
ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਬੁੱਧਿ ਬਿਲੰਦਾ।
ਜਨ ਤਾਰਨਿ ਮਹਿੰ ਪੂਰਨ ਚੰਦਾ।
ਪਦਮਪੱਤ੍ਰ ਸੀ ਆਂਖ ਬਿਸਾਲੀ।
ਡੋਰੇ ਸਹਿਤ ਅੰਤ ਮਹਿੰ ਲਾਲੀ^੫ ॥੩॥
ਤੀਛਨ ਹੈਂ ਕਟਾਖਜ ਬਡ ਈਛਨ^੬।
ਚੰਚਲ ਜਨੁ ਖੰਜਨ ਦੇ ਸੀਛਨੰ।
ਮਹਾਂ ਉਦਾਰ ਮੁਕਤਿ ਲੋਂ ਦੇਤਿ।
ਹੇਰਤਿ ਦਾਸਨਿ ਦੁਖ ਹਰਿ ਲੇਤਿ ॥੪॥
ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਜਬਿ ਬੈਹਿ ਬਿਤਾਯੋ।
ਲੇ ਇਕ ਰੀਛ ਕਲੰਦਰ ਆਯੋ।
ਮਹਾਂਬਲੀ ਬਡ ਦੇਹ ਅਕਾਰਾ।
ਕੈਥੋਂ ਜਾਮਵੰਤ ਦੇਹ ਧਾਰਾ ॥੫॥
ਸਭਿ ਅੰਗਨਿ ਪਰ ਬਾਲ ਬਿਸਾਲਾ।
ਭੂਰ ਬਰਨ^੭ ਨਖ ਭੂਰ ਕਰਾਲਾ।
ਫੋਰਿ ਨਾਸਕਾ ਰੱਜੂ ਪਾਈ।
ਚਰਮ ਕਲੰਦਰ ਤਨ ਲਪਟਾਈ^੮ ॥੬॥
ਲਕੁਟੀ ਹਾਥ ਡਰਾਵਨਿ ਕਾਰਨ।

^੧(ਤੇ) ਕੀਤੇ (ਉਪਕਾਰ) ਨੂੰ ਜਾਣਣ ਵਾਲੇ।

^੨ਦਰਸਹਿ ਦਾਸ ਨਿਹਾਲ।

^੩ਬੋੜੇ ਜਿਹੇ।

^੪ਝੁੱਲਦਾ ਹੈ।

^੫ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਕੋਨੇ ਵਲ ਡੋਰੇ ਦੀ ਲਾਲੀ ਹੈ, (ਕਮਲ ਪੱਤੀ ਦੇ ਲਾਲ ਡੋਰੇ) ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

^੬ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ।

^੭ਮਾਨੋਂ ਮਮੋਲੇ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਸਿੱਖਿਆ।

^੮ਭੂਰਾ ਰੰਗਾ।

^੯ਤਨ ਨੂੰ ਕਲੰਦਰ ਨੇ ਚਮੜਾ ਲਪੇਟਿਆ ਹੈ।

ਜਬਹਿ ਦਿਖਾਇ ਕਰਹਿ ਭਭਕਾਰਨ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਲਗਯੋ ਦਿਖਾਵਨਿ ਤਿਹ ਬਲ ਭਾਰੀ ॥੨॥
 ਕੁਸਤੀ ਲਗੇ ਕਰਨਿ ਬਲ ਧਰੇ।
 ਕਬਿ ਉਪਰ ਹੋਵਹਿੰ ਕਬਿ ਤਰੇ।
 ਇਤ ਉਤ ਫਿਰਤ ਬੀਚ ਮੈਦਾਨ।
 ਬਡੇ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਕਰਤਿ ਭਯਾਨ ॥੯॥
 ਦੁਹਿ ਪਗ ਪਰ ਭਾਲਕੀ ਹੁਇ ਖਰੋ।
 ਆਪਸ ਬਿਖੈ ਅੰਕ ਲੈ ਭਰੋ^੧।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁ ਘੋਲ ਦਿਖਾਯੋ।
 ਸਿੱਖਜ ਬਿਲੋਕਤਿ ਕਹਤਿ ਸੁਨਾਯੋ ॥੧੦॥
 ‘ਇਸ ਭਾਲਕ ਕੋ ਬਡੇ ਅਕਾਰਾ।
 ਨਹਿੰ ਅਸ ਪੂਰਬ ਕਬਹਿ ਨਿਹਾਰਾ।’
 ਚਮਰਦਾਰ ਕੀਰਤੀਆ ਨਾਮ।
 ਠਾਂਢੋ ਚੌਰ ਕਰਤਿ ਅਭਿਰਾਮ ॥੧੦॥
 ਖੋੜਸ ਬਰਸ ਆਰਬਲ ਜਾਂਹਿ।
 ਭਾਲਕ ਪਿਖਤਿ ਹਰਖ ਉਰ ਮਾਂਹਿ।
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ ‘ਦੀਰਘ ਇਸ ਦੇਹਿ।
 ਕਿਮ ਗਹਿ ਲੀਨਸਿ ਇਹ ਦੁਖ ਦੇਹੋ^੨? ॥੧੧॥
 ਕੋ ਅਘ ਕਰਿ ਐਸੀ ਗਤਿ ਹੋਈ?
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨ ਲਖੈ ਨ ਕੋਈ।’
 ਸਭਿ ਸਿੱਖਨ ਮਹਿੰ ਕਰੁਨਾ ਸਾਗਰ।
 ਤਬਿ ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਕਹਯੋ ਉਜਾਗਰ ॥੧੨॥
 ‘ਭੋ ਕੀਰਤੀਆ! ਉਰ ਲਖਿ ਆਪ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਜਨਮ ਮਹਿੰ ਇਹ ਤੁਵ ਬਾਪ।
 ਅਘ ਬਡ, ਭਾਲਕ ਦੇਹ ਭਯੋ ਹੈ।
 ਗਹਯੋ ਇਨਹੁਂ ਕੇ ਬਸੀ ਬਿਯੋ ਹੈ’ ॥੧੩॥
 ਕੀਰਤੀਆ ਸਮੇਤ ਸਿਖ ਤਹੋ^੩।

^੧ਰਿੱਛ।^੨ਜੱਫੀ ਪਾਈ।^੩ਇਸ ਦੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ।^੪ਕੀਰਤੀਏ ਨੇ ਉਥੇ (ਹਾਜ਼ਰ) ਸਿੱਖਾਂ ਸਣੇ।

ਮਾਨਯੋ ਸੁਨਤਿ ਅਚੰਭਾ ਮਹਾਂ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਈ।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਇਹ ਕਹਾਂ ਅਲਾਈ? ॥੧੪॥
 ਪਿਤਾ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ ਸਦੀਵ।
 ਮਮ ਪਿਤ ਰਹਯੋ ਸੇਵ ਕਰਿ ਥੀਵੈ।
 ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰੰਤਾ।
 ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਹੁਇ ਸੋ ਬਰਤੰਤਾ ॥੧੫॥
 ਰਹਤਿ ਹਜ਼ੂਰ ਕਰਤਿ ਨਿਤ ਸੇਵਾ।
 ਨੌਮੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰਦੇਵਾ।
 ਕਰਯੋ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਕੋ ਕਲਜਾਨਾ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਸੇਵਤਿ ਰਹਯੋ ਮਹਾਨਾ ॥੧੬॥
 ਜੇ ਤਿਸ ਕੋ ਐਸੇ ਫਲ ਭਯੋ।
 ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਤੇ ਭਾਲਕ ਥਿਯੋ।
 ਤਿਸ ਗੁਰ ਕੇ ਸਪੂਤ ਹੋ ਆਪਾ।
 ਸੇਵਤਿ ਹੁਤੋ ਜਿਨਹੁਂ ਮਮ ਬਾਪ ॥੧੭॥
 ਸੋ ਭਾਲਕ ਤਨ ਭਾ ਇਮ ਭਨਯੋ।
 ਮੁੜ ਕੋ ਬੰਦਰ ਚਹੀਯਤਿ ਬਨਯੋ।
 ਰਾਵਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਫਲ ਐਸੇ।
 ਮਾਨੁਖ ਲਖਹਿਂ ਕਰਹਿਂ ਤਬਿ ਕੈਸੇ ॥੧੮॥
 ਉੱਤਮ ਪਦ ਮੁਕਤੀ ਲੋਂ ਜਾਇ।
 ਚਾਹਤਿ ਨਰ ਸੋ ਸੇਵਕ ਹੋਇ।
 ਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁਇ ਫਲ ਬਿਪ੍ਰੀਤ।
 ਨਹਿਂ ਸੇਵਹਿਂ ਤੁਮ ਕੋ ਡਰ ਚੀਤ ॥੧੯॥
 ਸਿੱਖਨ ਗਨ ਤੇ ਆਸ੍ਰੇ ਅਹੋ।
 ਕੋ ਕਾਰਨ ਭਾ? ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ! ਕਹੋ।
 ਸਿਖ ਗੁਰਦਾਸ ਨਾਮ ਇਸ ਕੇਰੈ।
 ਰਾਖਹੁ ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਲਾਜ ਘਨੇਰ ॥੨੦॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਰੁਨਾ ਕਰਹੁ ਸੁਨਾਵਹੁ।
 ਪੁਨਹਿਂ ਜੂਨਿ ਦੁਖ ਤੇ ਛੁਟਵਾਵਹੁ।
 ਆਸੈ ਸਭਿ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਅੱਗ ਨ।

^੧ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੀ।

^੨ਸਿੱਖ ਬੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾਮ ਬੀ ਇਸ (ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦਾ) ਗੁਰਦਾਸ ਸੀ।

ਤੁਮ ਬਿਨ ਸ੍ਰੇ਷਼ਟ ਪਾਇ ਕਿਤ ਠੌਰ ਨ' ॥੨੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬਿ ਸਰਬ ਸੁਨਾਈ।
 'ਤੋਹਿ ਪਿਤਾ ਇਮ ਜੂਨੀ ਪਾਈ।
 ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਆਯੋ ਗੁਰ ਪਾਸਾ।
 ਤੁਵ ਪਿਤ ਨੇ ਕਰਿ ਕੈ ਅਰਦਾਸਾ ॥੨੨॥
 ਬਰਤਾਵਨਿ ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਦੇਤੇ ਸਭਿ ਪਾਹੀ।
 ਗੁੜ ਲਾਦੇ ਗਡੇ ਮਹਿੰ ਕੋਈ।
 ਤਹਿੰ ਮਾਰਗ ਆਯੋ ਚਲਿ ਸੋਇ ॥੨੩॥
 ਗੁਰ ਉਤਰੇ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਕਾਨ।
 ਇਕ ਭੇਲੀ ਲੇ ਕਰਿ ਨਿਜ ਪਾਨ।
 ਧਰਿ ਆਗੈ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰੁ ਕਰਯੋ।
 ਨਮੋ ਕਰਤਿ ਅਵਨੀ ਸਿਰ ਧਰਯੋ ॥੨੪॥
 ਪੁਨ ਉਠਿ ਚਲਯੋ ਸੰਭਾਰਨਿ ਗਾਡੇ।
 ਮਾਰਗ ਚਲਿਤੇ ਆਇ ਜੁ ਛਾਡੇ^੧।
 ਤੁਵ ਪਿਤ ਤਬਿ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਰਤਾਵੈ।
 ਸੋ ਸਿਖ ਤਿਹ ਢਿਗ ਗਾ ਉਤਲਾਵੈ ॥੨੫॥
 ਧੂਰ ਪੰਥ ਕੀ ਜਿਸ ਪਰ ਪਰੀ।
 ਬਦਨ ਸ਼ਸ਼ਤ ਧੂਸਰ^੨ ਸਭਿ ਕਰੀ।
 ਬਸਤ੍ਰਨਿ ਪਰ ਜਿਸ ਕੇ ਰਜ ਛਾਈ।
 ਸਕਟ ਚੱਕ੍ਰ ਪਗ ਬਿਖਭ ਉਡਾਈ^੩ ॥੨੬॥
 ਤੋਹਿ ਪਿਤਾ ਤੇ ਜਾਚਨਿ ਕਰਯੋ।
 ਨਹੀਂ ਕਛੂ ਤਿਸ ਕੇ ਕਰ ਧਰਯੋ।
 ਪੁਨਹਿ ਨਿਕਟਿ ਹੁਇ ਮਾਂਗਯੋ ਕੁਨਕਾ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਗਾਢੋ ਸਿਦਕ ਸੁ ਮਨ ਕਾ ॥੨੭॥
 ਮੁਖ ਪਾਵਨ ਤੇ ਪਾਵਨ^੪ ਹੋਈ।
 ਉਤਕੰਠਤਿੰਦ੍ਵੇ ਯਾਂ ਤੇ ਬਹੁ ਸੋਈ।

^੧ਕੋਈ (ਸਿੱਖ)।

^੨(ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਰਾਹ ਤੁਰਦੇ ਛੱਡ ਆਯਾ ਸੀ।

^੩ਦਾੜ੍ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਵਰਗੀ।

^੪ਗੱਡੇ ਦੇ ਪਹੀਏ ਤੇ ਬੈਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੇ ਜੋ (ਧੂੜ) ਉਡਾਈ ਸੀ।

^੫ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

^੬ਕਾਹਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਤੁਵ ਪਿਤ ਨੇ ਕਰਿ ਕ੍ਰੋਧ ਘਨੇਰਾ।
 ਝਿਰਕਨ ਕੀਨਿ ਸਿੱਖ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥੨੮॥
 -ਰੀਛ ਬੇਸ ਕਰਿਕੇ ਮਤਿ ਮੂੜ੍ਹਾ।
 ਕਜੋਂ ਸਭਿ ਪਰ ਤੂੰ ਹੋਤਿ ਅਰੂੜ੍ਹਾ।
 ਪਰੇ ਰਹੋ ਠਾਂਢੋ, ਕਜੋਂ ਆਵਹਿ।
 ਬਹੁ ਬੋਲਤਿ ਕਜੋਂ ਰੌਰ ਮਚਾਵਹਿ- ॥੨੯॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਹੁਇ ਮਨ ਭੰਗ।
 ਅਵਨੀ ਹੇਰਤਿ ਬ੍ਰੀੜਾ^੧ ਸੰਗ।
 ਲਘੁ ਕਨ ਪਰਜੋ^੨ ਉਠਾਯੋ ਛਿਤ ਤੇ।
 ਆਨਨ ਮਹਿਂ ਪਾਯੋ ਗੁਰ ਹਿਤ ਤੇ ॥੩੦॥
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਤੁਵ ਪਿਤ ਕੋ ਦਿਯ ਸ੍ਰਾਪ ਉਚਰਿ ਕੈ।
 -ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਲੇਸ਼ ਨ ਤੋਹਿ।
 ਅਬਹਿ ਸਰੀਰ ਰੀਛ ਕੋ ਹੋਹਿ- ॥੩੧॥
 ਤੈਗਯੋ ਉਤਾਇਲ ਸਕਟੇ ਮਿਲਯੋ।
 ਕਰੇ ਸਾਥ, ਸੋ ਆਗੇ ਚਲਯੋ^੩।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਪਿਤ ਤੋਹਿ।
 ਬਯ ਪੂਰਨ ਤੇ ਮਿੜੁ ਬਸਿ ਹੋਹਿ ॥੩੨॥
 ਅਮੁਕੇ ਪਰਬਤ ਭਾਲਕ ਭਯੋ।
 ਹੁਤੋ ਅਲਘ ਹੀ ਇਨ ਗਹਿ ਲਯੋ।
 ਸਿਖ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪ ਨਿਫਲ ਕਜੋਂ ਜਾਏ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਚਿਤ ਗੁਰ ਚਰਨ ਟਿਕਾਏ^{*}⁺ ॥੩੩॥
 ਸੁਨਤਿ ਅਚੰਭੋ ਮਾਨਯੋਂ ਸਭਿਹੂੰ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਿਹ ਸੁਤ ਕਹਿ ਤਬਿ ਹੂੰ।

ੴ ਲੋਕਾ।

^੨(ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾ) ਨਿੱਕਾ ਕਿਣਕਾ ਪਿਆ ਸੀ।

^੩ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਗਿਆ ਤੇ ਗਡਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲਿਆ, (ਗੱਡੇ) ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅਗਾਂਹ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

*ਪਾ:-ਜਾਚਤਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸ਼ਰਧਾਏ।

⁺ਗਡੇ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ ਸਿਦਕਵਾਨ ‘ਧਯਾਨ ਸਿੱਧ’ ਸਿੱਖ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਏਕਾਗ੍ਰਤਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਸੀ ਤੇ ਵਾਕ ਸੱਤਾ ਏਕਾਗ੍ਰ ਚਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ। ‘ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਬਸਹਿ ਸਾਧ ਕੀ ਰਸਨਾ’। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ‘ਧਯਾਨ ਸਿੱਧ’ ਪੁਰਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਤਮੋਗੁਣੀ ਬਿੜੀ ਵਿਚ ਸੀ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਾਹਕ ਧਯਾਨ-ਲੀਨ ਸਿੱਖ ਦਾ ਮਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਦੂਸ਼ਨ ਕਮਾਇਆ। ਕਵਿ ਜੀ ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਇਹ ਜਪਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਚਿੰਤ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿੱਚ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਮਨ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਉਪਜਣ ਦੇਣਾ ਹੈ ਸੋ ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਂਦਾ।

‘ਰਾਵਰ ਭਨੀ ਬਾਤ ਸਭਿ ਨੀਕੀ।
 ਅਬਿ ਗਤਿ ਕਰੀਏ ਨਿਜ ਸਿਖ ਹੀ ਕੀ ॥੩੪॥
 ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੋ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਦੋਸ਼ ਅਨੇਕ ਬਿਦਾਰਨਿ ਹਾਰਾ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤੇ ਜੂਨ ਛੁਟਾਵੇ।
 ਅਬਿ ਉੱਤਮ ਗਤਿ ਕੋ ਪਹੁੰਚਾਵੇ’ ॥੩੫॥
 ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨੇ ਇਕ ਸਿਖ ਭੇਜਾ।
 ‘ਲੇਹੁ ਮੌਲ ਕੋ ਭਾਲਕ ਦੇ ਜਾ।’
 ਸੁਨਤਿ ਕਲੰਦਰ ਨੇ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
 ‘ਇਹ ਸਮ ਰੀਛ ਅਪਰ ਨਹਿਂ ਲਹਯੋ ॥੩੬॥
 ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਕਮਾਈ ਮੇਰੀ।
 ਲੇਹੁਂ ਪੁਰਿਨਿ^੧* ਤੇ ਭਿੱਛ ਘਨੇਰੀ।
 ਮੋਹਿ ਰਜਤਪਨ ਦੋ ਸੈ ਦੇਹੁ।
 ਤੌ ਭਾਲਕ ਕੋ ਰਾਵਰ ਲੇਹੁ’ ॥੩੭॥
 ‘ਏਤੇ ਹੀ ਦਿਹੁ’ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੈਂ।
 ਸੇਵਕ ਗਯੋ ਕੋਸ਼ ਜਹਿਂ ਅਹੈ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਗਯੋ ਦੇਨਿ ਤਿਸ ਪਾਹੀ।
 ਫਿਰੋ^੨ ਕਲੰਦਰ, ਲੇ ਤਬਿ ਨਾਂਹੀ ॥੩੮॥
 ‘ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਸੈ ਲੇਉਂ ਘਨੇਰੇ।’
 ਹਟ ਸਿਖ ਭਾਖਯੋ ਗੁਰੂ ਅਗੇਰੇ।
 ‘ਨਹਿਂ ਅਬਿ ਲੇਤਿ ਕਹੈ ਕੁਛ ਔੱਰਾ।
 ਕਰਯੋ ਮੌਲ ਨਹਿਂ ਮਾਨਹਿਂ ਬੌਰਾ’ ॥੩੯॥
 ਤਬਿ ਗੁਰ ਭਨਯੋ ‘ਲੇਹੁ ਤਿਸ ਛੀਨ।’
 ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨਿ ਉਠਿ ਤੈਸੇ ਕੀਨਿ।
 ਆਨਿ ਹਜ਼ੂਰ ਖਰੋ ਕਰਿ ਦੀਨਿ।
 ਇਕ ਸਥਾਨ ਬੰਧਾਵਨ ਕੀਨਿ ॥੪੦॥
 ਦਯੋਸ ਬਿਤੀਤਯੋ ਜਾਮਨਿ^੩ ਛਾਵਾ।
 ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਛੁਰਮਾਵਾ।

^੧ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ।^੨ਪਾ:-ਘਰਨਿ।^੩(ਆਪਣੇ ਬਚਨ ਤੋਂ) ਫਿਰ ਗਿਆ।^੩ਰਾਤ।

‘ਸੌ ਕੇ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।
 ਸੁਚ ਸੋਂ ਸੀਘ੍ਹ ਕਰਹੁ ਲੈ ਆਵਹੁ’ ॥੪੧॥
 ਰੁਚਿਰ ਬਨਾਯੋ ਆਨਯੋ ਪਾਸ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਕੀਨਸਿ ਅਰਦਾਸ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਜ ਪਾਨ।
 ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਈਖਦੀ ਕਰਿ ਖਾਨ ॥੪੨॥
 ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰੀਛ ਕੇ ਦਯੋ।
 ਜਬਿ ਮੁਖ ਮਹਿੰ ਸੋ ਪਾਵਤਿ ਭਯੋ।
 ਗਯੋ ਉਦਰ ਮਹਿੰ ਤਤਫਿਨ ਮਰਯੋ।
 ਸ੍ਰਾਪ ਪਾਪ ਸਭਿ ਹੀ ਪਰਹਰਯੋ ॥੪੩॥
 ਉਤਮ ਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵਾ।
 ਸਿੱਖਨ ਸਭਿਨਿ ਅਚੰਭੇ ਜੋਵਾ।
 ‘ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਤਿਗੁਰਹਿ’ ਬਖਾਨਹਿ।
 ‘ਅਪਨੀ ਗਤਿ ਤੁਮ ਆਪੇ ਜਾਨਹਿ+’ ॥੪੪॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਾਤਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਸਿੱਖ ਰੀਛ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਅਸਟਦਸ਼ਮੇ ਅੰਸੂ ॥੧੮॥

 +ਥੋੜਾ।

*ਇਸ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰੋਧ ਵਸ ਹੋਕੇ ਸਿਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੁਰਮੁਖ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ
 ਚਾਹੀਏ।

੧੯. [ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਵੀਰ ਰਸੀ ਨਿੱਤ ਕ੍ਰਿਯਾ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੨੦

ਦੇਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ।

ਬਲ ਜੁਤਿ ਵਧਹਿ ਸਰੀਰ ਬਡ, ਕਰਹਿਂ ਨਰਨਿ ਕਲਜਾਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਆਯੁਧ ਬਿੱਦਜਾ ਕਹੁ ਅੱਭਜਾਸਹਿਂ।

ਅਪਰ ਸਕਲ ਹੀ ਗੇਰਹਿਂ ਪਾਸਹਿ।

ਵਹਿਰ ਜਾਇ ਧਰਿਵਾਇਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ।

ਕਰਹਿਂ ਚਲਾਵਨਿ ਧਨੁ ਤੇ ਬਾਨਾ ॥੨॥

ਬਿਰ ਬੀਰਾਸਨ ਹੋਇ ਚਲਾਵਹਿ।

ਕਬਹੁਂ ਕੁਵਾਦਾ^੧ ਐਂਚਨਿ ਕਰਹਿ।

ਜਿਮ ਭੁਜਦੰਡ ਅਧਿਕ ਬਲ ਧਰਹਿਂ ॥੩॥

ਸੁਨਹਿਂ ਪਿਤਾਮੇ ਕੀ^੨ ਵਡਿਆਈ।

ਪਰੇ ਜੰਗ ਬਡ ਭਟ ਸਮੁਦਾਈ।

ਦੀਹ ਕਠੋਰ ਸਰਾਸਨ ਧਾਰਹਿ।

ਸੱਤ੍ਰੂ ਅਨੇਕਨਿ ਤੇ ਕਰਿ ਪਾਰਹਿੜੈ^੩ ॥੪॥

ਕੰਕ ਪੰਖ ਲਗਿ ਮੋਟਿਯ ਕਾਨਾ।

ਖਪਰੇਮੁਖੀ^੪, ਬਡੇ ਕਰਿ ਬਾਨਾ।

ਜਿਨ ਕੇ ਆਗੇ ਅਰਜੋ ਨ ਕੋਈ।

ਕਈ ਬਾਰ ਬਡ ਸੰਘਰ ਹੋਈ ॥੫॥

ਸੁਨਹਿਂ ਚੌਪ ਚਿਤ ਅਧਿਕ ਵਧਾਵਹਿ।

ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਹਜੂਰ ਬੁਲਾਵਹਿ।

ਦੇ ਦੇ ਸੀਖ ਘਰਾਵਹਿ ਖਪਰੇ।

ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਗਨ ਆਯੁਧ ਅਪਰੇ ॥੬॥

ਸੇਲੇ^੫, ਸਾਂਗਨ, ਭਾਲੇ ਭਲੇ^੬।

ਕਾਰੀਗਰ ਲੇ ਲੇ ਗਨ ਮਿਲੇ।

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰੂਨ ਹਰਖਾਵੈ।

^੧ਕਮਾਨ ਜੋ ਕਰੜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮਾਣ।

^੨ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੀ।

^੩ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

^੪ਤੀਰ ਚੌੜੇ ਫਲ ਵਾਲੇ।

^੫ਨੇਜੇ।

^੬ਚੰਗੇ।

ਬਖਸ਼ਸ਼ ਧਨ ਕੀ ਅਧਿਕ ਦਿਵਾਵੈਂ ॥੨॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਆਵਹਿ ਨਰ ਘਨੇ।
 ਆਯੁਧ ਅਰਪਤਿ ਹੈਂ ਅਨਗਿਨੇ।
 ਬੀਰ ਸਮੀਪੀ^੧ ਬਖਸ਼ਨ ਕਰੈਂ।
 ਗਹੇ^੨ ਸੁ ਹਰਖ ਰਿਦੇ ਬਹੁ ਧਰੈਂ ॥੮॥
 ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਟਿਕਾਵਹਿ ਬਿੰਦੇ।
 ਘਰਹਿ ਅਨੇਕ ਬਿਧਾਨ ਬਿਲੰਦੇ।
 ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਹੀ ਸਮਾਜ ਬਿਰਧਾਵਹਿ।
 ਰਾਖਹਿ ਚਾਕਰ ਜੇ ਢਿਗ ਆਵਹਿ ॥੯॥
 ਕਿਤਿਕ ਦੇਗ ਤੇ ਅਚਹਿ ਅਹਾਰਾ।
 ਕਿਤਿਕ ਰਸਤ ਲੇ ਕਰਹਿ ਗੁਜ਼ਾਰਾ।
 ਧਨ ਕੀ ਦੇਤਿ ਨੌਕਰੀ ਤਿਨੈ।
 ਜੇ ਨਿਤ ਰਹਿਤਿ ਬੀਰ ਰਸ ਸਨੈ ॥੧੦॥
 ਹਯਨਿ ਅਰੂਢਹਿ ਵਹਿਰ ਸਿਧਾਰਹਿ।
 ਬਿੰਤ ਅਖੇਰ ਕਰਹਿ ਮੁਦ ਧਾਰਹਿ।
 ਮ੍ਰਿਗਨ ਧਵਾਇ ਥਕਾਵਹਿ ਜਬੈ।
 ਘੇਰਿ ਘੇਰਿ ਸਰ ਮਾਰਹਿ ਤਬੈ ॥੧੧॥
 ਕੋ ਤੁਫੰਗ ਕੋ ਛੋਰਤਿ ਹਨੇ।
 ਸੀਖਹਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਨਿ ਘਨੇ।
 ਕੋ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤੇ ਕਰਹਿ ਸੰਘਾਰਨ।
 ਕੋ ਤੋਮਰ ਭ੍ਰਮਾਇ ਪਰਹਾਰਨਿ ॥੧੨॥
 ਸ਼ਿਕਰੇ, ਸੁਰਰੇ, ਬਾਜ ਰੁ ਸ਼ਾਨ।
 ਇਨ ਤੇ ਕਰਹਿ ਅਖੇਰ ਮਹਾਨ।
 ਹਯ ਅਰੂਢਿਬੇ ਬਿੱਦਜਾ ਫੇਰਨਿ^੩।
 ਅਧਿਕ ਧਵਾਵਹਿ, ਫਾਂਧਹਿ ਪ੍ਰੇਰਨ^੪ ॥੧੩॥
 ਛਾਲ ਬਿਸਾਲ ਅਲਧ ਕਰਿਵਾਵਹਿ।
 ਬਾਗਨ^੫ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭ੍ਰਮਾਵਹਿ।
 ਕਰਹਿ ਕੁੰਡਲਾਕਾਰ ਬਿਸਾਲੇ।

^੧(ਗੁਰੂ ਜੀ) ਨੇੜੇ ਬੈਠੇ ਬੀਰਾਂ ਨੂੰ।

^੨(ਬੀਰ) ਲੈਕੇ (ਸ਼ਸਤ੍ਰ)।

^੩(ਘੋੜੇ ਦੇ) ਫੇਰਨ ਦੀ ਵਿਦਜਾ।

^੪ਛਾਲ ਮਰਵਾਉਣੀ।

^੫ਵਾਗਾਂ ਦੇ।

ਪਲਟਹਿੰ ਤੁਰਤ ਫੁਰਤ ਕਰ ਨਾਲੇ ॥੧੪॥
 ਪੁਨਹਿ ਅਟੇਰਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰੇਰਨੈ।
 ਹੇਤੁ ਚਲਾਕੀ ਫਿਰ ਫਿਰ ਫੇਰਨਿ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਹੁ ਬਿਲਾਸ ਗੁਰ ਕਰੈਂ।
 ਪਿਖਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਇਮ ਉਰ ਧਰੈਂ ॥੧੫॥
 -ਰੀਤਿ ਪਿਤਾਮੇ ਕੀ ਉਰਧਾਰੀ।
 ਬਿਧਿ ਸੰਘਰ ਕੀ ਸਕਲ ਸੰਭਾਰੀ।
 ਇਹ ਘਾਲਹਿੰ ਸ਼ੱਡੂਨਿ ਘਮਸਾਨੇ।
 ਆਯੁਧ ਬਿੱਦਜਾ ਮਹਿੰ ਸਵਧਾਨੇ ॥੧੬॥
 ਜਥਾ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤਿਨਹੁਂ ਕੇ ਸੁਨੇ।
 ਤਥਾ ਇਨਹੁਂ ਮੈਂ ਪਈਯਤਿ ਘਨੇ।
 ਕ੍ਰਾਂਤਿਮਾਨ ਬਡ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸਹਿ।
 ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਖਸਤਿ ਸੁਖਰਾਸਹਿ ॥੧੭॥
 ਜਿਨ ਕੀ ਰੀਝ ਖੀਝ ਬਿਨ ਮੇਘੂ^੩।
 ਨਾਸਹਿੰ ਬਿਘਨ ਅਘਨ ਕੇ ਓਘੂ^੪-।
 ਆਇ ਦੂਰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਹਿੰ।
 ਪੁਨ ਘਰ ਬਿਖੈ ਪਯਾਨ ਨਿਤ ਧਰਹਿੰ ॥੧੮॥
 ਗੁਰ ਮੂਰਤ ਸੂਰਤ ਬਰ ਚਾਰੂ।
 ਬਰਨੌਂ ਮੈਂ ਅਬਿ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰੂ।
 ਜੇ ਸਿਖ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਕਰੈਂ ਧਯਾਨ।
 ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪਾਨ ॥੧੯॥
 ਪਦ ਅਰਬਿੰਦੈ ਮਿਦੁਲ ਮਨਿੰਦੇ^{੪*}।
 ਅਰੁਣ ਬਰਣ ਤਿਨ ਚਰਣ^੫ ਮੁਕੰਦੇ^੫।
 ਜਿਨ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਮਨ ਅਨੁਰਾਗੇ।

^੧ਸੂਤ ਦੇ ਅਟੇਰਨ ਵਾਂਗ। ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰੇਦੇ ਹਨ।

^੨ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਤੇ ਗੁਸਾ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਤੇ ਰੀਝਣਾ ਤੇ ਖੀਝਣਾ ਸੁਖ ਤੇ ਦੁਖ ਦਾ ਅਸਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

^੩ਸਮੂਹ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਵਿਘਨ।

^੪ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਕੋਮਲ।

^{*}ਪਾ:-ਮਲਿੰਦੇ।

^੫ਪਾ:-ਜਨ ਸ਼ਰਨ।

^੫ਲਾਲ ਰੰਗ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹਾਂ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ) ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਚਰਣਾਂ ਦਾ।

^੬ਦੋਹਾਂ ਚਰਣਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਲਗੇ (ਸੋ ਮਨ) ਲਾਲ ਹੋ ਗਏ ਭਾਵ ਲਾਲ ਵਾਂਗ ਅਮੋਲਕ ਹੋ ਗਏ; ਅਥਵਾ ਕਿੜ ਕਿੜ ਹੋ ਗਏ।

ਭਏ ਲਾਲ ਲਾਗੇ ਜੁਗ ਪਾਗੋ^੯ ॥੨੦॥
 ਨਖ ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਤਿ ਇਮ ਖਰੇ।
 ਜਨੁ ਲਾਲੀ ਪਰ ਹੀਰੇ ਧਰੇ।
 ਏਡੀ ਕੋਮਲੁ ਬ੍ਰਤਲਾਕਾਰੀ।
 ਜਨੁ ਫਲ ਕੋਹਰੈ ਲਾਲ ਉਦਾਰ ॥੨੧॥
 ਤਰੁਵਾ ਬਿਛੇਤ ਉਰਧ ਐਸੇ।
 ਕਮਠ ਪੀਠ ਹੁਇ ਕੋਮਲ ਜੈਸੇ^੧।
 ਸੁਮਿਲਿ ਅਂਗੁਰੀ ਸੂਧੀ ਸੋਹੈ^੨।
 ਦੁਤਿ ਪੱਲਵ ਕੀ ਜਿਨੁ ਮਨ ਮੋਹੈ^੩ ॥੨੨॥
 ਸੁਭਤਿ ਪਗਨਿ ਪਰ ਗੁਲਫੁ^੪ ਉਚੇਰੇ।
 ਜਿਨ ਮੋ ਸੁਭ ਲੱਛਨ ਸਭਿ ਹੇਰੇ।
 ਜੁਗਲ ਜੰਘ ਜਾਨੁ^੫ ਦਿਢ ਹੋਏ।
 ਮਨਹੁਂ ਓਜ ਕੇ ਥੰਭ ਖਰੋਏ ॥੨੩॥
 ਉਦਰ ਸ-ਤ੍ਰਿਵਲੀ^੬ ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਤਿ।
 ਨਾਭਿ ਗੰਭੀਰ ਦਿਪਤ ਚਿਤ ਮੋਹਿਤ।
 ਬਾਹੁ ਅਜਾਨੁ ਸੁ ਅਰਲਾ ਮਾਨੋ^੭।
 ਸੁਭਤਿ ਕਰੀ ਕਰ ਬਲੀ ਮਹਾਨੋ^੮ ॥੨੪॥
 ਦਿਪਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਡੇ ਭੁਜਦੰਡੀ^੯।
 ਮਨਹੁਂ ਬੱਜ੍ਹੁ ਕੇ ਇਹ ਜੁਗ ਖੰਡੀ।

^੧ਗੋਲਾਕਾਰ।

^੨ਕੌਂਹਰ = ਤੁਮੋਂ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਇਕ ਫਲ ਜੋ ਪੱਕ ਕੇ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਵਿ ਅੱਡੀ ਦੀ ਲਾਲੀ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਯਥਾ ਬਿਹਾਰੀ:- ਕੌਂਹਰ ਸੀ ਏਡੀਨ ਕੀ ਲਾਲੀ ਦੇਖ ਸੁਭਾਇ।

^੩ਉੰਗਲੀਆਂ ਦੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪੈਰ ਦੀ ਪਿਠ ਐਉਂ ਉਚੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੱਢੂ ਦੀ ਪਿਠ, (ਪਰ ਉਹ ਕਰੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ) ਕੋਮਲ ਹੈ। [ਤਰੁਵਾ = ਪੈਰ ਦੀ ਪਿਠ। ਸੰਸ਼: , ਬਿਕਸ਼ = ਉਹ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਯਾ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਸ਼ਕਲ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਤੋਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਹੋਕੇ ਨਿਕਲੇ]। (ਅ) ਤਰੁਵਾ ਦਾ ਅਰਥ ਅਕਸਰ ‘ਤਲੀ’ ਲਿਗਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਦ ‘ਤਰੁਵਾ ਬਿਛ’ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਢਕ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਥਾਂ’ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁਰਾਦ ਉਹੋ ਹੋਈ = ਪੈਰ ਦੀ ਪਿਠ, ਜੋ ਐਉਂ ਉੱਚੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੱਢੂ ਦੀ ਪਿਠ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

^੪ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਉੰਗਲੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ (ਐਉਂ) ਸੋਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

^੫ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰੂੰਮਲੀਆਂ ਵਰਗੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ ਰਹੀ ਹੈ।

^੬ਗਿੱਟੇ।

^੭ਗੋਡੇ।

^੮ਪੇਟ ਤੇ ਤ੍ਰੈ ਵਲ ਦੀ ਰੇਖਾ।

^੯ਬਾਹਵਾਂ ਗੋਡਿਆਂ ਤਕ ਅੱਲ ਵਰਗੀਆਂ ਭਾਵ ਗੋਲ ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਹਨ [ਸੰਸ਼: , ਅਰੁਲ, = ਅੱਲ, ਲੋਕੀ]।

^{੧੦}ਮਹਨ ਬਲੀ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁੰਡ ਵਾਂਗ ਸੋਭਦੀਆਂ ਹਨ।

^{੧੧}ਡੋਲੇ।

ਆਯੁਤ ਛਾਤੀ ਅਤਿਸੈ ਗਾਢੇ^੧।
 ਮਨਹੁਂ ਕਪਾਟੇ ਕਠਨ ਰਿਪੁ^੨ ਠਾਂਢੇ ॥੨੫॥
 ਤੁੰਗ ਸਿਕੰਧਨ ਤੇ ਜੁਗ ਛੈਲੋ^੩।
 ਜਿਮ ਕ੍ਰਿਖਚਰ ਸੂਨੇ ਬਡ ਬੈਲੋ^੪।
 ਮੁਕਤਾ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਉਜਾਲੀ।
 ਗੋਲ ਮੌਲ ਬਡ ਕੇ ਦੁਤਿ ਸ਼ਾਲੀ^੫ ॥੨੬॥
 ਚਿਬਕ^੬ ਚਾਰੁ ਚਹੁਂ ਗਿਰਦ ਸੁਹਾਵਤਿ।
 ਫਲ ਰਸਾਲ ਨੂਤਨੋ^੭ ਜਨੁ ਭਾਵਤਿ।
 ਅਧਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸੁਭ ਲਾਲ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਹੀਰਨਿ ਪੰਕਤਿ ਦੰਤ ਉਜਾਲਾ ॥੨੭॥
 ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਦਿਖੀਅਤਿ ਦਮਕਾਵਤਿ।
 ਸੰਪਟ ਬਿੱਦ੍ਰਮ ਕਲੀ ਲਖਾਵਤਿ^੮।
 ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤ ਜੁਗਲ ਕਪੋਲੋ^੯।
 ਮੁਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮਨਹੁਂ ਅਮੋਲੋ^{੧੦} ॥੨੮॥
 ਤਿਨ ਪਰ ਕੁੰਡਲ ਡੋਲਤਿ ਝਲਕਤਿ।
 ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਤੇ ਬਰ ਡਲਕਤਿ।
 ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਜਨੁ ਚੰਦ ਅਖੰਡਤ^{੧੧}।
 ਕਮਲ ਪ੍ਰਛੱਲਜਤ ਦੁਤਿ ਬਡ ਮੰਡਤਿ^{੧੨} ॥੨੯॥
 ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਘਨ ਧੁਨਿ^{੧੩} ਸੁਭ ਬਾਨੀ।

^੧ਤਕੜੀ।^੨ਤਖਤੇ।^੩ਸੱਤੂਆਂ (ਲਈ)।^੪ਦੋਵੇਂ ਮੋਢੇ ਉੱਚੇ ਹੋਣ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਹਨ।^੫ਜਿਵੇਂ ਰਾਖੀ ਰਹਿਤ ਖੇਤੀ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈਲ ਦਾ (ਮੋਢਾ) ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਸੂਨ = ਖਾਲੀ, ਭਾਵ ਰਾਖੀ ਰਹਿਤ]। (ਅਬੈਲ ਦੀ ਸੁੰਨ ਤੋਂ ਬੀ ਭਾਵ ਬੈਲ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। (ਇ) ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ‘ਬੰਨ੍ਹ ਬੈਲ’ = ਬੈਲ ਦਾ ਬੰਨ (ਮੋਢਾ, ਕੰਨਾਂ)।^੬ਸੋਭਾ ਦਾ ਘਰ।^੭ਠੋਡੀ।^੮ਨਵਾਂ ਅੰਬਾ।^੯ਗੁੱਲੀਆਂ ਦੇ ਡਬੇ ਵਿਚ (ਦੰਦ) ਫੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਭਾਸਦੀਆਂ ਹਨ।^{੧੦}ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ।^{੧੧}ਮਾਨੋਂ ਕਾਮਦੇਵ ਦੇ ਅਮੋਲਕ ਸੀਸੇ ਹਨ।^{੧੨}ਜੋ ਘਟੇ ਵਧੇ ਨਾ। (ਅ) ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਦਾ ਚੰਦ।^{੧੩}ਧਾਰਦਾ ਹੈ।^{੧੪}ਬੱਦਲ ਦੀ ਧੁਨੀ ਵਾਂਕ।

ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨੀ^੧।
 ਕੈ ਦੁੰਦਭਿ ਸੁਰ ਸ਼ਬਦ ਗੰਭੀਰ।
 ਬੋਲਤਿ ਮਹਾਂ ਭਰੇ ਰਸ ਬੀਰ ॥੩੦॥
 ਕਮਲ ਪਾਂਖਰੀ ਚਾਰ ਸਰੀਖੀ^੨।
 ਆਂਖ ਬਡੀ ਜੁਗ^੩ ਤੀਖੀ ਤੀਖੀ।
 ਕਰੁਨਾ ਭਰੇ ਕਟਾਛ^੪ ਛਥੀਲੇ।
 ਪਲਟਤਿ^{*} ਮੀਨ ਮਨਹੁਂ ਦੁਤਿ ਲੀਲੇ^੫ ॥੩੧॥
 ਚਮਕਤਿ ਅਨੀਦਾਰ ਬਿਨ ਆਂਜੇਂ^੬।
 ਜਨੁ ਕਟਾਰ ਕਾਰੀਗਰ ਮਾਂਜੇ।
 ਜਗ ਮਹਿਂ ਨਰ ਨਾਰੀ ਅਸ ਕੋ ਹੈ।
 ਅਤਿ ਕਠੋਰ, ਜਿਸ ਕੋ ਨਹਿੰ ਮੌਹੈਂ ॥੩੨॥
 ਮਨਹੁਂ ਨਿਪੁਨਤਾ ਬਿਧਿ^੭ ਉਪਜਾਈ।
 ਹੁਤੀ ਜਿਤਿਕ ਸਭਿ ਲਾਇ ਦਿਖਾਈ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤਿ ਜਿਸ ਕੀ ਦਿਸ਼ਿ ਹੇਰਹਿੰ।
 ਬਿਨ ਦਾਮਨ ਤਿਨ ਠਾਨਤਿ ਚੇਰਹਿੰ^੮ ॥੩੩॥
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸੋਭਤਿ ਗਰਬੀਲੇ^੯।
 ਰਸ ਕੋ ਬਰਸਤਿ^{੧੦} ਅਧਿਕ ਰਸੀਲੇ।
 ਮਨਹੁਂ ਲਾਜ ਕੇ ਭਰੇ ਜਹਾਜਾ।
 ਚੰਚਲ ਮਹਾਂ ਦਿੰਗਚਲ ਸਾਜਾ^{੧੧} ॥੩੪॥
 ਭਿ੍ਕੁਟੀ ਕੁਟਿਲ ਕਮਾਨ ਸਮਾਨਾਂ।
 ਭਰੋੜੇ ਭਾਗ ਤੇ ਭਾਲ ਮਹਾਨਾ।

^੧ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ।^੨ਸੁਹਣੇ ਕਮਲ ਤੁੱਲ ਸੁੰਦਰ।^੩ਦੋਵੇਂ।^੪ਮਟੱਕਾ।^{*}ਪਾ:-ਪਲਟਤ।^੫ਮਾਨੋ ਮੱਛੀਆਂ ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਨਿਗਲਨ ਲਈ ਪਲਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। (ਅ) ਜੀਕੁਣ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮੱਛੀਆਂ ਹਿਠਾਹਾਂ ਉਤਾਹਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੋਭਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਟਾਛ ਉਸ ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਭੀ ਨਿਗਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।^੬ਬਿਨਾਂ ਸੁਰਮਾਂ ਪਾਏ ਦੇ ਅਣੀਦਾਰ (ਅੱਖੀਆਂ) ਚਮਕਦੀਆਂ ਹਨ।^੭ਬਿਧਤਾ ਨੇ।^੮ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਲੋਂ ਦਾਸ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।^੯ਗੱਰਵਤਾ ਵਾਲੇ।^{੧੦}ਰਸ ਬਰਸਾ ਰਹੇ ਹਨ।^{੧੧}ਪਲਕਾਂ ਦੀ ਬਨਾਵਟ ਬੜੀ ਚੰਚਲ ਹੈ।

[ਸੰਸ.:, ਦ੍ਰਿਗ+ਅੰਚਲ = ਪਲਕਾਂ]।

ਮੇਚਕ ਚਿੱਕੂਨ^੧ ਕੇਸ ਅਸ਼ੇਸ਼*।
 ਸਿਰ ਉਸ਼ਨੀਕ^੨ ਸੁਹਾਇ ਅਸ਼ੇਸ਼ ॥੩੫॥
 ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਜ਼ੇਬ ਜਿਨ ਜਾਹਰੈ।
 ਜਬਰ ਹੋਤਿ ਜਗਮਗਤ ਜਵਾਹਰ।
 ਸਰਬ ਬਿਭੂਖਨ ਭੂਕਤਿ ਭਾਰੇ।
 ਲਾਗੇ ਮੌਲ ਬਿਸਾਲ ਸੁਧਾਰੇ ॥੩੬॥
 ਕੰਚਨ ਕੇ ਕੰਕਨ ਖਚਿ ਹੀਰੇ^੩।
 ਜਰੇ ਰੁਚਿਰ ਕਾਰੀਗਰ ਚੀਰੇ।
 ਨਵਰਤਨੇ ਇਸ ਭਾਂਤਿ ਸੁਹਾਏ।
 ਨਵ ਗੈਹ ਮਨਹੁਂ ਭੁਜਾ ਲਪਟਾਏ ॥੩੭॥
 ਬਰਣ ਬਰਣ ਬਰ ਬਸਤ੍ਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ।
 ਪਹਿਰਤਿ ਰੀਤਿ ਨਵੀਨੀ ਬੇਸ਼ਾਂ।
 ਛਾਪ ਛਲਾਖਨ ਤੇ ਛਬਿ ਛਾਜਤਿ।
 ਗਰ ਮਹਿੰ ਖੜਗ ਬਿਸਾਲ ਬਿਰਾਜਤਿ ॥੩੮॥
 ਧਨੁ ਬਿੱਦਯਾ ਅੱਭਯਾਸ ਕਰਾਵੈਂ।
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਖਪਰੇ ਤੀਰ ਘਰਾਵੈਂ।
 ਧਰਿ ਧਰਿ ਮਾਰਹਿੰ ਦੂਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ।
 ਬਡੇ ਬੇਗ ਤੇ ਛੂਟਹਿੰ ਬਾਨਾ ॥੩੯॥
 ਚਾਂਪ ਕਠੋਰ ਕਹਤਿ ਬਨਿਵਾਵਹਿੰ।
 ਬਡ ਬਲ ਕਰਿ ਜੋ ਐਚੋ ਜਾਵਹਿ।
 ਸੰਬਤਿ ਏਕ ਬਿਤੇ ਪੁਨ ਕਹੈਂ।
 ਧਨੁ ਦੁਗਨੋ ਦਿਢ ਕਰ ਮਹਿੰ ਗਹੈਂ ॥੪੦॥
 ਜੰਗੀ ਤੀਰ ਪੁਲਾਦੀ ਖਪਰੇ।
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕਰਾਵਹਿੰ ਅਪਰੇ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਤੀਖਨ ਬਡ ਤੀਰੰ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁਨੀ ਗਹੀਰੰ ॥੪੧॥
 -ਤੁਰਕ ਸਤ੍ਰ ਗਨ ਅੰਗ ਮਝਾਰੀ।
 ਮਮ ਕਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਹਿੰ ਕਿਸ ਵਾਰੀ।

^੧ਕਾਲੇ ਤੇ ਚੀਕਣੇ।

*ਇਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬੀ ਕੇਸ਼ਾਧਾਰੀ ਸਨ।

^੨ਦਸਤਾਰ।

^੩ਸੋਭਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ।

^੪ਹੀਰੇ ਜੜੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਕੜੇ।

ਕਬਹੁਂ ਜੰਗ ਮਹਿ ਬਨਹਿ ਨਿਸ਼ੰਗਾ।
 ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਹਾਰਨਿ ਖਰਨ ਖਤੰਗਾ ॥੪੨॥
 ਕਬਿ ਤੁਫੰਗ ਕੋ ਗਹੈਂ ਚਲਾਵੈਂ।
 ਮਾਰ ਲੱਛ ਕੋ ਤਰੈ ਗਿਰਾਵੈਂ -।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਆਯੁਧ ਅੱਭਜਾਸੀ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਤਿ ਬਿਲਾਸੀ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਗੁਰ ਸਰੂਪ ਬਰਨੰ' ਨਾਮ
 ਏਕ ਉਨ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੧੯॥

੨੦. [ਤੰਬੂ ਕਾਬਲੋਂ ਬਣਵਾਇਆ। ਦੂਜਾ ਵਿਵਾਹ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੨੧

ਦੇਹਰਾ: ਕਾਬਲ ਬਿਖੈ ਮਸੰਦ ਇਕ, ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ।

ਸੰਮਤ ਮਹਿੰ ਸਭਿ ਆਨਿ ਕਰਿ, ਅਰਪਹਿ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਅਰੁ ਈਰਾਨ।

ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਜੇ ਦੇਸ਼ ਮਹਾਨ।

ਸਭਿ ਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਲੇ ਕਰਿ ਕਾਰ।

ਕਈ ਬਾਰ ਲਜਾਯੋ ਦਰਬਾਰ ॥੨॥

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰ ਹਜ਼ੂਰ ਮਹਿੰ ਬੈਸੇ।

ਕਰਜੋ ਬਿਤਾਂਤ ਸੁਨਾਵਤਿ ਐਸੇ।

‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਕੇ ਡੋਰਾ’।

ਦਿੱਲੀ ਪਤਿ ਹਿਤ^੨ ਬਨਜੋ ਬਡੇਰਾ ॥੩॥

ਕਾਬਲ ਮਹਿੰ ਕਾਰੀਗਰ ਕੀਨਾ।

ਕਾਰ ਅਜਾਇਬ ਜਿਸ ਮਹਿੰ ਚੀਨਾ।

ਹੇਰਿ ਬਿਸੂਰਤਿ ਮੈਂ ਉਰ ਲੱਹੋਂ।

-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਉਚਿਤ- ਬਿਚਾਰਤਿ ਰਹੋਂ ॥੪॥

ਸੋ ਪਠਿ ਦੀਨਿ ਦਿਲੀਪਤ ਪਾਸਾ।

ਪੁਨ ਕੀਨੀ ਮੈਂ ਮਨ ਮਹਿੰ ਆਸਾ।

-ਗੁਰੂ ਹੇਤੁ ਦੂਜੋ ਬਨਿਵਾਵਹੁਂ।

ਦਰਬ ਕਾਰ ਕੋ^੩ ਸਰਬ ਲਗਾਵਹੁਂ- ॥੫॥

ਬਿਨਾ ਆਪ ਕੇ ਹੁਕਮ ਨ ਹੋਵਾ।

-ਨਹਿੰ ਬੂਝੇ^੪- ਇਹ ਸੰਸਾ ਜੋਵਾ।

ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

‘ਅਥਿ ਕਾਬਲ ਕੋ ਕਰਹੁ ਪਯਾਨਾ ॥੬॥

ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਕੋ ਹੋਯਸਿ ਬਰ ਡੇਰਾ’।

ਕਾ ਕਾ ਬਨਹਿੰ^੫, ਕਰੋ ਇਕ ਬੇਰਾ।

ਪੁਨ ਤੈਂ ਜਾਇ ਤਜਾਰ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।

^੧ਪਸ਼ਮੀਨੇ ਦਾ ਤੰਬੂ।

^੨ਨੁਰੰਗੇ ਵਾਸਤੇ।

^੩ਕਾਰ ਭੇਟ ਦਾ ਧਨ।

^੪ਪੁੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

^੫ਸ੍ਰੋਸ਼ਟ ਤੰਬੂ ਬਣਿਆ ਹੈ।

^੬(ਉਸ ਵਿਚ) ਕੀ ਕੀ ਬਣਿਆ ਸੀ।

ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਧਨ ਤਾਂਹਿ ਲਗਾਵਹੁ' ॥੨॥
 ਸੁਨਿ ਮਸੰਦ ਕਹਿ: 'ਪ੍ਰਭੋ ਮੁਕੰਦੇ!
 ਇਕ ਤੰਬੂ ਬਿਚ ਬਨਯੋ ਬਿਲੰਦੇ।
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੂਟ ਅਰੁ ਬੇਲਾਂ।
 ਝਾਲਕ ਲਰੀ^{*} ਲਰਕਤੀ ਗੇਲਾਂ^੧ ॥੮॥
 ਕਿਤ ਕਿਤ ਮੁਕਤਾ ਗੁੱਛੈ^੨ ਲਗਾਏ।
 ਰੇਸ਼ਮ ਕੀ ਡੋਰੈਂ ਤਨਵਾਏ।
 ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਉਤੰਗ ਸੁਹਾਏ।
 ਤਨਯੋ ਸੁਢਰ ਚਹੁੰ ਕੁੰਟ ਬਨਾਏ^੩ ॥੯॥
 ਵਹਿਰ ਚਾਨਨੀ ਚਾਰੁ ਚੁਕੋਨੀ।
 ਮੁਕਤਾ ਲਰੀ ਲਗੀ ਤਿਨ ਲੋਨੀ^੪।
 ਚੋਬ ਸੁ ਚਾਂਦੀ ਚਾਮੀਕਰ ਕੀ।
 ਅਧਿਕ ਚਤੁਰਤਾ ਕਾਰੀਗਰ ਕੀ ॥੧੦॥
 ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਕੀ ਆਇਸੁ ਭਈ।
 ਸਹਿਤ ਕਨਾਤ ਜਥਾ ਪਿਖਿ ਲਈ।
 ਤਥਾ ਕਰਾਵੈਂ ਦੇ ਕਰਿ ਦਰਬਾ।
 ਕਹੋਂ ਕਹਾਂ, ਪਿਖਿ ਲੀਜਹਿ ਸਰਬਾ' ॥੧੧॥
 ਗਮਨਯੋਂ ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਤੇ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਕਾਬਲ ਹਰਖਤਿ ਉਰ ਤੇ।
 ਪਰਾਰੰਭ^੫ ਤਤਫਿਨ ਕਰਿਵਾਵਾ।
 ਚਹੀਅਤਿ ਦਰਬ ਸਰਬ ਪਹੁੰਚਾਵਾ ॥੧੨॥
 ਸਭਿ ਦੇਸ਼ਨਿ ਤੇ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ।
 ਲੇ ਲੇ ਦਈ ਕਰਨਿ ਕੌ ਤਜਾਰ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿ ਕਰੀ ਤਗੀਦ।

* ਝਾਲਰ ਤੇ ਲੜੀਆਂ

(ਅ) ਸੁੱਧ ਪਾਠ 'ਝਾਲਰ ਜ਼ਰੀ' ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋਸੀ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਅੰਕ ੨੧ ਵਿਚ 'ਜ਼ਰੀ ਝਾਲਰ' ਆਇਆ ਸੀ। ਅੰਕ ੧੦ ਵਿਚ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਪਦ ਲਰੀ ਮੁਕਤਾ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਥੇ ਪਾਠ 'ਝਾਲਰ ਜ਼ਰੀ' ਠੀਕ ਹੈ।

^੧ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ।

^੨ ਮੇਡੀਆਂ ਦੇ ਗੁੱਛੇ।

^੩ ਚਹੁੰ ਨੁੱਕਰਾਂ ਤੇ (ਕਲਸ) ਬਣਾਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤਣਿਆਂ (ਤੰਬੂ) ਸਡੋਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਅੰਕ ੨੧)।

(ਅ) ਚਾਰ ਕੋਣਾਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਤਣਿਆਂ ਸਡੋਲ ਲਗਦਾ ਹੈ।

^੪ ਸੁੰਦਰ।

^੫ (ਤੰਬੂ ਬਣਾਉਣਾ) ਸੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ।

‘ਜਿਮ ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਨਿਕਟ ਰਸੀਦ^੧ ॥੧੩॥
 ਤਿਸ ਤੇ ਆਛੋ ਦੇਹੁ ਬਨਾਇ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਧਨ ਕੀ ਤੋਟ ਨ ਕਾਇ।’
 ਇਮ ਬਨਵਾਵਤਿ ਭਾ ਬਹੁ ਕਾਲ।
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸਭਿ ਕਰਜੋ ਬਿਸਾਲ ॥੧੪॥
 ਆਛੀ ਰੀਤਿ ਸਕਲ ਬਨਵਾਯਹੁ।
 ਚਹੀਅਤਿ ਜੇਤਿਕ ਦਰਬ ਲਗਾਯਹੁ।
 ਸਵਾਲਾਖ ਇਕ ਸੰਮਤ ਕੇਰਾ।
 ਲੇਤਿ ਬਟੋਰਨ ਧਨ, ਕਰਿ ਫੇਰਾ^੨ ॥੧੫॥
 ਦੈ ਸੰਮਤ ਕੀ ਜੋ ਗੁਰ ਕਾਰੈ।
 ਹੋਤਿ ਅਢਾਈ ਲਾਖ ਬਿਚਾਰ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਡੇਰੇ ਪਰ ਲਗਵਾਯਹੁ।
 ਬਹੁ ਚਾਤੁਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬਨਾਯਹੁ ॥੧੬॥
 ਸੋ ਉਚਵਾਇ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਆਨਾ।
 ਬਹੁ ਨਰ ਸੰਗ ਸੰਭਾਰਨਿ ਠਾਨਾ।
 ਮਿਲਜੋ ਆਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਗ ਪਰਜੋ।
 ‘ਡੇਰਾ ਤਜਾਰ’ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰਜੋ^੩ ॥੧੭॥
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਭ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਤਹਿੰ ਲਗਾਇ ਸੋ ਡੋਰਨਿ ਤਾਨਾ।
 ਤਬਿ ਹੇਰਹਿੰਗੇ ਜਿਮ ਇਹ ਭਯੋ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਮਹਿੰ ਲਜਾਵਨਿ ਕਿਯੋ’ ॥੧੮॥
 ਲਗੇ ਫਰਾਸ਼ ਲਗਾਵਨਿ ਸੋਇ।
 ਤਨੀ ਕਨਾਤ ਚੁਫੇਰੇ^੪ ਜੋਇ।
 ਬੂਟੇ ਨਿਕਸੇ ਬਾਗ ਮਨਿਦ।
 ਫਲ ਫੂਲਨਿ ਦਲ ਕਿਤ ਅਰਬਿੰਦ^੫ ॥੧੯॥
 ਪੁਨ ਤੰਬੂ ਤਾਨਜੋ ਤਿਸ ਮਾਂਹੀ।
 ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਤੁੰਗ ਜੁਗ ਜਾਂਹੀ।

^੧ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ [ਫਾ:, ਰਸੀਦਨ = ਪਹੁੰਚਣਾ]।

^੨ਫੇਰਾ ਮਾਰ ਕੇ।

^੩ਜੋ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਭੇਟ ਸੀ।

^੪ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

^੫ਪਾ:-ਮਖਮਲੀ।

^੬ਕਿਤੇ ਕਵਲ।

ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਬਹੁ ਬਰਨ ਬਰਨ ਕੇ।
 ਦਿਪਹਿੰ ਦੂਰ ਆਕਾਰ ਤਰਨਿ ਕੇ^੧ ॥੨੦॥
 ਚਾਰੁ ਚੁਕੋਨ ਕਲਸ ਲਘੁ ਚਾਰ।
 ਦਿਪਤ ਮਹਾਂ ਦੁਤਿ ਗਨ ਗੁਲਜਾਰ।
 ਵਹਿਰ ਜ਼ਰੀ ਝਾਲਰ ਝਲਕੰਤੀ।
 ਅੰਤਰ ਮੁਕਤਾ ਲਰੀ ਝੁਲੰਤੀ ॥੨੧॥
 ਚਾਂਦੀ ਸਹਿਤ ਸੁ ਚਾਮੀਕਰ ਕੀ।
 ਚੋਬ ਖਰੀ ਜੁਗ ਘਾੜਤ ਬਰ ਕੀ।
 ਚਾਰੁ ਚਾਨਣੀ ਚਮਕ ਚੁਕੋਨੀ।
 ਤਨੀ ਤਾਨ ਕਰਿ ਦੀਪਤਿ ਲੋਨੀ^੨ ॥੨੨॥
 ਧਨ ਲਾਗਯੋ ਜਿਹੁ ਲਾਖ ਅਛਾਈ।
 ਅਸ ਡੇਰੇ ਕੋ ਹੇਰਿ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਬਹਿ ਬਿਚ ਬਰੇ।
 ਮਾਤੁਲ ਅਧਿਕ ਸਰਾਹਨਿ ਕਰੇ ॥੨੩॥
 ‘ਸਰਬ ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਤੁਮ ਜਿਮ ਅਹੋ।
 ਤਿਮ ਇਹ ਜਗ ਤੇ ਉੱਤਮ ਲਹੋ।
 ਸੁਨਯੋ ਦਿਲੇਸ਼ੁਰ ਢਿਗ ਅਸ ਗਯੋ।
 ਇਸ ਕੇ ਸਮ ਸੋ ਬਨਤਿ ਨ ਭਯੋ ॥੨੪॥
 ਅਪਰ ਕੌਨ ਸਕਿ ਹੈ ਬਨਿਵਾਇ।
 ਬਿਨਾ ਆਪ ਕੇ ਸ਼ਕਤਿ ਨ ਕਾਇ।’
 ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਫਰਸ਼ ਕਰਿਵਾਯੋ।
 ਤੰਬੂ ਕੇ ਸੰਗ ਲੇਯ ਜੁ ਆਯੋ ॥੨੫॥
 ਆਨਿ ਦਿਵਾਨ ਲਗਯੋ ਦਰਬਾਰ।
 ਬੈਠੇ ਸ਼ੋਭਤਿ ਗੁਰੂ ਉਦਾਰ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਅਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ।
 ਗਾਇਂ ਰਬਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਅਨੰਦ ॥੨੬॥
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਦੇਖਯੋ ਬਨਯੋ ਅਜਾਇਬ।
 ਹਰਖਹਿ ਰਿਦੇ, ‘ਉਚਿਤ ਇਹ ਸਾਹਿਬ।’
 ਸੰਧਯਾ ਲਗਿ ਬਿਰ ਹੁਇ ਹਰਖਾਏ।
 ਪਠਿ ਰਹਿਰਾਸ ਭੋਗ ਤਬਿ ਪਾਏ ॥੨੭॥

^੧ਸੂਰਜ ਵਾਂਕਾ।^੨ਬਲ ਨਾਲ ਤਾਣੀ ਗਈ ਸੁੰਦਰ ਚਮਕਦੀ ਹੈ।

ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਬਿਰਾਜੇ ਜਾਇ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਇ।
 ਸਭਿ ਥਲ ਬਿਦਤਿ ਭਯੋ ਸੋ ਡੇਰਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਸਰਾਹਨਿ ਜਿਸ ਜਿਸ ਹੇਰਾ ॥੨੯॥
 ਪੁਨ ਇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਸੇ।
 ਸਿਖ ਸੁਰ ਗਨ ਮਹਿੰ ਸੁਰਪਤਿ ਜੈਸੇ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛੂਖਨ ਰਹੇ ਸੁਹਾਇ।
 ਸੰਗਤਿ ਨਈ ਦਰਸ ਕੋ ਪਾਇ ॥੩੦॥
 ਪੁਨ ਇਕ ਸੰਗਤਿ ਕਿਤ ਤੇ ਆਈ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨਿ ਅਦਭੁਤ ਲਜਾਈ।
 ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਖੱਤ੍ਰੀ ਸਿਖ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਨਿਜ ਤਨੁਜਾ ਕੋ ਡੇਰਾ ਲਜਾਯੋ ॥੩੦॥
 ਗੋਤ ਹੁਤੋ ਕੁਮਰਾਵ ਅਛੇਰਾ।
 ਆਨ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਕੀਨਸਿ ਡੇਰਾ।
 ਸੁਧਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਨਿਕਟ ਪਠਾਈ।
 ਅਪਰ ਨੁਖਾ ਡੋਰੇ ਮਹਿੰ ਪਾਈ ॥੩੧॥
 ਮਨ ਮੈਂ ਮੁਦਤਿ ਵਧਾਈ ਲੇਤਿ।
 ਬਸਨ ਦਰਬ ਜਾਚਕ ਕੋ ਦੇਤਿ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਨਿ ਹੇਤੁ ਗੁਰ ਆਏ।
 ਬੈਠਿ ਸਭਾ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਏ ॥੩੨॥
 ਸਭਿ ਸੰਗਤ ਮਹਿੰ ਸੁਧਿ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ‘ਲਿਹੁ ਦਰਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਹੁ ਸਮੁਦਾਈ।’
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸੁਧਿ ਕੋ ਸਭਿ ਉਤਲਾਏ।
 ਲਏ ਅਕੋਰਨ ਕੋ ਚਲਿ ਆਏ ॥੩੩॥
 ਅਰਪਨ ਕਰਹਿੰ, ਬੰਦਨਾ ਠਾਨਹਿੰ।
 ਰਿਦੇ ਕਾਮਨਾ ਬਦਨ ਬਖਾਨਹਿੰ।
 ਪਿਖਿ ਪਿਖਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪੁਰਵਨ ਕਰੈ^੧।
 ਕਰੁਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ^੨ ਸਭਿਨਿ ਪਰ ਧਰੈਂ ॥੩੪॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਖੱਤ੍ਰੀ ਸਿਖ ਆਯੋ।
 ‘ਮੈਂ ਤਨੁਜਾ ਦਾਸੀ ਹਿਤ ਲਜਾਯੋ।

^੧ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

^੨ਮਿਹਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ।

ਬਨਹਿ ਸਨਾਥਾ^੧ ਤੁਮਤੇ ਸੋਇ।
 ਇਹ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਨ ਮਮ ਹੋਇ' ॥੩੫॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਯੋ।
 'ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ ਡੇਰਾ ਪਹੁੰਚਾਯੋ।'
 ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਗਤ ਕੇ ਸਾਰੀ।
 ਗਮਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਦਨ ਮਝਾਰੀ ॥੩੬॥
 ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਸਾਹਾ ਸੁਧਵਾਇ।
 ਉਤਸਵ ਬਜਾਹ ਬਿਲੰਦ ਬਨਾਇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੌਂ ਫੇਰੇ ਫਿਰਿਵਾਏ।
 ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਮਹਿੰ ਅਨੰਦ ਵਧਾਏ ॥੩੭॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਕੁਲ ਰੀਤਿ ਕਰਾਈ।
 ਧਨ ਖਰਚਯੋ ਬਹੁ ਵਜੀ ਵਧਾਈ।
 ਦੁਤੀ ਬਜਾਹ ਕਲਗੀਧਰ ਕੇਰਾ।
 ਸੰਗ ਸੁੰਦਰੀ ਭਾਗ ਭਲੇਰਾ ॥੩੮॥
 ਜਿਸ ਕੀ ਹੋਈ ਬੈਸ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਗੁਰ ਪੀਛੇ ਜੀਵੀ ਚਿਰਕਾਲਾ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਮਝਾਰਾ।
 ਬਿਲਸਤਿ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਉਦਾਰਾ ॥੩੯॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗਿੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਡੇਰਾ ਆਗਵਨ, ਬਜਾਹ'
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੦॥

^੧ਭਾਵ ਸੁਹਾਗਵੰਤੀ।

੨੧. [ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨਾ ਲਈ ਤਜਾਰੀ]

੨੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੨

ਦੋਹਰਾ: ਅਬਿ ਇਹ^{*} ਭੂਪਤਿ ਕੀ ਕਥਾ, ਕਹਨਿ ਬਨੈ ਇਸ ਬਾਨ।

ਗਨ ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਸੁਨੀਅਹਿ ਸਕਲ, ਬਨਹੁਂ ਸੁਚਿਤ ਸਵਧਾਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਧੀਰ।

ਗਮਨੇ ਦੇਸ਼ ਕਾਮਰੂ ਤੀਰ।

ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨ੍ਰਿਪ ਕਾਜ ਬਨਾਯੋ।

ਤਿਸ ਨਰਿੰਦ੍ਰ ਕੋ ਬੋਲਿ ਮਿਲਾਯੋ^੧ ॥੨॥

ਜਬਿ ਇਤ ਐਬੋ ਕੀਨੀ ਤਜਾਰੀ।

ਪਸਰਯੋ ਸੁਜਸੁ ਜਹਾਂ ਕਹਿੰ ਭਾਰੀ।

ਦੇਸ਼ ਅਸਾਮ ਕੇਰ ਮਹਿਪਾਲਾ।

ਜਿਸ ਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨ ਹੁਇ ਕਿਸ ਕਾਲਾ ॥੩॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਕਯੋ ਅਨਿਕ ਉਪਚਾਰ।

ਬੀਤ ਗਯੋ ਤਰੁਨਾਪਨ ਚਾਰੁ^੨।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੁਰ ਜਸੁ ਮੁਦਤਿ ਬਿਲੰਦ।

-ਜਨ ਕੀ ਪੁਰਹਿੰ ਕਾਮਨਾ ਬਿੰਦ- ॥੪॥

ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ^੩ ਕੋ ਲੇ ਨਿਜ ਸਾਥ।

ਮਿਲਯੋ ਆਇ ਜਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਥ।

ਅਨਿਕ ਅਕੋਰ ਅਰਪ ਕਰਿ ਧਰੇ।

ਦੋ ਕਰਿ ਜੋਰਿ ਨਿਹੋਰਨਿ ਕਰੇ ॥੫॥

ਸੁਤਿ ਅਭਿਲਾਖਾ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ।

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰੁਨਾ ਧਾਰੀ।

ਹੁਤੀ ਹਾਥ ਮਹਿੰ ਅੱਛਰ ਛਾਪੈ^੪।

ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਉਤੂ ਪਰ^੫ ਲਾਈ ਆਪ ॥੬॥

ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਬਰ ਕੋ^੬ ਤਬਿ ਤਿਸੈ।

‘ਉਪਜੈ ਪੁੱਤ੍ਰ ਤੋਹਿ ਘਰ ਬਿਸੈ^੭।

^{*}ਪਾਠ ‘ਇਕ’ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਕਲਮ ਉਕਾਈ ਨਾਲ ‘ਇਹ’ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

^੧ਭਾਵ ਕਾਰੂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਬੁਲਕੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ।

^੨ਸੁਹਣੀ ਜੁਵਾਨੀ।

^੩ਰਾਣੀ ਨੂੰ।

^੪ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੀ ਮੋਹਰਾ।

^੫ਪੱਟ ਉੱਤੇ।

^੬ਵਰ ਦਾ ਵਾਕ।

^੭ਬਿਸੈ।

ਤਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਮੁਹਰ ਹਮਾਰੀ।
 ਹੈ ਹੈ ਚਿੰਨ੍ਹਤਿ ਸੋ ਬਯ ਸਾਰੀ^{੧+} ॥੨॥
 ਗੁਰ ਤੇ ਲੇ ਕਰਿ ਨਿਪ ਘਰ ਗਯੋ।
 ਇਕ ਸੰਮਤ ਮਹਿੰ ਸੁਤ ਉਪਜੋ।
 ਅਨਿਕ ਅਨੰਦ ਬਜਾਇ ਵਧਾਈ।
 ਬੰਟਯੋ ਦਰਬ ਨਰਨਿ ਸਮੁਦਾਈ ॥੯॥
 ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਯੋ ਪ੍ਰਿਯ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਡੇਰਾ।
 ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਚਿਰ ਨਹਿੰ ਹੇਰਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਦੁਲਾਰਨਿ ਹਰਖਤਿ ਹੋਏ।
 ਗੁਰ ਜਸ ਉਚਰਹਿੰ ਦੰਪਤਿ ਦੋਏ ॥੧੦॥
 ਸਪਤ ਬਰਖ ਕੋ ਬਾਲਿਕ ਭਯੋ।
 ਬੈਸ ਅੰਤ ਤੇ ਨਿਪ ਮਰਿ ਗਯੋ।
 ਮਾਤ ਰਹੀ ਜੀਵਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਾ।
 ਤਬਿ ਨਿਪ ਸੁਤ ਨਿਜ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਰਾ ॥੧੦॥
 ਢਾਦਸ ਸੰਮਤ ਕੋ ਜਬਿ ਹੋਵਾ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਮੁਕਰੈ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਜੋਵਾ।
 ਕੰਘਾ ਕਰਹਿ ਸੁ ਕੇਸਨ ਮਾਂਹਿ।
 ਪੁਨ ਜੂਰੋ ਬੰਧਨ ਕਿਝ ਤਾਂਹਿ^{*} ॥੧੧॥
 ਦੇਖਤਿ ਮੁਕਰ ਬਿਖੈ ਨਿਜ ਸਿਰ ਕੋ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਹੇਰਯੋ ਚਿੰਨ੍ਹ ਮੁਹਰ ਕੋ।
 ਅੰਗੁਰੀ ਸੰਗ, ਕੇਸ ਕਉ ਟਾਰੈ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਸੋ ਥਾਨ ਨਿਹਾਰੈ ॥੧੨॥
 -ਨਹੀਂ ਕੇਸ, ਜਾ ਮੇ ਕਜਾ ਹੇਤੁ^੩?
 ਲਗੀ ਚੋਟ ਜਬਿ ਬੈਸ ਅਚੇਤੈ।
 ਕੈ ਬਿਸਫੋਟ^੪ ਨਿਕਸਯੋ ਹੋਇ-।

^੧ਸਾਰੀ ਆਯੂ।^{*}ਇਤਨਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਿਛੇ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਦੇਖੋ ਰਾਸਿ ੧੨ ਅੰਸੂ ੧੧ ਅੰਕ ੪ ਤੋਂ ੪੫ ਤਕ।^੨ਸੀਜ਼ਾ।^{*}ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਨਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸਿੱਖ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਗਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਹੈ।^੩ਕੇਸ ਉਗੇ ਨਹੀਂ (ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਥਾਂ ਉੱਤੇ) ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ।^੪ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ।^੫ਫੋੜਾ।

ਇਮ ਸੰਸੈ ਨਿਪ ਨੰਦਨ ਕੋਇ^੧ ॥੧੩॥
 ਪਗਿਯਾ ਬੰਧਤਿ ਕਰਤਿ ਬਿਚਾਰਨ।
 -ਜਨਨੀ ਜਾਨਤਿ ਹੁਇ ਇਸ ਕਾਰਨ-।
 ਇਮ ਮਨ ਠਾਨਿ ਪਯਾਨੇ ਕੀਨਿ।
 ਜਿਹ ਠਾਂ ਅੰਤਹਿਪੁਰਿ ਆਸੀਨ ॥੧੪॥
 ਨਿਕਟ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਬੂੜੀ ਤਹਾਂ।
 'ਸਿਰ ਮੈਂ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਹੇਤੁ^੨ ਇਸ ਕਹਾਂ।
 ਲਗੀ ਚੋਟ ਕੈ ਭਾ ਬਿਸਫੋਟ।
 ਕੇਸ ਨ ਜਾਮੇ ਕੌਨੇ ਖੋਟ?' ॥੧੫॥
 ਸੁਨਿ ਰਾਨੀ ਸਭਿ ਕਹਯੋ ਬ੍ਰਿਤੰਤ।
 ਇਤ ਆਏ ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਵੰਤ।
 ਤੋਰ ਪਿਤਾ ਗਮਨਯੋਂ ਤਿਨਿ ਪਾਸ।
 ਸੁਤ ਬਾਂਛਤ ਕੀਨਸਿ ਅਰਦਾਸ ॥੧੬॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਮੁਹਰ ਹਾਥ ਤੇ ਲਾਈ।
 -ਚਿੰਨ੍ਹਤਿ ਸੁਤ ਹੁਇ ਸਿਰ, ਉਪਜਾਈ^੩-।
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਤਨ ਲਾਗੀ ਜੋਈ।
 ਤੋਹਿ ਸੀਸ ਪਰ ਜਾਨਹੁਂ ਸੋਈ ॥੧੭॥
 ਤੂੰ ਜਨਮਯੋਂ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਮਹਾਨਾ।
 ਸਿਰ ਪਰ ਮੁਹਰ ਲਗੇ ਤੇ ਜਾਨਾ।'
 ਨਿਪ ਸੁਤਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਮਨ ਬਿਸਮਾਯੋ।
 'ਇਹ ਤੌ ਅਦਭੁਤ ਹੇਤੁ ਬਤਾਯੋ ॥੧੮॥
 ਹੇ ਜਨਨੀ! ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾਂ।
 ਜਿਨ ਮੈਂ ਸ਼ਕਤੀ ਪਈਯਤਿ ਮਹਾਂ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਬੇ ਮਨ ਉਮਗਯੋ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਬਰ ਤੇ ਮੁਹਿ ਨਿਪਜਾਯੋ' ॥੧੯॥
 ਰਾਨੀ ਕਹਯੋ 'ਸੁ ਬੈਕੁੰਠ ਗਏ।
 ਗਾਦੀ ਪਰ ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤ ਭਏ।
 ਜਨਮੇ ਪਟਣੇ ਨਗਰ ਮਝਾਰੀ।
 ਬਡੇ ਹੋਇ ਜਬਿ ਸੁਰਤਿ ਸੰਭਾਰੀ ॥੨੦॥

^੧ਰਾਯੇ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੂੰ।^੨ਕਾਰਨ।^੩ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਿਰ ਪਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਹੁਤੋ ਤਿਨ ਕੇਰਾ।
 ਤਿਸ ਬਲ ਜਾਇ ਟਿਕੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।
 ਅਪਨਿ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੂਰ ਬਡੇਰੇ।
 ਦਿਖਿਯਤਿ ਗਮਨੇ ਪੰਤ ਘਨੇਰੇ' ॥੨੧॥
 ਨਿਪੁ ਸੁਤ ਸੁਨਤਿ ਰਿਦੇ ਆਨੰਦ।
 ਜਗੀ ਦੇਖਿਬੇ ਚਾਹਿ ਬਿਲੰਦ।
 ਤਿਸ ਦਿਨ ਤੇ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਵਤਿ।
 ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਕੇ ਖੁਜਵਾਵਤਿ ॥੨੨॥
 ਮਸਲਤ ਕਰਤਿ ਮੰਤ੍ਰੀਅਨਿ ਸੰਗ।
 ਹਿਤ ਅਕੋਰ ਲੇ ਕਿਤਿਕ ਤੁਰੰਗ।
 ਚਪਲ ਬਲੀ ਜਿਨ ਬੇਗ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਜ਼ਰੀ ਜ਼ੀਨ ਕੰਚਨ ਕੇ ਡਾਲੇ ॥੨੩॥
 ਅਦਭੁਤ ਲੀਨਸਿ ਏਕ ਮਤੰਗ।
 ਕਦ ਛੋਟੋ ਨਹਿੰ ਦੀਰਘ ਅੰਗ।
 ਜਿਤੋ ਰੋਟਕਾ ਕੇਰ ਅਕਾਰ।
 ਸੁੰਦਰ ਹੁਤੋ ਸੁਧੈਦ ਲਿਲਾਰੁ^੧ ॥੨੪॥
 ਤਿਸੀ ਸੁਪੈਦੀ ਕੀ ਸੁਭ ਧਾਰੀ^੨।
 ਉਤਰੀ ਤਰੀ^੩ ਸੁੰਡ ਲਗਿ ਸਾਰੀ।
 ਸਿਰ ਪਰਿ ਹੁਇ ਕਰਿ ਗਈ ਪਿਛਾਰੇ।
 ਲਾਂਗੁਲ ਮੂਲ ਤੀਕ ਇਕ ਸਾਰੇ^੪ ॥੨੫॥
 ਅਪਰ ਅਕਾਰ ਸੁ ਕਾਰਾ ਸਾਰੋ।
 ਸਕਲ ਅੰਗ ਸੁੰਦਰ ਦੁਤਿ ਵਾਰੋ।
 ਪੁਨ ਸੀਖਜਾ ਦੇ ਭਲੇ ਸਿਖਾਯੋ।
 ਕਰਹਿ ਸੁ ਨਰ ਜਿਮ ਚਹੈ ਕਰਾਯੋ^੫ ॥੨੬॥
 ਸੁੰਡ ਬਿਖੈ ਗਹਿ ਲੇਤਿ ਮਸਾਲ।
 ਠਾਢੇ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਿਸਾਲ।
 ਕਰਤਿ ਰਹਤਿ ਨਿਪੁ ਕੇ ਸਿਰ ਚੌਰ।
 ਚਿਰ ਲੌਂ ਖਰੋ ਪਾਛਲੀ ਠੌਰ ॥੨੭॥

^੧ਰੋਟੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਮੱਥਾ ਸੁਹਣਾ ਚਿੱਟਾ ਸੀ।

^੨ਲਕੀਰ।

^੩ਹੇਠਾਂ।

^੪ਪੂੰਡ ਦੇ ਮੁੜ ਤੱਕ ਇਕਸਾਰ।

^੫ਜਿਵੇਂ ਨਰ ਭਾਵ ਮਹਾਵਤ ਉਸ ਤੋਂ ਕਰਵਾਯਾ ਚਾਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੇਤਿਕ ਤੀਰ ਚਲਾਵਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਬੀਨ ਬੀਨ ਤਿਨ ਆਗੇ ਧਰੈ।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਗੁਨ ਜਿਸ ਮੈਂ ਘਨੇ।
 ਜਬਹਿ ਆਇ ਕਰਿ ਤਿਸ ਢਿਗ ਭਨੇ ॥੨੯॥
 ਅਸ ਅਦਭੁਤ ਸੁਨਿ ਮਹਿਪਤ ਨੰਦ।
 ਮੁਖ ਮਾਂਗਯੋ ਧਨ ਪਠਯੋ ਬਿਲੰਦ।
 ਗੁਰ ਹਿਤ ਹਰਖਤਿ ਹੈ ਕਰਿ ਲੀਨੋ।
 ਸਿਤਾ ਘ੍ਰੂਤਾਦਿ ਖਾਨ ਕੌਂ ਦੀਨੋ ॥੩੦॥
 ਦੂਰ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਏ ਮੰਗਵਾਇਵ।
 ਚਾਹਿਤਿ ਚਿਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਿਝਾਇਵ।
 ਪੰਚਕਲਾ ਇਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਜਾਇਬ।
 ਤਜਾਰ ਕਰਾਯਹੁ ਅਰਪਨਿ ਸਾਹਿਬੈ ॥੩੧॥
 ਰਹੇ ਗਾਤਰੇ ਬਨਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾਨ।
 ਤੀਖਨ ਧਾਰ ਕਰਹਿ ਰਿਪੁਹਾਨਿ।
 ਕਲ ਦਾਬੇ ਬਰਛੀ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਸਨਮੁਖ ਅਰਿ ਕੇ ਹਤਹਿ ਬਗਾਇ ॥੩੨॥
 ਪੁਨ ਕਲ ਦਾਬੇ ਬਨਹਿ ਤਮਾਂਚਾ।
 ਗੁਲਕਾ ਡਾਰਿ ਹਤਹਿ ਰਣ ਮਾਚਾ^੧।
 ਤੀਖਨ ਪੁਨ ਕਟਾਰ ਬਨ ਜਾਇ।
 ਰਿਪੁ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚੇ ਉਦਰ ਪਸਾਇ ॥੩੩॥
 ਪੁਨ ਇਕ ਚੌਕੀ ਲਈ ਅਜਾਇਬ।
 ਕਰਨਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ।
 ਜਬਿ ਇਸ ਕੀ ਕਲ ਦਾਬਨਿ ਕਰੈਂ।
 ਪੁਤਲੀ ਚਾਰ ਨਿਕਸਿ ਤਹਿੰ ਥਿਰੈਂ ॥੩੪॥
 ਚੌਪਰ ਕੋ ਬਿਛਾਇ ਤਿਨ ਆਗੈ।
 ਡਲ ਕੋ ਗਹਿ ਸੋ ਖੇਲਨਿ ਲਾਗੈਂ।
 ਪੁਨ ਲੀਨਸਿ ਇਕ ਜਾਮ ਕਟੋਰਾ^੨।

^੧ਅਰਪਨ ਲਈ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ।

^੨ਜੁੱਧ ਦੇ ਮਚਿਆਂ।

^੩ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਵਾਂਗੂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਕਟੋਰਾ [ਫਾ:-ਜਾਮ] ਜੋ ਅਕਸਰ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ 'ਜਾਮੇ ਜਮ' ਦੇ ਭਾਵ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਮਸੈਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਨਕਸੇ ਆਇ ਜੋ ਚਾਹੇ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਟੋਰਾ ਬੀ ਕੁਡ ਤਲਸਮੀ ਬਨਾਵਟ ਦਾ ਸੀ।

ਇਨ ਹਿਤ ਦਰਬ ਦਿਯੋ ਨਹਿੰ ਥੋਰਾ ॥੩੪॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਵਸਤੂ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਰੁਚਿਰੁ^੧ ਬਿਭੂਖਨ ਖਚਤਿ ਘਰਾਏ।
 ਬਹੁ ਅੰਬਰ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕੇ ਲੀਨਿ।
 ਚਲਿਬੇ ਹਿਤ ਤਜਾਰੀ ਨਿਜ ਕੀਨਿ ॥੩੫॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਨਿਪ ਪ੍ਰਸੰਗ' ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਏਕ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੧॥

^੧ਸੁੰਦਰ।

੨੨. [ਰਤਨ ਰਾਇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁਤਬ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੨੩

ਦੋਹਰਾ: ਸਜਾਨੀ ਜਨਨੀ ਸੰਗ ਲੈ, ਕਛੁਕ ਬਾਹਨੀ ਸਾਬ।

ਧਰਿ ਸਰਧਾ ਮਾਰਗ ਪਰਜੋ, ਨਿਪ ਸੁਤ ਦਰਸਨ ਨਾਬ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸੁਭ ਮਤਿ ਚਤੁਰ ਚੌਪ ਚਿਤ ਜਗੀ।

-ਕਬਿ ਗੁਰ ਦਰਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤੀ ਲਗੀ।

ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਬੈਠੋਂ ਪਗ ਪਾਸ।

ਸੁਨੋਂ ਕਬਹਿ ਗੁਰ ਬਾਕ ਬਿਲਾਸ ॥੨॥

ਸਾਰਦ ਚੰਦ ਬਦਨ ਕੀ ਓਰਾ^੧।

ਲੋਚਨ ਕਰੋਂ ਚਕੋਰਨਿ ਜੋਰਾ।

ਸ੍ਰਵਨ ਪੁਟਨ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀਂ।

ਪਾਨ ਕਰੋਂ ਮੈਂ ਅਤਿ ਸੁਖਦਾਨੀ- ॥੩॥

ਚਿਤਵੈ^੨ ਬੈਠਤਿ ਉਠਤਿ ਚਲੰਤਾ।

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾਂ ਉਰ ਹਰਖੰਤਾ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਗਮਨਤਿ ਲਖਿ ਦੂਰ।

ਨਿਜ ਦਲ ਨਰਨਿ ਦੇਤਿ ਸੁਖ ਭੂਰ ॥੪॥

ਜਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਮਿਲੇ^੩।

ਗੁਰ ਸੁਧਿ ਤਿਸ ਕੌ ਬੂਝਤਿ ਭਲੇ।

‘ਖਿਤ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਨਗਰ’ ਸੁਨਾਵੈ^੪।

‘ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਆਵੈ’ ॥੫॥

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕੂਚ ਕਰਤਿ ਮਗ ਆਵਤਿ।

ਸਰਿਤਾ ਬਿੰਦ ਉਲੰਘ ਉਤਲਾਵਤਿ।

ਪੁਨ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੌ ਪਿਖਿ ਪਿਖਿ ਛੋਰਾ।

ਚਲਯੋ ਆਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਓਰਾ ॥੬॥

ਸੁਰਸਰਿ ਤਰੀ, ਉਲੰਘੀ ਜਮਨਾ।

ਜਿਨ ਕੇ ਮੱਜਨ ਤ੍ਰਾਸਦ ਜਮ ਨਾ^੫।

ਚਲਤਿ ਅਨੰਦਪੁਰਾ ਨਿਯਾਰਯੋ।

ਪੁੜ੍ਹ ਮਹੀਪਤਿ ਕੋ ਹਰਖਾਯੋ ॥੭॥

^੧ਸਰਦ ਰੁਤ ਦੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਰੂਪੀ ਮੁਖ ਵਲ।

^੨ਜਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

^੩ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ (ਦਾ) ਜੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਮਿਲ ਪਵੇ ਤਾਂ।

^੪(ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ ਸੁਣਾਵੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਆਨੰਦਪੁਰ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਹਨ।

^੫ਡਰ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਜਮਾ।

ਰਾਖੇ ਪੁਸ਼ਟ ਤੁਰੰਗਮ ਸਾਰੇ।
 ਤਿਮ ਕੁੰਚਰ ਭੀ ਤਨ ਬਲ ਭਾਰੇ।
 ਸਾਬ ਅਸੂਦਾ^੧ ਲਸ਼ਕਰ ਭਲੇ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਡ ਮਾਰਗ ਚਲੇ ॥੮॥
 ਸਤੁੱਦ੍ਰਵ ਤੀਰ ਆਨਿ ਕਰਿ ਹੇਰਾ।
 ਨੇੜ੍ਹ ਤੁੰਗ ਕੋ ਸੈਲ ਬਡੇਰਾ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਪਿਖਿ ਸੁਭ ਥਾਨ।
 ਜਹਿੰ ਛਾਯਾ ਰਮਣੀਕ ਮਹਾਨ ॥੯॥
 ਸਿਵਰ ਕਰਜੋ ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਏ।
 ਸੁਧ ਹਿਤ ਸੁਭ ਨਰ ਤਬਹਿ ਪਠਾਏ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਰ ਜਨਾਇ ਬਿਤਾਂਤ।
 ‘ਦੇਸ਼ ਅਸਾਮ ਨਿਪਤਿ ਕੋ ਤਾਤ ॥੧੦॥
 ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਦਰਸ਼ਨ ਹਿਤ ਆਯੋ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਧਰੇ ਭਾਉ ਅਧਿਕਾਯੋ।’
 ਪੌਰਦਾਰ ਚਲਿ ਗਯੋ ਹਜੂਰ।
 ਅਰਜ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸਹਿਤ ਸ਼ਹੂਰ^੨ ॥੧੧॥
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਪਰ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਦਿਹੁ ਦੇਗ ਮਹਾਨਾ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਦਾਨਾ ਘ੍ਰਿਤ ਸਤਾ ਨਿਹਾਰੀ।
 ਦੇਹੁ ਤੁਰੰਗਮ ਜੇ ਗਜ ਭਾਰੀ’ ॥੧੨॥
 ਆਇ ਮਸੰਦਨ ਕੋ ਤਿਨ ਕਹਯੋ।
 ਜਬਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਸਭਿਨੀ ਹੂੰ ਲਹਯੋ।
 ਨਿਪ ਸੁਤ ਨਿਕਟ ਮੇਵਰੇ ਗਏ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਹਿਤ ਬੈਬੇ ਦਏ ॥੧੩॥
 ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ਘਨੇਰਾ।
 ਗੁਰਨਿ ਸਰਾਹਹਿ ਸਗਰੋ ਡੇਰਾ।
 ਚਹੀ ਵਸਤੁ ਤਤਫਿਨ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ਸੁਪਤਿ ਭਏ ਸੋ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਈ ॥੧੪॥
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਠਾਨਿ ਸਵਧਾਨਾ।
 ਨਿਪਨੰਦਨ ਅਭਿਲਾਖ ਮਹਾਨਾ।

^੧ਸੁਖੀ [ਫਾ:, ਅਸੂਦਾ = ਖੁਸ਼ਹਾਲ]।

^੨ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ [ਅ:, ਸ਼ਹੂਰ = ਸਿਆਣਪ]।

ਪਠੋ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸਤਿਗੁਰ ਦ੍ਵਾਰੇ।
 ‘ਰਾਵਰਿ ਦਰਸਨ ਚਾਹਿ ਉਦਾਰੇ ॥੧੫॥
 ਨੀਠ ਨੀਠ ਕਰਿ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਈ।
 ਮਿਲਜੋ ਚਹਤਿ ਹੋਂ ਪਰਿ ਸ਼ਰਨਾਈ।’
 ਸੁਧਿ ਕਲਗੀਧਰਿ ਛਿਗ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਚ ਫੁਰਮਾਈ ॥੧੬॥
 ‘ਪਹਿਰ ਤੀਸਰੇ ਸਜਹਿ ਸੁਚੇਤਾਹੀ।
 ਬੈਠੈਂ ਦਰਸਨ ਦੈਬੈ ਹੇਤਾ।
 ਮਿਲਹੁ ਆਨਿ ਕਰਿ ਪੁਰਹੁ ਭਿਲਾਖਾ।
 ਸੁਧਰੈ ਜਨਮ ਭਾਉ ਅਸ ਰਾਖਾ’ ॥੧੭॥
 ਗਯੋ ਸਿਵਰ ਮਹਿ ਨਿਪਤਿ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਹਰਖਤਿ ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਬਿਕਸਾਯੋ।
 ਕਰਯੋ ਹੁਕਮ ‘ਹਾਥੀ ਸਿੰਗਾਰਹੁ।
 ਜਲ ਤੇ ਮਲ ਕਰਿ ਰੰਗ ਨਿਕਾਰਹੁ’ ॥੧੮॥
 ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਬਰ ਮਖਮਲ ਝੂਲ।
 ਲਗੇ ਬਿੰਦ ਜਾਂਬੂਨਦ ਛੂਲ।
 ਸਿਰ ਪਰ ਝਾਲਰ ਝਲਕਤਿ ਜ਼ਰੀ।
 ਕਿਤ ਕਿਤ ਲਰਕਤਿ ਮੁਕਤਨਿ ਲਰੀ ॥੧੯॥
 ਉਘਰਯੋ ਭਾਲ ਸੁਪੈਦਾ ਭਲੇ।
 ਸ਼ਜਾਮ ਬਰਨ ਸਭਿ ਤਨ ਪਰ ਮਲੇ।
 ਜਸ ਕਦ ਤਸ ਹੀ ਦਸਨੈ^੧ ਸੁਹਾਏ।
 ਹਾਟਕ ਚੂੜੇ ਰੂੜ ਚੜ੍ਹਾਏ^੨ ॥੨੦॥
 ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਸਿੰਖਲੈ^੩ ਘਰਿਵਾਏ।
 ਚਾਰ ਪਗਨ ਮਹਿ ਰਹੇ ਸੁਹਾਏ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਕਰੇ ਤੁਰੰਗਮ ਤਜਾਰੇ।
 ਜਾਰੇ ਜੀਨ ਜਾਂਬੂਨਦ ਡਾਰੇ ॥੨੧॥
 ਸਸਤ੍ਰ ਪੰਚਕਲ, ਚੌਂਕੀ ਚਾਰੂ।
 ਜਾਮ ਕਟੋਰਾ ਸੁਭ ਦੁਤਿ ਵਾਰੂ।

^੧ਭਾਵ ਤਿਆਰ ਬਰਤਿਆਰ ਹੋਵਾਂਗੇ।

^੨ਦੰਦਾ।

^੩ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਦੰਦਾਂ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ।

^੪ਸੰਗਲ।

ਕੰਕਨ ਕੰਚਨ ਬੱਜ੍ਹੁ^੧ ਜਗਾਏ।
 ਬਹੁ ਬਨਾਵ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰ ਬਨਾਏ ॥੨੨॥
 ਤਜਾਰ ਕਰੀ ਇੱਤਜਾਦਿ ਅਕੋਰਾ।
 ਅਰਪਨਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਿਤ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛੂਖਨ ਮੌਲ ਘਨੇਰੇ।
 ਪਹਿਰਨਿ ਤਨ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸ ਬੇਰੇ ॥੨੩॥
 ਸਚਿਵ ਸੈਨ ਸਭਿਹੂੰ ਸੁਭ ਬਨੇ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰਿ ਜੇ ਮੁਲ ਘਨੇ।
 ਇਮ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਤੇ ਸਭਿ ਰੀਤਿ।
 ਤੀਨ ਪਹਿਰ ਗਯੋ ਬਾਸੁਰ ਬੀਤ ॥੨੪॥
 ਤਿਸ ਛਿਨ ਆਇ ਮੇਵਰਾ ਗਯੋ।
 ਭੂਪਤਿ ਸਾਥ ਭਾਖਤੇ ਭਯੋ।
 ‘ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਭਾ ਗੁਰ ਆਗਵਨੂੰ।
 ਸਿਖ ਉਡਗਨ ਮਹਿੰ ਸਸਿੰ ਗੁਨ ਭਵਨੂੰ ॥੨੫॥
 ਬੈਠੇ ਪਾਵਨਿ ਦਰਸ਼ਨ ਹੇਤੁ।
 ਸੰਗਤਿ ਸਕਲ ਮਨੋਰਥ ਲੇਤਿ।’
 ਰਤਨਰਾਇ ਸੁਨਿ ਹਰਖਤਿ ਭਯੋ।
 ‘ਲੇ ਸਭਿ ਚਲਹੁ’ ਹੁਕਮ ਕਰਿ ਦਯੋ ॥੨੬॥
 ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛੂਖਨ ਗਨ ਦੀਨਾਰ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਗਮਨੇ ਭਰਿ ਭਰਿ ਥਾਰ।
 ਅਪਰ ਵਸਤ੍ਰ ਸਭਿ ਕਰੇ ਅਗਾਰੀ।
 ਨਗਨ ਪਗਨ ਨਿਪ ਚਲਯੋ ਪਿਛਾਰੀ ॥੨੭॥
 ਸਚਿਵ ਸੁਭਟ ਨਿਜ ਸਾਥ ਮਿਲਾਏ।
 ਗਮਨੇ ਮਾਨਵ ਹੈ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਪੌਰ ਸਭਾ ਕੋ ਤਹਿੰ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ॥੨੮॥
 ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਸਿਰ ਕਰਿ ਨੀਵਾ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਿ ਭਾਵ ਅਤੀਵਾੜੈ।
 ਪਿਖੀ ਦੂਰ ਤੇ ਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ।

^੧ਹੀਰੋ।^੨ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਰੂਪਾ।^੩ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ (ਨਾਲ)।

ਬੈਠੇ ਮਨਹੁਂ ਚੰਦ ਕੀ ਸੂਰਤ ॥੨੯॥
 ਝੂਲਤਿ ਕਲਗੀ ਦਮਕਤਿ ਮੋਤੀ।
 ਜਿਗਾ ਬੰਧੀ ਹੀਰਨ ਦੁਤਿ ਹੋਤੀ।
 ਚਮਰ ਢੁਰਤਿ ਹੈ ਬਾਰੰਬਾਰੀ।
 ਬਿਰੇ ਸੁਹਾਵਤਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰੀ ॥੩੦॥
 ਜਨੁ ਦੇਵਨ ਮਹਿੰ ਬਿਸ਼ਨੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਗਜਾਨ ਨਿਧਾਨ ਮਹਾਨ ਉਜਾਲਾ।
 ਤੂਰਨ ਕਰਤਿ ਪਰਜੋ ਪਗ ਜਾਈ।
 ਸਕਹਿ ਨਹੀਂ ਪੁਨ ਸੀਸ ਉਠਾਈ ॥੩੧॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਿਲੋਕਾ।
 ‘ਉਠਹੁ ਭੂਪ! ਸੁਧਰੇ ਜੁਗ ਲੋਕਾ।’
 ਮਾਨਿ ਬਾਕ ਕੋ ਸੀਸ ਉਠਯੋ।
 ਬੈਠਜੋ ਸਨਮੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਾਯੋ ॥੩੨॥
 ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨੋ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਿਨ ਸਭਿ ਕਹਿ ਦੀਨੋ।
 ਤਬਿ ਮੰਡ੍ਰੀ ਕਰ ਜੋਰਿ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਬਡੇ ਗੁਰੂ^੧ ਪਹੁੰਚੇ ਤਿਸ ਥਾਨਾ ॥੩੩॥
 ਰਾਜਾ ਰਾਮ^੨ ਮਿਲਯੋ ਮਹਿਪਾਲਾ।
 ਕੀਨਿ ਬੇਨਤੀ ਇਮ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 -ਜਤਨ ਕਰੇ ਉਪਜਯੋ ਨਹਿੰ ਬਾਲਿਕ।
 ਬਖਸ਼ਹੁ ਆਪ ਰਾਜ ਕੋ ਮਾਲਿਕ- ॥੩੪॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਗੁਰ ਮੁਹਰ ਲਗਾਈ।
 ਦਯੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਇਹ, ਬਜੀ ਵਧਾਈ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਤਿ ਸਿਰ ਇਸ ਕੇਰਾ।
 ਦਰਪਨ ਮਹਿੰ ਦੇਖਯੋ ਜਿਸ ਬੇਰਾ ॥੩੫॥
 ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਨਨੀ ਤੇ ਸੁਨਯੋ।
 ਅਨੰਦ ਉਪਾਇ ਆਵਨੋ ਭਨਯੋ।’
 ਪੁਨਹਿ ਉਪਾਇਨ ਕੀਨਿ ਜਨਾਵਨਿ।
 ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ ਸਭਿ ਕਰਯੋ ਬਤਾਵਨਿ ॥੩੬॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਮਤੰਗ ਅਜਬ ਦਿਖਰਾਯੋ।

^੧ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ।

^੨ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਜਿਹ ਸਮ ਦੁਡੀ ਨ ਜਗ ਮਹਿੰ ਜਾਯੋ^੧।
 ਪੰਚ ਤੁਰੰਗ ਅਗਾਰੀ ਕਰੇ।
 ਕੰਚਨ ਜੀਨ ਜਿਨਹੁਂ ਪਰ ਪਰੇ ॥੩੨॥
 ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਛੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰ ਘਨੇਰੇ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਧਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਗੇਰੇ।
 ਦੇਖਤਿ ਖੁਸ਼ੀ ਬਿਸਾਲ ਦਈ ਹੈ।
 -ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ- ਅਰਦਾਸ ਭਈ ਹੈ ॥੩੩॥
 ਭਯੋ ਨਿਹਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਕੌ ਲੇਯ।
 ਦਰਸਨ ਦੇਖਤਿ ਅਨੰਦ ਧਰੇਯ।
 ਬਹੁ ਅਸਾਮ ਦੇਸ਼ਨ ਕੀ ਗਾਬਾ।
 ਬੂਝਤਿ ਰਤਨ ਰਾਇ ਕੇ ਸਾਬਾ ॥੩੪॥
 ਸਚਿਵਨ ਸਹਿਤ ਬਖਾਨਹਿੰ ਤੈਸੇ।
 ਕਲਗੀਧਰ ਕੇ ਰੁਖ ਹੁਇ ਜੈਸੇ।
 ਦੇਸ਼ ਰੁ ਅਪਨੋ ਸਰਬ ਬਿੜੰਤ।
 ਕਰਜੋ ਸੁਨਾਵਨਿ ਗੁਰ ਭਗਵੰਤ^੨ ॥੪੦॥
 ਖਟ ਘਟਕਾ ਲਗਿ ਬੈਠੇ ਰਹੇ।
 ਰਤਨ ਰਾਇ ਅਰੁ ਗੁਰ ਮੁਦ ਲਹੇ।
 ਗਜ ਕੇ ਗੁਨ ਬਰਨਨ ਬਹੁ ਕਰੇ।
 ‘ਸੀਛਤਿ ਬਡੋ ਕਹਿਨ ਅਨੁਸਰੇ^੩ ॥੪੧॥
 ਜਿਮ ਚਾਹਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।
 ਨਿਤ ਦੇਖਹੁ ਪਰਖਹੁ ਹਰਖਾਵਹੁ।
 ਪੰਚਕਲਾ ਇਹ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਕਰਹਿ ਕਾਜ ਬਹੁਤੇ ਰਣ ਕਾਲਾ ॥੪੨॥
 ਬਰਛੀ, ਜਮਧਰ, ਖੜਗ, ਤਮਾਂਚਾ।
 ਚਹੋਂ ਸੁ ਕਰੋ ਰੋਸ ਰਣ ਰਾਚਾ।
 ਦੁਸ਼ਮਨ ਹਤਹੁ ਦਾਵ ਜਸ ਹੋਇ^੪।
 ਇਸ ਤੇ ਬਚਿ ਕੈ ਜਾਇ ਨ ਕੋਇ ॥੪੩॥
 ਇਹ ਚੌਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਜਬ ਬਿਸਾਲੀ।

^੧ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ।^੨ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ।^੩ਸਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਆਖਣ ਅਨੁਸਾਰ (ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ)।^੪ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦਾਉ ਹੋਵੇ।

ਸਭਿ ਕੀ ਸੈਲ ਕੀਜੀਅਹਿ ਕਾਲੀ^੧।
 ਬਡੇ ਜਤਨ ਤੇ ਵਸਤੁ ਮੰਗਾਈ।
 ਮੁਖ ਮਾਂਗਯੋ ਦਿਯੋ ਮੇਲ ਪਠਾਈ ॥੪੪॥
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੇ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਛੀ।
 ਹੇਤੁ ਆਪ ਕੇ ਅਰਪਨਿ ਬਾਛੀ।
 ਸਦਾ ਦਾਸ ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਘਰ ਕੋ।
 ਸਿੱਖੀ ਬਖਸ਼ਹੁ ਦੇ ਕਰਿ ਬਰ ਕੋ ॥੪੫॥
 ਸੁਨਤਿ ਮਹਾਤਮ^੨ ਉਪਜਯੋ ਪ੍ਰੇਮ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਾਤਾ ! ਦੇ ਗੁਰ ਛੇਮ^{*}।
 ਅਪਨੋ ਜਾਨਿ ਭੁਜਾ ਪਕਰੀਜੈ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਪਾਹੁਲ ਦੀਜੈ' ॥੪੬॥
 ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰੇ।
 ਆਨੀ ਲਖੀ ਉਪਾਇਨ ਰੂਰੇ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੇਰਿ ਖੁਸ਼ੀ ਬਹੁ ਕਰੀ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਅਪਦਾ ਹੇਰੀ ॥੪੭॥
 ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਰਾਜਾ ਤਬਿ ਗਯੋ।
 ਪਿਖਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਗੁਰ ਕੋ ਹਰਖਯੋ।
 ਹਜ ਗਯ ਸੌਂਪੇ ਦਾਸਨਿ ਪਾਸ।
 'ਖੈਬੇ ਦੇਹੁ ਨਿਹਾਰੀ ਘਾਸ' ॥੪੮॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗਿੰਧੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਆਸਾਮ ਨਿਪ ਮੇਲ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਜੁਗ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੨॥

^੧ਕਲ ਨੂੰ।^੨ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਮਹਾਤਮਾ।^{*}ਪਾ:-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਾਤੇ ਜੇ ਗਨ ਛੇਮ।

੨੩. [ਰਤਨ ਰਾਇ ਦੀਆਂ ਉਪਹਾਰਾਂ]

੨੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੪

ਦੋਹਰਾ: ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਇ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਭੀ, ਠਾਨੇ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ।
ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਇ ਕਰਿ, ਬੈਠੇ ਮੁਦਤ ਸੁਜਾਨ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਪਠਯੋ ਮੇਵੜਾ ਨਿੰਪ ਬੁਲਵਾਯੋ।
ਮੁਦਤਿ ਸਚਿਵ ਜੁਤਿ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਯੋ।
ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬੈਠਯੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤੀਰ।
ਖੜਗ ਸਿਪਰ ਜੁਤਿ ਸੁਭਿਤਿ ਸਰੀਰ ॥੨॥
ਪ੍ਰਥਮੈ ਚੌਕੀ ਸੋ ਮੰਗਵਾਈ।
ਦਾਬੀ ਕਲ ਪੁਤਲੀ ਨਿਕਸਾਈ।
ਚੱਪਰ ਕੌ ਬਿਛਾਇ ਕਰਿ ਦੀਨਿ।
ਡਲ ਗੇਰਤਿ ਖੇਲਤਿ ਲਖਿ ਲੀਨਿ ॥੩॥
ਪੰਚਕਾਲਾ ਪੁਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਮੰਗਾਯੋ।
ਕਸਯੋ ਤਮਾਂਚਾ ਪ੍ਰਥਮ ਚਲਾਯੋ।
ਬਡੋ ਸ਼ਬਦ ਭਾ ਤੋੜ੍ਹ^੧ ਘਨੇਰਾ।
-ਹਤਹਿ ਸੱਤ੍ਰੁ ਨੀਕੇ - ਗੁਰ ਹੇਰਾ ॥੪॥
ਪੁਨ ਕਲ ਦਾਬੇ ਭਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾਨ।
ਤੀਖਨ ਧਾਰਾ ਦਿਖਯੋ ਮਹਾਂਨ।
ਗਹਿ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤਬੈ।
ਇਤ ਉਤ ਕਰਿ ਦੇਖਯੋ ਸੁਭ ਤਬੈ ॥੫॥
ਪੁਨ ਬਰਛੀ ਕਰਿ ਕੈ ਦਿਖਰਾਈ।
ਤੀਖਨ ਅਨੀ ਘਨੀ ਰਿਪੁ ਘਾਈ।
ਪੁਨ ਜਮਧਰ ਕੋ ਤਿਸ ਤੇ ਕਰਯੋ।
ਸੁੰਦਰ ਪਰੇ^੨ ਹਾਥ ਮਹਿ ਧਰਯੋ ॥੬॥
ਖਰ ਧਾਰਾ ਅਰੁ ਅਨੀ ਮਹਾਨੇ।
ਸੱਤ੍ਰੁ ਉਦਰ ਕੋ ਧਸਿ ਕਰਿ ਹਾਨੇ।
ਪਟੇਦਾਰ^੩ ਪੁਨ ਗੁਰਜ ਬਨਾਈ।
ਲਗਹਿ ਸੀਸ ਪੁਨ ਬਚਨਿ ਨ ਪਾਈ ॥੭॥
ਸਭਿ ਕਲ ਪਰਖਤਿ ਹਰਖਤਿ ਨਾਥ।

^੧ਜਦ ਤੋੜਾ ਲਾਇਆ।^੨ਸੁਹਣੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।^੩ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਮੁੱਠ ਵਰਗੀ ਮੁੱਠ ਵਾਲਾ। [ਇਕ ਹੋਰ ਗੁਰਜ ਹੋਠੋਂ ਨੋਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ] (ਅ) ਫਾੜੀਦਾਰ ਗੁਲਿਆਈ ਵਾਲਾ।

ਸਸਤ੍ਰੁ ਅਜਾਇਬ ਧਰਿ ਕਰਿ ਹਾਥ।
 ਬਹੁਰ ਤੁਰੰਗਮ ਸਭਿ ਫਿਰਿਵਾਇ।
 ਮ੍ਰਿਗਨ ਸਮਾਨ ਧਵਾਇ ਕੁਦਾਇ ॥੮॥
 ਜਰੇ ਜੀਨ ਜਾਂਬੂਨਦ ਕੇਰੇ।
 ਰਤਨਰਾਇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਬਡੇਰੇ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤੇ ਪਿਖਹਿੰ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਵਸਤੁ ਅਜਬ ਆਨੀ ਸਮੁਦਾਈ ॥੯॥
 ਪੁਨਹਿ ਮਤੰਗ ਅਨਾਵਨਿ ਕੀਨੋ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਰਬ ਸਿੰਗਾਰ ਨਵੀਨੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਨਿਕਟਿ ਹਕਾਰਾ।
 ਝੂਲਤਿ ਪਹੁੰਚਯੋ ਭਲੇ ਨਿਹਾਰਾ ॥੧੦॥
 ਕਦ ਮਹਿਖੇ^੧ ਸਮ, ਸਦਨ ਅਨੰਦੈ।
 ਤਿਨ ਦਿਸਿ^੨ ਪ੍ਰੇਰਤਿ ਸੁੰਡ ਬਿਲੰਦ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਪੇਖਿ ਤਿਹ ਹਾਥ ਲਗਾਯੋ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਦਿਲਾਸਾ ਦੈ ਠਹਿਰਾਯੋ ॥੧੧॥
 ਹਟਿ ਪੁਨ ਗੁਰ ਪਨਹੀ ਜਹਿੰ ਧਰੀ।
 ਸੁੰਡ ਬਿਖੈ ਗਹਿ ਝਾਰਨਿ ਕਰੀ।
 ਭਲੇ ਬਨਾਇ ਟਿਕਾਇ ਅਗਾਰੀ।
 ਬਿਸਮਤਿ ਸਭਾ ਬਿਲੋਕਤਿ ਸਾਰੀ ॥੧੨॥
 ਗਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਧਨੁ ਬਾਨ ਚਲਾਏ।
 ਪ੍ਰੇਰਯੋ ਗਜ, ਬੀਨਤਿ ਤਹਿੰ ਜਾਏ।
 ਸਭਿ ਇਕਥੇ ਕਰਿ ਸੁੰਡ ਮਝਾਰੀ।
 ਧਰੇ ਆਨਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਅਗਾਰੀ ॥੧੩॥
 ਚਲਤਿ ਚਾਲ ਚੰਚਲ ਅਤਿ ਚਾਰੂ।
 ਇਤ ਉਤ ਫਿਰਤਿ ਤੁਰਤ ਦੁਤਿਵਾਰੂ।
 ਲਘੁ ਲਘੁ ਕਿੰਕਨੈ^੩ ਗਰ ਮਹਿੰ ਬਾਜਹਿੰ।
 ਕੰਚਨ ਕਾਮ ਝੂਲ ਸ਼ੁਭ ਸਾਜਹਿੰ^੪ ॥੧੪॥

^੧ਮਹਿੰ ਦਾ ਨਰ, ਭਾਵ ਸੰਚੇ ਵਰਗਾ ਕੱਦ।

^੨ਆਨੰਦ ਦਾ ਘਰ।

^੩ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲ।

^੪ਘੁੰਗਰੂ।

^੫ਜਿਸ ਝੁੱਲ ਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(ਅ) ਸੋਨੇ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਝੁੱਲ.....।

ਜਲ ਕੋ ਲੇ ਪੁਨ ਸੁੰਡ ਪਖਾਰੀ।
 ਗਹਿਵਾਈ ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਭਰਿ ਝਾਰੀ^੧।
 ਜਥਾ ਦਾਸ ਕਰ ਚਰਨ ਧੁਵਾਵਹਿ।
 ਤਥਾ ਨੀਰ ਝਾਰੀ ਤੇ ਪਾਵਹਿ ॥੧੫॥
 ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇ ਪਖਾਰਨਿ ਕਰੇ।
 ਪਟ ਕੌਂ ਗਹਿ ਪੌਂਛੇ ਬਿਧਿ ਖਰੇ।
 ਚਮਰ ਚਾਰੁ ਕੋ ਤਬਿ ਗਹਿਵਾਯੋ।
 ਬਿਰ ਹੁਇ ਗੁਰ ਪਰ ਭਏ ਝੁਲਾਯੋ ॥੧੬॥
 ਜਥਾ ਦਾਸ ਲੇ ਮਤਿ ਕਰਿ ਫੇਰਹਿ^੨।
 ਤਥਾ ਫੁਕਾਵਤਿ ਚਾਮਰ ਪ੍ਰੇਰਹਿ^੩।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਿੱਦਯਾ ਦਿਖਰਾਈ।
 ਹਰਖਤਿ ਗੁਰੂ ਸਭਾ ਬਿਸਮਾਈ ॥੧੭॥
 ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ ਬਾਕ ਉਚਰਯੋ।
 ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਗਜ ਕੋ ਧਰਯੋ।
 ‘ਸਿਤਾ ਘੁੱਤ ਮੈਦਾ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਜੇਤਿਕ ਖਾਇ ਰਹੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ’ ॥੧੮॥
 ਸੌਂਪਯੋ ਦਾਸਨਿ ਕੋ ਇਤ ਸੇਵਾ।
 ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਗੁਰਦੇਵਾ।
 ਰਤਨ ਰਾਇ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਸੁਨਹੁਂ ਜਗਤ ਗੁਰ ਰਾਤਿ ਮਝਾਰਾ ॥੧੯॥
 ਜੂਲਤ ਮਸਾਲ ਦੇਹਿੰ ਗਹਿਵਾਈ।
 ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਲਯੋ ਮਗ ਜਾਈ।
 ਸੁਮਤਵੰਤਿ ਜਿਮ ਚਹਿਹਿ ਕਰਾਵਹਿ।
 ਅਵਿਲੋਕਤਿ ਲੋਕਨਿ ਬਿਸਮਾਵਹਿ ॥੨੦॥
 ਇਸ ਕੇ ਸਮ ਜਗ ਲਹੀਅਹਿ ਆਨ ਨੈ।
 ਸਹਿਤ ਸੁਪੈਦੇ ਸ਼ੋਭਤਿ ਆਨਨ੍ਦ।
 ਨਹਿਨ ਨਗਰ ਅਰੁ ਨਹਿੰ ਕਿਸ ਕਾਨਨ੍ਦ।

^੧ਸੁਰਾਹੀ।^੨ਜੀਕੂੰ ਦਾਸ (= ਚੌਰ ਬਰਦਾਰ ਚੌਰ) ਲੈਕੇ ਅਕਲ ਨਾਲ ਝੁਲਾਊਂਦਾ ਹੈ।^੩(ਹਾਥੀ) ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੋਇਆ।^੪ਹੇਰ ਨਹੀਂ।^੫ਮੂੰਹ, ਮੱਥਾ।^੬ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਣ ਵਿਚ ਹੈ।

ਕਿਤ ਦੇਖਹਿ ਜੇ ਸੁਨਿਜ ਨ ਕਾਨਨ^੧ ॥੨੧॥
 ਸਰਬ ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਰਾਵਰ ਜੈਸੇ।
 ਵਸਤੁ ਅਮੇਲ ਪਰਾਪਤਿ ਤੈਸੇ।
 ਜਾਨੀ ਪਰੇ ਕਰੇ ਅਨੁਮਾਨ^੨।
 ਸੁਰਪਤਿ ਕੋ ਗਜਰਾਜ ਮਹਾਨ^੩* ॥੨੨॥
 ਨਿਜ ਤਨ ਕੋ ਤੁਮ ਹਿਤ ਪਲਟਾਯੋ।
 ਅਲਪ ਅਕਾਰ ਬਚਿੜ੍ਹ ਬਨਾਯੋ।
 ਕਰਨਿ ਆਪ ਕੋ ਮੁਦਤਿ ਬਡੇਰੋ।
 ਆਯੋ ਸ਼ਰਨਿ ਲੀਨਿ ਮਿਸ ਮੇਰੋ^੪ ॥੨੩॥
 ਹੇਤੁ ਰਿਝਾਵਨਿ ਤੁਮਹਿ ਬਿਧਾਤਾ^੫।
 ਕਿਧੋਂ ਪਠਯੋ ਰਚਿ ਕਰਿ ਗਜ ਗਾਤਾ^੬।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਕਾਰਨ ਕੁਛ ਹੋਇਂ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਇਹ ਸਮ ਦੁਤਿਯ ਨ ਕੋਇ' ॥੨੪॥
 ਰਤਨ ਰਾਇ ਕੇ ਸੁਨਿ ਸ਼ੁਭ ਬੈਨ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਕੀਨਿ ਗੁਰ ਕਰੁਨਾ ਨੈਨ।
 'ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਤੰਗ ਆਦਿ ਵਥੁ ਜੇਈ।
 ਲਜਾਇ ਅਜਾਇਬ ਹਮ ਹਿਤ ਤੇਈ ॥੨੫॥
 ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲ ਅਹੈ ਜਸ ਤੇਰੇ।
 ਤਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਫਲ ਅਨੰਦ ਬਡੇਰੇ।
 ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਹੁਤੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖ।
 ਨਿਪ ਕੋ ਦਿਯ ਸੁਖ ਭੋਗ ਭਵਿੱਖਜ^੭’ ॥੨੬॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਪਖਾਰੇ।
 ਪਾਹੁਲ ਦਈ ਭਾਗ ਜਿਸ ਭਾਰੇ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਜ ਮੰਤ੍ਰ ਦਿੜ੍ਹਾਯੋ।
 ਭੋਗ ਮੌਖ ਦਾ ਭਲੇ ਬਤਾਯੋ ॥੨੭॥

^੧ਜੇ ਕੰਨੀਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਤਾ ਦੇਖਦਾ ਕਿੱਥੋਂ ਹੈ।

^੨ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਿਆਂ।

^੩ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ (ਜੋ) ਐਰਾਵਤ ਵੱਡਾ (ਹਾਥੀ) ਹੈ.....।

^੪ਪਾ:-ਸਮਾਨ।

^੫ਮੇਰੇ ਬਹਾਨੇ।

^੬ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ।

^੭ਹਾਥੀ ਦਾ ਸਰੀਰ।

^੮ਤਦੋਂ ਤੈਨੂੰ ਰਾਜਾਪਨੇ ਦੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਭਵਿੱਖਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਭਾਵ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਅਗਲੇ ਜੁਗ ਰਾਜਾ ਹੋ ਕੇ ਸੁਖ ਭੋਗੇਂਗਾ।

ਸਚਿਵਨ ਸਹਿਤ ਚਮੂੰ ਨਰ ਬਿੰਦਾ।
 ਲੇ ਪਗ ਪਾਹੁਲ ਅਧਿਕ ਅਨੰਦ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲ ਸਿੱਖ ਹੁਇ ਰਾਜਾ।
 ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਯੇ ਸਹਿਤ ਸਮਾਜਾ ॥੨੮॥
 ਕਰਤਿ ਸੁਜਸੁ ਕੋ ਗਮਨਯੋਂ ਡੇਰੇ।
 ਰਹਯੋ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਦਿਨ ਬਹੁਤੇਰੇ।
 ਦਰਸਨ ਜਾਇ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਕਰੈ।
 ਬੈਠਹਿ ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਮੁਦ ਧਰੈ ॥੨੯॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚਹਿੰ ਗਜ ਮੰਗਵਾਵਹਿੰ।
 ਆਨ ਕਾਜ ਤਿਸ ਤੇ ਕਰਿਵਾਵਹਿੰ।
 ਕਬਿ ਪੁਤਲੀਨ ਬਿਲੋਕਿ ਤਮਾਸਾ।
 ਜੋ ਕਲ ਦਾਬੇ ਗੇਰਤਿ ਪਾਸਾ ॥੩੦॥
 ਕਬਹੂੰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਜਾਇਬ ਹੋਰੈਂ।
 ਬਨਹਿ ਅਪਰ ਬਿਧਿ ਜਬਿ ਕਲ ਫੇਰੈਂ।
 ਕਬਹੂੰ ਰਤਨ ਰਾਇ ਲੇ ਸਾਬ।
 ਚਢਹਿੰ ਅਖੇਰ ਬਿੱਤੁੰ ਕੌਂ ਨਾਬ ॥੩੧॥
 ਬਨ ਮਹਿੰ ਬਿਚਰਹਿੰ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਪ੍ਰਹਾਰਹਿੰ।
 ਸ਼ਿਕਰੇ ਸੂਅਨ ਬਾਜ ਖਗ ਮਾਰਹਿੰ।
 ਕਬਹੁਂ ਕਰਹਿੰ ਕ੍ਰੀੜਾ ਜਲ ਕੇਰੀ।
 ਭਿਰਹਿੰ ਦੁਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਛੀਟ ਘਨੇਰੀ ॥੩੨॥
 ਕਬਹੂੰ ਆਯੁਧ ਬਿਦਯਾ ਕਰੈਂ।
 ਤੀਰ ਪ੍ਰਹਾਰੈਂ ਕਰ ਧਨੁ ਧਰੈਂ।
 ਕਬਹੂੰ ਕਸਹਿੰ ਤੁਫੰਗ ਚਲਾਵਹਿੰ।
 ਛੋਰਹਿੰ ਹਯ ਪਰ ਚਢੇ ਧਵਾਵਹਿੰ ॥੩੩॥
 ਤੋਮਰ ਫੇਰਿ ਕਵਾਇਦ ਕਰੈਂ।
 ਸਮੁਖ ਅਨੀ^੧ ਜਿਮ ਸ਼ੱਤੂ ਮਰੈਂ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਅਨਿਕੁ ਬਿਲਾਸਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਗੁਰੂ ਪੂਰਹਿੰ ਸਭਿ ਆਸਾ ॥੩੪॥
 ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਲੌਂ ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ^੨।

^੧ਸ਼ਿਕਾਰ।^੨ਨੋਕ।^੩ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਹਾਬੀ।

ਕਿਸ ਬਲ ਬੰਧਯੋ ਰਹਿ ਅਹਿਲਾਦੀ^੧।
 ਪਿਖਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਨਯੋਂ।
 ਗਜ ਦਾਸਨ ਕੇ ਸਾਥ ਬਖਾਨਯੋ ॥੩੫॥
 ‘ਨਹਿਨ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਬੰਧਨਿ ਪਾਵਹੁ।
 ਇਮ ਹੀ ਛੋਰਹੁ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹੁ।
 ਫਿਰਹਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਜਹਿਂ ਜਹਿਂ ਕਹਾਂ।
 ਆਪੇ ਬਿਰੈ ਜਹਾਂ ਰੁਚਿ ਤਹਾਂ ॥੩੬॥
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਦਾਸ ਰਹਿੰ ਸੰਗ।
 ਕਰਹਿੰ ਪਿਖਿਨਿ ਜਹਿਂ ਫਿਰਹਿ ਮਤੰਗ।
 ਜਬਿ ਹਿਲ ਜਾਇ ਹਟਕ ਤਬਿ ਰਹੈ^੨।
 ਦੇਹਿੰ ਖੁਆਇ ਖੁਰਾਕ ਜਿ ਅਹੈ’ ॥੩੭॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਛੋਰਿ ਫਿਰ ਦੀਨਾ।
 ਜਹਿਂ ਕਹਿੰ ਬਿਚਰਹਿ ਭਾ ਬਹੁ ਪੀਨਾ^੩।
 ਫਿਰਹਿ ਬਜਾਰ ਬਿਖੈ ਬਹੁ ਬਾਰਿ।
 ਬਨਕਨ ਕੋ ਕਰਿ ਦੇਤਿ ਬਿਗਾਰ ॥੩੮॥
 ਮੋਦਕ ਆਦਿ ਧਰੇ ਪਕਵਾਨ।
 ਜਹਿਂ ਕਹਿੰ ਕਰਤਿ ਫਿਰਤਿ ਸੋ ਖਾਨ।
 ਅੰਨ ਆਦਿ ਬੈਬੇ ਵਥੁ ਜੋਇ।
 ਬਿਚਰਤਿ ਬਦਨ ਪਾਇਲੇ ਸੋਇ ॥੩੯॥
 ਮਿਲ ਬਨੀਏਂ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਆਏ।
 ‘ਕੁੰਚਰ ਕਰਹਿ ਬਿਗਾਰ’ ਸੁਨਾਏ।
 ‘ਐਚਕ ਸੌਦਾ ਕਰਤਿ ਬਖੇਰਤਿ^੪।
 ਬਰਜਤਿ ਬਰਜਤਿ ਤਤਛਿਨ ਗੇਰਤਿ ॥੪੦॥
 ਸਰਬ ਦਿਵਸ ਬਿਚਰਤਿ ਤਹਿਂ ਆਵਤਿ।
 ਗਨ ਪਕਵਾਨ ਖਾਇ ਕਰਿ ਜਾਵਤਿ।
 ਡਰਹਿੰ ਆਪ ਤੇ ਹਤਹਿੰ ਨ ਦੰਡਾ।
 ਪ੍ਰੇਰਤਿ ਇਤ ਉਤ ਫੇਰਤਿ ਸੁੰਡਾ’ ॥੪੧॥
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਕਰੀ ਗੁਹਾਰਾ^੫।

^੧ਕਿਸੇ (ਇਕ) ਥਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਰਹੇ।

^੨ਜਦੋਂ ਹਿਲ ਜਾਵੇ ਤਦੋਂ (ਤੁਸਾਂ) ਹਟ ਜਾਣਾ (ਨਾਲ ਜਾਣੋਂ)।

^੩ਬੜਾ ਮੋਟਾ ਹੋ ਗਿਆ।

^੪ਬਿੰਡਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

^੫ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਭਾਵ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਗ ਮਸੰਦਨ ਹੁਕਮ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਜਿਤਕ ਬਨਕ ਕੋ ਹੁਇ ਨੁਕਸਾਨ।
 ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜਾਇ ਦੁਕਾਨ ॥੪੨॥
 ਸੋ ਸਰਕਾਰਹਿ^੧ ਤੇ ਦਿਹੁ ਦਰਬਾ।
 ਸੰਧਾ ਸਮੈ ਬੂਝਿ ਲੇਹੁ ਸਰਬਾ।’
 ਸੁਨੀ ਬਨਿਆਨਿ ਮਨ ਆਨੰਦ ਉਪੰਨਾ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਗੁਰ ਕੋ ਬਚ ਮੰਨਾ ॥੪੩॥
 ਸਗਰੇ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਬਿਚਰਤਿ ਰਹੈ।
 ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਹੇਰਤਿ ਅਹੈਂ।
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
 ਪਿਖਿ ਅਦਭੁਤ ਕੋ ਸਭਿ ਬਿਸਮਾਵੈ^੨ ॥੪੪॥
 ਰਤਨਰਾਇ ਰਹਿ ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ।
 ਪਿਖਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਅਨਿਕ ਬਿਲਾਸ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਢਿਗ ਜਨਨੀ ਸਹਿਤ।
 ਪਹੁੰਚੈ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਸੁਖ ਲਹਿਤਿ ॥੪੫॥
 ਤਿਮ ਕਲਗੀਧਰ ਕੇਤਿਕ ਦਰਸਨ।
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਪਗ ਪੰਕਜ ਪਰਸਨ।
 ਅਪਨਿ ਦੇਸ਼ ਹਿਤ ਕਰਨਿ ਚਢਾਈ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਜਾਚਿ ਬਿਦਾਈ ॥੪੬॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਿ ਕਹਿ ਬਹੁਤ ਟਿਕਾਯੋ।
 ਪੁਨ ਓਰਕ ਚਲਿਬੈ ਬਨਿ ਆਯੋ।
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਨਿਪ ਨਹਿ ਚਰੈ।
 ਹੁਇ ਕਰਿ ਤਜਾਰ ਬਹੁਰ ਪੁਰਿ ਰਹੈ ॥੪੭॥
 ਜ਼ਰੀ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਕੋ ਸਿਰੁਪਾਊ।
 ਬਖਸ਼ਯੋ ਗੁਰੂ ਲੀਨਿ ਚਿਤਚਾਊ।
 ਕਹੈ ਭੂਪ ‘ਜਿਮ ਸੁਨਯੋ ਸੁਜਸੁ ਕੋ।
 ਕਰਯੋ ਆਇ ਮੈਂ ਤਥਾ ਦਰਸ ਕੋ ॥੪੮॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਤੇ ਮੁੜ ਕਰਯੋ ਨਿਹਾਲ।
 ਹਲਤ ਭਲੇ ਲਿਹੁਂ ਪਲਤ ਬਿਸਾਲ^੩।’
 ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਇ ਗਰੋ ਭਰਿ ਗਯੋ।

^੧ਸਰਕਾਰੋਂ ਭਾਵ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ।

^੨ਭਾਵ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਭਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਲਾ (ਮੈਨੂੰ) ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰਿ ਦਯੋ ॥੪੯॥
 ਦ੍ਰਿਗ ਜਲ ਸੰਗ ਪਖਾਰਨਿ ਕਰੇ।
 ਗੁਰ ਧੀਰਜ ਦੀਨਸਿ ਮੁਦ ਧਰੇ।
 ਭਗਤਿ ਗਜਾਨ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਸਾਥ।
 ਬਖਸ਼ਿਸ ਕਰੀ ਤਬਹਿ ਗੁਰ ਨਾਥ ॥੫੦॥
 ਜਨਨੀ ਸਹਿਤ ਸਚਿਵ ਗਨ ਸਬੈ।
 ਕਰੀ ਕਰਿ ਨਮੋ ਪਯਾਨੇ ਤਬੈ।
 ਨੀਠ ਨੀਠ ਕਰਿ ਬਿਛਰਯੋ ਰਾਜਾ।
 ਚੜਿ ਕਰਿ ਚਲਯੋ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜਾ ॥੫੧॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਰਾਜਾ ਬਿਦਾ ਹੋਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰੈ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੩॥

੨੪. [ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਬਣਵਾਉਣਾ]

੨੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੫

ਦੋਹਰਾ: ਗਯੋ ਨਿਪਤ ਗਜ ਕੋ ਅਰਪਿ, ਚਿਤਵਤਿ ਗੁਰੂ ਬਿਹਾਲ^੧।

ਜਬਾ ਸੁਸ਼ੀਲ ਸਰੂਪ ਕੋ, ਕਰਤਿ ਸਰਾਹ ਬਿਸ਼ਾਲ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਪੁਰੀ ਅਨੰਦ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ।

ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਿ ਗੁਰੂ ਮੁਕੰਦ।

ਚਲੀ ਆਇ ਜਹਿਂ ਕਰਿੰ ਕੀ ਸੰਗਤਿ।

ਨਿਤ ਨਵੀਨ ਗਨ ਬੈਠਹਿੰ ਪੰਗਤਿ ॥੨॥

ਆਇਂ ਅਕੋਰਨਿ ਕੇ ਅੰਬਾਰ।

ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਤੁਰੰਗ ਉਦਾਰ।

ਪਾਇ ਹੁਕਮ ਗੁਰ ਕੋ ਗਨ ਦਾਸ।

ਰਹਨਿ ਲਗੇ ਹਰਖਤਿ ਹੁਇ ਪਾਸ ॥੩॥

ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਗਹੈਂ ਅੱਭਜਾਸ ਕਮਾਵੈਂ।

ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਤਰਵਾਰ ਚਲਾਵੈਂ।

ਸਭਿ ਜਾਤਿਨਿ ਕੇ ਬਨਹਿੰ ਸਿਪਾਹੀ।

ਵਧਹਿ ਬੀਰ ਰਸ ਬਹੁ ਉਰ ਮਾਂਹੀ ॥੪॥

ਕੇਤਿਕ ਕਰਹਿੰ ਨੌਕਰੀ ਆਇ।

ਲੇਹਿੰ ਰੁਜ਼ੀਨਾ ਧਨ ਗਨ ਪਾਇ।

ਭਈ ਫੌਜ ਗੁਰ ਸੰਗ ਹਜ਼ਾਰੈਂ।

ਕਹਿ ਜੈ ਕਾਰਾ ਦਰਸ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥੫॥

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਬਖਸ਼ਹਿੰ ਗੁਰ ਸਮੁਦਾਯਾ।

ਅਪਨੋ ਜਾਨਿ ਕਰਹਿੰ ਬਹੁਦਾਯਾ।

ਤੀਖਨ ਸਸਤ੍ਰਨਿ ਕੋ ਗਹਿਵਾਵੈਂ।

ਚਪਲ ਬਲੀ ਹਜ ਦੇਤਿ ਧਵਾਵਹਿੰ ॥੬॥

ਨਹੀਂ ਦਮਾਮ^੨ ਦਲ ਮਹਿੰ^੩ ਚੀਨਾ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰਨਿ ਕੀਨਾ।

-ਅਥਿ ਦੁੰਦਭਿ ਚਹੀਅਹਿ ਬਨਿਵਾਯੋ।

ਹਿਤ ਉਤਸਾਹ ਬਨਹਿ ਬਜਵਾਯੋ ॥੭॥

ਰਹਹਿ ਸਦਨ ਗੁਰ ਸਦਾ ਭਵਿੱਖਜ।

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿਤਵਦਾ (ਰਾਜਾ) ਬਿਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ)

^੨ਧੌਮਾ।

^੩ਸੈਨਾ ਵਿਚ।

ਜਹਿਂ ਕਹਿੰ ਰਾਜ ਕਰਹਿੰ ਗਨ ਸਿੱਖਜਾ।
 ਸਾਗਰ ਲੌਂ ਅਵਨੀ ਥਲ ਸਾਰਾ।
 ਬਜਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਗੁਰੂ ਨਗਾਰਾ- ॥੮॥
 ਇਮ ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਕਰਹੁ ਘਰਾਵਨਿ ਦੀਹ ਨਿਸ਼ਾਨਾ’।
 ਨੀਕੇ ਕਾਰੀਗਰ ਕੇ ਪਾਸ।
 ਜੋ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਤੇ ਆਨਹਿ ਰਾਸ’ ॥੯॥
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਲੇ ਆਇਸ ਗਯੋ।
 ਘਰਿਬੇ ਹੇਤੁ ਹਕਾਰਤਿ ਭਯੋ।
 ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਕੋ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਸੁਭ ਲੋਹ ਮੰਗਾਯੋ ॥੧੦॥
 ਜੇਤਿਕ ਘਰਤਿ ਘਰਤਿ ਰਹਿ ਜਾਇ।
 ਤਿਸਤੇ ਚੌਗੁਨ ਲੀਨਿ ਤੁਲਾਇ*।
 ਬੁਹ ਨਰ ਲਗੇ ਘਰਨਿ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਹੁਤੇ ਸੁਜਾਨ ਬਨਾਇ ਸੁਢਾਲਾ² ॥੧੧॥
 ਦੌਨਹੁ ਦੌਰੈ ਤਜਾਰ ਕਰਿ ਲਜਾਏ।
 ਰੁਚਿਰ ਹੋਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਖਾਏ।
 ਦਰਬ ਬਿਸਾਲ ਬਖਸ਼ ਕਰਿ ਦੀਨੋ।
 ਮਛਿਬੇ ਹੇਤੁ ਹੁਕਮ ਤਬਿ ਕੀਨੋ ॥੧੨॥
 ਸਕਲ ਮਸੰਦਨ ਜਬਿ ਸੁਧਿ ਪਾਈ।
 ਚਿਤਹਿੰ ਬਿਚਾਰ^{*} ਕਰਤਿ ਸਮੁਦਾਈ³।
 -ਸੈਨ ਸਕੇਲਤਿ⁴ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਰੀ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਤੁਰੰਗਨ ਸੋਂ ਹਿਤ ਧਾਰੀ ॥੧੩॥
 ਅਬਹਿ ਗੁਰੂ ਦੁੰਦਭਿ ਘਰਿਵਾਯਹੁ।
 ਜਬਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਖੈ ਬਜਵਾਯਹੁ।

¹ਭਾਰੀ ਨਗਾਰਾ।²ਲੋਹਾ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਘੜਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸੜ ਢਹਿ ਕੇ ਘਟਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤਾ ਲੀਤਾ।³ਸੁਹਣਾ।⁴ਲੋਹੇ ਦੇ ਦੋ ਚੱਕ੍ਰਕਾਰ ਹਿੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਕੇ ਵੱਡੇ ਕੜਾਹੇ ਵਾਂਝੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਤੋਂ ਫੇਰ ਚਮੜੇ ਨਾਲ ਮੜ੍ਹਦੇ ਹਨ।^{*}ਪਾ:- ਚਿੰਤ ਬਿੰਲਦ।¹ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।²ਕੱਠੀ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

ਭੀਮਚੰਦ ਕਹਿਲੂਰੀ ਰਾਜਾ।
 ਜਿਹ ਸਮੀਪ ਬਡ ਸੈਨ ਸਮਾਜਾ ॥੧੪॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਹੁਤੇ ਗਮਨਯੋ ਕਿਤ ਓਰ।
 ਅਬਿ ਬਿਲਾਸ ਪੁਰ ਕੀ ਬਸਿ ਠੌਰੈ।
 ਫਿਰਹਿ ਦੇਸ਼ ਨਿਜ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ।
 ਧੋਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰਤਿ ਸੁਧਿ ਪਾਇ ॥੧੫॥
 ਅਸ ਨਹਿੰ ਹੋਇ ਬਿਗਰ ਕਰਿ ਪਰੈ।
 ਦਾਵੇਦਾਰ^੨ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਲਰੈ।
 ਲਖੀਅਹਿ ਇਸ ਤੇ ਹੁਇ ਉਤਪਾਤ।
 ਬਿਗਰ ਜਾਇਗੀ ਸਗਰੀ ਬਾਤ ॥੧੬॥
 ਇਹਾਂ ਬਸਨ ਭੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਇ।
 ਜਿਨ ਕੋ ਰਾਜ, ਨਿਕਾਸਹਿੰ ਸੋਇ^੩।
 ਪਰੇ ਜੰਗ ਧਨ ਚਹਿਯ ਮਹਾਨਾ।
 ਹਮ ਸਿਰ ਪਰਹਿ ਜ਼ੋਰ ਸਭਿ ਆਨਾ^੪ ॥੧੭॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਅਬਿ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਕਰਹੁ ਜਤਨ ਦੁੰਦਭਿ ਨਹਿੰ ਧਾਰੇ^੫।
 ਉਮਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਹੈ ਨਵੀਨ।
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਕੋ ਰਚਹਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੧੮॥
 ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਹਯੋ ਨਹਿੰ ਜੈ ਹੈ।
 ਸਮੁਖ ਬਾਕ ਬਿੱਧੈ ਨ ਕਹੈ ਹੈਂ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਮਾਤ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸਿਧਾਰਹੁ।
 ਤ੍ਰਾਸ ਸਮੇਤ ਬਿੜੰਤ ਉਚਾਰਹੁ- ॥੧੯॥
 ਅਸ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਸਕਲ ਮਸੰਦ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਢਿਗ ਗਮਨੇ ਬਿੰਦ।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਬੈਠਿਗੇ ਪਾਸ।
 ਬੋਲੇ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਅਰਦਾਸ ॥੨੦॥

^੧..... ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਵਸਦਾ ਹੈ।

^੨(ਰਾਜ ਦਾ) ਦਾਵੇਦਾਰ, ਵੈਰੀ।

^੩ਸੋ (ਸਾਨੂੰ) ਕੱਢ ਦੇਣਗੇ।

^੪ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਤੇ ਆ ਪਏਗਾ।

^੫ਨਾ ਰੱਖਣ।

^੬(ਜੋ ਕੁਛ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਕਮ ਦੇਣ) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਮੁਣੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ (ਦੇਖੋ ਅਗੇ ਅੰਕ 88 ਤੇ 85)।

'ਮਾਤਾ ਜੀ! ਸੁਨੀਅਹਿ ਸਭਿ ਬਾਤ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਜਥਾ ਬਿਤਾਂਤ।
 ਸੈਨ ਸਕੇਲਨ ਕਰਿ ਗਨ ਰਾਖੀ।
 ਰਹੈਂ ਸੁਭਟ ਧਨ ਕੇ ਅਭਿਲਾਖੀ ॥੨੧॥
 ਇਕ ਤੌ ਖਰਚ ਦੇਗ ਕੋ ਭਾਰੀ।
 ਅਨਗਨ ਕੋ ਅਹਾਰ ਹੁਇ ਤਜਾਰੀ।
 ਜਾਮ ਨਿਸਾ ਲਗਿ ਜੋ ਚਲਿ ਆਵੈ।
 ਸਕਲ ਦੇਗ ਤੇ ਅਚਿੰਤੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈਂ ॥੨੨॥
 ਪੁਨ ਸੁਭਟਨਿ ਕੌਂ ਦੇਨਿ ਛਿਮਾਹੀ।
 ਬਿਨਾ ਲਿਏ ਕੋ ਰਹੈ ਨ ਪਾਹੀ।
 ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਜਿਸ ਢਿਗ ਹੋਇ।
 ਇਤਨੋ ਖਰਚ ਨਿਬਾਹੈ ਸੋਇ ॥੨੩॥
 ਅਪਨੇ ਘਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
 ਜਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਭੇਟਨ ਅਰਪਾਵੈ।
 ਕਿਸ ਤੇ ਹੁਕਮ ਨ ਕਰਿ ਕੈ ਲੇਨਾ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਖਰਚ ਸੈਨ ਕੋ ਦੇਨਾ ॥੨੪॥
 ਤਉ ਜ਼ਿਕਰ ਅਸ ਫਿਕਰ ਨ ਕੋਈ^੧।
 ਕਰਹਿੰ ਬਿਚਾਰ ਨ, ਆਮਦ ਸੋਈ^੨।
 ਅਬਿ ਦੁੰਦਭਿ ਕੋ ਕਹਿ ਘਰਿਵਾਯੋ।
 ਤਜਾਰ ਹੋਤਿ ਹੈ ਸਭਿ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥੨੫॥
 ਇਸ ਤੇ ਹੁਇ ਉਤਪਾਤ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਚਢੇ ਬਜਾਵਨਿ ਕਰਿ ਜਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਭੀਮ ਚੰਦ ਕਹਿਲੂਰੀ ਰਾਜਾ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸੰਗ ਅਨੇਕ ਸਮਾਜਾ ॥੩੬॥
 ਦੇਸ਼ ਬਿਸਾਲ ਰਾਜ ਕੋ ਕਰਿਹੀ।
 ਗਿਰਪਤਿ ਗਨ ਰਹਿ ਨਿਤ ਅਨੁਸਰਹੀ^੩।
 ਦੀਹ ਦਮਾਮੇ ਕੀ ਧੁਨਿ ਸੁਨੈ।
 ਜਰਹਿ ਨ^੪ ਮਨ ਮਹਿੰ ਮਤਸਰ ਗੁਨੈ ॥੨੭॥

^੧ਛਕ ਕੇ।^੨ਤਾਂ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗਲ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ।^੩(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਆਮਦਨ ਤਾਂ ਸੋਈ ਹੈ (ਸੋ ਸਿੱਖ ਆਪੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ)^੪ਪਹੜੀ ਰਾਜੇ ਬਹੁਤ (ਉਸ ਦੇ) ਅਨੁਸਾਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।^੫ਸਹਾਰੇਗਾ ਨਹੀਂ।

ਅਪਨਿ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ ਦੁਤਿਯ ਨਗਾਰਾ।
 ਕਿਮ ਬਾਜਨਿ ਦੇ ਕਰਿ ਹੰਕਾਰਾ।
 ਬੈਸ ਨਵੀਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਹੈ।
 ਹਟੈ ਨਹੀਂ ਉਰ ਮੈਂ ਹਠ ਗਹੈਂ ॥੨੯॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਜਾਨੀ ਪਰੈ ਖੁਟਾਈ।
 ਸੈਲਪਤਨਿ ਸੋਂ ਮਚੈ ਲਰਾਈ।
 ਤਿਸ ਮੈਂ ਅਨਿਕ ਉਪਾਧਿ ਉਠੈ ਹੈਂ।
 ਬਾਸ ਕਰਨਿ ਭੀ ਸੰਸੈ ਪੈਹੈਂ ॥੩੦॥
 ਅਪਨੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਬਹਿ ਸਮੁਝਾਵੇ।
 ਦੁੰਦਭਿ ਬਾਜਹਿ ਨਹੀਂ, ਹਟਾਵੈ ॥
 ਬਡੇ ਗੁਰੂ ਖਸ਼ਟਮ ਰਨ ਕੀਨਿ।
 ਬਾਸ ਸੁਧਾਸਰ ਕੌ ਤਜਿ ਦੀਨ ॥੩੧॥
 ਸੰਕਟ ਭਏ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ।
 ਸੁਨੇ ਪਿਖੇ ਤੁਮ ਨੇ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।
 ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਕੀ ਗਯਾਤਾਵਾਨੈ ॥
 ਬਰਜਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਬਖਾਨਿ ॥੩੨॥
 ਅਪਰ ਬਿਲਾਸ ਕਰਹਿੰ ਮਨ ਭਾਏ।
 ਪਰਹਿ ਬਿਖੇਰਾ ਦੇਹੁ ਹਟਾਏ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਬਾਸਹੁ ਅਪਨੇ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।
 ਨੀਕੀ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰਨ ਉਰਸੈਂ' ॥੩੩॥
 ਸੁਨਤਿ ਮਸੰਦਨ ਕੀ ਅਸ ਬਾਨੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਠਾਨੀ।
 -ਆਛੀ ਕਰਹਿੰ^੪, ਨ ਬਨਹਿ ਦਮਾਮਾ।
 ਵਧਹਿ ਬਿਖੇਰਾ ਸੰਕਟ ਧਾਮਾ- ॥੩੪॥
 ਮੌਨ ਠਾਨਿ ਕਰਿ ਕੇਤਿਕ ਸਮੈਂ।

^੧ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਮਚਨ ਦੀ (ਖੁਟਾਈ =) ਬੁਰੀ ਗਲ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ (ਕਿ ਵਰਤੇਗੀ)।

(ਅ) ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਖੁਟਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ (ਯਾਤੇ =) ਇਸਤੋਂ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਹੋ ਪਵੇਗੀ (ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ)।

^੨ਹੋੜ ਦਿੱਤਾ।

^੩ਦੇਸ਼ (ਪਹਾੜ ਦਾ ਹੈ ਪਹਾੜੀਏ ਖੋਟੇ ਹਨ) ਤੇ ਸਮਾਂ (ਗਜ ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ) ਹੈ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪ ਨੂੰ) ਗਿਆਤ ਹੈ।

^੪ਮਸੰਦ ਚੰਗੀ ਗਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਭਨਯੋਂ ਮਸੰਦਨ ਸੋਂ ਮਨ ਗਮੈ^੧।
 ‘ਬਰਯੋਂ ਮੈਂ ਸੁਤ ਨਿਕਟ ਹਕਾਰੋਂ।
 ਖਸ਼ਟਮ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਚਾਰੋਂ ॥੩੪॥
 ਜਿਤਿਕ ਸਮੀਧੀ ਬੈਠਿਨਿ ਹਾਰੇ।
 ਸਮਝ ਦੇਹੁੰ ਸਮੁਝਾਇ ਬਿਚਾਰੇ^੨।
 -ਗਨ ਉਤਸਾਹ ਦੇਨਿ ਕੀ ਗਾਥਾ।
 ਕਰੋ ਨ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਾਬਾ- ॥੩੫॥
 ਨਿਜ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਅਬਹਿ ਹਕਾਰੋਂ।
 ਇਨ ਬਾਤਨਿ ਤੇ ਕਹਿ ਹਟਕਾਰੋਂ।
 ਗੁਰਨਿ ਭਾਣਯੋਂ^੩ ਤਿਨ ਸਮਝਾਵਹੁਂ।
 -ਨਹੀਂ ਜੰਗ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਚਲਾਵਹੁ ॥੩੬॥
 ਜਾਹੁ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਨ ਦੂਰ ਸਿਧਾਵਹੁ।
 ਚਿਤ ਪਰਚਾਇ ਸਦਨ ਕੋ ਲਜਾਵਹੁ।
 ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਬਰਜਹੁ ਇਹ ਬਾਤੀ^੪।
 ਨਾਹਕ ਬਨਹੁੰ ਕਹਾਂ ਉਤਪਾਤੀ ॥੩੭॥
 ਸੁਭਟ ਰਖੇ ਤੌਂ ਰਾਖਹੁ ਤੈਸੇ।
 ਖਰਚਨਿ ਕਰਹਿ ਆਇ ਧਨ ਜੈਸੇ।
 ਨਹਿਂ ਰਾਜਨ ਸੋਂ ਪਰੈ ਬਿਗਾਰਾ।
 ਮਾਲਿਕ ਦੇਸ਼ਨਿ ਕੇ ਦਲ ਭਾਰਾ-’ ॥੩੮॥
 ਸੁਨਤਿ ਮਾਤ ਤੇ ਭਨਹਿ ਮਸੰਦਾ।
 ‘ਇਮ ਸਮੁਝਾਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨੰਦਾ।
 -ਹਮ ਹੈਂ ਪੂਜ ਸਕਲ ਜਗ ਕੇਰੇ।
 ਸਮਤਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਭਿਨਿ ਪਰ ਹੇਰੇ ॥੩੯॥
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਜਾਨੋ।
 ਨਹਿਂ ਬਿਰੋਧ ਕਿਹ ਸੋਂ ਪਹਿਚਾਨੋਂ।
 ਸੁਭਟ ਰਾਖਿਬੇ ਸਹਿਤ ਨਗਾਰੇ।
 ਇਹ ਰਾਜਨਿ ਕੇ ਕਾਜ ਉਦਾਰੇ ॥੪੦॥
 ਮਾਰਨ ਮਰਨ ਕਸ਼ਟ ਬਡ ਪਾਵਨਿ।

^੧ਮਨ (ਵਿਚ) ਚਿੰਤਾ ਧਾਰਕੇ।

^੨ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਮਝ ਸਮਝਾ ਦਿਆਂਗੀ।

^੩ਭਾਵ ਸੰਗੋ ਆਦਿ ਸੂਰਮੇਂ।

^੪ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕੋ।

ਤੁਮਕੋ ਉਚਿਤ ਨ ਏਵ ਕਮਾਵਨਿ-।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਭਾਖਹੁ ਜੇ ਮਾਨਹਿ।
 ਸਭਿਨ ਬਰਜ ਹੈ ਕੈ ਨ ਬਖਾਨਹਿ^੧ ॥੪੧॥
 ਅਸ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਮਾਤ ਸਿਖਾਈ।
 ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਉਠੇ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਜੋ ਜਿਸ ਮਿਲਹਿ ਸਮੀਪੀ ਗੁਰ ਕੋ^੨।
 ਕਰਹਿ ਸਿਖਾਵਨਿ ਆਸੈ ਉਰ ਕੋ ॥੪੨॥
 ਨਿਜ ਭ੍ਰਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਬੁਲਵਾਯੋ।
 'ਕਰਹੁ ਹਟਾਵਨ' ਸਭਿ ਸਮੁਝਾਯੋ।
 ਸੁਸਾ ਸੰਗ ਤਿਨ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਈ।
 'ਠਟਹਿੰ ਗੁਰੂ, ਕੋ ਸਕਹਿ ਹਟਾਈ^੩ ॥੪੩॥
 ਆਸੈ ਸੁਨਹਿੰ ਤਿਨਹੁੰ ਕੇ^੪ ਜਬੈ।
 ਸਨਮਾਨਤਿ, ਬੋਲਤਿ ਤਿਮ ਸਬੈ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਸੀਖ ਦੇਤਿ ਹੈਂ ਸੋਈ।
 ਕਹਿ ਨ ਸਕੈ ਢਿਗ ਬਿੱਪ੍ਰੈ^{*} ਕੋਈ^੫ ॥੪੪॥
 ਜੇ ਕਰਿ ਤੁਮਤੇ ਬਰਜਾਂ ਜਾਇ।
 ਤੌਂ ਕਹੀਅਹਿ ਨੀਕੇ ਸਮੁਝਾਇ।
 ਅਪਰ ਬਿਖੈ ਕਿਆ ਸ਼ਕਤਿ ਸੁਨਾਵਨਿ।
 ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਬਹੁਰ ਪਛਤਾਵਨਿ' ॥੪੫॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਦੁੰਦਭਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੪॥

^੧ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਜ ਦਿਓ ਕੋਈ (ਜੰਗ ਦੀ ਗਲ) ਨਾ ਕਹੇ (ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੂੰ)।

^੨ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਮੀਪੀ (ਸਿੱਖ) ਜੋ ਜਿਸ ਮਸੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

^੩ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੌਣ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

^੪ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ।

^{*}ਪਾ:-ਬੈਠੋ।

^੫ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਉਲਟੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ।

੨੫. [ਘਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ। ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ]

੨੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੬

ਦੋਹਰਾ: ਉਠੇ ਪ੍ਰਾਤਿ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰੂ,
ਠਾਨੇ ਸੌਚ ਸਨਾਨ।

ਪ੍ਰਾਤਿ ਗਏ ਮਾਤਾ ਨਿਕਟ,
ਬੈਠੇ ਬੰਦਨ ਠਾਨਿ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਦੇ ਆਸ਼ਿਖ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੰਤੀ।
ਪਿਖਿ ਸਪੂਤ ਕੋ ਉਰ ਹਰਖੰਤੀ।
ਹਿਤ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਕਹਿ ਮ੍ਰਿਦੁ ਬਾਨੀ।
ਇਕ ਪੁੱਤ੍ਰਾ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਹਾਨੀ ॥੨॥

ਜਿਨ ਬੈਠੇ ਭੀ ਬਡ ਬਡਿਆਈ।
ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਈ।
'ਸੁਨੀਅਹਿ ਸੁਤ ! ਐਸੇ ਨਹਿਂ ਕਰੋ।
ਜਿਸ ਤੇ ਸੈਲਪਤਿਨਿ ਸੋਂ ਲਰੋ ॥੩॥

ਰਾਖੀ ਸੈਨ ਨ ਅਚਰਜ ਕੋਈ।
ਕਰਹੁ ਅਖੇਰ ਜਥਾ ਮਨ ਹੋਈ।
ਤੁਮ ਜਗ ਪੂਜ ਬਿਰੋਧ ਨ ਕਰੀਅਹਿ।
ਚਹੁੰਦਿਸਿ ਸੰਗਤਿ ਅਪਨਿ ਬਿਚਰੀਅਹਿ ॥੪॥

ਮੈਂ ਅਬਿ ਸੁਨਜੋਂ ਬਨਾਇ ਨਗਾਰਾ।
ਚਹਤਿ ਬਜਾਯਹੁ ਸੈਨ ਮਝਾਰਾ।
ਇਸ ਤੇ ਅੱਚਕ ਉਠਹਿ ਉਪੱਦ੍ਰਵ।
ਬਸਹੁ ਸ਼ਾਂਤਿ ਜੁਤਿ* ਤੀਰ ਸਤੁੱਦ੍ਰਵ ॥੫॥

ਨਹਿਂ ਆਛੋ ਜੋ ਪਰਹਿ ਬਖੇਰਾ।
ਵਧਤਿ ਵਧਤਿ ਹੁਇ ਕਸ਼ਟ ਬਡੇਰਾ।
ਬਡੇ ਗੁਰਨਿੰ ਜਬਿ ਜੰਗ ਮਚਾਏ।
ਤਜਾਗਿ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਨਿਕਸਾਏ ॥੬॥

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਹਿਪਾਲ ਅਸੇਸਾ।
ਰਾਜ ਤਿਨਹੁੰ ਢਿਗ ਦੇਸ਼ ਵਿਸੇਸਾ।
ਕਰਿਬੇ ਕੋ ਸਮਰਥ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।
ਕੋਇ ਮੀਤ ਕੋ ਬਨਹਿ ਅਰਾਤੀ ॥੭॥

*ਪਾ:-ਸੁਤ।

‘ਭਾਵ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ।

ਸੁਨਜੋ ਸ਼੍ਰੋਨ ਆਯੋ ਅਬਿ ਨੇਰੇ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਮਹਿਪਾਲ ਬਡੇਰੇ।
 ਧੁਨਿ ਦੁੰਦਭਿ ਕੀ ਸਹਿ ਨ ਸਕਾਈ।
 ਨਾਹਕ ਬੀਚ ਬੈਰ ਪਰਿ ਜਾਈ ॥੮॥
 ਅਪਨਿ ਪੌਰ ਨੌਬਤ ਬਜਵਾਵਹੁ।
 ਚਢਿ ਕਰਿ ਨਹਿੰ ਧੌਂਸਾ ਗਰਜਾਵਹੁ।
 ਜੋ ਦੇਸ਼ਨਿ ਕੇ ਏਸ਼ੀ^੧ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਸਮਤਾ ਪੁਜਹਿ ਨਹੀਂ ਤਿਨ ਨਾਲੇ ॥੯॥
 ਲਰਨਿ ਬਿਖੈ ਸੁਖ ਪਾਈਅਤਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਸਦਾ ਬਿਖਦ ਹੋਤਿ ਜਿਸ ਮਾਂਹੀ।’
 ਜਨਨੀ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਤਿਹ ਸਮੈਂ।
 ਕਹੋ ‘ਕਿਸੀ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਹਮੈਂ ॥੧੦॥
 ਕਰਹਿੰ ਬਜਾਵਨਿ ਆਪ ਨਗਾਰਾ।
 ਖੇਲਹਿੰ ਕਾਨਨ ਬਿਖੈ ਸ਼ਿਕਾਰਾ।
 ਰਾਜ ਨ ਛੀਨਹਿੰ ਹਮ ਕਿਸ ਕੇਰਾ^੨।
 ਕਰੋਂ ਬਿਰੋਧ ਕੋ ਰਚਹਿ ਬਡੇਰਾ ॥੧੧॥
 ਅਪਨੋ ਦੇਸ਼ ਗ੍ਰਾਮ ਦਿਚ ਰਾਖੇ।
 ਬਿਨਾ ਹੇਤੁ ਕਿਮ ਰਣ ਅਭਿਲਾਖੇ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਨਿਜ ਬਲ ਧਰਿ ਗਰਬਾਵੈ।
 ਬਿਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬੈਰ ਬਧਾਵੈ ॥੧੨॥
 ਤੋਂ ਹਮ ਕਹਾਂ ਕਰਹਿੰ ਗਰ ਪਰੇ^੩।
 ਸਾਰਹਿੰ ਕਾਜ ਜਥਾ ਤਥਿ ਸਰੇ।
 ਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਕੋ ਧਰਹਿ ਗਰੂਰਾ।
 ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਕਰਹਿ ਤਿਸ ਦੂਰ ॥੧੩॥
 -ਭੀਮਚੰਦ ਨਿਪ ਨਿਕਟਿ- ਬਤਾਵਹੁ^੪।
 ਇਮ ਕਹਿ ਮੋ ਕਹੁ ਬਹੁਤ ਡਰਾਵਹੁ।
 ਜਥਾ ਬਾਲ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਉਪਾਵੈਂ।
 -ਹਾਊ ਬੈਠਜੋ^੫- ਬੋਲਿ ਸੁਨਾਵੈਂ ॥੧੪॥

^੧ਰਾਜੇ।^੨ਕਿਸੇ (ਰਾਜੇ) ਦਾ।^੩ਗਲ ਪਏ ਤੇ।^੪ਤੁਸੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋ ਕਿ ਭੀਮ ਚੰਦ ਰਾਜਾ ਨੇੜੇ ਹੈ।^੫ਹਾਊਆ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਹਮ ਰਹਿ ਤਿਮ ਗਿਰਪਤਿ ਜਿਮ ਹਮ ਸੋਂ।
 ਬਿਖਮ ਬਿਖਮ ਸੋਂ, ਸਮ ਹੁਣਿੰ ਸਮ ਸੋਂ^੧।
 ਪ੍ਰਥਮ ਬਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਿਮ ਕਰੈਂ।
 ਮਿਲਹਿ ਤ ਮੇਲਹਿ ਲਰਹਿ ਤ ਲਰੈਂ ॥੧੫॥
 ਗੁਰ ਕੋ ਘਰ ਆਦਰਸ਼ ਸਮਾਨੂ^੨।
 ਸਦਾ ਬਿਮਲ ਤੇ ਬਿਮਲ ਮਹਾਨੂ।
 ਉਜਲ ਬਦਨ ਭਾਵਨਾ ਜੈਸੇ।
 ਕਰਹਿ ਬਿਲੋਕਨਿ ਫਲ ਕੋ ਤੈਸੇ ॥੧੬॥
 ਅਹੋ ਮਾਤ ! ਜਿਮ ਤੁਮਹੁ ਬਖਾਨੇ।
 ਕਿਮ ਹਮ ਛਿਪਹਿ ਸਕਲ ਜਗ ਜਾਨੇ।
 ਕਬਿ ਲਗਿ ਨਹਿੰ ਦੁੰਦਤਿ ਬਜਵਾਵੈਂ।
 ਦੁਰ ਕਰਿ, ਨਹਿੰ ਆਪਾ ਬਿਦਤਾਵੈਂ? ’ ॥੧੭॥

ਇਮ ਕਹਿ ਕਰਿ ਜਨਨੀ ਕੇ ਸੰਗਾ।
 ਬੋਲਤਿ ਝੂਲਤਿ ਕਲਗੀ ਤੁੰਗਾ।
 ਉਠਿ ਕਰਿ ਬਹੁਰ ਵਹਿਰ ਕੋ ਆਏ।
 ਬਿੰਦਹਿ ਬਿੰਦ^੩ ਸੁਭਟ ਚਲਿ ਆਏ ॥੧੮॥
 ਜਾਇ ਸਭਾ ਕੇ ਸਦਨ ਸੁਹਾਏ।
 ਮਿਲੇ ਮਸੰਦ ਸਿੱਖ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਗਰਜਤਿ ਕਹਯੋ ਬੀਰ ਰਸ ਧਾਮਾ^੪।
 ‘ਭਯੋ ਤਜਾਰ ਕੈ ਨਹੀਂ ਦਮਾਮਾ? ॥੧੯॥
 ਡਾਰਿ ਮਸਾਲੇ ਸੁਰਾ^੫ ਮਝਾਰੀ।
 ਕਰਹੁ ਰਚਾਵਨਿ ਗਰਜੈ ਭਾਰੀ।
 ਨਹੀਂ ਦੇਰ ਅਥਿ ਕੀਜਹਿ ਕੈਸੇ।
 ਬਡੋ ਬਨਾਇ ਆਨੀਅਹਿ ਤੈਸੇ’ ॥੨੦॥
 ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਾਤੁਲ ਬਚ ਕਹਯੋ।
 ‘ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਜ ਆਪ ਸਭਿ ਲਹਯੋ।
 ਕਹਿਨਿ ਬਨੈ ਨਹਿੰ ਰਾਵਰਿ ਸਾਥ।

^੧ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਲਹ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੁਲਹ ਵਾਲੇ।

^੨ਸੀਸੇ ਵਰਗਾ ਹੈ।

^੩ਟੋਲਿਆਂ ਦੇ ਟੋਲੇ।

^੪ਬੀਰ ਰਸ (ਦੇ) ਘਰ ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

^੫ਸ਼ਰਾਬ।

^੬ਤਾਂਕਿ (ਨਗਾਰਾ) ਬਹੁਤ ਗੱਜ ਕੇ ਵੱਜੇ।

ਚਹਹੁ ਸੁ ਰਚਹੁ ਤੁਰਤ ਜਗਨਾਥ ॥੨੧॥
 ਤਉ ਮਸੰਦ ਆਦਿ ਪ੍ਰਿਤੁ^{੧*} ਹੋਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਸੰਗ ਕਹਿੰ ਬਿਧਿ ਅੱਚੇ।
 ਤ੍ਰਸਤਿ ਚਿਤਾਰਤਿ ਪੂਰਬ ਜੰਗ।
 -ਭਯੋ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਬੀਰਨਿ ਭੰਗ ॥੨੨॥
 ਰਾਵਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਬਡ ਰਾਜਾ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਗਨ ਸੈਨ ਸਮਾਜਾ।
 ਨਹੀਂ ਬਿਰੋਧ ਮੇਲ ਨਹਿੰ ਕੋਈ।
 ਉਦਾਸੀਨ ਹੀ ਲਖੀਅਤਿ ਸੋਈ- ॥੨੩॥
 ਤਉ ਨੀਤ ਮਹਿੰ ਐਸੀ ਬਾਤ।
 ਸਜਾਨੇ ਪੁਰਖ ਭਨੈ^{੨+} ਅਵਿਦਾਤਿ^੨।
 ਨਿਕਟ ਭੂਪ ਕੇ ਭੂਪਤਿ ਜੋਈ।
 ਮਿਲਯੋ ਦੇਸ਼ ਰਈਯਤ ਜੁਤਿ ਹੋਈ^੩ ॥੨੪॥
 ਸੋ ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਸ਼ੱਤੂ ਬਨੈਂ।
 ਕਬਹੂੰ ਲਰਨਿ ਹੋਇ ਰਿਸ ਸਨੈ।
 ਤਿਸ ਰਿਪੁ ਤੇ ਜੁ ਪਰੈ ਮਹਿਪਾਲਾ^੪।
 ਸੋ ਕਰੀਅਹਿ ਹੈ ਮਿੱਤ੍ਰ ਬਿਸਾਲਾ^੫ ॥੨੫॥
 ਤਿਸ ਤੇ ਪਰੈ ਤੀਸਰੋ ਜੋਇ।
 ਉਦਾਸੀਨ ਰਹਿ, ਭਾਖਹਿੰ ਸੋਇਂ।
 ਚਚਹਿੰ ਆਪ, ਦੁੰਦਭਿ ਜਥਿ ਬਾਜੇ।
 ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੇਰ ਸਮੀਪੀ ਰਾਜੇ ॥੨੬॥
 ਖੁਨਸਹਿੰ, ਜਰਯੋ ਨ ਜਾਇ ਪ੍ਰਤਾਪੂ।
 ਬਿਗਰਹਿੰ, ਪਰਹਿੰ ਜੰਗ ਭਟ ਖਾਪੂ^੬।
 ਸੁਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤੇ ਸੰਗੇ ਕਹੈ।
 ‘ਇਮ ਹਮ ਕਿਮ ਡਾਪਿ ਕਰਿ ਜਗ ਰਹੈਂ ॥੨੭॥

^੧ਧੀਰਜ ਦੇ ਹੌਲੇ ਹਨ।

^{*}ਪਾ:-ਭ੍ਰਿਤ।

^੨ਪਾ:-ਬਨੈ।

^੩ਪ੍ਰਗਟ।

^੪ਰਯਤ ਸਮੇਤ ਜਿਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ ਭਾਵ ਹੱਦ ਸਾਂਝੀ ਹੋਵੇ।

^੫ਤੀਜੇ ਥਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ (ਜਿਸ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਲਗਦੀ ਹੋਵੇ)।

^੬ਸੋ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਿੱਤ੍ਰ।

^੭ਇਹ (ਸਿਆਣੇ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

^੮ਸੂਰਮੇ ਮਰਨਗੇ।

ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਗਰ ਲਗਿ ਜਾਇ।
 ਅਚਲੇਸ਼ਨ ਤੇ ਰੁਕਹਿ^{*} ਨ ਕਾਇਂ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਸੰਕਮਾਨ ਨਹਿੰ ਕਿਸ ਤੇ।
 ਚਲੇ ਆਇਂ ਸਿਖ ਜਿਸ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ' ॥੨੮॥
 ਨਿਕਟ ਮਸੰਦਨ^੨ ਸੁਨਤਿ ਬਖਾਨਾ।
 'ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰ ਲੇਹੁ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।
 ਰਿਪੁ ਕੋ ਅਪਨੋ^੩ ਦਲ ਅਰੁ ਬਲ ਕੋ।
 ਤੋਲਨ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ਲਖਿ ਛਲ ਕੋ^੪ ॥੨੯॥
 ਤੁਮ ਜਗ ਪੂਜ ਸ਼ਾਂਤਿ ਮਤਿ ਜਾਨਹੁ।
 ਦੇਸ਼ਨਿ ਪਤੀ ਨਰੇਸ਼^੫ ਪਛਾਨਹੁ।
 ਪੁਨ ਤੁਰਕਨਿ ਕੋ ਜੋਰ ਬਡੇਰਾ।
 ਚਹੁੰ ਕੁੰਟਨਿ ਕੋ ਰਾਜ ਘਨੇਰਾ ॥੩੦॥
 ਤੋਪ ਜੰਬੂਰਨਿ ਕੋ ਗਿਨਤੀ ਕਹਾਂ।
 ਲਖੀਅਤਿ ਜਗਤ ਪ੍ਰਤਾਪੀ ਮਹਾਂ।
 ਪੁਨ ਸੰਗੋ ਕਰਿ ਤਮਕੁੰ^੬ ਬਖਾਨਾ।
 'ਗੁਰੂ ਪਿਤਾਮਾ ਹਮਰੋ ਨਾਨਾ ॥੩੧॥
 ਤੁਰਕਨ ਸਾਥ ਕੀਨਿ ਘਮਸਾਨਾ।
 ਬਹੁਤ ਬਾਰਿ ਸੰਘਰ ਕੋ ਠਾਨਾ।
 ਜੋ ਤੁਮ ਭਨਿਹੋ ਬਡੋ ਬਡੇਰੋ।
 ਹਤਿ ਰਿਪੁ ਕੀਨਿ ਲਖੇਰ ਪਥੇਰੋ^੭ ॥੩੨॥
 ਤਿਨਹੂੰ ਕੇ ਪੌਤ੍ਰੇ ਇਹ ਅਹੈਂ।
 ਅਪਨਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਧਾਵਨਿ ਚਹੈਂ।
 ਸਕਲ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਬਲ ਭਾਰੀ।
 ਕਿਮ ਤੁਮ ਰੋਕਹੁ ਬਾਕ ਉਚਾਰੀ' ॥੩੩॥
 ਸੁਨਿ ਸੰਗੋ ਕੇ ਬਚ ਰਸ ਬੀਰ।

^{*}ਪਾ:-ਰੁਚਹਿ।^੧ਪਹੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ (ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ)।^੨ਕੋਲ ਦੇ ਮਸੰਦਾਂ ਨੇ।^੩ਵੈਰੀ ਦੇ (ਤੇ) ਆਪਣੇ।^੪ਆਪਣੇ ਤੇ ਵੈਰੀ ਦੀ ਫੌਜ ਤੇ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਤੋਲ ਲਓ (ਨਾਲੇ) (ਉਸਦੇ) ਛਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾ ਲਓ।^੫ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਾਜੇ ਹਨ।^੬ਗੁੱਸਾ।^੭ਲਿਤਾੜ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮੇਲ ਦਿੱਤੇ, ਭਾਵ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰੂ ਗੰਭੀਰ।
 ‘ਭੋ ਮਾਤੁਲ ! ਗਿਰਪਤਿ ਨਿਤ ਪਾਸ।
 ਕਬਿ ਲੋਂ ਬੈਠਿ ਰਹੈਂ ਕਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ॥੩੪॥
 ਪੁਰਿ ਅਪਨੇ ਮਹਿੰ ਕੈ ਬਨ ਮਹੀਆ।
 ਕਰਹਿੰ ਤਥਾ ਜੈਸੇ ਚਿਤ ਚਹੀਆ।
 ਬਿਨ ਕਾਰਨ ਤੇ ਰਿਦੈ ਰਿਸੈ ਹੈਂ।
 ਅਪਨੋ ਬਲ ਹਮ ਪਰ ਕੁਛ ਕੈਹੈਂ ॥੩੫॥
 ਤੌ ਇਤ ਕਹਾਂ ਨਾਰਿ ਤਨ ਧਾਰਾਹੀ।
 ਕਰਹਿੰ ਦਿਖਾਵਨਿ ਖੜਗਨਿ ਧਾਰਾ।
 ਆਗਯਾ ਹਮਹਿੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ।
 ਕਰਹਿੰ ਬਾਰਤਾ ਕਰਤੇ ਰੁਖ ਕੀ^੧ ॥੩੬॥
 ਬਿਦਤਿ ਹੋਨਿ ਕੇ ਹੇਤੁ ਪਠਾਏ।
 ਕਜੋਂ ਨ ਕਰਹਿੰ ਹਮ ਪ੍ਰਭੂ ਰਜਾਏ।
 ਬਿਨ ਦੁੰਦਭਿ ਤੇ ਚਮੁੰ ਹਮਾਰੀ।
 ਕਿਮ ਸ਼ੋਭਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਬਲ ਭਾਰੀ ॥੩੭॥
 ਜੇ ਅਥਿ ਛੋਂਧੋਂ ਤ੍ਰਾਸ ਕੇ ਧਰੈਂ।
 ਅਪਰ ਕਾਜ ਕੈਸੇ ਹਮ ਕਰੈਂ।
 ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਤਜਾਰ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।
 ਸਿਮਰਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਜਵਾਵਹੁ ॥੩੮॥
 ਪਰਲੇ ਅਹੈਂ ਦੂਰ ਜੇ ਸੈਲ^੨।
 ਚਲਹਿੰ ਤਹਾਂ ਤਿਕ ਕਰਤੇ ਸੈਲ^੩।
 ਹੇਰਹਿੰ ਬਿਚਰਤਿ ਕਾਨਨ ਨਾਨਾ।
 ਖੇਲਤਿ ਕਰਹਿੰ ਅਖੇਰ ਮਹਾਨਾ ॥੩੯॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਭੂਪਤਿ ਅਹੰਕਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਗਿਰਪਤਿ ਜਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਦਯੋਸ ਹੀ ਤਾਂਹਿ ਸੁਨਾਵੈਂ।
 ਦੁਹਰੀ ਦੁੰਦਭਿ ਚੋਬ ਬਜਾਵੈਂ ॥੪੦॥
 ਸੁਨਿ ਕਿਮ ਕਹੈ ਸੁ ਜਾਨਜੋ ਜਾਇ^੪।

^੧ਤਾਂ ਏਥੇ ਕਿਹੜਾ (ਅਸਾਂ) ਤੀਵੀਆਂ ਦਾ ਤਨ ਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੨ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਰੁਖ ਦੀ।

^੩ਪਹਾੜ।

^੪ਉਥੋਂ ਤੀਕ ਚੱਲਾਂਗੇ ਸੈਰ ਕਰਦੇ।

^੫ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਉਹ ਭੀਮਚੰਦ) ਸੇ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਏਗਾ।

ਤਬਿ ਸਭਿ ਕੇ ਸੰਸੈ ਮਿਟਵਾਇਆ ’
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਕੋ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਕੀਜ਼ਹਿ ਤਜਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਹਾਨਾ’ ॥੪੧॥
 ਸੋ ਚਲਿ ਗਯੋ ਤਜਾਰ ਕਰਿਵਾਯੋ।
 ਸੁਰਾ ਮਸਾਲੇ ਸਭਿ ਮਸਲਾਯੋ।
 ਭਯੋ ਤਜਾਰ ਜਿਸ ਕੀ ਧੁਨਿ ਭਾਰੀ।
 ਆਇ ਹਜੂਰ ਸੁ ਅਰਜ਼ ਉਚਾਰੀ ॥੪੨॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਦੁੰਦਭਿ ਤਜਾਰ ਕਰਾਵਨਿ’
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਪੰਚਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੫॥

੨੬. [ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਵੱਜਣਾ]

੨੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੨੨

ਦੋਹਰਾ: ਨੰਦ ਚੰਦ ਕਰ ਬੰਦਿ ਕੈ,

ਕਹੋ ਸਮੀਪ ਮੁਕੰਦ।

ਦੁੰਦਭਿ ਭਯੋ ਬਿਲੰਦ ਅਬਿ,

ਕੋ ਦੂਜਾ ਨ ਮਨਿੰਦ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਸ ਮਹਿਂ ਤਬਿ ਸੋਏ।

ਉਠੇ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਾਤੀ^੧ ਕਹੁ ਜੋਏ।

ਅਧਿਕ ਤਿਹਾਵਲ ਕਰਿ ਮੰਗਵਾਯੋ।

ਹਜ ਪਰ ਦੁੰਦਭਿ ਦੀਹ ਕਸਾਯੋ ॥੨॥

ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿਕ ਨਾਮੂ।

ਲੇ ਅਰਦਾਸ^{*} ਕਰੀ ਅਭਿਰਾਮੂ।

ਪੁਨ ਧੋਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰਨਿ ਕੀਨਾ।

ਦੂਰ ਦੂਰ ਲਗਿ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਲੀਨਾ ॥੩॥

ਸਭਿ ਕੇ ਮਨੈ ਬਧਯੋ ਉਤਸਾਹੂ।

ਪੁਰਿ ਨਰ ਅਨਿਕ ਆਇਗੇ ਪਾਹੂ।

ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ ਸਭਿ ਮਹਿਂ ਬਰਤਾਯੋ।

ਗੁਰਨਿ ਸਰਾਹਿ ਸਾਦ ਸਭਿ ਪਾਯੋ ॥੪॥

ਸਭਿ ਸੁਭਟਨਿ ਤਜਾਰੀ ਨਿਜ ਕਰੇ।

ਤਤਛਿਨ ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਨ ਪਰੇ।

ਸਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁਭ ਅੰਗ ਲਗਾਇ।

ਉਤਸਾਹਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਆਇ ॥੫॥

ਇਤਨੇ ਮਹਿਂ ਮਸੰਦ ਮਿਲ ਦੋਇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਕਹਿ ਭੇਜੇ ਸੋਇ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਿਨ ਅਰਜ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।

‘ਤੁਮ ਪ੍ਰਤਿ ਮਾਤਾ ਏਵ ਉਚਾਰੀ ॥੬॥

-ਕਯੋਂ ਇਮ ਕਰਹੁ ਜਿ ਵਧਹਿ ਬਖੇਰਾ।

ਨ੍ਰਿਪ ਕਹਿਲੂਰੀ ਬਲੀ ਬਡੇਰਾ।

ਤਾਂਹਿ ਦੇਸ਼ ਦੁੰਦਭਿ ਬਜਵਾਵਹੁ।

ਨਾਹਕ ਬੈਠੇ ਸਦਨ ਖਿਝਾਵਹੁ ॥੭॥

^੧ਸਵੇਰਾ।

^{*}ਪਾ:-ਕਰਿ ਦਾਸਾ।

ਜੇ ਸਿਕਾਰ ਕੇ ਸੌਂਕ ਮਹਾਨਾ^{*}।
 ਗਮਨਹੁਂ ਬਿਪਨ ਬਿਗੀਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ^੧।
 ਮਨ ਭਾਵਨਿ ਬਿਚਰਹੁ ਹਰਖਾਵਹੁ।
 ਨਿਸਾ ਪਰੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਆਵਹੁ-’ ॥੮॥
 ਅਪਰ ਮਸੰਦ ਨਿਕਟਿ ਜੇ ਹੁਤੇ।
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਕਲ ਮਾਤ ਕੇ ਮਤੇ^੨।
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਪੁਸ਼ਟ ਬਨਾਇ ਸੁਨਾਵਹਿਂ।
 ‘ਸੋ ਰਾਜੇ ਗਿਰਰਾਜ ਕਮਾਵੈ^੩ ॥੯॥
 ਮੇਲ ਤਿਨੋ ਸੰਗ ਆਛੋ ਅਹੈ।
 ਕਰਹੁ ਨ ਸੋ ਜਿਸ ਤੇ ਰਿਸ ਲਹੈਂ।
 ਕਿਮ ਸਮਤਾ ਤਿਨ ਕੀ ਹੁਇ ਆਵੈ।
 ਲਰਨ ਮਰਨ ਇਕਠੇ ਹੁਇ ਜਾਵੈਂ ॥੧੦॥
 ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਮਾਤਾ ਬਰਜੰਤਿ।
 ਆਗੇ ਤੁਮ ਜਾਨਹੁਂ ਭਗਵੰਤ !’
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਕਹਯੋ ਤਿਨਹੁਂ ਕੋ।
 ਜਨਨੀ ਸੰਮਤ^੪ ਬੈਨ ਜਿਨਹੁਂ ਕੋ ॥੧੧॥
 ‘ਰਾਜ ਸਾਜ ਕੇ ਕਾਰਜ ਜੇਈ।
 ਕਰਿਬੇ ਜੰਗ ਆਦਿ ਹੈਂ ਤੇਈ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਜਾਨਿ ਸਕਹਿ ਨਹਿਂ ਮਾਈ।
 ਕਿਆ ਗਿਰਪਤਿ ਜਿਨ ਤੇ ਡਰਪਾਈ ॥੧੨॥
 ਹਮ ਕੋ ਆਗਜਾ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ।
 ਬਿਗਰਹਿਂ ਰਿਧੁ ਰਣ ਕਰਹਿਂ ਬਿਸਾਲ।
 ਪੂਰਬ ਧਰਹਿਂ ਨ ਕਿਸ ਸੋਂ ਬੈਰ।
 ਹੰਕਾਰੀ ਕੋ ਕਬਹੁਂ ਨ ਬੈਰ^੫’ ॥੧੩॥
 ਇਮ ਭਨਿਤੇ ਘੋਰਾ ਤਬਿ ਆਯੋ।

^{*}ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਤੁਕਾਂ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਏਥੇ ਚਾਰ ਤੁਕਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਥਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਏਹ ਤੁਕਾਂ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਤੁਕਾਂ ਏਹ ਹਨ:- ‘ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹਸ ਅਖੇਰ ਕੋ ਚਢੇ। ਸੰਗੋ ਸੰਗ ਅਨਦ ਮਨ ਬਢੇ। ਐਸੇ ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਵਹਿਰ ਮਿਧਾਵੈਂ। ਨਿਸਾ ਪਰੈ ਆਨੰਦ ਪੁਰਿ ਆਵੈਂ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਸੰਗਲੀ ਨਾਂ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ।

^੧ਨਗਾਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

^੨ਸਲਾਹਵਾਂ।

^੩ਉਹ ਰਾਜੇ ਤਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੪ਮਾਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ।

^੫ਸੁਖ।

ਬਲੀ ਚਪਲ ਨਟ ਜਿਮ ਦਰਸਾਯੋ।
 ਖੜਗ ਨਿਖੰਗ ਬੰਧਿ ਕਟ ਸੰਗ।
 ਕਰ ਧਰਿ ਧਨੁ ਗੇ ਨਿਕਟਿ ਤੁਰੰਗ ॥੧੪॥
 ਪਗ ਰਕਾਬ ਦੇ, ਭੇ ਅਸਵਾਰ।
 ਗਹਿ ਕਰਿ ਬਾਗ ਗਮਨ ਇਛ ਧਾਰਿ।
 ਲਖਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰੁਖ ਤਬਿ ਦੁੰਦਭਿ ਬਾਜਾ।
 ਦੁਹਰੀ ਚੋਬ ਮਨਹੁਂ ਘਨ ਗਾਜਾ ॥੧੫॥
 ਚਲੇ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਤੇ ਤਬਿ ਬਾਹਿਰ।
 ਕਰਹਿੰ ਬਿਲੋਕਨਿ ਨਰ ਗਨ ਜਾਹਿਰ।
 ਗਮਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਸ ਮੁਖ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਗਨ ਦੇਖਿ ਮੁਦ ਭਰਿ ਕੈ ॥੧੬॥
 ਚਢੀ ਬਿੰਦ ਸੈਨਾ ਚਲਿ ਪਾਛੇ।
 ਭਾ ਉਤਸਾਹ ਸੁਭਟ ਮਨ ਆਛੇ।
 ਚਪਲ ਚਲਾਕੀ ਚਲਤਿ ਤੁਰੰਗ।
 ਗਮਨਹਿੰ ਅੰਗ ਭਰੇ ਬਲ ਸੰਗ ॥੧੭॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਕਾਨਨ ਮਹਿੰ ਗਏ।
 ਜਾਤਿ ਅਨਿਕ ਮ੍ਰਿਗ ਦੇਖਤਿ ਭਏ।
 ਤੀਰਨ ਸਾਥ ਕਿਤਿਕ ਤਹਿੰ ਮਾਰੇ।
 ਗੁਰ ਕਰ ਤੇ ਮਰਿ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਰੇ ॥੧੮॥
 ਕਿਤਿਕ ਤੁਫੰਗਨਿ ਸੰਗ ਸੰਘਾਰੇ।
 ਖੋਜਹਿੰ ਸੁਭਟ ਧਵਾਇਂ ਅਗਾਰੇ।
 ਅਨਿਕ ਝੰਖਾਰ* ਸਮੇ ਤਹਿੰ ਗੇਰੇ।
 ਬਾਵਰ ਸਹਿਤੁੰ ਬਾਂਧ ਕਰਿ ਘੇਰੇ ॥੧੯॥
 ਇਮ ਬਿਲਾਸ ਬਨ ਮਹਿੰ ਬਡ ਕਰਿਤੇ।
 ਜਾਤਿ ਬਿੰਦਨ ਕੇ ਪੁੰਜ ਨਿਹਰਿਤੇ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਿੰ ਜਾਈ।
 ਕਿਤਿਕ ਦੂਰ ਰਹਿਗੇ ਗਿਰਰਾਈ ॥੨੦॥
 ਦੁੰਦਭਿ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਤਬਿ ਰਾਖਾ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਸੁਨਤਜੋਂ ਉੱਚੇ ਭਾਖਾ।
 ‘ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ।

*ਪਾ:-ਸੰਘਾਰ।

^੧ਜਾਲਾਂ ਯਾ ਫਾਹੀਆਂ ਨਾਲ।

ਦੁਹਰੀ ਚੋਬ ਦੇਹੁ ਬਲ ਧਾਰਾ ॥੨੧॥
 ਸੁਨਹਿੰ ਦੂਰ ਲਗਿ ਜਾਹਿਰ ਹੋਵੈ।
 ਦੇਸ਼ ਨਿਕਟਿ ਕੇ ਲਖਿ ਲਖਿ ਜੋਵੈ^੧। ’
 ਸੁਨਿ ਨਗਾਰਚੀ ਗੁਰ ਬਚ ਜਬੈ।
 ਬਲ ਤੇ ਕਰਯੋ ਬਜਾਵਨਿ ਤਬੈ ॥੨੨॥
 ਦੁਹਰੀ ਚੋਬ ਪਰੀ ਧੁਨਿ ਐਸੇ।
 ਸਾਗਰ ਸ਼ਬਦ ਦੂਰ ਹੈ ਜੈਸੇ।
 ਸਪਤ ਸੈਲ ਧਾਰਾ ਬਰਹਰੀ^੨।
 ਅੱਚਕ ਸਭਿ ਕੇ ਸੂਤ ਧੁਨਿ ਪਰੀ ॥੨੩॥
 ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ਾ ਗਰਯੇ ਤਬਹਿ ਪਹਾਰਾ।
 ਨਾਦਤਿ^੩ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕੰਦਰਾ ਭਾਰਾ^੪।
 ਬਨ ਮਹਿੰ ਸ਼ਬਦ ਪਸਰ ਬਡ ਗਯੋ।
 ਸੁਨਤਿ ਅਚੰਭਾ ਸਭਿ ਕੇ ਭਯੋ ॥੨੪॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਕਤਿ ਭਈ ਤਬਿ ਐਸੇ।
 ਧੁਨਿ ਦੁੰਦਭਿ ਤੇ ਅਚਰਜ ਜੈਸੇ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਨਿਪ ਸਭਾ ਲਗਈ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਕਾਨ ਪਰੀ ਧੁਨਿ ਜਾਈ ॥੨੫॥
 ਦਲਕਯੋ^੫ ਰਿਦਾ ਬਾਤ ਸਭਿ ਛੋਰੀ।
 ਲਗਯੋ ਸੁਨਨਿ ਸੂਤ ਕਰਿ ਤਿਸ ਓਰੀ।
 ਦੁਰਹੀ ਚੋਬ ਪਰੀ ਜਬ ਗਾਢੇ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਮਨ ਸੰਕਾ ਬਾਢੇ ॥੨੬॥
 ਮਹਿਪਾਲਕਿ ਛਿਗ ਸਚਿਵ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਹਿਤ ਬੂਝਨਿ ਕੇ ਤਬਹਿ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਧੁਨਿ ਗੰਭੀਰ ਦਮਾਮੈਂ ਉਠੈ।
 ਕਿਸ ਕੋ ਇਹ ਬਾਜਤਿ ਅਬ ਕਠੈੰ’ ॥੨੭॥

^੧ਨੇੜੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਜਾਣਕੇ ਤੱਕਣ।

^੨ਕੰਬ ਗਈਆਂ।

^੩ਗੂੰਜ ਉਠੀਆਂ।

^੪ਭਾਰੀ ਕੰਦਰਾਂ।

^੫ਕੰਬਿਆ।

^੬ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕਿਸਦਾ ਇਹ ਦਮਾਮਾ ਹੁਣ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਧੁਨ ਗੰਭੀਰ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ [ਸੰਸ਼.:, ਅਵਕਟ = ਸਾਹਮਣਾ ਪਾਸਾ]। (ਅ) ਨਗਾਰਾ। [ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਕਠ ਦਾ ਦੌਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਮੜਾ ਮੜ੍ਹਕੇ ਵਜਾਊਂਦੇ ਸਨ, ਕਠ ਯਾ ਕਾਖੂ ਨਾਮ ਉਸ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਲੋਹੇ ਦੇ ਦੌਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮੜ੍ਹਨੇ ਮਗਰੋਂ ਟੁਰੇ ਹਨ]

ਕਿਸੀ ਗਿਰੇਸ਼ੁਰ ਕੋ ਅਸ ਨਾਂਹੀ।
 ਨਾਦਤਿ ਨਵੋਂ ਲਖੋ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਇਮ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਨ ਆਨਿ ਨਗਾਰੇ।
 ਬਜਤਿ ਦੂਰ ਜਨੁ ਨਿਕਟ ਬਿਚਾਰੇ^੧ ॥੨੯॥
 ਸੁਨਿ ਅਮਾਤ^੨ ਤਬਿ ਸਰਬ ਬਿਤਾਤ।
 ਭਨਤਿ ਭਯੋ ਸਭਿ ਮਹਿ ਬੱਖਜਾਤ।
 'ਮਹਾਰਾਜ ! ਮੈਂ ਸੁਨੀ ਸੁ ਗਾਥਾ।
 ਕਰੋਂ ਉਚਾਰਨਿ ਰਾਵਰਿ ਸਾਥਾ ॥੨੯॥
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜਗ ਗੁਰ ਜਬਿ ਬਿਦਤੇ।
 ਜਿਨ ਕੋ ਜਸੁ ਸੁਨਯਿਤਿ ਜਿਤ ਕਿਤ ਤੇ।
 ਸੋ ਗਾਦੀ ਬਿਰ ਭੀ ਬਿਧਿ ਨੀਕਾ।
 ਬੈਠਯੋ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਕੁਲਟੀਕਾ ॥੩੦॥
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੋਧਾ ਬਲੀ।
 ਲਰਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਸੋਂ ਜੈ ਕਰਿ ਭਲੀ।
 ਕੇਤਿਕ ਸੂਬੇ ਸੈਨ ਸਮੇਤ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਾਥ ਰਾਖੇ ਰਣਖੇਤ ॥੩੧॥
 ਬੀਰ ਬਹਾਦੁਰ ਬਿਦਤਯੋ ਘਨੋ।
 ਕਦ ਦੀਰਘ ਦ੍ਰਾਪੁਰ ਤਨ ਮਨੋ^੩।
 ਅਬਿ ਗਾਦੀ ਪਰ ਤਿਨ ਕੋ ਪੋਤਾ।
 ਆਦਿ ਬੀਰਤਾ ਗੁਨ ਗਨ ਪੋਤਾ^੪ ॥੩੨॥
 ਗੁਰੂ ਗੁਵਿੰਦ ਰਾਇ ਤਿਨ ਨਾਮੂ।
 ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਇ, ਜਥਾ ਸੁਭ ਰਾਮੂ^੫।
 ਅਲਪ ਬੈਸ ਬਰ ਸੰਗ ਕਿਸੋਰ।
 ਸੁਨੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਤਨ ਬਹੁ ਜ਼ੋਰ ॥੩੪॥
 ਅਤਿ ਉਤਸਾਹ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅੱਭਜਾਸੀ।
 ਸੰਗਤਿ ਆਇ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਪਾਸੀ।
 ਕਰਤਿ ਬਾਤ ਨਰ ਸੁਨੇ ਘਨੇਰੇ।
 ਤੀਰਨਿ ਬਿੱਦਯਾ ਨਿਪੁਨ ਬਡੇਰੇ ॥੩੫॥

^੧ਵਜਦਾ ਦੂਰ ਹੈ ਜਾਣੋ ਨੇੜੇ (ਹੀ) ਵਜਦਾ ਵਿਚਾਰੀਦਾ ਹੈ।

^੨ਮੰਡ੍ਰੀ।

^੩ਦੁਆਪੁਰ ਯੁਗ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਵਾਂਛਾ।

^੪ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ।

^੫ਰਾਮਚੰਦਰ।

ਧਨੁਖ ਕਠੋਰ ਹਾਥ ਅਸ ਰਾਖਹਿੰ।
 ਨਹਿੰ ਦੁਡੀਓ ਕਰਖਣ ਅਭਿਲਾਖਹਿੰ^੧।
 ਸੰਗ ਸੁਭਟ ਆਰੂਢਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਬਾਸ ਕੇ ਪੁਰੀ ਅਨੰਦ ॥੩੫॥
 ਇਨ ਕੇ ਪਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ।
 ਜ਼ਰ ਖਰੀਦ ਲੇ ਅਵਨੀ ਖਾਦਰ^੨।
 ਨਰਨਿ ਬਟੋਰਤਿ ਨਗਰ ਬਸਾਯੋ।
 ਨੇੜ੍ਹ ਤੁੰਗ ਕੇ ਤਰ ਦਰਸਾਯੋ ॥੩੬॥
 ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਬਸਹਿੰ ਤਿਨਹੁੰ ਕੌ ਨੰਦਨ।
 ਲਾਖਹੁੰ ਨਰ ਕਰਤੇ ਪਗ ਬੰਦਨ।
 ਸੋ ਅਖੇਰ ਕਰਿਬੈ ਇਤ ਆਵੈ।
 ਹਤਨਿ ਮ੍ਰਿਗਨ ਗਨ ਪੁਨਿ ਪੁਰਿ ਜਾਵੈ ॥੩੭॥
 ਆਜ ਮਨੁਜ ਇਕ ਉਤ ਤੇ ਆਯੋ।
 ਤਿਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਿ ਸਕਲ ਸੁਨਾਯੋ।
 -ਦੁੰਦਭਿ ਦੀਰਘ ਤਜਾਰ ਕਰਾਇਵ।
 ਜਾਨੀ ਪਰੈ ਸੁ ਚਚਿ ਕਰਿਆਇਵ ॥੩੮॥
 ਇਤ ਦਿਸ਼ਿ ਦੁੰਦਭਿ ਅਪਰ ਨ ਕੋਈ।
 ਜੋ ਬਜਾਇ ਬਿਚਰਹਿ ਫਿਗ ਹੋਈ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਗਾਦੀ।
 ਪਤਿਸਾਹਨ ਕੇ ਸਾਥ ਬਿਬਾਦੀ^੩ ॥੩੯॥
 ਜਨਮ ਭਯੋ ਪੂਰਬ ਕੇ ਦੇਸ਼।
 ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਨ ਜਥਿ ਭਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 ਪਿਤ ਕੇ ਪੁਰਿ ਮੈਂ ਆਇ ਬਿਰਾਜੇ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਬੈ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਰਾਜੇ ॥੪੦॥
 ਸੁਨਯੋ ਅਸਾਮ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਆਯੋ।
 ਮਹਿਪਤਿ ਅਜਬ ਅਕੋਰਨ ਲਯਾਯੋ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਪੰਚਕਲ, ਚਾਰੁ ਮਤੰਗ।
 ਦਰਬ ਬ੍ਰਿੰਦ ਜੁਤਿ ਪੰਚ ਤੁਰੰਗ ॥੪੧॥

^੧(ਕੋਈ) ਦੂਸਰਾ ਖਿੱਚਣਾ ਦੀ ਚਾਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ।

^੨ਤਰਾਈ ਦੀ ਭੋਂ (ਭਾਵ ਦੂਨ ਵਿਚ ਭੋਂ ਹੈ) [ਸੰਸ਼.:, ਖਾਦਰ = ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨੀਵੀਂ ਥਾਂ ਯਾ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦੀ ਭੋਂ]।

^੩ਝਗੜਾ ਹੈ।

ਇਤੀ ਦੂਰ ਤੇ ਦਰਸਨ ਹੇਤੁ।
 ਰਾਵ ਰੰਕ ਤਜਿ ਆਇਂ ਨਿਕੇਤ।
 ਰਾਵਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਇਹ ਰਹੈਂ।
 ਜਿਨ੍ਹੁਂ ਮਹਾਤਮ ਦੁਰਲਭ ਅਹੈ ॥੪੨॥
 ਕਜੋਂ ਨ ਮਿਲਾਪ ਆਪ ਚਿਤ ਚਹੀਅਹਿ।
 ਦੀਰਘ ਦੁਲਭ ਵਸਤੁ ਫਿਗ ਲਹੀਅਹਿ।
 ਅਧਿਕ ਤਰੀਫ ਕਰਤਿ ਨਰ ਸੁਨੇ।
 ਤਨ ਧਰਿ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਹ ਬਨੇ ॥੪੩॥
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ, ਦੁਤਿ ਸਦਨ ਬਦਨ ਬਰੀ।
 ਦਲ ਅਰਬਿੰਦਨ ਦ੍ਰਿਗ ਦੈ ਮੁਦ ਕਰੀ।
 ਇਕ ਤੌ ਗੁਰੂ ਪੂਜਿਬੇ ਬਾਨ।
 ਦੁਤੀਏ ਦਲ ਜੁਤਿ ਬਲੀ ਮਹਾਨ ॥੪੪॥
 ਕਰਹੁ ਸੰਧਿ^੩ ਬਨਿ ਹੈ ਸੁਖਦਾਏ।
 ਸਰਹਿ ਕਾਜ ਜਬਹੁੰ ਬਨਿ ਜਾਏ।’
 ਸੁਨਿ ਮੰਤ੍ਰੀ ਤੇ ਮਸਲਤ ਨੀਕੀ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਉਪਜੀ ਰੁਚਿ ਜੀ ਕੀ* ॥੪੫॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਦੁੰਦਭਿ ਬਜਾਵਨਿ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਖਸਟ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੯॥

^੧ਸ੍ਰੈਸ਼ਟ ਮੁਖਤਾ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਘਰ ਹੈ।

^੨ਦੇਵੇਂ ਨੈਣ ਕਮਲ ਪਤੀਆਂ (ਵਾਂਕ) ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

^੩ਮੇਲਾ।

*ਅਸਲ ਗਲ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜੰਗੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗਾਥਾ ਸੁਣਕੇ ਸੰਸਾ ਖਾਧਾ ਤੇ
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਜੰਗ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਰਤੂਤ -ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ
 ਬਨਾਉਣ- ਦਾ ਤੱਖਲਾ ਖਾ ਕੇ ਇਸ ਉੱਗਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨਧਿੱਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸੋਚ ਕੇ ਭੀਮਚੰਦ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਸ ਦਾ
 ਟਕੇ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉੱਗਮਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਤੇ
 ਹੋਰ ਮੁਕਾਲਕ ਲੈਣੀ ਨਾ ਪਵੇ। ਸੰਸੇ ਚਿਤ ਵਾਲੇ ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਹਰਿਕ ਤੋਂ, ਸੋ ਸੋਚਦਾ ਸੀ
 ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਜੇ ਵਧ ਗਈ ਤਾਂ ਕਠਨਾਈ ਪੈਸੀ। ਰਜੇ ਦਾ ਵਜੀਰ ਦਾਨਾ ਸੀ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ
 ਸੰਧਿ ਹੋ ਜਾਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ ਸੁਲਹ ਹੋਈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਕਰ
 ਲੈਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਥਾ ਮੰਮਾ ਕਰ ਛੱਡਾਂਗੇ।

ਇਹ ਗਲ ਕਵਿ ਜੀ ਨੂੰ ਬੀ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ
 ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਝਲਕ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਯਥਾ ਦੇਖੋ ਏਸੇ ਰੁਤ ਦਾ ੩੪ ਅੰਸੂ ਤੇ ਅੰਕ ੧੨, ੧੮, ੧੯। ਪੁਨਾ:-ਹਮ
 ਸੋਂ ਬੈਰ ਬੋਰ ਹੀ ਅਹੈ ॥ ਸੋ ਬਿਰੋਧ ਦਿੱਲੀ ਸਨ ਕਹੈ ॥ [ਰੁਤ ਈ ਅੰਸੂ ਈ ਅੰਕ ੪੪]

੨੨. [ਭੀਮਚੰਦ ਦਾ ਵਜੀਰ ਆਯਾ]

੨੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੨੮

ਦੇਹਰਾ: ਭੀਮਚੰਦ ਕਹਿਲੂਰੀਆ, ਸੈਲ ਨਰਿੰਦ ਬਿਲੰਦੀ।

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸੁਜਸੁ ਕੋ, ਰਿਦੇ ਬਿਸਾਲ ਅਨੰਦ⁺ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸਚਿਵਨ ਸੰਗ ਮੰਤ੍ਰ ਪੁਨ ਕਰਜੋ।

ਸੰਧਿ ਬਿਖੇ ਗੁਨ ਬਿੰਦ ਬਿਚਰਜੋ।

‘ਸੁਨਹੁਂ ਵਜੀਰ ! ਪ੍ਰਥਮ ਤਹਿਂ ਜਈਐ।

ਭੇਤ ਸਕਲ ਬਾਤਨਿ ਤੇ ਪਈਐ ॥੨॥

ਹਮ ਕੰਨੈ^੨ ਕਹੁ ਟੇਕਨ ਮਾਥਾ।

ਪੁਨ ਗੁਰ ਸਾਥ ਮੇਲ ਕੀ ਗਾਥਾ।

-ਅਪਰ ਨਰੇਸ਼ਨ ਸਮੈ ਹਮ ਨਾਂਹੀ।

ਸਦਾ ਬਾਸ ਬਾਸਹਿੰ ਪੁਰਿ ਪਾਹੀ^੩ ॥੩॥

ਅਨਿਕ ਬਿਧਿਨਿ ਕੇ ਰਾਜਨਿ ਕਾਜ।

ਪਰਹਿੰ ਆਨ ਜੁਤਿ ਚਮੁੰ ਸਮਾਜ।

ਸੰਧਿ ਕਰੇ ਸੁਧਰਹਿੰ^੪ ਦੁਹੂੰ ਓਰਾ।

ਘਾਲ ਸਕਹਿ ਨਹਿ ਸ਼ੱਤੂ ਜੋਰ ॥੪॥

ਸਭਿ ਹੀ ਰੀਤਿ ਹੋਇ ਹਮ ਆਛੇ।

ਬਨਹਿ ਸਹਾਇਕ ਜਬਹੂੰ ਬਾਛੇ-।

ਜੇ ਸਨਮਾਨਹਿ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਪ।

ਪਹੁੰਚ ਆਪ ਕੀ ਲੀਜੈ ਥਾਪ੍ਹਿੰ ॥੫॥

ਅਪਨੋ ਓਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਿਖਾਵਹੁ।

ਨਿਪ ਸਭਿ ਤੇ ਬਡਿਆਏ ਬਤਾਵਹੁ। ’

ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਕਹਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ।

ਪਠੋ ਵਜੀਰ ਗਿਰੇਸ਼ ਹੰਕਾਰੀ ॥੬॥

ਮਾਨਵ ਬਿੰਦ ਸੰਗ ਕਰਿ ਦੀਨੇ।

ਰਜਤ ਲਸਟਕਾ ਕਰ ਗਹਿ ਲੀਨੇ।

^੧ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡਾ (ਰਾਜਾ)।

^੨ਪਾ:-ਅਨੰਦ ਅਮੰਦ।

^੩ਸਾਡੀ ਤਰਫੋਂ।

^੪(ਤੇ ਹੋਰ ਇਹ ਗਲਾਂ ਜਣਾਓ ਕਿ) ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਂਝੂ ਨਹੀਂ।

^੫(ਅਸੀਂ) (ਆਪਦੇ) ਨਗਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੀ ਸਦਾ ਵੱਸਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ।

^੬ਸੁਧਰਨਗੇ।

ਮੇਰੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਪੁਹੁੰਚ ਥਾਪ ਲਵੀਂ (ਕਿ ਆਪਾਂ ਕਿਸ ਦਿਨ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ) (ਅ) ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਥਾਪੀ ਲਵਾਂਗੇ।

ਗਮਨਯੋਂ ਚਢਿ ਸੁੰਦਰ ਝੰਪਾਨੀ।
 ਚਲੇ ਢਲੈਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰਿ ਪਾਨ ॥੭॥
 ਉਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਪ ਕੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।
 ਇਤ ਸਤਿਗੁਰ ਬਹੁ ਖੇਲ ਅਖੇਰਾ।
 ਹਟੇ ਬਜਤ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ।
 ਦੁਗਨ ਬੀਰ ਰਸ ਸੁਭਟਨਿ ਧਾਰਾ ॥੮॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਮਾਜਾ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੁਇ ਕੇ ਬਡ ਰਾਜਾ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰਨਿ ਬਾਤਨ ਕਰਤੇ।
 ਚਲਤਿ ਸਮੁਖ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਨਿਹਰਿਤੇ ॥੯॥
 ਸ਼ਿਕਰੇ, ਬਾਜ਼, ਸ਼ਾਨ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਮੀਰ ਸ਼ਿਕਾਰ^੨ ਧਾਇ ਅਗਵਾਇ।
 ਉਡਤਿ ਧੂਰ ਛਾਦਯੋ ਅਸਮਾਨ।
 ਆਨਿ ਪਹੂੰਚੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥੧੦॥
 ਸੁਨਿ ਦੁੰਦਭਿ ਧੁਨਿ ਨਰ ਗਨ ਨਾਰੀ।
 ਹਿਤ ਦੇਖਨਿ ਕੇ ਨਿਕਸਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਬੀਚ ਦਰੀਚੀ^੩ ਕੇ ਬਿਰ ਦੂਅਰੇ^੪।
 ਉਦਤਿ ਮੁਦਤਿ ਜਨੁ ਬਧਤਿ ਨਿਹਾਰੇ^੫ ॥੧੧॥
 ਸੰਧਯਾ ਸਮੈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਆਇ।
 ਉਤਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਖ ਉਪਾਇ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਸੁਖ ਸੋਂ ਸੋਏ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਦਨ ਬਿਰੇ ਸਭਿ ਕੋਏ ॥੧੨॥
 ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਜਬਹੁੰ ਨਿਹਾਰੇ।
 ਨੌਬਤ ਬਜਨ ਲਗੀ ਗੁਰਦੂਰੇ।
 ਸੁਨਤਿ ਰਬਾਬੀ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਆਸਾਵਾਰ ਰਾਗ ਜੁਤਿ ਗਾਏ ॥੧੩॥
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਗਨ ਜਾਗੇ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੇ ਪਛਿਬੇ ਲਾਗੇ।

^੧ਪਹਾੜੀ ਪਾਲਕੀ।^੨ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਸਰਦਾਰ।^੩ਬਾਰੀਆਂ ਵਿਚ।^੪ਬੂਹਿਆਂ ਅਗੇ।^੫ਭਾਵ ਲੋਕਿਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਚੇ ਹੋ ਹੋਕੇ (ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ) ਵਧ ਵਧ ਕੇ ਤਕਦੇ ਹਨ।

ਜਿਤ ਕਿਤ ਭਜਨ ਹੋਤਿ ਜੈਕਾਰਾ।
 ਮਨਹੁਂ ਬਿਸ਼ਨੁ ਗਨ ਸੁਰਨਿ ਮੜਾਰੁ^੧ ॥੧੪॥
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਠਾਨਿ ਗੋਸਾਈਂ।
 ਆਸਨ ਬਿਰੇ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਈ।
 ਅਰਣੋਦੈ ਲਖਿ ਕਰਿ ਭੁਨਸਾਰੇ^੨।
 ਭਾਟ ਪੌਰ ਕੇ ਬਿਰੇ ਅਗਾਰੇ ॥੧੫॥
 ਗੁਰ ਕੋ ਸੁਜਸੁ ਕਬਿੱਤ ਬਨਾਏ।
 ਉੱਚੇ ਅਧਿਕ ਉਚਾਰਿ ਸੁਨਾਏ।
 ਖਰੋ ਨਕੀਬ ਪੁਕਾਰਿ ਅਵਾਜੇ।
 'ਮਹਾਰਾਜ ਰਾਜਨ ਪਤਿ ਰਾਜੇ ! ॥੧੬॥
 ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅਵਤਾਰੀ !
 ਜਿਨ ਕੋ ਨਿਵਹਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਸਾਰੀ।'
 ਘਰਿਆਵਲ ਬਾਜਤਿ ਠਨਕਾਰਾ^੩।
 ਗਰਜ ਉਠੋ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ॥੧੭॥
 ਇਮ ਬਹੁ ਥਾਨ ਕੁਲਾਹਲ ਹੋਵਾ।
 ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਭਯੋ ਸਭਿ ਜੋਵਾ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤਨ ਧਾਰੇ।
 ਸਾਵਧਾਨ ਬਨਿ ਨਿਕਮੇ ਦੂਅਰੇ ॥੧੮॥
 ਸਭਾ ਸਦਨ ਮਹਿੰ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ।
 ਝੂਲਤਿ ਕਲਗੀ ਅਨੰਦ ਵਧਾਇ।
 ਫਲਸ਼ ਮਖਮਲੀ ਪਰ ਸਿੰਘਾਸਨ।
 ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ੋਭਤਿ ਸੁਭ ਆਸਨ ॥੧੯॥
 ਪਾਂਚਹੁਂ ਭ੍ਰਾਤਾ ਬੀਰ ਬਿਲੰਦ।
 ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬੰਦ ਕਰ ਬੰਦਿ^੪।
 ਮਾਤੁਲ ਪੁਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਰਿ ਬੰਦਨ।
 ਸੂਰਜਮਲ ਕੇ ਨੰਦਨ ਨੰਦਨ^੫ ॥੨੦॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸਭਿ ਸਭਾ ਪ੍ਰਵਾਰਤਿ।
 ਮਨਹੁਂ ਚੰਦ ਉਡਗਨਿ ਦੁਤਿ ਧਾਰਤਿ।

^੧ਸਮੂਹ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚ।^੨ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਉਦੈ ਹੋਇਆ ਜਾਣਕੇ।^੩ਘੜਿਆਲਾਂ ਦੀ ਠਨਕਾਰ ਵਜਦੀ ਹੈ।^੪ਬੰਦਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ।^੫ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਭਾਵ ਪੌਤ੍ਰੇ।

ਚਮਕਤਿ ਚਾਮਰ ਚਾਰੁ ਛੁਰੰਤਿ।
 ਜਨੁ ਰਵਿ ਕਿਰਨ ਨਿਕਰ ਨਿਯਰੰਤਿ^੧ ॥੨੧॥
 ਕੰਚਨ ਰਜਤ ਛਰੀ ਕਰ ਧਰੇ।
 ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ ਗੁਰ ਢਿਗ ਦੇਖਹਿੰ ਖਰੇ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਾਂਖੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਆਵਹਿੰ।
 ਲਗਹਿ ਸਭਾ ਤਬਿ ਦੇਖਨਿ ਪਾਵਹਿੰ ॥੨੨॥
 ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਭਯੋ ਜਬਿ ਭਾਰੀ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਹਿੰ ਅਰਪਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਡੇਢ ਜਾਮ ਜਬਿ ਬੈਠਿ ਬਿਤਾਯੋ।
 ਦੂਰਪਾਲ ਤਬਿ ਅੰਤਰ ਆਯੋ ॥੨੩॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।
 'ਚੋਬਦਾਰ ਇਕ ਪੌਰ ਅਗਾਰੀ'।
 -ਭੀਮਚੰਦ ਕੌ ਆਇ ਵਜੀਰ।
 ਮਿਲਯੋ ਚਹੈ ਰਾਵਰ ਕੇ ਤੀਰ- ॥੨੪॥
 ਤਿਹ ਸੁਧ ਕੋ ਸੋ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਯੋ^੨।'
 ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਬਚ ਛੁਰਮਾਯੋ।
 'ਅਬਿ ਤਿਸ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੁਧਿ ਲੀਜੈ।
 ਆਛੇ ਥਾਨ ਸਿਵਰ ਕੋ ਦੀਜੈ ॥੨੫॥
 ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਸਮੀਪ ਬੁਲਾਵੈਂ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਮਸਲਤ^{*} ਸੁਨਹਿ ਸੁਨਾਵੈਂ।'
 ਇਮ ਕਰਿ ਹੁਕਮ ਉਠੇ ਗੋਸਾਈਂ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਜਾਈ ॥੨੬॥
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਦਿਵਸ ਢਰਾਯਹੁ^੪।
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਿ ਮਨੁ ਭਾਯਹੁ।
 ਜਾਮ ਦਿਵਸ ਬਾਕੀ ਜਬਿ ਰਹਯੋ।
 ਸੋ ਵਜੀਰ ਬੁਲਵਾਵਨਿ ਚਹਯੋ ॥੨੭॥
 ਸਭਾ ਥਾਨ ਮਹਿੰ ਬੈਠਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਬਿਰੇ ਆਇ ਸਭਿ ਆਦਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।

^੧ਮਾਨੋ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ [ਸੰਸਥਾ, ਨਿਕਰ = ਸਮੂਹ]।

^੨ਬੂਹੇ ਅੱਗੇ (ਖੜਾ ਹੈ ਤੇ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ...)।

^੩ਉਸ ਵਜੀਰ ਦੀ ਸੁਧ (ਦੇਣ) ਉਹ (ਚੋਬਦਾਰ) ਚਲ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

^੪ਪਾ:-ਮਿਸਲੈ।

^੫ਦਿਨ ਢਲਿਆਂ।

ਨੰਦ ਚੰਦ ਤੇ ਆਦਿ ਮਸੰਦਾ।
 ਲਾਗਯੋ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਬਿਲੰਦ ॥੨੯॥
 ਨਰ ਪਠਿ ਲਿਯੋ ਬੁਲਾਇ ਵਜ਼ੀਰ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬੈਠਯੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤੀਰ।
 ਕਰ ਤੇ ਅਰਪਿ ਅਕੋਰ ਅਗਾਰੀ।
 ਨਮੋ ਨਿਪਤਿ^੧ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰੀ ॥੩੦॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੁਸ਼ਲ ਬੂਝਨਾ ਕੀਨੀ।
 ਨਿੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਤਿਨ ਸਭਿ ਕਹਿ ਦੀਨੀ।
 ‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਤੁਮਰੋ ਸੁਨਯੋ ਨਗਾਰਾ।
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਸੰਸੈ ਮਨ ਧਾਰਾ ॥੩੦॥
 ਮੋ ਕਉ ਸੁਧਿ ਰਾਵਰ ਕੀ ਹੁਤੀ।
 ਕਹਿ ਕਰਿ ਸਮੁਝਾਯੋ ਗਿਰ ਪਤੀ।
 ਸੁਨਤਿ ਸੁਜਸੁ ਕੋ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦਾ।
 ਮਧੁਰ ਸ਼ਬਦ ਘਨ ਮੋਰ ਮਨਿੰਦਾ ॥੩੧॥
 ਅਭਿਲਾਖਤਿ ਚਿਤ ਦਰਸ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਮੋਹਿ ਪਠਾਯੋ ਏਵ ਉਚਾਰਾ।
 -ਉਤ ਗੁਰ ਕੋ ਘਰ, ਇਤ ਹਮ ਰਾਜੇ।
 ਨਿਕਟਿ ਬਸਨਿ ਤੇ ਪੁਰਵਹਿੰ ਕਾਜੇ ॥੩੨॥
 ਹਮਰੋ, ਕਿਧੋਂ ਗੁਰੂ ਕੋ ਹੋਇ।
 ਕਰਹਿ ਸੁਧਾਰਹਿ ਮਿਲਿ ਦਿਸ਼ਾ ਦੋਇ-।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਲਖਿ ਲਾਭ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਚਹਤਿ ਮੇਲ ਨਿਤ ਕੋ ਮਹਿਪਾਲਾ ॥੩੩॥
 ਆਵਤਿ ਕਉ ਸਨਮਾਨ ਬਖਾਨਹੁ।
 ਬਧਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਜਿਮ ਕਰੁਨਾ ਠਾਨਹੁ।’
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਰੁਖ ਪਾਇ।
 ਮਾਤੁਲ ਉੱਤਰ ਦਿਯਸਿ ਬਨਾਇ ॥੩੪॥
 ‘ਜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਹੋਇ।
 ਆਦਰ ਕਯੋਂ ਨ ਪਾਇ ਢਿਗ ਸੋਇ।
 ਜਥਾ ਭਾਵਨਾ ਰਿਦੈ ਉਠਾਵੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ ਤਤਛਿਨ ਪਾਵੈ ॥੩੫॥
 ਇਹ ਤੌਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਕਲ ਪਰ ਧਰੈਂ।

^੧ਰਾਜੇ ਦੀ ਨਮਸਕਾਰਾ।

ਰੰਕ ਰਾਵ ਕੀ ਕਾਮਨ ਪੁਰੈਂ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਕਹਿਲੂਰੀ ਰਾਜਾ।
 ਦੁਇਯੋ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਰਾਜਾ^੧ ॥੩੬॥
 ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਬਾਸ ਸਮੀਪ ਸਦੀਵਾ।
 ਮਿਲਿਨਿ ਸਹਿਤ ਪੁਨ ਕਰਿ ਮਨ ਨੀਵਾ^੨।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਗੁਨ ਘਨੇ ਬਿਚਾਰਹੁ।
 ਆਵਹੁ ਭਲੀ ਬਾਤ ਨਿਰਧਾਰਹੁ^{*} ॥੩੭॥
 ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਕਲਗੀਧਰ ਕਹਯੋ।
 ‘ਗਿਰਪਤਿ ਸੌਕ ਕਾਹਿ ਬਹੁ ਲਹਯੋ^੩?
 ਕਰਨਿ ਅਖੇਰ ਕਿਤਿਕ ਮਨ ਭਾਵੈ?
 ਕੈਸੋ ਅਸੁ ਪਰ ਚਢਨਿ ਸੁਹਾਵੈ? ॥੩੮॥
 ਕਿਸ ਆਯੁਧ ਕੋ ਹੈ ਅੱਭਜਾਸਾ?
 ਰਾਖਹਿ ਤੁਫੰਗ, ਕਿ ਚਾਂਪ ਸੁ ਪਾਸਾ?
 ਕੌਨ ਸੁਥਲ ਮਹਿੰ ਸੁਨਯੋਂ ਨਗਰਾ?
 ਜਿਸ ਤੇ ਆਵਨਿ ਕੋ ਮਨ ਧਾਰਾ’ ॥੩੯॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਹਿ ਅਰਜ਼ ਵਜੀਰ।
 ‘ਗਿਰਪਤਿ ਭੀਮਚੰਦ ਬਰ ਬੀਰ।
 ਸੈਲਪਤੀ ਸਭਿ ਆਇਸੁ ਮਾਨਹਿ।
 ਸੁਮਤਿਵੰਤ ਅਤਿ ਮਸਲਤ ਠਾਨਹਿ^੪ ॥੪੦॥
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਮਹਿੰ ਨਿਪੁਨ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਅਧਿਕ ਚਮੁੰ ਤਿਸ ਨਾਲਾ।
 ਕਬਿ ਕਬਿ ਚਢਹਿ ਅਖੇਰ ਕਰਨਿ ਕੋ।
 ਬਹੁ ਅੱਭਜਾਸਤਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰਨਿ ਕੋ ॥੪੧॥
 ਤੁਮ ਸ਼ਿਕਾਰਿ ਕੋ ਕਰਨਿ ਗਏ ਜਬਿ।
 ਨਿਜ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਮਹਿੰ ਨਿਕਟ ਹੁਤੋ ਤਬਿ।
 ਦਿਹੁ ਆਗਜਾ ਅਬਿ ਲੈ ਕਰਿ ਆਉਂ।
 ਸੁਧ ਰਾਵਰ ਕੀ ਸਕਲ ਸੁਨਾਊਂ’ ॥੪੨॥
 ਬਹੁ ਮੇਲਾ ਸਿਰੁਪਾਉ ਮੰਗਾਯੋ।

^੧(ਉਸ ਨੂੰ) ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੨ਹਿਤ ਨਾਲ ਮਿਲਨਾ ਤੇ ਫੇਰ ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ।

^{*}ਪਾ:-ਅਵਾਹੁ ਮਿਲਹੁ ਭਲੀ ਨਿਰਧਾਰਹੁ।

^੩ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੌਕ ਹੈ।

^੪ਅਤਿ ਸਿਆਣੇ (ਰਾਜੇ) ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਕਰਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਵਜੀਰ ਦਿਵਾਯੋ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਕੈ ਰੁਖਸਦ ਹੋਯੋ।
 ਹਰਖਤਿ ਬਹੁ ਸੁਸ਼ੀਲ ਜੁਤਿ ਜੋਯੋ ॥੪੩॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਵਜੀਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ
 ਸਪਤ ਬਿੱਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੭॥

੨੮. [ਰਾਜੇ ਭੀਮ ਚੰਦ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਮੇਲ]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੨੯

ਦੋਹਰਾ: ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ,
ਹਰਖਤਿ ਲੇ ਸਿਰੁਪਾਇ।
ਭੀਮ ਚੰਦ ਗਿਰ ਇੰਦ* ਢਿਗ,
ਗਾ^੧ ਵਜੀਰ ਉਤਲਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਨਮੋ ਠਾਨਿ ਬੈਠਾ ਨਿਪ ਪਾਸੀ।
ਗੁਰਨਿ ਬਾਰਤਾ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਸੀ।
'ਬਡ ਉਤਸਾਹਵੰਤਿ ਬਲਿ ਭਾਰੀ।
ਅਜ਼ਮਤਿ ਜਾਗਤਿ ਜੋਤਿ ਉਦਾਰੀ^੨ ॥੨॥

ਤੁਮਰੋ ਕਹਯੋ ਸ਼੍ਰਵਨਿ ਸੁਨਿ ਆਛੇ।
ਜਥਾ ਜੋਗ ਉੱਤਰ ਦੇ ਪਾਛੇ।
ਸਾਦਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਠਹਿਰਾਈ।
ਮਿਲਹੁ ਆਪ ਲਿਹੁ ਕਾਜ ਬਨਾਈ ॥੩॥

ਭੀਰ ਬਿਲੰਦ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਮਹੀਆ।
ਉਤਰੀ ਚਮੂੰ ਸੁਭਟ ਜਹਿੰ ਕਹੀਆ।
ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਆਵੈਂ।
ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਭੇਟ ਚਚਾਵੈਂ ॥੪॥

ਪੁਰਵਹਿੰ ਮਨਹੁੰ ਕਾਮਨਾ ਸਭਿ ਕੀ।
ਹਰਖਯੋ ਪਿਖੀ ਜੋਤਿ ਮੈਂ ਜਬਿ ਕੀ।
ਉਚਿਤ ਆਪ ਕੋ ਤੂਰਨ ਚਲੀਅਹਿ।
ਰਿਦੇ ਭਾਉ ਧਰਿ ਗੁਰ ਸੰਗ ਮਿਲੀਅਹਿ' ॥੫॥

ਗਿਰਪਤਿ ਸੁਨਿ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪਾਯੋ।
ਮਿਲਨਿ ਹੇਤੁ ਸਭਿ ਸਾਜ ਬਨਾਯੋ।
ਸੈਨਾ ਸਕਲ ਬਟੋਰਨਿ ਕੀਨਿ।
ਬਿੰਦ ਮੁਸਾਹਿਬ ਕਰਿ ਸੰਗ ਲੀਨੈ^੩ ॥੬॥

ਬਸਨ ਬਿਭੂਖਨਿ ਤਨ ਧਰਿ ਘਨੇ।
ਤੀਰ ਤੁਢੰਗਨਿ ਆਯੁਧ ਸਨੇ।
ਇਮ ਲੇ ਕਰਿ ਭਟ ਭੀਰ ਬਿਸਾਲਾ।

*ਪਾ:-ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਇ ਗਿਰਿੰਦਾ।

^੧ਗੀਆ।

^੨ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ।

^੩ਨਾਲ ਕਰ ਲੀਤੇ।

ਦੁਰਦ ਅਰੂਢਿ ਪੰਥ ਕੋ ਚਾਲਾ ॥੭॥
 ਬਾਦਿਤ ਦੁੰਦਭਿ ਆਦਿ ਅਗਾਰੀ^੧।
 ਬਜਹਿੰ, ਕੁਲਾਹਲ ਘਾਲਤਿ ਭਾਰੀ^੨।
 ਭੀਮਚੰਦ ਉਤਸਾਹਿਤਿ ਆਯੋ।
 ਚਲਤਿ ਅਨੰਦਪੁਰਾ ਨਿਯਰਾਯੋ^੩ ॥੮॥
 ਪਹੁੰਚਿ ਗੁਰੂ ਛਿਗ ਨਰ ਸੁਧਿ ਦੀਨ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਤਬਿ ਭੇਜਨ ਕੀਨਿ।
 ‘ਜਾਹੁ ਅੱਗ੍ਰ ਸਨਮਾਨਤਿ ਆਨਹੁ।
 ਆਛੇ ਥਾਨ ਉਤਾਰਨ ਠਾਨਹੁ ॥੯॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਬਹੁ ਰਸਤ ਪੁਚਵਾਹੁ।
 ਘ੍ਰੂਤ ਮਿਸ਼ਟਾਨ ਅਧਿਕ ਲੇ ਜਾਵਹੁ।
 ਵਾਹਿਨ ਗਨ ਕੋ ਦਿਹੁ ਤ੍ਰਿਣ ਦਾਨਾ।
 ਬਿਨ ਜਾਚੇ ਪਹੁੰਚਾਇ ਮਹਾਨਾ ॥੧੦॥
 ਲਿਹੁ ਮਾਤੁਲ ਕੋ ਸੰਗ ਰਲਾਇ।
 ਅਹੈ ਸਦਨ^੪, ਨਰ ਪਠਹੁ ਬੁਲਾਇ।’
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਸੁਨਿ ਹੁਕਮ ਸਿਧਾਰਾ।
 ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤਤਕਾਲ ਹਕਾਰਾ ॥੧੧॥
 ਚਚੇ ਤੁਰੰਗਨਿ ਪਰ ਸੁਗ ਚਾਲੇ।
 ਕਿਤਿਕ ਸਉਰਨਿ ਲੈ ਸੰਗ ਨਾਲੇ।
 ਮਿਲੇ ਨਿਪਤ ਕੇ ਹੁਇ ਅਗੁਵਾਈ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਾਇ ਸੁਨਾਈ ॥੧੨॥
 ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਭੀਮਚੰਦ ਹਰਖਾਯੋ।
 ਕਰਤੇ ਬਾਤ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਆਯੋ।
 ਕਰਯੋ ਨਿਵੇਸ ਬੇਸ਼ ਇਸਥਾਨ^੫।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿਵਾਇ ਸ਼ਨਾਨਾ ॥੧੩॥
 ਬਾਹਨਿ ਕੋ ਸਭਿ ਦੀਨਿ ਅਹਾਰਾ।
 ਸਰਬ ਸੰਗ ਨਿਪ ਮੁਦਤਿ ਉਦਾਰਾ^੬।

^੧ਅੱਗੇ ਦੁੰਡਭ ਆਦਿ (ਵਾਜੇ) ਵਜਦੇ ਹਨ।

^੨ਭਾਵ, ਭਾਰੀ ਸੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

^੩ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ।

^੪ਭਾਵ ਮਾਮਾ ਜੀ ਘਰੇ ਹਨ।

^੫ਡੇਰਾ ਚੰਗੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਕੀਤਾ [ਫਾ:, ਬੇਸ਼ = ਵਧੀਆ]।

^੬ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ।

ਸੁਖ ਸੋਂ ਸੁਪਤੇ ਰਾਤਿ ਬਿਤਾਈ।
 ਪੁਨ ਭੁਨਸਾਰ ਪਿਖੀ ਹੁਇ ਆਈ ॥੧੪॥
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਦੁਹਿਨ ਦਿਸ਼ਾ ਹੋਏ।
 ਬਸਨ ਬਿਛੂਖਨ ਧਰਿ ਸਭਿ ਕੋਏ।
 ਸੁਨਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਅਧਿਕ ਅਨੰਦਤਿ।
 ਸੁਤ ਮਹਿਮਾ ਲਖਿ ਨਵੁ ਗੁਰੈ ਬੰਦਤਿ ॥੧੫॥
 ਸਭਾ ਥਾਨ ਕੇ ਗੁਰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਅਨਿਕ ਬਰਨ ਕੇ ਫਰਸ਼ ਬਿਛਾਏ।
 ਚਾਰੁ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਚਢਿ ਬਿਰੇ।
 ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਲੋਕ ਆਇਬੋ ਕਰੇ ॥੧੬॥
 ਸੁਭਤਿ ਸਭਾ ਸਭਿ ਪੂਰਨ ਹੋਈ।
 ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਦੀਪਤਿ^੧ ਸੋਈ।
 ਕੰਚਨ ਡਰੀਦਾਰ ਗਨ ਖਰੇ।
 ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਉਭਾਰਨਿ ਕਰੇ ॥੧੭॥
 ਚਾਮਰ ਚਾਰੁ ਬਾਰਿ ਬਹੁ ਢੋਰਤਿ।
 ਬਿਸਦ ਮਰਾਲਨ ਕੀ ਦੁਤਿ ਚੋਰਤਿ^੨।
 ਪਠਯੋ ਮਸੰਦ ਹਕਾਰਨਿ ਰਾਜਾ।
 ਕਰੀ ਆਨਿ ਸੁਧਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾਜਾ ॥੧੮॥
 ‘ਯਾਦ ਕਰਤਿ ਚਲੀਅਹਿ ਅਬਿ ਪਾਸਾ।
 ਪੁਰਹਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਨ ਕੀ ਆਸਾ।’
 ਭੀਮਚੰਦ ਹੁਇ ਰਹਯੋ ਤਜਾਰੀ।
 ਬੈਠਯੋ ਹੁਤੋ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਧਾਰੀ ॥੧੯॥
 -ਆਇ ਹਕਾਰਨਿ, ਗਮਨਹਿ ਤਹਾਂ।
 ਬੈਠੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੈਹੈਂ ਜਹਾਂ-।
 ਪੁੰਜ ਮੁਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕਰਿ ਸਾਥੇ।
 ਅਪਰ ਸੁਭਟ ਜਿਨ ਆਯੁਧ ਹਾਥੇ ॥੨੦॥
 ਗਮਨਯੋ ਬੋਲਤਿ ਸੰਗ ਵਜ਼ੀਰ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਬਿਛੂਖਨ ਚੀਰ ਸ਼ਰੀਰ।
 ਬਹੁ ਮੋਲੇ, ਧਾਰਤਿ ਚਲਿ ਆਏ।

^੧ਨਵਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ।

^੨ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਆ।

^੩ਉੱਜਲ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਚੁਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਨ^੧ ਸਿੱਖਜਨਿ ਭਨਯੋ ਸੁਨਾਏ ॥੨੧॥
 ‘ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ! ਗਿਰਪਤਿ ਮਤਿ ਕੇ ਕਾਚੇ।
 ਕਪਟ ਅਨੇਕ ਬਿਧਿਨਿ ਮਹਿੰ ਰਾਚੇ।
 ਇਨ ਪਰ ਬਹੁ ਵਿਸਵਾਸ਼ ਨ ਕੀਜੈ।
 ਅੰਤਰ ਚਮੂੰ ਨ ਆਵਨਿ ਦੀਜੈ ॥੨੨॥
 ਜਿਤਿਕ ਮੁਸਾਹਿਬ ਆਨਹਿੰ ਸਾਥੈ।
 ਦਰਸਹਿੰ ਨਾਥੈ^੨ ਧਰੇ ਪਦ ਮਾਥਾ।’
 ਲਖਿ ਆਸੈ ਬਹੁ ਦਾਸਨਿ ਕੇਰਾ।
 ਕਲਗੀਧਰ ਬੋਲੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥੨੩॥
 ‘ਸੈਨ ਸਮੇਤ ਜਿ ਅੰਤਰ ਆਵਹਿ।
 ਕਹਾਂ ਬਿਗਾਰ ਸਕਹਿ, ਕਿਆ ਪਾਵਹਿ?
 ਕਿਆ ਬਿਸਵਾਸ ਤਿਨਹੁਂ ਤੇ ਕਰੈ^੩।
 ਗਨ ਮ੍ਰਿਗ ਤੇ ਕਿਆ ਕੇਹਰਿ ਡਰੈ ॥੨੪॥
 ਆਵਨ ਦਿਹੁ ਸਭਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰੀ।
 ਕਹਾਂ ਦੁਰਨ ਕਰਿ ਹੈਂ ਬਲ ਭਾਰੀ^੪।’
 ਸਿੰਘ ਪੌਰ ਇਤਨੇ ਮਹਿੰ ਆਯੋ।
 ਭਟਨਿ ਸਹਿਤ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਾਯੋ ॥੨੫॥
 ਪਹੁੰਚੇ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕੀਨੀ।
 ਥਾਤੀ ਧਨ ਆਗੇ ਧਰਿ ਦੀਨੀ।
 ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਕੋ ਲੇ ਕਰਿ ਬੈਸਾ।
 ਪਿਖਿ ਸਰੂਪ ਪੂਰਨ ਸਸਿ ਜੈਸਾ ॥੨੬॥
 ਚਮੂੰ ਸਰਬ ਅਰੁ ਪੁੰਜ ਮੁਸਾਹਿਬ।
 ਧਨ ਧਰਿ ਨਮੋ ਕਰਹਿੰ ਗੁਰ ਸਾਹਿਬ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਬਿਰ ਹੈ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।
 ਕੇਤਿਕ ਠਾਂਢੇ ਦਰਸ ਨਿਹਾਰੇ ॥੨੭॥
 ਕੁਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਲਗੀਧਰ ਕੀਨਾ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਭੂਪਤਿ ਕਹਿ ਦੀਨਾ।

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ।

^੨ਭਾਵ ਕੇਵਲ ਮੁਸਾਹਿਬ ਹੀ ਨਾਲ ਆਉਣਾ।

^੩ਨਾਥ (ਭਾਵ ਆਪ ਜੀ ਦਾ) ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ।

^੪ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਾ ਸੰਕਾ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। [ਪੰਖੀ, ਬਿਸਵਾਸ ਪਦ ‘ਵਿਸਵਿਸੇ’ ਦਾ ਇਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਵਿਸਵਿਸਾ = ਸੰਕਾ ਭਰੀ ਸੋਚ]।

^੫ਕਿਉਂ ਲੁਕੀਏ (ਅਸਾਂ ਪਾਸ) ਭਾਰੀ ਬਲ ਹੈ।

ਗਿਰਰਾਜਨ ਕੇ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਛੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਢੰਗ ॥੨੯॥
 ‘ਕਿਤਿਕ ਰਾਜ ਦੂਣ ਜੁ ਕਹਿਲੂਰੰ।
 ਭੂਪ ਕਟੋਚਨ ਕੋ ਕਿਤ ਭੂਰੰ।
 ਜਸੋਵਾਰੀਆਂ ਔਰ ਗੁਲੇਰੂ।
 ਬਿੱਝੜ ਵਾਲੀਆ ਬਹੁਰ ਚੰਦੇਰੂ’ ॥੩੦॥
 ਇਸ ਤੇ ਆਦਿਕ ਰਾਜ ਪਹਾਰੀ।
 ਗੁਰੂ ਬੂਝਨਿ ਨਿਪ ਸਕਲ ਉਚਾਰੀ।
 ਪੁਨ ਬੋਲਯੋ ‘ਜੇ ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ।
 ਸੁਨੀ ਅਨੇਕ ਅਹੈਂ ਫਿਗ ਸਾਹਿਬੈ ॥੩੦॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਸੋ ਹਮਹਿੰ ਦਿਖਾਵਹੁ।
 ਬਾਂਛਤਿ ਹੁਤੇ ਸੁ ਅਬਹਿ ਅਨਾਵਹੁ।’
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਪਰ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਆਨਹੁ ਚੌਂਕੀ ਅਜਬ ਮਹਾਨਾ ॥੩੧॥
 ਪੰਚਕਲਾ ਸ਼ਸਤਰ ਅਬਿ ਲਜਾਵਹੁ।
 ਪੁਰਹੁ ਆਸ ਇਨ ਸਕਲ ਦਿਖਾਵਹੁ।’
 ਕੋਸ਼ਪਤੀ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਆਨਿ ਧਰੇ ਗੁਰ ਅੱਗ੍ਰ ਸੰਭਾਲਾ ॥੩੨॥
 ਚੌਂਕੀ ਕਲ ਦਾਬੀ ਜਬਿ ਪੂਰਬਾ।
 ਨਿਕਸੀ ਪੁਤਲੀ ਪਿਖੀ ਅਪੂਰਬੈ।
 ਗਹਿ ਕਰ ਮਹਿੰ ਡਲ ਦੇਤਿ ਰੁੜ੍ਹਾਈ।
 ਚਲਹਿ ਚਾਲ ਸੇਵਕ ਦਿਖਰਾਈ ॥੩੩॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਆਨੰਦ ਬਿਲੰਦਾ।
 ਅਦਭੁਤ ਦੇਖਤਿ ਮਤਿ ਬਿਸਮੰਦਾ।
 ਪੁਨ ਕਲ ਦਾਬੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦਿਖਰਾਯੋ।
 ਸਕਤਿ^੪, ਤਮਾਂਚਾ ਖੜਗ, ਬਨਾਯੋ ॥੩੪॥
 ਆਯੁ ਪੰਚ ਬਨਾਇ ਦਿਖਾਏ।
 ਗੁਲਕਾਂ ਡਾਲਿ ਬਰੂਦ ਚਲਾਏ।

^੧ਕਟੋਚੀਏ ਰਾਜੇ ਦਾ ਕਿਤਨਾਕੁ ਭਾਰੀ ਰਾਜ ਹੈ।

^੨ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਹਨ।

^੩ਅਸਚਰਜਾ।

^੪ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਕੇ (ਚੌਪੜ ਦੇ) ਡਲ ਪਾ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ।

^੫ਬਰਛੀ।

ਜਿਤਿਕ ਸੰਗ ਮੈਂ ਚਮੁੰ ਪਹਾਰੀ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਹੈਰਾਨੇ ਭਾਰੀ ॥੩੫॥
 ਚਾਰ ਘਟੀ ਲਗਿ ਬੈਠਿ ਦਿਖਾਏ।
 ਬੂਝਤਿ ਭੂਪ 'ਕਿਤਹੁੰ ਤੇ ਆਏ।'
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਗਰੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਈ।
 'ਹੁਤੋ ਅਸਾਮ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਰਾਈ ॥੩੬॥
 ਦੂਰ ਇਹਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਬਡੇਰਾ।
 ਨਵਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਸੋ ਹੈ ਚੇਰਾ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਕਰਿ ਇਹ ਦਿਸ਼ਿ ਆਨੇ।
 ਰਹਯੋ ਕਿਤਿਕ ਦਿਨ ਪੁਨਹਿੰ ਪਯਾਨੇ' ॥੩੭॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਭੂਪਤਿ ਸੁਨਿ ਬੋਲਾ।
 'ਇਕ ਮੈਂ ਸੁਨਯੋਂ ਮਤੰਗ ਅਮੋਲਾ।
 ਬਹੁਤ ਦਰਬ ਲਾਗਯੋ ਜਿਸ ਡੇਰੇ^੧।
 ਇਹ ਦੋਨਹੁੰ ਹਮ ਚਾਹਤਿ ਹੇਰੇ' ॥੩੮॥
 ਤਬਿ ਕਲਗੀਧਰ ਗਿਰਾ ਰਸਾਲੀ।
 ਕਹੀ 'ਦਿਖਾਵਨਿ ਕਰਿਹੈਂ ਕਾਲੀ^੨।
 ਆਜ ਦਿਖਨਿ ਕੋ ਸਮੇਂ ਨ ਰਹਯੋ।
 ਕਰਹੁ ਬਿਲੋਕਨਿ ਜਿਸ ਚਿਤ ਚਹਯੋ' ॥੩੯॥
 ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਰੁਖ ਕੋ ਜਾਨਾ।
 ਉਠਨ ਹੇਤ ਜੋਰੇ ਜੁਗ ਪਾਨਾ।
 ਕਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਗਿਰਪਤਿ ਸੁਨਿ ਗਯੋ।
 ਰਿਦੇ ਅਧਿਕ ਹੀ ਹਰਖਤਿ ਭਯੋ ॥੪੦॥
 ਨਿਜ ਲੋਗਨ ਸੰਗ ਜਾਤਿ ਸਰਾਹਤਿ।
 'ਜਿਸ ਜਸੁ ਸੁਨਯੋ ਪਿਖਯੋ ਦੁਖ ਦਾਹਤਿ।
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮੋਹਤਿ।
 ਬਿਧ ਕੀ ਸਕਲ ਨਿਪੁਨਤਾ ਸੋਹਤਿ^੩ ॥੪੧॥
 ਤਿਮ ਹੀ ਮਹਾਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਛਬੀਲਾ।
 ਸੁਭ ਲੀਲਾ ਯੁਤ, ਗਿਰਾ ਰਸੀਲਾ।
 ਮੁਝ ਮਨ ਮਹਿੰ ਐਸੀ ਅਬਿ ਆਵੈ।

^੧ਜਿਸਦੇ ਤੰਬੂ ਨੂੰ।

^੨ਕਲ ਨੂੰ।

^੩ਬਿਧਾਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ ਫਬ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਨ ਸਮੀਪਤਾ ਤਜੀ ਨ ਜਾਵੈ ॥੪੨॥
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਚੰਦ ਸੁੰਦਰ ਬਹੁ ਸੁਨਯੋਂ।
 ਇਮ ਸਮ ਹੈ ਅਨਮਾਨਤਿ ਭਨਯੋ।’
 ਸੁਨਿ ਵਜ਼ੀਰ ਭਾਖਤਿ ਵਡਿਆਈ।
 ‘ਕੀਰਤਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਿਦਤਾਈ ॥੪੩॥
 ਜਗ ਗੁਰ ਨਾਮ ਜਿਨਹੁਂ ਕੋ ਕਹੈਂ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਗਾਦੀ ਪਰ ਥਿਰ ਅਹੈਂ।
 ਕਰਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਜਗ ਜਾਨੇ।
 ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਦੈਂ ਅਨੰਦ ਮਹਾਨੇ’ ॥੪੪॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕਰਹਿ ਸਰਾਹਨਿ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਮਨ ਬਿਕਾਰ ਕੁਛ ਨਾਹਿਨ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਸਦਨ ਪਹੁੰਚੇ।
 ਚਲਤਿ ਚਪਲ ਗਤਿ ਜਿਨ ਜਸੁ ਉੱਚੇ ॥੪੫॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਭੀਮਚੰਦ ਮਿਲਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸਟ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੮॥

੨੯. [ਭੀਮਚੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਹਾਥੀ ਤੇ ਤੰਬੂ ਦਿਖਾਯਾ]

੨੮<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾਲ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੦

ਦੋਹਰਾ: ਖਾਨ ਪਾਨ ਸਭਿ ਬਿਧਿਨਿ ਕੇ,
ਭੀਮਚੰਦ ਕੋ ਦੀਨਿ।

‘ਰਸਤ ਦੇਗ ਤੇ ਅਧਿਕ ਹੀ,
ਪਹੁੰਚਹਿ’ ਆਇਸੁ ਕੀਨਿ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ‘ਤ੍ਰਿਣ ਦਾਨਾ ਘ੍ਰਿਤ ਸਿਤਾ ਨਿਹਾਰੀ।
ਦੇਹੁ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰਤਿ ਹਯਨਿ ਸੰਭਾਰੀ।
ਸੂਖਮ ਚਾਵਰ ਗੋਧੂਮ ਚੂਨਾ।
ਜਾਚਹਿਂ ਜਿਤਿਕ ਨ ਦੇਤੇ ਉਨ ॥੨॥

ਗੁਰੁ ਘਰ ਕਮੀ ਨ ਕਿਸ ਕੀ ਅਹੈ।
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਿ ਜਥਾ ਜੋ ਚਹੈ।’

ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਅਤਿ ਖੁਸ਼ੀ ਬਿਹਾਰੈਂ।

ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਕੌਤਕ ਨਵੋਂ ਨਿਹਾਰੈਂ ॥੩॥

ਸੋ ਦਿਨ ਰਜਨੀ ਬੀਤੀ ਜਬੈ।

ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਉਠੇ ਨਰ ਸਬੈ।

ਹੁਕਮ ਫਰਾਸ਼ਨਿ ਸਾਥ ਬਖਾਨਾ।

‘ਡੇਰਾ’ ਲਗਹਿ ਥਾਨ ਮੈਦਾਨਾ ॥੪॥

ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਕਰਹੁ ਸਿੰਗਾਰਨਿ।

ਕੰਚਨ ਚਾਂਦੀ ਸਿੰਖਲ ਡਾਰਨਿ।

ਮਖਮਲ ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਬਡ ਝੂਲ।

ਗਜਗਾਹਨ ਬਾਂਧਹੁ ਰਹਿ ਝੂਲ’ ॥੫॥

ਸੁਨਿ ਉਮਾਹ ਸਭਿ ਕੇ ਹੁਏ ਆਯੋ।

-ਭੀਮਚੰਦ ਕੋ ਗੁਰ ਅਪਨਾਯੋ।

ਚਿਤ ਚੌਪਤਿ ਸਭਿ ਕਾਰ ਕਰੰਤੇ।

ਡੇਰਾ ਸਭਿ ਲਗਾਇ ਦੁਤਿਵੰਤੇ ॥੬॥

ਖਾਨ ਪਾਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।

ਜਾਨਿ ਸਮੋਂ ਗੁਰ ਉਠਿਬੋ ਕੀਨਿ।

ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਢਾਰ ਤੇ ਨਿਕਸੇ।

ਜਿਮ ਅਰਬਿੰਦ ਬਿਲੋਚਨ ਬਿਕਸੇ ॥੭॥

ਖੜਗ ਨਿਖੰਗ ਅੰਗ ਕੇ ਸੰਗ।

‘ਤੰਬੂ।

ਝੂਲਤਿ ਕਲਗੀ ਚਲਤਿ ਉਤੰਗ।
 ਚਪਲ ਚਾਲ ਸ਼ੋਭਤਿ ਇਸ ਭਾਂਤਿ।
 ਗਜ ਕੋ ਬਤਸ਼ ਪੁਸ਼ਟ ਉਤਲਾਤਿ^੧ ॥੮॥
 ਤੰਬੂ ਦੂਰ ਚਾਨਣੀ ਚਾਰੂ।
 ਸ਼ੋਭਤਿ ਫਰਸ਼ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰੂ।
 ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਸੁੰਦਰ ਤਹਿੰ ਡਸਜੋਂ।
 ਰੇਸ਼ਮ ਜ਼ਰੀ ਡੋਰ ਸੰਗ ਕਸਜੋ ॥੯॥
 ਤਿਸ ਪਰ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ਗੁਸਾਈਂ।
 ਜਗਮਗ ਚਮਤਕਾਰ ਜਿਸ ਥਾਈਂ।
 ਮਾਡੁਲ ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਬੈਠਿ ਹਰਖਾਯੋ ॥੧੦॥
 ਪਾਚਹੁੰ ਬੀਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਤਨ ਧਾਰੀ।
 ਬਿਰੇ ਆਨਿ ਕਰਿ ਢਿਗ ਦਰਬਾਰੀ।
 ਸ਼ਜਾਮ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਰਾਇ ਗੁਲਾਬ।
 ਸੁਨਿ ਆਏ ਚਲਿ ਤਹਾਂ ਸ਼ਿਤਾਬ ॥੧੧॥
 ਨੰਦਚੰਦ ਧਰਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਬਿਲੰਦੀ।
 ਅਏ ਸੰਗ ਲੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦੀ।
 ਬੈਠਿ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸਭਾ ਲਗਾਈ।
 ਸੁਭਟ ਸਿੱਖ ਮਿਲਿਗੇ ਸਮੁਦਾਈ ॥੧੨॥
 ਚਾਮਰਚਾਰੁ ਛੁਰਤਿ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।
 ਕਹੋਂ ਕਹਾਂ ਸ਼ੋਭਾ ਮਨੁਹਾਰੀ^੨।
 ਭੀਮਚੰਦ ਕੋ ਪਠਯੋ ਬੁਲਾਈ।
 ਗਯੋ ਮੇਵੜਾ ਦੀਨਿ ਸੁਨਾਈ ॥੧੩॥
 ਸੁਨਤਿ ਅਨੰਦ ਨਰਿੰਦ ਬਿਲੰਦੀ।
 ਭਯੋ ਤਜਾਰ ਸੰਗ ਲੇ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦੀ।
 ਬਸਤ੍ਰੁ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਕੋ ਅੰਗ ਸਜਾਏ।
 ਸੁਭ ਮਤਿ ਸਚਿਵਨਿ ਸਾਥ ਮਿਲਾਏ ॥੧੪॥
 ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਗਯੋ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਦੇਖਿ ਦੂਰ ਤੇ ਦਿਪਤਿ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਸ਼ੋਭਤਿ ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਉਤੰਗੋ।

^੧ਹਾਥੀ ਦਾ ਪੁਸ਼ਟ ਬੱਚਾ ਜਿਵੇਂ ਕਾਹਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

^੨ਮਨ ਨੂੰ ਹਰਨ ਵਾਲੀ।

ਤੰਬੂ ਰੁਚਿਰ ਮਹਾਂ ਦੁਤਿ ਸੰਗੇ ॥੧੫॥
 ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਨਿਕਟ ਆਵਤੇ ਜਾਤਿ।
 ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ ਦੇਖਤਿ ਦੁਤਿ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ।
 ਜਬਿ ਹੀ ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਇ ਸਮੀਪ।
 ਸਭਿ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਦਿਖਿ ਕੈ ਅਵਨੀਪ ॥੧੬॥
 ਜਹਾਂ ਪੌਰ ਪਰ ਬਿਰੇ ਸਿਪਾਹੀ।
 ਆਨਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਯੋ ਤਿਸ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।
 ਸੁਭਤਿ ਸਭਾ ਇਮ ਜਾਇ ਨਿਹਾਰੀ।
 ਉਡਗ ਪ੍ਰਵਾਰਯੋ ਚੰਦ ਮਝਾਰੀ ॥੧੭॥
 ਕੈਧੋਂ ਤਜਾਗਿ ਸੁਰਗ ਕੋ ਉਪਰ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਸੁਰਨ ਜੁਤਿ ਬਾਸਯੋ ਭੂ ਪਰ।
 ਆਨੇ ਸੰਗ ਅਰਸ਼ ਕੇ ਐਸ਼ੀ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਜਾਨੇ ਮਨ ਤੈਸੈ ॥੧੮॥
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਠਾਨਿ।
 ਬੈਠਯੋ ਗੁਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸੁਜਾਨ।
 ਸਚਿਵ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸਭਿ ਕਰਿ ਨਾਮੋ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਤਿਹ ਸਮੋਂ ॥੧੯॥
 ਉਪਰ ਸਭਿਨਿ ਬਿਲੋਚਨ ਲਾਏ।
 ਕਾਰ ਅਜਾਇਬ ਤੇ ਬਿਸਮਾਏ।
 ਝਾਲਕ ਝਮਕਤਿ ਜਗਮਗ ਜ਼ਰੀ।
 ਕਿਤ ਕਿਤ ਲਰਕਤਿ ਮੁਕਤਨਿ ਲਰੀ ॥੨੦॥
 ਗੁੱਛੇ, ਚੋਬ ਫਰਸ਼ ਕੋ ਦੇਖੇ।
 ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਗੇ ਬਿਸਰਿ ਆਸੋਖੇ*।
 ਕਰਹਿੰ ਬਿਚਾਰਨਿ -ਅਰਸ਼ ਜਿ ਐਸਾ।

*ਸੂਰਗ ਦੇ ਸੁਖ [ਅ:, ਐਸ = ਖੁਸ਼ੀ, ਅਰਾਮ, ਸੁਖ]।

*ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਸੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੱਕੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਮੂਲੋਂ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਕਵੀ ਜੀ ਦੀ ਵਿਸਮਾਦ ਰਸਾਂ ਵਿਚ ਗੰਮਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੂੰ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਕਹਿ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਝਲਕਾ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੁੱਧੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ਕਾਲ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮਾਨੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਾ (ਅਨੰਤ) ਨਾਲ ਛੁਹ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਬੁੱਧੀ ਸਫੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ‘ਵਾਹ ਵਾਹ’ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਛੁਹ ਲੈਨ ਦੇ ਕਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧੀ ਤਾਂ ਤਦੋਂ ਖੜ੍ਹੇ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ਕਾਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰਹਿ ਚੁਕਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅਦੇਸ਼ ਤੇ ਅਕਾਲ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਕੀਕੂੰ ਦੇਵੇ। ਕਿਵਿ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਇਕ ਤੁਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਗਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸਾਖ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਕ ੨੩ ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਸਮਾਦੀ ਡੋਬੇ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ:-‘ਚਿਤ ਬਿਰ ਭੇ ਇਨ’ = ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਏਕਾਗ੍ਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸੁਰਪਤਿ ਸੁਰ ਜੁਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈਸੋ- ॥੨੧॥
 ਇਤ ਉਤ ਦ੍ਰਿਗਨਿ ਚਲਾਵਤਿ ਰਹੇ।
 ਲਖਹਿੰ ਕਿ ਜਨਮ ਲਾਭ ਹਮ ਲਹੇ।
 ਤੰਬੂ ਸਹਿਤ ਕਨਾਤ ਨਿਹਾਰਿ।
 ਤਨੀ ਚਾਨਣੀ ਕੋਰਨ ਚਾਰੋ ॥੨੨॥
 ਕਿਤਿਕ ਸਮੈ ਲਗਿ ਧਰਿ ਕਰਿ ਮੌਨ।
 ਮੁਦਤਿ ਹੋਤਿ ਦੇਖਯੋ ਚਹੁੰ ਕੋਨ।
 ਨਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਭੀ ਕੁਛ ਫੁਰਮਾਯੋ।
 -ਚਿਤ ਬਿਰ ਭੇ ਇਨ- ਇਮ ਲਖਿ ਪਾਯੋ ॥੨੩॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਪਿਖਿ ਚੰਦ ਨੰਦ ਕੋ।
 ਬੂਝੀ ਲਾਗਤਿ ਦਰਬ ਬਿੰਦਕੋ।
 ‘ਕੌਨ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ ਹਯੋਸਿ ਤਜਾਰੋ? ਇਸ ਸਮ ਦੂਸਰ ਨਹੀਂ ਨਿਹਾਰੋ’ ॥੨੪॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ‘ਪਸ਼ਚਾਮ ਦੇਸ਼’ ਬਤਾਯੋ।
 ‘ਤਹਾਂ ਮਸੰਦ ਤਜਾਰ ਕਰਿ ਲਜਾਯੋ।
 ਲਗਯੋ ਦਰਬ ਇਸ ਲਾਖ ਅਢਾਈ।
 ਤਿਤ ਹੀ ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਬਨਾਈ ॥੨੫॥
 ਨਹਿੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਬਨਾਵੈ ਕੋਈ।
 ਇਕ ਨੌਰੰਗ ਢਿਗ, ਸਮ ਨਹਿੰ ਸੋਈ।’
 ਨਿਪ ਕਹਿ ‘ਇਤੇ ਦਰਬ ਭੀ ਥੋਰਾ।
 ਬਨਯੋ ਅਜਾਇਬ ਬਰ ਚਹੁੰ ਕੋਰਾ’ ॥੨੬॥
 ‘ਸੁਨਹੁਂ ਗਿਰੇਸੂਰ ! ਗੁਰ ਘਰ ਜੋਈ।
 ਕਮਤੀ ਕਿਸੂ ਬਾਤ ਨਹਿੰ ਕੋਈ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਸਾਗਰ ਲਗਿ ਅਵਨੀ।
 ਚਲਿ ਆਇਂ ਵਸਤੂ ਗਨ ਰਵਨੀ ॥੨੭॥
 ਆਦਿ ਸਿੰਗਲਾਦੀਪ ਜਲਧ ਮਹਿੰ^੪।
 ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਆਨਤਿ ਸੁਧਿ* ਲਹਿ ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ।’

^੧ਜੇ ਸੂਰਗ ਐਸਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੰਦਰ ਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਸਮੇਤ (ਸਾਨੂੰ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਭਾਵ ਦਿੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

^੨ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਾਲੀ।

^੩ਉਧਰ ਦੇ ਹੀ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੇ ਬਨਾਈ ਹੈ (ਚਾਂਦਨੀ)।

^੪ਜੋ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਹੈ।

*ਪਾ:-ਸੁਖਿ।

ਏਵ ਬਿਲੋਕਤਿ ਬੋਲਤਿ ਜੋ ਲੋ।
 ਆਯੋ ਝੁਲਤਿ ਕੁੰਚਰ ਤੌ ਲੋ ॥੨੮॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸੁੰਦਰ ਸਜਤਿ ਸਿੰਗਾਰਾ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰਾ।
 ਜਿਤਿਕ ਰੋਟਕਾ ਕੇਰਿ ਅਕਾਰਾ।
 ਸ਼ੋਭਤਿ ਤਿਤਿਕ ਸੁਪੈਦ ਲਿਲਾਰਾ^੧ ॥੨੯॥
 ਤਹਿੰ ਤੇ ਧਾਰ ਤਰੇ ਕੋ ਚੀਨੀ।
 ਸਿਤ ਹੀ ਚਲੀ ਜਹਾਂ ਲਗ ਬੀਨੀ^੨।
 ਅਪਰ ਸਿੰਗਾਰ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਕੇਰਾ।
 ਗਜਗਾਹਨ ਜੁਤਿ ਦਿਪਤਿ ਬਡੇਰਾ ॥੩੦॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਅਵਿਲੋਕ ਗਯੰਦਾ।
 ਭਯੋ ਰਿਦੇ ਮਹਿੰ ਹਰਖ ਬਿਲੰਦਾ।
 ਬਿਕਸਯੋ ਬਦਨ ਅਜਾਇਬ ਨਾਨਾ^੩।
 -ਅਧਿਕ ਦੂਰ ਤੇ ਕਿਨ੍ਹੂੰ ਆਨਾ- ॥੩੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਪਰ ਤਬਹਿ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਇਕ ਤੌ ਗਜ ਕੌ ਅਜਬ ਅਕਾਰਾ।
 ਪੁਨ ਗੁਨ ਗਨ ਕੋ ਇਸ ਮਹਿੰ ਲਹੀਯਤਿ।
 ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਜੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀਐਤਿ ॥੩੨॥
 ਸਭਿ ਮਤਿ ਯੁਤਿ ਚਤੁਰਈ ਵਿਸ਼ੇਖਾ।
 ਜਿਮ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਲਖਿਯ ਅਸ਼ੇਖਾ।’
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਬਾਨੀ ਗਿਰਪਤਿ ਬੋਲਾ।
 ‘ਇਹ ਕੁੰਚਰ ਪ੍ਰਭੁ ਅਹੈ ਅਮੇਲਾ ॥੩੩॥
 ਜਿਸ ਕੇ ਸਮ ਦੂਸਰ ਨਹਿੰ ਔਰਾ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ ਅਨੇਕੈਂ ਠੌਰਾ।
 ਅਦਭੁਤ ਗੁਨ ਹੈਂ ਜਥਾ ਬਤਾਵਹੁ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਦਿਖਰਾਵਹੁ’ ॥੩੪॥
 ਚੌਰ ਕਰੀ ਕਰ ਮੈਂ ਪਕਰਾਯੋ^੪।
 ਗੁਰ ਢਿਗ ਪਾਛੇ ਖਰੇ ਝੁਲਾਯੋ।

^੧ਮੱਥਾ।^੨ਚਿੱਟੀ ਹੀ ਚਲੀ ਗਈ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸੁੰਡ ਦੀ ਨੋਕ ਹੈ [ਫਾ:, ਬੀਨੀ = ਨੱਕ, ਭਾਵ ਸੁੰਡ]।^੩ਨਾਨਾ ਅਜੀਬ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ (ਭੀਮ ਚੰਦ ਦਾ) ਮੂੰਹ ਖਿੜਿਆ।^੪ਦੌਰ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁੰਡ ਵਿਚ ਫੜਾਇਆ।

ਪੁਨ ਜਲ ਝਾਰੀ^੧ ਕਰ ਗਹਿਵਾਈ।
 ਸਮ ਸੇਵਕ ਕੇ ਚਰਨ ਧੁਵਾਈ ॥੩੫॥
 ਪਟ ਕੋ ਪਕਰਿ ਪੌਛਨਾ ਕਰੇ।
 ਪਨਹੀ ਝਾਰਿ ਅਗਾਰੀ ਧਰੇ।
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਗਹਿ ਕਰਿ ਧਨੁ ਹਾਥ।
 ਸਰ ਬਗਰਾਇ ਐਂਚਿ ਬਲ ਸਾਥੁ^੨ ॥੩੬॥
 ਕੁੰਚਰ ਕੋ ਦਿਖਰਾਇ ਚਲਾਏ।
 ਬੀਚ ਲੱਛ ਕੇ ਤਾਕਿ ਲਗਾਏ।
 ਸੂੰਕਤ ਜਾਤਿ ਸਰਪ ਸਮ ਖਪਰੇ।
 ਕੋਹਰਿ ਹਤਹਿ ਕਹਾਂ ਨਰ ਬਪੁਰੇ^੩ ॥੩੭॥
 ਪੁਨ ਕੁੰਚਰ ਕੋ ਸ਼ਾਰਤ^੪ ਕੀਨਿ।
 'ਗਮਨਹੁ', ਆਨਿ ਬਾਨ ਕੌ ਬੀਨਿ^੫।
 ਚਪਲ ਚਾਲ ਤੇ ਚਲਜੋ ਸੁਹਾਵਤਿ।
 ਗਰ ਕੀ ਕਿੰਕਨਿ ਅਲਪ ਬਜਾਵਤਿ ॥੩੮॥
 ਕੰਚਨ ਚੂੜ ਦਸਨ ਮਹਿੰ ਪਾਏ।
 ਰਜਤ ਸ਼ਿੰਖਲਾ ਪਾਇੰਦੁ^੬ ਸੁਹਾਏ।
 ਉਤਲਾਵਤਿ ਪਹੁੰਚਜੋ ਤਹਿੰ ਜਾਈ।
 ਗਡੇ ਖਰੇ ਜਹਿੰ ਸਰ ਸਮੁਦਾਈ ॥੩੯॥
 ਬੀਨ ਬੀਨ ਬੀਨੀ ਸੰਗ^੭ ਬਾਨਾ।
 ਕਰੇ ਬਟੋਰਨਿ ਜਿਸ ਬਰ ਬਾਨਾ^੮।
 ਆਨਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰੇ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਬਸਤ੍ਰ ਪੌਂਛਿਬੇ ਕਰੇਂ* ॥੪੦॥
 ਨਿਜ ਨਿਖੰਗ ਮਹਿੰ ਪੁਨ ਸਭਿ ਪਾਏ।

^੧ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਰਾਹੀ।

^੨ਬਲ ਨਾਲ ਬਿੱਚ ਕੇ ਤੀਰ ਚਲਾਏ।

^੩ਸੇਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ (ਤੀਰ) ਹੈਨ, ਮਨੁਖ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ) ਕੀ ਵਿਚਾਰੇ ਹਨ।

^੪ਸੈਨਤ।

^੫ਜਾਹ ਲਿਆ ਬਾਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਕੇ।

^੬ਪੈਰੀਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸੰਗਲਾ।

^੭ਸੁੰਡ ਨਾਲ।

^੮ਜਿਸ (ਹਾਥੀ ਦਾ) ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਲਿਬਾਸ ਹੈ।

*ਹਾਥੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਬਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਹਾਥੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣਾ ਪਸੂ ਹੈ ਤੇ ਸਿਖਾਏ ਬਹੁਤ ਕੁਛ ਸਿਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਸ ਦੇ ਤਮਾਸੇ ਡਿੱਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕ ਅਸਚਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਤਬ ਡਿੱਠੇ ਹੋਣਗੇ।

ਹੇਰਿ ਗਿਰੇਸੂਰ ਸਭਿ ਬਿਸਮਾਏ।
 ਇਮ ਸਰੂਪ ਐਸਵਰਜ ਨਿਹਾਰਾ।
 -ਬਨੋਂ ਸਿੱਖ ਮੈਂ- ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਾ ॥੪੧॥
 -ਜਿਨ ਕੋ ਅਸ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਗ ਸਾਰੇ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਗੁਨ ਭਾਰੇ।
 ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਹਾਇਕ ਹੋਇਂ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਅਘ ਰਹੈ ਨ ਕੋਇ- ॥੪੨॥
 ਇਮ ਚਿਤਵਤਿ ਬਹੁ ਬਾਤਨਿ ਕਰੀ।
 ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਖਟ ਘਰੀ।
 ਰੁਖ ਲਖਿ ਭੀਮਚੰਦ ਕਰਿ ਨਮੋਂ।
 ਉਠੋ ਸਭਾ ਤੇ ਚਲਿ ਤਿਹ ਸਮੋਂ ॥੪੩॥
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰਾ।
 -ਗਿਰਪਤਿ ਬਨੈ ਜਿ ਸਿੱਖ ਹਮਾਰਾ।
 ਤਬਿ ਨਹਿੰ ਹੋਵਹਿੰ ਜੰਗ ਅਖਾਰੇ।
 ਪੂਰਬ ਇਹ ਹਮ ਸੰਗ ਬਿਗਾਰੇ^੧- ॥੪੪॥
 ਜਬਿ ਡੇਰੇ ਮਹਿੰ ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਈ।
 ਚਿਤਵਤਿ ਗਿਰਪਤਿ ਮਤਿ ਬਿਚਲਾਈ।
 -ਜੇ ਗਿਰਪਤਿ ਹੈਂ ਭ੍ਰਾਤ ਹਮਾਰੇ।
 ਬਨੋਂ ਸਿੱਖ ਸੋ ਕਹਾਂ ਉਚਾਰੇਂ ॥੪੫॥
 ਕਰਹਿੰ ਹਾਸ ਮੋ ਕੋ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਲਿਯੋ ਕਹਾਂ ਮਤਿ ਗੁਰ ਕੋ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਰੀਤਿ ਅਜੋਗ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਮੇਰੀ।
 ਕਹੈਂ ਅਲਘ ਮਤਿ ਹੈ ਇਸ ਕੇਰੀ- ॥੪੬॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਤਰਕ ਉਠਾਇ।
 ਸਭਿ ਨਿਪ ਦਿਸ਼ਾ ਸੰਸੈ ਉਪਜਾਇ।
 ਗਈ ਸੁਮਤਿ ਫਿਰਿ ਬਡ ਹੰਕਾਰੀ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਾਚੇ ਅਹੈਂ ਪਹਾਰੀ ॥੪੭॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਭੀਮਚੰਦ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਏਕ ਉਨ ਤ੍ਰੀਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੨੯॥

^੧ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਗੰਮ ਵਾਚ ਲਿਆ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਕਰੇਗਾ।

੩੦. [ਭੀਮਚੰਦ ਵਿਦਾ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿੱਦਜਾ ਅੱਭਯਾਸ]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਉਕਰ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੧

ਦੋਹਰਾ: ਮੰਦ ਭਾਗ ਕੀ ਮਤਿ ਫਿਰੀ, ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਨਹਿੰ ਭਾਇ।

ਜਿਮ ਚਾਹੈਂ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਮ ਕਰੈਂ, ਤਜੈਂ ਕਿਧੋਂ ਅਪਨਾਇਂ^੧ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਫਟਕ ਮਨਿੰਦ^੨ ਹੁਤੀ ਮਤਿ ਕਾਚੀ।

ਛਿਗ ਸਤਿਸੰਗ ਰੰਗ ਸੁਭ ਰਾਚੀ^੩।

ਬਿਛਰਜੋ ਜਬਹਿ ਤਥਾ ਰਹਿ ਗਇਓ^੪।

ਜਥਾ ਪ੍ਰਥਮ ਮੂਰਖ ਮਤਿ ਭਇਓ^੫ ॥੨॥

ਜਿਮ ਰਵਿ ਕਿਰਨ ਮੁਕਰ ਪਰ ਭਾਸਨਿ^੬।

ਕਰਤਿ ਹੁਤਾਸਨ ਤੁਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸਨਿ^੭।

ਤੇਜ ਸਹਿਤ ਹੁਇ ਜਾਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪੀ^੮।

ਮੋਹ ਦਾਰ ਕੇ ਦੋਵਤਿ ਖਾਪੀ^੯ ॥੩॥

ਜੇ ਰਵਿ ਕਿਰਨ ਛੁਆਹਿ ਨਹਿੰ ਤਾਂਹੂੰ*।

ਰਹੈ ਤਥਾ ਹੁਇ ਕਾਜ ਨ ਕਾਹੂੰ।

ਤਿਮ ਸ਼ਰਧਾ ਉਤ ਤੇ ਗੁਰ ਹਰੀ।

ਰਹਯੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸਮ ਕਯੋਹੁੰ ਨ ਸਰੀ ॥੪॥

ਦਿਵਸ ਆਗਲੇ ਰੁਖਸਦ ਜਾਚੀ।

ਹੰਕਾਰੀ ਮੂਰਖ ਮਤਿ ਕਾਚੀ।

ਗਿਰਪਤਿ ਕੋ ਆਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਾ।

ਕਰਨਿ ਬਿਸਰਜਨ ਕੋ ਹਿਤ ਠਾਨਾ ॥੫॥

ਬਾਸੁਰ ਜਾਮ ਰਹਯੋ ਜਬਿ ਆਈ।

ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਸਭਾ ਲਗਾਈ।

ਪਠਿ ਮਾਨਵ ਕੋ ਮਹਿਪ ਹਕਾਰਾ।

ਆਯੋ ਲੇ ਸਮਾਜ ਭਟ ਭਾਰਾ ॥੬॥

^੧ਆਪਣਾ ਕਰ ਲੈਣਾ।

^੨ਬਲੋਰ ਵਾਂਗ।

^੩ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਤੇ ਸੁਭ ਮਤ ਵਿਚ ਰਚ ਗਈ ਸੀ।

^੪(ਆਤਸੀ) ਸ਼ੀਸੇ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸਦੀਆਂ ਹਨ।

^੫ਭਾਵ ਅੱਗ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

^੬(ਉਹ ਸੀਜ਼ਾ) ਤੇਜ ਸੰਯੁਕਤ ਹੋ ਕੇ (ਅੱਗੋਂ) ਤਪਾਵਨ ਹਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

^੭ਮੋਹ ਰੂਪੀ (ਦਾਰ =) ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਆਤਸੀ ਸੀਜ਼ਾ ਹੇਠਾਂ ਪਈ ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਸਾੜਦਾ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਜ ਦੀ ਸਮੀਪਤਾ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਆਤਮ ਤੇਜ ਨਾਲ ਭਰਕੇ ਅੰਦਰਲੇ ਮੋਹ ਨੂੰ ਸਾੜਦੀ ਹੈ।

^੮ਭਾਵ ਛੁਹਣੋ ਹਟ ਜਾਵੇ ਸੀਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ……।

^{*}ਪਾ:-ਕਾਹੂੰ।

ਨਿਜ ਦਲ ਬਲ ਕੋ ਕਰਹਿ ਦਿਖਾਵਨ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਡੇ ਲਖਹਿੰ ਗੁਰ ਪਾਵਨੈ।
 ਜੇਤਿਕ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਘਰ ਕੀ ਸਾਰੀ।
 ਆਨੀ ਸੰਗ ਗਿਰੇਸ਼ ਹਕਾਰੀ ॥੨॥
 ਨਮੋ ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਢਿਗ ਬਿਰਜੋ।
 ਬਿਨੈ ਸਹਿਤ ਮੁਖ ਬੋਲਨਿ ਕਰਜੋ।
 ਰਾਜ ਸਾਜ ਕੀ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਕਹਤਿ ਬਾਤ ਬਨ ਖਿਲਨਿ ਸ਼ਿਕਾਰਾ ॥੯॥
 ਦੂੰ ਘਟਿਕਾ ਜਬਿ ਬੈਠਿ ਬਿਤਾਈ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਦਿਸ਼ਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਚਲਾਈ।
 ਕਹਯੋ ਪ੍ਰਭੂ ‘ਉਠਿ ਆਨਹੁਂ ਜਾਈ।
 ਸਿਰੇਪਾਉ, ਦੀਜੈ ਗਿਰਰਾਈ’ ॥੯॥
 ਸੁਨਤਿ ਹੁਕਮ ਕੋ ਤਤਫਿਨ ਆਨਾ।
 ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਜਿਸ ਮੌਲ ਮਹਾਨਾ।
 ਜ਼ਰੀ ਛੋਰ ਜੁਗ ਜਾਂਹਿੰ^੨ ਬਡੇਰੀ।
 ਦੀਰਘ ਪਰਗੀਆ ਸੂਖਮ ਹੇਰੀ ॥੧੦॥
 ਗੁਰ ਕੇ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਲਗਾਇ।
 ਦੀਨੀ ਨੰਦ ਚੰਦ ਗਿਰਰਾਇ।
 ਲੇ ਨਿਜ ਕਰ ਮਹਿੰ ਸੀਸ ਲਗਾਈ।
 ਪੁਨ ਕੋਸ਼ਪ ਕੇ ਕਰ ਪਕਰਾਈ ॥੧੧॥
 ਪੁਨ ਵਜ਼ੀਰ ਕੋ ਦੇ ਸਿਰੁਪਾਇ।
 ਅਪਰ ਮੁਸਾਹਿਬ ਢਿਗ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਮਿਲਯੋ।
 ਨਮੋ ਠਾਨਿ ਚਾਹਤਿ ਚਿਤ ਚਲਯੋ ॥੧੨॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਆਨੰਦ ਬਿਲੰਦਾ।
 ਨਿਕਸਯੋ ਵਹਿਰ ਸੰਗ ਨਰ ਬਿੰਦਾ।
 ਨਿਜ ਡੇਰੇ ਮਹਿੰ ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਈ।
 ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਇਸਿ ਕੀਨਿ ਚਢਾਈ ॥੧੩॥
 ਦੁੰਦਭਿ ਕੋ ਬਜਾਇ ਮਗ ਪਰਯੋ।
 ਐਸੂਰਜ ਗੁਰੁ ਕੋ ਰਿਦੈ ਬਿਚਰਯੋ।

^੧ਪਹਿੱਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਜੀ (ਮੈਨੂੰ) ਵੱਡਾ ਲਖ ਲੈਣ।

^੨ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਰੀਦਾਰ ਪੱਲੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ।

ਜਰ ਨਹਿਂ ਸਕਯੋ ਜਰਹਿੰਦੀ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਸੰਕਤਿ ਚਿਤ ਸਿਖ ਹੋਯਸਿ ਨਾਂਹੀ ॥੧੪॥
 ਗਟੀ ਅਟਪਟੀ^੧ ਗਿਨਤਿ ਘਨੇਰੀ।
 -ਗੁਰ ਢਿਗ ਵਸਤੂ ਅਜਾਇਬ ਹੇਰੀ।
 ਮੈਂ ਕਹੁ ਕਿਮ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇਂ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਜਸ ਜਗ ਮਹਿੰ ਬਡ ਜੋਇ ॥੧੫॥
 ਗਿਰਪਤਿ ਹੇਰਹਿਂ ਨਿਕਟਿ ਜਿ ਮੇਰੇ।
 ਬਿਸਮਹਿੰ ਕਹਿੰ ਬਡਿਆਇ ਬਡੇਰੇ^੨।
 ਰਿਦੇ ਸਰਾਹਿੰ ਨ ਹੁਇਂ ਤਿਨ ਪਾਹੀ^੩।
 ਆਵਹਿੰ ਜਿਤਿਕ ਬਿਲੋਕਨਿ ਜਾਂਹੀ ॥੧੬॥
 ਜੇ ਕਰਿ ਸਭਿ ਵਸਤੂ ਨਹਿਂ ਪਾਵੈਂ।
 ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਕੁੰਚਰ ਅਨਵਾਵੈਂ।
 ਪ੍ਰਾਥਮ ਕਰੋਂ ਛਲ ਬੁਧਿ ਬਲ ਪਾਇ।
 ਬਿਨਾ ਬਖੇਰੇ ਪਹੁੰਚਹਿ ਆਇ ॥੧੭॥
 ਕਿਸੀ ਬਹਾਨੇ ਕਰਿਹਹੁਂ ਜਾਚੇ।
 ਭਲੇ ਪੁਰਖ ਆਨਹਿਂ ਢਿਗ ਤਾਚੈ^੪।
 ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਇਕ ਬਾਰ ਜਿ ਪਾਵੈਂ।
 ਫੇਰ ਨ ਦੈਹੋਂ ਗਜ ਅਪਨਾਵੈਂ ॥੧੮॥
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਜਾਨਹਿੰ ਜੇ ਸਜਾਨੇ।
 ਜਤਨ ਕਰਨਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿਨਿ ਬਖਾਨੇ।
 ਕਯੋਹੂੰਦੀ^੫ ਬਾਂਛਾ ਪੁਰਵਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਸ਼ਾਮ ਰੁ ਦਾਮ, ਭੇਦ ਕੇ ਮਾਂਹੀ ॥੧੯॥
 ਕਰਨੋ ਬਨੈ ਦੰਡ ਪੁਨ ਆਛੋ।
 ਬਲ ਦਲ ਨਿਜ ਪਰ ਲਖਿ ਕਰਿ ਆਛੋ^੬।
 ਜਬਾਕਰਮ^੭ ਇਨ ਕਰਹਿ ਬਨਾਈ।

^੧ਸੜਦਾ ਹੈ।^੨ਬਿਬਵੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ।^੩ਵੱਡੀ ਵਡਿਆਈ।^੪ਭਾਵ ਦਿਲ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸਲਾਹੁਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਐਸੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ ਨਹੀਂ।^੫ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਤਿਨੁਂ (ਵਸਤੂਆਂ) ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਲਿਆਉਣਗੇ।^੬(ਜੇਕਰ) ਕਿਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ।^੭(ਪ੍ਰੰਤੂ) ਆਪਣਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਦੇਖਕੇ ਬਲ ਦਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।^੮ਕ੍ਰਮਵਾਰ; ਇਕ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਦੂਸਰਾ।

ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਮ ਮਿਲਿਬੋ ਬਨਿ ਆਈ^੧ ॥੨੦॥
 ਇਸ ਤੇ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਹਿ ਨਾਨਾ।
 ਸੋ ਕਹੀਯਤਿ ਅਤਿਸੈ ਮਤਿਵਾਨਾ।
 ਜੇ ਇਸ ਤੇ ਨਹਿੰ ਬਾਂਢਾ ਪੁਰੇ।
 ਦਾਮ^੨ ਦੇਨਿ ਕੇ ਸੁਭ ਮਤਿ ਧਰੈ ॥੨੧॥
 ਪਰ ਕੇ ਉਰ ਲਾਲਚ ਉਪਜਾਇ।
 ਅਪਨੋ ਕਾਰਜ ਲਏ ਬਨਾਇ।
 ਸੋ ਪੂਰਬ ਤੇ ਲਘੁ ਮਤਿ ਅਹਿਈ।
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਗਜਾਤਾ ਇਮ ਕਹਿਈਂ ॥੨੨॥
 ਇਨ ਦੋਇਨ ਤੇ ਕਾਜ ਨ ਬਨੈ।
 ਤ੍ਰਿਤਿਯ ਭੇਦ ਕਰਿਬੋ ਪੁਨ ਭਨੈ^੩।
^੪ਪਰ ਕੇ^{*} ਭਟ ਕੈ ਸਚਿਵ ਸਯਾਨੇ।
 ਕਿਧੋਂ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸਖਾ ਪਛਾਨੇ ॥੨੩॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਪਰ ਕੇ^{*} ਅਪਨਾਇ।
 ਦਰਬ ਕਿ ਆਦਰ ਆਦਿਕ ਗਾਇ।
 ਇਸ ਤੇ ਅਪਨੋ ਕਾਰਜ ਕਰੈ^੫।
 ਜੋ ਮਹਿਪਾਲਕ ਸੁਭ ਮਤਿ ਧਰੈ ॥੨੪॥
 ਜੇ ਤੀਨਹੁਂ ਤੇ ਪੁਰਹਿ ਨ ਲਾਲਸਾ।
 ਬਹੁਰ ਨ ਕਰੈ ਲਰਨਿ ਕੋ ਆਲਸਾ।
 ਚਾਰਹੁਂ ਮਹਿੰ ਜੇ ਪੁਰਖ ਸਯਾਨੇ।
 ਕੂਰ ਕਪਟ ਕੋ ਨਿਪਟ^੬ ਸੁ ਠਾਨੇਂ ॥੨੫॥
 ਇਨ ਤੇ ਹੀ ਕਾਰਜ ਸੁਭ ਬਨਿਹੀ।
 ਪਰ ਕੇ ਸਾਬ ਰਹੈ ਛਲ ਸਨ ਹੀ^੭-।
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਮਤਿ ਕੁਟਿਲ ਕਠੋਰਾ।
 ਗਿਨਤਿ ਗਟੀ ਗਮਨਯੋਂ ਘਰ ਓਰਾ ॥੨੬॥

^੧ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਸਾਮ ਅਰਥਾਤ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਕਰਨਾ।

^੨ਰੁਪੱਯਾ।

^੩ਫਿਰ ਤੀਸਰਾ ਭੇਦ (ਕਰਨ ਨੂੰ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, (ਅਰਥਾਤ) ਭੇਦ (ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਾਟਕ) ਪਾਉਣਾ।

^੪ਪਰਾਏ (ਭਾਵ ਸੱਤੂ ਦੇ) ਕਵੀ (ਯਾ ਯੋਧੇ) ਯਾ ਵਜੀਰ ਦਾਨੇ ਯਾ ਮੁਸਾਹਿਬ ਯਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਮਿੱਤ੍ਰ ਪਛਾਣ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਆਦਮੀ) ਪਰਾਏ ਦੇ ਅਪਣਾ ਲਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਚਾਹੇ ਆਦਰ ਦੇਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਲਵੇ।

^੫ਪਾ:-ਪਠ ਕੇ।

^੬ਅਤਿਸੈ ਕਰ।

^੭ਛਲ ਸਹਿਤ।

ਇਤ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖ ਪਾਇਂ ਘਨੇਰੇ।
 ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਹਿ ਜੁਧ ਕੇਰੇ।
 ਬੋਇ ਬੀਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕਰਨਿ ਕੋ।
 ਜਥਾ ਪਿਤਾਮਾ ਚਹੇ ਲਰਨਿ ਕੋ ॥੨੭॥
 ਧਨੁ ਬਿੱਦਯਾ ਕੋ ਨਿਤ ਅੱਭਯਾਸਹਿ।
 ਅਪਰ ਸਰਬ ਭਟ ਕਰਹਿ ਜਿ ਪਾਸਹਿ।
 ਭੁਜਦੰਡਨ ਮਹਿ ਓਜ ਵਧਾਵਹਿ।
 ਐਚਿ ਕਵਾਦਾ ਕਰਨਿ ਟਿਕਾਵਹਿ^੧ ॥੨੮॥
 ਦੀਹ ਖਾਕ ਤੋਦਾ^੨ ਬਨਵਾਵਹਿ।
 ਬਲ ਤੇ ਲੈਸਾਂ^੩ ਸਕਲ ਧਸਾਵਹਿ।
 ਰਾਖਹਿਂ ਦੀਰਘ ਦੂਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ।
 ਹਤਹਿਂ ਬੀਚ ਤੇ ਛੂਟਹਿ ਬਾਨਾ ॥੨੯॥
 ਦੂਰ ਦਰਾਜ਼ੀ ਕਿਤਿਕ ਪ੍ਰਹਾਰਹਿ।
 ਕੋਸਨਿ ਲਗਿ ਪਹੁੰਚਹਿ ਨ ਨਿਹਾਰਹਿ।
 ਜਿਤਿਕ ਸਰਾਸਨ ਵਿੱਦਯਾ ਹੋਤਿ^੪।
 ਭਟਨ ਦਿਖਾਵਹਿਂ ਕਰਨਿ ਉਦੋਤ^੫ ॥੩੦॥
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਨਰ ਗਨ ਬਿਸਮਾਵਹਿ।
 ‘ਗੁਰ ਕਰਿ ਸਕਹਿਂ ਅਪਰ ਕਿਮ ਪਾਵਹਿ।’
 ਜਹਿਂ ਕਹਿ ਤੀਰਨ ਕੇਰ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਜਗ ਮਹਿਂ ਰਿਪੁ ਭੰਗ^੬ ॥੩੧॥
 ‘ਗੁਰੂ ਬਾਨ ਕੇ ਆਨ ਸਮਾਨਾ।’
 ਨਹਿਂ ਦਿਖੀਯਤਿ ਬਿਚ ਸਰਬ ਜਹਾਨਾ।’
 ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਸੁਨਹਿ ਸੁਨਾਵਹਿ ਕੋਈ।
 ਬਿੱਦਯਾ ਸਰਨਿ ਸਲਾਹਹਿ ਸੋਈ ॥੩੨॥
 ਚਢਹਿਂ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਗਜ ਪਰ ਕਬੈ।

^੧ਨਰਮ ਕਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉਂਦੇ ਹਨ।

^੨ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੇਰ, ਜੋ ਤੀਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। [ਫਾ:, ਖਾਕ ਤੋਦਹਾ]।

^੩ਤੀਰੰਦਾਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਅੱਭਯਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਤੀਰ ਜੋ ਮਾਮੂਲੀ ਤੀਰਾਂ ਤੋਂ ਲੰਮੇਰਾ ਤੇ ਮੋਟੀ ਨੋਕ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਹਿੰਦੀ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਬੀ ਇਹ ਪਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

^੪ਤੀਰੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

^੫(ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚਾਉਂ) ਉਦਯ ਕਰਨ ਲਈ।

^੬ਸੱਤੂ ਦੇ ਨਾਸ ਕਰਨਹਾਰੇ ਦਾ, ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ। (ਅ) ਰਿਪੁ ਭੰਗ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏਆ।

ਬਿਚਰਹਿੰ ਕਾਨਨ ਮਹਿੰ ਗੁਰ ਤਬੈ।
 ਕਬਿਹੂੰ ਬਲੀ ਤੁਰੰਗ ਅਰੋਹੈਂ।
 ਮੌਰ ਮਨਿੰਦ ਮੌਰ ਗਨ ਜੋਹੈ^੧ ॥੩੩॥
 ਕਬਿਹੂੰ ਮੰਡਗ ਅੰਰ ਜੋ ਪਾਸ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਚਢਹਿੰ ਅਨੇਕ ਬਿਲਾਸ।
 ਰਾਜ ਨੀਤਿ ਬਰਤਹਿੰ ਜਿਮ ਰਾਜਾ।
 ਨਿਤ ਬਿਰਧਾਵਹਿੰ ਰਾਜ ਸਮਾਜਾ ॥੩੪॥
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਿਖ ਸੈਨ ਸਕੇਲੈਂ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੇ ਜੇ ਬਨਿ ਛੈਲੈ^੨।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਤੇ ਨਰ ਆਵੈਂ।
 ਆਯੁਧ ਹਯਨਿ ਉਪਾਇਨ ਲਜਾਵੈਂ ॥੩੫॥
 ਵਧਹਿ ਤਬੇਲਾ ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਘਨੋ।
 ਦੇਤਿ ਅਹਾਰ ਸਿਤਾ ਘ੍ਰਿਤ ਸਨੋ।
 ਖੁਲਹਿ ਦਿਹਾਰੀ ਲੋਂ ਸਮੁਦਾਇ^੩।
 ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਲੰਗਰ ਖਾਇਂ ॥੩੬॥
 ਦੇਹਿੰ ਭਟਨ ਕੌਂ ਗਿਨਿ ਦਰਮਾਹਾਂ।
 ਕਰਹਿੰ ਨੌਕਰੀ ਜੇ ਗੁਰ ਪਾਹਾ।
 ਨਰ ਗਨ ਲੇ ਕੁਟੰਬ ਕੋ ਆਏ।
 ਬਸਹਿੰ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਮੈਂ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੩੭॥
 ਰਹੈ ਪੌਰ ਪਰ ਭੀਰ ਘਨੇਰੀ।
 -ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ^੪ ਨਿਕਸਹਿੰ ਕਿਸ ਬੇਰੀ-।
 ਸੰਗਤਿ ਬਹੁ ਇਕਠੀ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਤੇ ਚਲਿ ਆਇ ॥੩੮॥
 ਕਰ ਕੋ ਜੋਰਿ^੫ ਮੇਵਰਾ ਕਹੈ।
 ‘ਸਿੱਖ ਗਨ ਮਿਲੇ ਦਰਸ ਕੋ ਚਹੈਂ।’
 ਦੁਇ ਤ੍ਰੈ ਬਾਰਿ ਕਰਹਿ ਸੁਧ ਆਛੇ^੬।
 ‘ਜਗਤ ਆਪ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਂਢੇ’ ॥੩੯॥

^੧ਜਦ (ਘੋੜਾ) ਮੌੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੌਰ ਵਾਂਕ ਸਾਰੇ (ਲੋਕੀਂ) ਦੇਖਦੇ ਹਨ।

^੨ਬਾਂਕੇ ਭਾਵ ਤਜਾਰ ਬਰ-ਤਜਾਰ।

^੩ਪਾ:-ਦੇਵਹਿੰ ਦਰਬ ਲੇਹਿ ਸਮੁਦਾਇ।

^੪ਦੇਣ ਲਈ।

^੫ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ।

^੬ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਖਬਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬਸਤ੍ਰੁ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਕੋ ਭਲੇ ਸਜਾਵੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਫਿਰ ਬਾਹਿਰ ਆਵੈਂ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਸਭਾ ਕੋ ਜਹਾਂ।
 ਬੈਠਿ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸ਼ੋਭਹਿ ਤਹਾਂ ॥੪੦॥
 ਉਮਡਹਿ ਸੰਗਤਿ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ।
 ਅਨਿਕ ਅਕੋਰਨ ਜੁਤਿ ਹੱਥਜਾਰਾਂ।
 ਦਰਬ ਤੁਰੰਗ ਬਿਛੂਖਨ ਚੀਰ।
 ਅਰਪਹਿਂ ਆਨਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੀਰ ॥੪੧॥
 ਜਸ ਜਸ ਧਰੈਂ ਕਾਮਨਾ ਆਵੈਂ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਹਿਂ ਸਕਲ ਸੋ ਪਾਵੈਂ।
 ਧਨ ਦਸੌਂਧ ਕੋ ਆਨਹਿ ਕੋਇ।
 ਕਿਤਿਕ ਚਹਤਿ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇ ॥੪੨॥
 ਦੇਤਿ ਖੁਸ਼ੀ ਕੋ ਕਰਹਿਂ ਨਿਹਾਲ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਫੈਲਯੋ ਸੁਜਸੁ ਬਿਸਾਲ।
 ਰਾਜ ਸਾਜ ਸਤਿਗੁਰ ਘਰ ਆਯੋ।
 ਸਕਲ ਸਮਾਜ ਭਲੇ ਬਿਰਧਾਯੋ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਭੀਮਚੰਦ ਬਿਸਰਜਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੦॥

੩੧. [ਭੀਮਚੰਦ ਦਾ ਦੂਤ ਹਾਬੀ ਮੰਗਣ ਆਯਾ]

੩੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੨

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਰਤਿ ਅਨੇਕ ਬਿਲਾਸ।
ਕਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਪਰ ਚਢੈਂ ਮਹਿਦ ਸਿੰਗਾਰੈਂ ਤਾਸ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਬਨ ਮਹਿੰ ਬਿਚਰਹਿੰ ਪੁਨ ਪੁਰਿ ਆਵਹਿੰ।
ਅਨਿਕ ਅਖੇਰ ਘਾਤ ਕਰਿ ਲਜਾਵਹਿੰ।

ਜਿਨ ਜੀਵਨ ਕੇ ਪੁੰਨ ਪ੍ਰਕਾਸੇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਹਾਥ ਬਨਹਿ ਤਿਨ ਨਾਸੇ ॥੨॥

ਤੇਜ ਤੁਰੰਗਮ ਪਰ ਆਰੋਹੈਂ।
ਚਲਤਿ ਫੰਦਾਵਤਿ ਮ੍ਰਿਗ ਜਿਮ ਸੋਹੈ।

ਬਹੁ ਸ਼ਸਤ੍ਰਨਿ ਅੱਭਜਾਸ ਕਮਾਵਹਿੰ।
ਨਰ ਢਿਗਵਰਤੀ ਕੋ ਸਿਖਰਾਵਹਿੰ ॥੩॥

ਤੋਮਰ, ਤੀਰ, ਤੁਪਕ, ਤਰਵਾਰ।
ਤਬਰ, ਤਮਾਂਚੇ, ਤੇਗੇ ਚਾਰੁ।

ਬਖਸ਼ਹਿੰ ਸੁਭਟਨਿ ਕੋ ਹਰਖਾਵਹਿੰ।
ਆਪ ਚਲਾਇ ਤਿਨਹੁੰ ਦਿਖਰਾਵਹਿੰ ॥੪॥

ਅਧਿਕ ਸੂਰਤਾ ਕਰਹਿੰ ਸਰਾਹਿਨਿ।
‘ਲਰਕਤਿ ਹੋਇਂ ਲੋਕ ਭਟ ਬਾਹਨ’*।

ਬਿਜੈ ਕਰਹਿੰ ਭੂਤਲ ਸੁਖ ਭੋਗਹਿੰ।
ਰਨ ਕਰਿ ਮਰਹਿੰ ਜਾਤਿ ਸੁਰ ਲੋਗਹਿੰ ॥੫॥

ਤਹਾਂ ਅਨੇਕ ਅਨੰਦ ਮਿਲੈ ਹੈਂ।
ਸੁਜਸੁ ਬਿਲੰਦ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿੰ ਪੈ ਹੈ।’

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਸੰਗਤਿ ਆਵਹਿ।

ਦਰਸਹਿ, ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵਹਿ ॥੬॥

ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਸੁਭ ਮਤਿ ਨਿਤ ਦੇਤਿ।

ਭਗਤਿ ਗਜਾਨ ਵੈਰਾਗ ਸਮੇਤ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਤ ਸਮਾ ਬਿਤਾਵੈਂ।

*ਸੂਰਮੇ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਲਟਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪਾਠ ਹੋਣਾ ਹੈ ‘ਲਰਕਤ
ਦੋਇ ਲੋਕ ਭਟ ਬਾਹਨ’ = ਸੂਰਮੇ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋਏ ਲੋਕ ਲਟਕਦੇ ਹਨ, ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਕਲਮ ਉਕਾਈ
ਨੇ, ‘ਦੋਇ’ ਦਾ ‘ਹੋਇ’ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਅਗੇ ਕਵਿ ਜੀ ਦੋਹੁੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬੀ ਗਿਣਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਇਹੋ
ਖਜਾਲ ਕਵੀ ਜੀ ਦਾ ਆਉਣਾ ਬੀ ਹੈ।

*ਪਾ:-ਲਰਤਿਹੁੰ ਹੋਇ ਲੋਕ ਭਟ ਬਾਹਨ।

ਭਏ ਤਰੁਨ ਗੁਰ ਰੂਪ ਸੁਹਾਵੈ ॥੭॥
 ਕੇਤਿਕ ਸਮਾ ਬਿਤੀਤਨਿ ਭਯੋ।
 ਜਬਿ ਕੋ ਭੀਮਚੰਦ ਮਿਲਿ ਗਯੋ।
 ਮਨ ਮੂਰਖ ਕੇ ਚਿਤਵਨਿ ਸੋਈ।
 ਲੈਬੇ ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜੋਈ ॥੮॥
 ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕੋ ਚਿਤਵਤਿ ਰਹੈ।
 -ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਿ ਗੁਰ ਤੇ ਲਹੈਂ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਲਰਨਿ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਆਛੇ।
 ਲੇਉਂ ਕਪਟ ਕਰਿ -ਨਿਤ ਮਨ ਬਾਂਛੇ ॥੯॥
 ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠਿ ਸਭਾ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।
 ਸੁਭ ਮਤਿ^੧ ਕਰੇ ਹਕਾਰਨਿ ਪਾਹੀ।
 ਜਿਤਿਕ ਮੁਸਾਹਿਬ ਅਪਰ ਵਜੀਰ।
 ਆਇ ਥਿਰੇ ਭੂਪਤਿ ਕੇ ਤੀਰ ॥੧੦॥
 ਸਭਿ ਢਿਗ ਭਨਯੋ ਮਨੋਰਥ ਆਪਨ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਆਪਨ।
 'ਮੈਂ ਚਾਹਿਤਿ ਗੁਰ ਤੇ ਗਜ ਲੀਨੋ।
 ਅਚਰਜ ਮਹਾਂ ਬਿਲੋਕਨਿ ਕੀਨੋ ॥੧੧॥
 ਕਿਸ ਤੇ ਆਗੇ ਸੁਨਯੋ ਨ ਐਸੇ।
 ਪਿਖਿਨਿ ਬਿਲੋਚਨ ਤੌਂ ਹੁਇ ਕੈਸੇ।
 ਲਾਇਕ ਪਤਿਸ਼ਾਹਨ ਕੇ ਪਾਸੀ।
 ਪਰਚਤਿ ਚਿਤ ਜਿਸ ਪਿਖਤਿ ਹੁਲਾਸੀ^੨ ॥੧੨॥
 ਕੈ ਹਮ ਤੇ ਮਹਿਪਾਲਕ ਭਾਰੇ।
 ਸ਼ੋਭਤ ਦੀਰਘ, ਥਿਰ ਹੈ ਦ੍ਰਾਰੇ^੩।
 ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਲੇਨੋ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਕਰਹਿੰ ਕਪਟ ਕਾਰਜ ਸਰ ਜਾਵੈ ॥੧੩॥
 ਹੋਇ ਸਰਲ ਜੇ ਜਾਚਹਿੰ ਗੁਰ ਤੇ।
 ਨਹਿੰ ਦੇ ਸਕਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁ ਉਰਤੇ^੪।
 ਰਚਹੁ ਘਾਤ ਐਸੀ ਜਿਮ ਦੇਹਿੰ।

^੧ਬੁਧੀਮਾਨ।^੨ਜਿਸ ਦੇ ਹੁਲਾਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ

(ਅ)..... ਚਿਤ ਪਰਚਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੩ਯਾ ਮੇਰੇ ਤੌਂ ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਾਰੇ (ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ) ਖਲੋਤੀਆਂ ਸ਼ੋਭਦੀਆਂ ਹਨ।^੪ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ ਹੈ (ਹਾਥੀ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ)।

ਏਕਬਾਰ ਕਜੋਂਹੂੰ ਕਰ ਲੇਹਿ' ॥੧੪॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਕੋ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਆਸੈ।
 ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਪੁਨ ਬਚਨ ਪ੍ਰਕਾਸੈ।
 'ਇਹ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਠਨ ਕੁਛ ਬਾਤ।
 ਗਜ ਲੈਬੇ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਘਾਤੀ ॥੧੫॥
 ਜੋ ਰਾਵਰ ਕੋ ਨੰਦਨ ਟੀਕਾ^੩।
 ਤਿਸ ਉਮੈਦ ਹੈ ਆਵਨ ਟੀਕਾ^੩।
 ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਭੇਜਯੋ ਅਥਿ ਚਾਹਤਿ।
 ਸੁਤਾ ਬਜਾਹ ਕੋ ਕਰਨਿ ਉਮਾਹਤਿ ॥੧੬॥
 ਹਿਤ ਬਰਾਤ ਮੈਂ ਲੇ ਕਰਿ ਜਾਨੇ^੪।
 ਇਮ ਜਾਚੇ ਤੇ ਨਹਿੰ ਗੁਰ ਮਾਨੇ^੫।
 ਜਾਨੈ ਬਹੁਤ ਦਿਵਸ ਮੈਂ ਐਹੈਂ^੬।
 ਕਰਹਿੰ ਫਰੇਬ ਨ ਕੁੰਚਰ ਦੈਹੈਂ ॥੧੭॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਰ ਜਾਇ।
 ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਬਾਕ ਅਲਾਇ।
 -ਸਿਰੀ ਨਗਰ ਤੇ ਸਾਕ ਹਮਾਰੇ।
 ਲਾਗੀ ਪਠੇ ਆਇ ਇਸ ਬਾਰੇ ॥੧੮॥
 ਤਿਨਹੁੰ ਦਿਖਾਵਨਿ ਕੇ ਹਿਤ ਚਹੀਅਹਿ।
 ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਤੁਮ ਢਿਗ ਲਹੀਅਹਿ।
 ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਚਯੋ ਗਜ ਦੀਜੈ।
 ਰਾਜਨ ਕੋ^੭ ਘਰ ਅਪਨਿ ਜਨੀਜੈ ॥੧੯॥
 ਨਰ ਸਾਕਨਿ^੮ ਕੇ ਤਿਨਹੁੰ ਦਿਖਾਇ।
 ਪੁਨ ਹਾਥੀ ਇਹ ਦੇਹਿੰ ਪੁਚਾਇ-।
 ਜਬਹਿ ਮੁਸਾਹਿਬ ਮੰਤ੍ਰ ਬਤਾਇਵ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਰਖਾਇਵ ॥੨੦॥

^੧ਦਾਉ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ:-।^੨ਆਪਦਾ ਜੋ ਟਿੱਕਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੈ।^੩ਤਿਲਕ ਭਾਵ ਕੁੜਮਾਈ ਦਾ ਸਗਨ।^੪ਪਾ:-ਹੀਕਾ।^੫ਜੰਵ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ।^੬ਇਉਂ ਮੰਗਿਆਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਗੇ।^੭(ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣ ਲੈਣਗੇ) ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਆਵੇਗਾ ਹਾਥੀ (ਇਸ ਲਈ-)।^੮ਰਾਜੇ ਦਾ।^੯ਪਾ:-ਸਗਿਆਨਿ।

ਕਰੀ ਸਰਾਹਨਿ ਬੁਧਿ ਬਡੇਰੀ।
 ‘ਇਸ ਬਿਧਿ ਹੀ ਆਵਤਿ ਮਤਿ ਮੇਰੀ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਕੁੰਚਰ ਸੋ ਪਾਊਂ।
 ਬਹੁਰ ਨ ਦੇਉਂ ਨਿਕਟਿ ਰਖਵਾਊਂ’ ॥੨੧॥
 ਸਭਿਹੂੰ ਮਸਲਤ ਇਹ ਠਹਿਰਾਈ।
 -ਗਜ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ - ਇਮ ਮਨ ਭਾਈ।
 ਤਬਿ ਵਕੀਲ ਕੋ ਨਿਕਟਿ ਹਕਾਰਾ।
 ਸਗਲ ਭੇਦ ਤਿਸ ਪਾਸ ਉਚਾਰਾ ॥੨੨॥
 ‘ਗੁਰ ਢਿਗ ਜਾਹੁ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਲਜਾਵਹੁ।
 ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਬਿਸਾਲ ਉਪਜਾਵਹੁ।
 ਬਿਨਤੀ ਸਹਿਤ ਰਚਹੁ ਚਤੁਰਾਈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਨਿਜ ਕਾਰਜ ਬਨਿ ਆਈ ॥੨੩॥
 ਕਹਹੁ ਕੂਰ ਬਡ ਕਪਟ ਸਮੇਤਾ।
 ਜੋਂ ਕੋਂ ਆਨੋ ਕਰੀ ਨਿਕੇਤਾ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਇਹ ਕਾਰਜ ਕਰਿ ਲਜਾਵਹਿ।
 ਬਹੁ ਬਖਸ਼ੀਸ ਮੌਹਿ ਤੇ ਪਾਵਹਿ ॥੨੪॥
 ਜਾਨੀ ਜਾਇ ਸੁਮਤਿ ਜਿਮ ਤੇਰੀ।
 ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁਇ ਮੇਰੀ।
 ਜਿਮ ਦੇਖਹਿਂ ਗੁਰ ਕੋ ਰੁਖ ਮਹਾਂ।
 ਹੁਇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬੋਲਹੁ ਤਹਾਂ’ ॥੨੫॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਨਾਇ ਬਹੁ ਬਾਤੀ।
 ਸਿਖਰਾਵਤਿ ਰਚਿਬੇ ਹਿਤ ਘਾਤੀ।
 ਮਹਿਮਾ ਲਖਹਿ ਨ -ਇਹ ਜਗ ਸੂਮੀ।
 ਸਕਲ ਘਟਨਿ ਕੋ ਅੰਤਰਿ ਜਾਮੀ ॥੨੬॥
 ਅਤਿ ਮਤਿ ਕੇ ਰਤਨਾਕਰ ਪੂਰੇ^੧।
 ਬਡ ਗੰਭੀਰ ਚਰਿਤ ਜਿਨ ਰੂਰੇ-।
 ਰੰਚਕ ਭਰ ਚਾਤੁਰਤਾ ਪਾਇ।
 ਛਲਜੋ ਚੜੈ ਤਿਨ ਲਖਿ ਅਲਪਾਇ^੨ ॥੨੭॥
 ਮਾਰਤੰਡ ਮੰਡਲ ਬਡ ਚੰਡੰ^੩।

^੧ਸਮੁੰਦਰ। (ਅ) ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਹਨ।

^੨ਅਲਪੱਗਯ।

^੩ਬਡੇ ਤੇਜ਼ ਵਾਲਾ ਜੋ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਹੈ।

ਜੋ ਦੀਪਤਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਅਖੰਡ^੧।
 ਲਖਿਹਿ ਸੁਰਾਸੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚਾ^੨।
 ਛਲਜੋ ਚਹਤਿ ਤਿਨ ਕੇ ਮਤਿ ਕਾਚਾ ॥੨੯॥
 ਗਰਬ ਕਰਹਿ ਉਰ ਜਜੋਂ ਖੱਦਜੋਤੈ।
 ਉਡਿ ਉਡਿ ਨਿਜ ਦਿਖਰਾਇ ਉਦੋਤਿ^੩।
 ਲੇ ਸਿੱਖਜਾ ਕੋ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਰੀ।
 ਚਲਿਬੇ ਹਿਤ ਵਕੀਲ ਭਾ ਤਜਾਰੀ ॥੨੯॥
 ਨਿਜ ਰਾਜੇ ਕੋ ਧੀਰਜ ਦੀਨਿ।
 ‘ਕਰਹੁਂ ਫਰੇਬ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਆਨਜੋ ਹੀ ਜਾਨਹੁਂ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਤੁਮ ਇਕਬਾਲ^੪ ਬਿਦਤਿ ਜਹਿਂ ਕਾਂਹੀ ॥੩੦॥
 ਸੈਲੇਂਦ੍ਰਨਿ ਬਿੰਦਨ ਕੋ ਟੀਕਾ^੫।
 ਜਥਾ ਗਜਿੰਦ੍ਰ^੬ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਮਹੁਂ ਨੀਕਾ।
 ਸਫਲਹਿਂ ਤੋਹਿ ਮਨੋਰਬ ਸਾਰੇ।’
 ਇਮ ਤਰੀਫ ਕਰਿ ਚਹਤਿ ਪਧਾਰੇ ॥੩੧॥
 ਨਮੋ ਕਰਤਿ ਹਯ ਤਬਹਿ ਅਰੂਢਾ।
 ਗਮਨਜੋ ਪੰਥ ਚਿਤਹਿ ਛਲ ਗੂਢਾ।
 ਪਹੁੰਚਜੋ ਆਨਿ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਥਾਨਾ।
 ਕੀਨਸਿ ਡੇਰਾ ਹੇਰਿ ਮਕਾਨਾ ॥੩੨॥
 ਧਰਿ ਕਰਿ ਚੀਰ ਸਰੀਰ ਅਛੇਰੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਰ ਪਹੁੰਚਿ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 ਦੂਰਪਾਲ ਕੋ ਭਨਤਿ ਜਨਾਈ।
 ‘ਪਠਜੋ ਮੋਹਿ ਗੁਰ ਢਿਗ ਗਿਰਗਾਈ ॥੩੩॥
 ਅੰਤਰ ਜਾਇ ਕਰਹੁ ਸੁਧਿ ਮੋਰੀ।
 ਕਰਹੁ ਬੰਦਨਾ ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰੀ।’

^੧ਜੋ ਇਕ ਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸਦਾ ਹੈ।

^੨(ਸੂਰਜ ਸਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ) ਸੁਰ ਤੇ ਦੈਂਤ ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

^੩ਟੱਟੈਹਣਾ।

^੪ਪ੍ਰਕਾਸ਼।

^੫ਪ੍ਰਤਾਪ।

^੬ਸਾਰੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ (ਆਪ) ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਹੋ।

^੭ਸ਼ੇਰ।

(ਅ) ਐਰਾਵਤ।

ਸੁਨਤਿ ਪੌਰ ਪਤਿ^੧ ਤਿਸ ਠਹਿਰਾਯੋ।
 ਆਪ ਗਯੋ ਜਹਿਂ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਹਾਯੋ ॥੩੪॥
 ਰੁਖ ਕੋ ਦੇਖਿ ਜੋਰਿ ਕਰ ਬੋਲਾ।
 ‘ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਜ ਦਾਸਨਿ ਕੋ ਓਲਾ !
 ਭੀਮ ਚੰਦ ਸੈਲਿੰਦ੍ਰ ਬਿਲੰਦੰ।
 ਪਠਯੋ ਵਕੀਲ ਨਮਹਿੰ ਕਰ ਬੰਦੰ ॥੩੫॥
 ਕਦਮ ਪਦਮ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਚਾਹਤਿ।
 ਕੁਛ ਕਾਰਜ ਹਿਤ ਲਖਿਯ ਉਮਾਹਤਿ^੨।
 ਬਿਰਯੋ ਪੌਰ ਪਰ ਯਥਾ ਹੁਕਮ ਹੈ।
 ਕਰਹਿੰ ਸੁਨਾਵਨ, ਕ੍ਰਿਤੀ ਤਥਾ ਹੈ^੩ ॥੩੬॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚੇ।
 ਸੁਨਤਿ ਉਚਾਰੀ ਆਇਸੁ ਤਾਚੇ^੪।
 ‘ਕਰਹਿੰ ਹਕਾਰਨਿ ਤਿਸ ਕੋ ਕਾਲੀ’।
 ਦੇ.ਗ ਰਸਤ ਤੇ ਰਖਹੁ ਨ ਖਾਲੀ’ ॥੩੭॥
 ਦਾਰਪਾਲ ਤਬਿ ਆਨਿ ਸੁਨਾਈ।
 ਆਛੀ ਮਾਨਿ ਗਯੋ ਨਿਜ ਬਾਂਈ।
 ਕਹਿ ਪੁਨ ਰਸਤ ਪੁਚਾਵਨਿ ਕਰੀ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀਨਸਿ ਬਿਧਿ ਖਰੀ ॥੩੮॥
 ਬਿਤ ਡੇਰੇ ਹੁਇ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਈ।
 ਜਾਗੇ ਪੁਨ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਹੈ ਆਈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਸੁਭ ਨੀਰੰ।
 ਬੈਠਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ਗਹੀਰੰ ॥੩੯॥
 ਚਾਰੁ ਸ਼ਰੀਰ ਚੀਰ ਬਿਧਿ ਨੀਕੰ।
 ਬਾਂਧੀ ਜਿਗਾ ਰੁਚਿਰ ਉਸ਼ਨੀਕੰ।
 ਉਦਯੋ ਦਯੋਸਪਤਿ^੫ ਬਾਹਰਿ ਆਏ।
 ਕਲਗੀ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ੋਭ ਵਧਾਏ ॥੪੦॥
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਜੁਤਿ ਬਿੰਦ ਮਸੰਦੰ।

^੧ਦਰਬਾਨ ਨੇ।^੨ਉਤਸਾਹ ਵਾਲਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ।^੩ਉਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।^੪ਤਿਸ ਨੂੰ।^੫ਕੱਲ ਨੂੰ।^੬ਸੂਰਜ ਨਿਕਲੇ।

ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਬੰਦਿ ਕਰ ਬੰਦੀ।
 ਮਾਤੁਲ ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਭਗਨੀ ਨੰਦ ਬੰਦਿ ਸੁਖ ਪਾਯੋ^੧ ॥੪੧॥
 ਪਾਂਚਹੁ ਬੀਰ ਭਾਣਜੇ ਆਏ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੇ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਏ।
 ਦਰਸਨ ਕਾਂਖੀ ਸੰਗਤਿ ਜੇਤੀ।
 ਲਏ ਉਪਾਇਨ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇਤੀ ॥੪੨॥
 ਹੋਨਿ ਲਗੀ ਅਰਦਾਸ ਅਗਾਰੀ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਹਰਖਤਿ ਹੁਇਂ ਵਾਰੀ।
 ਸਿੰਘਾਸਨ ਬਿਤ ਢੁਰਤੇ ਚੌਰ।
 ਬੈਠੇ ਕੁਲ ਸੋਢੀ ਸਿਰਮੌਰ ॥੪੩॥
 ਦਾਸਨ ਕਰੈਂ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰੀ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਭਈ ਸਭਾ ਸੁਭ ਪੂਰੀ।
 ਕਰੁਨਾ ਭਰੇ ਬਿਲੋਚਨ ਕੋਰਹਿੰ^੨।
 ਹੇਰਹਿੰ ਪ੍ਰਿਯ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਓਰਹਿੰ ॥੪੪॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਦੂਤ ਆਵਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਏਕ ਤ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੧॥

^੧ਭਾਵ, ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ (ਗੁਰੂ ਜੀ) ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸੁਖ ਪਾਯਾ।
^੨ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਕੋਨੇ।

੩੨. [ਵਕੀਲ ਵਾਪਸ ਗਿਆ]

੩੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੱਕਹਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੩੩

ਦੋਹਰਾ: ਨੰਦ ਚੰਦ ਕਰ ਬੰਦਿ ਕਹਿ,

‘ਭੀਮਚੰਦ ਸੈਲਿੰਦ।

ਪਠਯੋ ਸੁ ਅਬਹਿ ਹਕਾਰੀਏ,

ਦਰਸਹਿ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ’ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਠਾਯੋ।

ਸੁਨਿ ਵਕੀਲ ਸੋ ਤਤਫਿਨ ਆਯੋ।

ਸਭਾ ਮਝਾਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਯੋ ਆਈ।

ਧਰਿ ਅਕੋਰ ਕੇ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥੨॥

ਜਹਾਂ ਮੇਵਰੇ ਥਾਨ ਬਤਾਯੋ।

ਬੈਠਯੋ ਤ੍ਰਿਸਤਿ ਅੰਗ ਸੁਕਚਾਯੋ^੧।

ਦੀਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਿਖਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇਰੋ।

ਜਥਾ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਇੰਦ੍ਰ ਸੁ ਹੋਰੋ^੨ ॥੩॥

ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ।

‘ਕਰੀ ਨਮੋ ਨਿਪ ਆਪ ਅਗਾਰੀ।

ਕਦਮ ਪਦਮ ਪਰ ਸਿਰ ਨਿਜ ਰਾਖਾ।

ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਹੋਨਿ ਅਭਿਲਾਖਾ’ ॥੪॥

ਫੁਰਮਾਯੋ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਅਰਬਿੰਦੰ।

‘ਭੀਮਚੰਦ ਮਨੁਜੇਂਦ੍ਰ^੩ ਬਿਲੰਦੰ।

ਕੁਸਲ ਸਮੇਤ ਕਹਾਂ ਅਬਿ ਬਿਰਯੋ ?

ਇਤ ਤੇ ਜਾਇ ਗਮਨ ਕਿਤ ਕਰਯੋ ? ॥੫॥

ਕਹੁ ਕਾਰਨ ਤੂੰ ਨਿਜ ਆਗਵਨੂ।

ਪਠਯੋ ਹੋਇ ਨਿਪ ਕਾਰਜ ਕਵਨੂ ? ’

ਸੁਨਤਿ ਦੂਤ ਨੇ ਕੁਸਲ ਜਨਾਈ।

‘ਜਬਿ ਕੇ ਦਰਸ ਕੀਨਿ ਗਿਰਰਾਈ ॥੬॥

ਤਬਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਨ ਰਾਵਰ ਕੇਰੇ।

ਬਰਨਤਿ ਹੈ ਸਭਿ ਨਿਕਟ ਬਡੇਰੇ^੪।

^੧ਡਰਦਾ ਅੰਗ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਬੈਠਾ।

^੨ਜਿਵੇਂ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਸ਼ੋਭਦਾ ਹੈ।

^੩ਰਾਜਾ।

^੪ਵੱਡੇ (ਗੁਣ)।

(ਅ) ਵਡਿਆਂ ਪਾਸ।

-ਦੀਹ ਸੁਸ਼ੀਲ, ਗਹੀਲ ਰਸੀਲੇ^੧।
 ਡੀਲ ਡਬੀਲਾ, ਹਰਤਾ ਹੀ ਲੇ^੨ ॥੨॥
 ਭਾਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਭਏ।
 ਕਦਮ ਪਦਮ ਗੁਰ ਕੇ ਜਬਿ ਅਏ।
 ਸਭਿ ਲੋਕਨ ਕੋ ਹੋਤਿ ਭਲੇਰਾ।
 ਕੈ ਸੁਨਿ ਸ਼ਬਦੈ ਦਰਸ ਕੈ ਹੇਰਾ^੩ ॥੮॥
 ਪਾਪ ਕਲਾਪ ਆਪ ਛਹਿ ਜੈ ਹੈਂ।
 ਜਹਿਂ ਕੇਹਰਿ ਤਹਿਂ ਨਹਿਂ ਗਜ ਭੈ ਹੈ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਦੁਰਲਭ ਦਰਸ਼ਨ ਜੋਯੋ।
 ਭੂਤਲ ਇਤ ਕੋ ਪਾਵਨ ਹੋਯੋ ॥੯॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਮਹਿੰਮਾ ਗੁਨ ਬ੍ਰਿੰਦੰ।
 ਸੁਨਤਿ ਰਹੇ ਸਭਿ ਕਰੇ ਨਰਿੰਦੰ^੪।
 ਇਤ ਤੇ ਜਾਇ ਨ ਕਿਤਹੂੰ ਗਯੋ।
 ਰਹਯੋ ਸਦਨ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਯੋ ॥੧੦॥
 ਮਮ ਆਗਵਨ ਸੁਨਹੁੰ ਪ੍ਰਭੁ ! ਕਾਰਨ।
 ਰਾਵਰਿ ਕੰਨੈਂ^੫ ਪਠਯੋ ਹਿਤ ਧਾਰਨ।
 ਰਾਜੇ ਹਾਥ ਜੋੜਿ ਇਮ ਭਾਖਾ।
 -ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰੀਤ ਭਿਲਖਾ^੬ ॥੧੧॥
 ਜੇਤਿਕ ਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮਮ ਸੈਲੈਂ।
 ਅਪਨੋ ਜਾਨ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਸੈਲੈਂ।
 ਜਿਮ ਅਪਨਯੋਂ ਪਰ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਹਿ।
 ਤਿਮ ਹੀ ਮੋ ਪਰ ਕਰੁਨਾ ਠਾਨਹਿ ॥੧੨॥
 ਗਜ ਬਾਜੀ ਆਦਿਕ ਘਰ ਮੇਰੇ।
 ਕਰਹਿੰ ਮੰਗਾਵਨਿ ਲੇਂ ਸੁਭ ਹੇਰੇ-।

^੧ਭਾਵ, ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ।^੨(‘ਗਹੀਰ’ ਦਾ ਹੀ ਦੂਸਰਾ ਰੂਪ ‘ਗਹੀਲ’ ਹੈ। ਗਹੀਰ = ਛੂੰਘਾ, ਵਡਾ]।^੩(ਹੀ =) ਦਿਲ ਹਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ।^੪ਕੋਈ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਬਾਣੀ।^੫ਕੋਈ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖਦਾ ਹੈ।^੬‘ਰਾਜੇ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਹੋਏ (ਆਪ ਦੇ) ਸਾਰੇ ਗੁਣ (ਲੋਕੀਂ) ਸੁਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।^੭ਆਪ ਦੇ ਪਾਸ [ਪਹਾੜੀ ਬੋਲੀ]।^੮ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹਾਂ।^੯ਮੇਰਾ ਪਹਾੜ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ।^{੧੦}ਸੈਰ।

ਸਦਨ ਮਾਂਝ ਪਾਵਨ ਕੋ ਚਾਹਤਿ^੧।
 ਮਿਲਜੇ ਜਬਹਿ ਕੋ, ਅਧਿਕ ਉਮਾਹਤਿ ॥੧੩॥

-ਅਥਿ ਜੋ ਵਸਤੁ ਅਹੈ ਘਰ ਮੋਹੀ।
 ਗੁਰ ਉਰ ਅਭਿਲਾਖਾ ਜਿਸ ਹੋਹੀ।
 ਬਿਨਾ ਅੰਤਰੇ ਅਪਨੀ ਜਾਨਹਿ।
 ਨਿਜ ਘਰ ਸਮ ਅਨਵਾਵਨਿ ਠਾਨਹਿ ॥੧੪॥

ਹਰਖਤਿ ਹੋਇ ਤਬਹਿ ਮਨ ਮੇਰਾ-।
 ਇਮ ਕਹਿ ਪਠੋ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਬਡੇਰਾ।’
 ਕੂਰ ਕਪਟ ਕੋ ਮੂਢ ਬਖਾਨੈਂ।
 ਨਿਜ ਰਾਜੇ ਸਮ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਜਾਨੈਂ ॥੧੫॥

ਮੋਰ ਮਨਿੰਦ ਅਨਿੰਦਤਿ^੨ ਬਾਨੀ।
 ਪਿਖਿਯਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੀਟ ਗਨ ਖਾਨੀ^੩।
 ਕਰਹਿ ਜਨਾਵਨਿ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਆਪਨਿ।
 ਚਹਤਿ ਕ੍ਰਿਆ ਕੁਟਲੀ ਬਨ ਸਾਪਨੋ^੪ ॥੧੬॥

ਜਥਾ ਹਲਾਹਲ ਭਰਿ ਘਟ ਕੰਚਨ।
 ਕਿਧੋਂ ਦੁਬਿਧਿ ਜੁਤਿ ਹੁਇ ਫਲ ਰੰਚਨ^੫।
 ਵਹਿਰ ਬਾਕ ਬੋਲਹਿ ਬਹੁ ਮੋਲਾ।
 ਅੰਤਰ ਭਰੇ ਗਰਲ ਜਿਮ ਘੋਲਾ^੬ ॥੧੭॥

ਕੋ ਕੋ ਸਮਤਾ ਕਹਹਿ ਕਪਟ ਕੀ^੭।

^੧ਘਰ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਚਰਣ (ਪਵਾਉਣੇ) ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਪਾਠ ‘ਸਦਨ ਸਾਂਝ’ ਸੀ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੇ ਮਾਂਝ ਕੀਤਾ ਹੈ। ‘ਸਦਨ-ਸਾਂਝ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਵਾਲੀ ਵਰਤਣ ਆਪ ਨਾਲ ਪਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਪ੍ਰੇਦੱਤਾ ਅੰਸੂ ੩੪ ਦੇ ਅੰਕ ੩੫ ਤੋਂ ਸਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਦ ਆਇਆ ਹੈ ‘ਚਾਹਤ ਰਿਦੇ ਸਾਂਝ ਕੋ ਪਾਵਨ’।

^੨ਨਾ ਨਿੰਦਣ ਯੋਗ ਭਾਵ ਸੁੰਦਰ।

^੩ਜੇ ਕਰਨੀ ਵਲ ਤੱਕੋ ਤਾਂ ਸਮੂਹ ਕੀਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਹੈ (ਮੋਰ ਕੀਤੇ ਖਾਂਦਾ ਹੈ)।

^੪ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਕਹਣੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਬਨ ਅਗਨੀ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਇਕ ਸੱਪ ਨੇ ਇਕ ਸਵਾਰ ਰਾਹੀਂ ਨੂੰ ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਨਰਮ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚੋਂ ਕੱਚ ਲਵੇ। ਜਦ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੇਜ਼ੇ ਨਾਲ ਤੋਬਰਾ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਦੀ ਸੱਪ ਤੱਕ ਪੁਚਾਇਆ, ਸਪ ਵਿਚ ਵੜ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਢ ਲਿਆ, ਪਰ ਸੱਪ ਬਾਹਰ ਆਕੇ ਰਾਹੀਂ ਨੂੰ ਡੰਗਣ ਲਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਤੇ ਪਤੀਆ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ।

^੫ਯਾ (ਕੋਈ) ਫਲ ਦੋ ਤ੍ਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਰਚਿਆ ਹੋਵੇ। ਭਾਵ ਮਿਠਾ ਤੇ ਵਿਹੁ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਰਚੇ ਹੋਏ ਹੋਣਾ। ਸਵਾਦ ਮਿੱਠਾ ਤੇ ਤਾਸੀਰ ਜ਼ਹਿਰ ਹੋਵੇ ਐਸਾ ਫਲ। ਅਥਵਾ ਫਲ ਜੋ ਦਿੱਸਣ ਨੂੰ ਸੁਹਣਾ ਤੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕੌੜਾ ਹੋਵੇ। (ਅ) ਕਿਤੇ ਬੀ (ਕੋਈ ਗਲ) ਦੋ ਬਿਧਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ (ਰੰਚ ਨ =) ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

^੬ਘੋਲਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵਿਹੁ।

^੭ਕਪਟ ਦੀ ਤੁੱਲਜਤਾ (ਉਪਮਾ) ਕੇਹੜੀ ਕੇਹੜੀ ਕਹਾਂ।

ਪਟ ਕੀ ਓਟ ਜਥਾ ਕ੍ਰਿਤ ਨਟ ਕੀ^੧।
 -ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਇਹ ਕਰੀ^੨-।
 ਕਰੀ ਬਾਤ ਤੈਸੀ ਛਲ ਭਰੀ ॥੧੮॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਨੰਦ ਚੰਦ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
 'ਜੇ ਇਸ ਬਿਧਿ ਰਾਜੇ ਚਿਤ ਚਹਯੋ।
 ਸੁਖਦਾਇਕ ਨਿਤ ਬਾਤ ਅਛੇਰੀ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਹੈ ਹੈ ਸੰਧਿ ਬਡੇਰੀ ॥੧੯॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਸੰਗ ਕਾਮਨਾ ਜੈਸੇ।
 ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਲਹੈ ਫਲ ਤੈਸੇ।
 ਸਦਾ ਸਮੀਪ ਬਾਸ ਜਿਸ ਕੇਰਾ।
 ਕਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਦੈਸ਼ ਬਡੇਰਾ ॥੨੦॥
 ਤਿਸ ਤੇ ਹੈ ਸੁਖ ਕੈ ਦੁਖ ਨੀਤ।
 ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਕੇ ਰਹਿ ਬਸਿ ਚੀਤ।
 ਰਾਵ ਕਿ ਰੰਕ ਭਲਾ ਜੋ ਚਹੈ।
 ਸਦਾ ਸਰਲ ਉਰ ਗੁਰ ਸੰਗ ਰਹੈ' ॥੨੧॥
 ਸੁਨਤਿ ਵਕੀਲ ਬਾਤ ਕੋ ਕਹਯੋ।
 'ਗੁਰੂ ਕੰਨੇ^੩ ਰਾਜੇ ਇਮ ਚਹਯੋ।
 -ਜਗ ਮਹਿੰ ਸ਼ੋਭਾ ਹੋਇ ਬਡੇਰੀ।
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸੁਖਦ ਤਿਸ ਬੇਰੀ- ॥੨੨॥
 ਅਬਿ ਸ਼ੋਭਾ ਹਿਤ ਮੋਹਿ ਪਠਾਯੋ।
 ਲਖਹਿ ਸ਼ਗੁਨ ਨਿਜ ਸੁਤ ਕੋ ਆਯੋ^੪।
 ਫਤੇ ਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ ਨਰੇਸ਼ੂ।
 ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੂ ॥੨੩॥
 ਤਨੁਜਾ ਕੋ ਸਬੰਧ ਕਿਧ ਤਾਂਹੀ।
 ਅਬਿ ਸੋ ਬਜਾਹ ਦੇਨਿ ਚਿਤ ਚਾਹੀ।
 ਸੁਨਯੋ ਪ੍ਰਥਮ ਲਾਗੀ ਆਗਵਨੂੰ।
 ਤਿਨ ਹਿਤ ਤਜਾਰੀ ਰਹਿ ਨਿਜ ਭਵਨੂੰ ॥੨੪॥
 ਉੱਤਮ ਵਸਤੂ ਉਤਸਵ ਮਾਂਹੀ।

^੧ਬਸਤ੍ਰ ਦੇ ਉਹਲੇ ਜਿਵੇਂ ਨਟ ਦੀ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਇਉਂ ਉਹ ਕਪਟ ਕਰਦਾ ਹੈ)।

^੨ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਹ ਹਾਥੀ ਦੇ ਦੇਣ।

^੩ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸੋਂ।

^੪ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾ ਸਗਨ ਆਇਆ ਜਾਣਕੇ।

ਜਾਚਹਿੰ ਹੋਤਿ ਸਦਨ ਜੇ ਨਾਂਹੀਂ।
 ਰਾਵ ਰੰਕ ਸਭਿ ਹੈਂ ਇਕਸਾਰਾ।
 ਜਾਚੇ ਬਿਨ ਨ ਚਲੈ ਬਿਵਹਾਰਾ^੨ ॥੨੫॥
 ਅਪਰ ਸੈਲਪਤਿ ਮਤਿ ਕਰਿ ਹੇਰੇ^੩।
 ਹਮ ਰਾਜੇ ਤੇ ਕ੍ਰੈ ਨ ਵਡੇਰੇ।
 ਲੈਬੇ ਉਚਿਤ ਵਸਤੁ ਕਿਸ ਪਾਹੀ।
 ਅਪਨੇ ਤੇ ਸੁਭ ਲਖਿਯਤਿ ਨਾਂਹੀ ॥੨੬॥
 ਚਿਤ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਦੇਖਯੋ ਜਬਿਹੂੰ।
 ਬਿਨ ਰਾਵਰ ਤੇ ਨਿਪ ਲਘੁ ਸਭਿਹੂੰ।
 ਜਥਾ ਪੁੱਤਰ ਹਮਰੋ ਤਿਮ ਗੁਰ ਕੋ।
 ਇਮ ਧਾਰਯੋ ਨਿਸ਼ਚੈ ਦਿੜਚ ਉਰ ਕੋ ॥੨੭॥
 ਤਬਿ ਮੋ ਕਹੁ ਤੁਮ ਨਿਕਟ ਪਠਾਯਹੁ।
 ਸੁਜਸੁ ਮਹਾਨ ਬਖਾਨਿ ਸੁਨਾਯਹੁ।
 -ਆਨਹੁ ਜਾਇ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਗਜ ਕੋ।
 ਗੁਰੂ ਰਖਹਿੰਗੇ ਹਮਰੀ ਲਜ ਕੋ ॥੨੮॥
 ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਤਿਨਹੁਂ ਅਵਾਸਾ।
 ਮੁਦਤਿ ਹੋਤਿ ਜਿਹ ਲਖਹਿੰ ਤਮਾਸਾ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਸੋ ਲੈ ਕਰਿ ਆਵਹੁ।
 ਸਗਿਯਨਿ^੪ ਕੇ ਲਾਗੀ ਦਰਸਾਵਹੁ ॥੨੯॥
 ਤਿਨ ਪੀਛੇ ਕੁੰਚਰ ਪਹੁੰਚਾਵਹਿੰ।
 ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਜਿਹ ਸਗਰੇ ਬਿਸਮਾਵਹਿੰ।
 ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਕੇ ਸਹਿਤ ਸੁਨਾਵਹਿੰ।
 ਅਦਭੁਤ ਤੇ ਹਮ ਸੁਜਸੁ ਵਧਾਵਹਿੰ- ॥੩੦॥
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇ ਮਮ ਆਗਵਨੂੰ।
 ਪਠਯੋ ਨਰਿੰਦ ਨਿਕਟ ਸੁਖ ਭਵਨੂੰ।’
 ਕਪਟ ਸਨੇ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਵਕੀਲੰ।
 ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਗੁਨੀ ਗਹੀਲੰ^੫ ॥੩੧॥
 ਲਗੇ ਪਹਾਰੀ -ਮਤਿ ਕੇ ਕਾਚੇ।

^੧ਮੰਗ ਲਈਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇ ਘਰ ਨਾ ਹੋਵਣ ਤਾਂ।

^੨(ਕਿਸੇ ਦਾ) ਵਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਟੁਰਦਾ।

^੩ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਵੇਖੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋਰ ਰਾਜੇ.....।

^੪ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੀਆਂ ਨੂੰ। [ਪੰਜਾ.:, ਸਗਾ = ਕੁੜਮ]।

^੫ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਗਹੀਰ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ।

ਛਲ ਕੋ ਠਾਨਿ ਕਹਾਵਤਿ ਸਾਚੇ।
 ਜੇ ਅਬਿ ਇਨ ਕੋ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਸਾਦੀ।
 ਤਉ ਬਾਦ ਕਰਿ ਹੈਂ ਅਪਵਾਦੀ^੧ ॥੩੨॥
 ਬਹੁਰ ਬਹੇਰਹਿ ਨਹਿੰ^੨ ਮਤਿਮੰਦੇ।
 ਨਿਜ ਚਤੁਰਾਈ ਲਖਹਿ ਬਿਲੰਦੇ^੩।
 ਪੁਨ ਪਰਿ ਹੈ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਗਿਰਪਤਿ ਗਰਬਤਿ ਮਹਿਤ ਕੁਚਾਲਾ ॥੩੩॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਨਹਿੰ ਦੇਨੋ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਜੰਗ ਹੀ ਭਾਵੈ^੪-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਜਗ ਗੁਰ ਭਾਖਾ।
 ‘ਆਨਯੋਂ ਸਿਖ^੫ ਗਜ ਪਰਿ ਅਭਿਲਾਖਾ^੬ ॥੩੪॥
 -ਰਾਖਹਿ ਨਿਕਟ ਉਚਿਤ ਇਹ ਗੁਰ ਕੋ-।
 ਏਵ ਮਨੋਰਥ ਠਾਨਯੋਂ ਉਰ ਕੋ।
 -ਨਹੀਂ ਅਪਰ ਕੋ ਦੈਬੋ ਕਰੈਂ।
 ਪਰਚਹਿੰ ਆਪ ਕਿ ਉਪਰ ਚਰੈਂ- ॥੩੫॥
 ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਤੇ ਦੁਲਭ ਬਡੇਰੋ।
 ਆਨਿ ਦੂਰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੇਰੋ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਸਦਾ ਨੇਮ ਇਹ ਰਹਯੋ।
 ਰਚਹਿੰ ਸੁ ਤਿਮ^੭, ਜਿਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਚਹਯੋ ॥੩੬॥
 ਸਿਖ ਕੋ ਸਫਲ ਮਨੋਰਥ ਕਰੈਂ।
 ਸੋ ਬਿਸਾਰ ਕਬਿ ਨਹਿੰ ਪਰਹਰੈਂ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਹਹੁ ਨਿਪਤਿ ਸੰਗ ਜਾਈ।
 ਅਪਰ ਏਕ ਹਮ ਢਿਗ ਗਜਰਾਈ ॥੩੭॥
 ਬੂਝਹੁ ਨਿਜ ਰਾਜੇ ਲੈ ਜਾਵਹੁ।
 ਸਗਿਯਨਿ ਲਾਗੀ ਕੋ ਦਰਸਾਵਹੁ। ’

^੧ਤਦ ਬੀ ਨਿੰਦਕ ਝਗੜਾ ਹੀ ਕਰਨਗੇ (ਕਿਉਂਕਿ)।

^੨ਮੋੜਨਗੇ ਨਹੀਂ।

^੩ਇਸ (ਛਲ ਖੇਡਣ ਵਿਚ) ਆਪਣੀ ਚਤੁਰਾਈ ਸਮਝਣਗੇ।

^੪ਦਿੱਤਿਆਂ ਮੁੜਕੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜੰਗ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਾ ਦਿੱਤਿਆਂ ਰਾਜਾ ਅਸਾਂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਦੋਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੰਗ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਇਸ ਰਾਜੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਦੇਕੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਵਾਲਾ ਜੰਗ ਸ੍ਰੋਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਤੁਕ ਹੇਠਾਂ ਇਹ ਨੀਤੀ ਹੈ।

^੫ਭਾਵ, ਰਾਜਾ ਰਤਨ ਰਾਏ ਨੇ.....।

^੬(ਇਹ) ਇੱਛਾ ਧਾਰਕੇ:-।

^੭ਤਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਤੁਸ਼ਨਿ ਦੂਤ ਕਰੀ ਹੈ।
 ਜਾਨੀ -ਗੁਰ ਨਹਿੰ ਦੇਤੀ ਕਰੀ ਹੈ^੧- ॥੩੮॥
 ਰੁਖ ਕੋ ਦੇਖਤਿ ਰੁਖਸਦ^੨ ਹੋਯੋ।
 ਬੰਦਨ ਕਰ ਗਮਨਯੋਂ ਮਗ ਜੋਯੋ।
 ਰਿਦੇ ਬਿਸੂਰਤਿ ਮੁਖ ਮੁਰਝਾਵਤਿ।
 ਬਨਯੋ ਨ ਕਾਰਜ, ਜਾਤਿ ਲਜਾਵਤਿ ॥੩੯॥
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੁਰ ਕੋ ਜਾਨਾ।
 ਗਿਰਪਤਿ ਕੋ ਸਭਿ ਕਪਟ ਪਛਾਨਾ।
 ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਯੋ ਅਪਨੇ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।
 ਅਨਿਕ ਕਲਪਨਾ ਠਾਨਤਿ ਉਰ ਮੈਂ ॥੪੦॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਵਕੀਲ ਆਵਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਦੋਇ ਤ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੨॥

^੧ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਾਥੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

^੨ਵਿਦਾ।

੩੩. [ਭੀਮ ਚੰਦ ਦੀ ਸਲਾਹ]

੩੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੪

ਦੇਹਰਾ: ਭੀਮਚੰਦ ਸੈਲਿੰਦ੍ਰ ਜਬਿ, ਬੈਠਾ ਸਭਾ ਬਿਲੰਦ।

ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਇ ਵਕੀਲ ਤਬਿ, ਬੰਦਤਿ ਭਯੋ ਨਰਿੰਦ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਦੇਖਤਿ ਬੋਲਯੋ ਮੁਖ ਮੁਰਝਾਯੋ।

‘ਲਖੀਯਤਿ, ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਸੰਗ ਲਜਾਯੋ।

ਕਿਮ ਗੁਰ ਭਾਖਯੋ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ?

ਰਖੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ਮੋਹਿ ਬਡਿਆਈ? ॥੨॥

ਲਖਯੋ ਕਿ ਨਹਿੰ ਬਿਗਰਨ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸਾ^੧?

ਕੀਨਸਿ ਦੇਸ਼ ਹਮਾਰੇ ਬਾਸਾ।

ਕਿਧੋਂ ਆਰਬਲ ਅਹੈ ਨਵੀਨ?

ਗਰਬ ਕੀਨਿ ਹੱਥਜਾਰਨ ਲੀਨੀ^੨’ ॥੩॥

ਭੀਮਚੰਦ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਹਿ ਦੂਤਾ।

‘ਗੁਰ ਬੈਠਾ ਬਨਿ ਕੈ ਪੁਰਹੂਤੈ^੩।

ਕਹਾਂ ਤ੍ਰਾਸ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।

ਰੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੰਗ ਕੇ ਜਾਂਹੀ^੪ ॥੪॥

ਤਹਿੰ ਲੋਕਨਿ ਤੇ ਸੁਨਯੋ ਬ੍ਰਿਤੰਤਾ।

ਤੀਰਨ ਬਿੱਦਿਜਾ ਸਦਾ ਕਰੰਤਿ।

ਕਥਾ ਪੁਰਾਨਨ ਤੇ ਜਿਮ ਸੁਨੈ^੫।

ਤਿਮ ਸਰ ਗਨ ਕੋ ਧਨੁ ਤੇ ਹਨੈਂ ॥੫॥

ਪਿਖਯੋ ਨੈਨ ਤੇ ਤਥਾ ਸੁਨਾਇ।

ਬਡ ਬਹਾਦਰੀ ਮੁਖ ਦਿਪਤਾਇ।

ਕਹੋਂ ਕਹਾਂ ਮੈਂ, ਤੁਮ ਭੀ ਦੇਖਾ।

ਅਧਿਕ ਉੱਗ੍ਰਤਾ^੬ ਤਬਹੁ ਪਰੇਖਾ ॥੬॥

ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ।

ਤੁਮ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਬਹੁ ਕੀਨਿ ਬਡਾਈ।

ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਅਹੈਂ।

^੧ਵਿਗਾੜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭੈ ਖਾਧਾ ਨੇ ਕਿ ਨਹੀਂ।

^੨ਹੁਖਿਆਰ ਫੜਨ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਕੀਤਾ ਨੇ।

^੩ਇੰਦ੍ਰ।

^੪ਜੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ।

^੫ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਆਏ ਹਾਂ।

^੬ਬਲਵਾਨਤਾ, ਜਲਾਲ।

ਸਭਿ ਅੰਤਰਿ ਕੀ ਗਤਿ ਕੋ ਲਹੈਂ ॥੨॥
 ਨਿਬਹੈ ਕਪਟ ਕਹਾਂ ਤਿਨ ਸੰਗ।
 ਜਾਨਿ ਲਈ -ਨਹਿੰ ਮੁਰਹਿ ਮਤੰਗੁੰ-।
 ਮਮ ਜਾਚਾ ਕੋ ਸੁਨਿ ਛੁਰਮਾਯੋ।
 -ਨਿਪ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੂਰ ਤੇ ਆਯੋ ॥੯॥
 ਅਰਪਤਿ ਗਜ ਕੋ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੀ।
 ਪੁਰਹੁ ਕਾਮਨਾ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰੀ।
 ਅਪਰ ਕਿਸੀ ਕੋ ਗਜ ਨਹਿੰ ਦੀਜੈ।
 ਨਿਜ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਾਖਨਿ ਕੀਜੈ ॥੧੦॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਇਹ ਮਤੰਗ ਨਹਿੰ ਦੇਤਿ।
 ਦੁਰਦ ਅਪਰ ਇਕ ਅਹੈ ਨਿਕੇਤ।
 ਸੋ ਲੇ ਜਾਹੁ ਕਾਜ ਕੋ ਸਾਰਹੁ।
 ਨਹਿੰ ਇਸ ਮਹਿੰ ਕੁਛ ਟਾਰੁੰ ਬਿਚਾਰਹੁ- ॥੧੧॥
 ਨਿਜ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਪੁਨਿ ਬਡਿਆਈ।
 ਕਹਿ ਕਰਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤੇ ਸਮੁਝਾਈ।
 -ਪ੍ਰਿਯ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕੋ ਭਗਤਿ ਜਥਾ ਹੈੜੈ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਲਿਖਹੁ ਤਥਾ ਹੈਂ ॥੧੨॥
 ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਯੋ ਨ ਮੋਰਯੋ ਜਾਈ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਗਜ ਨ ਦੈਨਿ ਬਨਿਆਈ-।
 ਇਮ ਰੁਖ ਲਖਿ ਮੈਂ ਰੁਖਸਦ ਲੀਨੀ।
 ਇਹ ਨ ਦੇਹਿੰ ਕਬਿ, ਨਿਸ਼ਚੈ ਕੀਨੀ' ॥੧੩॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਸੈਲਿੰਦ੍ਰ ਬਿਲੰਦੈ।
 ਮਨ ਗਿਰ ਕੋ ਬਚ ਬੱਜਰ ਮਨਿੰਦੈ^੪।
 ਲਾਗਤਿ ਖਿਸਯੋ^{*} ਦੂਖ ਕੋ ਪਾਯੋ^੫।
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਿਯਕ ਪੁਨ ਮਤੋ ਪਕਾਯੋ ॥੧੪॥
 ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਦੂਸਰ ਕੁਟਵਾਲ।
 ਦੁਇ ਤ੍ਰੈ ਅਪਰ ਨਿਕਟਿ ਬੈਠਾਲ।

^੧(ਉਹਨਾਂ ਨੇ) ਜਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਹਾਥੀ (ਵਾਪਸ) ਨਹੀਂ ਮੁੜੇਗਾ।

^੨ਟਾਲਾ।

^੩ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਭਗਤ।

^੪(ਰਾਜੇ ਦੇ) ਮਨ ਰੂਪੀ ਪਹਾੜ ਨੂੰ (ਵਕੀਲ ਦੇ) ਬਚਨ ਬੱਜ੍ਹ ਵਾਂਛ੍ਹ (ਲੱਗੇ)।

^੫ਪਾ:-ਲਾਗਤਿ ਖੁਨਸਯੋ।

^੬ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ।

ਰਿਦੇ ਕੋਪ ਜਿਸ ਕੇ ਬਹੁ ਜਾਗਾ।
 ੧‘ਜਾਨਹੁਂ ਗੁਰੂ ਬਸੈ ਹਮ ਜਾਗਾ ॥੧੪॥
 ਬਲ ਤੇ ਧਨ ਚਹੀਯਤਿ ਹਮ ਲੇਹਿ।
 ਤੱ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਬਸਿਬੋ ਦੇਹਿ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਬਾਤ ਕਹੁੰ ਰਹਿ ਗਈ।
 ਤਿਸ ਨੇ ਜਾਚੀ ਵਸਤੁ ਨ ਦਈ ॥੧੫॥
 ਅਪਰ ਦੇਨਿ ਕੈਸੇ ਮਨ ਲਜਾਵਹਿ।
 ਜਾਨੀ ਪਰੈ ਬਿਗਰ ਗੁਰ ਜਾਵਹਿ।
 ਹੋਹਿ ਜੰਗ ਆਗੈ ਕੈ ਪਾਛੈ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਂਛੈ ॥੧੬॥
 ਪ੍ਰਾਘਮ ਜਾਚਨਾ ਕੀਨਿਸਿ ਹਾਥੀ।
 ਦਿਯੋ ਨਹੀਂ, ਰਸ ਰਖਯੋ ਨ ਸਾਥੀ^੧।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸੰਧਿ^੨ ਨਹੀਂ ਬਨਿ ਆਵਹਿ।
 ਜੇ ਬਿਗਰੇ, ਨਹਿੰ ਬਸਿਬੇ ਪਾਵਹਿ ॥੧੭॥
 ਅਬਿ ਮੈ^੩ ਛਿਮਾ ਧਾਰਿ ਕਰਿ ਰਹੋਂ।
 ਪੁਨ ਅਨੀਤਿ ਠਾਨਹਿ ਕਿਮ ਸਹੋਂ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਖੈ ਦੁੰਦਭਿ ਬਜਵਾਵਹਿ।
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਜਿਤ ਕਿਤ ਫਿਰਿ ਜਾਵਹਿ ॥੧੮॥
 ਅਵਨੀ ਰੋਕਨਿ ਕੋ ਜਿਹ ਆਸੈ।
 ਚਮੂੰ ਬਟੋਰਹਿ ਓਜ ਪ੍ਰਕਾਸੈ।
 ਅਪਰ ਬਾਤ ਜਿਮ ਕਿਮ ਹੁਇ ਪਾਛੈ।
 ਅਬਿ ਮਤੰਗ ਜੋ ਜਾਚਨਿ ਬਾਂਛੈ ॥੧੯॥
 ਚਹੀਆਹਿ ਲੈਬੋ ਹਮਹਿ ਜ਼ਰੂਰਾ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਕਹਿਬੇ ਹੋਵਹਿ ਪੂਰਾ।
 ਇਸ ਹਿਤ ਮਸਲਤ ਮੌਹਿ ਬਤਾਵਹੁ।
 ਕੈ ਤੁਮ ਬਿਖੇ ਜਾਇ ਕੋ ਲਜਾਵਹੁ ॥੨੦॥
 ਜੇ ਨ ਦੇਹਿ ਤੋ ਵਧਹਿ ਬਖੇਰਾ।
 ਕਰਿ ਨਿਜ ਦਲ ਕੋ ਬਲ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।

^੧ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।^੨(ਸਾਡੇ) ਨਾਲ।^੩ਮੇਲਾ।^੪(ਜੇ) ਮੈਂ ਹੁਣ।

ਇਤਿ ਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਓਰੜ ਕਰਿ ਆਹਰੀ।
 ਗਿਰ ਦੇ ਦੇਸ਼^੧ ਨਿਕਾਸਹਿੰ ਬਾਹਰ' ॥੨੧॥
 ਭੀਮ ਚੰਦ ਕੋ ਕਹਨਿ ਕੁਛਾਲਾ^੨।
 ਸੁਨਜੋਂ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸਭਿ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਰਾਜੇ ਤੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਧੀਰੰ।
 ਬੋਲਜੇ ਦੈਬੋ ਬੁਧਿ ਗਹੀਰੰ ॥੨੨॥
 'ਤੁਮ ਕੋ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਅਸ ਬਾਤੀ।
 ਗੁਰ ਸੰਗ ਬੈਰ ਕਰਨਿ ਬੱਖਜਾਤੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਇਹ ਗਾਈ।
 ਨਿੰਦਾ ਖੇਦ ਲਹਹਿ ਬਨਿ ਬਾਦੀ^੩ ॥੨੩॥
 ਕਰਾਮਾਤਿ ਸਾਹਿਬ ਅਵਤਾਰਾ।
 ਜਿਨ ਆਗੈ ਨੰਮ੍ਰਿ ਜਗ ਸਾਰਾ।
 ਦਾਸ ਬਨੇ ਬਾਂਛਤਿ ਸਭਿ ਪਾਵਹਿੰ।
 ਬਾਦ ਕਰੇ ਢਿਗ ਕੀ ਨਸ਼ਟਾਵਹਿੰ^੪ ॥੨੪॥
 ਕਹਾਂ ਬਾਤ ਕੁੰਚਰ ਕੀ ਅਹੈ।
 ਤਿਸ ਬਿਨ ਅਟਕ ਕਾਜ ਕੋ ਰਹੈ।
 ਤੁਮ ਰਾਜੇ ਪਾਲਹੁ ਨਿਜ ਧਰਨੀ^੫।
 ਚਹੀਐ ਅਧਿਕ ਧੀਰ ਕੋ ਧਰਿਨੀ ॥੨੫॥
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਕੇ ਬਰਤਨਵਾਰੇ।
 ਸਰਬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਨਿ ਸੁਨਹੁ ਸੁਧਾਰੇ।
 ਦੈਸ਼ ਕਿ ਸੰਧਿ ਕਰਨਿ ਕਿਹ ਸੰਗਾ^੬।
 ਉਚਿਤਾਨੁਚਿਤ ਬਿਚਾਰੁਹ ਚੰਗਾ ॥੨੬॥
 ਬਨਹੁ ਬਿਰੋਧੀ ਗੁਰ ਕੇ ਜਬੈ।
 ਹਾਸਲ ਕਹਾਂ^੭ ਹੋਇ ਤੁਮ ਤਬੈ।
 ਨਾਹਕ ਪਾਵਹੁ ਗਰੇ ਲਰਾਈ।

^੧ਉੱਦਮ ਕਰਕੇ ਚੜ੍ਹਾਈ (ਕਰੀਏ)।

^੨ਪਹਾੜੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

^੩ਖੋਟੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ।

^੪(ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ) ਨਿੰਦਾ ਤੇ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੁਖ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

^੫ਝਗੜਿਆਂ ਜੋ ਕੋਲ (ਵਸਤੂਆਂ) ਹੋਣ ਸੋ ਬੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

^੬ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ (ਪ੍ਰਜਾ) ਨੂੰ ਪਾਲੋ।

^੭ਦੈਸ਼ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੇਲ ਕਿਸ ਨਾਲ।

^੮ਕੀਹ।

ਕੋ ਜਾਨੈ ਕੈ ਸਿਹੁੰ ਬਨਿ ਜਾਈ ॥੨੭॥
 ਅਪਰ ਸੁਨਹੁੰ ਤੁਮ, ਕਹੁੰ ਇਕ ਆਛੀ।
 ਜੇ ਗੁਰ ਸੰਗ ਸੰਧਿ ਕਹੁ ਬਾਛੀ^੧।
 ਆਇਂ ਗਿਰੇਸ਼ੁਰ ਜੇ ਮਹਿਪਾਲਾ।
 ਤੁਮ ਪਰ ਸਕਹਿਂ ਨ ਬਲ ਕੋ ਘਾਲਾ ॥੨੮॥
 ਕਲਗੀਧਰ ਕੌ ਰਹੈ ਦਬਾਊ।
 ਦੇਸ਼ ਨ ਘਾਲ ਸਕੈ ਕੋ ਪਾਊ।
 ਚਿਤ ਮਹਿਂ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਕੀ ਹੈ ਜਿਮ ਚਾਲਾ ॥੨੯॥
 ਬਡਭਾਗਨ ਜਾਨਹੁੰ ਇਹ ਧਰਾ^੨।
 ਜਿਸ ਤੇ ਆਨਿ ਗੁਰੂ ਪਗ ਧਰਾ।
 ਚਲਜੋ ਆਇ ਜਿਹ ਠਾਂ ਜਗ ਜਾਲਾ।
 ਜੋ ਚਾਹਤਿ ਬਚਿਬੇ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥੩੦॥
 ਜੋ ਪੁਰਵਤਿ ਮਨ ਬਾਂਢਾ ਕਰੀ^੩।
 ਤਿਨ ਆਗੇ ਬਪੁਰੋ ਕਜਾ ਕਰੀ^੪।
 ਘਟ ਘਟ ਭੇਵ ਨ ਤਿਨ ਕੋ ਛਾਨਾ।
 ਕਰਨਿ ਤੋਰ ਛਲ ਲੀਨਿ ਪਛਾਨਾ ॥੩੧॥
 ਸਰਲ ਰਿਦੇ ਹੁਇ ਸੇਵਕ ਜਾਚੇ।
 ਤੌਂ ਦੇ ਦੇਤਿ ਦੁਰਦ ਗੁਰ ਸਾਚੇ।
 ਜੇ ਤੁਮ ਮਾਨਹੁੰਗੇ ਮਤ ਮੌਰਾ।
 ਕਰਨਿ ਕਪਟ ਤੇ ਲਿਹੁ ਮਨ ਮੌਰਾ^੫ ॥੩੨॥
 ਗੁਨ ਹੁਇ ਬਿੰਦ ਬਿਲੰਦ ਅਨੰਦੰ।
 ਗਮਨਹੁੰ ਦਰਸਹੁ ਪੁਰੀ ਅਨੰਦੰ।
 ਨਹਿੰ ਜੇ ਮਾਨਹੁੰ ਬੈਰ ਸੰਭਾਰੇ।
 ਭਾਰੇ ਅਵਗੁਨ ਪਰਹਿਂ ਬਿਗਾਰੇ ॥੩੩॥
 ਸੇਵਹੁ ਲੇਹੁ ਪਦਾਰਥ ਚਾਰਾ।
 ਚਾਰਾ ਚਲਹਿ ਨ ਅਜ਼ਮਤਿਵਾਰਾ^੬।

^੧ਮੁਗਦ ਹੈ, ਜੇ ਮੇਲ ਰੱਖੀ ਰੱਖੋਗੇ ਤਾਂ।

^੨ਧਰਤੀ।

^੩ਜੋ ਮਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੪ਹਾਥੀ।

^੫ਮੌਤ ਲਉ ਮਨ ਨੂੰ।

^੬ਅਜ਼ਮਤਿ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

ਵਾਰਾਸਾਰਾ^੧ ਆਇ ਨ ਤਿਨ ਸੋਂ।
 ਤਿਨ ਸੋਂ ਬਨ ਕਰਿ ਜਾਚਨਿ ਜਿਨ ਸੋਂ^੨ ॥੩੪॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸਿੱਖਜਾ ਕਹੁ ਦੀਨਿ।
 ‘ਦੀਨ ਬਨਹੁ ਹੇ ਸੁਮਤਿ ਪ੍ਰਬੀਨ!।
 ਬੀਨ ਬੀਨ ਕਰਿ ਗੁਨ^੩ ਮਤਿ ਲੀਨੈ।
 ਲੀਨ ਅਨੰਦ ਜੇ ਗੁਰ ਰਸ ਭੀਨੈ^੪ ॥੩੫॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਮਤਿਮੰਦ ਨ ਮਾਨੀ।
 ਮਾਨੀ ਮਹਿਦ ਰਾਜ ਮਦ ਪਾਨੈ^੫।
 ਪਾਨੀ ਬੂੰਦ ਚਿਕਨ ਘਟ ਸਾਨੀ^੬।
 ਸਾਨੀ ਕਪਟ ਬੁਧ ਬਵਰਾਨੀ^੭ ॥੩੬॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਪਰ ਜਿਸ ਮਨ ਫੇਰਾ^੮।
 ਫੇਰਾ ਫਿਰਜੋ ਨ ਗੁਰ ਕੇ ਨੇਰਾ^੯।
 ਚਾਹਤਿ ਉੱਤਰ ਦੇਤਿ ਵਜੀਰ।
 ਜੀਰਨ ਬੈਸ ਜਾਨਿ ਬਿਨ ਧੀਰੈ^{੧੦} ॥੩੭॥
 ਗੁਰ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਮਹਿਤ ਕਚੇਰਾ^{੧੧}।
 ਚੇਰਾ ਬਨਯੋ ਨ, ਭਾਗ ਮੰਦੇਰਾ।
 ਜਿਸ ਕੋ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਭਲਾ ਨ ਕਰਨਾ।
 ਕਰੁਨਾ ਕਿਮਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਗੁਰ ਸਰਨਾ^{੧੨} ॥੩੮॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਭੀਮਚੰਦ ਮਸਲਤ ਕਰਨਿ’
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਤੀਨ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੯॥

^੧ਸਾਰਾਵਾਰਾ = ਪੂਰੀ ਬਰੱਬਰੀ (ਅ) ਬਰਸਰੀ = ਮੁਕਾਬਲਾ।

^੨ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਣਾ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਕੇ ਹੀ ਰਖੀਏ।

^੩ਪਾ:-ਗੁਰ।

^੪ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਮਤ ਪਰਖ ਪਰਖ ਕੇ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

^੫ਜੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਸ ਵਿੱਚ ਭਿਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਨੰਦ ਲਿਆ ਹੈ।

^੬ਰਾਜ ਰੂਪ ਨਸੇ ਦੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਹੰਕਾਰੀ ਨੇ।

^੭ਚਿਕਨਾਈ ਵਾਲੇ ਘੜੇ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਜੀਕੁੰ (ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ)।

^੮ਕਪਟ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਬੁੱਧੀ ਕਮਲੀ ਹੋ ਗਈ।

^੯ਦਰਯੋਧਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਹਠ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰੱਬਗਯ ਤੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੱਸਕੇ ਉਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਾਂਛੂ ਕਵਿ ਜੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੁਮਤਿ ਦਾ ਕਾਰਨ ਈਸ਼੍ਵਰ ਵਲੋਂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਦਤ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਨ। ਇਹ ਗਲ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ੩੮ ਤੋਂ ਸਫੁਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

^{੧੦}(ਵਜੀਰ ਦਾ) ਫੇਰਿਆ (= ਮੌਤਿਆ ਯਾ ਪ੍ਰੇਰਿਆ) ਨਾਂ ਮੁਤਿਆ ਗੁਰੂ ਵਲ ਨੂੰ।

^{੧੧}ਰਾਜਾ ਵਜੀਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਮਰਾ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਬੇ-ਹੱਸਲਾ ਜਾਣਕੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^{੧੨}(ਰਾਜਾ) ਕੱਚਾ ਹੈ।

^{੧੩}ਗੁਰ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਮੇਹਰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ (ਉਸ ਨੂੰ)।

੩੪. [ਕੁਟਵਾਰ ਦਾ ਆਉਣਾ]

੩੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੩੫

ਦੋਹਰਾ: ੧‘ਸੁਨਿ ਵਜ਼ੀਰ ! ਭਾਖਯੋ ਕਹਾਂ ?

ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਘਟਾਇ।

ਜਿਹ ਸੌਂ ਵਧਯੋ ਵਿਰੋਧ ਬਹੁ,

ਤਿਸ ਕੇ ਕਿਮ ਢਿਗ ਜਾਇਂ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਹਮ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰੰਤੇ।

ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਤਿਮਾ^੧ ਕੋ ਨਿਤ ਅਰਚੰਤੇ।

ਜੇ ਸੈਲਨ ਕੀ ਸਭਿ ਠਕੁਰਾਈ^੨।

ਪੂਜਹਿ ਸਾਲਗਰਾਮ ਸਦਾਈ ॥੨॥

ਰਾਜਪੂਤ ਹਮ ਬੰਸ ਬਡੇਰੇ।

ਰਹੇ ਸਦੀਵ ਮੂਰਤਨਿ ਚੇਰੇ।

ਤਿਸ ਕੋ ਤਜਿ ਅਬਿ ਨਰ ਤਨ ਪਾਸ।

ਜਾਇ ਕਰਹਿ ਬਿਰ ਹੈ ਅਰਦਾਸ ॥੩॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਹਿ ਲਾਇਕ ਮੋ ਕਹੁ।

ਅਪਰ ਬਾਤ ਸਮੁਝਾਵਹੁਂ ਤੋ ਕਹੁ।

ਸਕਲ ਸੈਲਪਤਿ ਸਿੱਖ ਨ ਕੋਊ।

ਗੁਰੂ ਸਮੀਪ ਨ ਪਹੁੰਚਹਿ ਸੋਊ ॥੪॥

ਅਪਨਿ ਬਡਨ ਕੀ ਰੀਤਿ ਚਲੰਤੇ।

ਸਭਿ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਕੀ ਪੂਜ ਕਰੰਤੇ।

ਮੈਂ ਏਕਲ ਹੀ ਨਿਜ ਮਤ ਛੋਰਿ।

ਕੈਸੇ ਬਨੋਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰ ਓਰ ॥੫॥

ਗਿਰਪਤਿ ਸਗਰੇ ਹਾਸ ਬਖਾਨਹਿ।

ਗਜ ਲੈਬੇ ਹਿਤ ਸਿੱਖ ਪਛਾਨਹਿ^੩।

ਜਬਹਿ ਕਦਾਚਿਤ ਬਨਹਿ ਸਮਾਜਾ।

ਜੇ ਨਿਜ ਧਰਮ ਬਿਖੈ ਦਿਢ ਰਾਜਾ^੪ ॥੬॥

ਮੋ ਕਹੁ ਕਹੈਂ ਤਰਕਨਾ ਸਾਬੀ।

-ਕਰਿ ਲਾਲਚ ਲੈਬੇ ਹਿਤ ਹਾਬੀ।

^੧ਭੀਮਚੰਦ ਬੋਲਿਆ।

^੨ਮੂਰਤੀ।

^੩ਭਾਵ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੋ ਹਨ।

^੪‘ਹਾਬੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿਖ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ’ ਇਉਂ ਸਮਝਣਗੇ।

^੫ਰਾਜੇ ਹਨ।

ਬਨਯੋ ਜਾਇ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਸਿੱਖਜ-।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਬਾਤ ਭਵਿੱਖਜ ॥੨॥
 ਲਖਹਿੰ -ਕਲੰਕਤਿ ਕੁਲ ਇਨਿ ਕੀਨਸਿ-।
 ਤੁਵ ਮਤਿ ਲੇਜ ਬਨਹੁਂ ਨਹਿੰ ਹੀਨਸਿ^੧।
 ਅਜ਼ਮਤਿ ਸਹਿਤ ਜਿ ਗੁਰੂ ਬਤਾਵੈਂ।
 ਇਹੁ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹਿੰ ਮੌ ਕਹੁ ਆਵੈ ॥੮॥
 ਦਿੱਲੀ ਬਿਖੈ ਕੈਦ ਗੁਰ ਬਡੇ।
 ਨਹਿੰ ਤੁਰਕੇਸ਼ੁਰ ਕੈ ਸਿਹੁਂ ਛਡੇ।
 ਕਹਯੋ ਰਹਯੋ ਬਿਅਦਬੀ ਘਨੀ।
 ਤਹਿੰ ਕੀ ਬਾਤ ਸਕਲ ਹਮ ਸੁਨੀ ॥੯॥
 ਕਰਾਮਾਤ ਤਿਹ ਸਾਬ ਨ ਕਰੀ।
 ਸਰਬ ਅਵੱਗਜਾ ਨਿਜ ਪਰ ਜਰੀ।
 ਹਾਬ ਨ ਪਾਵ ਤਾਂਹਿ ਕੋ ਟੂਟਾ।
 ਨਾਂਹਿਨ ਕਿਤ ਤੇ ਰਾਜ ਨਿਖੂਟਾ ॥੧੦॥
 ਅਲਪ ਜਾਤਿ ਜੇ ਜਾਨਤਿ ਨਾਂਹੀ^੨।
 ਮਿਲੇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਹੀ।
 -ਅਵਿਨਾਸ਼ੀ, ਕੋ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰੂ-।
 ਹਾਬ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੂ^੩ ॥੧੧॥
 ਪੈਸਾ ਕੌਡੀ ਆਨਿ ਚਢਾਵਤਿ।
 ਡੂਠਹੁਂ ਕਹੈਂ ਕਿ ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਵਤਿ।
 ਜਾਟ ਗਵਾਰ, ਲੁਬਾਣੇ, ਬਣੀਏ।
 ਝੀਵਰ ਆਦਿ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਭਣੀਏ ॥੧੨॥
 ਮਿਲਿ ਕੈ 'ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ' ਸਭਿ ਕਹੈਂ।
 ਪ੍ਰਤਿਮਾ^੪ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਨਹਿੰ ਲਹੈਂ।
 ਹਮ ਤੋ ਰਾਜਪੂਤ ਬਡ ਗਯਾਤੇ।
 ਸੁਨਿਬੇ ਕਥਾ ਪੁਰਾਨਨ ਰਾਤੇ^੫ ॥੧੩॥
 ਬੈਰਾਗੀ ਸੰਨਜਾਸੀ ਸਾਧੂ।

^੧ਮੈਂ ਹੀਣਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਂਗਾ।

^੨ਛੋਟੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜੋ (ਕੁਝ) ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ (ਓਹ.....)।

^੩ਕੋਈ ਅਵਿਨਾਸ਼ੀ ਤੇ ਕੋਈ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਜੋੜਕੇ ਪਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਅ) ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਅਵਿਨਾਸ਼ੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ.....।

^੪ਮੂਰਤੀ, ਬੁਡਾ।

^੫ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਰੰਗੇ ਬਸਤ੍ਰੂਨਿ ਕੋ ਮਗ ਲਾਧੂ^੧।
 ਕੰਨਪਾਟੇ ਜੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ।
 ਇਨ ਪੂਜਨ ਕੇ ਹਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ॥੧੪॥
 ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਗੁਰੂ ਮਨਿੰਦ ਹਮਾਰੇ।
 ਰਾਜਪੂਤ ਪੁਨ ਜਾਤਿ ਉਦਾਰੇ।
 ਕਿਮ ਪਾਹੁਲ ਹਮ ਲੈ ਹੈਂ ਜਾਇ।
 ਨਹਿੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮਨ ਮਹਿੰ ਉਪਜਾਇ ॥੧੫॥
 ਸਿੱਖ ਹੋਨਿ ਮਹਿੰ ਅਵਗੁਨ ਘਨੇ।
 ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਹੇਰੇ ਨਿਜ ਮਨੇ।
 ਕਰਿ ਦਲ ਬਲ ਕੋ ਦੁਰਦ ਮੰਗਵਾਹੁਂ।
 ਨਾਤੁਰਿ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਛੁਟਕਾਵਹੁਂ ॥੧੬॥
 ਉਤ ਹਜ਼ਰਤ ਬਿਗਰਜੇ ਇਨ ਸੰਗਾ^{*}।
 ਜੇ ਇਤ ਅਰਹਿੰ ਮਚਹਿ ਬਡ ਜੰਗਾ।
 ਕਿਤ ਚਲ ਜਾਇਂ ? ਨ ਬਿਰਬੇ ਥਾਈ^੨।
 ਤਬਿ ਜਾਨੈਂ ਜਬਿ ਹੈ ਨ ਉਪਾਈ ॥੧੭॥
 ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰ ਅਹੋ ਤੁਮ ਸਜਾਨੇ।
 ਬਸਹਿ ਜਾਇ ਤਬਿ ਕੌਨ ਸਥਾਨੇ ?
 ਗੁਰਤਾ ਗਰਬ ਨਵੀਨੀ ਬੈਸਾ।
 ਪੁਜਵਾਵਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਮਹਿੰ ਬੈਸਿ^੩ ॥੧੮॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਨਹਿੰ ਮਾਨਹਿੰ, ਨਹਿੰ ਜਾਨਹਿੰ।
 ਜਬਿ ਗਰ ਪਰੈ ਭਾਰ ਪਹਿਚਾਨਹਿ।
 ਜੇ ਅਬਿ ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਦੈ ਹੈ।
 ਬੈਠਜੋ ਰਹੈ ਸਰਬ ਸੁਖ ਲੈ ਹੈ ॥੧੯॥
 ਭੋ ਕੁਟਵਾਰ ! ਅਬਹਿ ਤੂੰ ਜਾਹੁ।
 ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਹੁ।
 ਜਜੋਂ ਮੈਂ ਕਹੀ ਸਕਲ ਸਮੁਝਾਵਹੁ।
 ਬਿਨੈ ਭਨਹੁ ਬਲ ਅਧਿਕ ਜਨਾਵਹੁ ॥੨੦॥
 -ਦਿਹੁ ਮਤੰਗ ਰਾਜੇ ਅਭਿਲਾਖਾ।

^੧ਰੰਗੇ ਬਸਤ੍ਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ।

^੨*ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾ ਤੁਰਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੩ਤੇ ਚਲੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਗੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ) ਟਿਕਣ ਨੂੰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ (ਲੱਭਣੀ)।

੩ਬੈਠਕੇ।

ਕਰਹੁ ਸੰਧਿ ਜਿਸ ਤੇ ਰਸ ਰਾਖਾ-।
 ਨਾਂਹਿਤ ਗੁਰੂ ਕੰਨੈ ਇਮ ਕਹੀਅਹਿ।
 -ਭਏ ਬਿਰੋਧ ਨ ਕਬਿ ਸੁਖ ਲਹੀਅਹਿ- ॥੨੧॥
 ਭਏ ਨੰਮ੍ਰਿ, ਗਜ ਕਰਹਿ ਜਿ ਦੈਬੋ।
 ਬਿਨੈ ਸਹਿਤ ਹੀ ਕੀਜੈ ਲੈਬੋ।
 ਨਾਂਹਿ ਤੇ ਦਲ ਬਲ ਐਸੂਰਜ ਮੇਰੋ।
 ਕਰਹੁ ਸੁਨਾਵਨਿ ਜਥਾ ਬਡੇਰੋ ॥੨੨॥
 ਜੇ ਸਭਿ ਸੈਲਨ ਧਾਰ ਬਾਈਸੀ^੧।
 ਤਿਨ ਕੇ ਈਸ਼ਨਿ ਕੋ ਮੈਂ ਈਸ਼।
 ਰਹੈਂ ਸਦਾ ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਚਹੀਐ, ਪਹੁੰਚਿ ਚਮੂੰ ਲੈ ਸਾਰੀ^੨ ॥੨੩॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਭੀਮਚੰਦ ਕੇ ਬੈਨਾ।
 ਰਹਯੋ ਵਜ਼ੀਰ ਨੀਚ ਕਰਿ ਨੈਨਾ।
 ਅਪਰ ਮੁਸਾਹਿਬ ਸਭਿ ਸਨਮਾਨੇ।
 'ਮਹਾਰਾਜ ! ਤੁਮ ਅਧਿਕ ਸਿਆਨੇ ॥੨੪॥
 ਆਨਿ ਬਸਯੋ ਰਾਵਰ ਕੇ ਦੇਸੂ।
 ਬਿਚਰਤਿ ਕਰਤਿ ਅਖੇਰ ਹਮੇਸੂ।
 ਚਾਰਹੁੰ ਕੁੰਟਨਿ ਤੇ ਧਨ ਆਵੈ।
 ਨਾਨਾ ਵਸਤੁ ਉਪਾਇਨ ਲਜਾਵੈਂ ॥੨੫॥
 ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਗਜ ਜਾਚਯੋ ਏਕ।
 ਦੇਹਿ ਤੁਮਹਿੰ, ਗੁਰ ਚਹਿਯ ਬਿਬੇਕੈ^੩।
 ਅਲਪ ਵਸਤੁ ਹਿਤ ਬਾਦ ਬਡੇਰਾ।
 ਸੁਨਹਿ ਸਮੂਹ ਨ ਭਨਹਿੰ ਅਛੇਰਾ' ॥੨੬॥
 ਸੁਨਿ ਕੁਟਵਾਰ ਜੋਰਿ ਕਰ ਕਹਯੋ।
 'ਮੈਂ ਆਨਹੁੰ ਗਜ ਕੋ ਤੁਮ ਚਹਯੋ।'
 ਭੀਮਚੰਦ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।
 ਨਿਕਸਯੋ ਪੌਰ ਚਲਨਿ ਚਿਤ ਦੀਨਿ ॥੨੭॥
 ਤੁਰੰਗ ਮੰਗਾਇ ਅਚੂਢਿ ਸਿਧਾਰਾ।
 ਕ੍ਰਮ ਤੇ ਪੰਥ ਉਲੰਘਯੋ ਸਾਰਾ।

^੧ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਈ ਧਾਰਾਂ।

^੨ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੈਨਾ ਲੈਕੇ (ਉਹ ਰਾਜੇ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਵਿਚ) ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਗੇ।

^੩ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਆਨਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਬਿਲੋਕਾ।
 ਜਹਿੰ ਬਿਚਰਤਿ ਗੁਰ ਸਿਮਰਤਿ ਲੋਕਾ^੧ ॥੨੮॥
 ਊਤਰਨਿ ਸਦਨ ਕੀਨਿ ਤਬਿ ਡੇਰਾ।
 ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ ਭਲੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।
 ਪਾਨੀ ਤੇ ਪਗ ਪਾਨ ਪਖਾਰੇ।
 ਸੂਖਮ ਬਸੜ੍ਹ ਪਹਿਰਿ ਤਨ ਸਾਰੇ ॥੨੯॥
 ਜਬਿ ਗੁਰ ਕੋ ਲਾਗਯੋ ਦਰਬਾਰਾ।
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸੁਧਿ ਕੁਟਵਾਰ ਪਧਾਰਾ।
 ਪਹੁੰਚਿ ਪੌਰ ਪਰ ਕੀਨਿ ਬਤਾਵਨਾ।
 ‘ਮਮ ਸੁਧਿ ਅੰਤਰ ਕਰਹੁ ਜਨਾਵਨ’ ॥੩੦॥
 ਦ੍ਵਾਰਪਾਲ ਚਲਿ ਕੈ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਨਿਕਟਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਮਹਿਪਾਲਕ ਕੁਟਵਾਲਾ।
 ਦਰਸ ਰਾਵਰੋ ਚਹੈ ਬਿਸਾਲ’ ॥੩੧॥
 ਹੁਕਮ ਕੀਨਿ ‘ਆਵਨ ਦਿਹੁ ਤਾਂਹੀ।’
 ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਪਹੁੰਚਯੋ ਪਾਹੀ।
 ਪਾਇਨ ਪਾਸ ਉਪਾਇਨ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਹਾਥਬੰਦਿ ਅਭਿਖੰਦਨ ਕਰਿ ਕੈ ॥੩੨॥
 ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਗਯੋ।
 ਨਿਪ ਕੀ ਨਮੋ ਕਰਤਿ ਪੁਨ ਭਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਬਾਕ ਉਚਰਯੋ।
 ‘ਕਹੁ ਕਿਮ ਰਾਜੇ ਭੇਜਨ ਕਰਯੋ?’ ॥੩੩॥
 ਜਾਨਿ -ਕਹਾਂ ਅਫਰਯੋ ਹੰਕਾਰੀ।
 ਕਪਟ ਕਠੋਰ ਕੁਟਿਲਤਾ ਧਾਰੀ^੨-।
 ਸੁਨਿ^੩ ਕੁਟਵਾਰ ਭਨੀ ਮੁਖ ਬਾਨੀ।
 ‘ਅੱਗ੍ਰ ਆਪ ਕੇ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ ॥੩੪॥
 ਅਹੈ ਸਰਲ ਤੁਮ ਪੰਥ ਭਲੇਰਾ^੪।

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਲੋਕੀਂ ਫਿਰ ਟੁਰ ਰਹੇ ਹਨ।

^੨(ਪਰ) ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂ ਅਫਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹੰਕਾਰੀ ਤੇ ਕਿਉਂ ਕਪਟ ਤੇ ਕਰੜੀ ਕੁਟਿਲਤਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸੁ। [ਸੂਚਨਾ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖਯ ਵਾਕ ਸਮਝਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਅਗਲੀ ਬਾਤ ਚੀਤ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ‘ਜਾਨਿ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ = ਜਾਣਦੇ ਸਨ]।

^੩ਇਹ ਗਲ ਸੁਣਕੇ ਕਿ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿੰਵ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।

^੪ਭਾਵ (ਰਾਜਾ) ਤੁਹਾਡੀ ਭਲਿਆਈ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਹੈ।

ਜਸ ਕੋ ਉਚਰਤਿ ਸੰਝ ਸਵੇਰਾ।
 ਰਾਵਰ ਕੋ ਪਾਵਨ ਲਖਿ ਪਾਵਨੈ।
 ਚਾਹਤਿ ਰਿਦੇ ਸਾਂਝ ਕੋ ਪਾਵਨਿ ॥੩੫॥
 ਆਨਿ ਪਰਜੋ ਕਾਰਜ ਅਬਿ ਐਸੋ।
 ਪਠਜੋ ਵਕੀਲ, ਗਯੋ ਕਹਿ ਜੈਸੋ।
 ਸਗਿਯਨਿ ਕੇ ਲਾਗੀ ਅਬਿ ਆਵੈਂ।
 ਚਹਿਯ ਅਜਾਇਬ ਵਸਤੁ ਦਿਖਾਵੈਂ^੨ ॥੩੬॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਬਿਨਾ ਅਪਰ ਬਲ ਨਾਂਹੀ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਯਾਂ ਤੇ ਪਠਿ ਪਾਹੀ^੩।
 ਬਨਹਿ ਆਪ ਕੋ ਭੀ ਅਬਿ ਐਸੋ।
 ਰਾਜੇ ਸੰਗ ਰਹੈ ਰਸ ਜੈਸੇ ॥੩੭॥
 ਜੇ ਬਾਈਸ ਧਾਰ ਕੇ ਈਸ਼ਾ।
 ਸਭਿ ਕੇ ਸੀਸਨ ਪਰ ਆਧੀਸ਼^੪।
 ਪਰਬਤਪਤਿ ਸਮਸਰ ਨਹਿਂ ਕੋਈ।
 ਸਕਲ ਰੀਤਿ ਤੇ ਦੀਰਘ ਸੋਈ ॥੩੮॥
 ਉਚਿਤ ਆਪ ਕੋ ਰਸ ਹੀ ਰਾਖਨਿ।
 ਪੂਰਹੁ ਸਭਿ ਹੀ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਨਿ।
 ਦੁਹਿਂ ਦਿਸ਼ਾ ਸੰਧਿ ਰਹੈ ਸੁਭ ਬਾਤੀ।
 ਡਰਹਿਂ ਜਿ ਸਗਰੇ ਬਿੰਦ ਅਰਾਤੀ ॥੩੯॥
 ਕਾਰਜ ਪਰੈਂ ਪਰਸਪਰ ਘਨੇ।
 ਸੋ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਤਤਫਿਨ ਬਨੇ।
 ਇਹ ਸਭਿ ਰਾਵਰ ਕੇ ਬਸਿ ਅਹੈ।
 ਰਾਖਨਿ ਰਸ, ਨਤੁ ਬੇਰਸ ਚਹੈਂ ॥੪੦॥
 ਕਹਾਂ ਬਾਤ ਇਹ ਬਡੀ ਨ ਕੋਈ।
 ਜਾਚੀ ਦੇਹੁ ਲੇਹੁ ਨਿਜ ਸੋਈ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਸੈਲੇਂਦ੍ਰ ਬਿਲੰਦ।
 ਤੁਮਰੇ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਹਿ ਬਿੰਦ ॥੪੧॥
 ਸੈਨਾ ਘਨੀ ਸਮੀਪ ਜਿਸੀ ਕੇ।

^੧ਆਪਦੇ ਚਰਨ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਜਾਣਕੇ।

^੨ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਕਿ ਆਸੀਂ) ਅਣੋਖੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਿਖਾਈਏ।

^੩(ਆਪਦੇ) ਪਾਸ ਭੇਜਦਾ ਹੈ।

^੪ਮਹਾਂਰਾਜਾ ਹੈ।

ਸੈਲ ਦੇਸ ਅਨੁਸਾਰਿ ਤਿਸੀ ਕੇ।
 ਬਡੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਐਸੂਰਜ ਭਾਰੋ।
 ਕਹੇ ਬਾਕ ਤੇ ਕਰਹਿ ਨ ਟਾਰੋ^੧ ॥੪੨॥
 ਬਾਸ ਸਮੀਪੀ ਦੋਇਨ ਕੇਰਾ।
 ਸੰਧਿ ਕਰੇ ਸੁਖਿ ਸਭਿਨਿ ਬਡੇਰਾ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਰਾਵਰਿ ਛਿਗ ਭੇਜਾ।
 ਕਹਯੋ -ਸੰਦੇਸਾ ਅਸ ਅਬਿ ਲੇ ਜਾ-’ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਕੁਟਵਾਰ ਆਵਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਚਤੁਰਤ੍ਰੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੪॥

^੧ਆਪਣੇ ਕਹੇ ਵਾਕ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵ ‘ਹਾਥੀ ਮੌੜ ਦੇਵਾਂਗਾ’ ਇਹ ਗਲ ਕਹਿਕੇ ਮੁਕਰੇਗਾ ਨਹੀਂ।
 (ਅ) ਉਸਦੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤੇ (ਕੋਈ) ਟਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

੩੫. [ਕੁਟਵਾਲ ਨੇ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜਸ ਕੀਤਾ]

੩੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾਲ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੬

ਦੋਹਰਾ: ਨਿਪਟ^੧ ਕਪਟ ਕੇ ਕੂੜ ਬਚ, ਸੁਨਿ ਕਲਗੀਧਰ ਪੀਰ।

ਬੋਲੇ ਬਚਨ ਅਦੀਨ^੨ ਪ੍ਰਭੁ, ‘ਜਬਿ ਤੂੰ ਗਿਰਪਤਿ ਤੀਰੜੈ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਕਿਮ ਨਿਪ ਭਨਯੋ ਸੁਨਯੋਂ ਤੈਂ ਕਹਾਂ।

ਗਰਬਤਿ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤਿਨ ਜਹਾਂ।

ਤਿਨ ਸੋਂ ਕਿਮ ਹੁਇ ਮੇਲ ਹਮਾਰਾ।

ਕਰਹਿ ਕਪਟ ਕਪਟੀ ਕੁਝਿਆਰਾ ॥੨॥

ਕਹਯੋ ਕਿ -ਮੋ ਸੋਂ ਬਿਗਰੈ ਜਬੈ।

ਕਿਸ ਥਲ ਬਸੈ ਜਾਇ ਗੁਰ ਤਬੈ।

ਦਿੱਲੀਪਤਿ ਕੇ ਸੰਗ ਬਿਗਾਰੇ।

ਜਹਿਂ ਗੁਰ ਬਡੇ ਬਿਕੁੰਠ ਸਿਧਾਰੇ- ॥੩॥

ਸੋ ਆਸੈ ਕਿਸੀ ਸਮੁੜੈ ਮਾਨੀ।

-ਰਾਖਹਿੰ^੪ ਹਿੰਦੁਨਿ ਲਾਜ ਮਹਾਨੀ।

ਸੀਸ ਦਿਲੀਸੁਰ ਕੇ ਹੁਇ ਆਪੇ^੫।

ਤਨ ਤਜਿ ਗਏ-, ਸੁਮਤਿ ਸੇ ਜਾਪੇ^੬ ॥੪॥

ਜਗ ਮਹਿ ਇਸਥਿਰਿ ਰਹਯੋ ਨ ਕੋਈ।

ਜੋ ਉਪਜਹਿ ਸਭਿ ਬਿਨਸਤਿ ਸੋਈ।

ਤਉ ਸੁਨਹੁ ਜੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ।

ਤਜਹਿਂ ਸਰੀਰ ਮਹਾਂ ਮਤਿ ਧਾਰੀ ॥੫॥

ਸੇ ਜਗ ਮਹਿ ਜੀਵਤ ਹੀ ਜਾਨਹੁਂ।

ਸੁਜਸੁ ਜਹਾਂ ਕਹਿੰ ਭਲੇ ਪ੍ਰਮਾਨਹੁਂ।

ਕਯੋਂ ਨ ਬਿਚਾਰ ਰਿਦੇ ਮਹਿੰ ਦੇਖਾ।

ਅਪਨਿ ਬਡੇ ਪਰ ਕਰਹੁ ਪਰੇਖਾ ॥੬॥

ਕੋ ਜੀਵਤਿ ਹੈ ਜਗਤ ਮਝਾਰੀ?

ਬਾਬਰ ਆਦਿਕ ਦਲ ਬਲ ਭਾਰੀ।

ਸਕਲ ਕਾਲ ਕੋ ਅਹੈ ਚਬੀਨਾ।

^੧ਅਤਿਯੰਤਾ।

^੨ ਨਿਰਭਯ।

^੩ਜਦ ਤੂੰ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਸੈਂ (ਤਦ ਰਾਜੇ ਨੇ).....।

^੪ਰੱਖੀ ਹੈ।

^੫ਔਰੰਗ ਦੇ ਸਿਰ ਹੋਕੇ ਆਪ ਹੀ.....।

^੬ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਧੰਨ ਸਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜਿਨ ਜਸੁ ਲੀਨਾ ॥੧॥
 ਰਾਜੇ ਕੰਨੈ ਕਹੁ ਕੁਟਵਾਰ !
 -ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਕਹਿਰ ਉਦਾਰ।
 ਕਪਟ ਕੂਰ ਕਰਿ ਕਹਿਰ ਨ ਜਾਚੋ।
 ਸਰਲ ਰਿਦੇ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਰਾਚੋ ॥੮॥
 ਗੁਰ ਘਰ ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਤੇ ਪੂਰਨ।
 ਸਰਧਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁਇਂ ਤੂਰਨ।
 ਜੇ ਕੋ ਬੁਰਾ ਕਰੈ ਕਿਸ ਭਾਂਤੀ।
 ਲਹਿ ਸੰਕਟ ਕੋ ਭੂਮ ਪਪਾਤੀ ॥੯॥
 ਦੂਧ ਪੂਤ ਧਨ ਧਾਮ ਮਹਾਨੇ।
 ਗਜ ਬਾਜੀ ਗਨ ਰਤਨ ਖਜ਼ਾਨੇ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿੰ ਉੱਤਮ ਇਹ ਘਨੇ।
 ਪਾਵਹਿ ਸੋ, ਸੇਵਕ ਜੋ ਬਨੇ ॥੧੦॥
 ਹੁਇ ਹੰਕਾਰੀ ਓਜ ਜਨਾਵਹਿ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਬਨਿ ਆਵਹਿ।
 ਬਲ ਤੇ ਕਰਹਿ ਜਾਚਨਾ ਜੋਇ।
 ਖੜਗਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੋਇ- ' ॥੧੧॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਜੋ ਬੈਠ ਇਕੰਤ।
 ਕਰਯੋ ਅਮਾਤਨ ਸੰਗ^੧ ਮਤੰਤ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਜਬੈ ਬਖਾਨਾ।
 ਸੁਨਿ ਕੁਟਵਾਰ ਭਯੋ ਹੈਰਾਨਾ ॥੧੨॥
 -ਮੋ ਤੇ ਪ੍ਰਥਮ ਨਹੀਂ ਕੋ ਆਯੋ।
 ਥੋਰੇ ਨਰ ਸੋਂ ਮਤਾ ਪਕਾਯੋ।
 ਘਟ ਘਟ ਕੋ ਇਹ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਤਹਿੰ ਕੀ ਕਹੀ ਲਖੀ ਸਭਿ ਸ੍ਰਾਮੀ- ॥੧੩॥
 ਮਹਿਮਾ ਮਾਨਿ -ਮਹਿਦ ਮਹੀਆਨੈ।
 ਇਹ ਸਭਿ ਕੇ ਮਾਲਕ ਭਗਵਾਨ-।
 ਬਿਨਤੀ ਕਰਤਿ ਉਠਯੋ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਕਰਿ ਸਮੁਖ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥੧੪॥

^੧ਜਮੀਨ ਤੇ ਡਿੱਗ ਕੇ।

^੨ਵਜੀਰਾਂ ਨਾਲ।

^੩ਮੰਨ ਗਿਆ ਕਿ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ) ਮਹਿਮਾ ਵਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ।

ਕੀਨਸਿ ਮਨ ਮਲਿੰਦ ਮਾਨਿੰਦ^੧।
 ਚਹਿ ਮਕਰੰਦ ਪਗਨਿ ਅਰਬਿੰਦ।
 ਬੰਦਿ ਹਾਥ ਕੇ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।
 ਆਗੈ ਨੰਮ੍ਰਿ ਸੀਸ ਧਰਿ ਦੀਨਿ ॥੧੫॥
 ‘ਛਿਮਹੁ ਅਵੱਗਯਾ ਜੇਤਿਕ ਮੇਰੀ।
 ਕਹੀ ਕੁਟਿਲਤਾ ਕੂਰ ਕਰੇਰੀ^੨।
 ਸਭਿ ਅਨਜਾਨ ਪਨੇ ਮਹਿੰ ਜਾਨਹੁਂ।
 ਅਬਿ ਸੇਵਕ ਲਖਿ ਕਰੁਨਾ ਠਾਨਹੁਂ ॥੧੬॥
 ਤੁਮ ਸੋਂ ਕਪਟ ਰਚਹਿੰ ਅੱਗਯਾਨੀ।
 ਖੋਟੇ ਭਾਗ ਨ ਮਹਿਮਾ ਜਾਨੀ।
 ਕਿਮ ਛਲ ਪੁਜਹਿ ਆਪ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਬਿਦਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਜਿਮ ਫਲ ਹਾਥ^੩ ॥੧੭॥
 ਪਰਾਧੀਨ ਹਮ ਭੂਪ ਸਦੀਵਾ।
 ਬਰਤਹਿੰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਿਤ ਜੀਵਾ^੪।
 ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਕਪਟ ਸਕੂਰ।
 ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ! ਠਾਨਯੋਂ ਆਨਿ ਹਜੂਰ ॥੧੮॥
 ਕਰਯੋ ਇਕੰਤ ਮਤੰਤ ਨਰਿੰਦ।
 ਨਰ ਪੰਚਨ ਚਿਗ^੫, ਨਾਹਿਨ ਬਿੰਦੁੰ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਰਾਵਰ ਕੇ ਮੁਖ ਸੁਨਯੋਂ।
 ਸਭਿ ਤੇ ਪ੍ਰਥਕ ਹੋਇ ਜੋ ਭਨਯੋਂ ॥੧੯॥
 ਦਿਛ ਪ੍ਰਤੀਤ ਅਬਿ ਰਹਿ ਚਿਤ ਮੇਰੋ।
 ਪਰਯੋ ਸ਼ਰਨ ਜੁਗ ਚਰਨਨਿ ਹੇਰੋਂ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਮਤਿਮੰਦ ਗੁਮਾਨੀ।
 ਭਯੋ ਕੁਭਾਗ ਨ ਮਹਿਮਾ ਜਾਨੀ ॥੨੦॥
 ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਹਿਤ ਹੈ ਬਾਦੀ।
 ਭਨਯੋ ਵਜੀਰ -ਲਖਹੁ ਗੁਰ ਗਾਦੀ।
 ਸੇਵਕੁ ਬਨਹੁ ਸਭੈ ਕੁਛ ਪਾਵਹੁ।

^੧ਭੋਂਚੇ ਵਰਗਾ।^੨ਝੂਠੀ ਤੇ ਕਰੜੀ।^੩ਹੱਥ ਉਪਰ (ਰਖੇ) ਫਲ ਵਾਂਝ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ।^੪ਰੋਜ਼ੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ।^੫(ਤੇ ਕੇਵਲ) ਮੁਖੀਏ ਨਰਾਂ ਪਾਸ।^੬ਜੇ ਬਹੁਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਨਹਿੰ ਨਾਹਕ ਬਹੁ ਬੈਰ ਬਧਾਵਹੁ- ॥੨੧॥
 ਮਾਨੀ ਨਹੀਂ^੧, ਕਰੀ ਮਨ ਭਾਈ।
 ਗਜ ਹਿਤ ਸਿੱਖਯਾ ਮੋਹਿ ਸਿਖਾਈ।
 ਤੁਮ ਸਭਿ ਜਾਨਹੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ!
 ਕਹਹੁ ਜਥਾ ਮੈਂ ਕਰਹੁ ਬਖਾਨੀ' ॥੨੨॥
 ਤਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਫੁਰਮਾਯੋ।
 'ਧਾਮ ਬਚੋਲੀ ਬੀਚ ਬਨਾਯੋ।
 ਦਾਸ ਹਮਾਰੇ ਤੂੰ ਇਹ ਤਹਾਂ।
 ਅਹੋ ਪ੍ਰਥਮ ਤੇ ਤੈਂ ਅਬਿ ਲਹਾਂ^੨ ॥੨੩॥
 ਕਹਹੁ ਜਾਇ ਨਿਪ ਨਿਕਟ ਬਨਾਈ।
 ਸਿਖ ਕੀ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ਮਿਟਾਈ।
 -ਗੁਰ ਘਰ ਬਿਨਾ ਨ ਦਿਹੁ ਕਿਤ ਹਾਥੀ।
 ਇਹੀ ਭਾਵਨਾ ਮਮ ਮਨ ਸਾਥੀ^੩- ॥੨੪॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਹਮ ਤਿਹ^੪ ਸੰਗ ਬਖਾਨਾ।
 -ਕਰਹਿੰ ਇਸੀ ਬਿਧਿ, ਦੇਹਿੰ ਨ ਆਨਾ-।
 ਸੋ ਨਿਜ ਬਾਕ ਨ ਕੂਰੋ ਠਾਨੈਂ।
 ਜਾਹਰ ਜਿਹ ਜਹਾਨ ਮਨ ਜਾਨੈ^੫ ॥੨੫॥
 ਨਹਿੰ ਗਜ ਦੈਬੇ ਮਹਿੰ ਇਹ ਕਾਰਨ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਸੰਗ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਨਿ।
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਜੇ ਉਰ ਕੋਪ ਉਪਵੈ।
 ਨਿਜ ਬਲ ਤੇ ਹਮ ਕੋ ਡਰਪਵੈ ॥੨੬॥
 ਤੌ ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੋ ਕਹਹੁ ਸੰਦੇਸਾ।
 -ਰਣ ਕੋ ਦੇ ਕਰਿ ਲੇਹਿ ਗਜੇਸ਼ਾ।
 ਇਹਾਂ ਕਲੀਵੰਦ^੬ ਤ੍ਰਿਯਾ ਨਹਿੰ ਕੋਈ^੭।

^੧(ਵਜੀਰ ਦੀ ਗੱਲ) ਨਹੀਂ ਮੰਨੀਂ।

^੨ਬਚੋਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ (ਇਕ) ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਓਥੇ ਤੂੰ ਸਾਡਾ ਇਕ ਦਾਸ ਸੀ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ (ਪਰ) ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਸੋਝੀ ਆਈ ਹੈ।

(ਅ) (ਤੂੰ ਤਾਂ) ਘਰ ਦਾ ਆਦਮੀ ਹੀ ਵਿਚੋਲਾ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਹੀ ਇਕ ਦਾਸ ਪਹਿਲੋਂ ਤੋਂ ਓਥੇ ਸੈਂ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੂੰ ਪਛਾਣੀ ਹੈ ਇਹ ਗਲ।

^੩(ਸਿਖ ਨੇ ਕਹਿਆ ਸੀ) ਇਹੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਾਥ ਭਾਵਨਾ ਹੈ।

^੪ਤਿਸ (ਸਿਖ) ਨੂੰ।

^੫ਜਿਸ (ਗਲ) ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

^੬ਖੁਸਰੇ।

^੭ਏਥੇ ਬੀ ਕੋਈ ਖੁਸਰੇ ਤੇ ਡ੍ਰੀਮਤਾਂ ਨਹੀਂ। (ਅ) ਡਰਪੋਕ ਡ੍ਰੀਮਤਾਂ।

ਜੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨੇ ਡਰ ਹੋਈ ॥੨੭॥
 ਹਮ ਸਮੇਤ ਸਭਿ ਸੁਭਟਨਿ ਕੇਰਾ।
 ਪਰਚਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰਨਿ ਸਾਥ ਬਡੇਰਾ।
 ਕਰਹਿੰ ਚਲਾਵਨਿ ਹਤਹਿੰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ।
 ਆਪਸ ਬਿਖੇ ਬੀਰਤਾ ਠਾਨੇ ॥੨੮॥
 ਤਿਨੈ ਪਰਖਨਿ ਹਿਤ ਚਿਤ ਚਹਿ ਮੋਰਾ।
 ਕਬਿ ਰਿਪੁ ਗਣ ਸੋਂ ਰਣ ਹੁਇ ਘੋਰਾ।
 ਹਮਰੇ ਦੁਇ ਬਾਰਤਾ^੨ ਨੀਕੀ।
 ਕਰਹੁ ਨਹਿੰਦ ! ਭਾਵਤੀ ਜੀ ਕੀ-’ ॥੨੯॥
 ਸੁਨਿ ਕੁਟਵਾਰ ਕਹਯੋ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ‘ਕੌਨ ਸਕਹਿ ਪਿਖਿ ਰਾਵਰਿ ਓਰਾ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਭਲੇ ਭਾਗ ਹੁਇਂ ਨਾਂਹੀ।
 ਬਨਹਿ ਬਿਰੋਧੀ, ਸੋ ਦੁਖ ਪਾਹੀ’ ॥੩੦॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਰੁਖਸਦ ਹੈ ਕਰਿ ਚਾਲਾ।
 ਨਿਕਸਯੋ ਨੰਮ੍ਰਿ ਭਯੋ ਬਿਸ਼ਾਲਾ।
 ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਜਾਤਿ ਬਿਚਾਰਤਿ।
 -ਭੀਮਚੰਦ ਸਠ ਹਠ ਉਰ ਧਾਰਤਿ- ॥੩੧॥
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਪੁਨ ਬਿਲਾਸਪੁਰਿ ਜਾਈ।
 ਮਿਲਯੋ ਤਬੈ ਜਹਿੰ ਬਿਰ ਗਿਰਰਾਈ।
 ਠਾਨਿ ਬੰਦਨਾ ਬੈਠਿ ਸਮੀਪਾ।
 ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਛੂਛਾ, ਕਹਯੋ ਮਹੀਪਾ ॥੩੨॥
 ‘ਕਹੁ ਕੁਟਵਾਰ ! ਗੁਰੂ ਕੰਨਿ ਜਾਈ।
 ਭਯੋ ਸੰਬਾਦ ਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁਨਾਈ।
 ਮਾਨਯੋ, ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁੰਚਰ ਦੈਬੋ।
 ਹਮ ਸੋਂ ਰਸ, ਕੈ ਬਿਰਸ ਚਹੈਬੋ^੩’ ॥੩੩॥
 ਤਬਿ ਕਰ ਬੰਦਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹੰਦਾ।
 ‘ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਕੀ ਗੁਰੂ ਲਖੰਦਾ।
 ਤਿਨਹੁੰ ਅੱਗ੍ਰ ਨਹਿੰ ਕਪਟ ਚਲੰਦਾ।
 ਜਿਨ ਤੇ ਸੁਨਤਿ ਸੁ ਮਨ ਬਿਸਮੰਦਾ ॥੩੪॥

^੧ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ (ਅ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ।

^੨ਜੰਗ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸੰਧੀ ਕਰਨੀ।

^੩ਚਾਹਿਆ ਸੁ।

ਹੋਇ ਇਕੰਤ ਮਤੰਤ ਪਕਾਯੋ^੧।
 ਸੋ ਸਗਰੇ ਮੁੜ ਸੰਗ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਅਪਰ ਬਾਕ ਪੁਨ ਭਨੇ ਅਨੇਕੂ।
 ਜੇ ਰਤਨਾਕਰ ਅਨੰਦ ਬਿਬੇਕੂ^੨ ॥੩੫॥
 ਨਿਜ ਆਸੈ ਕੋ ਬਹੁਰ ਬਖਾਨਾ।
 ਲੇ ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਦਾਸ ਮਹਾਨਾ।
 ਜੋ ਜਾਚਹਿ ਗਰਬਤਿ ਬਲ ਧਾਰਾ।
 ਧਾਰਾ ਖੜਗ ਦਿਖਹਿ ਭਟ ਭਾਰਾ ॥੩੬॥
 ਹਮਰੇ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਕਾਲ ਕਰਹਿੜੈ ਰਣ ਮਹਿੰ ਰਿਪੁ ਜਾਲਾ।
 ਜਾਲਮ ਜਬਰੀ ਜੋਰ ਉਪਾਇ^੩।
 ਪਾਇ ਨ ਭਲੋ, ਪਰਾਸੈ ਪਾਇ^੪ ॥੩੭॥
 ਮੋ ਮਤਿ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਨੀਕ ਬਖੇਰਾ।
 ਬੇਰਾ ਆਨੰਦ ਪੁਰਿ ਮੈਂ ਹੇਰਾ^੫।
 ਸੁਭਟ ਸ਼ਸਤ੍ਰਧਰਿ ਕਿਧੋਂ ਤੁਰੰਗਾ।
 ਰੰਗ ਰੰਗ ਸੁੰਦਰ ਸਰਬੰਗਾ ॥੩੮॥
 ਜਿਮ ਰਜਧਾਨੀ ਭੂਪ ਮਹਾਨੀ।
 ਹਾਨੀ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂਨਿ ਪਰਹਿ ਪਛਾਨੀ।
 ਛਾਨੀ ਨਹੀਂ ਬਿਦਤਿ ਤੁਮ ਜਾਨੀ।
 ਕੋ ਕੋ ਗੁਰ ਕੀ ਕਹੋਂ ਕਹਾਨੀ ॥੩੯॥
 ਜਜੋਂ ਕਜੋਂ ਕਰਿ ਗਜ ਕੋ ਨਹਿੰ ਦੇਤਿ।
 ਨੀਕੇ ਪਾਇ ਲੀਨਿ ਮੈਂ ਭੇਤ।
 ਤੁਮ ਭੀ ਮਨ ਤੇ ਤਜਹੁ ਬਿਰੋਧਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਦੀਰਘ ਜੋਧਾ ॥੪੦॥
 ਬਾਤ ਕਹਾਂ ਇਹ ਬਪੁਰੋ ਕਰੀ^੬।

^੧(ਜੋ) ਮੰਡ੍ਰ (ਤੁਸਾਂ) ਪਕਾਇਆ ਸੀ।

^੨ਜੋ ਅਨੰਦ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਹਨ।

^੩ਨਾਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

^੪ਜਾਲਮ ਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਰਕੇ ਬਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

^੫ਹਾਰ ਹੀ ਪਾਏਗਾ।

^੬ਜੇ ਮੈਂ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਠਾ ਹੈ (ਇਹ ਹੈ)।

(ਅ) ਆਨੰਦ ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਹੀ ਮੈਂ ਡਿੱਠਾ ਹੈ।

^੭ਕੀ ਗਲ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚਾਰੇ ਹਾਥੀ ਦੀ।

ਕਰੀ ਨ ਆਛੀ ਜ਼ਿਦ ਇਮ ਧਰੀ^੧।
 ਅਬਿ ਭੀ ਸੰਧਿ ਅਨੰਦ ਉਪਾਵੇ।
 ਪਾਵੈ ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਹਰਖਾਵੈ’ ॥੪੧॥
 ਸੁਨਿ ਨਰਿੰਦ੍ਰ ਉਰ ਲਗਯੋ ਬਿਚਾਰਨਿ।
 -ਚਾਰਨ ਜਿਉਂ ਜਸੁ ਕਰਹਿ ਉਚਾਰਨੈ।
 ਚਾਰਨ ਪਠੌਂ ਰਖੌਂ ਸੁਧਿ ਸਾਰੀ^੨।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਅਬਿ ਦੈਂ ਹੌਂ ਟਾਰੀ^੩ ॥੪੨॥
 ਸੁਨਤਿ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਤਬਹਿ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਮੈਂ ਅਬਿ ਕਹਯੋ ਤੁਮਾਰੋ ਮਾਨਾ।
 ਧੀਰ ਵਜ਼ੀਰ, ਸੁਮਤਿ ਕੁਟਵਾਰ।
 ਅਪਰ ਸਰਾਹਤਿ ਗੁਰੂ ਉਦਾਰ ॥੪੩॥
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਉਰ ਧੀਰਜ ਧਰੌਂ।
 ਬਜਾਹ ਨਿਕਟ ਤਬਿ ਜਾਚਨਿ ਕਰੌਂ।
 ਤਬਿ ਤੌਂ ਲੇਨੌਂ ਬਨੈ ਜ਼ਰੂਰ।
 ਇਕ ਕੁੰਚਰ ਅਰੁ ਡੇਰੋ ਰੂਰ ॥੪੪॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਤਬਿ ਜਾਚਨਿ ਹੋਇ।
 ਬਜਾਹ ਬਿਖੈ ਲੇਵਤਿ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਦੋਨਹੁਂ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਸੰਧਿ ਬਨੰਤੀ।
 ਇਕ ਕੇ ਚਾਹੇ, ਨਹਿਂ ਸੁਧਰੰਤੀ ॥੪੫॥
 ਤੁਮਰੇ ਕਹਯੋ ਕਰਯੋ ਸੈਂ ਟਾਰਾ।
 ਪੁਨ ਆਨਹੁ ਦੈ ਵਸਤੁ ਉਦਾਰਾ।’
 ਸੁਨਿ ਵਜ਼ੀਰ ਨਿਪ ਅਧਿਕ ਸਰਾਹਾ।
 ‘ਇਮ ਹੀ ਆਛੀ ਜਿਮ ਤੁਮ ਚਾਹਾ’ ॥੪੬॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਕੁਟਵਾਰ ਆਗਵਨਿ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੫॥

^੧ਅੱਛੀ (ਗਲ) ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਉਂ ਜ਼ਿਦ ਕਰਨੀ।

^੨(ਇਹ ਕੁਟਵਾਰ) ਭੱਟ ਵਾਂਗ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ) ਜਸ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

^੩ਦੂਤ ਭੇਜਕੇ (ਹੁਣ) ਸਾਰੀ ਖਬਰ ਰੱਖਾਂਗਾ।

^੪ਹੁਣ ਟਾਲ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ।

੩੬. [ਮਸੰਦਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸਮਝਾਉਣਾ]

੩੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੨

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋ ਮਤ ਕਰਜੋ, ‘ਬਜਾਹ ਨਿਕਟ ਪੁਨ ਜਾਇ।
ਇਕ ਡੇਰਾ ਅਰੁ ਦੁਰਦ ਕੋ, ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਚਤਿ ਲਜਾਇ’ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਭੀਮਚੰਦ ਇਮ ਟਰਿ ਕੁਛ ਰਹਯੋ।
ਬਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ ਆਨੰਦ ਲਹਯੋ।
ਇਤ ਕਲਗੀਧਰ ਕਰਹਿੰ ਬਿਲਾਸਾ।
ਸ਼ਸਤ੍ਰੁਨਿ ਕੋ ਨਿਤ ਹੁਏ ਅੱਭਜਾਸਾ ॥੨॥
ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਰਾਖਹਿੰ ਆਯੁਧ ਧਾਰੀ।
ਮਹਾਂ ਸੁਭਟ ਜੇ ਜੰਗ ਮਝਾਰੀ।
ਤੋਮਰ ਤੀਰ ਤੁਪਕ ਚਲਿਵਾਵੈਂ।
ਬਿੰਦ ਤੁਰੰਗਮ ਮੌਲ ਅਨਾਵੈਂ ॥੩॥
ਭਈ ਕਲਮ ਜਾਰੀ^੧ ਭਟ ਰਾਖੇ।
ਬਿਦਤੀ ਜਗਤ, ‘ਗੁਰੂ ਰਣ ਕਾਂਖੇ।’
ਬੀਰ ਸਧੀਰਨਿ ਕੀ ਬਡ ਭੀਰ।
ਗਹੈਂ ਤੁਢੰਗਨ, ਤੋਮਰ, ਤੀਰ ॥੪॥
ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਅਤੰਕੈ।
-ਦੁੰਦਭਿ ਪਰੈ^੨- ਰਹੈਂ ਚਿਤ ਸੰਕ।
-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿਗੁਵਿੰਦ ਕੇ ਜੰਗ।
ਸੁਨੇ ਸਮੂਹ ਭਏ ਭਟ ਭੰਗ^੩ ॥੫॥
ਅਨਿਕ ਰੀਤਿ ਕੇ ਪਾਇ ਬਿਖਾਦੂ^੪।
ਜਿਤ ਕਿਤ ਬਿਚਰਤਿ ਠਾਨਤ ਬਾਦੂ^੫।
ਬਸਹਿੰ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਵਿਖੈ ਸੁਖਾਰੇ।
ਸੰਗਤਿ ਆਇ ਚਲੀ ਜਗ ਸਾਰੇ ॥੬॥
ਕਿਸ ਕੀ ਚਿੰਤ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਰੀਤਿ।
ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਘਰ ਮੈਂ ਨੀਤ।
ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਨਾਹਕ ਉਤਪਾਤੀ।

^੧‘ਕਲਮ ਜਾਰੀ’ ਹੋਣਾ ਇਕ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ ਭਾਵ ਹੈ ਫੌਜਾਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨੀਆਂ।

^੨ਡਰਦੇ ਹਨ।

^੩ਭਾਵ (ਕਦੇ) ਜੰਗ ਪਵੇਗਾ।

^੪ਮਾਰੇ ਗਏ।

^੫ਦੁੱਖ।

^੬ਫਿਰਦੇ ਰਹੇ ਕਰਕੇ ਝਗੜਾ।

ਰਾਜੇ ਰਾਜਪੂਤ ਜਿਨ ਜਾਤੀ ॥੨॥
 ਰਣ ਮਹਿੰ ਕਟਹਿੰ, ਨਹੀਂ ਮੁਖ ਮੋਰਹਿੰ।
 ਸਿਰ ਭੀ ਦੇਤਿ ਨ ਹਠ ਕੋ ਛੋਰਹਿੰ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸੰਧਿ ਕਰਨ ਹੀ ਆਛੀ।
 ਬੁਰੀ ਲਰਾਈ ਜੇ ਉਰ ਬਾਂਢੀ' ॥੮॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸਿਧਾਰੈਂ।
 ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਡਰ ਉਪਜਾਇ ਉਚਾਰੈਂ।
 'ਉਤ ਚਵਗੱਤੇ ਸਾਥ ਬਿਰੁੱਧਾ।
 ਇਕ ਗਿਰਪਤਿਨਿ ਸੰਗ ਹੁਇ ਕੁੱਧਾ ॥੯॥
 ਡਰਹਿੰ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇਂ ਨ ਇਤ ਕੋ।
 ਆਨਹਿ ਕੌਨ ਕਾਰ ਬਹੁ ਬਿਤ ਕੋ।
 ਜਬਹਿ ਆਮਦਨ ਧਨ ਹੁਇ ਥੋਰਾ।
 ਚਲਹਿ ਖਰਚ ਕਿਮ, ਗਨ ਭਟ ਘੋਰਾ? ॥੧੦॥
 ਅਨਗਨ ਮਨ^੧ ਹੀ ਅੰਨ ਅਨਾਵੈਂ।
 ਦੀਰਘ ਦੇਗ ਬਨਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬੈਸ ਨਵੀਨਾ।
 ਅਬਿ ਲੋਂ ਪਿਖਯੋ ਨਹੀਂ ਰਣ ਕੀਨਾ^੨ ॥੧੧॥
 ਦਿਪਤਿ ਤੇਜ ਕਹਿ ਸਕਹਿ ਨ ਕੋਈ।
 ਰੁਖ ਅਨੁਸਾਰਿ ਸਮੀਪੀ ਹੋਈ^੩।
 ਆਪ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇ ਸਮੁਝਾਵਹੁ।
 ਗਿਰਪਤਿ ਸੋਂ ਜਿਨ^੪ ਬੈਰ ਬਢਾਵਹੁੰ ॥੧੨॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕਹੈਂ ਬਨਾਇ।
 ਉਰ ਮਾਤਾ ਕੇ ਤ੍ਰਾਸ ਉਪਾਇ।
 ਚਿੰਤਾ ਬਸਿ ਚਿਤਵਤਿ ਬਹੁ ਰਹੈ।
 ਸੁਤ ਸੁਭਾਵ ਪਿਖਿ ਅਚਰਜ ਲਹੈ ॥੧੩॥
 ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੀ ਆਇ ਸਮੀਪ।
 ਹੇਤੁ ਕਹਨਿ ਕੇ ਸੰਧਿ^{*} ਮਹੀਪੁਣੀ।

^੧ਅਨਗਿਣਤ ਮਣ।^੨ਜੁੱਧ ਕਰਕੇ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ।^੩ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰੁਖ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।^੪ਨਾਂ।^{*}ਪਾ:-ਸਿਧਾ।^੫ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ।

ਨੰਦਚੰਦ ਅਰੁ ਤਹਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੧।
 ਸੇਵਕ ਕੇਤਿਕ ਦਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੨ ॥੧੪॥
 'ਸੁਨਹੁ ਪੂਤ ! ਤੁਮ ਸਭਿ ਕੇ ਪੂਜਾ।
 ਨਿਮਹਿ ਜਗਤ ਜਿਮ ਪਿਖਿ ਸਸਿ ਦੂਜਾ।
 ਲਖਿ ਨਿਜ ਦਾਸ ਬਨਹੁ ਸੁਖਦਾਈ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਹੁ ਸਭਿ ਕੋ ਮਨ ਭਾਈ ॥੧੫॥
 ਅਪਰਨ ਤੇ ਅਧਿਕਾਇ ਗਿਰੇਸੂ^੩।
 ਕਝੋਕਿ ਸਮੀਪੀ ਬਸਤਿ ਹਮੇਸ਼ਾ।
 ਲੈਨਿ ਦੇਨਿ ਬਸਤੁਨਿ ਕੋ ਆਛੇ।
 ਹੈ ਹੈ ਕਈ ਬਾਰ ਚਿਤ ਬਾਂਢੇ ॥੧੬॥
 ਜਿਨ ਕੀ ਸੰਧਿ, ਅਨੰਦ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਤਿਨਹੁਂ ਬਨਾਵਹੁ ਸੱਤ੍ਰੂ ਕਰਾਲਾ।
 ਸਦਾ ਨਿਕਟ ਜੇ ਵਧਹਿ ਬਖੇਰਾ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਪਰਹਿ ਬਿਖਾਦ ਬਡੇਰਾ ॥੧੭॥
 ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਾਂ ਬਿਗਰ ਕੁਛ ਜਾਈ।
 ਸੰਗਤਿ ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਤ੍ਰਾਸ ਉਪਾਈ।
 ਆਇ ਨ ਸਕਹਿ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸੀ।
 ਅਟਕਹਿ ਕਾਰ ਤਬਹਿ ਧਨ ਰਾਸੀ ॥੧੮॥
 ਸਕਲ ਏਕ ਹੈਂ ਗਿਰਪਤਿ ਜੇਤੇ।
 ਲਰਨ ਹੇਤੁ ਇਕਠੇ ਹੁਇਂ ਤੇਤੇ।
 ਉਠਹਿ ਦੁੰਦੋਂ ਤੌਂ ਨਾਹਿਨ ਆਛੇ।
 ਹੇ ਸੁਤ ! ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿਤ ਬਾਛੇ ॥੧੯॥
 ਨਿਜ ਦਾਸਨਿ ਕੋ ਕਰਹੁ ਉਧਾਰਾ।
 ਚਹੁਂ ਦਿਸ਼ਾ ਕੇ ਚਲਿ ਆਇਂ ਹਜ਼ਾਰਾ।
 ਉਚਿਤ ਸੰਧਿ ਸੈਲਿੰਦ੍ਰਨਿ ਸੰਗ।
 ਕਿਮ ਸਮਤਾ ਹੁਇ ਠਾਨਹੁਂ ਜੰਗ ॥੨੦॥
 ਜਿਤਿਕ ਸੈਲ ਕੋ ਦੇਸ਼ ਉਦਾਰਾ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਰਾਜ, ਲੇਤਿ ਧਨ ਸਾਰਾ।

^੧ਮਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ।^੨ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ।^੩ਪਹੜੀ ਰਾਜੇ।^੪ਫਸਾਦ।

ਚਮੁੰ ਤਿਨਹੁਂ ਸੰਗ ਭਟ ਸਮੁਦਾਯਾ।
 ਲਰਤਿ ਮਰਤਿ ਨਿਤ ਸਮਾ ਬਿਤਾਯਾ ॥੨੧॥
 ਪੁਨ ਤੁਮ ਅਪਨੀ ਸੈਨ ਬਿਲੋਕਹੁ।
 ਰਣ ਘਮਸਾਨ ਰਿਪੁਨਿ ਕਿਮ ਰੋਕਹੁ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਕਰਿ ਸਕਲ ਮਸੰਦਾ।
 ਸਕਹਿੰ ਨ ਕਹਿ ਕਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਲੰਦ ॥੨੨॥
 ਆਛੀ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰਨਿ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਬੁਧਿ ਬਖੇਰੇ ਕੀ ਪਰਿਹਰੀਅਹਿ।’
 ਸੁਨਿ ਜਨਨੀ ਕੇ ਬੈਨਨ ਸ੍ਰੋਨਾ।
 ਕਰੁਨਾ ਭੌਨ ਜਿਨਹੁਂ ਕਿਤ ਭੌਨ ॥੨੩॥
 ‘ਸੁਨਹੁਂ ਮਾਤ ਮੈਂ ਜਨਮ ਸੁ ਧਾਰਾ।
 ਦੁਸ਼ਟਨ ਕੋ ਦਿਖਾਉਂ ਖਰ ਧਾਰਾ^੧।
 ਉੱਤਮ ਰਣ ਜਿਮ ਸੁਰਸਰਿ ਧਾਰਾ^੨।
 ਤਿਸ ਤੇ ਨਿਜ ਜਨੈ ਕਰੋਂ ਉਧਾਰਾ ॥੨੪॥
 ਕਰਹਿੰ ਕੁਟਿਲਤਾ ਜੇ ਮਦ ਮਾਨੀ।
 ਤਿਨ ਬਾਨੀ ਹਮ ਕਜੋਂਹੁਂ ਨ ਮਾਨੀ।
 ਸੋ ਨ ਲਖਹਿੰ ਕਿਹ ਅਪਨਿ ਸਮਾਨੀ^੩।
 ਮੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਕਰਿਹੋਂ ਅਪਮਾਨੀ ॥੨੫॥
 ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਕੋ ਬਨਹਿੰ ਬਿਰੋਧੀ।
 ਗੁਰ ਸ਼ਰਧਾ ਮਧ ਜਿਨ ਬੁਧਿ ਰੋਧੀ^੪।
 ਅਹੈਂ ਸਮੀਪੀ ਲਹੈਂ ਨ ਸੋਧੀ^੫।
 ਧਰਿ ਅਹੰਕਾਰ ਸੁ ਉਧਤਿ ਅਬੋਧੀ^੬ ॥੨੬॥
 ਹੇਮ ਕੁੰਟ ਪਰ ਮੈਂ ਤਪ ਕਰਤੇ।
 ਲਿਯੋ ਹਕਾਰਿ ਸਕਲ ਜਗ ਕਰਤੇ^੭।
 ਕਰਯੋ ਪਠਾਵਨਿ ਜਗ ਮਹਿੰ ਮੋਹਿ।

^੧ਤਿੱਖੀ ਧਾਰਾ।^੨ਜੱਗ ਉੱਤਮ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਗੰਗਾ ਦੀ ਧਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।^੩ਆਪਣੇ ਦਾਸ਼ਾਂ ਦਾ।^੪ਓਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।^੫ਸੁਗੋਂ ਦੂਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁਧੀ ਗੁਰ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿਚ (ਰੁਕੀ =) ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ।^੬(ਇਹ ਪਹਾੜੀਏ) ਸਮੀਪੀ ਹੋਣ ਤੇ ਬੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ।^੭ਹੰਕਾਰਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੂਰਖ ਉੱਚੇ ਹੋਏ ਹਨ [ਸੰਸ: ਉਦਤਿ = ਉਚਜਾਈ]।^੮ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਨੇ।

ਜਾਨੇ ਦੁਸ਼ਟ ਜਿਨਹੁ ਮਨ ਮੋਹੁ^੧ ॥੨੭॥
 ਦੰਡ ਦੇਨਿ ਹਿਤ ਮੈਂ ਚਲਿ ਆਯੋ।
 ਦੁਸ਼ਟ ਗਿਰੇਸੁਰ ਚਹੈ ਦਬਾਯੋ।
 ਜੇ ਮੁਹਿ ਪੂਜਹਿ ਤਿਨ ਰਖਵਾਰਾ।
 ਰਾਖੋਂ ਹਲਤ ਰੁ ਪਲਤ ਸੁਖਾਰਾ ॥੨੮॥
 ਜੇ ਠਾਨਹਿ ਬਿਧਿ ਬਹੁ ਬੁਰਿਆਈ^{*}।
 ਸੰਗ ਤਿਨਹੁ ਕੇ ਕਰਵਿ ਲਰਾਈ।
 ਇਸ ਜਗ ਬਡ ਦੇ ਸੰਕਟ ਤਾਂਹੀ।
 ਮਰਹਿੰ, ਪਰਹਿੰ ਪੁਨ ਦੋਜਕ ਮਾਂਹੀ ॥੨੯॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਜੇ ਕਰਹਿ ਨ ਟਾਰਾ।
 ਤੌ ਮੰਡੋਂ ਮੈਂ ਜੁੱਧ ਅਖਾਰਾ।
 ਤ੍ਰਾਸ ਧਾਰਿ ਦਬਕਤਿ ਕਿਤ ਨਾਂਹੀ।
 ਮੂਢ ਕਰਹਿ ਬਲ ਉਰ ਗਰਬਾਹੀ ॥੩੦॥
 ਗਿਰਪਤਿ ਕੋ ਤੋਰੋਂ ਹੰਕਾਰਾ।
 ਜਥਾ ਮਸਤ ਗਜ ਤਰੁ ਬਡ ਢਾਰਾ^੨।
 ਸਕਤਿ ਸਜਾਲ ਬਪੁਰੇ ਕੀ ਕਹਾਂ।
 ਸ਼ੇਰ ਡਰਾਵਤਿ ਗਰਬਤਿ ਮਹਾਂ ॥੩੧॥
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਅਧਿਕ ਧਨਵਾਨ।
 ਖਾਇ ਵਧੇ ਨਿਤ ਪੂਜਾ ਧਾਨ।
 ਕਾਤੁਰ ਚਿਤ ਕੇ ਜਿਮ ਬਨ ਹਰਣਾ^੩।
 ਹਰਨਾ ਧੀਰਜ ਮਤਿ ਕੋ ਬਰਣਾ^੪ ॥੩੨॥
 ਅਸ ਮਸਲਤ ਕੇ ਨਹਿੰ ਅਧਿਕਾਰੀ^੫।
 ਜਿਨਹੁ ਸੂਰਤਾ ਧੀਰ ਬਿਸਾਰੀ।
 ਇਨ ਕੇ ਭਨੇ ਨ ਬਨੋਂ ਕਲੀਵਾਂ^੬।
 ਬਸਨ ਕਹਾਂ ਹੁਏ ਰਿਪੁ ਤੇ ਨੀਵਾਂ^੭ ॥੩੩॥

^੧ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਨ ਵਿਚ ਅਗਜਾਨ ਹੈ।

^{*}ਜੇ ਠਾਨਹਿ ਬਿਧਿ ਬਹੁ ਬੁਰਿਆਈ' ਵਿਚ ਕਾਰਨ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਬਹੁਤ ਬਦੀ ਕਰਨਗੇ ਸੋ ਇਥੇ ਸੰਕਟ ਤੇ ਮਰਕੇ ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਗੇ।

^੨ਜਿਵੇਂ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਵੱਡਾ ਬ੍ਰਿੰਛ ਤੋੜ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

^੩ਚਿੱਤ ਦੇ ਕਾਇਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਬਨ ਦੇ ਹਿਰਨ।

^੪ਧੀਰਜ ਨੂੰ ਹਰ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਮਤ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੫ਐਸੇ (ਲੋਕ) ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

^੬ਡਰਾਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਂਗਾ।

^੭ਨੀਵਾਂ ਹੋਕੇ।

ਕਹਯੋ ਤੁਮਾਰੇ ਅਬਿ ਇਹ ਮਾਨਹਿ।
 ਹਮ ਉਤਪਾਤ ਪ੍ਰਥਮ ਨਹਿੰ ਠਾਨਹਿ।
 ਧਰਿ ਹੰਕਾਰ ਜਿ ਆਇ ਪਹਾਰੀ।
 ਕਝੋਂ ਹੂੰ ਚਾਹੈ ਕਰਨਿ ਬਿਗਾਰੀ^੧ ॥੩੪॥
 ਬਹੁਰ ਨ ਹਮ ਤੇ ਹੋਵਹਿ ਟਾਰਾ।
 ਮੌਰੋਂ, ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਨ ਹੰਕਾਰਾ। ’
 ਸੁਨਿ ਜਨਨੀ ਨੰਦਨ ਕੇ ਬੈਨਾ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ, ਜਿਨ ਕੋ ਕਿਤ ਭੈ ਨਾ ॥੩੫॥
 ਤਉ ਕਹਤਿ ਹੀ ਉਠਿ ਕਰਿ ਗਵਨੀ।
 ‘ਇਤ ਸਭਿ ਭੀਮਚੰਦ ਕੀ ਅਵਨੀ^੨।
 ਸਾਂਤਿ ਸਮੇਤ ਬਸਹੁ, ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ।
 ਨਹਿੰ ਨਿਜ ਤੇ ਉਤਪਾਤ ਉਠਾਵਹੁ’ ॥੩੬॥
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਕਰ ਬੰਦਿ ਬਖਾਨੀ।
 ‘ਮੂਰਖ ਮਨ ਮਹਿੰ ਮਾਨਹਿ ਮਾਨੀ।
 ਮਾਨੀ^੩ ਪਰਬਤ ਪਤਿ ਕੇ ਕਹੋ।
 ਕਿਮ ਗਜ ਅਦਭੁਤ ਦੈਬੋ ਚਹੋਂ ॥੩੭॥
 ਬਹੁਰ ਅਪਰ ਕੁਛ ਜਾਚਨਿ ਕਰੋ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਗਰਬ ਰਿਦੇ ਮਹਿੰ ਧਰੋ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਨਿਜ ਕਰ^੪ ਠਹਿਰਾਵੈ।
 -ਬਸਹਿੰ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ਼- ਬਤਾਵੈ ॥੩੮॥
 ਇਸ ਕੋ ਦੈਬੋ ਨਾਂਹਿਨ ਆਛੇ।
 ਪਰਹਿ ਬਿਗਾਰ ਜਾਨੀਅਹਿ ਪਾਛੇ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਆਪ ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਹੋਟਾ^੫।
 ਜਬਿ ਕਬਿ ਬਨੇ ਸਰਹਿ ਇਸ ਟੋਟਾ^{੬*} ॥੩੯॥
 ਦਿਨ ਕਰ ਉਦਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਾਨੇ।
 ਤਿਸ ਆਗੈ ਕਜਾ ਗਰਬ ਟਨਾਨੇ।

^੧ਜੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਗਾੜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗਾ ਤਾਂ.....।

^੨ਇਧਰ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਥਮੀ ਭੀਮਚੰਦ ਦੀ ਹੈ।

^੩ਹੰਕਾਰੀ।

^੪ਕੱਰ = ਜਿਸ ਦੇ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇ, ਮਸੂਲ (ਟੈਕਸ)।

^੫ਭਾਵ ਆਪ ਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਰੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

^੬ਜਦ ਕਦ (ਕੋਈ ਗਲ) ਬਣੀ ਇਸ ਤੋਂ ਟੋਟਾ (= ਨੁਕਸਾਨ) ਹੀ ਸਰੇਗਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ।

^{*}ਪਾ:-ਖੋਟਾ।

ਸਾਗਰ ਤੀਰ ਬੂੰਦ ਹੰਕਾਰੈ^੧।
 ਗਜ ਪਰ ਬਲ ਪਪੀਲਕਾ ਧਾਰੈ ॥੪੦॥
 ਕਿਤ ਰੰਚਕ^੨ ਕਿਤ ਕੰਚਨ ਮੇਰੁ।
 ਕਹਾਂ ਮਸ਼ਕ^੩ ਕਿਤ ਸ਼ੇਰ ਦਲੇਰੁ।
 ਚਹਿ ਸਮਤਾ ਕੈ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ।
 ਮੂਢ ਲਖਹਿ ਤਿਸ ਕੋ ਸਮੁਦਾਈ ॥੪੧॥
 ਲਖਿ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਕਰਹਿ ਨ ਟਾਰੋ।
 ਚਾਹੈ ਮੰਡਯੋ ਜੰਗ ਅਖਾਰੋ।
 ਤੌ ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਪ੍ਰਹਾਰੈਂ।
 ਹਾਰੈ, ਭੇ ਤੇ ਸਦਨ ਸੰਭਾਰੈ^੪ ॥੪੨॥
 ਜਬਿ ਦੇਖਹਿਗੋ ਰਣ ਮਹਿਂ ਹਾਥ।
 ਕਾਟੇ ਪਰੇ ਧਰਾ ਪਰ ਮਾਥ।
 ਤਬਿ ਜਾਨਹਿਂ ਨਿਜ ਹਾਨ ਗੁਮਾਨੀ।
 ਝੂਰਹਿ -ਮੈਂ ਮਹਿਮਾ ਨਹਿਂ ਜਾਨੀ- ॥੪੩॥
 ਕੇਤਿਕ ਨਰ ਕੋ ਹੋਤਿ ਸੁਭਾਉ।
 ਮਾਰ ਖਾਇ ਸਮੈਂ ਪਛਤਾਉ।
 ਤਿਨ ਮਹਿਂ ਭੀਮਚੰਦ ਹਮ ਜਾਨਾ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਭਾਉ ਮਦ ਕਰਿ ਨਹਿਂ ਮਾਨਾ' ॥੪੪॥
 ਸੁਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਾਤੁਲ ਨੇ ਕਹਯੋ।
 'ਨੰਦਚੰਦ ਜੋਧਾ ਬਡ ਲਹਯੋ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦਨਿ ਤੇ ਇਹ ਨਜਾਰੋ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਆਸੇ ਲਖਿਬੇਵਾਰੋ' ॥੪੫॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਸੁਨਿ ਮੁਸਕਾਏ।
 'ਨਿਸਚੇ ਇਮ ਹੀ ਜਥਾ ਬਤਾਏ।
 ਹੱਥਜਾਰਨ ਕੋ ਹਾਥ ਗਹੰਤਾ।
 ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਬਹੁ ਅੱਭਜਾਸ ਚਹੰਤਾ' ॥੪੬॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਰੁਤੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਖਸਟ ਡ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੬॥

^੧ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਸ ਜੇ ਬੂੰਦ ਹੰਕਾਰ ਕਰੋ।

^੨ਰੱਤੀ।

^੩ਮੱਛਰ।

^੪ਭਾਵ ਹਾਰਕੇ ਡਰਦਾ ਮਾਰਿਆ ਘਰ ਨੂੰ ਨੱਠ ਜਾਏਗਾ।

੩੭. [ਨੰਦਚੰਦ ਨੂੰ ਦਿਵਾਨ ਦਾ ਰੁਤਬਾ। ਬਨ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨਾ]

੩੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਤਾ ਚੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੩੮

ਦੋਹਰਾ: ਨੰਦਚੰਦ ਪਰ ਗੁਰ ਖੁਸ਼ੀ,

ਜਾਨਯੋਂ ਲਾਇਕ ਬੀਰ।

ਚਾਹਯੋ ਕਰਯੋ ਦਿਵਾਨ ਕੋ,

ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਮਤਿਧੀਰ ॥੧॥

ਪਾਧੜੀ ਡੰਦ: ਨਿਜ ਨਿਕਟ ਹਕਾਰਿ ਮਾਤੁਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

ਤਿਹ ਲਗੇ ਬੂਝਿਬੇ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

‘ਇਹ ਨੰਦ ਚੰਦ ਮਤਿ ਕੋ ਬਿਲੰਦਾ।

ਬਹੁ ਸਾਵਧਾਨ ਗਨ ਰਿਪੁ ਨਿਕੰਦ ॥੨॥

ਨਿਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰਨਿ ਅੱਭਜਾਸ ਕੀਨਿ।

ਇਸ ਸਮ ਮਸੰਦ ਨਹਿੰ ਅਪਰ ਚੀਨਿ।

ਗੁਰ ਬਡਨ^੧ ਪਾਸ ਇਨ ਕੇ ਬਡੇਰਾ।

ਨਿਤ ਰਹੇ ਸੇਵਕੀ ਕਰਤਿ ਨੇਰ ॥੩॥

ਜਿਹ ਉਮਰ ਸ਼ਾਹਿ^੨ ਕਹਿੰ ਨਾਮ ਲੋਕ।

ਰਾਖਯੋ ਨਜੀਕ ਨੀਕੇ ਬਿਲੋਕਿ।

ਤਿਹ ਕੇਰਿ ਪੌੜ੍ਹ ਇਹ ਨੰਦਚੰਦ।

ਅਬਿ ਕਰਹਿੰ ਬੀਰ ਦਰਜਾ ਬਿਲੰਦ^੩’ ॥੪॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਨਮਾਨ ਸਾਥ।

ਬਚ ਭਨਯੋ ‘ਆਪ ਹੋ^੪ ਸਕਲ ਨਾਥ।

ਸਮੁਦਾਇ ਸੈਨ ਮਹਿੰ ਇਕ ਦਿਵਾਨ।

ਚਹਿਜਤਿ ਜ਼ਰੂਰ ਬਡ ਸਾਵਧਾਨ ॥੫॥

ਸਭਿ ਕੀ ਸੰਭਾਲ ਜੋ ਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾ।

ਕਿਸ ਥਾਨ ਪਠਨ ਨਿਜ ਨਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼^੫।

ਇੱਤਜਾਦਿ ਕਾਜ ਸਮੁਦਾਇ ਜੋਇ।

ਬਿਨ ਨਰ ਬਿਸਾਲ ਨਹਿੰ ਬਨਹਿ ਕੋਇ’ ॥੬॥

ਤਬਿ ਸਿਰੇਪਾਉ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਗਾਇ।

^੧ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਪੰਚਮ ਜੀ।

^੨ਡਰੋਲੀ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਘ ਗੋਤ ਦਾ ਜੱਟ ਮਸੰਦ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਆਗਜਾ ਨਾਲ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੀ ਚਿਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੂਜਾ ਦੇ ਧਨ ਨੂੰ ਵਿਹੁ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।

^੩ਇਸ ਸੂਰਮੰਦ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਬਿਲੰਦ ਕਰੀਏ।

^੪ਪਾ:-ਕੋ।

^੫ਭੇਜਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣਾ ਖਾਸ ਆਦਮੀ।

ਸਭਿ ਸਭਾ ਸੁਭਤਿ ਆਛੇ ਲਗਾਇ।
 ਭਟ ਬਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਜੇਯੈ।
 ਤਿਨ ਮਹਿੰ ਬਿਠਾਇ ਆਨੰਦ ਦੇਯ ॥੨॥
 ਤਿਹ ਬਖਸ਼ਿ ਖਿਲਤੈ* ਕੀਨੋ ਦਿਵਾਨ।
 ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਬਿਠਾਇ ਕਰੁਨਾ ਨਿਧਾਨ।
 ਲੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਉਠਿ ਨੰਦਚੰਦੈ।
 ਦੀਨਾਰ ਨਜ਼ਰ ਦੀਨਸਿ ਮੁਕੰਦੈ ॥੮॥
 ਸਭਿ ਕਾਰ ਚਮੂੰ ਆਦਿਕ ਜਿਤੇਕ।
 ਸੌਂਪੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਿਬੇ ਅਨੇਕ।
 ਹਜ ਬਿੰਦ ਅਧਿਕ ਜੋਧਾਨ ਦੀਨ।
 ਸਭਿਹੂੰਨਿ ਤ੍ਰਿਣਨ ਦਾਨਾ ਸੁ ਕੀਨਿ ॥੯॥
 ਘ੍ਰੂਤ ਖੰਡ ਚੂਨ ਕੇਤਿਕ ਅਹਾਰ।
 ਹਯਸ਼ਾਲ^੪ ਸਕਲ ਗੁਰ ਕੋ ਸੰਭਾਰ।
 ਤਿਨੈੰ ਜੀਨ ਆਦਿ ਜੇਤਿਕ ਸਮਾਜ।
 ਕਹਿ ਤਜਾਰ ਕਰਾਵਹਿ ਸਰਬ ਕਾਜ ॥੧੦॥
 ਬਹੁ ਲੇਨਿ ਦੇਨਿ ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਕੇਰ।
 ਸਭਿ ਨੰਦ ਚੰਦ ਕਰਤਾ ਬਡੇਰ।
 ਸੁਧਿ ਸੁਭਟ ਸਭਿਨਿ ਕੀ ਲੇਤਿ ਨੀਤ।
 ਚਹੀਯਹਿ ਸੁ ਦੇਤਿ ਲਖਿ ਹੋਤਿ ਹੀਤ^੫ ॥੧੧॥
 ਨਿਤ ਵਧਹਿ ਸਕਲ ਬਿਧਿ ਕੋ ਸਮਾਜ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਮਹਾਂਰਾਜ ਰਾਜਾਨ ਰਾਜ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ ਆਦਿ ਜੇਤਿਕ ਮਹੀਧ।
 ਸਭਿ ਰਹੇ ਜਾਚਤੇ ਗੁਰ ਸਮੀਪ ॥੧੨॥
 ਸਭਿ ਜਗਤ ਮਾਂਗਤੋ ਹਾਥ ਬੰਦਿ।
 ਨਹਿੰ ਦੁਤਿਯ ਜਾਨੀਯਹਿ ਤਿਨ ਮਨਿੰਦ।

^੧ਜਿਤਨੇ।^੨ਪੁਸ਼ਕ, ਸਿਰੋਪਾਉ, ਖਿਆਲਤ।^੩ਪਾ:-ਲਿਖਤ। ਪੁਨਾ:-ਮਿਲਤ।^੪ਨੰਦ ਚੰਦ ਉਠਿਆ।^੫ਮੁਹਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ।^੬ਘੋੜ ਸ਼ਾਲਾ, ਤਬੇਲਾ।^੭ਤਿੰਨਾਂ (ਘੋੜਿਆਂ) ਦੀਆਂ।^੮ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, (ਲੋੜ) ਲਖਕੇ ਹਿਤਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਨਿ ਤੇ ਸੁ ਨਰ ਮਿਲਹਿੰ ਬਿੰਦ⁺।
 ਸਮੁਦਾਇ ਸੰਗਤਾਂ ਧਰਿ ਅਨੰਦ⁺⁺ ॥੧੩॥
 ਸੁਖ ਦੂਧ ਪੂਤ ਬਿਤ ਬਪੁ ਅਰੋਗਾ।
 ਇੱਤਜਾਦਿ ਜਾਚਿਹੀਂ ਆਇ ਲੋਗਾ।
 ਗਨ ਮਿਲਹਿੰ ਆਇ ਡੇਰੇ ਕੰਰਤਿ।
 ਦਿਨ ਬਿਤਹਿ ਕਿਤਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਚਹੰਤਿ ॥੧੪॥
 ਪੁਨ ਅਰਜ਼ ਮੇਵਰੋ ਕਰਹਿ ਜਾਇ।
 ‘ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਦਾਸਨ ਸਹਾਇ!'
 ਸਭਿ ਘਟਨਿ ਜਾਨਿਤੇ ਜੁ ਕੁਛ ਹੋਤਿ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਪ੍ਰਭਾਉ ਦੀਰਘ ਉਦੋਤਿ ॥੧੫॥
 ਬਹੁ ਮਿਲੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸਿਵਰ ਪਾਇ।
 ਦਿਨ ਬਿਤੇ ਕਿਤਿਕ ਚਿਤ ਦਰਸ ਚਾਇ।’
 ਅਰਦਾਸ ਕਰਤਿ ਜਬਿ ਠਹਿਰਿ ਪੌਰ।
 ਇਮ ਸੁਨਹਿੰ ਜਬਹਿ ਸੋਚੀਨ ਮੌਰੈ ॥੧੬॥
 ਦੇਂ ਹੁਕਮ ਫਰਸ਼ ਬਨਿ ਹੈ ਉਦਾਰ।
 ਸੁਭ ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰੈਂ ਸੁਧਾਰਿ।
 ਜ਼ੇਵਰ ਜਰਾਵ ਜਿਨ ਜਗਤਿ ਜੋਤਿ।
 ਜੋ ਦੁਲਭ ਜਗਤ ਮਹਿੰ ਦੁਤਿ ਉਦੋਤਿ ॥੧੭॥
 ਸਿਰ ਤੁੰਗ ਸੁ ਕਲਗੀ ਰਹਿ ਸੁਹਾਇ।
 ਪੁਨ ਜਿਗਾ, ਕਰਨ ਕੁੰਡਲ ਬਨਾਇ।
 ਜਬਿ ਪੌਰ ਆਇਂ ਦਰਸੰਨ ਹੋਇ।
 ਸਿਰ ਨਿਮਹਿੰ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਰਹਿੰ ਖਰੋਇ ॥੧੮॥
 ਪੁਨ ਸਭਾ ਮਾਂਹਿ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਮੁਕੰਦ।
 ਸੁਭ ਸਜਹਿ ਸਿੰਘਾਸਨ ਦੁਤਿ ਬਿਲੰਦ।
 ਬੈਠਹਿੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿਰ ਛੁਰਤਿ ਚੌਰ।
 ਸੁਧਿ ਪਾਇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਇਂ ਪੌਰ ॥੧੯॥
 ਧਰਿ ਧਰਿ ਅਕੋਰ ਜੁਗ ਹਾਥ ਜੋਰਿ।
 ਪਗ ਕਮਲ ਓਰ ਬੰਦਰਤਿ ਨਿਹੋਰਿ।
 ਬਿਰ ਹੋਇ ਦਰਸ ਕੋ ਦੇਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

⁺ਪਾ:-ਮਿਲਤਿ ਆਇ।⁺⁺ਪਾ:-ਮੁਦ ਉਪਾਇ।

ੴਸੋਚੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਟ ਭਾਵ ਸ੍ਰੋਮਣੀ।

ਪੁਰਿਯੰਤਿ ਭਾਵਨਾ ਦਾਸ ਜਾਲ ॥੨੦॥
 ਧਨ ਆਦਿ ਵਸਤੁ ਕੇ ਲਗਿ ਅੰਬਾਰ।
 ਬਹੁ ਬਸਤੁ ਸਸਤੁ ਜਿਨ ਮੁਲ ਉਦਾਰ।
 ਹਜ ਲਜਾਇ ਖਰਚ ਕਰਿ ਧਨ ਬਿਲੰਦ।
 ਗੁਰ ਖੁਸ਼ੀ ਚਹਹਿ ਕਰ ਬੰਦਿ ਬੰਦਿ ॥੨੧॥
 ਕਰੁਨਾ ਕਟਾਖਜ ਅਵਿਲੋਕਿ ਲੋਕੈ।
 ਨਿਜ ਸੇਵਕਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਂ^੨ ਦੁਲੋਕ।
 ਪੁਰਿਯੰਤਿ ਭਾਵਨਾ ਬਨਿ ਸਹਾਇ।
 ਮਨ ਹਰਤਿ ਸਭਿਨਿ ਸੁੰਦਰ ਸੁਹਾਇ ॥੨੨॥
 ਬਹੁ ਸੂਖਮ ਚੀਰ ਜਾਮਾਂ ਮਨੋਗੈ।
 ਜੁਗ ਛੋਰ ਜ਼ਰੀ ਪਟ ਕਟਹ ਜੋਗੈ।
 ਦੇਂ ਜੋਗ ਭੋਗ, ਹਤਿ ਰੋਗ ਸੋਗ।
 ਬਿਸਵਾਸ ਧਰਤਿ ਗਨ ਦਾਸ ਲੋਗ ॥੨੩॥
 ਦਰਬਾਰ ਗੁਰਨਿ ਸਭਿ ਕਿਛ ਅਤੋਟ।
 ਨਹਿ ਬੁਰਹਿ ਦੇਤਿ ਕੋਟਾਨ ਕੋਟ।
 ਦਿਸ਼ਾ ਦਾਹਨ ਬਿਰ ਇੰਦ੍ਰਾ^੩ ਸਦੀਵ।
 ਦਸ ਅਸ਼ਟ ਸਿੱਧਿ ਨਿਤ ਸਮੁਖ ਥੀਵ ॥੨੪॥
 ਦਿਸ਼ਾ ਬਾਮ ਰਿੱਧਿ ਠਾਂਢੀ ਅਨੇਕ।
 ਉਰ ਬਸਹਿ ਗਜਾਨ ‘ਹੰ ਬ੍ਰਹਮੰ’ ਏਕ।
 ਉਤਸਾਹ, ਬਦਨ ਮਹਿ ਬਾਸ ਪਾਇ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਬਾਹਨ ਮਹਿ ਲਖਾਇ ॥੧੫॥
 ਗਨ ਸੰਗਤਿ ਇਮ ਸਮੁਦਾਇ ਆਇ।
 ਇਕ ਦਿਵਸ ਬਿਖੈ ਦਰਸੰਨ ਪਾਇ।
 ਕੋ ਬਸਹਿ ਪਾਸ ਇਕ ਮਾਸ ਚਾਉ^੪।
 ਸਿਰੁਪਾਉ ਪਾਇ ਪੁਨ ਹੈ ਬਿਦਾਉ ॥੨੬॥
 ਖਟ ਮਾਸ ਰਹਤਿ ਉਰ ਲਹਹਿ ਸੇਵ।

^੧ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਲ ਦੇਖਕੇ।

^੨ਕੁਸਲ ਯਾ ਸੁਖ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

^੩ਸੁੰਦਰ।

^੪ਲੱਕ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਜੋਗ ਹੈ।

^੫ਲਖਮੀ।

^੬ਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮ।

^੭ਚਾਉ ਨਾਲ।

ਕੋ ਈਸ਼ ਜੀਵ ਕੋ ਜਾਨਿ ਭੇਵ।
 ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਹਿੰ ਰੰਗ ਲਾਗ।
 ਬਹੁ ਜਨਮ ਸੁਪਤਿ ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਜਾਗ^੧ ॥੨੭॥
 ਸੇਵਾ ਕਰੰਤਿ ਨਹਿੰ ਤਜਹਿੰ ਖਾਸ।
 ਸੁਖ ਪਾਇਂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ਨਾਸ।
 ਕੋਸਨ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇ ਦਾਸ ਆਇਂ।
 ਸੇਵਹਿੰ ਅਨੰਦ ਕੋ ਲੇਤਿ ਪਾਇ ॥੨੮॥
 ਕਬਿ ਸਾਖਯਾਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕੰਰਤਿ।
 ਪੁਨ ਗੁਰ ਸਰੂਪ ਧਯਾਨੰ ਧਰੰਤਿ।
 ਬਨ ਗਮਨ ਕਰਤਿ ਕਾਰਨ ਅਖੇਰ।
 ਸਭਿ ਸੁਭਟ ਅਹੁੜਹਿੰ ਸੰਗ ਹੇਰਿ ॥੨੯॥
 ਗਨ ਸ੍ਰਾਨ, ਬਾਜ਼, ਸ਼ਿਕਰੇ ਬਿਸਾਲ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਖੋਜਿ ਖੋਜਿ ਕਰਿਯੰਤ ਕਾਲ।
 ਪਰਖੰਤਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਿੱਦਜਾ ਸਬੀਰ।
 ਹਤਿ ਕਰਿ ਤੁਫੰਗ ਤਜਿ ਧਨੁਖ ਤੀਰ ॥੩੦॥
 ਤੋਮਰ ਪ੍ਰਹਾਰਿ ਹਯ ਕੋ ਫੰਦਾਇ।
 ਕੋ ਕਰਹਿ ਤੇਜ ਬਹੁ ਦੂਰ ਧਾਇ।
 ਮਰਦੰਤਿ ਬਿਪਨੈ ਫਿਰ ਕਰਿ ਮਹਾਨ।
 ਛੁਟਿਯੰਤਿ ਬਾਜ ਪੰਛੀਨ ਹਾਨਿ ॥੩੧॥
 ਇਮ ਧਿਖੈਂ ਤਮਾਸੇ ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ।
 ਬਿਚਰੰਤਿ ਗੁਰੂ ਫਿਰ ਕਰਿ ਬਿਸਾਲ।
 ਘੋਰਨਿ ਨਚਾਇ ਮੋਰਨਿ ਮਨਿੰਦ।
 ਡੋਰਨਿ ਤੁਫੰਗ, ਤੋਰਨਿ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ^੨ ॥੩੨॥
 ਡੋਰਨਿ ਸਿਚਾਂਨ ਡੋਰਨਿ ਨਿਕਾਰਿ^੩।
 ਦੌਰਨਿ ਪਿਛਾਰ ਓਰਨਿ ਨਿਹਾਰ^੪।
 ਸ਼ੋਰਨਿ ਮਚਾਇ ਹੋਰਨਿ ਡਰਾਇ^੫।
 ਗੋਰਨਿ ਚਲਾਇ ਫੋਰਨ ਮ੍ਰਿਗਾਇ ॥੩੩॥

^੧ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਗੁਰੂ ਸਮੀਪਤਾ ਨਾਲ ਜਾਗਦੇ ਹਨ (ਆਤਮ ਜੀਵਨ ਵਿਚ)।

^੨ਭਾਵ ਗਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਬਨ ਨੂੰ।

^੩ਸ਼ੇਰਾਂ ਨੂੰ ਟੋਲਦੇ ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਬਾਜ ਛੋੜਦੇ ਹਨ ਡੋਰੇ ਖੋਲ੍ਹੇ।

^੫(ਬਾਜਾਂ) ਵਲ ਤਕਦੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਪਿੱਛੇ (ਸੂਰਮੇ) ਦੌੜਦੇ ਹਨ।

^੬ਸ਼ੋਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਰਨਾਂ (ਪੰਛੀਆਂ) ਨੂੰ ਡਰਾਵਦੇ ਹਨ।

ਬਿਚਰੰਤਿ ਬਿਪਨੁ^੧ ਨਿਕਸੰਤਿ ਸੇਰ।
 ਹਤਿ ਦੀਨਿ ਕਿਤਿਕ ਨਹਿਂ ਲਗਤਿ ਦੇਰ।
 ਸੂਕਰ ਪ੍ਰਹਾਰਿ ਅਰੁ ਅਨਿਕ ਰੀਛ।
 ਝੰਖਾਰੁ^੨ ਰੋਝੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰੈਨ ਤੀਛ ॥੩੪॥
 ਹਰਖੰਤਿ ਸਹਿਤ ਸੈਨਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਇਮ ਕਰਿ ਅਖੇਰ ਹਤਿ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਜਾਲ।
 ਧੌਂਸਾ ਬਜੰਤਿ ਨਿਜ ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ।
 ਆਗਮਨ ਕਰਤਿ ਪਿਖਿ ਨਰ ਅਨੰਦ ॥੩੫॥
 ਮੰਗਲ ਰਚੰਤਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਕਾਰ।
 ਅੰਜੁਲ ਸੁ ਛੂਲ ਭਰਿ ਡਰਤਿ ਡਾਰ।
 ਧੂਪਨ ਧੁਖਾਇ ਬੰਦਨ ਕਰੰਤਿ।
 ਬਲਿਹਾਰ ਹੋਤਿ ਹਰਖੰਤਿ ਸੰਤ ॥੩੬॥
 ਕਬਿ ਚਢਿ ਤੁਰੰਗ, ਕਬਿਹੂੰ ਮਤੰਗ।
 ਕਬਿ ਤਜਿ ਖਤੰਗ, ਕਬਹੂੰ ਤੁਫੰਗ।
 ਕਬਿ ਫਿਰਤਿ ਸੈਲ ਮਹਿਂ ਕਰਤਿ ਸੈਲ।
 ਕਬਿ ਬਿਪਨ ਬਿਖੈ ਬਿਚਰੈਂ ਸੁ ਗੈਲ ॥੩੭॥

ਕਬਿੱਤ: ਖੰਜਰ, ਤੁਫੰਗ^੪, ਜਮਧਰ^੫, ਜੰਗ ਜਾਲਮੀਕ^੬
 ਜੂਲਾ ਜਾਲ ਜਾਗਤੀ ਜੰਮੂਰਨਿ ਜੰਜੈਲ ਕੀ^੭।
 ਚੱਕ੍ਰਬਕ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਚਾਰੋਂ ਦਿਸ਼ਾਵਿੰਦਿ ਚਮਕਤਿ^੮
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੀ ਚਢਾਈ ਖੇਲ ਭੈਲ ਕੀ^੯।
 ਧਰਾਪਰ ਪੌਰ ਅਰੁ ਅੰਬਰ ਕੀ ਅੱਰ ਗਤਿ
 ਅੰਧਕਾਰ ਧੂੰਦ ਜਿਮ ਛਾਈ ਧੂਰ ਗੈਲ ਕੀ^{੧੦}।

^੧ਜੰਗਲ।^੨ਬਾਰਾ ਸਿੰਗਾ।^੩ਨੀਲ ਗਾਇ।^੪ਬੰਦੂਕ।^੫ਦੁਧਾਰੀ ਕਟਾਰ।^੬[ਸੰਸ.:, ਜਮਧਾਰ]।^੭ਜੰਗ ਵਿਚ ਜਾਲਮ ਹੈ।^੮ਜੰਮੂਰਾਂ ਤੇ ਜੰਜੈਲਾਂ ਦੀ ਜਾਗ ਰਹੀ ਸਾਰੀ ਅੱਗ।^੯ਟੇਢਾਂ (ਖਾ ਖਾ ਤੇ) ਚੱਕ੍ਰ (ਲੈ ਲੈ) ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੋਂ (ਘੁਮਦੀ) ਤਲਵਾਰ ਚਮਕਦੀ ਹੈ।^{੧੦}ਖੇਲ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਬੀ ਭੈ ਦਾਇਕ ਹੈ।

੧੦ਧਰਤੀ ਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਪੌੜਾਂ ਕਰਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਹੋਰ ਹੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਭਾਵ ਧੂੰਦ ਵਾਂਕ ਅਨੁਭਾ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ
 ਹੈ ਇਕੁਰ ਰਾਹ ਦੀ ਧੂੜ ਛਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਧੋਂਸੇ ਧੁੰਕ^੧ ਫੈਲਤੇ ਪਹੇਲ ਹੀ^੨ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ
 ਐਲ ਕਰੇ, ਸੈਲਪਤਿ ਸੁਨੈਂ ਧੁਨਿ ਸੈਲ ਕੀਤੇ^{*} ॥੩੮॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਬਨ ਬਿਹਾਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤ ਤ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੯॥

^੧ਧੋਂਸੇ ਦੇ ਸਬਦ।

^੨ਪਹਿਲੇ ਹੀ।

^੩ਰੌਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਾ ਸੁਣ ਲਵੇ ਅਵਾਜ਼ (ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ) ਸੈਰ ਦੀ। (ਅ) ਗੂੰਜ ਜੋ ਪਹਾੜਾਂ (ਵਿਚ ਉਠਦੀ ਹੈ)।

*ਇਹ ਛੰਦ ਕਵੀ ਜੀ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਵਾਲਮੀਕ ਰਾਮਾਯਣ ਦੇ ਬਾਲ ਕਾਂਡ ਵਰਗ ਦੀ ਦੇ ਅੰਕ ੧ ਵਿਚ ਬੀ ਆਇਆ ਹੈ।

੩੮. [ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਟੋਚੀਏ ਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਭੀਮਚੰਦ ਵੱਲ ਚਿਠੀ]

੩੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾਲ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੩੯

ਦੋਹਰਾ: ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਵਸ ਕਿਤੇਕ ਸੁਜਾਨ।

ਬਿਸਤਾਰੀ^੧ ਕੀਰਤਿ ਜਗਤ ਬਿਸਤਾਰੀ ਬਿਸ਼ਿਆਨੈ^੨ ॥੧॥

ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਛੰਦ: ਭਈ ਬਿਦਤ ਗਿਰਪਤਨ ਮਹਿੰ, ਕੀਰਤਿ ਉਜਿਯਾਰੀ।

‘ਕਲਗੀਧਰ ਬਡ ਸੂਰਮਾਂ, ਕਰਿ ਮਹਿੰ ਧਨੁ ਭਾਰੀ।

ਜਿਸ ਕੇ ਅਬਿ ਕੋ ਸਮੇ ਮਹਿੰ, ਨਰ ਖਿਚੇ ਨ ਕੋਈ।

ਖਪਰੇ ਤੀਛਨ ਭੀਖਨਾ^੩, ਘਰਿਵਾਇਸ ਜੋਈ ॥੨॥

ਛਿੱਪ੍ਰ ਪਨਚ ਬਗਰਾਇ ਕਰਿ, ਛੋਰਤਿ ਬਡ ਦੂਰੀ^੪।

ਕੋਸਨ ਲਗਿ ਪਹੁੰਚਤਿ ਚਲਹਿੰ ਬਲ ਤੇ ਭਰਪੂਰੀ।

ਸੁਨੇ ਪੁਰਾਨਨ ਕੇ ਬਚਨ, ਅਰਜਨ ਸਰ ਮਾਰੇ।

ਤ੍ਰੇਤੇ ਜੁਗ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ, ਧਨੁ ਬਿੱਦਜਾ ਭਾਰੇ ॥੩॥

ਕਿਧੋਂ ਪਿਤਾਮਾ ਇਨਹੁੰ ਕੋ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦੰ।

ਸੁਨੀ ਸ਼ਾਹਦੀ^੫ ਤਿਨਹੁੰ ਕੀ, ਹਤਿ ਤੁਰਕਨਿ ਬਿੰਦੰ।

ਤਿਸ ਬਿਧਿ ਕੇ ਸਰ ਛੋਰਿਤੇ, ਰਾਖੀ ਸੰਗ ਸੈਨਾ।

ਭੀਮਚੰਦ ਸੋਂ ਰਿਸ ਭਈ, ਕਿਸ ਤੇ ਮਨ ਭੈ ਨਾ’ ॥੪॥

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਰਾਜੇ ਗਿਰਨਿ ਕੇ, ਲਿਖ ਪੱਤ੍ਰ ਪਠਾਵੈ।

ਦੋਨਹੁੰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਜਸੁ ਕਹੈਂ, ਜਿਸ ਕੋਪ ਉਪਾਵੈ।

ਹੁਤੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਟੋਚੀਆ, ਸੋ ਚਹਤਿ ਲਰਾਯੋ।

ਰਜਧਾਨੀ ਜਿਸ ਕਾਂਗੜਾ, ਲਿਖਿ ਦੂਤ ਪਠਾਯੋ ॥੫॥

ਭੀਮਚੰਦ ਕੇ ਢਿਗ ਗਯੋ, ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬੈਸਾ।

ਕਹਤਿ ਭਯੋ ‘ਰਾਜੇ ਸੁਨਯੋਂ, -ਗੁਰ ਕੀਨਸਿ ਦੈਸਾ-।

ਨਹਿੰ ਆਛੀ ਮਾਨੀ ਰਿਦੈ ਤੁਮ ਪਾਸ ਪਠਾਵਾ।

-ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਰਾਵਰ ਮਹਾਂ, ਡਰ ਕਿਤਹੁੰ ਨ ਪਾਵਾ ॥੬॥

ਜੇ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਨਹਿੰ, ਬਡ ਅਵਗੁਨ ਹੋਵੈ।

ਗੁਰੂ ਨਿਕਾਸੋ ਦੇਸ਼ ਤੇ, ਤਬਿ ਸੁਖ ਕਰਿ ਸੋਵੈ।

^੧ਫੈਲਾਈ।

^੨ਵਿਸਿਆਂ ਦੀ ਵਿਹੁ ਉਤਾਰੀ।

^੩ਤੀਰ ਤਿੱਖੇ ਤੇ ਭਯਾਨਕ।

^੪ਛੇਤੀ ਚਿੱਲੇ ਵਿਚ (ਤੀਰ ਦੀ) ਬਾਗੜ ਰਖਕੇ ਖਿੱਚਕੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ [ਪਨਚ = ਚਿੱਲਾ, ਸੰ::, ਪਤੰਚਕਾ। ਬਗਰਾਇ = ਤੀਰ ਦੀ ਬਾਗੜ ਨੂੰ ਚਿੱਲੇ ਵਿਚ ਧਰਕੇ ਖਿੱਚਣਾ]।

^੫ਆਖੀ ਡਿੱਠੀ ਉਗਾਹੀ।

^੬ਕਟੋਚੀਏ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਨਤੁ ਉਠਾਇ ਉਤਪਾਤ ਕੋ, ਦੇ ਪਰਜਾ^੧ ਉਜਾਰੀ।
 ਬਿਚਰਹਿ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਚਮੌੰ ਗਨ, ਅਤਿ ਸੈ ਅਸਵਾਰੀ ॥੨॥
 ਦੈ ਨਿਪ ਹੁਇਂ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ, ਕਜੋਂ ਮਚਹਿ ਨ ਰੋਗਾ।
 ਪਰੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਗਤ ਮਹਿੰ, ਰਵਿ ਸਸਿ ਇਕ ਠੋਗਾ^੨।
 ਕਾਨਨ ਮਹਿੰ ਇਕ ਕੇਹਰੀ, ਸੁਨਿ ਕਾਨਨ ਨਾਦਾ^੩।
 ਕਰਹਿ ਨਿਕਾਸਨਿ ਦੂਸਰੋ, ਸਹਿ ਸਕੇ ਨ ਬਾਦਾ ॥੮॥
 ਦੈਪਤਿ ਹੋਇਂ ਨ ਭਾਰਜਾ, ਤਿਮ ਅਵਿਨਿ ਰਾਜਾ।
 ਜੇ ਮਿਲ ਜਾਹਿੰ ਕਦਾਚਿਤੀ, ਬਿਗਰਹਿ ਸਭਿ ਕਾਜਾ^੪।
 ਜਬ ਲਗਿ ਅਪਨੇ ਓਜ ਮਹਿੰ, ਹੋਹਿ ਨ ਬਡ ਗਾਢੇ।
 ਤਬਿ ਲਗਿ ਬਨਹਿ ਉਪਾਇ ਕੁਛ, ਦਿਹੁ ਤਾਂ ਤੇ^{੫*} ਕਾਢੇ ॥੯॥
 ਹਮ ਸੰਗੀ ਤੇਰੇ ਅਹੈਂ, ਚਹੀਅਹਿ ਲੈ ਸੈਨਾ।
 ਤਉ ਨ ਢਿਗ ਗੁਰ ਭਟ ਬਹੁਤ. ਤੁਮ ਸਮਸਰ ਹੈ ਨਾ।
 ਅਹੈਂ ਕਦੀਮੀ ਬਡਨ ਤੇ, ਇਨ ਸੈਲਨ ਰਾਜੇ।
 ਇਕ ਕੁਲ ਕੇ ਰਜਪੂਤ ਸਭਿ, ਹਮ ਭ੍ਰਾਤ ਬਿਰਾਜੇ - ' ॥੧੦॥
 ਸੁਨਤਿ ਦੂਤ ਕੇ ਬਾਕ ਕੋ, ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਉਪਾਏ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਭਾਖਜੋ ਤਬੈ 'ਤੁਮ ਸਾਚ ਬਤਾਏ।
 ਨਹਿੰ ਆਲਸ ਇਸ ਬਾਤ ਕੋ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਬਸਹਿ ਜਿ ਹੁਇ ਅਨੁਸਾਰਿ ਗੁਰ, ਤੌ ਬਿਗਰਹਿੰ ਨਾਂਹੀ^੬ ॥੧੧॥
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਕਰਿ ਛਲ ਬਲ ਬਡੋ, ਗੁਰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਰੋਂ।'
 ਇਮ ਕਹਿ ਕੈ ਰੁਖਸਦ ਕਰਯੋ, 'ਮੈਂ ਅਪਨਿ ਬਿਚਾਰੋਂ'।
 'ਕਰੀ ਜਨਾਵਨਿ ਜਾਇ ਕਰਿ, ਸੁਨਿ ਭੂਪ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਇਕ ਵਕੀਲ ਗੁਰ ਢਿਗ ਪਠਯੋ, ਆਯਹੁ ਤਤਕਾਲਾ^੭ ॥੧੨॥

^੧ਪਰਜਾ।^੨ਭਾਵ ਮੱਸਿਆ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ।^੩ਕੰਨੀ ਵਜ ਸੁਣਕੇ।^੪ਪਰ ਜੇ ਕਦੀ (ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਪਤੀ ਯਾ ਇਕ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਰਾਜੇ) ਮਿਲ ਪੈਣ ਤਾਂ ਕੰਮ ਵਿਗੜੇਗਾ (ਅ) ਜੇ ਕਦੇ ਓਹ ਦੋਵੇਂ ਆਮੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੰਮ ਵਿਗੜੇਗਾ।^੫ਉਥੋਂ^੬*ਪਾ:-ਇਤ ਤੇ।^੭ਤਾਂ (ਅਸੀਂ) ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਾਂਗੇ।^੮(ਰਾਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ) 'ਮੈਨੂੰ ਅਪਨੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ' (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਵ ਕਿ ਜੋ ਤੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਸੋ ਫਿਕਰ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾਂ ਹਾਂ)।^੯ਦੂਤ ਨੇ ਰਾਜੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗਲ ਜਾਕੇ ਜਣਾ ਦਿੱਤੀ (ਜਿਸਨੂੰ) ਸੁਣਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਰਾਜੇ ਨੇ ਇਕ ਵਕੀਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਘੱਲਿਆ ਜੋ ਛੇਤੀ ਆ ਪਹੁੰਚਾ (ਅੰਨਦਪੁਰਿ)।

ਲਗਯੋ ਜਬਹਿ ਦਰਬਾਰ ਸੁਨਿ, ਚਲਿ ਗਯੋ ਸਮੀਪਾ।
 ਨਮੋ ਕਰਤਿ ਕਹਿ ‘ਪਠਯੋ ਮੁਹਿ, ਕਾਟੋਚ ਮਹੀਪਾ।
 ਭੀਮ ਚੰਦ ਬਿਗਰਯੋ ਸੁਨਯੋਂ, ਰਾਵਰ ਕੇ ਸੰਗਾ।
 ਤ੍ਰਾਸ ਤਨਕ ਮਨ ਨਹਿਂ ਕਰਹੁ, ਸਨਮੁਖ ਲਿਹੁ ਜੰਗਾ ॥੧੩॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਮਹਿਂ ਸਮਰੱਥ ਤੁਮ, ਕਜਾ ਬਪੁਰੋ ਰਾਜਾ।
 ਧਰਿ ਹੰਕਾਰ ਉਦਾਰ ਕੇ, ਚਹਿ ਕਰਯੋ ਕੁਕਾਜਾ।
 ਆਨਿ ਦੇਸ਼ ਪਾਵਨ ਕਰਯੋ, ਮਹਿੰਮਾ ਤੁਮ ਭਾਰੀ।
 ਜਾਨਿ ਸਕਯੋ ਨਹਿਂ ਮੰਦ ਮਤਿ, ਚਾਹਤਿ ਸੰਗ ਰਾਰੀ^੧ ॥੧੪॥
 ਅਪਰ ਸਹਾਇਕ ਹੋਇ ਨਹਿਂ, ਕਜਾ ਕਰਹਿ ਇਕੇਲਾ।
 ਸੁਨੀ ਸਿਫਤ ਤੁਮ ਸੂਰਮੇ, ਦਲ ਅਧਿਕ ਸਕੇਲਾ।’
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਤਬਿ ਕਹਯੋ ‘ਜੋ ਕਰੈ ਸੁ ਪਾਵੈ।
 ਚਿਤਹਿ ਖੁਟਾਈ ਦੁਖ ਲਹਹਿ, ਨਹਿਂ ਸੁਭ ਬਨਿ ਆਵੈ’ ॥੧੫॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਕਰਿ ਬਾਰਤਾ, ਪੁਨ ਗਯੋ ਵਕੀਲੰ।
 ਦਈ ਸੁਨਾਇ ਕਟੋਚ ਕੋ, ‘ਗੁਰ ਗੁਨੀ ਗਹੀਲੰ।
 ਤਜਾਰੀ ਲਰਿਬੇ ਜੰਗ ਕੀ, ਨਿਤ ਕਰਹਿੰ ਘਨੇਰੀ।’
 ਸੁਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਆਨੰਦ ਭਾ, ‘ਬਨਿ ਹੈਂ ਜਿਮ ਬੈਰੀ^੨ ॥੧੬॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਅਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਨਹਿਂ ਹੋਵੈ ਮੇਲਾ।
 ਇਸ ਤੇ ਹਮ ਕੋ ਗੁਨ ਬਡੇ*, ਰਹਿ ਬਾਦ ਦੁਹੇਲਾ^੩।’
 ਇਮ ਹੀ ਕਹਿ ਕਹਿ ਪਠਵਤੋ, ਜਿਮ ਪਰਹਿ ਲਰਾਈ।
 ਤਊ ਭੂਪ ਕਹਿਲੂਰੀਆ, ਰਾਖਹਿ ਮਧੁਰਾਈ ॥੧੭॥
 ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਕੋ ਚਹੈ, ਜਿਮ ਜਾਚਯੋ ਦੈ ਹੈਂ।
 ਆਨਹਿਂ ਡੇਰਾ ਬਜਾਹ ਮਹਿਂ, ਦੁਤਿ ਅਧਿਕ ਸਜੈ ਹੈਂ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਰਸ ਰਾਖਨਿ ਚਹਤਿ, ਬਨਿ ਕਪਟੀ ਮੀਤਾ।
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਾਥ ਕਿਮ, ਛਲ ਕਰਿ ਨਿਬਹੀਤਾ ॥੧੮॥
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਪਠਹਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ, ਹਿਤ ਜੁਤਿ ਮ੍ਰਿਦੁ ਬੈਨਾ।

^੧(ਆਪ) ਨਾਲ ਲੜਾਈ।

^੨ਜਿਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਵੈਰੀ ਬਣਨਗੇ।

^{*}ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਵੇਗਾ ਕਿ ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਅਲਫ ਖਾਂ ਮਾਮਲਾ ਲੈਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕਟੋਚੀ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਰਾਜਪੂਤ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੜਿਆ, ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਤੇ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਚੁੱਕ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਹੀ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਭੀਮਚੰਦ ਹੱਥੋਂ ਮਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਜੋ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸ਼ਾਹੀ ਸੈਨਤ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਕਟੋਚ ਇਸ ਚਾਲ ਵਿਚ ਜੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲਾਹਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਤੇ ਭੀਮਚੰਦ ਫਸੇ ਰਹਿਣਗੇ ਫਿਰ ਕਟੋਚ ਆਪ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਰਹੇਗਾ, ਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸੈਵੈ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਵਡਾਈ ਮਿਲੇ, ਜੇ ਭੀਮਚੰਦ ਪਿਸ ਜਾਏ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਵੈਰੀ ਮਾਰਿਆ।

^੩(ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ) ਕਠਨ ਲੜਾਈ ਰਹੇ (ਅ) ਦੁ+ਹੇਲਾ = ਦੋਹਾਂ ਵਿਖੇ।

ਤਿਮ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਹੈਂ, ਬਿਚ ਸਾਰ ਅਹੈ ਨਾ^੧।
 ਇਮ ਬੀਠਯੋ ਕੇਤਿਕ ਸਮਾਂ, ਸਾਹਾ ਸੁਧਵਯੋ।
 ਫਤੇ ਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ ਤੇ, ਲਿਖ ਤਬਹਿ ਪਠਾਯੋ ॥੧੯॥
 ‘ਕਿਤਿਕ ਸਮੈ ਮਹਿੰ ਬਜਾਹ ਹੈ, ਕਰਿ ਲੀਜਹਿ ਤਜਾਰੀ।
 ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ ਆਨੀਅਹਿ, ਬਡ ਜੰਵ ਮਝਾਰੀ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਦੇਖਤਿ ਸੁਨਹਿ ਨਰ, ਮਤਿ ਤੇ ਬਿਸਮਾਵੈ।
 ਉਤਸਵ ਮਹਿੰ ਬਹੁ ਮੇਲ ਹਮ, ਜਿਤ ਕਿਤ ਤੇ ਆਵੈ ॥੨੦॥
 ਕਰਹੁ ਸੁਜਸੁ ਦੀਰਘ ਇਹਾਂ, ਜਿਮ ਤੁਮ ਬਡਿਆਈ।
 ਇਤ ਬਹੁ ਬਿਧਿਨਿ ਸਮਾਜ ਹੈ, ਜਿਮ ਹਮ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਢੂਰ ਢੂਰ ਕੇ ਬਿੰਦ ਨਰ, ਆਵਹਿੰ ਉਮਡੈ ਕੈ।
 ਭਾਟ ਆਦਿ ਜਾਚਕ ਬਡੇ, ਧਾਵਹਿੰ ਸੁਨਿ ਕੈ ਕੈ ॥੨੧॥
 ਪੁੰਜ ਦਰਬ ਕੋ ਆਨੀਅਹਿੰ, ਲਖਿ ਨਾਮ ਬਡੇਰਾ।
 ਸਭਿ ਧਾਰਨਿ ਕੇ ਗਿਰਪਤੀ, ਇਕਠੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।
 ਸੰਗ ਤੁਮਾਰੇ ਆਇ ਹੈਂ, ਹਮ ਘਰ ਬਹੁ ਆਵੈਂ।
 ਸਮਾਂ ਸੁਜਸੁ ਕੇ ਲੇਨਿ ਕੋ, ਪੁਨ ਕਰੋਂਹੁੰ ਨ ਪਾਵੈਂ’ ॥੨੨॥
 ਇੱਤਜਾਇਕ ਚਹਿ ਅਧਿਕਤਾ, ਭੇਜੀ ਲਿਖਿ ਪਾਤੀ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਆਨੰਦ ਮੈਂ, ਪਠਿ ਸੀਤਲ ਛਾਤੀ।
 ਆਗੇ ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਤੇ, ਕਰਿਬੇ ਲਗਿ ਤਜਾਰੀ।
 ਸਕਲ ਸਮਿੱਗ੍ਰੀ ਸੰਚਿ ਕਰਿ, ਧਰਿ ਸਦਨ ਮਝਾਰੀ ॥੨੩॥
 ਮੇਲ ਕਿਤਿਕ ਗਜ ਬਾਜ ਲੇ, ਕਰਿਵਾਇ ਸਕੇਲੇ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਜਿਤ ਕਿਤਹੁੰ ਤੇ, ਸੰਚਤਿ ਗਨ ਲੇਲੇ^੨।
 -ਵਸਤੁ ਅਜਾਇਬ- ਚਿਤਵਤੋ -ਗੁਰ ਬਿਨ ਨਹਿੰ ਆਨਾ।
 ਭਏ ਬਿਰਸ ਨਹਿੰ ਦੇਯ ਹੈਂ, ਬਰ ਬੀਰ ਮਹਾਨਾ ॥੨੪॥
 ਭੋਯੋਂ ਨਰ ਪਰਧਾਨ ਕੋ, ਸਨਬੰਧੀ ਕੋਊ।
 ਸਾਦਰ ਗੁਰ ਕੋ ਅਨੰਦ ਦੇ, ਆਨਹਿ ਵਥੁ ਜੋਊ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਸਭਾ ਮਹਿੰ, ਬੈਠਯੋ ਨ੍ਰਿਪਰਾਈ।
 ਬੂੜੇ ਆਦਿ ਵਜੀਰ ਜੇ, ‘ਅਦਭੁਤ ਵਥੁ ਕਾਈ ॥੨੫॥
 ਕਹਹੁ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਨੀਅਹਿ, ਕਹਿ ਕੁੜਮ ਪਠਾਵਾ।
 ਖੋਜੇ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ ਮੈਂ, ਭੇਵ ਨ ਕਿਤ ਪਾਵਾ।
 ਵਸਤੂ ਤੀਨ ਕਿ ਚਾਰ ਹੈਂ, ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿੰ ਜਾਨੀ।

^੧ਤਿਵੇਂ (ਵਕੀਲ) ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ (ਆਕੇ) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਗਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਪ ਰੂਪੀ) ਸਾਰ ਨਹੀਂ।

^੨ਲੈ ਲੈ ਕੇ।

ਸਸਤ੍ਰੁ ਪੰਚਕਲ, ਦੁਰਦ ਸੁਭ, ਚੌਕੀ ਕਿਨ ਆਨੀ ॥੨੬॥
 ਇਕ ਡੇਰਾ ਅਦਭੁਤ ਮਹਾਂ, ਚਾਰਹੁਂ ਲਿਹੁ ਜਾਚੇ।
 ਨੌਰੰਗ ਕੇ ਭੀ ਨਿਕਟ ਨਹਿੰ, ਕਿਤ ਸਮਸਰ ਤਾ ਚੇ ?
 ਜਸੁ ਬਿਸਾਲ ਹੁਇ ਬਜਾਹ ਮਹਿੰ, ਇਹ ਸੰਗ ਲਿ ਚਾਲੇ।
 ਪਿਖਹਿੰ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਨਰ ਤਹਾਂ, ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਜਾਲੇ' ॥੨੭॥
 ਸੁਨਿ ਵਜ਼ੀਰ ਪੁਨ ਬੈਨ ਭਨਿ, 'ਆਗੇ ਤੁਮ ਜਾਚਾ।
 ਹਾਥਹੁ ਰਸ ਅਰੁ ਵਸਤੁ ਲਿਹੁ, ਐਸੇ ਗਤਿ ਨੀਕੀ।
 ਸਾਦਰ ਗੁਰ ਸੋਂ ਕਾਮਨਾਂ, ਪੁਰਵਹੁ ਨਿਜ ਜੀ ਕੀ' ॥੨੮॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਬੋਲਯੋ ਤਬੈ, 'ਜਿਸ ਤੋਹਿ ਬਤਾਈ।
 ਇਹ ਆਛੀ ਜਾਨੀ ਅਬਹਿ, ਸਭਿ ਕੇ ਮਨ ਭਾਈ।
 ਇਕ ਪ੍ਰੋਹਤ ਭੇਜੋ ਤਹਾਂ, ਨੀਕੋ ਮਤਿਵਾਨਾ।
 ਸਭਾ ਚਾਤੁਰੀ ਮਹਿੰ ਨਿਪੁਨ, ਗੁਨਿ ਗਜਾਨਿ ਸੁਜਾਨਾ ॥੨੯॥
 ਦੁਤਿਯ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਜੋ, ਮੇਰੋ ਲਗਿ ਸਾਰਾ^੧।
 ਬਾਕ ਬੋਲਿਬੇ ਮਹਿੰ ਚਤੁਰ, ਭੇਦ^੨ ਸੁ ਲਖਿ ਸਾਰਾ।
 ਭੇਜੋ ਬਡੇ ਸਮਾਜ ਸੋਂ, ਆਨਹਿੰ ਵਥੁ ਚਾਰੇ।'
 ਅਸ ਮਸਲਤ ਸਭਿ ਕਰਿ ਉਠੇ, 'ਚਲਿ ਜਾਹਿੰ ਸਕਾਰੇ' ॥੩੦॥

ਸੋਰਠਾ: ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਦਨ ਸਿਧਾਇ, ਬਸੇ ਬਿਤਾਈ ਜਾਮਨੀ।
 ਉਦਯੋ ਦਿਵਸ ਕੋ ਰਾਇ^੩, ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨੇ ਮਿਲੇ ਸਭਿ ॥੩੧॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਿਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਭੀਮਚੰਦ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਅਸਟ ਤ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੮॥

^੧ਮੇਰਾ ਸਾਲਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

^੨ਭੇਦ ਨੂੰ।

^੩ਸੂਰਜ।

੩੯. [ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਤੇ ਪੰਮਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਆਏ]

੩੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੦

ਦੋਹਰਾ: ਭੀਮਚੰਦ ਬਿਚ ਸਭਾ ਕੇ, ਦੋਨਹੁਂ ਪਠੇ ਬੁਲਾਇ।

ਏਕ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਕੋ, ਪੰਮਾ ਪ੍ਰੋਹਤ ਆਇ।

ਸ੍ਰੈਯਾ ਛੰਦ: ਦੋਨਹੁਂ ਕਹਿ ਬਿਠਾਇ ਸਮੁਝਾਯਹੁ
 ‘ਨੀਤਿ ਰੀਤਿ ਨੀਕੇ ਤੁਮ ਚੀਨ।
 ਪਹੁੰਚਹੁਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਚਲਿ
 ਨਮੋ ਕਰਹੁ ਕਰ ਜੋਰਿ ਅਧੀਨ।
 ਮਮ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਧਰਿ ਚਰਨਿਨ ਪਰ ਕਰ^੧
 ਬਿਨਤੀ ਭਲੇ ਸੁਨਾਇ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਭਨਹੁ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਿ
 ਜਾਚਹੁ ਵਸਤੁ ਅਜਬ ਇਕ ਤੀਨ^੨ ॥੨॥

ਸੁਮਤਿ ਸਹਿਤ ਚਾਤੁਰਤਾ ਰਚਿ ਬਹੁ
 ਜਜੋਂ ਕਜੋਂ ਲੀਜੈ ਕੀਜੈ ਕਾਜਾ।
 -ਪੁੱਤ੍ਰੁ ਹਮਾਰੋ ਅਪਨੋ ਸਮਝਹੁ
 ਹਾਨ ਲਾਭ ਕੀ ਸਮਸਰ ਲਾਜਾ।
 ਇਕ ਘਰ ਲਖਹੁ ਰਖਹੁ ਨਿਜ ਕਰੁਨਾ
 ਪੁੱਤ੍ਰੁ ਬਜਾਹ ਬਹੁ ਮਿਲੈ ਸਮਾਜਾ।
 ਤਹਾਂ ਆਬਰੂ ਕਰਹੁ ਵਧਾਵਨਿ,
 ਸਭਿ ਰਾਜੇ ਜਾਨਹਿੰ ਸਿਰਤਾਜ਼- ॥੩॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਨਿ,
 ਰੁਖ ਦੇਖਹੁ ਜੇ ਕਾਰਜ ਹੈ ਨਾ।
 ਪੁਨ ਲਾਲਚ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵਹੁ
 -ਆਵਹਿੰ ਬਜਾਹ ਜਬਹਿ ਸੁਖਚੈਨ^੩।
 ਚਾਰਹੁਂ ਵਸਤੁ ਸ਼ੀਘ੍ਰੁ ਪਹੁੰਚਾਵਹਿੰ
 ਫੇਰ ਨ ਰਾਖਹਿੰਗੇ ਨਿਜ ਐਨਾ।
 ਚਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰਜਤਪਨ ਇਨ ਸੰਗ
 ਪੂਜਾ ਕਰਹਿੰ ਆਪ ਕੀ ਦੈਨ-’ ॥੪॥
 ਇਮ ਸਮੁਝਾਇ ਕਹਜੋ ‘ਅਬਿ ਗਮਨਹੁ’

^੧ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਹੱਥ ਰਖਕੇ।

^੨ਇਕ ਤੇ ਤਿੰਨ = ਚਾਰ।

^੩ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਕੇ ਆਵਾਂਗੇ ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਨਾਲ।

ਇਕ ਸੌਂ ਨਰ ਕੀਨੇ ਤਿਨ ਸਾਬ।
 ਬਸਤ੍ਰੁ ਬਿਭੂਖਨ ਸਸਤ੍ਰੁ ਸਾਜ ਕਰਿ
 ਚਲੇ ਛਲਨ ਹਿਤ ਸਰਬਗ ਨਾਬ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਭਿ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘੇ
 ਗਿਨਤਿ ਅਨੇਕ ਕਪਟ ਕੀ ਗਾਬ।
 ਆਨਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਨਿਹਾਰਯੋ
 ਜਹਿੰ ਲਹਿੰ^੧ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਹਾਬ ॥੫॥
 ਡੇਰਾ ਸੁਭ ਸਬਾਨ ਮੈਂ ਘਾਲਯੋ
 ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਕੀਨੋ ਬਿਸਰਾਮ।
 ਦੰਡ ਰਸਤ ਧਾਰੀ^੨ ਕਹੁ ਪਠਿ ਕਰਿ
 ਸੁਧਿ ਸੁਨਾਇ ਦੀਨਸਿ ਗੁਨ ਧਾਮ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਨੰਦ ਚੰਦ ਸੋ ਭਾਖਯੋ
 ‘ਦੇਹੁ ਦੇਗ ਤੇ ਰਸਤ ਤਮਾਮ।
 ਬਾਂਛਤਿ ਅਪਰ ਸਕਲ ਪਹੁੰਚਾਵਹੁ
 ਕਹਿ ਭੇਜਹੁ -ਅਬਿ ਕਰਹੁ ਅਰਾਮ-’ ॥੪੯॥
 ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਦਿਵਾਨ ਕੀਨਿ ਤਿਮ
 ਸੁਧ ਸੰਭਾਰਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਨਿਸਾ ਸੁਪਤਿ ਹੁਇ
 ਉਠੇ^੩ ਸੌਚ ਕੀਨਸਿ ਭੁਨਸਾਰ।
 ਨੀਰ ਸ਼ਰੀਰ ਸਨਾਨ ਠਾਨਿ ਤਬਿ
 ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਮਹਿੰ ਚਿਤ ਧਾਰ।
 ਦਿਵਸ ਚਢੇ ਤਨ ਸਸਤ੍ਰੁ ਬਸਤ੍ਰੁ ਧਰਿ
 ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਤੀਖਨ -ਮੋਹਿ ਹਕਾਰ^੪- ॥੧॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗਰ ਜਾਮਾ ਅਭਿਰਾਮੂ
 ਧਰਿ ਸ਼ਮਲੇਰ ਸੁਭਤਿ ਜਿਮ ਸ਼ੇਰ।
 ਟਿਕਯੋ ਕੁਦੰਡ^੫ ਅੱਗ੍ਰ ਬਡ ਗਾਚੋ
 ਖਰ ਖਤੰਗੁੰ ਧਰਿ ਕਰ ਮਹਿੰ ਫੇਰ।

^੧ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।^੨ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੋਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਚੋਬਦਾਰ।^੩ਜਾਗੇ (ਪੰਮਾ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ)।^੪ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਵਾਣਗੇ।^੫ਪਹਿਆ ਹੈ ਧਨੁਖ।^੬ਤਿੱਖੇ ਤੀਰ।

ਮੁਕਤਾਹਲ ਗਰ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲਾ
 ਜਿਗਾ ਜਵਾਹਰ ਜੇਬ ਉਚੇਰਾ।
 ਕਲਗੀ ਤੁੰਗ ਅਨੰਗ ਰਚੀ ਜਨੁ
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁੰਦਰ ਬਹੁਤੇਰੀ ॥੮॥
 ਅੰਤਰ ਸਦਨ ਟਿਕਹਿ ਜਿਸ ਮਾਂਹੀ
 ਤਹਿੰ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਬਿਰੇ ਸੁਹਾਇ।
 ਮਾਡੁਲ ਨੰਦ ਚੰਦ ਅਰੁ ਸੰਗੋ
 ਦਯਾ ਰਾਮ ਦਿਜ ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਇ।
 ਇਨ ਤੇ ਆਦਿ ਨਿਕਟ ਜਨ ਬੀਸਕ
 ਸਨਮਾਨਿਤ ਮ੍ਰਿਦੁ ਭਨਿਤ ਸੁਨਾਇ।
 ਤਰੁਨ ਤਰਲਿ ਸਮ ਦਿਪਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪੂ^੨
 ਤਰੁਨੈ ਆਰਬਲ ਤਨ ਮਹਿੰ ਆਇ ॥੯॥
 ਸਿੰਘ ਪੌਰ ਪਰ ਖਰੇ ਸੈਂਕਰੇ
 ਸਸਤ੍ਰ ਸਹਿਤ ਸੂਰੇ ਸਵਧਾਨ।
 ਪੰਮਾ ਪ੍ਰੋਹਤ ਚੰਦ ਕੇਸਰੀ
 ਲੇ ਬੀਸਕ ਮਾਨਵ ਅਗਵਾਨੋ^੩।
 ਆਇ ਦੂਾਰ ਪਰ ਬਿਰੇ ਸਨਧਬਧ
 ਗੁਰੂ ਨਿਕਟ ਸੁਧਿ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨਿ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਇ ਜਨਾਯਹੁ
 'ਚਤਰ ਘਟੀ ਬੈਠਹਿ ਇਸ ਥਾਨ' ॥੧੦॥
 ਦੂਾਰਪਾਲ ਨਿਜ ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਏ
 'ਹੁਇ ਅਵਕਾਸ਼ ਹਕਾਰਹਿ ਪਾਸਾ'
 ਕਰਨਿ ਅਨਾਦਰ ਦਰ ਅਟਕਾਏ
 ਜਿਨ ਉਰ ਛਲ ਹੰਕਾਰ ਨਿਵਾਸ।
 ਬੈਠੇ ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਦੇਖਤਿ
 ਗੁਰ ਕੇ ਪੌਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਕਾਸਾ।
 ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬੰਦਨਾ ਠਾਨਤਿ
 ਤਿਮ ਪੁਰਿ ਜਨ ਪੁਨਿ ਜਾਹਿੰ ਅਵਾਸ ॥੧੧॥

^੧ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਸੁਹਣੀ ਹੈ।^੨ਭਾਵ ਚੜ੍ਹਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸੂਰਜ ਵਾਂਝੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪ੍ਰਕਾਸਦਾ ਹੈ।^੩ਜੁਆਨੀ।^੪ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਕੇ ਨਰ ਬਾਸੀ
 ਸਗਰੇ ਠਾਨਹਿੰ ਦੂਝ ਪ੍ਰਣਾਮ।
 ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਨਿਜ^{*} ਕਾਰਜ ਲਾਗਹਿੰ
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਨਿ ਕੇ ਸਭਿ ਧਮ।
 ਹੋਤਿ ਬੰਦਨਾ ਭੀਰ ਅਧਿਕ ਨਰ
 ਆਵਹਿੰ ਜਾਹਿੰ ਜਪਹਿੰ ਸਤਿਨਾਮ।
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵਹਿੰ
 ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਸਭਿ ਅੰਤਰ ਜਾਮਿ ॥੧੨॥
 ਤਉ ਮਹਾਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਪਟ ਨ ਛੋਡਾ
 ਭੀਮਚੰਦ ਜਿਮ ਪਠੇ ਸਿਖਾਇ।
 ਕਿਤਿਕ ਘਟੀ ਬੀਤੇ ਬੁਲਵਾਏ
 ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਦੇਖੇ ਜਾਇ।
 ਰਚਨਾ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਨਿ ਕੀਜਹਿੰ
 ਸਸਤ੍ਰਪਾਣੈ^੧ ਜਿਤ ਕਿਤ ਦਰਸਾਇ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਿਸ ਮੰਦਰਿ
 ਬੈਠੇ ਕਲਗੀਧਰ ਹਰਖਾਇ ॥੧੩॥
 ਨੰਮ੍ਰਿ ਭਏ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਹੇਰਤਿ
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।
 ਪੁਨ ਰਾਜੇ ਕੀ ਨਮੋ ਕਰੀ ਪਗ,
 ਲੇ ਆਇਸੁ ਬੈਠੇ ਮੁਦ ਭੀਨੈ^੨।
 ਸ੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬੂਝਨਿ ਕੀਨੇ
 ‘ਭੀਮਚੰਦ ਹੈ ਆਨੰਦ ਪੀਨ?’
 ਸੁਨ ਤਿਨ ਕੁਸ਼ਲ ਭਨੀ ਕਰ ਜੋਰਤਿ
 ‘ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪ ਕੀ ਤੇ ਸੁਖ ਲੀਨਿ ॥੧੪॥
 ਬਿਨਤੀ ਭਨੀ ਆਨ ਤਜਿ ਗਿਨਤੀ
 ਭਯੋ ਬਯਾਹ ਕੋ ਕਾਜ ਬਿਸਾਲ।
 ਤਿਸ ਉੱਦਮ ਮਹਿੰ ਰਹਤਿ ਰੈਨ ਦਿਨ
 ਸੰਚਤਿ ਜਿਤਿ ਕਿਤਿ ਤੇ ਵਥੁ ਜਾਲ।
 ਰਜਪੂਤਨ ਕੀ ਚਾਲ ਅਨੂਠੀ

*ਪਾ:-ਨਿਤ।

^੧ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲੇ।

^੨ਬੁਸੀ ਵਿਚ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ।

ਫਤੇਸ਼ਾਹਿ ਦੀਰਘ ਮਹਿਪਾਲ।
 ਕਹਿ ਭੇਜੋ ਤਿਹ -ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ
 ਆਨਿ ਅਜਾਇਬ ਵਸਤੁ ਨਿਹਾਲੀ- ॥੧੫॥
 ਖੋਜਤਿ ਜਿਤਿ ਕਿਤ ਤੇ ਗਨ ਆਨੀ
 ਤਉ ਨ ਹਰਖ ਨ੍ਹਿਪਤਿ ਕੇ ਆਇ।
 ਸਭਿ ਗਿਰਧਾਰਨਿ ਕੇ ਮਹਿਪਾਲਕ
 ਮਿਲਹਿ ਸਮਾਜ ਜਹਾਂ ਅਧਿਕਾਇ।
 ਨਹਿੰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਿਤ ਵਸਤੁ ਅਨੂਠੀ
 ਜਿਸਹਿ ਬਿਲੋਕਹਿੰ ਰਹਿੰ ਬਿਸਮਾਇ।
 ਚਿਤ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਤਾਂ ਤੇ ਅਤਿਸੈ
 ਧਨ ਖਰਚੇ ਭੀ ਪਾਇ ਨ ਕਾਇ ॥੧੬॥
 ਹੁਇ ਲਾਚਾਰ ਬਿਚਾਰਤਿ* ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ
 ਨਰ ਪਰਧਾਨ ਬੀਚ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਖੋਜਿ ਰਹੇ ਕੁਛ ਦੁਲਭੁ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
 ਤਬਿ ਰਾਵਰਿ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਤਕਾਇ।
 ਹਮ ਦੋਨਹੁਂ ਕੋ ਭੇਜਨ ਕੀਨਸਿ
 ਤੁਮਰੀ ਖਿੜਮਤਿ ਮੈਂ ਚਲਿ ਆਇ।
 ਭਨਜੋ ਦੀਨ ਬਨਿ -ਦੂਲਹੁ ਸੁਤ ਮਮ
 ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਹੀ ਮਨ ਭਾਇ² ॥੧੭॥
 ਜਸੁ ਅਪਜਸੁ ਕੇ ਹਾਨ ਲਭ ਮਹਿੰ
 ਹਮਰੀ ਲਾਜ ਗੁਰਨਿ ਕੋ ਹੋਇ-।
 ਬਡੇ ਅਲੰਬ ਤਕਜੋ ਤਬਿ ਭੇਜੇ
 ਚਲਿ ਤਤਕਾਲ ਅਏ ਹਮ ਦੋਇ।
 ਸਸਤ੍ਰ ਪੰਚਕਲ, ਦੁਰਦ ਪ੍ਰਸਾਦੀ
 ਅਰੁ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋ ਡੇਰੋ ਜੋਇ।
 ਚਤਰਥ ਚੌਕੀ ਚਾਰੁ ਰਚੀ ਕਿਨ
 ਲੇ ਬਰਾਤਿ ਮਹਿੰ ਗਮਨਹਿੰ ਸੋਇ ॥੧੮॥
 ਸਕਲ ਮਹੀਪਾਲਨ ਦਿਖਰਾਵਹਿੰ
 ਦੇਖਤਿ ਜਿਸ ਕੇ ਰਹਿੰ ਬਿਸਮਾਇ।

*ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ।

¹ਪਾ:-ਬਿਸੂਰਤਿ।

²ਭਾਵ ਦੂਲੋ ਜੀਕੂੰ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੈ (ਪੁੱਤ੍ਰ ਵਤ)।

ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਛਿਗ ਬਿਨਤੀ ਆਨਹੁ
 -ਭਏ ਬਜਾਹ ਤੇ ਤੁਰਤ ਪੁਚਾਇਂ।
 ਦੇਰ ਨ ਕਰਹਿੰ ਪਠਨਿ ਮਹਿੰ ਪੁਨ ਹਮ,
 ਨੀਕੀ ਰੀਤਿ ਸੰਭਾਰਹਿੰ ਲਜਾਇ-।’
 ਕਹਯੋ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਬੰਦਿ ਕਰ
 ‘ਭੀਮਚੰਦ ਇਮ ਭਨੀ ਬਨਾਇ’ ॥੧੯॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਤੂਸ਼ਨਿ ਭਯੋ ਕਿਤਿਕ ਚਿਰ
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭੀ ਕਹਯੋ ਬੈਨ।
 ਪੰਮੇ ਪਾਛਲਿ ਬਾਤ ਬਿਚਾਰੀ
 ਕਰਨਿ ਸਮੇਂ ਲਖਿ ਕੈ ਹਿਤ ਹੈ ਨੈ।
 ‘ਰਾਜੇ ਅਪਰ ਬਖਾਨੀ ਸੁਨੀਅਹਿ’
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਸਨਮੁਖ ਕਰਿ ਨੈਨ।
 ‘ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰਜਤਪਣ ਇਨ ਸੰਗ,
 ਭੇਜਹਿੰਗੇ ਪੂਜਾ ਗੁਰ ਐਨ ॥੨੦॥
 ਸਦਾ ਅਸਾਨਵੰਦ ਹਮ ਰਹਿਹੈਂ
 ਲਹਿਹੈਂ, ਗੁਰ ਕੋ ਇਹ ਉਪਕਾਰ।
 ਕਹੇ ਰਜਤਪਣ ਸਕਲ ਪਠਾਵਹਿੰ
 ਲਖਹੁ ਸਾਚ ਨਹਿੰ ਕੂਰ ਉਚਾਰਿ।
 ਵਸਤੁ ਚਤਰ ਦੇਂ ਜਬਾ ਤਬਾ ਲੇਂ
 ਪਰਹਿ ਸਾਂਝ ਹਮ ਸਦਨ ਮਝਾਰ।
 ਲੈਨਿ ਦੇਨਿ ਮਹਿੰ ਅਟਕ ਨ ਕੋਈ
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਵਧਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਵਹਾਰ’ ॥੨੧॥

ਦੋਹਰਾ: ਪੰਮੇ ਕੋ ਕਹਿਬੋ ਸੁਨਯੋ, ਕਲਗੀਧਰ ਜਬਿ ਸ਼੍ਰੋਨ।

ਰਿਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਉਪਜਯੋ ਅਧਿਕ, ਰੰਗ ਦ੍ਰਿਗਨਿ ਜਿਮ ਸ਼੍ਰੋਨੈ ॥੨੨॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਪੰਮਾ ਗੁਰ ਛਿਗ ਆਵਨਿ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਏਕ ਉਨ ਚੱਤਵਾਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੩੯॥

^੧(ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਚੁਪ ਤੋਂ) ਪੰਨੇ ਨੇ ਲਖਿਆ ਕਿ (ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਣ ਵਿੱਚ) ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਗੁਰੂ ਕਾ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਦੀ ਆਖੀ ਹੋਈ) ਪਿਛਲੀ ਗੱਲ (ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਵਾਲੀ) ਵਿਚਾਰੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਿਆ ਸਮਝ ਕੇ (ਕਿਹਾ:-)।

^੨ਭਾਵ ਨੇੜ੍ਹ (ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ) ਲਾਲ ਹੋ ਗਏ।

੪੦. [ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਤੇ ਪੰਮੇ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ]

੩੯ <<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੪੧

ਦੋਹਰਾ: -ਵਸਤੁਨਿ ਕੋ ਭਾਰਾ^੧ ਹਮਹਿੰ, ਦੇਨਿ ਕਹਯੋ ਮਤਿਮੰਦ।

ਬਿਵਹਾਰੀ ਜਿਮ ਬਨਿਕ ਹੈ, ਜਾਨਹਿੰ ਤਿਨਹੁੰ ਮਨਿੰਦ- ॥੧॥

ਸ੍ਰੈਯਾ ਛੰਦ: ਫਰਕੇ ਅਧਰ ਦ੍ਰਿਗਨਿ ਤੇ ਤਰਜੇ
 ‘ਕਹਾਂ ਕਹਯੋ ਇਹ, ਰੇ ਮਤਿ ਮੰਦ!
 ਚਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇਹਿ ਇਹ ਕੈਸੋ,
 ਤੁਮ ਕਜਾ ਹਮ ਕੋ ਲਖਯੋ ਬਿਲੰਦੂ।
 ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ? ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹਿੰ* ਲੀਨਿਸਿ,
 ਨਹੀਂ ਭਾਵਨਾ ਗੁਰੂ ਮੁਕੰਦ।
 ਰਈਯਤ ਨਹੀਂ ਬਨੇ ਤੁਮ ਅਬਿ ਲੌ
 ਜਾਬਿ ਲੌ ਪੰਥੈ ਮਜਾਇ ਨ ਦੁੰਦ ॥੨॥

ਜੋਰ ਨ ਪਰਯੋ ਗਿਰਨ ਪਰ ਹਮਰੋ
 ਜਿਸ ਤੇ ਦੰਡ ਦੇਹੁ ਧਨ ਆਨਿ।
 ਆਸੈ ਕੌਨ ਦੇਨਿ ਕੋ ਜਾਨਯੋ
 ਜਿਸ ਤੇ ਲੇਹੁ, ਸੁ ਕਰਹੁ ਬਖਾਨ^੧। ’
 ਲਖਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਰੁਖ਼ ਰਿਸ ਬਹੁ ਧਾਰੀ
 ਹਹਿਰਤਿ ਉਰ ਮੈਂ ਡਰ ਕੋ ਮਾਨਿ।
 ਕਹਯੋ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਬਦਨ ਪੁਨ
 ‘ਆਪ ਕੋਪ ਉਪਜਾਵਨਿ ਠਾਨਿ ॥੩॥

ਭੀਮਚੰਦ ਨਿਪ ਜਥਾ ਬਖਾਨੀ
 ਤਿਸ ਹੀ ਮਾਨੀ ਕੀਨਿ ਬਖਾਨੀ^੧।
 ਦੇਨਿਹਾਰ ਸੋ, ਲੇਨਿਹਾਰ ਤੁਮ,
 ਹਮ ਕਜਾ ਜਾਨਹਿੰ ਏ ਕਜਾ ਜਾਨੁ^੪!
 ਤਉ ਉਚਿਤ ਹੈ ਦੇਨਿ ਤੁਮਹੁੰ ਕੋ
 ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਦੇਹੁ, ਸੁ ਲੇਹੁ ਮਹਾਨ।

^੧ਕਿਰਾਇਆ, ਭਾੜਾ।

^੨ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦਾਓਂ ਵਡਾ ਮੰਨਿਆਂ ਹੈ (ਅਗੇ ਵੇਰਵਾ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ:-)।

^੩ਕਲਮ ਦੀ ਉਕਾਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ‘ਪਾਹੁਲ’ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਵਾਕ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮੁੱਖੋਂ ਲਿਖੇ ਹਨ ਯਥਾ- ‘ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਨ ਪਾਹੁਲ ਪਾਈ’।

^੪ਸਾਡਾ ਪੰਥ।

^੫ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਭੇਟਾ ਦੇਣੀ ਕਹੀ ਹੈ ਉਹ ਬਨੀਆਂ ਸਮਝ ਕੇ ਭਾੜਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋ।

^੬(ਆਸਾਂ ਭੀਮ ਚੰਦ ਦਾ ਕਹਿਆ) ਮੰਨ ਕੇ ਆਖੀ ਹੈ।

^੭ਆਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਏਹ (ਪੰਮਾਂ) ਕੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਕੁਛ ਤੁਮਰੇ ਨਾਂਹਿਨ
 ਅਰਪਹਿਂ ਲੋਕ ਕਰਹੁ ਗੁਜ਼ਰਾਨ^{*}, ॥੪॥
 ਆਗੈ ਹੁਤੀ ਕੁਛਕ ਰਿਸ ਅਗਨੀ
 ਮਨਹੁ ਅਹੂਤੀ ਬਾਕ ਸੁਨਾਇ।
 ਬੋਲੇ 'ਦਿਹੁ ਉਠਾਇ ਨਿਕਸਾਵਹੁ
 ਲਾਤਨਿ ਮੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਹਾਰ ਲਗਾਇ[†]।
 ਉਰ ਹੰਕਾਰ ਨਿਵਾਰਹੁ ਇਨ ਕਾ
 ਕਹੈਂ ਅਜੋਗ ਤਬਾ ਫਲ ਪਾਇ।
 ਗੀਦੀ ਬੁੱਧਿ ਪਹਾਰੀ ਕਾਚੇ
 ਸਮੁਝਾਵਹੁ ਨਿਜ ਬਲ ਦਿਖਰਾਇ' ॥੫॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਦਿਵਾਨ ਉਠਯੋ ਤਬਿ,
 ਸੰਗ ਸਹਾਇਕ ਸੰਗੇ ਹੋਇ।
 ਐਚਿ ਭੁਜਨ ਕੋ ਝਟਕ ਉਠਾਏ
 ਬਲ ਤੇ ਕਰੇ ਪਕੇਲਨਿ ਸੋਇ।
 ਪਗਿਯਾ ਗਿਰਤਿ ਸੰਭਾਰਤਿ ਗਮਨਤਿ
 ਕਰਹਿੰ ਕ੍ਰੋਧ, ਬਸ ਚਲਹਿ ਨ ਕੋਇ।
 ਕਹਤਿ 'ਦੇਸ਼ ਨਿਪ ਕੇ ਤੁਮ ਬਸ ਕਰਿ
 ਨਹਿੰ ਭੈ ਧਰਹੁ ਲੇਹੁ ਦੁਖ ਜੋਇ^੧ ॥੬॥
 ਪਹੁੰਚਨਿ ਕੀ ਇਕ ਬਿਲਮ ਹਮਾਰੀ
 ਆਨਿ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਲੂਟ ਮਚਾਇ।
 ਤਬਿ ਵਰਜਾਮਰੀ ਪਿਖਹਿੰ ਤੁਮਾਰੀ,
 ਪਕਰਹਿੰ ਕਰਹਿੰ ਕੈਦ ਲੈ ਜਾਇ।
 ਜਾਚੀ ਵਸਤੁ ਨ ਦਈ ਅਬਹਿ ਕੁਛ,

^{*}ਏਹ ਜੋ ਵਧ ਘਟ ਬੋਲ ਹੋਣੇ ਹਨ, ਤਵਾ: ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ੧੦ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜੋ ੧੮੪੪ ਵਿਚ ਭਾ: ਸੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਮੂਲੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਪੰਮਾ ਤੇ ਨਾਹੀਂ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਆਇਆ ਤੇ ਨਾਹੀਂ ਕੋਈ ਵਾਕ ਕੁਵਾਕ ਹੋਏ ਹਨ, ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਰਾਤਨ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਵਿਚ ਹੈ, ਕਵੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਥਾਉਂ ਯਾ ਰਵਾਯਤ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

[†]ਇਹ ਘਟਨਾ ਤਵਾ: ਖਾ: ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ, ਅੰਕ ਦਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਕੀਲ ਬਣਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਪੰਮੇ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਵਧੀਕੀ ਤੇ ਵੱਧ ਘੱਟ ਹੋਈ। ਜਿੰਨੀ ਹੋਈ ਓਨੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਵਕੀਲ ਦਾ ਆਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਦੇ ਵਾਕ ਕਹਿਣਾ ਇਹ ਬੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਦਸਤੂਰ ਵਿਚੁੱਧ ਹਨ ਐਸੇ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋਣਾ ਬੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵਿਹਤ ਹੈ।

^੧ਦੁਖ ਦੇਖ ਲਿਗੇ।

ਬਲ ਤੇ ਛੀਨ ਲੇਹਿਂ ਸਭਿ ਆਇ।
 ਅਧਿਕ ਬਿਰੋਧ ਬਧਾਯਹੁ ਤੁਮ ਨੇ,
 ਹਮਰੀ ਪਤਿ ਖੈ ਕਰਿ ਨਿਕਸਾਇ' ॥੨॥
 ਗਏ ਪੌਰ ਲਗਿ ਤਿਨਹੁਂ ਧਕੇਲਤਿ
 ਲਾਤਨਿ ਮੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਹਾਰ ਲਗਾਇ।
 ਮਾਰ ਖਾਇ ਕਰਿ ਗਰਬਤਿ ਬੋਲਤਿ
 ਸੁਨਿ ਕਰ ਨੰਦ ਚੰਦ ਹਟਿ ਆਇ।
 ਬੂੜੇ ਗੁਰੂ 'ਪ੍ਰਭੂ ਇਹ ਬਿਗਰੇ
 ਮੁਖ ਤੇ ਅਪਨਿ ਬੀਰਤਾ ਗਾਇ।
 ਕੰਚਨ ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲ ਮੁਕਤਾ
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਹਿਤ ਸਭਿ ਲੇਹਿਂ ਛਿਨਾਇ ॥੯॥
 ਐਂਠ ਤਜਾਗਿ ਤਬਿ ਹਰੁਵੇ ਹੋਵਹਿਂ
 ਗੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਕਹਿ ਬੰਦਰਿਂ ਹਾਥੀ।
 ਤਬਿ ਤਜਾਗਹਿਂ ਸੰਕਟ ਬਡ ਦੈ ਕੇ
 ਮਾਰਗ ਜਾਹਿਂ ਰੁਦਨ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਆਛੇ ਕਰਹਿੰ ਪੁਕਾਰ ਪਹੁੰਚਿ ਕਰਿ
 ਬੀਤੀ ਸਕਲ ਸੁਨਾਵਹਿਂ ਗਾਥ।
 ਨਤੁਰ ਬੀਰਤਾ ਅਪਨੀ ਭਾਖਹਿਂ
 ਹੇਤੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਪਨਿ ਗਿਰਨਾਥ' ॥੯॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਰਾਜਨੀਤ ਕੋ ਚਿਤਵਤਿ
 'ਬਨਿ ਵਕੀਲ ਹਮਰੇ ਢਿਗ ਆਇ।
 ਨਹੀਂ ਖਸੋਟਨਿ ਇਨ ਕੋ ਆਛੇ
 ਕਰਹੁ ਨਿਰਾਦਰ ਦਿਹੁ ਨਿਕਸਾਇ।
 ਡੇਰੇ ਲਗਿ ਭਟ ਜਾਹਿਂ ਧਕੇਲਤਿ
 ਪਤਿ ਖੋਈ ਦੇਖਹਿੰ ਸਮੁਦਾਇ।

^ੴਇਹ ਘਟਨਾ ਤਵਾ: ਖਾ: ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ, ਅੰਕ ਦਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਕੀਲ
ਬਣਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ
ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਪੰਮੇ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਵਧੀਕੀ ਤੇ ਵੱਧ ਘੱਟ ਹੋਈ। ਜਿੰਨੀ ਹੋਈ
ਓਨੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਵਕੀਲ ਦਾ ਆਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਦੇ ਵਾਕ ਕਹਿਣਾ ਇਹ ਬੀ ਨੀਤੀ ਤੇ
ਦਸਤੂਰ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਐਸੇ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋਣਾ ਬੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵਿਹਤ ਹੈ।

^੧ਗੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈਏ ਤਾਂ ਐਂਠ ਛੱਡ ਕੇ ਹਲਕੇ ਹੋਣਗੇ

(ਅ) ਪਾਠਾਂਤ੍ਰ -ਗੁਰ ਦੋਹੀ। ਫਿਰ ਅਰਥ ਐਉਂ ਲਗੇਗਾ:-ਐਂਠ ਤਜਾਗ ਕੇ ਤਾਂ ਹੌਲੇ ਹੋਣਗੇ, ਹੱਥ ਜੋੜਨਗੇ
ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇਣਗੇ।

-ਅਬਹਿ ਅਰੂਢਨਿ^੧- ਮੂਢਨ ਕੋ ਕਹੁ
 -ਰਹੇ ਤ ਸਭਿ ਕਿਛ ਛੀਨਯੋ ਜਾਇ- ' ॥੧੦॥

ਨੰਦਚੰਦ ਸੁਨਿ ਗਯੋ ਤਿਨਹੁਂ ਢਿਗ
 ਸੁਭਟ ਗੈਲ^੨ ਜਿਨ ਤਾੜ ਤਿਜਾਇ।

ਗਏ ਸਿਵਰ ਲਗਿ ਉਚ ਸੁਨਾਯੋ
 'ਵਸਤੁ ਸੰਭਾਰੋ ਜੀਨ ਪਵਾਇ।

ਪੁਰਿ ਤੇ ਨਿਕਸਹੁ ਪੰਥ ਸਮਾਲਹੁ
 ਜੇ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰਾਨ, ਨ ਬਿਲਮ ਲਗਾਇ^੩।

ਨਤੁ ਡੇਰਾ ਸਭਿ ਲੂਟਯੋ ਜਾਵਹਿ
 ਪੁਨ ਗਮਨਹੁਂ ਕਰ ਨੰਗੇ ਪਾਇ ॥੧੧॥

ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਛੁਰਾਏ
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਸਿੱਖ ਆਇ ਗਹਿ ਲੇਤਿ। '

ਪਿਖਤਿ ਪਹਾਰੀ ਤ੍ਰਾਸ ਪਾਇ ਕਰਿ
 ਤਜਾਰੀ ਠਾਨੀ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਸੁਚੇਤਾ।

ਜੀਨ ਪਾਇ ਹਯ ਪਰ ਆਰੋਹੇ
 ਗਮਨੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਨਿ ਨਿਕੇਤ।

ਬੁਰੀ ਭਈ ਉਰ ਅਧਿਕ ਬਿਸੂਰਤਿ
 ਐਸੇ^੪ ਲਖਯੋ ਨ ਗੁਰ ਕੋ ਭੇਤ ॥੧੨॥

ਮਹਿਤ ਦੁਖਤਿ ਸਭਿ ਮਾਰਗ ਉਲੰਘੇ
 ਜਿਨ ਕੇ ਲਗੀ ਚੋਟ ਤਨ ਮਾਂਹਿ।

ਇਤ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਤਜਾਰੀ ਕੀਨਸਿ
 ਰਣ ਸਾਮ੍ਰਿੱਗੀ ਦੇ ਭਟ ਪਾਹਿ।

ਗੁਲਕਾਂ ਬਹੁ ਬਰੂਦ ਬਰਤਾਈ
 ਤੌਮਰ ਤਰਕਸ਼ ਧਮੁਖ ਉਮਾਹਿ।

ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਤੀਖਨਿ ਪਰੈ ਜੰਗ ਅਬਿ,
 ਲਰਹਿੰ ਰਿਪੁਨ ਗਨ ਮਿਟਵਹਿੰ ਨਾਂਹਿ ॥੧੩॥

ਕਿਤਿਕ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦ ਤ੍ਰਾਸ ਧਰਿ
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸਿਧਾਇ।

^੧ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਓ।^੨ਰਾਹ ਵਿਚ।^੩ਜੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਿਆਰੇ ਹਨ ਤਾਂ ਡੇਰੀ ਨਾ ਲਾਓ।^੪ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ।

ਸਕਲ ਬਿੜਤ ਸੁਨਾਵਨਿ ਕੀਨਸਿ
 'ਗਿਰਪਤਿ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਹਤ ਆਇ'।
 ਦਈ ਉਤਾਰਿ ਆਬਰੋ ਤਿਨ ਕੀ
 ਬਹੁਰ ਬਹੋਰੇ ਨਹਿੰ ਕਿਨ ਜਾਇ'।
 ਰਿਸਹਿ ਰਾਵ ਅਬਿ ਚਮੂੰ ਪਠਾਵੈ
 ਪਰਹਿ ਜੰਗ ਇਮ ਕਲਹਿ ਉਠਾਇ ॥੧੪॥
 ਨਾਹਕ ਬਡ ਉਤਪਾਤ ਉਠਾਵਹਿ
 ਕਹਿਬੇ ਨਹਿੰ ਮਾਨਹਿੰ^੩ ਕਿਸ ਕੇਰਾ।
 ਮਾਰ ਬਕਾਰਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਦੀਰਘ
 -ਲਵਪੁਰ ਕੋ ਲੂਟਹਿ ਬਨਿ ਦੇਰਾ।
 ਹਤਹਿੰ ਤੁਰਕ ਗਨ ਫਤੇ ਲੇਹਿੰ ਸੋ
 ਦੇਂ ਨਿਜ ਸਿੱਖਨਿ ਰਾਜ ਬਡੇਰਾ।
 ਰੌਰ ਪਸੌਰ ਦੌਰ ਕਰਿ ਘਾਲਹਿੰ
 ਪੁਰਿ ਮੁਲਤਾਨ ਆਦਿ ਕਰਿ ਜੇਰ^੪- ॥੧੫॥
 ਅਪਰ ਕਹਾਂ ਲਗਿ ਕਰਹਿੰ ਸੁਨਾਵਨਿ
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਨਿਤ ਬਾਕ ਸੁਨਾਇਂ।
 ਉਤ ਚਵਗੱਤਾ ਦੋਖੀ ਦੀਰਘ
 ਜੇ ਕਰਿ ਬਚ ਇਨ ਕੇ ਸੁਨਿ ਪਾਇਂ।
 ਬਿਗਰਯੋ ਬਡੇ ਗੁਰਨ ਸੋਂ ਅਤਿਸੈ
 ਸਭਿ ਜਹਾਨ ਕੋ ਸ਼ਾਹਿ ਸੁਹਾਇ।
 ਇਤ, ਗਿਰਪਤਿ ਦ੍ਰੋਹੀ ਬਲਵੰਤੇ
 ਬਸਨਿ ਆਪ ਕੋ ਹੁਇ ਕਿਤ ਥਾਇਂ ? ॥੧੬॥
 ਬਿਨਾ ਜੰਗ ਤੇ ਅਪਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨ,
 ਅਬਿ ਲੋਂ ਪਿਖਯੋ ਨ ਜਥਾ ਕਰਾਲ^੫।
 ਬੈਸ ਨਵੀਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪੁਨ ਧਾਰਹਿੰ
 ਕਰਹਿੰ ਅਖੇਰ ਅਪਰ ਨਹਿੰ ਖਜਾਲ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਕੀ ਚਮੂੰ ਬਡੇਰੀ
 ਆਈ ਲਖਹੁ ਨ ਕਰਿ ਹੈ ਟਾਲ।

^੧ਰਾਜੇ ਦਾ ਸਾਲਾ ਤੇ ਪ੍ਰੋਹਤ ਆਏ ਸਨ।

^੨ਕਿਸੇ ਨੇ ਜਾਕੇ ਫਿਰ ਮੌੜੇ ਨਹੀਂ।

^੩ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

^੪ਕਰਾਂਗੇ ਅਧੀਨ।

^੫ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਯਾਨਕ (ਜੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)।

ਕਰਹੁ ਮਾਤ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਸੁਤ ਕੋ
 ਅਬਿ ਭੀ ਮਾਨਵ ਪਠਹਿੰ ਬਿਸਾਲ ॥੧੭॥
 ਸੰਧਿ ਸੁਧਾਰਹੁ^੧, ਜੁੱਧ ਨਿਵਾਹਰੁ,
 ਬੁੱਧਿ ਬਿਚਾਰਹੁ, ਕ੍ਰੋਧ ਮਿਟਾਇ।’
 ਸੁਨਿ ਜਨਨੀ ਉਰ ਧੀਰਜ ਛੋਰਾ,
 ਗਈ ਸੁਪੱਤ੍ਰੁ ਨਿਕਟ ਉਤਲਾਇ।
 ਬੈਠਿ ਕਹਨਿ ਲਾਗੀ ‘ਸੁਤ! ਸੁਨੀਏ
 ਕਿਮ ਚਾਹਹੁ ਤੁਮ ਕਲਹਿ ਉਪਾਇ?
 ਜਿਸ ਮੈਂ ਮਹਿਦ ਬਿਖਾਦ ਉਠੇ ਤੇ
 ਸਾਰੋ ਜਗਤ ਸੱਤ੍ਰੁ ਬਨਿ ਜਾਇ ॥੧੮॥
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ਿ ਤੇ ਸਿਖ ਆਇਂ ਕਸ਼ਟ ਲਹਿੰ
 ਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਜ਼ੋਰ ਪਹਾਰੀ ਪਾਇਂ।
 ਮਰਹਿੰ ਮਨੁਜ ਸਮੁਦਾਇ ਜੰਗ ਮਹਿੰ,
 ਕੋ ਦਲ ਗਨੈ^੨ ਰਾਖਹਿ ਅਟਕਾਇ।
 ਜ਼ਰ ਖਰੀਦ ਇਹ ਨਗਰ ਬਸਾਯੋ
 ਤਜਾਗੇ^੩ ਕਹਾਂ ਬਸਹਿੰ ਪੁਨ ਜਾਇ।
 ਰਾਜਨਿ ਢਿਗ ਹੈ ਰਾਜ ਦੇਸ਼ ਕੋ
 ਚਹੈਂ ਜਿਤਿਕ ਲੇਂ ਚਮੂੰ ਬਧਾਇ ॥੧੯॥
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਕੈ ਅਪਰ ਮਸੰਦਨਿ
 ਭੀਮਚੰਦ ਕੇ ਭੇਜਹੁ ਤੀਰ।
 ਸ਼ਾਂਤਿ ਕਲਹਿ ਕੋ ਸੋ ਕਰਿ ਦੇਵਹਿੰ
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਚਢਿ ਆਵਹਿੰ ਬਹੁ ਬੀਰ।
 ਸਕਲ ਜਗਤ ਜੁਤਿ ਨ੍ਰਿਪ ਤੁਮ ਪੂਜਹਿੰ
 ਚਹਹਿੰ ਕਾਮਨਾ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਤੀਰ।
 ਸੁਖਦਾਈ ਤੁਮ ਸਭਿ ਕੇ ਬਨੀਅਹਿ
 ਬੈਠਹੁ ਗਦੀ ਪਰ ਹੁਇ ਧੀਰ’ ॥੨੦॥
 ਸੁਨਿ ਜਨਨੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ
 ‘ਕਹਯੋ ਨ ਹਮ ਉਤਪਾਤਿ ਉਠਾਇ।
 ਕਰਿ ਹੰਕਾਰ ਮੂਢ ਨਰ ਭੇਜਹਿ

^੧ਮੇਲ ਕਰਹੁ।^੨ਕੌਣ (ਵੈਰੀ ਦੀ) ਸਮੂਹ ਸੈਨਾ ਨੂੰ।^੩ਛੋੜਕੇ।

ਕਪਟ ਅਨਿਕ ਕੀ ਬਾਤ ਬਨਾਇ।
 ਬਕਰੀ ਮੁਖਾ ਹੋਇ ਕਰਿ ਜਾਚਤਿ
 ਲੇ ਪੁਨ ਸਿੰਘ ਮੁਖਾ ਹੁਇ ਜਾਇ^੧।
 ਕਜੋ ਤਿਸ ਕੇ ਛਲ ਮਹਿੰ ਹਮ ਆਵਹਿੰ,
 ਪ੍ਰਥਮ ਸਮਝ ਕਰਿ ਦਯੋ ਬੁਝਾਇ^੨ ॥੨੧॥
 ਪ੍ਰਜਾ ਹੋਇ ਕਰਿ ਬਸਹਿੰ ਨ ਤਿਸ ਕੇ
 ਕਰਿ ਫਰੇਬ ਵਸਤੂ ਮੰਗਵਾਇ।
 ਦੇ ਕਰਿ ਪਾਛੇ ਬਿਗਰਨਿ ਹੋਤੋ^੩
 ਯਾਂ ਤੇ ਪੂਰਬ ਕਜੋਂ ਨ ਹਟਾਇਂ।
 ਰਣ ਤੇ ਡਰਿ ਕਰਿ ਕਬਿ ਲੌਂ ਹਮ ਰਹਿੰ
 ਜਿਸ ਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਸਕੇਤੁ ਪਠਾਇ^੪।
 ਕਰਨੇ ਹੈਂ ਘਮਸਾਨ ਘਨੇਰੇ
 ਜਗ ਮਹਿੰ ਕੇਤਿਕ ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਇ ॥੨੨॥
 ਰਚਹਿੰ ਅਨੀਤਿ ਮਹੀਪਤਿ ਜੇਤਿਕ,
 ਸਭਿ ਕੋ ਦੈ ਹੈਂ ਮੂਲ ਉਖੇਰਿ।
 ਨਿਜ ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਅਵਨੀ ਬਖਸ਼ਹਿੰ
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗੁਰਨਿ ਕੋ ਫੇਰ।
 ਸੈਨ ਮਹਾਨ ਆਨਿ ਰਨ ਠਾਠਹਿੰ
 ਲਰਿ ਕਰਿ ਕਰਹਿੰ ਲਥੇਰ ਪਥੇਰ।
 ਹੁਕਮ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਜਿਮ ਹੈ
 ਬਰਤਹਿੰਗੇ ਤਿਮ ਬਨਹਿੰ ਨ ਦੇਰ ॥੨੩॥
 ਡਰਤਿ ਬਿਲੰਦ ਮਸੰਦ ਭੀਰੁ ਬਡ,
 ਤਿਨ ਕੋ ਮਤਿ ਅਬਿ ਧਰਹਿੰ ਨ ਕੋਇ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਨ ਛੇਰਹਿੰ, ਚਹਿਤਿ ਨ ਫੇਰਹਿੰ,
 ਪ੍ਰੇਰਹਿ ਸੁਭਟ ਜੰਗ ਮਹਿੰ ਜੋਇ^੫।
 ਕਜੋਂ ਧਰਿ ਤ੍ਰਾਸ ਤਜੀ ਉਰ ਧੀਰਜ
 ਦੇਖਨਿ ਕਰਹੁ ਬਿਤੰਤ ਜੁ ਹੋਇ।

^੧ਭਾਵ ਬਕਰੀ ਵਾਂਗ ਦੀਨ ਹੋਕੇ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੈ ਕਰਕੇ ਫਿਰ (ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਹੰਕਾਰੀ) ਸ਼ੇਰ ਵਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

^੨ਪਹਿਲੇ (ਹੀ ਅਸਾਂ) ਸਮਝ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਮਝਾ ਦਿਤਾ ਸੀ।

^੩ਪਿੱਛੋਂ ਜੁ ਵਿਗਾੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੪ਜਿਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ (ਸਾਨੂੰ) ਭੇਜਿਆ ਹੈ।

^੫ਪਹਿਲੋਂ ਨਹੀਂ ਛੇੜਾਂਗੇ ਜੋ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸੂਰਮੇਂ ਘੱਲੇਗਾ (ਤੇ ਜੰਗ) ਚਾਹੇਗਾ ਤਾਂ (ਅਸੀਂ ਲੜਨੋਂ ਮੂੰਹ) ਨਹੀਂ ਮੋੜਾਂਗੇ। (ਅ) ਨ ਫੇਰਹਿੰ = ਨਹੀਂ ਹਟਾਂਗੇ। (ਇ) ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸੂਰਮੇਂ ਭੇਜਦਾ ਕੌਣ ਹੈ।

ਖੜਗ ਕੇਤੁ^੧ ਸਭਿ ਆਛੀ ਕਰਿ ਹੈ
 ਚਿੰਤਾ ਦੇਹੁ ਰਿਦੇ ਤੇ ਖੋਇ' ॥੨੪॥
 ਸੁਨਤਿ ਮਾਤ ਕਰਿ ਮੌਨ ਉਠੀ ਪੁਨ
 ਪੀਛੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਮੰਗਾਇ।
 ਸੁਭ ਸਥਾਨ ਉੱਚੇ ਧਰਿਵਾਵਹਿਂ
 ਮਹਿਕਤਿ ਆਛੀ ਧੂਪ ਧੁਖਾਇ।
 ਅਧਿਕ ਸੁੰਗਧਿਨਿ ਚੰਦਨ ਚਰਚਹਿਂ
 ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਕੇ ਪੁਸ਼ਟ ਚਢਾਇ।
 ਗੁੰਦਤਿ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲੀ ਅਰਪਹਿਂ
 ਪੂਜਹਿਂ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤੇ ਹਰਖਾਇ ॥੨੫॥

ਦੇਹਰਾ: ਕਰਿ ਤਜਾਰੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੀ, ਦੇਂ ਸੁਭਟਨ ਉਤਸਾਹਿ।
 ਕਥਾ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਕੇ ਬਿਖੈ, ਇਮ ਹੋਈ, ਬਲਮਾਂਹਿ^੨ ! ॥੨੬॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਸੰਗ੍ਰਾਮ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੦॥

^੧ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ।

^੨ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ [ਹਿੰਦੀ, ਬੱਲਮਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਵੱਲਭ]। (ਅ) ਬਲ ਵਿਚ (ਉਦਯਤ ਹੋਣ ਦੀ)।

੪੧. [ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਿਆਂ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ]

੪੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਤਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੨

ਦੋਹਰਾ: ਗਯੋ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਤਬਿ,
ਪੰਮਾ ਜਿਸ ਕੇ ਸਾਥ।
ਜਨੁ ਲੂਟਯੋ ਬਣੀਓ ਕਿਨੈ,
ਤੁਰਤਿ ਜਾਤਿ ਧੁਨਿ ਮਾਥ ॥੧॥

ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਛੰਦ: ਨਿਜ ਰਜਧਾਨੀ ਨਗਰ ਮਹਿੰ, ਪਹੁੰਚੇ ਸਹਿਸਾਈ।
ਉਤਰਿ ਤੁਰੰਗਨਿ ਤੇ ਗਏ, ਬੈਠਯੋ ਜਹਿੰ ਰਾਈ।
ਪਗਿਯਾ ਪਟਕੀ^੧ ਅੱਗ੍ਰ ਤਬਿ, ਦ੍ਰਿਗ ਅੱਸੂ^੨ ਛੋਰੇ।
‘ਸਭਿ ਰਾਜਨ ਮਹਿੰ ਪਤਿ ਗਈ, ਪਠਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਓਰੇ ॥੨॥

ਤਿਸ ਤੇ ਜਾਚਤਿ ਵਸਤੁ ਕੋ, ਛਿਤ ਛਿੱਪ੍ਰ ਜੁ ਛੀਨੇ^੩।
ਕਰਹਿੰ ਅਰਾਦਾ ਰਾਜ ਕੋ, ਬਲ ਕਰਿ ਮਦ ਭੀਨੇ।
ਲਾਤਨਿ ਮੁਸ਼ਟਨਿ ਕੂਟ ਕਰਿ, ਹਮ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰੇ।
ਹਸਹਿੰ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ ਕੇਰ ਨਰ, -ਨਿਪਕੇ ਜਨ ਮਾਰੇ^੪- ॥੩॥

ਜਾਵਦ ਕਰਿ ਕੈ ਜੰਗ ਕੋ, ਨਹਿੰ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਸੇ।
ਤਾਵਦ ਬਿਰੇ ਨਿਚਿੰਤ ਹੁਇ, ਕਿਸ ਕੇ ਭਰਵਾਸੇ।
ਕਰਿ^੫ ਸਮਾਜ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਕੋ, ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਨਿ ਗਾਢੇ।
ਜੇ ਨ ਕਰਹੁ ਉਪਚਾਰ ਕੁਛ, ਤੁਮ ਕੋ ਪੁਰਿ ਕਾਢੇ^੬’ ॥੪॥

ਭੀਮਚੰਦ ਕਰਿ ਕੋਪ ਕੋ, ‘ਕੈਸੇ ਸਭਿ ਹੋਈ।
ਮਿਲੇ ਕਿ ਨਹਿੰ^੭, ਬੋਲੇ ਕਿ ਨਹਿੰ? ਕਹੀਅਹਿ ਸਭਿ ਹੋਈ।
ਆਸ ਬਿਗਾਰ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਭਯੋ, ਮਾਰਨ ਲਗਿ ਬਾਤੀੰ।
ਕਰਹੁ ਸੁਨਾਵਨਿ ਛੋਰ ਤੇ, ਬੀਤੀ ਜਿਸ ਭਾਤੀ’ ॥੫॥

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਪੰਮੇ ਕਹੀ, ‘ਹਮ ਕੀਨਿ ਬਡਾਈ।
ਜਾਚੀ ਚਾਰਹੁੰ ਵਸਤੁ ਜਬਿ, ਨਹਿੰ ਗਿਰਾ ਅਲਾਈ।
ਦੇਨਿ ਕਰੇ ਜਬਿ ਰਜਤਪਣ, ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਉਰ ਕ੍ਰੋਧਾ।
ਕਰੇ ਉਠਾਵਨਿ ਪਾਸ ਤੇ, ਪ੍ਰੇਰਨ ਕਰਿ ਜੋਧਾ ॥੬॥

^੧ਪਟਕਾ ਕੇ ਸੁੱਟੀ।

^੨ਛੇਤੀ ਹੀ ਧਰਤੀ ਜੋ ਖੋਹਣ ਨੂੰ (ਤਿਆਰ ਹੈ)।

^੩ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਾਸ ਕੁਟੇ।

^੪ਕਰਦੇ ਹਨ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

^੫ਤੁਹਾਨੂੰ (ਬਿਲਾਸ ਪੁਰ) ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਕੱਢੇਗਾ।

^੬ਪਾ:-ਮਿਲਕੇ ਨਹਿ।

^੭ਮਾਰਨ ਤਕ ਨੌਬਤ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।

ਡੇਰੇ ਲੱਗੋਂ ਧਕੇਲਤੇ, ਪੁਰਿ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਸੇ।
 ਹਮਰੇ ਚਲਯੋ ਨ ਬਸ ਕਛੂ, ਆਏ ਤੁਮ ਪਾਸੇ।
 ਜੇ ਨ ਤਦਾਰਕੀ ਅਬਿ ਕਰਹੁ, ਸੈਨਾ ਨ ਚਢਾਵੋ।
 ਤੌ ਗੁਰ ਕਝ ਜਾਨਹਿ ਤੁਮਹਿ, ਰਨ ਮਹਿ ਨ ਪਲਾਵੈ^੨ ॥੨॥
 ਪਾਇ ਜ਼ੋਰ ਆਨੰਦ ਪੁਰੇ, ਪੁਰਿ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰੇ।
 ਬਹੁਰ ਬਸਾਵਹੁ ਜੇ ਬਸੈ, ਕਰਿ ਨਿਜ ਅਨੁਸਾਰੇ।’
 ਸੁਨਤਿ ਕੁਪਯੋ ਤਬਿ ਸੈਲਪਤਿ, ਪਾਤੀ ਲਿਖਵਾਈ।
 ‘ਬਸਯੋ ਚਹੈਂ ਜਿ ਅਨੰਦ ਪੁਰਿ, ਦਿਹੁ ਦੁਰਦ ਪਠਾਈ ॥੮॥
 ਨਤੁਰ ਨਗਾਰਾ ਛੀਨਿ ਕੈ, ਪੁਰਿ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰੋਂ।
 ਕਰਹਿ ਜਿ ਲਿਰਿਬੇ ਹੇਤੁ ਅਬਿ, ਸਗਰੇ ਸਿਖ ਮਾਰੋਂ।
 ਪਕਰਿ ਕੈਦ ਕਰਿ ਰਾਖਿਹੋਂ, ਨਤੁ ਜੰਗ ਸੰਘਾਰੋਂ।
 ਅਬਿ ਲੋਂ ਮੈਂ ਟਾਰਾ ਕਰਯੋ, ਗੁਰਤਾ ਸੁ ਬਿਚਾਰੋਂ ॥੯॥
 ਭਲੇ ਖਿਲਾਊਂ ਤੋਹਿ ਕੋ, ਬਿਚ ਦੂਨ ਅਖੇਰਾ।
 ਆਈ ਜਾਨਹੁ ਸੈਨ ਮਮ, ਹੋਰੋਂ ਬਲ ਤੇਰਾ।
 ਕੂਚ ਕਰਹੁ ਮਮ ਦੇਸ਼ ਤੇ, ਕੈ ਦੀਜੋਂ ਹਾਥੀ।
 ਨਤੁ ਸ਼ਸਤ੍ਰਨ ਕੋ ਮੇਲ ਹੈ, ਕੋ ਕਰਿ ਲਿਹੁ ਸਾਥੀ’ ॥੧੦॥
 ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਇੱਤਜਾਦਿ ਕੋ, ਲਿਖਿ ਤੁਰਤ ਪਠਾਏ।
 ਪੀਛੇ ਅਪਨੀ ਮਦਤਿ ਹਿਤ, ਜਿਤ ਕਿਤਹਿ ਬੁਲਾਏ।
 ਮੰਡੀ ਨਗਰ ਸੁਕੇਤ ਕੇ, ਸੈਨਾ ਜਸੁਵਾਲੇ^੩।
 ਨਿਕਟ ਕਟੋਚੀ ਕੋ ਲਿਖਯੋ, ‘ਆਵਹੁ ਬਲਵਾਲੇ !’ ॥੧੧॥
 ਪੁਰੀ ਦੜੋਲਦ ਭੇਜਿ ਕੈ, ‘ਪਹੁੰਚਹੁ ਰਣ ਕਾਜਾ।’
 ਹਰੀਚੰਦ ਕੋ ਬਹੁ ਲਿਖਯੋ, ‘ਇਹ ਸਭਿ ਕੀ ਲਾਜਾ।
 ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਛੇਰ^੪ ਇਕੱਤ੍ਰੁ ਕਰਿ, ਜੇਤਿਕ ਜਹਿੰ ਹੋਈ।
 ਪਹੁੰਚਹੁ ਤੁਰਤ ਸਮੀਪ ਮਮ, ਹਿਤ ਕਾਰਜ ਜੋਈ’ ॥੧੨॥
 ਇਮ ਹਕਾਰਿ ਸਗਰੇਨਿ ਕੋ^੫, ਗਨ ਸੈਨ ਬਟੋਰੀ।
 ਭਏ ਇਕੱਤ੍ਰੁ ਪਹਾਰੀਏ, ਭਰਿ ਸ਼ਲਖੈਂ ਛੋਰੀ।
 ਇਤ ਕਾਗਦ ਆਨੰਦਪੁਰਿ, ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਬਿ ਆਈ।

^੧ਰੋਕਣ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ

(ਅ) ਦੰਡ।

^੨ਜੇ ਰਣ ਵਿਚ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ)।

^੩ਜਸੋਂ ਵਾਲੀਏ ਰਾਜੇ ਨੂੰ।

^੪ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨ ਯਾ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਮੰਗਾਈ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭੀੜ।

^੫ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ।

ਸੁਧਿ ਹਜ਼ੂਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਬਹਿ^੧, ਨਿਪ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਠਾਈ ॥੧੩॥
 ਨਿਕਟ ਅਨਾਇ ਬਿਠਾਇ ਕਰਿ, ਸਭਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰਾ।
 ਸੁਨਜੋਂ ਹੰਕਾਰੀ ਕੇ ਸਕਲ, ਜੋ ਲਿਖਜੋ ਕਰਾਰਾ^੨।
 ‘ਦਿਹੁ ਹਾਥੀ ਕੈ ਨਿਕਸੀਏ, ਨਤੁ ਲਿਹੁ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ।’
 ਸੁਣਿ ਕਲਗੀਧਰ ਰਿਸ ਭਰੇ, ‘ਹਮਰੋ ਰਣ ਕਾਮਾ ॥੧੪॥
 ਜਾਚਹਿੰ ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਜਥਾ, ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁਇ ਸੋਈ।
 ਨਹਿੰ ਗਜ, ਨਿਕਸਨਿ ਨਹਿੰ ਬਨਹਿ, ਲਿਹੁ ਤੀਸਰ ਜੋਈ।
 ਨਹਿੰ ਕੁਛ ਹਮਰੇ ਬਿਲਮ ਹੈ, ਇਕ ਧਰੈਂ ਉਡੀਕਾ।
 ਪੁਰਵਹਿੰ ਉਰ ਕੀ ਲਾਲਸਾ, ਕਰਿ ਕੈ ਰਣ ਨੀਕਾ’ ॥੧੫॥
 ਇਮ ਲਿਖਾਇ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ, ਦੇ ਤੁਰਤ ਪਠਾਵਾ।
 ਨੰਦਚੰਦ ਕੇ ਸੰਗ ਕਹਿ, ਰਣ ਬਜੋਂਤ ਬਨਾਵਾ।
 ਕਰੀ ਕਲਮ ਜਾਰੀ ਤਬਹਿ, ਗਨ ਰਖੇ ਸਿਪਾਹੀ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਵਹਿੰ ਸੈਂਕਰੇ, ਆਨੰਦਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ ॥੧੬॥
 ਰਖਤਿ ਜਾਤਿ, ਚਿਹਰੇ ਲਿਖਹਿੰ^੩, ਕਹਿੰ ਦਰਬ ਛਿਮਾਂਹੀ।
 ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਗਨ ਜਥੇ ਕਰਿ, ਲਖਿ ਜੰਗ ਉਮਾਹੀ।
 ਗੁਲਕਾਂ ਤਜਾਰ ਸਮੂਹ ਕਰਿ, ਢਾਰਹਿੰ ਸੁਨਿਆਰੇ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਰੂਦ ਬਨਾਵਹੀਂ, ਅਰੁ ਆਯੁਧ ਸਾਰੇ ॥੧੭॥
 ਘਰਹਿੰ ਤੀਰ ਬਹੁ ਜਾਤਿ ਕੇ, ਗਨ ਆਇਂ^੪ ਕਮਾਨਾ।
 ਸੇਲੇ, ਭਾਲੇ, ਸਾਂਗ ਖਰ, ਅਰੁ ਤੁਪਕ ਮਹਾਨਾ।
 ਮਾਰ ਬਕਾਰਾ ਸੂਰਮੇ, ਕਹਿ ਉਚ ਸੁਨਾਵੈ।
 ਇਮ ਸਮਾਜ ਬਹੁ ਜੰਗ ਕੋ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਨਾਵੈ ॥੧੮॥
 ਉਤ ਰਾਜੇ ਗਿਰਪਤਿ ਕਿਤਿਕ, ਮਿਲਿ ਮਤਾ ਪਕਾਯੋ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਕਾਗਦ ਜਬਿ ਗਯੋ, ਸਭਿਹੂਨਿ ਸੁਨਾਯੋ।
 ਮਿਲਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਟੋਚੀਆ, ਸਭਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰਾ।
 ਕਰਨਿ ਜੰਗ ਅਰੁ ਮਿਟਿਨਿ ਕੋ, ਤਿਨ ਮੰਤ੍ਰ ਉਚਾਰਾ^੫ ॥੧੯॥
 ‘ਗੁਰੂ ਲਰਨਿ ਤੇ ਨਹਿੰ ਮਿਟਹਿ, ਮੈਂ ਉਰ ਨਿਰਧਾਰਯੋ।
 ਬਿੱਪ੍ਰ ਕੇਸਰੀ ਚੰਦ ਕੋ, ਬਿਨ ਡਰ ਜਿਨ ਮਾਰਯੋ।
 ਅਬਹਿ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਲਿਖਿ ਪਠੀ, ਸਭਿ ਪਰਹਿ ਲਖਾਈ।

^੧ਕਰਤਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।^੨ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਭਾਵ ਫੌਜਾਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨੀਆਂ ਆਰੰਭੀਆਂ।^੩ਹੁਲੀਆ ਲਿਖਣਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਛਾਣ ਹੋ ਸਕੇ।^੪ਆਈਆਂ (ਬਾਹਰੋਂ)।^੫ਜੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਜੰਗ ਤੋਂ ਹਟ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਹੀ (ਫੈਦੇ ਕੁਫੈਦੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਦੱਸਕੇ)।

ਮਿਲਹੁ ਬਿਚਾਰਹੁ ਆਪ ਮਹਿੰ, ਜਿਮ ਬਿਜੈ ਲਰਾਈ^੧ ॥੨੦॥
 ਸੈਨ ਸਕੇਲੀ ਘਨੀ ਗੁਰ, ਪੁਨ ਆਪਹਿ ਜੋਧਾ।
 ਰਚਹਿ ਮਹਿਤ ਘਮਸਾਨ ਕੋ, ਠਾਨਹਿ ਮਨ ਕ੍ਰੋਧਾ।
 ਅਪਨੇ ਘਰ ਮਹਿੰ ਬਜਾਹ ਸੁਤ, ਚਹੀਅਹਿ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਾਦੀ।
 ਸਨਮੁਖ ਆਯੁਧ ਹਤਨਿ ਕੇ, ਕਬਿ ਤਜਾਗਹਿ ਬਾਦੀ^੨ ॥੨੧॥
 ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਬੰਧੀ ਹੋਇ ਕੋ, ਬਡ ਸ਼ੋਕ ਉਪੈ ਹੈ।
 ਭਟ ਆਛੇ ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਨਾ, ਰਣ ਕਵਨ ਕਰੈ ਹੈ।
 ਪਠਹੁ ਛੇਰ ਜੇ ਲਰਨਿ ਕੋ, ਤਬਿੈ ਪਾਇ ਪਰਾਜੈ।
 ਸਰਜੋ ਕੌਨ ਕਾਰਜ ਲਖਹੁ, ਲੇਂ ਸੱਤ੍ਰੂ ਸਮਾਜੈ^੩ ॥੨੨॥
 ਯਾਂ ਤੇ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰੀਯੇ, ਰਣ ਨਾਂਹਿਨ ਆਛੋ।
 ਜੇ ਲਰਿਬੇ ਕੋ ਚਹਿਤਿ ਹਹੁ, ਸੁਤ ਬਜਾਹ ਨ ਬਾਂਛੋ।
 ਦੋਨਹੁੰ ਮੈਂ ਇਕ ਕੋ ਕਰਹੁ, ਇਹ ਮਤਿ ਹੈ ਮੇਰਾ।
 ਸ਼ਾਦੀ ਮਹਿੰ ਕੁਛ ਗ੍ਰਾਮੀ ਹੁਇ, ਇਮ ਨਹੀਂ ਅਛੇਰਾ' ॥੨੩॥
 ਭੀਮਚੰਦ ਕੋ ਸਚਿਵ ਸੁਨਿ, ਬੋਲਜੋ ਸਭਿ ਮਾਂਹੀ।
 'ਗੁਰ ਸੋਂ ਨਾਹਕ ਬੈਰ ਰਚਿ, ਸਾਰਜੋ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ।
 ਲਰਤਜੋਂ ਸੰਸੈ ਬਿਜੈ ਮਹਿੰ^੪, ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਿਸ ਨਾਂਹੀ।
 ਕੋ ਜਾਨੈ ਕੋ ਪਾਇ ਹੈ, ਸਮਝਹੁ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ॥੨੪॥
 ਉਤਸਵ ਦੀਰਘ ਬਜਾਹ ਕੋ, ਨਹਿੰ ਕੀਜਹਿ ਮੰਦਾਂ^੫।
 ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਹੁ^੬ ਪੀਛੇ ਲਰਹੁ, ਜੇ ਚਾਹਿ ਬਿਲੰਦਾ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਸੁਨਿ ਮੌਨ ਭਾ, ਕੁਛ ਆਇ ਨ ਬਾਨੀ।
 -ਉਤ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਬਲ ਪਰਹਿ, ਇਤ ਬਜਾਹ ਪ੍ਰਹਾਨੀ^੭- ॥੨੫॥
 ਚਿੰਤਾ ਬਸਿ ਹੁਇ ਸਭਿ ਉਠੇ, ਠਹਿਰਾਇ ਨ ਠੀਕਾ।
 ਜਬਿ ਗਮਨਜੋ ਰਣਵਾਸ ਮਹਿੰ, ਕਰਿ ਕੈ ਮੁਖ ਫੀਕਾ।
 ਰਾਨੀ ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਲਗੀ, 'ਅਬਿ ਤਜਹੁ ਲਰਾਈ।
 ਪੂਰਬ ਸ਼ਾਦੀ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੀ, ਦਿਹੁ ਬਿਘਨ ਮਿਟਾਈ ॥੨੬॥

^੧ਜੰਗ ਫਤਹ ਹੋਵੇ।^੨ਲੜਨ ਵਾਲਾ (ਵੈਰੀ)।^੩ਜੇ ਗ੍ਰਾਮਾਂ ਦੀ (ਨਿਰੀ) ਛੇੜ ਲੜਨ ਲਈ ਭੇਜੋ ਤਾਂ....।^੪ਸੱਤ੍ਰੂ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਲੈ ਲਏਗਾ।

(ਅ) ਸੱਤ੍ਰੂ ਨੂੰ ਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ।

^੫ਜੀਤ ਵਿਚ ਸੰਸਾ ਹੈ।^੬ਭਾਵ ਸ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਗਮੀ ਨਾ ਬਨਾਓ।^੭ਪਹਿਲਾਂ (ਵਿਆਹ) ਕਰੋ।^੮ਭਾਵ ਉਧਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਧਰ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਤੁਮ ਸਜਾਨੇ ਮਤਿਵਾਨ ਹੋ, ਤਜਿ ਦੇਹੁ ਬਖੇਰਾ।
 ਅਬਿ ਲਰਿਬੇ ਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹਿੰ, ਮਾਨਹੁ ਬਚ ਮੇਰਾ।’
 -ਇਤ ਬਰਜਤਿ ਸ਼ੁਭ ਮਤਿ ਜਿਨਹੁਂ, ਉਤ ਗੁਰ ਅਧਿਕਾਈ^੧-।
 ਭੀਮਚੰਦ ਗਿਨਤੀ ਗਿਨਤਿ, ਨਿਸ਼ਚੈ ਨਹਿੰ ਪਾਈ ॥੨੭॥
 ਉਠ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਕੋ ਸੌਚ ਕਰਿ, ਸਭਿ ਸਭਾ ਬੁਲਾਏ।
 ਜੇ ਠਾਕੁਰ ਗਿਰਪਤਿ^੨ ਹੁਤੇ, ਚਲਿ ਕੈ ਤਹਿੰ ਆਏ।
 ਕਰਜੋ ਫਿਕਰ ਕੋ ਜ਼ਿਕਰ^੩ ਤਬਿ, ਸੰਸੈ ਉਰ ਐਸੇ।
 ‘ਲਰੇ ਬਿਨਾ ਬਨਿ ਹੀਨਤਾ^੪, ਸਹਿ ਸਕੋਂ ਨ ਕੈਸੇ ॥੨੮॥
 ਦੇਸ਼ ਹਮਾਰੇ ਮਹਿੰ ਬਸੈ, ਨਿਤ ਦੂਣ ਬਿਹਾਰੈ।
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਕਰਿ ਜਾਤਿ ਹੈ, ਗਨ ਕ੍ਰਿਖੀ ਬਿਗਾਰੈ।
 ਇਕ ਤੌ ਜਾਚੀ ਬਸਤੁ ਜੋ, ਹਮ ਬਜਾਹ ਮਝਾਰੀ।
 ਪਰੇ ਕਾਮ ਸਭਿ ਲੇਤਿ ਹੈਂ^੫, ਇਹ ਜਗ ਮਹਿੰ ਕਾਰੀ^੬ ॥੨੯॥
 ਸੋ ਤੋ ਦੇਨੀ ਕਿਤ ਰਹੀ, ਜੋ ਲੇਨਿ ਪਠਾਏ।
 ਤਿਨ ਕੋ ਕਰਿ ਅਪਮਾਨ ਬਹੁ, ਪੁਰਿ ਤੇ ਨਿਕਸਾਏ।
 ਸੋ ਸੁਨਿ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕੋ, ਜਰਤੀ^੭ ਬਹੁ ਛਾਤੀ।
 ਚਿੰਤਾ ਸੋਂ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਰਤੋ, ਨਹਿੰ ਨੀਂਦ ਸੁ ਰਾਤੀ^੮’ ॥੩੦॥
 ਚਤੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਟੋਚੀਆ, ਬਡ ਬੈਰ ਬਧਾਵਾ^੯।
 -ਹਮ ਕੋ ਲੇ ਗੁਰ ਸੋਂ ਲਰਹਿ, ਇਹ ਹਮ ਨਹਿੰ ਭਾਵਾ^{੧੦}-।
 ਚਹਤਿ ਹਟਾਵਨਿ ਕੋ ਰਿਦੇ, ਕਹਿ ਸਭਾ ਮਝਾਰਾ।
 ‘ਅਬਿ ਤੌ ਇਮ ਹੀ ਰਹਿਨਿ ਦਿਹੁ, ਛੇਰਹੁ ਨਹਿੰ ਰਾਰਾ ॥੩੧॥
 ਰਚੀਅਹਿ ਉਤਸਵ ਬਜਾਹ ਕੋ, ਪੁਰਵਹੁ ਸਭਿ ਕਾਜਾ।

^੧(ਭੀਮਚੰਦ ਸੋਚਦਾ ਹੈ) ਕਿ ਇਧਰ ਤਾਂ ਸਿਆਣੇ (ਮੈਨੂੰ) ਵਰਜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਧਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਵਧਦਾ ਹੈ।

^੨ਰਾਜੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ।

^੩ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗਲ।

^੪ਹੀਣਤਾ ਬਣਦੀ ਹੈ।

^੫ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਸਾਰੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

^੬ਇਹ ਜਗਤ ਵਿਚ (ਪ੍ਰਸਿੱਧ) ਕਾਰ ਹੈ।

^੭ਸੜਦੀ (ਹੈ ਮੇਰੀ)।

^੮ਇਹ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਬਾਜੇ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਅੰਕ ੩੦ ਦੇ ਦੋ ਹੀ ਚਰਨ ਦਿਤੇ ਹਨ।

^੯ਚਤੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਟੋਚੀਏ ਨੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਭੀਮਚੰਦ ਦਾ) ਬੜਾ ਵੈਰ ਵਧਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਚਿਤ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ)।

^{੧੦}ਕਟੋਚੀਏ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਦੇਖੋ ਜਦ ਆਪ ਜੰਗ ਵਿਚ ਫਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੰਗ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪੇ ਵਿਚ ਲੜਨ ਤੇ ਮੈਂ ਲੱਭੇ ਰਹਾਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਫਤਹਿ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਗਲ ਲੜਾਈ ਮੜ੍ਹਨ ਦੀ ਅੱਗੇ ਵਿਉਂਤ ਢੱਸੇਗਾ।

ਜਸੁ ਲਿਹੁ ਕੇ ਦਰਿ ਦਰਬ ਕੋ, ਮਿਲਿ ਹੈਂ ਗਨ ਰਾਜਾ।
 ਤਹਾਂ ਮੰਡ੍ਰੀ ਗਿਨ ਸਭਿਨਿ ਸੋਂ, ਕਰਿ ਲੇਹੁ ਸਹਾਈ।
 ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਆਦਿਕ ਸਕਲ, ਜਿਮ ਦੇਹਿਂ ਬਤਾਈ ॥੩੨॥
 ਸਖਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਤਿਕ ਪ੍ਰਿਯ, ਸਗਰੇ ਹਿਤਕਾਰੀ।
 ਪੁਨ ਜਿਮ ਚਾਹੈਂ ਤਿਮ ਕਰਹਿੰ, ਹੁਇ ਦਲ ਬਲਭਾਰੀ।
 ਸੁਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕੇ ਮੰਡ੍ਰ ਕੋ, ਸਭਿਊਂਨਿ ਸਰਾਹਾ।
 ‘ਰਾਜਨੀਤਿ ਕੀ ਰੀਤਿ ਇਹ, ਮਾਨਹੁੰ ਮਨ ਮਾਹਾ’ ॥੩੩॥
 ਕਹੇ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਕੋਪ ਕੌਂ, ਮਨ ਤੇ ਤਜਿ ਦੀਨਾ।
 ਭੀਮ ਚੰਦ ਮਾਨਯੋਂ ਕਹਯੋ, ਉੱਦਮ ਨਹਿੰ ਕੀਨਾ।
 ਫਸਯੋ ਬਜਾਹ ਕੇ ਕਾਜ ਮਹਿੰ ਬਹੁ ਮੇਲ ਬੁਲਾਏ।
 ਬਿੰਦ ਸੰਬੰਧੀ ਜਿਤ ਕਿਤਹੁੰ, ਉਤਲਾਵਤਿ ਆਏ ॥੩੪॥
 ਜੇਤਿਕ ਗਿਰਪਤਿ ਤਹਿੰ ਹੁਤੇ, ਨਿਪ ਕੇ ਹਿਤਕਾਰੀ।
 ਬਹੁਰ ਸਬੰਧੀ ਸਭਿ ਅਏ, ਸੈਨਾ ਸੰਗ ਸਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਸੋਂ ਧਾਰਿ ਬਿਰੋਧ ਕੋ, ਦਿਚ ਮੂਰਖ ਮਾਨੀ।
 ਚਹਤਿ -ਲੇਉਂ ਪਲਟਾ ਪੁਨਹਿ, ਕਰਿ ਚਮੂੰ ਮਹਾਨੀ- ॥੩੫॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗਿੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਭੀਮਚੰਦ’ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨੰ
 ਨਾਮ ਏਕ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੧॥

੯ਸਲਾਹ।

੪੨. [ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ]

੪੧ <<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤਤਕਾਲ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ >> ੪੩

ਦੋਹਰਾ: ਇਤਿ ਕਲਗੀਧਰ ਤਰੁਨ ਬਯ, ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਸੁਹਾਇ।

ਜਬਿ ਤੇ ਪੰਮਾਂ ਕੇਸਰੀ, ਮਾਰਿ ਦਿਧੇ ਨਿਕਸਾਇ ॥੧॥

ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਛੰਦ: ਤਬਿ ਤੇ ਜੰਗ ਸਮਾਜ ਕੋ, ਅਧਿਕਾਇ ਵਧਾਵਹਿ।

ਤਜਾਰੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰੂ ਤੁਰੰਗ ਕੀ, ਨੀਕੇ ਕਰਿਵਾਵਹਿ।

ਬਖਸ਼ਤਿ ਹੈਂ ਗਨ ਸੁਭਟ ਕੋ, ਬਹੁ ਦੇ ਉਤਸਾਹਾ।

ਛੁਟਹਿਂ ਤੁਫੰਗਨ ਕੀ ਸ਼ਲਖ, ਬਡ ਨਾਦ ਉਠਾਹਾ ॥੨॥

ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਤੀਧਨ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਕੀ, ਜਿਮ ਪਾਹੁਨ ਆਵੈ^੧।

ਹਿਤ ਜ਼ਜਾਫਤ^੨ ਤਜਾਰੀ ਕਰਤਿ, ਜੋ ਚਹੈ ਮੰਗਾਵੈ^੩।

ਤੇਗੇ ਘੇਵਰ, ਸਿਪਰ ਕੋ, ਬਨਵਾਇ ਰਕੇਬੀ^੪।

ਗੁਲਕਾਂ ਸੱਕਰਪਾਰੀਆਂ, ਗਨ ਕਰਿਹੈਂ ਦੈਬੀ^੫ ॥੩॥

ਕਰਛੀ ਬਿੰਦ ਬੰਦੂਕ ਧਰਿ, ਪਰੁਸਹਿੰਦੁ ਤਤਕਾਲਾ।

ਚਤੁਰ ਰਸੋਈਏ ਸੂਰਮੇ, ਧਰਿ ਸੀਘੁ ਬਿਸਾਲਾ^੬।

ਬਨਹਿੰ ਜਲੇਬ ਸ਼ਿਤਾਬ ਗਨ, ਖਰ ਖਪਰੇ ਭਾਲੇ^੭।

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਕਰਹਿੰ ਬਹੁ ਰਿਪੁਨ ਕੋ, ਹੁਇ ਰਹੇ ਉਤਾਲੇ ॥੪॥

ਪੰਚ ਦਿਵਸ ਬੀਤੇ ਜਬਹਿ, ਅਰਿ ਆਇ ਨ ਕੋਈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਚਢੇ ਅਖੇਰ ਕੋ, ਸੰਗ ਸੈਨਾ ਹੋਈ।

ਚਲੇ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਤੇ ਬਜੋ, ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ।

ਜਹਾਂ ਗਿਰਨਿ ਕੀ ਕੰਦਰਾ, ਸਮ ਦੂਨ ਉਦਾਰਾ ॥੫॥

ਤਿਤ ਕੋ ਗਮਨੇ ਪੰਥ ਮਹਿੰ, ਰਜ ਗਗਨ ਚਢਾਈ^੮।

ਉਠੇ ਨਾਦ ਗਨ ਤੁਪਕ ਕੇ, ਜਨੁ ਮਚੀ ਲਰਾਈ।

ਚੀਤੇ, ਕੂਕਰ, ਬਾਜ ਲੇ, ਬਹਿਰੀ, ਸੀਚਾਨੇ।

ਕਾਨਨ ਮਹਿੰ ਬਿਚਰਤਿ ਪ੍ਰਭੂ, ਮ੍ਰਿਗ ਕੇਤਿਕ ਹਾਨੇ ॥੬॥

ਗਜ ਬਾਜੀ ਜੋਧੇ ਚਢੇ, ਪਿਖਿ ਕਰਹਿੰ ਅਖੇਰੇ।

^੧ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੨ਪ੍ਰਾਹੁਨਚਾਰੀ।

^੩ਜੋ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ ਮੰਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

^੪ਢਾਲਾਂ ਰੂਪੀ ਰਕੇਬੀਆਂ ਬਣਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

^੫ਦੇਣਾ ਕਰਨਗੇ।

^੬ਪਰੋਸਣਗੇ।

^੭ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਧਾਰਕੇ (ਪ੍ਰੋਸਣਗੇ)।

^੮ਤਿਖੇ ਬਾਨ ਤੇ ਨੇਜ਼ੇ।

^੯ਧੂੜ ਆਕਾਸ਼ ਚੜ੍ਹ ਗਈ।

ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਫਿਰਿ ਬਿਪਨ ਮਹਿੰ, ਸੱਤੂ ਨਹਿੰ ਨੇਰੋ^੧।
 ਬਹੁਰ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਕੋਹਟੇ, ਧੌਂਸਾ ਧੁੰਕਾਰੇ।
 ਆਇ ਕੋਹੀਆ ਗਨ ਮਿਲੇ, ਕਰਿ ਭੇਟ ਅਗਾਰੇ^੨ ॥੨॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਨਹਿੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁਇ, ਜੋ ਸਨਮੁਖ ਜਾਹੀ^੩।
 ਕ੍ਰਿਖੀ ਆਦਿ ਬਹੁ ਬਿਘਨ ਤਿਹਂ, ਜੋ ਆਇ ਨ ਪਾਹੀ^੪।
 ਲਖਿ ਸੰਧਯਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਦਨ, ਉਤਰੇ ਸੁਖ ਪਾਏ।
 ਜੋਧਾ ਨਿਜ ਨਿਜ ਮਿਸਲ ਮਹਿੰ^੫, ਬਿਰ ਹੁਇ ਹਰਖਾਏ ॥੯॥
 ਇਮ ਕੌਤਕ ਪਿਖਿ ਗੁਰੂ ਕੋ, ਜੋ ਅਧਿਕ ਮਸੰਦਾ।
 ਤਪਤਿ ਰਿਦੇ ਨਹਿੰ ਸਹਿ ਸਕਹਿੰ, ਉਤਪਾਤ ਬਿਲੰਦਾ।
 -ਬਸਤਿ ਹੁਤੇ ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੌਂ, ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਇਨਹੁੰ ਉਠਾਯਹੁ ਦੁੰਦ ਬਡ, ਬਯ ਨਈ ਉਮਾਹੀ^੬- ॥੯॥
 ਕਬਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਨਿਕਟ ਕਹਿੰ, ਕਹਿ ਕਹਿ ਸਮੁਝਾਵਹਿੰ।
 ‘ਕਹੋਂ ਨ ਬਿਚਾਰਹੁ ਮਾਤ ਜੀ ! ਬਡ ਬੈਰ ਬਧਾਵਹਿੰ।
 ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕੀ ਉਮਰ, ਅਬਿ ਅਹੈ ਨਵੀਨੀ।
 ਰਣ ਬਿਨ ਕਰਹਿੰ ਨ ਬਾਰਤਾ, ਗਤਿ ਅਜਹੁੰ ਨ ਚੀਨੀ ॥੧੦॥
 ਦੁੱਖ^{*} ਬਡੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਹਿੰ, ਨਹਿੰ ਨਯਨ ਨਿਹਾਰੇ।
 ਆਨ ਪਰਹਿ ਗਰ, ਲਖਹਿੰ ਤਬਿ, ਹੁਇ ਨਾ ਉਪਚਾਰੇ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਸੈਲਿੰਦ੍ਰ ਬਡ, ਜਨ ਤਿਸ ਕੇ ਆਏ।
 ਘਨੋ ਕੀਨਿ ਅਪਮਾਨ ਕੋ, ਹਤਿ ਵਹਿਰ ਕਢਾਏ ॥੧੧॥
 ਇਕਠੇ ਹੁਇ ਰਾਜੇ ਚਢਹਿੰ, ਬਡ ਪਰੈ ਲਰਾਈ।
 ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਤਬਿ ਹੋਇ ਹੈ, ਜਿਨ ਦਲ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਮਾਰ ਬਕਾਰਾ ਨਿਤ ਕਰਹਿੰ, -ਦਿੱਲੀ ਲੁਟ ਲੈ ਹੈਂ।
 ਲਵਪੁਰਿ ਠਾਣਾ ਪਾਇ ਕਰਿ, ਮੁਲਤਾਨ ਮਲੈ ਹੈਂ^੭ ॥੧੨॥
 ਦੌਰ ਪਸ਼ੋਰਹਿੰ ਰੌਰ ਕਰਿੰ, ਸਭਿ ਲੇਂ ਪੰਜਾਬਾ।

^੧ਸੱਤੂ (ਪਹਾੜੀ) ਨੇੜੇ ਨਾ (ਦੇਖੋ)।^੨ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅੱਗੋਂ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਆ ਮਿਲੇ।^੩ਜੋ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਭਾਵ ਜੋ ਆ ਮਿਲੇ।^੪ਜੋ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਆਕੜਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਾਹ ਪੱਠੇ ਰਸਦ ਆਦਿ ਮੁੱਲ ਲੈਕੇ ਦੇਣੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਦਾ ਹੈ।^੫ਅਪੋ ਆਪਣੇ ਜੱਥੇ ਵਿੱਚ।^੬ਉਮਰ ਨਵੀਂ ਦੀ ਉਤਸਾਹ ਹੈ।^੭*ਪਾ:-ਦੁਖਤਿ।^੮ਮੱਲ ਲਵਾਂਗੇ। (ਅ) ਮਲ ਸੁੱਟਾਂਗੇ।^੯ਰੌੜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। (ਅ) ਰੌਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਹਤਹਿੰ ਪਹਾਰੀ ਤੁਰਕ ਗਨ, ਦੇਸ਼ਨਿ ਲੇਂ ਦਾਬਾ-।
 ਸਗਰੋ ਜਗ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਬਨਹਿ, ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਇਨ ਬੈਨਾ।
 ਬਸਿਬੋ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਇ ਜਬਿ, ਕਿਤ ਘਾਲਹਿ ਐਨਾ^੧? ’ ॥੧੩॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਉੱਤਰ ਕਰੈ, ‘ਮੈਂ ਬਹੁ ਕਹਿ ਹਾਰੀ।
 ਨਹੀਂ ਮਿਟਤਿ ਨਿਜ ਬਲ ਕਰਹਿ, ਰਾਖਤਿ ਦਲ ਭਾਰੀ।
 ਰਿਦੇ ਡੱਡੋਂ ਰਿਸ ਤੇ ਕਛੂ, ਕਿਮ ਨਹੀਂ ਬਖਾਨੈ^੨।
 ਮੁਖ ਤੇ ਨਿਕਸਹਿ ਤਥਾ ਹੁਇ, ਸਗਰੇ ਇਮ ਜਾਨੈ^੩’ ॥੧੪॥
 ਸੁਨਤਿ ਮਸੰਦਨ ਤੇ ਬਹੁਰ, ਕਬਿ ਸੁਤ ਫਿਗ ਆਵੈ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਦਿਲਾਸੇ ਕੇ ਸਹਿਤ, ਸੁਤ ਕੋ ਸਮੁਝਾਵੈ।
 ‘ਸੁਨਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਬਡ ਰਣ ਕਰੇ, ਤੁਮਰੇ ਜੁ ਪਿਤਾਮਾ।
 ਲਾਖਹੁਂ ਤੁਰਕ ਸੰਘਾਰ ਕਰਿ, ਭੇਜੇ ਜਮਧਾਮਾ ॥੧੫॥
 ਤਿਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੁਛ ਛਾਪੀ ਨਹਿ, ਜਗ ਜਾਨਹਿ ਸਾਰਾ।
 ਤਉ ਲਖਹੁ ਇਕ ਸ਼ਾਹ ਸੋਂ, ਬਡ ਜੰਗ ਅਖਾਰਾ^੪।
 ਅਪਰਨਿ ਸੋਂ ਮੇਲਾ ਰਹਯੋ, ਗੁਰ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੇ।
 ਚਿਤ ਚਾਹਤਿ ਬਿਚਰਤਿ ਰਹੇ, ਸਗਰੇ ਹਿਤਵਾਰੇ ॥੧੬॥
 ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਕੇ ਸਮੇ ਮਹਿੰ, ਨੌਰੰਗ ਬਡ ਦੋਖੀ।
 ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਹਟਤਿ^੫, ਇਹ ਮਿਟਹਿ ਨ ਰੋਖੀ^੬।
 ਰਾਵਰ ਕੇ ਪਿਤ ਸੰਗ ਮਿਨ, ਸਿਰ ਲੋਂ ਕਰਿ ਦ੍ਰੋਹਾ।
 ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਗਨ, ਸਭਿ ਸੋਂ ਇਹ ਰੋਹਾ ॥੧੭॥
 ਇਕ ਤੌ ਸ਼ੱਤ੍ਰੂ ਬਿਸਾਲ ਸੋਂ, ਦੱਖਣ ਗਾ ਪਾਧੀ^੭।
 ਸਕਲ ਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰਿ ਜਿਸ, ਸੰਤਨ ਸੰਤਾਪੀ।
 ਘਰ ਅਨੰਦਪੁਰਿ ਆਪ ਕੇ, ਸੁੰਦਰ ਸਭਿ ਛੌਨੀ^੮।
 ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ ਗਿਰ ਚਖ ਤੁੰਗ^੯ ਜੁਤਿ, ਇਤ ਸਲਿਤਾ ਨੋਨੀ^{੧੦} ॥੧੮॥
 ਗਨ ਰਾਜੇ ਸੈਲਨਪਤੀ, ਇਨ ਕੇ ਫਿਗ ਬਾਸਾ।
 ਬਹੁ ਬਨ ਕਰਨਿ ਅਖੇਰ ਕੋ, ਨਿਤ ਕਰਹੁ ਬਿਲਾਸਾ।

^੧(ਫਿਰ) ਕਿੱਥੇ ਪਾਵਾਂਗੇ ਘਰਾ।

^੨ਕੁਛ (ਹੋਰ) ਨਾ ਕਹਿ ਦੇਣਾ।

^੩(ਕੇਵਲ) ਇਕ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਨਾਲ ਹੀ ਜੰਗ ਅਖਾੜਾ ਸੀ।

^੪(ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ) ਜਸ ਸੁਣਕੇ ਟਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

^੫(ਤੇ) ਇਹ (ਨੁਰੰਗਾ) ਕ੍ਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਟਲੇਗਾ।

^੬ਇਕ ਤਾਂ ਉਹ (ਨੁਰੰਗਾ) ਭਾਰਾ ਵੈਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਪੀ (ਹੁਣ) ਦੱਖਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

^੭ਪ੍ਰਿਥਵੀ।

^੮ਨੈਣਾ ਦਾ ਟਿੱਲਾ ਭਾਵ ਨੈਣਾਂ ਦੇਵੀ ਵਾਲੀ ਪਹਾੜੀ।

^੯ਸੁੰਦਰ।

ਭੀਮਚੰਦ ਸੋਂ ਸੱਤ੍ਰਤਾ, ਤੁਮਰੀ ਬਨਿਆਈ।
 ਸਗਰੇ ਰਾਜੇ ਸੈਲਪਤਿ, ਜਿਸ ਕੇਰ ਸਹਾਈ ॥੧੯॥
 ਪਰੇ ਜੰਗ ਹੁਇਂ ਏਕਠੇ, ਸਭਿ ਹੀ ਚਛਿ ਆਵੈਂ।
 ਬਸਿਬੇ ਭੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਨੈ, ਕਜੋਂ ਸਮਤਾ ਪਾਵੈਂ^੧।
 ਹਿਤਕਾਰੀ ਗੁਰ ਸਦਨ ਕੇ, ਇੱਤਜਾਦਿ ਬਿਚਾਰੈਂ।
 ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਬਸਿ ਨਿਤ ਰਹੇ, ਤੁਮ ਢਿਗ ਨ ਉਚਾਰੈਂ' ॥੨੦॥
 ਜਨਨੀ ਕੇ ਸੁਨਿ ਬੈਨ ਕੋ, ਕਲਗੀਧਰ ਭਾਖਾ।
 'ਅਸ ਚਿੰਤਾ ਤੁਮ ਕਜੋਂ ਕਰੀ, ਉਰ ਮਹਿੰ ਡਰ ਰਾਖਾ।
 ਖੜਗਕੇਤੁ ਕੋ ਆਸਰੋ, ਇਕ ਰਿਦੇ ਹਮਾਰੇ।
 ਮਹਿਦ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ, ਨਰ ਕੌਨ ਬਿਚਾਰੇ ॥੨੧॥
 ਤੁਰਕੇਸੁਰ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਜਰੂਂ, ਹਮ ਦੇਹਿੰ ਉਖਾਰੀ^੨।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਛੀਨਹਿੰ ਧਰਾ ਕੋ, ਹੈ ਦਲ ਬਲ ਭਾਰੀ।
 ਭੀਮਚੰਦ ਮਾਨੀ ਮਹਿਦ, ਨਿਜ ਤੇਜ ਜਨਾਵੈ।
 ਲਿਯੋ ਚਹਤਿ ਛਲ ਕਰਿ ਦੁਰਦ, ਹਮ ਕੋ ਡਰਪਾਵੈ ॥੨੨॥
 ਕਰੋਂ ਜੰਗ ਤਿਸ ਸੰਗ ਅਸ, ਪਿਖਿ ਜਾਇ ਪਲਾਈ।
 ਨਤੁ ਰਾਖੋਂ ਰਣ ਖੇਤ ਮਹਿੰ, ਜਮਧਾਮ ਪਠਾਈ।
 ਹਮ ਛੱਡ੍ਰੀ ਡਰ ਨਹਿੰ ਕਰਹਿੰ, ਜੋ ਗਰਬ ਜਨਾਵੈ^੩।
 ਸਨਮੁਖ ਲੋਹਾ ਅਸ ਕਰਹਿੰ^੪, ਫਿਰ ਮੁਖ ਨ ਦਿਖਾਵੈ ॥੨੩॥
 ਥੋਰੇ ਅਰੁ ਬਹੁਤੇਨਿ ਕੋ, ਇਕ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲੰ।
 ਜਿਸ ਕੀ ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਹਮ, ਧਰਿ^੫ ਜਨਮ ਦਿਖਾਲੰ।
 ਦੈਹੋਂ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਦੰਡ ਕੋ, ਜੋ ਅਹੈਂ ਕੁਚਾਲੀ।
 ਸਿਖ ਅਪਨੇ ਰਾਜਾ ਕਰੋਂ, ਛਿਤ ਛੀਨਿ ਬਿਸਾਲੀ' ॥੨੪॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਹੁਇ ਬਾਰਤਾ, ਬਰਨੈਂ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।
 ਕਾਤੁਰ ਜੰਗ ਮਿਟਾਵਤੇ, ਉਰ ਮਹਿੰ ਡਰ ਧਾਰੀ।
 ਚਾਹਤਿ ਜੋਧ ਜੁੱਧ ਕੋ^੬, -ਹਮ ਹਤਹਿੰ ਪਹਾਰੀ-।
 ਮੂਰਖ ਮਹਿਮਾ ਗੁਰੂ ਕੀ, ਨਹਿੰ ਸਕਹਿੰ ਬਿਚਾਰੀ ॥੨੫॥
 ਬਹੁਦੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ, ਆਵਹਿੰ ਨਰ ਨਾਰੀ।

^੧ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗੀ।

^੨ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਛੇੜਛਾੜ ਨੂੰ ਆਪ ਤੁਰਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ।

^੩ਜੋ ਹੰਕਾਰ ਜਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

^੪ਭਾਵ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਐਸੇ ਚਲਾਵਾਂਗੇ।

^੫ਧਰਤੀ ਤੇ।

^੬ਜੋਧ ਜੁੱਧ ਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੇ (ਜੀ ਵਿਚ ਇਹ ਆਖਦੇ ਹਨ) ਕਿ.....।

ਤਿਨ ਮਹਿੰ ਜੇ ਬਰ ਬੀਰ ਹੈਂ, ਰਣ ਬਿਧਿ ਅਨੁਸਾਰੀ^੧।
 ਰਹੈਂ ਨਿਕਟ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ, ਨਹਿੰ ਸਦਨ ਪਯਾਨੈ^੨।
 -ਪਰਜੋ ਕਾਜ ਅਬਿ ਲਰਨਿ ਕੋ, ਹਮ ਸ਼ੱਡੂਨਿ ਹਾਨੈਂ- ॥੨੬॥
 ਇਮ ਉਤਸਾਹੀ ਸਿੱਖ ਜੇ, ਬਾਸੈਂ ਗੁਰ ਪਾਸੇ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਸੁੱਧਿ ਸਭਿਨਿ ਕੀ, ਦੇ ਬਾਸੁ ਰੁ ਗ੍ਰਾਸੇ^੩।
 ਉਤ ਨਿਜ ਪੁਰਿ ਅਰੁ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ, ਡਰ ਧਰਿ ਗਿਰਰਾਈ।
 ਪਠਹਿ ਸੁਭਟ ਸਭਿ ਦਿਸ਼ਨਿ ਮਹਿੰ, ਰਾਖਹਿੰ ਤਕਰਾਈ ॥੨੭॥
 ਸੰਝ ਸਕਾਰੇ ਸੁਧਿ ਸਕਲ, ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੁਰ ਕੇਰੀ।
 ਰਹੈ ਬਿਚਾਰਤਿ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ, -ਰਣ ਹੁਇ ਕਿਸ ਬੇਰੀ-।
 ਬਜੋਂਤ ਬਜਾਹ ਕੇ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਿ, ਬਹੁ ਕਰਿ ਬਨਿਵਾਵੈ।
 ਆਇ ਮੇਲ ਤਿਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰੂ ਜੁਤਿ, ਕਹਿ ਕਹਿ ਬੁਲਵਾਵੈ ॥੨੮॥
 ਚਮੂੰ ਬਟੋਰਨ ਬਹੁ ਕਰੀ, ਜਿਤ ਕਿਤ ਤੇ ਆਈ।
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਸਰ ਕੀ ਸ਼ਾਹਦੀ^੪, ਕਬਿ ਕਬਿ ਡਰ ਪਾਈ।
^੫-ਤੀਖਨ ਭੀਮ ਤਤਾਰਚੇ^੬, ਕੋਸਨਿ ਲਗਿ ਮਾਰੈਂ।
 ਗਰਕ ਹੋਇਂ ਪਰ ਲਗਿ ਸਰਬ^੭, ਬਹੁ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਪ੍ਰਹਾਰੈ- ॥੨੯॥
 ਕਬਹਿ ਕੋਪ ਕੋ ਕਰਤਿ ਉਰ, -ਰਹਿੰ ਦੇਸ਼ ਹਮਾਰੈ।
 ਜਾਚੀ ਵਸਤੁ ਭਿ ਨਾ ਦਈ, ਜਨੈ^੮ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰੇ-।
 ਇਤ ਕਲਗੀਪਰ ਕਹਤਿ ਹੈਂ, ‘ਰਣ ਰੰਗ ਨਿਹਾਰੈਂ।’
 ਸੰਗੋ ਆਦਿਕ ਪੰਚ ਬੀਰ, ਸਿੱਖ^{*} ਅਪਰ ਉਦਾਰੈ ॥੩੦॥
 ਦੇ ਉਤਸਾਹ ਬਧਾਵਤੇ, ਸੁਨਿ ਸਕਲ ਅਨੰਦੇ।
 ‘ਮਹਾਰਾਜ ! ਅਬਿ ਦੇਖੀਐ, ਜਬਿ ਜੰਗ ਬਿਲੰਦੇ।
 ਕਾਤੁਰ^{੧੦} ਕੂਰੋ ਕੋਹੀਆ^{੧੧}, ਕਪਟੀ ਰੁ ਕੁਚਾਲੀ।

^੧ਰਣ ਦੀ ਬਿਧੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ (ਕੱਦ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪੂਰੇ)।^੨(ਇਹ ਸੋਚਕੇ ਕਿ:-)।^੩ਟਿਕਣਾਂ ਤੇ ਭੋਜਨ।^੪ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬਾਣਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੂਰੀ।^੫ਇਹ ਵਡਜਾਈ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਕਿ।^੬ਬਾਣ।^੭ਸਾਰੇ (ਤੀਰ) ਪਰਾਂ ਤਕ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਨਿਸਾਨੇ ਵਿਚ)।^੮ਕਦੇ (ਭੀਮਚੰਦ) ਕ੍ਰੋਧ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ (ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ-) ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।^੯(ਮੇਰੇ) ਆਦਮੀ।^{*}ਪਾ:-ਪੰਚ ਸਿੱਖ ਅਰੁ।^{੧੦}ਕਾਇਰਾ।^{੧੧}ਪਹਾੜੀਆ।

ਕਹਾਂ ਬਾਪੁਰੋ ਮਾਰਿਬੋ^੧, ਲੁਟ ਲੇਹਿ ਉਤਾਲੀ' ॥੩੧॥
 ਇਮ ਦੋਨਹੁ ਦਿਸਿ ਸੱਤ੍ਰਤਾ, ਦ੍ਰਿੜੁ ਹੋਤਿ ਹਮੇਸ਼ਾ।
 ਮਿਟਨਿ ਹੇਤੁ ਇਕ ਬਜਾਹੁ ਭਾ, ਨਤੁ ਲਰਤਿ ਵਿਸੇਸ਼।
 ਇਤ ਉਤ ਕਰਿ ਤਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਸਭਿ ਜੰਗ ਸਮਾਜਾ।
 ਸੁਭਟ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਉਤਸਾਹ ਮਹਿਂ, ਬਹੁ ਬਾਜਹਿਂ ਬਾਜਾ^੨ ॥੩੨॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਰੁਤੇ 'ਮਾਤਾ ਬਾਕ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਦੋਇ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸ਼ ॥੪੨॥

^੧ਵਿਚਾਰਾ (ਸਾਨੂੰ) ਕੀ ਮਾਰੇਗਾ (ਅਸੀਂ).....।

^੨ਵਾਜੇ ਵਜਦੇ ਹਨ।

੪੩. [ਨਾਹਣ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਵਜੀਰ ਆਇਆ]

੪੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੪

ਦੋਹਰਾ: ਸਗਰੋ ਸੈਲਪਤੀਨ ਮਹਿੰ, ਬਿਤਦਯੋ ਸਕਲ ਬਿਤੰਤ।

‘ਭੀਮਚੰਦ ਅਰੁ ਗੁਰੂ ਕੋ, ਬਧਯੋ ਬਿਰੋਧ ਅਤਿਅੰਤ ॥੧॥

ਹਾਕਲ ਛੰਦ: ਇਕ ਨਾਹਨ ਨਗਰ ਬਿਰਾਜਾ*।

ਗਿਰ ਉਪਰ ਸੁੰਦਰ ਸਾਜਾ।

ਦੁਤਿ ਅਦਭੁਤ ਜਿਸ ਕੀ ਸੋਹੈ।

ਬਲ ਤੁੰਗ ਮਹਿਤ ਪਰ ਜੋ ਹੈ ॥੨॥

ਤਹਿੰ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਕਰੰਤਾ। ਰਜਧਾਨੀ ਠਾਨਿ ਬਸੰਤਾ।

ਪਰਕਾਸ ਮੇਦਨੀ ਨਾਮ੍ਨ।

ਤਿਨ ਸੁਨਜੋ ‘ਗੁਰੂ ਅਭਿਰਾਮ੍ਨ ॥੩॥

ਪੁਰਿ ਅਨੰਦ ਮਝਾਰ ਬਸੰਤੇ। ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਇ ਨਿਵੰਤੇ।

ਬਹੁ ਕਰਹਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਅੱਭਜਾਸਾ।

ਦਲ ਰਾਖਯੋ ਦੀਰਘ ਪਾਸਾ ॥੪॥

ਬਡ ਜੰਗ ਕਰਨਿ ਕੋ ਜੋਧਾ। ਨਹਿੰ ਗਿਨਹਿ ਅਪਰ, ਜਬਿ ਕ੍ਰੋਧਾ।

ਬਹੁ ਕਰਮਾਤ ਮਹਿੰ ਪੂਰਾ।

ਸਰ^੨ ਪਹੁੰਚਹਿ ਦੀਰਘ ਦੂਰਾ’ ॥੫॥

ਸੁਨਿ ਰਾਜਾ ਉਰ ਹਰਖਾਯੋ। ਹਿਤ ਦਰਸਨ ਉਰ ਬਿਰਮਾਯੋ।

-ਗੁਰ ਸੰਗ ਜਿ ਹੋਵਹਿ ਮੇਲਾ।

ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਬਨਹਿ ਸੁਹੇਲਾ^੩- ॥੬॥

ਨਿਜ ਮੰਤ੍ਰਿਨ ਸੰਗ ਬਿਚਾਰਾ। ‘ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰਾ।

ਹੁਇ ਬਿਚੁ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ।

ਪੁਰਿ ਆਨੰਦ ਕੀਨਿ ਅਬਾਦੀ ॥੭॥

*ਨਾਹਨ ਸਿਰਮੌਰ ਤੇ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਨੂੰ ਜਮਨਾ ਨਖੇੜਦੀ ਹੈ। ਉਰਾਰ ਸਿਰਮੌਰ ਦੀ ਦੂਨ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰ ਡੇਹਰਾਦੂਨ।

^੧ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਥਾਂ ਪਰ ਜੋ ਹੈ।

^੨(ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਚਲਾਇਆ) ਤੀਰ।

^੩ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਹਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਗੜ੍ਹਵਾਲੀਏ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਵੈਰ ਸੀ, ਗੜ੍ਹਵਾਲੀਏ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਵਸਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹੁਰਾ ਹੁਣ ਤਕ ਓਥੇ ਹੈ। “‘ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਰਾਮਰਾਇ’” ਤੋਂ ਹੀ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਨਾਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੜ੍ਹਵਾਲੀਏ ਨੂੰ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦੀ ਮਦਦ ਸੀ, ਤੇ ਰਾਮਰਾਇ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਰਸਾਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਡਰਦੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਕਰਮਾਤੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਹਨ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕੁਛ ਖੁਹਾ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਡਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਰਾ ਰਾਜ ਹੀ ਨਾ ਖੁਹਾ ਬੈਠਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਬੀਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੱਦ ਘੱਲਣਾ ਮੁਨਾਸਬ ਜਾਤਾ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲਕੇ ਇਸੇ ਰੁਤ ਦੇ ਅੰਸੂ ੪੬ ਅੰਕ ੧੬. ੧੭ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਸਰਧਾਲੂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਅੰਕ ੨੨, ੨੯ ਇਸੇ ਅੰਸੂ ਦਾ।

ਤਿੰਹ ਨਿਕਟ ਨ੍ਹਿਪਤਿ ਕਹਿਲੂਰੀ।
 ਨਹਿੰ ਜਾਨੀ ਮਹਿਮਾ ਰੂਰੀ।
 ਵਧਿ ਗਯੋ ਵਿਰੋਧ ਵਧੇਰਾ।
 ਹੁਇ ਜੰਗ ਅਪਾਰ ਕਿਸ ਬੇਰਾ ॥੮॥
 ਤਿਨ ਸੰਗ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖੀਏ।
 -ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਸ਼ ਆਨਿ ਇਹ ਪਿਖੀਏ।
 ਬਡ ਸ਼ਾਰਮੌਰ ਕੋ ਸੈਲੰ^੧।
 ਫਿਰਿ ਕੀਜਹਿ ਸਭਿ ਥਲ ਸੈਲੰ ॥੯॥
 ਸੁਭ ਜਮਨਾ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰੰ।
 ਨਿਤ ਚਲਹਿ ਬੇਗ ਤੇ ਸੀਰੰ^੨।
 ਬਨ ਪੂਰਨ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਮਹਾਨਾ।
 ਨਿਤ ਕਰਹੁ ਅਖੇਰ ਜਿ ਨਾਨਾ' ॥੧੦॥
 ਅਸ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ।
 ਪੁਨ ਕੀਨਿ ਲਿਖਾਵਨਿ ਪਾਤੀ।
 ਨਰ ਤਜਾਰ ਕਰਯੋ ਪਰਧਾਨਾ।
 ਸਭਿ ਆਸੈ ਜਾਨਿ ਪਯਾਨਾ ॥੧੧॥
 ਕਰਿ ਮਜ਼ਲ ਬਿਸਾਲ ਉਤਾਲਾ।
 ਸਭਿ ਉਲੰਘਯੋ ਮਾਰਗ ਜਾਲਾ।
 ਪੁਨ ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਨੰਦ ਪੁਰਿ ਮੈਂ^੩।
 ਪਿਖਿ ਰਵਣਕ ਆਨੰਦ ਪੁਰਿ ਮੈਂ ॥੧੨॥
 ਕਰਿ ਡੇਰਾ ਸੁਧ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ਸੁਨਿ ਨੰਦ ਚੰਦ ਅਗੁਵਾਈ।
 ਸਭਿ ਕਲਗੀਧਰ ਸੋਂ ਭਾਖੀ।
 ਨ੍ਹਿਪ ਨਾਹਨ ਕੋ ਅਭਿਲਾਖੀ ॥੧੩॥
 ਤਿਨ ਪਠਯੋ ਵਕੀਲ ਸੁ ਆਯੋ।
 ਤਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਬਚ ਫੁਰਮਾਯੋ।
 ਚਹਿ ਅਪਨੋ ਬਾਕ ਸੁਨਾਯੋ।
 'ਗਨ ਰਸਤ ਦੇਹੁ ਪਹੁੰਚਾਯੋ ॥੧੪॥
 ਸਭਿ ਸਭਾ ਲਗਹਿ ਜਬਿ ਕਾਲੀ।

^੧ਸ਼ਾਰਮੌਰ ਸਾਰੀ ਢੂਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਹਨ ਹੈ।

^੨ਠੰਢਾ (ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰ)।

^੩ਪੂਰਨ ਆਨੰਦ ਮਈ ਰੌਣਕ ਦੇਖੀ।

ਤਬਿ ਨਿਕਟ ਆਨਿ ਦਰਹਾਲੀ^੧। ’
 ਸੁਨਿ ਆਇਸੁ ਗੁਰੂ ਦਿਵਾਨੰ।
 ਪਹੁੰਚਾਇ ਖਾਨ ਗਨ ਪਾਨੰ ॥੧੫॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੀ ਸੁਧਿ ਤਿਹ ਲੀਨੀ।
 ਪੁਨ ਰਾਤਿ ਬਿਤਾਵਨਿ ਕੀਨੀ।
 ਨਰ ਸਗਰੇ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨੇ।
 ਮੁਖ ਗੁਰ ਗੁਰ ਜਾਪ ਬਖਾਨੇ ॥੧੬॥
 ਬਡ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਗਾਵੈ^੨।
 ਗਨ ਬਾਦਿਤ ਸੰਗ ਬਜਾਵੈ^੩।
 ਧੁਨਿ ਨੌਬਤਿ ਜਨ ਘਨ ਗਾਜਾ।
 ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਬਾਜਾ ॥੧੭॥
 ਪੁਨ ਭੱਟ ਨਕੀਬ ਪੁਕਾਰੇ।
 ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਉਚ ਉਚਾਰੇ।
 ਬਹੁ ਬਜਹਿ ਘਰਾਵਲ ਨਾਦੰ^੪।
 ਨਰ ਉਠੇ ਜਾਗ ਅਹਿਲਾਦੰ ॥੧੮॥
 ਦਿਨ ਘਰੀ ਚਾਰ ਜਬਿ ਆਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਯੋ।
 ‘ਸੁਭਾ ਸਭਾ ਥਾਨ ਸੁਧਵਾਰੋ।
 ਰਚਿ ਸੁੰਦਰ ਫਰਸ਼ ਉਦਾਰੋ ॥੧੯॥
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਸੁਧਿ ਕਰਿ ਦੀਜੈ।
 ਪਤਿ ਨਾਹਣ ਦੂਤ ਬੁਲੀਜੈ।’
 ਸੁਨਿ ਨੰਦਚੰਦ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਕੀਨਿ ਉਤਾਲਾ ॥੨੦॥
 ਤਬਿ ਕਲਗੀਧਰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠਿ ਸੁਹਾਏ।
 ਬਰ ਚਾਮੁਰ ਦੰਡ ਜਰਾਊ।
 ਗਨ ਹੀਰੇ ਦੁਤਿ ਦਮਕਾਊ ॥੨੧॥
 ਸਿਰ ਛੁਰਤਿ ਫਿਰਤਿ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।
 ਜਨੁ ਲੇਤਿ ਮਰਾਲ ਉਡਾਰੀ।

^੧ਛੇਤੀ ਲੈ ਆਉਣਾ।^੨ਬਡੀ ਧੁਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਗਾਊਂਦੇ ਹਨ।^੩ਘੜਿਆਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ।

ਤਨ ਬਸਤ੍ਰੁ ਸਸਤ੍ਰੁ ਜੁਤਿ ਸਾਜਾ।
 ਬਹੁ ਸੁਭਤਿ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਾ ॥੨੨॥
 ਗਨ ਥਿਰੇ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦੀ।
 ਧਰਿ ਆਯੁਧ ਜੋਧਾ ਬਿੰਦੀ।
 ਨਿਪ ਨਾਹਨ ਦੂਤ ਹਕਾਰਾ।
 ਚਲਿ ਆਯੋ ਸਭਾ ਮੜਾਰਾ ॥੨੩॥
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬਾਰੰਬਾਰੀ।
 ਲੈ ਆਇਸੁ ਬੈਠਿ ਉਚਾਰੀ।
 ‘ਕਰ ਜੋਰੇ ਨੰਮ੍ਰਿ ਨਰਿੰਦਾ।
 ਕਿਥ ਬੰਦਨ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦਾ ॥੨੪॥
 ਸੁਨਿ ਰਾਵਰ ਕੋ ਜਸੁ ਭਾਰੀ।
 ਉਰ ਦੀਰਘ ਆਨੰਦ ਧਾਰੀ।
 ਜਿਹ ਲਗੀ ਦਰਸ ਕੀ ਪਜਾਸਾ।
 ਮੁਹਿ ਭੇਜੋ ਰਾਵਰਿ ਪਾਸਾ’ ॥੨੫॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਆਗੇ ਧਰਿ ਪਾਤੀ।
 ‘ਪ੍ਰੁਭੁ ਸੁਨਹੁਂ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਭਾਂਤੀ।’
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਪਠਵਾਈ।
 ਸਭਿ ਸਭਾ ਸੁਨਤਿ ਚਿਤ ਚਾਈ ॥੨੬॥
 ‘ਮੁਹਿ ਜਾਨਹੁ ਆਪਨ ਦਾਸਾ।
 ਧਰਿ ਰਾਵਰ ਪਰ ਭਰਵਾਸਾ।
 ਪਰਕਾਸ਼ ਮੇਦਨੀ ਰਾਜਾ।
 ਇਹ ਲਿਖਤਮ ਬਿਨੈ ਸੁ ਕਾਜਾ^੧ ॥੨੭॥
 ਲਖਿ ਪ੍ਰੁਭੁ ਬਡ ਕਹਿ ਨ ਸਕੰਤਾ।
 ਤੁਮ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਭਗਵੰਤਾ।
 ਲਿਖ ਤੁਮ ਪਹਿ ਪਠਿ ਮੈ^{*} ਅਰਜੀ^੨।
 ਹਿਤ ਲਖਨਿ ਆਪ ਕੀ ਮਰਜੀ ॥੨੮॥
 ਮੈਂ ਸੁਨੀ ਬਾਤ, ਰਿਸ ਪੂਰੀ।
 ਤੁਮ ਸੰਗ ਨਿਪਤਿ ਕਹਿਲੂਰੀ।
 ਮਤਿਮੰਦ ਬਿਰੋਧ ਉਠਾਯੋ।

^੧ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ।^{*}ਪਾ:-ਲਿਖਤੋਂ ਪਠੀ।^੨ਬਿਨਤੀ।

ਨਹਿੰ ਭਲੋ ਆਪਨੋ ਭਾਯੋ ॥੨੯॥
 ਸੋ ਕਰਜੋ ਆਪਨੋ ਪਾਵੈ।
 ਤੁਮ ਸਮ ਸੰਗ ਬੈਰ ਬਧਾਵੈ।
 ਜਹਿੰ ਚਰਨ ਆਪ ਕੇ ਜਾਵੈ।
 ਸੋ ਪਾਵਨ ਦੇਸ਼ ਸੁਹਾਵੈ ॥੩੦॥
 ਜੇ ਚਹੁ ਕਰਨਿ ਕੇ ਸੈਲੰਹੀ।
 ਇਤ ਦੂਨ ਸੁੰਦਰੀ ਸੈਲੰ।
 ਬਨ ਸ਼ੋਭਤਿ ਤਰੁਵਰੁ ਨਾਨਾ।
 ਫਲ ਫੂਲਨ ਸਹਿਤ ਮਹਾਨਾ ॥੩੧॥
 ਜਲ ਜਮੁਨਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹਾ।
 ਨਿਤ ਕਰਹੁ ਅਖੇਰ ਉਮਾਹਾ।
 ਰੁਚਿ ਜਾਵਦ ਹੋਇ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਇਤ ਪਰਚਹੁ ਕਰਿ ਅਸਵਾਰੀ ॥੩੨॥
 ਇਹ ਦੇਸ਼ ਆਪਨੋ ਜਾਨੋ।
 ਜਿਤ ਇੱਛੋ ਤਿਤੈ ਪਯਾਨੋ।
 ਮੈਂ ਸਕੌਂ ਨ ਇਹ ਠਾਂ ਆਈ+।
 ਚਿਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਲਲਚਾਈ' ॥੩੩॥
 ਸਭਿ ਸਭਾ ਸੁਨਤਿ ਹਰਖਾਨੀ।
 ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਨੀਕ ਬਖਾਨੀ।
 ਪੁਨ ਸਾਹਿਬ² ਬੂਝਨਿ ਠਾਨਾ।
 'ਰਮਨੀਕ ਦੇਸ਼ ਕਸ ਜਾਨਾ? ॥੩੪॥
 ਤਿਸ ਪਰੈ ਰਾਜ ਕਿਸ ਕੇਰਾ?
 ਕਹੁ ਕਿਤਿਕ ਦੂਨ ਥਲ ਹੇਰਾ?'
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਦੂਤ ਕਹਿ ਬੈਨਾ।
 'ਜਬਿ ਦੇਖੋਗੇ ਨਿਜ ਨੈਨਾ ॥੩੫॥
 ਤਭਿ ਜਾਨਹੁ ਤਾਂਹਿ ਨਿਕਾਈੈ।
 ਸੋ ਦੂਣ ਦੂਰ ਲਗਿ ਜਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜਬਿ ਦੇਖੀ।

¹ਪਹਾੜ ਦੀ ਸੁਹਣੀ ਦੂਨ ਹੈ।

²ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਹੈ ਭੀਮਚੰਦ ਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵੈਰੀ ਗੜ੍ਹਵਾਲੀਏ ਦਾ ਕੁੜਮ ਹੈ।

³ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

⁴ਸੁੰਦਰਤਾਈ।

ਸਭਿ ਥਲ ਤੇ ਰੁਚਿਰ ਪਰੇਖੀ⁺⁺ ॥੩੬॥
 ਹਮ ਨਿਪ ਕੇ ਰਾਜ ਪਰੇਰੇ^੧।
 ਮਹਿਪਾਲਕ ਅਪਰ ਬਡੇਰੇ।
 ਤਿਹ ਫਤੇ ਸ਼ਾਹਿ ਕਹਿਂ ਨਾਮੂ।
 ਬਡ ਦੇਸ਼ ਨਿਪਤ ਅਭਿਰਾਮੂ' ॥੩੭॥
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਈ।
 'ਅਬਿ ਹੋਯੋ ਨੇਰ ਲਰਾਈ।
 ਇਸ ਸੰਗ ਜੰਗ ਕਰਿ ਦੀਹਾ।
 ਪੁਨ ਗਮਨ ਕਰਨ ਕੀ ਈਹਾ^੨ ॥੩੮॥
 ਮਤਿਮੰਦਨਿ ਗੰਜਹਿਂ ਗਰਬਾ^੩।
 ਨਹਿਂ ਰਹਨਿ ਦੇਊਂ ਉਰ ਫਰਬਾ^੪।
 ਕਰਿ ਰਾਖੀ ਦੁਹਿਦਿਸ਼ ਤਜਾਰੀ।
 ਅਬਿ ਟਰਯੋ ਜਾਤਿ ਹੰਕਾਰੀ ॥੩੯॥
 ਨਹਿਂ ਆਵੈ ਆਹਵਖੇਤਾ^੫।
 ਉਰ ਤ੍ਰਾਸਤਿ ਭੀਰੁ ਅਚੇਤਾ^੬।
 ਦਿਨ ਕਿਤਿਕ ਰਹਹੁ ਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ।
 ਪੁਨ ਗਮਨਹੁ ਨਿਪ ਨਿਜ ਪਾਹੀ' ॥੪੦॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੈ ਕੈ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਨੰਦ ਕੈ ਕੈ।
 ਇਕ ਜਾਮ ਸਭਾ ਮਹਿ ਬੈਸੇ।
 ਪਰਿਵਾਰਤਿ ਸਸਿ ਉਡ ਜੈਸੇ ॥੪੧॥
 ਪੁਨ ਕਲਗੀਧਰ ਉਠਿ ਚਾਲੇ।
 ਨਿਜ ਪਹੁੰਚੇ ਸਦਨ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਗੁਨ ਬਰਨਨਿ ਕਰਤਿ ਉਦਾਰੇ।
 ਥਲ ਨਿਜ ਨਿਜ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਰੇ ॥੪੨॥
 ਮਿਲਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਸੰਦ ਬਿਲੰਦੇ।

⁺⁺ਇਹ ਦੂਣ ਜੋ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਨੇ ਮੱਲੀ ਸੀ ਜਮਨਾ ਪਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਡੇਹਰਾ ਦੂਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
^੧ਸਾਡੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਰੇ।

^੨ਇੱਛਾ ਹੈ।

^੩ਹੰਕਾਰ ਨਾਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

^੪ਫਰੇਬ, ਛਲ। (ਅ) ਰਿਦੇ ਦਾ ਮੁਟਾਪਾ (ਹੰਕਾਰ)।

^੫ਯੁੱਧ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ।

^੬ਕਾਇਰ ਮੂਰਖ।

ਸਭਿ ਗਿਨੀ ਗਾਥ ਹਿਤਵੰਦੇ।
 ‘ਗੁਰ ਚਚਿ ਗਮਨਹਿੰ ਤਿਸ ਦੇਸਾ।
 ਇਹ ਨੀਕੀ ਬਾਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ ॥੪੩॥
 ਨਹਿੰ ਹੁਇ ਉਤਪਾਤਿ ਲਰਾਈ।
 ਰਿਸ ਦੁਹਿ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਮਿਟਿ ਜਾਈ।
 ਸੁਤ ਬਜਾਹ ਬਿਖੈ ਨਿਪ ਫਾਸਾ।
 ਨਹਿੰ ਛੋਰ ਸਕਹਿ ਮੁਦ ਰਾਸਾ^੧ ॥੪੪॥
 ਗੁਰ ਪਰਚਹਿੰ ਤਿਤ ਕੋ ਜਾਈ।
 ਰਮਨੀਕ ਦੇਸ਼ ਬਿਹਰਾਈ^੨।
 ਠਹਿਰਾਯੋ ਕਰਨਿ ਪਯਾਨਾ^੩।
 ਅਬਿ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਕਰਹਿੰ ਬਖਾਨਾ^੪? ॥੪੫॥
 ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਨਿਕਟ ਸਿਧਾਵਹੁ।
 ਰਣ ਮਿਟਹਿ ਸੁ ਘਾਤ ਬਨਾਵਹੁ।
 ਸਮੁਝਾਵਨਿ ਸੁਤ ਕੋ ਆਈ^੫।
 ਪੁਨ ਹਮ ਸਭਿ ਕਹਹਿੰ ਬਨਾਈ’ ॥੪੬॥
 ਅਸ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਕੇ ਢਿਗ ਆਏ।
 ਨਿਪ ਨਾਹਨ ਕੀ ਸਭਿ ਗਾਥਾ।
 ਕਹਿ ਦੀਨਿ ਚਾਤੁਰੀ ਸਾਥਾ ॥੪੭॥
 ‘ਸੁਨਿ ਮਾਤ ! ਘਾਤ ਅਬਿ ਆਈ^੬।
 ਕਹਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਦੇਹੁ ਚਢਾਈ।
 ਹਠ ਕਰਹਿੰ ਲਰਨ ਕੋ ਭਾਰੀ।
 ਸਮੁਝਾਇ ਭਲੇ ਦਿਹੁ ਟਾਰੀ ॥੪੮॥
 ਤੁਮ ਕਹੋ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਭ ਬਾਨੀ।
 ਪੁਨ ਹਮ ਸਭਿ ਕਰਹਿੰ ਬਖਾਨੀ।’
 ਸੁਨਿ ਮਾਤਾ ਤਬਿ ਸਮੁਝਾਏ।
 ‘ਲਿਹੁ ਨੰਦਹਿ ਚੰਦ ਮਿਲਾਏ ॥੪੯॥

^੧ਸਾਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ।^੨ਵਿਚ ਵਿਚਰਨਗੇ।^੩(ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਚੱਲਣਾ ਤਾਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।^੪ਆਖੀਏ (ਦਿਲ ਦਾ ਆਸ਼ਾ)।^੫(ਜਦੋਂ) ਆਵੇ।^੬ਸਮਾਂ (ਮੌਕਾ) ਹੁਣ ਆਇਆ ਹੈ।

ਪੰਚ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਸੋਂ ਕਹਿ ਦੀਜੈ।
 ਢਿਗ ਵਰਤੀ ਸਕਲ ਮਿਲੀਜੈ।
 ਸਭਿ ਏਕੋ ਬਾਤਿ ਬਖਾਨੈਂ।
 ਤਬਿ ਮਾਨਹਿੰ ਕਰਹਿੰ ਪਯਾਨੈ' ॥੫੦॥
 ਸੁਨਿ ਮਾਤ ਬਾਕ ਹਿਤਵੰਤੇ।
 ਮਿਲਿ ਠਾਨਜੇ ਏਕ ਮਤੰਤੇ।
 ਇਮ ਕਹੀ ਸਭਿਨਿ ਹੂੰ ਮਾਨੀ।
 -ਇਹ ਨੀਕੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰਮਾਨੀ- ॥੫੧॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਨਾਹਣੇਸ਼' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਤੀਨ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੩॥

੪੪. [ਨਾਹਣ ਵਲ ਟੁਰਨਾ]

੪੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਰਾ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੪੫

ਦੋਹਰਾ: ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਸੁਹਾਇ।

ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਬਹੁਤੇ ਸਕਲ, ਨਿਮੇ ਕਮਲ ਪਦ ਪਾਇ ॥੧॥

ਹਾਕਲ ਛੰਦ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਤਬਿ ਚਲਿ ਆਈ।

ਸਨਮਾਨਤਿ ਉੱਚ ਬਿਠਾਈ।

ਢਿਗ ਨੰਦ ਚੰਦ ਪੰਚ ਭ੍ਰਾਤਾ।

ਗੁਰਚਰਨ ਜਿਨਹੁਂ ਮਨ ਰਾਤਾ ॥੨॥

ਪੁਨ ਬਿਰ ਮਸੰਦ ਸਮੁਦਾਏ।

ਸਭਿ ਗੁਰ ਦਿਸ਼ਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਲਗਾਏ।

ਬਹੁ ਸੁਤ ਸਨੇਹ ਸੋਂ ਸਾਨੀ।

ਪਿਖਿ ਮਾਤਾ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥੩॥

‘ਹੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਕਹਹੁ ਕਿਹ ਪਾਤੀ^੧?

ਕਿਸ ਨਿਪਤਿ ਪਠੀ, ਕਿਸ ਭਾਂਤੀ?

ਸੋ ਦੇਸ਼ ਅਹੈ ਦਿਸ਼ ਕੌਨੇ ?

ਕਹਿ ਪਠੋ ਕਹਾਂ, ਇਤ ਤੌਨੇ^੨? ’ ॥੪॥

ਸੁਨਿ ਮਾਤ ਬਾਕ ਕੋ ਬੋਲੇ।

ਮੁਖ ਕਮਲ ਹੀਰ ਰਦ ਖੋਲੇ^੩।

‘ਜਿਤ ਜਮੁਨਾ ਸ਼ਜਾਮਲ ਬਾਰੀ।

ਤਿਤ ਗਿਰਪਤਿ ਪੁਰੀ^੪ ਉਦਾਰੀ ॥੫॥

ਕਹਿਂ ਨਾਹਨ^੫ ਤਾਂ ਮਹਿਪਾਲਾ^੬।

ਲਿਖਿ ਭੇਜੀ ਅਰਜ਼ ਬਿਸਾਲਾ।

ਇਤ ਬੈਰ ਬਧਯੋ ਸੁਨਿ ਲੀਨੋ।

ਨਿਜ ਦੇਸ਼ ਅਵਾਹਨ ਕੀਨੋ’ ॥੬॥

ਤਬਿ ਮਾਤੁਲ ਕਹਯੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ।

‘ਲਿਖਿ ਪਠੋ ਮਨੋਗ ਬਿਸਾਲੂ।

ਰਮਣੀਕ ਦੂਣ ਹੈ ਸਾਰੀ।

ਸੇ ਭਾਖਹਿਂ ਜਿਨਹੁਂ ਨਿਹਾਰੀ ॥੭॥

^੧ਕੇਹੜੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ।

^੨ਤਿਸ ਨੋ।

^੩ਹੀਰੇ ਵਰਗੇ ਦੰਦਾਂ (ਵਾਲਾ) ਕਮਲ ਮੁਖ ਖੁਹਲਿਆ।

^੪ਪਾ:-ਪਠੀ।

^੫ਉਸ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਨਾਹਨ (ਦਾ ਰਾਜਾ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਜਬਿ ਦੇਖੀ।
 ਸੁਖਦਾਯਕ ਜਾਨਿ ਵਿਸ਼ੇਖੀ।
 ਸੋ ਅਹੈ ਦੂਰ ਲਗਿ ਇਤ ਕੋ^੧।
 ਰਵਿ ਸੁਤਾ ਅਨੰਦਤਿ ਜਿਤ ਕੋ ॥੮॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਕੁਛ ਪਰੇ ਬਸੰਤਾ।
 ਤਹਿੰ ਬਿਹਰਤਿ ਬਹੁ ਹਰਖੰਤਾ।’
 ਸੁਨਿ ਨੰਦ ਚੰਦ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।
 ‘ਅਸ ਸੁੰਦਰ ਦੂਣ ਮਹਾਨੀ ॥੯॥
 ਜੇ ਰੁਚਿ ਹਜੂਰ ਮਨ ਭਾਵੈ।
 ਤਬਿ ਪਿਖਿਨਿ ਸਭਿਨਿ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਨਿਤ ਕਰਹੁ ਅਖੇਰ ਘਨੇਰੇ।
 ਚਿਤ ਵਧਹਿ ਅਨੰਦ ਬਡੇਰੇ ॥੧੦॥
 ਇਤ ਭੀਮਚੰਦ ਕੁਰਿਆਰੀ।
 ਨਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਬਧਾਵਤਿ ਭਾਰੀ।
 ਟਰਿ ਗਯੋ ਤ੍ਰਾਸ ਕੋ ਧਾਰੇ।
 ਨਤੁ ਦੇਖਤਿ ਜੰਗ ਮਝਾਰੇ ॥੧੧॥
 ਇਮ ਘਾਲ ਘਨੋ ਘਮਸਾਨਾ।
 ਜਿਸ ਹੇਰਤਿ ਹੋਤਿ ਹਿਰਾਨਾ।
 ਮੁਖ ਪੰਕਜ ਕਾਰਸ ਲਾਗਤਿ^੨।
 ਜਲ ਧੋਏ ਨਿਤ ਬਹੁ ਦਾਗਤਿ^੩ ॥੧੨॥
 ਪ੍ਰਭੁ ਤੁਮਰੋ ਜਸੁ ਬਿਦਤਾਯੋ।
 ਬਿਨ ਲਰੇ ਬਿਜੈ ਪਦ ਪਾਯੋ।’
 ਸੁਨਿ ਸੰਗੋ ਵਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਨਿਤ ਗੁਰਨਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਾਨਾ ॥੧੩॥
 ਇਹ ਬਪੁਰੇ ਕਹਾਂ ਪਹਾਰੀ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ ਚਮੂੰ ਲਰਿ ਹਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਖਸ਼ਟਮ ਕੋ ਰਣ ਚਾਰੇ^੪।

^੧ਜਮਨਾ ਅਨੰਦ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ।

^੨(ਉਸ ਦੇ) ਮੁਖ ਕਮਲ ਨੂੰ ਜੋ ਕਾਲਖ ਲੱਗੀ ਹੈ। (ਅ) ਬਿੰਧੀ ਸ਼ਾਹੀ। (ਇ) [ਪੰਕ+ਜਿ =] ਜੋ ਚਿੱਕੜ ਤੇ ਸ਼ਾਹੀ।

^੩(ਵਿਆਹ ਰੂਪੀ ਬਹਾਨਿਆਂ ਦੇ ਜਲ ਨਾਲ (ਭਾਵੇਂ) ਨਿਤ ਧੋਵੇ (ਉਹ ਸਗੋਂ) ਬਹੁਤ ਦਗਦੀ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟਦੀ ਹੈ।

^੪ਚਾਰ।

ਹੈਂ ਬਿਦਤਿ ਅਜਹੁਂ ਜਗ ਸਾਰੇ ॥੧੪॥
 ਜੋ ਹੁਇ ਹਜ਼ੂਰ ਸੰਗ ਖੋਟਾ।
 ਨਿਤ ਪਰਹਿ ਤਿਨਹੁਂ ਬਡ ਟੋਟਾ।
 ਰਨ ਤਜਾਗਯੋ^{*} ਸੱਤ੍ਰੂ ਕੁਚਾਲੇ^੧।
 ਪੁਨ ਕਹਾਂ ਉਡੀਕਨ ਹਾਲੇ^੨ ॥੧੫॥
 ਅਬਿ ਸੈਲਨ ਸੈਲ ਕਰੀਜੈ।
 ਸਭਿ ਸੁੰਦਰ ਦੂਣ ਪਿਖੀਜੈ।
 ਚਿਤ ਰੁਚਹਿ ਤਹਾਂ ਤਬਿ ਰਹੀਏ।
 ਨਤੁ ਆਇ ਅਪਨਿ ਪੁਰਿ ਲਹੀਏ' ॥੧੬॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਭਾਖਾ।
 'ਹਮ ਧਰਹਿੰ ਜੰਗ ਅਭਿਲਾਖਾ।
 ਨਿਪ ਭੀਮਚੰਦ ਜਿਮ ਚਾਹੈ^੩।
 ਪ੍ਰਭੁ ਆਇਸੁ ਤੇ ਤਿਮ ਪਾਹੈ^੪ ॥੧੭॥
 ਦਿਖਰਾਵਹਿੰ ਕਰਿ ਬਡਜੁੱਧਾ।
 ਤਬਿ ਲੌਂ ਹੁਇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਨ ਕੁੱਧਾ^੫।
 ਮਤਿਮੰਦ ਹਮਹੁਂ ਕਜਾ ਜਾਨੈ।
 ਰਣ ਕਰਿ ਜੇ ਚਮੂੰ ਨ ਹਾਨੈ' ॥੧੮॥
 ਸੁਨਿ ਮਾਤ ਬਹੁਰ ਸਮੁਝਾਵੈ।
 'ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਰਿਪੁ ਦੁਖ ਪਾਵੈ।
 ਮਨ ਮਾਂਹਿ ਨ ਮਹਿਮਾ ਜਾਨੀ।
 ਸਠ ਭਾਗਹੀਨ ਮਤਿ ਹਾਨੀ ॥੧੯॥
 ਸਿਰ ਧੁਨਿ ਪਾਛੇ ਪਛੁਤਾਵੈ।
 ਸੁਖ ਪਾਇ ਜਿ ਸ਼ਰਨੀ ਆਵੈ।
 ਜੇ ਰਣ ਤੇ ਟਰਯੋ ਪਹਾਰੀ।
 ਪੁਨ ਤੁਮ ਕਯੋਂ ਚਾਹਤਿ ਰਾਰੀ ॥੨੦॥
 ਸ਼ਰਧਾਲੁ ਜਿ ਨਾਹਨ ਰਾਜਾ।
 ਅਰੁ ਸੁੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਬਿਰਾਜਾ।

^{*}ਪਾ:-ਤਜਾਗੋ।

^੧(ਉਸ) ਖੋਟੀ ਚਾਲ ਵਾਲੇ ਸੱਤ੍ਰੂ ਨੇ ਜੰਗ ਡੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ।

^੨ਫਿਰ ਹਾਲੇ (ਉਸ ਨੂੰ) ਕੀ ਉਡੀਕਣਾ ਹੈ।

^੩ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਜੁੱਧ)।

^੪ਪਾਵੇਗਾ (ਜੁੱਧ)।

^੫ਤਦ ਤਕ ਸਾਡਾ ਕ੍ਰੋਧ ਸ਼ਾਂਤਿ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਉਤ ਪਰਖਹੁ ਪਹੁੰਚਿ ਨਿਹਾਰਹੁ।
 ਬਨ ਬਿਚਰਹੁ ਬਾਸੁਰ ਟਾਰਹੁ^੧ ॥੨੧॥
 ਪੁਨ ਐਹੋ ਪੁਰੀ ਅਨੰਦਾ।
 ਨਿਤ ਰਹੀਏ ਰਿਦੇ ਅਨੰਦਾ।
 ਰਣ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਵਾਰਹੁ।
 ਪੁਰਿ ਨਾਹਣ ਪੰਥ ਪਧਾਰਹੁ ॥੨੨॥
 ਰਿਪੁ ਭਾਗਯੋ ਗੈਲ ਨ ਗਹੀਏ।
 ਰਣ ਕਰਨਿ ਨ ਹਿਤ ਸੌਂ ਚਹੀਏ।
 ਜੇ ਧਰਹਿ ਬਹੁਰ ਹੰਕਾਰਾ।
 ਕੁਛ ਲਾਗੈ ਕਰਨਿ ਬਿਗਾਰਾ ॥੨੩॥
 ਪੁਨ ਕਰਹੁ ਜਥਾ ਚਿਤ ਮਾਂਹੀ।
 ਤੁਮ ਰਿਦੈ ਛਹੀ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ।
 ਅਬਿ ਕਹਯੋ ਮਾਨੀਅਹਿ ਮੇਰਾ।
 ਨਹਿੰ ਕੀਜੈ ਆਪ ਬਖੇਰਾ ॥੨੪॥
 ਜੇ ਪ੍ਰਥਮ ਭਏ ਅਵਤਾਰਾ।
 ਤਿਨਹੂੰ ਨ ਮਾਤ ਬਚ ਟਾਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਭਗਵਾਨਾ।
 ਜਗ ਬਿਦਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਿਮ ਠਾਨਾ ॥੨੫॥
 ਤਿਸ ਅਬਿ ਕੇ ਮਮ ਬਚ ਮਾਨੋ।
 ਕਰਿ ਕੋਪ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪ੍ਰਸਥਾਨੋ।
 ਸੋ ਦੇਸ਼ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਜੈ।
 ਸਿਖ ਅਪਨੇ ਤਿਸ ਦਿਸ਼ਿ ਥੀਜੈ^੨ ॥੨੬॥
 ਸੁਨਿ ਮਾਤ ਬਾਕ ਗੁਰ ਭਾਖਾ।
 ‘ਤੁਮ ਕਹਯੋ ਨ ਮੁਹਿ ਅਬਿ ਨਾਖਾ^੩।
 ਮੁਹਿ ਭੇਜਯੋ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲਾ।
 ਰਣ ਕਰਿਬੇ ਹੇਤੁ ਕਰਾਲਾ ॥੨੭॥
 ਗਨ ਦੁਸ਼ਟਨ ਕੇ ਤਨ ਖੰਡੋ।
 ਛਿਤ ਛੀਨ ਜ਼ੋਰ ਤੇ ਦੰਡੋਂ।
 ਨਹਿੰ ਸਾਧ ਬਨੇ ਕੋ ਜਾਨੇ।

^੧ਦਿਨ ਬਿਤਾਵੋ।^੨ਹੋਣਗੇ। (ਅ) ਬਣਾ ਲਓ।^੩ਆਸਾਂ ਮੋੜਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਕੇ ਜਗ ਮਾਨੇ* ॥੨੯॥
 ਇਮ ਸੱਤ੍ਰੂ ਤੇ ਧਰਿ ਤ੍ਰਾਸਾ।
 ਤੌ ਹੁਇ ਹੈ ਕਿਤ ਮਮ ਬਾਸਾ।
 ਸਭਿ ਚਾਹਹਿ ਮੋਹਿ ਦਬਾਯੋ।
 ਨਹਿਂ ਬਸਨ ਦੇਹਿ ਕਿਤ ਬਾਯੋ ॥੩੦॥
 ਸੁਤ ਛੱਡ੍ਰੀ ਕੇ ਰਣ ਧਰਮਾ।
 ਨਹਿਂ ਤਜਾਗੋਂ ਮੈਂ ਸੁਭ ਕਰਮਾ।
 ਦੇ ਸਿੱਖਨਿ ਕਰ ਹੱਥਜਾਰਾ।
 ਬਿਥਰਾਵੋਂ ਜੰਗ ਅਖਾਰਾ ॥੩੧॥
 ਕਰਿ ਦੇਵਹੁਂ ਰੰਕਨ ਰਾਯੋ।
 ਹੁਇਂ ਰਾਜੇ ਰੰਕ ਨਿਲਾਯੋ।
 ਤਬਿ ਜਾਨਹੁ ਮੋਰ ਪ੍ਰਤਾਪੂ।
 ਅਨਗਿਨਤ ਕਰੋਂ ਦਲ ਖਾਪੂ ॥੩੨॥
 ਅਬਿ ਬਾਕ ਮਾਤ ! ਤੁਵ ਮਾਨਾ।
 ਕਰਿ ਦੇਹੁਂ ਪ੍ਰਾਤਿ ਪ੍ਰਸਥਾਨਾ।
 ਪਰ ਫੇਰ ਨ ਮੋਹਿ ਹਟਾਵਹੁ।
 ਨਿਜ ਉਰ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਵਹੁ' ॥੩੩॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਅਸ ਬਾਨੀ।
 ਸਭਿ 'ਧੰਨਹਿ ਧੰਨ' ਬਖਾਨੀ।
 'ਪ੍ਰਭੂ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਹਾਰੇ।
 ਕੋ ਤੁਮਰੋ ਕਹਯੋ ਨਿਵਾਰੇ ॥੩੪॥
 ਇਕ ਬਾਕ ਕਹੇ ਜਗ ਹੋਵੈ।
 ਤਿਮੈ ਸਕਲ ਬਿਨਾਸੀ ਜੋਵੈ।
 ਜੇ ਮੂਰਖ ਜਾਨੈ ਨਾਂਹੀ।
 ਸੇ ਪਰਹਿਂ ਨਰਕ ਕੇ ਮਾਂਹੀ' ॥੩੫॥
 ਇਮ ਭਯੋ ਅੰਤ ਸੰਬਾਦਾੈ।
 ਸਭਿ ਧਰਹਿਂ ਰਿਦੈ ਅਹਿਲਾਦਾ।

*ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿ ਕੇ ਤੇ ਦੁਖ ਸਹਿ ਕੇ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਤੇ ਨਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਕੇ ਵਰਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪ੍ਰਜਾ ਮੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਭਰਕੇ ਜਿਵਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਜਾ ਜਾਲਮਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟੇਗੀ।

^੧ਰਾਜੇ ਕੰਗਾਲ ਹੋਕੇ ਨਿਲੱਜ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

^੨ਤਿਵੇਂ (ਇਕ ਬਚਨ ਕਹੇ ਤੇ)।

^੩ਇਉਂ ਸੰਬਾਦ ਮੁੱਕਿਆ।

ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਹੁਕਮ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਸੁਨਿ ਨੰਦ ਚੰਦ ! ਪ੍ਰਸਥਾਨਾ ॥੩੫॥
 ਕਹਿ ਦੇਹੁ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਤਜਾਰੀ।
 ਸ਼ਿਮਯਾਨੇ ਤੰਬੂ ਭਾਰੀ।
 ਗਨ ਸਕਟ ਰੁ ਉਸ਼ਟਰੁ^੧ ਲੈ ਕੈ।
 ਇਹ ਲਾਦ ਚਲੈਂ ਅਗੁਵੈ ਕੈ ॥੩੬॥
 ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਮਹਿ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ।
 ਜਿਮ ਪ੍ਰਾਤਿ ਤਜਾਰ ਹੁਇ ਜਾਈ।’
 ਤਬਿ ਉਠਿ ਦਿਵਾਨ ਵਹਿਰਾਯੋ।
 ਕਹਿ ਜਥਾ ਜੋਗ ਕਰਿਵਾਯੋ ॥੩੭॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਮਹਿਦ ਅਨੰਦੰ।
 -ਬਚ ਮਾਨਯੋਂ ਮੋਹਿ ਸੁ ਨੰਦੰ-।
 ਉਠਿ ਗਈ ਅਪਨਿ ਘਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਜਹਿਂ ਨੁਖਾ ਹੁਤੀ ਬਿਤ ਪਾਹੀ ॥੩੮॥
 ਸਭਿਹੂੰਨਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਵਾ।
 ‘ਰਣ ਹਟਯੋ, ਭਯੋ ਮਨ ਭਾਵਾ।
 ਅਬਿ ਹੁਇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਪਯਾਨਾ।
 ਤਟ ਜਮਨਾ ਜੇ ਗਿਰ ਨਾਨਾ’ ॥੩੯॥
 ਸੁਨਿ ਹਰਖਯੋ ਸਭਿ ਪਰਿਵਾਰਾ।
 ਸੋ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਯੋ ਸਾਰਾ।
 ਕਰਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੁਖਵਾਨਾ।
 ਨਿਸ ਸੁਧਤੇ ਨਿਜ ਨਿਜ ਥਾਨਾ ॥੪੦॥
 ਜਬਿ ਜਾਮ ਰਹੀ ਤਬਿ ਜਾਗੇ।
 ਤਨ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨਹਿਂ ਲਾਗੇ।
 ਧੁਨਿ ਸ਼ਬਦ ਰਾਗ ਬਹੁ ਥਾਂਈ।
 ਸਿਖ ਸੁਨਹਿਂ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮਗਾਈ ॥੪੧॥
 ਗੁਰ ਧਯਾਨ ਠਾਨਿ ਕਰਿ ਬੈਸੇ।
 ਲਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ ਜੈਸੇ।
 ਦਿਨ ਉਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਤਨ ਪਹਿਰਿ ਬਸਤ੍ਰ ਤਿਸ ਕਾਲਾ ॥੪੨॥
 ਢਿਗਵਰਤੀ ਸਭਿ ਚਲਿ ਆਏ।

^੧ਉਠਾਂ ਨੂੰ।

ਕਹਿ ਤਜਾਰੀ ਦੀਨਿ ਕਰਾਏ।
 ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ ਬਾਜ਼ੇ।
 ਜਿਸ ਧੁਨਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਘਨ ਲਾਜ਼ੇ ॥੪੩॥
 ਪਤਿਨਾਹਣ ਦੂਤ ਜੁ ਆਯੋ।
 ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਯੋ।
 ਬਹੁ ਮੇਲਾ ਦੇ ਸਿਰੁਪਾਊ।
 ਕਰਿ ਦੀਨਸਿ ਬਿਦਾ ਅਗਾਊ ॥੪੪॥
 ‘ਹਮ ਆਏ ਦਿਹੁ ਸੁਧਿ ਜਾਈ।
 ਤੁਵ ਪੀਛੇ ਹੋਹਿ ਚਢਾਈ।’
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਲੇ ਸਿਰੁਪਾਊ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਭਯੋ ਬਿਦਾਊ ॥੪੫॥
 ਕਰ ਦੀਰਘ ਮਜ਼ਲ ਪਯਾਨਾ।
 ਮਿਲਿ ਨਿਜ ਨਿਪ ਸਾਬ ਬਖਾਨਾ।
 ‘ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦਯੋ।
 ਤੁਵ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਮੈਂ ਜਬਿ ਬੰਦਯੋ ॥੪੬॥
 ਚਛਿ ਪਰੇ ਆਇਂ ਮਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਮੈਂ ਸੁਧ ਹਿਤ ਚਲਿ ਸਹਿਸਾਹੀ।’
 ਸੁਨਿ ਨਾਹਨਪਤਿ ਹਰਖਾਯੋ।
 ਸਭਿ ਮਿਲਿਬੇ ਬਯੋਤ ਬਨਾਯੋ ॥੪੭॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਨਾਹਣ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ਸੰਬਾਦ’
 ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਚਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੮॥

੪੫. [ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਹੋਕੇ ਨਾਹਣ ਪ੍ਰਵੇਸ਼]

੪੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>੪੬

ਦੋਹਰਾ: ਬਸਤ੍ਰੁ ਪਹਿਰ ਭੂਖਨ ਪਹਿਰ,
ਸਸਤ੍ਰੁ ਪਹਿਰ ਤਨ ਲੀਨਿ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ,
ਤਜਾਰੀ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੧॥

ਸੈਯਾ ਛੰਦ: ਦੁੰਦਭਿ ਦੀਹ ਬਜਜੋ ਰਣਜੀਤ,
ਉਠੇ ਬਡ ਨਾਦ ਪਹਾਰਨ ਕੇਰੇ।
ਸ੍ਰੋਨ ਸੁਨਜੋਂ ਸਭਿ ਸੈਨ ਤਹੀ ਛਿਨ,
ਤਜਾਰ ਭਏ ਗਜ ਬਾਜਿਨਿ ਡੇਰੇ।
ਜੀਨ ਸਜਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ਤਬੈ ਅਸ
ਪੀਨਨ ਪੈ ਜਗੀ ਦੋਜ਼ੀ ਬਡੇਰੇ।
ਹੌਦ ਅੰਬਾਰਨ ਝਾਲਰ ਝੂਲਤਿ,
ਝੂਲਤਿ ਦੇਵ ਮਨੋਹਰ ਹੇਰੇ ॥੨॥

ਚੱਕ੍ਰਿਤ^੨ ਚੌਪਤਿ ਚੰਚਲ ਚਾਤਰੁ
ਚੋਰਤਿ ਚੀਤਨ ਚਾਉ ਚਈਲਾ।
ਚੌਕਸ ਚਾਰਹੁੰ ਓਰਨ ਕੋ
ਚਿਤਵੰਤਿ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਚਰਚੀਲਾ^੩।
ਛਾਲ ਉਛਾਲ ਤੇ ਛੂਟਣ ਛੋਭਤਿ
ਸੁੰਮ ਛੁਵੈਂ ਛਿਤ ਛਿੱਪ੍ਰ ਛਬੀਲਾ।
ਪੈਨ ਕਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਗ ਛੌਨ ਕਹਾਂ,
ਗੁਰਦੇਵ ਕੋ ਗੱਨ ਤੁਰੰਗਮ ਨੀਲਾ^੪ ॥੩॥

ੴਜੋਤਿ ਜਵਾਹਰ ਜਾਹਰ ਜੀਨ
ਜਰਾਉ ਜਰਜੋ ਜਿਹ ਜੇਬ ਅਜਾਇਬ।
ਝਾਲਰ ਕੋਰ ਜਗੀ ਚਹੁੰ ਓਰਨ,

^੧ਜਗੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ।

^੨ਚਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੁਰਾਦ ਕਾਹਲੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਹੈ। (ਅ) ਅਕਾਰਣ ਡਰ ਦੱਸਕੇ ਘੋੜੇ
ਦਾ ਕਾਹਲਾ ਪੈਣਾ। [ਸੰਸ਼:, ਚਕਿਤ]।

^੩ਚਰਚੀਲਾ = ਸਿੰਗਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। (ਅ) ਚੰਚਲ।

^੪ਇਸ ਛੰਦ ਦਾ ਅਰਥ ਐਉਂ ਹੈ:-ਚਾਉ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਿਆ ਚੰਚਲ ਤੇ ਚਾਡੁਰ (ਘੋੜਾ) ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ
ਕਾਹਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ (ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ) ਚਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਚੁਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੰਗਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਚੌਕਸ ਹੋਕੇ
ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਛੂਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤਮਕ ਵਿਚ ਆਇਆ ਛਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਛਲਦਾ ਹੈ
(ਇਉਂ) ਕਿ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸੁੰਮ ਇਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਛੁਹਾਂਦੇ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਲਗਦੇ ਹਨ (ਕਿ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ
ਦੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਹਵਾ ਕਿਥੇ ਤੇ ਹਰਨੋਟਾ ਕਿੱਥੇ (ਮੇਲ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ)।

ਮੌਰ ਕੀ ਮੌਰਿ ਕੇ ਗ੍ਰੀਵ ਬਨਾਇਬ।
 ਛਾਦਨ ਅੰਗ ਛਕਜੋ ਛਥਿ ਸੰਗ
 ਸੁਰੇਸ਼ ਮਤੰਗ ਸੁਰੰਗ ਸੁਹਾਇਬ।
 ਭੁਖਣ ਬਿੰਦ ਬਿਭੁਖਣ ਤੇ ਬਨ*
 ਦੂਖਣ ਬਾਝ⁺ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਆਇਬ^੧ ॥੪॥
 ਤੀਖਨ ਧਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਉਦਾਰ
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਧਾਰਿ ਗਰੇ ਮਹਿੰ ਪਾਯੋ^੨।
 ਬਿੰਦ ਖਤੰਗ ਨਿਸੰਗ ਭਰਜੋ
 ਨਿਜ ਅੰਗ ਨਿਖੰਗ ਕਸਜੋ ਦਿਪਤਾਜੋ।
 ਚਾਂਪ ਗਹਜੋ ਕਰ ਆਪ ਅਰਿੰਦਮ^੩,
 ਦੀਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਪਾਪ ਸੁਹਾਯੋ^੪।
 ਹੇਤੁ ਅਰੂਢਨਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗੂੜ^੫
 ਉਠੇ ਪਿਖਿ ਰੂੜ ਜਬੈ ਹਯ ਆਯੋ^੬ ॥੫॥
^੨ਝੂਲਤਿ ਝੂਮ ਝੁਕੇ ਕਲਗੀ
 ਸੂਤ ਕੁੰਡਲ ਦੈ ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਸੋਭਾ।
 ਸੂਖਮ ਚੀਰ ਸ਼ਰੀਰ ਸਜੈ,
 ਜਨੁ ਕੁੰਚਰ ਸੂੰਡ ਬਡੀ ਭੁਜ ਦੋਭਾ^੭।
 ਪਾਗ ਜਿਗਾਜਗੋ^੮ ਜੇਬ ਜਵਾਹਰ
 ਦੀਪਤਿ ਦੇਖਿ ਕੈ ਕੌਨ ਨ ਲੋਭਾ।

^{*}ਪਾ:-ਬਿਨ।^੧ਪਾ:-ਬਾਜਾ।

^੨ਜੂਹਗਤ ਦੇ ਜੜਾਊ ਨਾਲ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਬਾਇਸ਼ (ਫਬਨ) ਅਸਚਰਜ ਹੈ-ਜੜੀ ਹੋਈ ਕਾਠੀ ਦੀ ਜੋਤ ਜਾਹਰ ਹੋ ਰਹੀ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਜ਼ਰੀ ਦੀ ਕੰਨੀ ਤੇ ਝਾਲਰ ਹੈ, (ਘੋੜਾ ਇਉਂ ਸਿੰਗਾਰਿਆ) ਮੌਰ ਵਾਂਝੂ ਮੋੜ (ਪਾ ਪਾਕੇ) ਗਿੱਚੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਜ਼ਰੀ ਦੋਜ਼ ਕਪੜੇ ਨਾਲ) ਅੰਗ ਢਕਿਆ (ਘੋੜਾ) ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ (ਐਸਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨੋਂ) ਇੰਦ੍ਰ ਦਾ ਹਾਥੀ ਸੁਹਣੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸੁਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਬੇਐਬ ਘੋੜਾ (ਫਿਰ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਭੂਸਤ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ਹੈ।

^੩ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਪਾਈ।^੪ਕਮਾਨ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ)।^੫ਪਾਪ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਭਾਵ ਰੂਹਾਨੀ ਜਲਾਲ ਸੋਭਿਆ।^੬ਗੂੜੂ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ)।^੭ਜਦੋਂ ਸੁੰਦਰ ਘੋੜਾ ਆਇਆ।^੮(ਜਦ ਉਠੇ ਤਾਂ ਸੀਸ ਰਤਾ ਕੁ) ਝੁਕ ਕੇ (ਜੁ ਹਿੱਲਿਆ ਤਾਂ) ਕਲਗੀ ਝੂੰਮੀ ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਕੁੰਡਲ ਝੂਲੇ (ਜਿਸ ਨਾਲ) ਮੁਖ ਮੰਡਲ (ਹੋਰ) ਸੋਭਨੀਕ ਹੋ ਗਿਆ। (ਅ) ਝੂਲਦੇ ਝੂਮਦੇ (ਕੁਛ) ਝੁਕ ਕੇ (ਜਦ ਉਠੇ ਤਾਂ.....)।^੯ਦੋਹਾਂ ਭੁਜਾਂ ਦੀ (ਭਾ =) ਸੋਭਾ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸੁੰਡ ਸਮਾਨ ਹੈਸੀ।^{੧੦}ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲ ਸਮੇਤ ਜੁ ਸਿੱਖਜ
 ਮਨੋ ਤਿਨ ਹੇਤੁ ਅਨੰਦ ਕੀ ਗੋਬਾ^੧ ॥੬॥
 ਪਾਇ^੨ ਰਕਾਬ ਮੈਂ ਪਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ
 ਬਾਗ ਗਹੇ ਕਰ ਬਾਜ ਚਰੇ^੩।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਮਨਾਇ
 ਚਲੇ ਜਥਿ ਦੁੰਦਭਿ ਚੋਬ ਪਰੇ।
 ਨਾਦਿ ਸੁਨੇ ਸਭਿ ਸੈਨ ਉਤਾਇਲ
 ਹੈ ਸਵਧਾਨ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰੇ।
 ਹੋਇ ਅਰੂਢਿ ਤੁਰੰਗਮ ਉਪਰ
 ਧਾਇ ਮਿਲੇ ਮਨ ਮੌਦ ਭਰੇ ॥੭॥
 ਪੈਦਲ ਸੈਨ ਚਲੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ
 ਜੋ ਮੁਖ ਦੇਖਨਿ ਕੇ ਅਭਿਲਾਖੀ।
 ਪੰਚ ਸੈ ਸੰਗ ਉਦਾਸੀ ਫਕੀਰ
 ਕਰਾਹ ਕੀ ਦੇਗ ਲਹੈਂ ਗੁਰ ਆਖੀ^੪।
 ਔਰ ਬਹੀਰ ਚਲਯੋ ਸੰਗ ਦੀਰਘ
 ਕੌਨ ਗਿਨੈ ਗਿਨਤੀ ਕਰਿ ਸਾਖੀ^੫।
 ਕੁੰਜਰ ਘੰਟਣ ਕੇ ਠਣਕਾਰ
 ਤੁਰੰਗਮ ਪੌਰਨ ਧੂਲ ਉਡਾਖੀ^੬ ॥੮॥
 ਕੇਤਿਕ ਪੈਦਲ ਸੈਨ ਸੁਚੇਤ
 ਅਨੰਦਪੁਰੇ ਮਹਿ ਰਾਖਿ ਟਿਕਾਈ।
 ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਕੇ ਨੰਦਨ ਦੈ
 ਤਿਨ ਕੋ ਸਵਧਾਨ ਕਰਯੋ ਤਿਸ ਥਾਂਈ।
 ਔਰ ਮਸੰਦ ਕੋ ਛੋਰਨਿ ਕੀਨਸਿ
 ਲੇ ਸੁਧਿ ਜੋ ਸਭਿ ਕੀ ਪਿਛਵਾਈ।
 ਦੂਰ ਲੋਂ ਸੰਗ ਗਏ ਸਗਰੇ
 ਪੁਨ ਧੀਰਜ ਭਾਖਿ ਕੈ ਦੀਨਿ ਹਟਾਈ ॥੯॥
 ਆਇ ਗਏ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮੈਂ

^੧ਅਨੰਦ ਦੀ ਲਗਰ (ਭਾਵ ਛੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਡਾਲ ਸੁਹਾ ਰਹੀ ਹੈ)।

^੨ਚਰਨ।

^੩ਐੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ।

^੪ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਕਹੇ (ਅਨੁਸਾਰ) ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

^੫ਸੰਖਾ ਕਰਕੇ ਕੌਣ ਗਿਣਤੀ ਗਿਣੇ। (ਅ) ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਕੇ ਕੌਣ ਗਿਣੇ।

^੬ਉਡੀ। (ਅ) ਉਡਕੇ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਪਈ।

ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਪੂਰਬ ਕੀਨਿ ਨਿਵੇਸ਼ੁ।
 ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਤਿਹਾਵਲ ਕੋ
 ਤਤਕਾਲ ਕਰਯੋ ਤਹਿਂ ਲਜਾਇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੁ।
 ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਕੇ ਇਸਥਾਨ
 ਗਏ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਰੇਸ਼ੁ।
 ਬੰਦਿ ਉਡੈ ਕਰ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ,
 ਦਯੋ ਵਰਤਾਇ ਬਿਸਾਲ ਅਸ਼ੇਸ਼ੁ^੧ ॥੧੦॥
 ਆਨ ਜਿ ਥਾਨ ਜਬੋਚਿਤ ਜਾਨਿ
 ਸਭੈ ਬਿਧਿ ਠਾਨਿ ਗਏ ਨਿਜ ਡੇਰੇ।
 ਜੇ ਪੁਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕੇ ਨਰ ਨਾਰਿ
 ਗੁਰੂ ਦਰਸੇ ਰਿਦ ਮੋਦ ਘਨੇਰੇ।
 ਦੇਤਿ ਅਕੋਰ ਜਥਾ ਸ਼ਕਤੀ
 ਜਿਨ ਸੋਛਿਨਿ ਕੇ ਤਹਿਂ ਧਾਮ ਬਸੇਰੇ।
 ਰੈਨ ਮੈਂ ਖਾਨ ਰੁਪਾਨ ਕਰੇ
 ਹੁਇ ਨੀਂਦ ਬਸੀ ਪੁਨ ਜਾਗ ਸਬੇਰੇ ॥੧੧॥
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕੋ ਠਾਨਿ ਭਲੇ
 ਪਟ ਆਯੁਧ ਧਾਰਿ ਭਏ ਅਸਵਾਰਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਤੁਰੰਗ ਮਤੰਗ ਸਜੇ ਬਡ
 ਬਾਜ ਉਠਯੋ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ।
 ਪੰਥ ਪ੍ਰਯਾਤ ਅਖੇਰਨ ਖੇਲਤਿ
 ਰੋਪਰ ਆਨਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੋ ਡਾਰਾ।
 ਰਾਤਿ ਬਿਤਾਇ ਜਥਾ ਸੁਖ ਸੰਗ
 ਚਢੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਚਲਿ ਪੰਥ ਮਝਾਰਾ ॥੧੨॥
 ਈਖਦ ਕੋਸ ਅਨੰਦ ਸੋਂ ਚਾਲਤਿ,
 ਰਾਤਿ ਮੈਂ ਘਾਲਤਿ ਦੀਰਘ ਡੇਰਾ।
 ਕੂਚ ਪੈ ਕੂਚ ਚਲੇ ਮਗ ਜਾਤਿ
 ਪਹਾਰਨਿ ਹੇਰਤਿ ਨੇਰ ਹੀ ਨੇਰਾ।
 ਪੰਥ ਉਲੰਘਿ ਗਏ ਜਬਿ ਕੇਤਿਕ
 ਸੈਲ ਸਮੀਪ ਭਾ ਨਾਹਣ ਕੇਰਾ।
 ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਸੁਧਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭੀ
 ਹੁਇ ਤਜਾਰ ਚਲਯੋ ਚਿਤ ਚਾਵ ਬਡੇਰਾ ॥੧੩॥

^੧ਭਾਵ ਸਾਰਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਹੁਤਾ ਬਹੁਤਾ ਵਰਤਾਇਆ।

ਨਰਾਜ ਛੰਦ:* ਚਲਯੋ ਸਮਾਜ ਸੰਗ ਲੀਨਿ, ਸੈਨ ਕੋ ਬਨਾਇ ਕੈ।
 ਸੁ ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭੂਪ, ਦੂਤ ਕੋ ਮਿਲਾਇ ਕੈ।
 ਤਰੇ ਪਹਾਰ ਤੀਰ ਕੇ, ਨਿਵੇਸ਼^੧ ਜਾਨਿ ਦਯਾਲ ਕੋ।
 ਪਯਾਨ ਕੀਨਿ ਆਇ ਗੋ, ਸਮੀਪ ਤਾਤਕਾਲ ਕੋ ॥੧੪॥

ਅਕੋਰ ਲੈ ਤੁਰੰਗ ਸੋਂ, ਸੁ ਚੀਰ ਬਿੰਦ ਬਿੱਤ ਕੋ।
 ਮਿਲਯੋ ਸੁ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕੈ, ਅਨੰਦ ਕੀਨਿ ਚਿੱਤ ਕੋ।
 ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਬੰਦਨਾ, ਕਰੀ ਸਰੂਪ ਦੇਖਿਓ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਮੁਕੰਦ ਬੂਝਿਓ, ‘ਅਨੰਦ ਹੈ ਅਸ਼ੇਖਿਓ?’ ॥੧੫॥

^੩‘ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਸੁ ਰਾਵਰੀ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਮੋਹਿ ਦੀਨਿਓ।
 ਬਸੀ ਰਹੋ ਸਨੇਹ ਕੇ, ਅਛੇਰ ਏਹ ਕੀਨਿਓ।
 ਦਯੋ ਦਿਦਾਰ ਆਨਿ ਕੈ, ਨਿਹਾਲ ਕੈ ਸੰਭਾਲਿਓ।
 ਮਨੋਰਥਾਨ ਪੂਰਿਓ, ਚਰੰਨ ਦੇਸ਼ ਘਾਲਿਓ ॥੧੬॥

ਪੁਨੀਤ ਭੌਨ ਕੀਜਿਯੋ, ਲਖੋ ਸੁ ਦਾਸ ਮੋਹਿ ਕੋ।
 ਅਖੇਰ ਖੇਲ ਭਾਵਤੇ, ਬਿਲੋਕਿ ਬਿੰਦ ਕੋਹ ਕੋ।’
 ਬਿਨੈ ਬਖਾਨਿ ਏਵ ਭੂਪ, ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਯੋ।
 ਮੁਕੰਦ^੪ ਕੀਨਿ ਤਯਾਰ ਕੋ, ਸੁ ਲੈ ਚਲਯੋ ਅਵਾਸਯਾ^੫ ॥੧੭॥

ਤੁਰੰਗ ਪੈ ਅਰੂਢਿ ਹੈ, ਪਯਾਨ ਆਪ ਕੀਨਿਯੋ।
 ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੰਗ ਮਾਤੁਲੰ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪਾਛ ਚੀਨਿਯੋ^੬।
 ਗਏ ਬਿਖੰਮ ਪੰਥ ਥੋਰ, ਉਚ ਪਾਇ ਡਾਲਤੇ^੭।
 ਸੁ ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਥ, ਬੂਝਤੇ ਦਿਖਾਲਤੇ ॥੧੮॥

ਪੁਰੀ ਮਨੋਗ ਨਾਹਣੰ, ਬਿਲੋਕਿ ਲੋਕ ਆਵਈਂ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਪਦਾਰਬਿੰਦ ਕੇ, ਸਮੀਪ ਸੀਸ ਨਜਾਵਈਂ।
 ਬਜਾਰ ਕੋ ਨਿਹਾਰਿਤੇ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਪਯਾਨਿਤੇ^{੯੦}।

*ਕਈ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਤੇ ਰਸਾਵਲ ਛੰਦ ਬੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸੁੱਧ ਹੈ।

^੧ਵਾਸਾ।

^੨ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਸ਼ਲ ਹੈ?

^੩ਰਾਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-।

^੪ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

^੫ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ।

^੬ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ।

^੭ਘਰ।

^੮ਨਾਲ ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇਖਿਆ।

^੯ਚੜ੍ਹਾਈ ਚੜ੍ਹਦੇ।

^{੧੦}ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਹੀਪ ਸੰਗ ਮੇਦਨੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋ ਬਖਾਨਤੇ ॥੧੯॥
 ‘ਪੁਰੀ ਪਹਾਰ ਸੀਸ ਧੈੰ’, ਬਿਸਾਲ ਸ਼ੋਭ ਪਾਵਹੀ।
 ਸੁ ਡੀਠ ਦੂਰਿ ਜਾਤਿ ਹੈ, ਮਹੀਰੁਹੰ ਸੁਹਾਵਹੀ।
 ਬਸੰਤਿ ਥੋਰ ਥਾਨ ਮੈਂ, ਮਹਾਨ ਹੈ ਉਜਾਗਰੀੰ ।
 ਬਿਛੂਖਣਾਦਿ ਪਾਰਿਬੇ, ਸੁ ਬੇਸੁ ਬੇਸ ਨਾਗਰੀੰ ॥੨੦॥

ਦੋਹਰਾ: ਕਰਤਿ ਬਤਕ ਇਮ ਨਗਰ ਕੀ, ਮਹਿਪਾਲਕ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਗਮਨੇ ਰੁਚਿਰ ਸਥਾਨ ਮਹਿੰ, ਡੇਰੇ ਹਿਤ ਗੁਰ ਨਾਥ ॥੨੧॥

ਤੋਟਕ ਛੰਦ: ਕਰ ਜੋਰਿ ਨਰੇਸ਼ੂਰ ਬਾਕ ਕਹੈ।
 ‘ਬਿਸਰਾਮ ਕਰੋ ਇਸਥਾਨ ਅਹੈ।’
 ਉਤਰੇ ਸੁਨਿ ਡੋਰਿ ਤੁਰੰਗ ਬਲੀ।
 ਪਰਯੰਕ ਬਿਰੇ ਤਹਿੰ ਭਾਂਤਿ ਭਲੀ ॥੨੨॥

ਚਿਰ ਕੇਤਿਕ ਬੈਠਿ ਮਹੀਪ ਗਯੋ।
 ਹਿਤ ਸੇਵ ਸਮਾਜ ਪਠਾਇ ਦਯੋ।
 ਘ੍ਰੂਤ ਚੂਨ ਸਿਤਾ ਬਹੁ ਤਜਾਰ ਕੀਏ।
 ਜੁਤਿ ਚਾਵਰਿ ਸੂਖਮ ਭੇਜਿ ਦੀਏ ॥੨੩॥
 ਤ੍ਰਿਣ ਆਦਿਕ ਚਾਹੁ ਹੁਤੀ ਸੁ ਜਿਤੀ।
 ਕਰਿ ਤੂਰਨ ਦੀਨਿ ਪਠਾਇ ਤਿਤੀ।
 ਨਿਪ ਕੋ ਪਰਧਾਨ ਸਮੀਪ ਰਹਯੋ।
 ਤਤਕਾਲ ਦਯੋ ਜਿਨ ਜੋਇ ਚਹਯੋ ॥੨੪॥
 ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਬਹੁ ਸੇਵ ਤਬੈ।
 ਮਧੁਰੇ ਤੁਰਸ਼ਾਨ ਅਚਾਰ ਸਬੈ।
 ਫਲ ਫੂਲ ਪਠੇ ਨਿਜ ਬਾਗਨ ਤੇ।
 ਸੁਧਿ ਲੇਤਿ ਸਭੀ ਅਨੁਰਾਗਨ ਤੇ ॥੨੫॥
 ਦਲ ਬਿੰਦ ਬਿਖੈ ਬਹੁ ਬਾਰਿ ਫਿਰਯੋ।
 ਪਹੁੰਚਯੋ ਸਭਿ ਪਾਸ ਪ੍ਰਮੋਦ ਕਰਯੋ।
 ਇਮ ਖਾਨ ਰੁ ਪਾਨ ਸੁ ਸੈਨਹਿ ਮੈਂ^੪।

^੧ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਉਤੇ।

^੨ਵਸਦੀ ਹੈ ਥੋੜੇ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਮਸ਼ੂਰ ਬਹੁਤ ਹੈ।

^੩ਗਹਿਣਿਆਂ (= ਸਜਾਵਟਾਂ) ਦੇ ਧਾਰਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸੁਹਣੇ ਵੇਸ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਨਗਰੀ ਹੈ। [ਨਾਗਰੀ ਦਾ ਅਰਥ ਏਥੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਅੰਕ ੧੯ ਮੁਕਦਿਆਂ ਸਾਰ ਪੁਰੀ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਅੰਕ ੨੧ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਉਂ ਨਗਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੋ ਨਾਗਰੀ ਦਾ ਏਥੇ ਨਿਸਚੇ ਅਰਥ ਨਗਰੀ ਹੈ]।

^੪ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

ਸੁਪਤੇ ਸੁਖ ਪਾਇ ਸੁ ਰੈਨਹਿ ਮੈਂ ॥੨੬॥
 ਭੁਨਸਾਰ ਬਡੀ ਸਭਿ ਜਾਗ ਰਹੇ।
 ਸਿਮਰੈਂ ਸਤਿਨਾਮ ਅਨੰਦ ਲਹੇ।
 ਬਹੁ ਗਾਇਂ ਗਿਰਾ ਗੁਰ ਕੀ^੧ ਸੁਖ ਸੋਂ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਬਚਿ ਅੰਤਕ ਕੈ ਦੁਖ ਸੋਂ^੨ ॥੨੭॥
 ਕਲਗੀਧਰ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ।
 ਬਰ ਬਸਤਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰਨ ਅੰਗ ਧਰੇ।
 ਜਬਿ ਦਯੋਸ ਚਢਯੋ ਪਰਯੰਕ ਥਿਰੇ।
 ਸਭਿ ਆਇ ਨਮੋ ਕਰਿ ਮੋਦ ਭਰੇ ॥੨੮॥
 ਮਿਦਨੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਨਰੇਸ਼ ਤਬੈ।
 ਬਰ ਬੀਰ ਅਮਾਤਨ ਸੰਗੈ^੩ ਸਬੈ।
 ਹੱਥਜਾਰਨ ਕੋ ਧਰਿ ਆਇ ਗਯੋ।
 ਕਰ ਬੰਦਿ ਮਹੀਪ ਸਮੀਪ ਭਯੋ ॥੨੯॥
 ਪਗ ਪੰਕਜ ਕੋ ਪਰਨਾਮ ਕਰਯੋ।
 ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਤੇ ਢਿਗ ਬੈਠਿ ਥਿਰਯੋ।
 ‘ਬਲ ਸੈਲ ਭਲੇ ਫਿਰ ਸੈਲ ਕਰੋ।
 ਬਨ ਬੀਚ ਅਖੇਰ ਭਿਲਾਖ ਧਰੋ ॥੩੦॥
 ਸਮੁਦਾਇ ਫਿਰੈਂ ਮ੍ਰਿਗ ਜਾਤਿ ਘਨੀ।
 ਪਰਚੋ ਬਿਚਰੰਤਿ ਸੁ ਲੇਹੁ ਹਨੀ^੪।
 ਚਿਤ ਰਾਵਰ ਕੇਰਿ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਤ ਹੈ।
 ਥਿਰਿਬੇ ਹਿਤ ਥਾਨ ਪਿਖੋ ਤਿਤ ਹੈ ॥੩੧॥
 ਅਟਕਾਉ ਨਹੀਂ ਕਿਤ ਕੋ ਹਮਰੇ।
 ਚਿਤ ਚਾਹਤਿ ਮੋਦ ਵਧੈ ਤੁਮਰੇ।
 ਕਰਿ ਲੇਹੁ ਪਾਸਿੰਦ ਬਿਲੋਕਨ ਕੈ।
 ਗਢ^੫ ਪਾਇ ਲਿਜੈ ਰਿਪੁ ਰੋਕਨਿ ਕੈ’ ॥੩੨॥
 ਸੁਨਿ ਸ਼੍ਰੋਨ ਗੁਰੂ ਤਿਹ ਵਾਕ ਕਹਯੋ।
 ‘ਜਹਿਂ ਤੈਂ ਸੁਭ ਥਾਨ ਬਿਲੋਕਿ ਲਹਯੋ।
 ਤਿਤ ਸੰਗ ਚਲੋ ਚਢਿ ਕੈ ਹਮਰੇ।

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ।

^੨ਜਿਸ (ਗੁਰਬਾਣੀ) ਕਰਕੇ ਜਮ ਦੇ ਦੁਖ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਈਦਾ ਹੈ।

^੩ਵਜੀਰਾਂ ਨਾਲ।

^੪ਮਾਰ ਲਓ।

^੫ਕਿਲ੍ਹਾ।

ਸਭਿ ਭੇਦ ਰਿਦੇ ਬਿਦਤਜੋ ਤੁਮਰੇ ॥੩੩॥
 ਤਿਤ ਹੇਰਿ ਅਖੇਰ ਸੁ ਖੇਲਹਿੰਗੇ।
 ਗਨ ਬਾਜ ਰੁ ਸ੍ਰਾਨ ਸੁ ਪੇਲਹਿੰਗੇ^੧।’
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਨਰੇਸ਼ੂਰ ਬਾਤ ਕਹੈ।
 ‘ਧਨ ਭਾਗ ਅਹੈਂ ਮੁਹਿ ਸੰਗ ਚਹੇ^੨ ॥੩੪॥
 ਦਿਨ ਆਜ ਮੁਕਾਮ ਇਹਾਂ ਕਰਿਯੋ।
 ਭੁਨਸਾਰ ਭਏ ਇਤ ਤੇ ਚਰਿਯੋ।
 ਸਭਿ ਥਾਨ ਦਿਖਾਵਨਿ ਆਪ ਕਰੋਂ।
 ਤੁਮ ਹੋਹਿ ਖੁਸ਼ੀ ਚਿਤ ਚਾਹਿ ਧਰੋਂ’ ॥੩੫॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਵਾਕ ਅਨੇਕ ਕਹੇ।
 ਚਿਰਕਾਲ ਸਰੂਪ ਬਿਲੋਕਿ ਰਹੇ।
 ਕਰ ਬੰਦਨ ਕੋ ਨਿਜ ਧਾਮ ਗਯੋ।
 ਸਮ ਪੂਰਬ ਸੇਵ ਕਰੰਤਿ ਭਯੋ ॥੩੬॥
 ਹਰਖਯੋ ਦਲ ਭੂਪ ਸਰਾਹਤਿ ਹੈ।
 ਪਿਖਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਹਿੰ ਚਾਹਤਿ ਹੈ।
 ਦਿਨ ਰੈਨ ਮੁਕਾਮ ਤਹਾਂ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਭੁਨਸਾਰ ਭਈ ਸੁਚਿਤਾ ਧਰਿ ਕੈ ॥੩੭॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਨਾਹਣ ਆਗਵਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਪੰਚ ਚੜ੍ਹਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੫॥

^੧ਦਬਾਵਾਂਗੇ।^੨ਜੇ (ਆਪ ਨੇ) ਮੇਰਾ ਸੰਗ ਚਾਹਿਆ ਹੈ।

੪੬. [ਜਮਨਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਥਾਂ ਪਸੰਦ ਕਰਨੀ]

੪੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੜਕਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>**੪੨**

ਦੋਹਰਾ: ਬਜਜੇ ਨਗਾਰਾ ਕੂਚ ਕੋ, ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਨਿ ਪਾਇ।
 ਭਯੋ ਤਜਾਰ ਡੇਰਾ ਸਕਲ, ਉਤ ਨਾਹਣਪਤਿ ਰਾਇ ॥੧॥

ਕਬਿੱਤ: ਖੇਲਿਬੇ ਅਖੇਰ ਕੋ ਸਮਾਜਿ ਰਾਜਿ ਲੀਨਿ ਬਾਜ਼^੧
 ਬਾਜ ਪੈ ਅਰੂੜ ਹੈ^੨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੀਰ ਆਯੋ ਹੈ।
 ਕੀਨਿ ਪਦ ਬੰਦਨਾ ਆਨੰਦ ਹੈ^੩ ਮੁਕੰਦ ਜਾਨਿ,
 ਚਢੇ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਹ ਕਰਿ ਤੁੰਦ ਕੋ ਚਲਾਯੋ ਹੈ।
 ਬਾਜਤਿ ਨਗਾਰੇ ਗਿਰ ਭਾਰੇ ਭਾਰੇ ਨਾਦਤਿ ਹੈ^੪,
 ਕਾਨਨ ਪਧਾਰੇ ਗਨ ਪਾਦਪ^੫ ਸੁਹਾਯੋ ਹੈਂ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਕੋ ਪ੍ਰਹਾਰੈਂ ਛੋਰਿ ਤੁਪਕ ਪ੍ਰਹਾਰੇ ਕੇਈ,
 ਗੁਰੂ ਬਾਨ ਮਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕੋਊ ਜਾਨਿ ਪਾਯੋ ਹੈ ॥੨॥

ਗਿਰਵਰ ਤਰੇ ਤਰੇ ਤਰੋਵਰ ਤਰਾ ਤਰ,
 ਬਾਟ ਅਰੁ ਪੀਪਰ ਬਰਨਬਰ ਜਾਲ ਹੈ^੬।
 ਹਰੜ, ਬਹੇੜੇਖਰੇ ਆਂਵਰੋਂ ਉਚੇਰੇ ਪੀਨ,
 ਸੰਜਦਨ^੭* ਬਡੇਰੇ ਪੈ ਘਨੇਰੇ ਕ੍ਰਿਤਮਾਲ^੮ ਹੈਂ।
 ਕਦਰ^੯, ਖਦਰ^{੧੦}, ਗਨ ਕਦਲੀ^{੧੧}, ਕਟਰ^{੧੨}, ਜੰਬੂ^{੧੩},
 ਸਿੰਸਮਾ^{੧੪}, ਕਦਬ^{੧੫}, ਸੋ ਮਹੂਕ^{੧੬}, ਕਚਨਾਲ ਹੈਂ।

^੧ਰਾਜਾ ਬਾਜ ਆਦਿ ਸਮਾਜ ਲੈਕੇ।

^੨ਘੋੜੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਕੇ।

^੩ਭਾਰੀ ਪਹਾੜ ਭਾਰੀ ਗੁੰਜਦੇ ਹਨ।

^੪ਬਿੱਛਾ।

^੫ਪਹਾੜ ਦੇ ਹੇਠ ਹੇਠ ਬਿੱਛ ਹਨ (ਤਰਾ ਤਰ =) ਬਹੁਤੇ ਬੋਹੜ ਤੇ ਪਿਪਲ (ਆਦਿਕ) ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਸ਼ਟ ਰੰਗ ਦੇ ਹਨ।

^੬ਆਮਲੇ।

^੭ਤਿਨੀਥ ਬਿੱਛਾ। (ਅ) ਗਿਆਨੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਤੁਣ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

^੮ਪਾ:-ਸੰਜੰਸਲ।

^੯ਅੰਬਲਤਾਸ।

^{੧੦}ਚਿੱਟੀ ਬੈਰ।

^{੧੧}ਕੇਲੇ।

^{੧੨}ਕਟਹਿਰ।

^{੧੩}ਜਾਮਨੂੰ।

^{੧੪}ਟਾਹਲੀ।

^{੧੫}ਇਕ ਬਿੱਛ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਸਾਤ ਵਿਚ ਗੋਲ ਗੋਲ ਪੀਲੇ ਡੁੱਲ ਲਗਦੇ ਹਨ।

^{੧੬}ਮਹੂਏ।

ਉਗੇ ਸੁ ਏਕਨਾਲ^੧ ਉਦਾਲਕ^੨, ਰਸਾਲੈ ਹੈਂ,
 ਸਰਲ^੩, ਦੀਹ ਸਾਲ^੪ ਹੈਂ, ਕਨੇਰੇ ਫੂਲ ਮਾਲ ਹੈਂ^੫ ॥੩॥
 ਫਲੇ ਫਲ ਫੂਲਨਿ ਸੋਂ^੬, ਝੁਕੇ ਝੁਪ੍ਤੇ ਝੂਲਨਿ ਸੋਂ,
 ਗਾਢੇ ਤੀਨ ਮੂਲਨਿ ਸੋਂ^੭ ਖਰੇ ਏਕ ਸਾਰ ਹੈਂ।
 ਪਾਤਨ ਨਿਪਾਤ ਹੈਂ, ਅਨੇਕ ਪਾਤ ਜਾਤਿ ਹੈਂ^੮,
 ਦਿਪਤ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਹੈਂ ਸੁ ਆਰੂ ਤੇ ਅਨਾਰ ਹੈਂ।
 ਬਾਤਪੇਤ^੯, ਤਿੰਦਕ^{੧੦}, ਸਪਤਦਲ^{੧੧}, ਸਿੰਧਕ^{੧੨} ਹੈਂ,
 ਇੰਗੁਦੀ^{੧੩}, ਉਦਾਲਕ^{੧੪}, ਤਿਲਕ^{੧੫}, ਦੇਵਦਾਰ^{੧੬} ਹੈ।
 ਵਧੇ ਸਮੂਹ ਡਾਰ ਹੈਂ, ਅਧਿਕ ਬਿਸਤਾਰ ਹੈਂ,
 ਬਹੇ ਸੁ ਬਹੁ ਬਾਰਿ ਹੈਂ^{੧੭}, ਬਿਸਾਲ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਹੈ ॥੪॥

ਸ੍ਰੈਯਾ: ਕੋਰਨ ਕੇ ਮੁਖ ਚੈਮੁਕਲੈ ਬਿਕਸੇ ਰੰਗ ਫੂਲਨ ਕੋਰਨ ਕੇ।
 ਕੋਰਨ ਕੇ ਧਰਤਾ ਤਰੁ ਰਾਜਤਿ ਬਾਜਤਿ ਪਾਤਿ ਪਤੇਰਨ ਕੇ।
 ਤੋਰਨ ਕੇ ਨਹਿੰ ਦਾਇਬਡੇ ਫਲ ਬੂਟ ਬਿਸਾਲ ਬਿਜੋਰਨ ਕੇ।
 ਜੋਰਨ ਕੇ ਸਿਖਰੇ ਜਨੁ ਗੁੰਦਤਿ ਬਾਯੁ ਕੇ ਬੇਗ ਅਕੋਰਨ ਕੇ+ ॥੫॥

ਚਿੱਤ੍ਰਪਦਾ ਛੰਦ: ਮੋਰ ਬਿਸਾਲ ਅਨੇਕ ਬਿਹੰਗ
 ਕਬੂਤਰ ਕੋਕਿਲ^{੧੮} ਕੀਰ ਅਘੋਰ।

^੧ਭਾਵ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਉੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

^੨ਲਸੂੜੀ [ਸੰਸਥਾ, ਉਦਦਾਲ]।

^੩ਅੰਬ।

^੪ਸਿੰਧੇ (ਅ) ਪੂਤੀਕਾਸਟ ਨਾਮੇ ਬਿੱਛਾ। (ਇ) ਚੀੜ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਗੰਦਾ ਬਰੋਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।

^੫ਲੰਮੇ ਸਾਲ ਬਿੱਛਾ।

^੬ਕਨੇਰ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਹਨ।

^੭ਫਲਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ।

^੮ਸਮੂਹ।

^੯ਮੁੱਢਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮੋਟੇ।

^{੧੦}ਪੱਤੇ ਡਿੱਗਦੇ ਹਨ, ਅਨੇਕਾਂ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਦੇ ਹਨ।

^{੧੧}ਛਿੱਛਰਾ, ਪਲਾਸ [ਸੰਸਥਾ, ਵਾਤਪੋਬਾ]।

^{੧੨}ਤੇਂਦੂ, ਆਬਨੂਸ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪੇੜ। (ਅ) ਪੀਲਕ।

^{੧੩}ਛਤਵਨ ਦਾ ਬੂਟਾ। ਵਿਸਾਲ ਤੁਚਾਂ, ਸਪਤ ਪੁੜਾ।

^{੧੪}ਸੰਭਾਲੂ।

^{੧੫}ਹਿੰਗੋਟ ਨਾਮੇ ਬਿੱਛਾ। ਤਾਪਸ ਤਰੂ। (ਅ) ਜੀਆ ਪੋਤਾ [ਸੰਸਥਾ, ਇਗੁਦੀ]।

^{੧੬}ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਨਾਮੇ ਬੂਟਾ। (ਅ) ਪੁੰਨਾਗ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤੀ। (ਇ) ਫੁਲਾਹ।

^{੧੭}ਦਿਆਰ।

^{੧੮}ਬੜੀ ਵਾਯੂ ਵਗਦੀ ਹੈ।

+ਇਹ ਸ੍ਰੈਯਾ ਰਾਸ ੧੧ ਅੰਸੂ ੪੯ ਅੰਕ ੧੮ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦੇ ਅਰਥ ਉਥੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

^{੧੯}ਕੋਇਲ।

ਘੋਰਨਿ ਤੇ ਘਨ ਬੋਲ ਉਠਹਿੰ ਪਿਕ,
 ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅੱਚਕਵਾਨਨ ਜੋਰ।
 ਸੋ ਰਹਿੰ ਸੇਵਤਿ ਕਾਨਨ ਕੋ
 ਨਿਤ ਦੰਪਤਿ ਕੀ ਮਿਲਿ ਕੈ ਬਰੋਂ ਜੋਰ।
 ਜੋਰ ਕਰੇ ਰਵ ਕੁੰਜਤਿ ਹੈਂ,
 ਰੁਚਿ ਪੂਜਤਿ ਬੈਠਤਿ ਹੈਂ ਪਰ ਮੌਰੰ* ॥੬॥
 ਦਾਇਕ ਜੇ ਸੁਖ, ਸੁੰਦਰ ਹੈਂ ਮੁਖ,
 ਹੀਨ ਰਹੈਂ ਦੁਖ ਤੇ ਹਰਖਾਇੈ।
 ਖਾਇ ਸਦਾ ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਜੇ ਫਲ,
 ਭੋਰ ਗੁੰਜਾਰਤਿ ਹੈਂ ਅਕੁਲਾਇੈ।
 ਲਾਇਕ ਜੇ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੇ,
 ਮਨ ਪੀਨ ਭਏ ਤਨ ਜੇ ਬਿਰਧਾਇ।
 ਧਾਇ ਕਹਾਂ^੫ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਲ ਫਿਰੈ,
 ਗ੍ਰਿਝ, ਰੋਝ^੬ ਝੰਖਾਰਨ^੭ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ^੮ ॥੭॥
 ਕੇਹਰਿ ਭਾਲਕ ਡੋਲਤਿ ਹੈਂ
 ਗਜ ਬੋਲਤਿ ਹੈਂ ਕਰਨੀ ਅਵਿਲੋਕ।
 ਇੰਗਦ ਦੀਰਘ ਸੂਕਰ ਧਾਰਤਿ^੯
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਸਮੇ ਸੁ ਬਸੇ ਕਰਿ ਓਕੁੰ।
 ਸ਼੍ਰੀਗ ਉਤੰਗ ਝੰਖਾਰਨ ਕੇ^{੧੦},

^੧ਨਰ ਮਾਦਾ ਦੇ ਸੁਹਣੇ ਸੁਹਣੇ ਜੋੜੇ ਮਿਲਕੇ।

^੨ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਕੁਜਦੇ ਹਨ, (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ) ਰੁਚੀ ਪੂਰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਰ ਮੌੜ ਮੌੜ ਕੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

^੩ਇਹ ਛੰਦ ਬੀ ਪਿਛੇ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਰਾਸ ੧੧ ਅੰਸੂ ੪੯ ਅੰਕ ੨੧ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਦੇ ਅਰਥ ਉਥੇ ਤੱਕੋ।

^੪ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਸੁਹਣੇ ਹਨ ਤੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਤੇ ਜੋ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਹਰਖ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਪੰਡੀ)।

^੫ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ।

^੬ਕਿਧਰੇ ਤਾਂ ਦੌੜਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ।

^੭ਨੀਲਗਾਈ।

^੮ਬਾਰਾਸਿੰਗਾ।

^੯ਪਾਠਾਂਤ੍ਰ ਭੇਦ ਨਾਲ ਇਹ ਛੰਦ ਰਾਸ ੧੧ ਅੰਸੂ ੪੯ ਅੰਕ ੨੨ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਰਥ ਵੀ ਓਥੇ ਦਿਤੇ ਹਨ।

^{੧੦}ਵਡੀਆਂ ਵਡੀਆਂ ਹੁੱਡਾਂ ਸੂਰ ਧਾਰਦੇ ਹਨ।

^{੧੧}ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

^{੧੨}ਬਾਰਾਸਿੰਗਿਆਂ ਦੇ।

ਪਲਪੀਨ^੧ ਫਿਰੈਂ ਕਿਤੁੰ ਨਹਿਂ ਰੋਕ।
 ਤੀਤਰ, ਆਰਨ ਚੂੜ੍ਹ^੨, ਬਟੇਰਨ,
 ਜਾਇ ਸਕੈਂ ਨ ਜਹਾਂ ਬਹੁ ਲੋਕ^੩ ॥੮॥

ਕਵਿਤ: ਲੈ ਕੇ ਸੰਗ ਨਾਹਣੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਜਗਤੇਸ਼ ਹੂੰ ਕੋ,
 ਖੇਲਿਬੇ ਅਖੇਰ ਕੇ ਬਹਾਨੇ ਬਨ ਗਾਹਈ।
 ਫਿਰੈ ਦੂਰ ਦੂਰ ਲੌਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸੋਂ ਬਖਾਨੈ ਬਾਕ
 'ਹੇਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਨ ਜਹਾਂ ਕੋ ਚਿਤ ਚਾਹਈ।
 ਹੋਇ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਸੁਖ, ਕੋਈ ਰੁਤ ਮੈਂ ਨ ਦੁਖ,
 ਦੀਜੈ ਫੁਰਮਾਇ ਮੁਖ -ਇਹਾਂ^੪ ਨਿਰਬਾਹਈ^੫-।
 ਤਹਾਂ ਘਾਲਿ ਡੇਰਾ ਕਰੋ ਅਨੰਦ ਬਸੇਰਾ ਨਿਤ,
 ਨਗਰ ਬਡੇਰਾ ਬਨੈ ਆਪ ਜੋ ਉਮਾਹਈ^੬' ॥੯॥

ਊਚ ਨੀਚ ਥਾਨ ਫਿਰੇ ਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ ਬਹੁ
 ਮਨ ਮੈਂ ਬਿਲੰਦ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕੋ ਨ ਆਵਈ।
 ਬਿਚਰਤਿ ਗਏ ਰੰਮ^੭ ਜਮੁਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਹਾਂ,
 ਹੇਰਿ ਹਰਖਾਨੇ ਨੀਰ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਵਈ।
 ਦੀਰਘ ਜੁ ਦੂਨ ਤਾਂ ਕੀ ਦੁਤਿ ਕੌਂ ਚਉਣੁੰਦੀ ਕਰੈ,
 ਲੋਕਨ ਤੇ ਸੂੰਨੁੰ^੮ ਬਨ ਜਹਾਂ ਦਿਸ਼ਟਾਵਈ।
 ਸਭਿ ਜੀ ਕੇ ਹਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਬਜ਼ੀ ਬਹਾਰ ਹੈ
 ਸੁ ਮੰਜੁਸ ਬਿਹਾਰ ਹੈ^੯ ਅਨੰਦ ਉਪਜਾਵਈ ॥੧੦॥

ਸੁਤਾ ਸਪਤਾਸੁ ਕੀ, ਨਸੱਯਾ ਪਾਪ ਰਾਸਿ ਕੀ
 ਦਿਵੱਯਾ ਮੋਖ ਦਾਸ ਕੀ ਲਖੈਂ ਜੁ ਨੇਮ ਜਮਨਾ।
 ਏਕ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਛਾਏ ਪਾਵਨਤਾ ਪਾਵਨ ਕੈ

^੧ਮੇਟੇ ਮਾਸ ਵਾਲੇ।^੨ਕੁੱਕੜ।^੩ਪਾਠ ਦੇ ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਰਾਸ ੧੧ ਅੰਸੂ ੪੯ ਅੰਕ ੨੩ ਵਿਚ ਇਹ ਬੀ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਅਰਥ ਬੀ ਓਥੇ ਦਿਤੇ ਹਨ।^੪ਪਾ:-ਜਹਾਂ।^੫ਏਥੇ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।^੬ਜੇ ਆਪ ਚਾਹੋਗੇ।^੭ਸੁੰਦਰ।^੮ਚਉਗਣਾ।^੯ਭਾਵ ਏਕਾਂਤ।^{੧੦}ਸਭ ਦੇ ਜੀ ਦੇ ਹਰਨਹਾਰੀ ਹਰਿਆਵਲ ਦੀ ਬਹਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਮਨੋਹਰ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ (ਜਮੁਨਾ) [ਸੰਸਾ:, ਮੰਜੁ = ਮਨੋਹਰ]।

ਪਾਨ ਤੇ ਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਦੁਖਤਿ ਤਿਨ ਜਮ ਨਾ।
 ਸ਼ਗਾਮ ਜਲ ਜਲਸ ਬਿਲੋਚਨਿ ਕੀ ਸ਼ਗਾਮ ਪਤਿ
 ਚੰਚਲ, ਅਛਲ, ਜਿਨ ਛਲਜੋ ਕਾਲਜਮੁਨਾ।
 ਜਾਂ ਕੇ ਆਨ ਸਮ ਨਾ^{*} ਬਿਘਨ ਗਨ ਸ਼ਮਨਾ
 ਸਦੀਵ ਸਿੰਧ ਗਮਨਾ ਸੁਹਾਇ ਸੁਭ ਜਮਨਾ[†] ॥੧੧॥
 ਕੇਤੀ ਦੂਰ ਤੀਰ ਤੀਰ ਫਿਰੇ ਬਰ ਬੀਰ ਪੀਰ
 ਹੇਰਤਿ ਗੰਭੀਰ ਨੀਰ ਸੀਰ ਸੁਭ ਚਾਲਤੇ।
 ਕਹੂੰ ਬੇਗ ਜ਼ੋਰ ਤੇ ਮਰੋਰਤੇ ਸੁ ਭੌਰੀ ਪਰੈ^੧,
 ਕਹੂੰ ਫੇਨ ਫੋਰਤੇ ਕਹੂੰਕ ਸੋ ਉਠਾਲਤੇ^੨।
 ਕਤਹੂੰ ਉਤੰਗ ਸ਼ਗਾਮ ਰੰਗ ਕੇ ਤਰੰਗ ਬ੍ਰਿੰਦ
 ਕਤਹੂੰ ਮਤੰਗ ਅੰਗ ਸੰਗਨਿ ਉਛਾਲਤੇ^੩।
 ਪਾਥਰ ਪਖਾਲਤੇ, ਕਹੂੰਕ ਤਟ ਡਾਲਤੇ^੪,
 ਕਿਤੇਕ ਜਲ ਹਾਲਤੇ ਝਖਾਦਿ ਜੰਤੁ ਜਾਲ ਤੇ^੫ ॥੧੨॥
 ਬਿਚਰੇ ਬਿਲੋਕਤਿ ਸੁ ਥਲ ਹੇਤੁ ਰੋਕਨਿ ਕੇ
 ਭੇਤੀ ਜੇ ਹੈਂ ਲੋਕ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸੋ ਬਤਾਵਤੇ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਿਲਾਨ ਕੂਲ ਜਾਨਜੋ ਅਨਕੂਲ ਅਛੇ
 ਖਰੇ ਦਿਢ ਮੂਲ ਜਹਾਂ ਬਿਟਪ ਸੁਹਾਵਤੇ।
 ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਸੰਦ ਆਯੋ ਆਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਪਾਯੋ
 ਭਾਖਤਿ ਨਰਿੰਦ ਸੰਗ ‘ਏਈ ਮਨ ਭਾਵਤੇ।
 ਪਿਖੈਂ ਸੁ ਪੂਰ ਆਵਤੇ^੬ ਸਮੁਖ ਛਥਿ ਪਵਤੇ
 ਰਿਦੇ ਕੋ ਹਰਖਾਵਤੇ ਸੁ ਬੇਗ ਜਲ ਜਾਵਤੇ’ ॥੧੩॥
 ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋ ਸੁਨਾਇ ਨਿਜ ਬਾਸ ਕੋ

^{*}ਇਹ ਟਿਕਾਣਾ ਸੱਚਮੁਚ ਬੜਾ ਸੁਹਣਾ ਤੇ ਰਮਣੀਕ ਹੈ, ਜਮਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਏਥੇ ਉਪਰੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸਿਵਾਲਕ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਖਾਕੇ ਹੇਠ ਨੂੰ ਮੁੜਦਾ ਡਾਢਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਲ ਦਾ ਰੰਗ ਬੀ ਸਿਆਲੇ ਵਿਚ ਅਜੀਬ ਨੀਲਾ ਨੀਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਨਾਰਾ ਉਚਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਖਾਲਸਾ ਏਥੇ ਰੌਣਕ ਵਧਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਬੜਾ ਸੁਹਣਾ ਥਾਉਂ ਹੈ।

[†]ਇਹ ਕਬਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤ੍ਤਰਾਧਿ ਅਧਯਾਯ ਪ੭ ਅੰਕ ੧੦੨ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਅਰਥ ਵੀ ਉਥੇ ਦਿਤੇ ਹਨ।

ੴਖੁੰਮਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

^੧ਕਿਤੇ ਓਹ (ਖੁੰਮਰ) ਝੱਗ ਫੋੜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਤੇ (ਓਹ ਝੱਗ) ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

^੨ਕਿਤੇ ਹਾਥੀ (ਜਲ ਕ੍ਰੀਡਾ ਕਰਦੇ) ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ (ਪਾਣੀ) ਉਛਾਲਦੇ ਹਨ (ਜੰਗਲੀ ਹਾਥੀ ਸਿਵਾਲਕ ਵਿਚ ਹੈਨ)। (ਅ) ਮਾਨੇ ਹਾਥੀ.....।

^੩ਕਿਨਰੇ ਢਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

^੪ਤੇ ਕਿਤੇ ਕੁ ਸਮੂਹ ਮੱਛੀ ਆਦਿ ਜੰਤੂਆਂ ਕਰਕੇ ਜਲ ਹਿੱਲਦਾ ਹੈ।

^੫ਪੂਰਨ (ਜਲ ਦਾ ਵੇਗ) ਆਉਂਦਾ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ।

ਸੁ ਹੋਇ ਜਲ ਪਾਸ ਕੋ, ਤੁਰੰਗ ਕੋ ਟਿਕਾਇ ਕੈ।
 ਹੇਰਿ ਤਰੁ ਮੂਲ ਕੋ ਸੁ ਜਮਨਾ ਕੇ ਕੁਲ ਕੋ
 ਨਿਵੇਸ਼ ਹੇਤੁ ਉਤਰੇ ਅਨੰਦ ਕੋ ਬਢਾਇ ਕੈ।
 ਤਾਤਕਾਲ ਡਾਲ ਕਰਿ ਫਰਸ਼ ਉਤਾਲ ਕਰਿ
 ਗਾਦੀ ਰੰਗ ਲਾਲ ਕੀ ਸੁ ਦਾਸਨਿ ਡਸਾਇ ਕੈ।
 ਬੈਠਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬੋਲਤਿ ਨਰਿੰਦ ਸੰਗ
 'ਸੁੰਦਰ ਬਿਲੰਦ ਹੈ ਪਸੰਦ ਮਨ ਭਾਇ ਕੈ ॥੧੪॥
 ਜਮਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਇਕ, ਦੂਸਰੇ ਉਤੰਗ ਤਣੈ,
 ਤੀਸਰੇ ਤਰੁਨਿ ਠਟ^੧ ਸੈਲਨ ਕੀ ਸੈਲ ਹੈ^੨।
 ਸਬਜ਼ੀ ਸੁਹਾਇ, ਬਿਨ ਪੰਕ ਹੈ ਸੁ ਥਾਇ, ਸੁਭ
 ਦੂਣ ਬਿਸਤਾਰ ਸੋ ਉਦਾਰ ਚਲੈ ਗੈਲ ਹੈ^੩।
 ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੁਨਿ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬਾਕ ਭਨਿ
 'ਮਨ ਕੀ ਪਛਾਨੋ ਤੁਮ ਦੇਖਯੋ ਥਲ ਛੈਲ ਹੈ^੪।
 ਏਹਾਂ ਲਗਿ ਹੱਦ ਹਮ ਕਰੀ ਰਿਧੁ ਸੰਗ ਬਦਾਂ
 ਕੇਤੀ ਬਾਰ ਜਿਦੈਂ ਕਰਿ ਜੰਗ ਭਯੋ ਐਲ ਹੈ^੫ ॥੧੫॥
 ਫਤੇ ਸ਼ਾਹ ਮਹੀਪਾਲ ਹਮ ਤੇ ਬਿਸਾਲ ਦੇਸ਼
 ਧਾਰਤਿ ਗਰੂਰ ਸੂਰ ਲੈ ਕੇ ਸਮੁਹਾਤਿ ਹੈ।
 ਦੇਤਿ ਹੈ ਬਿਖਾਦ ਕੋ ਨ ਰਾਖੈ ਮਿਰਜਾਦ ਕੋ,
 ਬਿਰੋਧ ਪਰਯੋ ਆਦਿ ਕੋ ਨ ਹੋਤਿ ਕਬਿ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੈ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਸੈਂ ਅਰਾਧੇ ਉਰ, ਆਏ ਆਪ ਬਲੀ ਗੁਰ,
 ਕਾਮਨਾ ਕੋ ਜਾਨਿ ਮਨ ਪੂਰੀ ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ ਹੈ।
 ਹੱਦ ਪੈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਨਿ ਭਯੋ ਸਭਿ ਤ੍ਰਾਸ ਹੀਨ,
 ਮੋ ਕੋ ਦਾਸ ਚੀਨ ਪਾਸ ਲੀਨਿ ਬਾਸ ਖਜਾਤ ਹੈ^੬, ॥੧੬॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਰਿੰਦ ਪੀਰੌ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬੀਰ,

^੧ਉੱਚਾ ਹੈ ਕਿਨਾਰਾ।^੨ਤੀਸਰੇ ਬਿੱਛਾਂ ਦਾ ਠਾਠ (ਖੂਬ ਹੈ)।^੩(ਅ) ਸੂਰਜ ਦੀ ਸੋਭਾ ਭੀ ਅਰਥ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।^੪ਪਹੜਾਂ ਦੀ ਸੈਰ ਹੈ।^੫ਬੜਾ ਰਾਹ ਚਲਦਾ ਹੈ।^੬ਸੁੰਦਰ।^੭ਨੀਜਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।^੮ਜੰਗ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਿਆ ਹੈ।^੯ਨੇੜੇ ਵਾਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ।^{੧੦}ਰਾਜੇ ਦਾ ਦੁਖ।

ਦਈ ਕਹਿ ਧੀਰ 'ਜੋ ਲੋਂ ਹਮ ਬਿਰੈਂ ਥਾਨ ਮੈਂ।
 ਕੌਨ ਸੀਸ ਧਾਰੇ ਦੋਇ, ਆਇ ਕੈ ਸਮੁਖ ਹੋਇ^੧
 ਤੀਰਨਿ ਪੁਰੋਇ ਰਿਪੁ ਕਰੋਂ ਘਮਸਾਨ ਮੈਂ।
 ਬਾਪੁਰੇ ਅਪਰ ਇਨ ਗਿਨਤੀ ਬਖਾਨੈ ਕਹਾਂ
 ਲਰੈ ਜੇ ਨੁਰੰਗ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਦੇਊ ਹਾਨ ਮੈਂ^੨।'
 ਅਭੈ ਦਾਨ ਦੀਨਿ 'ਰਹੋ ਸੁਖ ਮੈਂ ਅਸੀਨੈ ਅਬਿ,
 ਚਿੰਤ ਤੇ ਬਿਹੀਨ ਕਾਨ ਆਨ ਕੀ ਨ ਮਾਨ ਮੈਂ^੩' ॥੧੭॥

ਸ੍ਰੈਯਾ: ਬਾਕ ਬਿਲਾਸ ਪ੍ਰਭੂ ਇਮ ਕੀਨਿ
 ਨਰਿੰਦ ਬਲਿੰਦ ਅਨੰਦ ਕਿਯੋ।
 ਭੀਰ ਬਿਹੀਰ ਕੀ ਮਾਰਗ ਤੇ
 ਸਮੁਦਾਇ ਸਮਾਜ ਪਹੁੰਚਿ ਗਯੋ।
 ਕੀਨਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਸ਼ੇਸ਼ ਹੀ ਸੈਨ,
 ਤੁਰੰਗ ਕੋ ਬ੍ਰਿੰਦ ਲਗਾਇ ਦਯੋ।
 ਆਪਨੇ ਆਪਨੇ ਥਾਨ ਸਭੀ,
 ਅਵਿਲੋਕਿ ਕੁਸ਼ਾਦ^੪ ਕੋ ਰੋਕ ਲਯੋ ॥੧੮॥

ਕਬਿੱਤ: ਤਨ ਦੀਨੋਂ ਚਾਨਣੀ ਚਕੋਦ^੫ ਚਾਰੁ ਚਹੂੰ ਦਿਸ਼ਾ
 ਝਾਲਰ ਜ਼ਰੀ ਕੀ ਗਨ ਲਰੀ ਮੁਕਤਾਨ ਕੀ।
 ਰੇਸ਼ਮ ਕੀ ਡੋਰਨ ਸੋਂ ਐਂਚਿ ਕਰਿ ਜੋਰਨ ਸੋਂ^੬
 ਬੰਧਿ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਸੋਂ ਗਾਢੀ ਕੈ ਮਹਾਨ ਕੀੰ।
 ਤੰਬੂ ਜੁ ਕਦੰਬ ਆਡ ਦੀਨੇ ਹੈ^{੭੦} ਬਿਲੰਬ ਬਿਨ,
 ਤਾਨੀ ਹੈ ਬਨਾਤ ਕੀ ਕਨਾਤ ਓਟ ਠਾਨਿ ਕੀ^{੭੧}।
 ਲੈਨ^{੭੨} ਹੈ ਕਿਕਾਨ ਕੀ ਸੁਹਾਈ ਦੁਤਿਵਾਨ ਕੀ

^੧ਕੌਣ ਦੋ ਸਿਰਾਂ ਵਾਲਾ ਜੰਮਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਵੇ।

^੨ਰੰਗ (ਅਨੰਦ) ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।

^੩ਸੁਖਾਂ ਵਿਚ ਟਿਕ ਕੇ।

^੪ਮਨ ਵਿਚ ਨਾਂ (ਜਾਣੋ)।

^੫ਖੁੱਲ੍ਹਾ (ਥਾਂ)।

^੬ਤਾਣ ਦਿਤੀ।

^੭ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਾਲੀ ਚਾਨਣੀ।

^੮ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ।

^੯ਬਹੁਤ ਤਕੜੀ ਕੱਸ ਦਿੱਤੀ।

^{੧੦}ਤੰਬੂ ਸਾਰੇ ਤਾਣ ਦਿੱਤੇ।

^{੧੧}ਓਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

^{੧੨}ਕਤਾਰ। [ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ, ਲਾਈਨ]।

ਬਨਾਈ ਬੁਧਿਵਾਨ ਕੀ ਦਿਖਾਈ ਰੰਗਵਾਨ ਕੀ^੧ ॥੧੯॥
 ਲਾਗਜੇ ਹੈ ਅਸੇਸ਼ ਡੇਰਾ ਉਠਿ ਕੈ ਨਰੇਸ਼ ਹੇਰਾ
 ਲੈ ਕੈ ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਕੋ ਆਪ ਜਾਨਿ ਕੀਨਿਯੋ।
 ਦੂਨ ਅਭਿਰਾਮਨੀ ਮੈਂ ਜਾਮਨੀ ਬਿਤੀਤ ਕਰੀ,
 ਜਮੁਨਾ ਕੇ ਜਲ ਮੈਂ ਸਨਾਨ ਕਰਿ ਲੀਨਿਯੋ।
 ਚਾਰ ਘਰੀ ਦਿਨ ਚਰੇ ਨਾਹਣੇਸ਼ ਪਾਸ ਆਯੇ
 ਬੰਦਨਾ ਕੋ ਠਾਨਿ ਪਗ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀਨਿਯੋ।
 ਬੈਠਿ ਕੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੋਈ ਬੋਲਜੇ ਰਸ ਰੰਗ ਸੋਈ
 ਬੂਝਜੇ ਜਜੋਂ ਬਤਾਇ ਦੇਤਿ ਬਿਲਮ ਬਿਹੀਨਿਯੋ ॥੨੦॥
 ਬਾਕ ਕੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਨਿ ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਗ
 ‘ਸੁਨੋਂ ਮਹਿਪਾਲਕ ! ਜਜੋਂ ਰੀਤਿ ਰਾਜਨੀਤਿ ਕੀ।
 ਸੁਭਟ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੋ ਘਮੰਡ ਹੁਇ ਆਗੇ ਬਹੁ
 ਕੈਸੇ ਬਿਨ ਜੰਗ ਤੇ ਧਰੈਂਗੇ ਧੀਰ ਚੀਤ ਕੀ^੨।
 ਵਧੈ ਗੋ ਵਿਰੋਧ, ਸ਼ਮਸੇਰ ਕੇ ਬਸਨ ਜੋਧੈ^੩,
 ਹਤੈਂ ਸ਼ਮਸੇਰ ਕ੍ਰੋਧ, ਰੱਛਾ ਕਰੈਂ ਮੀਤ ਕੀ।
 ਚਾਹੀਏ ਮਵਾਸ ਕੋਟ ਬਨੈ^੪ ਆਪ ਪਾਸ ਓਟ,
 ਤ੍ਰਾਸ ਦੇ ਰਿਪੂਨ, ਪੁਨ ਆਸ ਧਰੈਂ ਜੀਤ ਕੀ^੫’ ॥੨੧॥
 ਨਾਹਣ ਨਰਿੰਦ ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਕੇ ਬਖਾਨਜੋ ਤਬਿ
 ‘ਬਨੈ ਤਾਤਕਾਲ ਨ ਬਿਲਮ ਮੌਹਿ ਭਾਇ ਹੈ।
 ਸਗਰੀ ਅਣੀਕ^੬ ਅੱਤ ਪ੍ਰਜਾ ਜੇਤੀ ਦੇਸ਼ ਬੀਚ
 ਕਰਿਹੋਂ ਬਟੋਰਨਿ ਪਹੁੰਚੈ ਸਹਿਸਾਇ ਹੈ।
 ਕਰੀਏ ਹਕਾਰਨਿ ਮਜ਼ੂਰ ਅੱਤ ਕਾਰੀਗਰ
 ਸੁਨਿਬੇ ਤੇ ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਆਇਂ ਉਤਲਾਇ ਹੈਂ।
 ਅਪਨਿ ਲਗਾਵੋਂ ਸੈਨ, ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੁਇਂ ਤਜਾਰ ਐਨ,
 ਹਮੈਂ ਕਾਹੂੰ ਭੈ ਨ ਰਿਪੁਤ੍ਰਾਸ ਘਨੇ ਪਾਇਹੈ’ ॥੨੨॥

ਸੈਧਾ: ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਸੋਂ ਕਹਿ ਕੈ
 ਸਭਿ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਮੈਂ ਤਤਕਾਲ ਪਠਾਏ।

^੧ਬੁਧੀਵਾਨਾਂ ਨੇ (ਅੱਡੋ ਅੱਡ) ਰੰਗ (ਦੋ ਘੋੜਿਆਂ) ਦੀ (ਕਤਾਰ) ਬਨਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ।

^੨ਚਿਤ ਵਿਚ ਧੀਰਜ ਕੀਕੂੰ ਧਾਰਨਗੇ ਭਾਵ ਟਿਕ ਕੇ ਕੀਕੂੰ ਬੈਠਣਗੇ।

^੩ਜੋਧਿਆਂ ਦਾ ਵੱਸਣਾ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਂਕੂ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵ ਹਰ ਵੇਲੇ ਜੰਗ ਨੂੰ ਤਿਆਰ।

^੪ਰਖਜਾ ਦਾ ਥਾਉਂ ਕੋਈ ਕਿਲਾ ਬਣੇ। [ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ = ਰਾਖੀ ਦਾ ਥਾਉਂ]।

^੫ਜੋ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰ ਦੇਵੇ, ਫਿਰ (ਸੂਰਮੇ) ਜਿੱਤ ਦੀ ਆਸਾ ਰੱਖਣ।

^੬ਸੈਨਾ।

ਮਾਨਵ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਟੋਰਨਿ ਕੀਨਿ
 ਹੁਤੇ ਨਿਜ ਦੇਸ਼ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਏ।
 ਆਇ ਹਜ਼ਾਰਨ ਕੋਟ ਬਨਾਵਨਿ
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਜ਼ੂਰ ਸੁਨੇ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਭੀਰ ਭਈ ਗੁਰ ਦੇਗ ਚਲੈ
 ਬਿਨ ਤੋਟ ਰਹੈ ਪਿਖਿ ਕੈ ਬਿਸਮਾਏ ॥੨੩॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮਰੁਤੇ 'ਜਮਨਾਤਟ ਆਗਮਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਖਸਟਚੜ੍ਹਾਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੬॥

੪੭. [ਪਾਂਵਟਾ ਰਚਿਆ]

ੴ ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰਗ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ >> ੪੮

ਦੇਹਰਾ: ਭਈ ਭੀਰ ਜਿਤ ਕਿਤਹੁੰ ਤੇ, ਨਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਜੰਗਲ ਮਹਿੰ ਮੰਗਲ ਕਰਯੋ, ਕਲਗੀਧਰ ਹਰਿਖਾਇ ॥੧॥

ਤੋਟਕ ਛੰਦ: ਹਿਤ ਕੋਟ ਚਿਨਾਵਨਿ ਚਾਹਿ ਧਰੀ।
 ਕਲਗੀਧਰ ਆਇਸੁ ਏਵ ਕਰੀ।
 ‘ਅਬਿ ਲੇਹੁ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਾਹ ਕਰੋ’ ॥੧॥

ਜਮਨਾ ਤਟ ਲਜਾਇ ਬਨਾਇ ਧਰੋ’ ॥੨॥

ਸੁਨਿ ਆਇਸੁ ਦਾਸਨਿ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਧਰੀ।
 ਬਨਵਾਇ ਭਲੇ ਬਿਧਿ ਸੰਚ ਕਰੀ।
 ਸਭਿ ਆਨਿ ਧਰਯੋ ਤਤਕਾਲ ਤਹਾਂ।
 ਜਮਨਾ ਤਟ ਬੈਠਨਿ ਥਾਨ ਜਹਾਂ ॥੩॥

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਦਿਕ ਨਾਮ ਲਿਏ।
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਖਰੇ ਅਰਦਾਸ ਕਿਏ।
 ‘ਦਸਮੇ ਪਤਿਸ਼ਾਹ ਚਿਨਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਜਮਨਾ ਤਟ ਕੋਟ ਬਨਾਵਤਿ ਹੈਂ ॥੪॥

ਦਿਨ ਰੈਨ ਸਹਾਇਕ ਆਪ ਬਨੋ।
 ਬਿਘਨਾਗਨ ਕੋ ਤਤਕਾਲ ਹਨੋ।’

ਇਮ ਹੋਇ ਖਰੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ।
 ਕਰ ਬੰਦਿ ਭਲੇ ਪਰਣਾਮ ਕਰੀ ॥੫॥

ਬਹੁਰੋ ਸਭਿ ਮੈਂ ਬਰਤਾਇ ਦਿਯੋ।
 ਕਰਿ ਆਦਰ ਲੇ ਮੁਖ ਖਾਨਿ ਕਿਯੋ।
 ਪੁਨ ਆਪ ਉਠੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੰਗ ਲਿਯੋ।
 ਪਰਧਾਨ ਸਮੂਹ ਸੁ ਸੰਗ ਭਯੋ ॥੬॥

ਬਿਸਤਾਰ ਜਿਤੇਕ ਬਿਸਾਲ ਚਹਯੋ।
 ਚਿਨਿਬੇ ਕਹੁ ਕੋਟ ਸੁਨਾਇ ਕਹਯੋ।
 ਜਿਸ ਬੀਚ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਬੀਰ ਰਹੈਂ।
 ਹਯ ਬਿੰਦਨਿ ਕੋ ਜਹਿੰ ਥਾਨ ਲਹੈਂ ॥੭॥

ਲਰਿਬੇ ਹਿਤ ਘਾਤ ਬਨਾਇ ਕਰੋ।
 ਹਤਿ ਹੇਤੁ ਤੁਢੰਗ ਬਿਧਾਨ ਧਰੋ^੨।

^੧ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪੱਖੇ ਦਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰੋ।

^੨ਮਾਰਨੇ ਲਈ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀ ਬਿਧੀ ਬਨਾਓ।

ਗੁਰ ਪੂਰਬ ਹਾਥ ਲਗਾਇ ਦਯੋ।
 ਰਣ ਲੇਨਿ ਫਤੇ ਉਤਸਾਹ ਹਿਯੋ ॥੮॥
 ਸਮੁਦਾਇ ਲਗੇ ਸਭਿ ਕਾਰ ਕਰੈਂ।
 ਗਨ ਪਾਹਨ ਆਨਿ ਬਨਾਇ ਧਰੈਂ।
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਗਨ ਡਾਲਤਿ ਪੰਕੰ ਘਨੋ।
 ਬਹੁ ਰੌਰ ਪਰੋ ਬਡ ਜੰਗ ਮਨੋ ॥੯॥
 ਸਿਰ ਉਪਰ ਕੋਇ ਉਠਾਵਤਿ ਹੈ।
 ਗਨ ਪਾਥਰ ਕੋ ਉਖਰਾਵਤਿ ਹੈ।
 ਰਘੁਬੀਰ ਮਨੋ ਦਧਿ ਸੇਤੁ ਕਰਯੋ^੧।
 ਨਰ ਬਿੰਦਨਿ ਤੇ ਇਮ ਰੌਰ ਪਰਯੋ ॥੧੦॥
 ਕਹਿ ਕੋਇਕ ਕਾਰ ਕਰਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਬਿਧਿ ਰਾਖਨਿ ਕੋ ਸੁ ਬਤਾਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਗੁਰ ਸੰਝ ਸਕਾਰ^੨ ਨਿਹਾਰਤਿ ਹੈਂ।
 ਮੁਖ ਸਾਧਹਿੰ ਸਾਧ^੩ ਉਚਾਰਤਿ ਹੈਂ ॥੧੧॥
 ਮਹਿਪਾਲਿਕ ਸੈਨ ਕਰੈ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ।
 ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਭਾਉ ਧਰੇ ਚਿਤ ਕੋ।
 ਕਲਗੀਧਰ ਕੇ ਭਟ ਕਾਰ ਕਰੈਂ।
 ਪੰਚ ਭ੍ਰਾਤ ਕਰਾਵਤਿ ਤੀਰ ਥਿਰੈਂ ॥੧੨॥
 ਬਡ ਬਿੰਦ ਮਸੰਦਨਿ ਸੰਗ ਲਿਯੋ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਕਹੈ ਉਤਸਾਹ ਦਿਯੋ।
 ਨਰ ਹੋਇ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਆਨਤਿ ਹੈਂ।
 ਕਰਿ ਤੂਰਨਤਾ ਗਢ ਠਾਨਤਿ ਹੈਂ ॥੧੩॥
 ਸਭਿ ਬਾਸੁਰ ਦੇਗ ਬਿਸਾਲ ਚਲੇ।
 ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਭੋਜਨ ਭੂਰ ਮਿਲੇ।
 ਗੁਰ ਲੇ ਕਰਿ ਸੰਗ ਮਹੀਪਤਿ ਕੋ।
 ਫਿਰਿ ਹੇਰਤਿ ਹੈਂ ਸਗਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ॥੧੪॥
 ਬਹੁ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਬਨਯੋ ਉਤਸਾਹਤਿ ਹੈਂ।
 ਗਢ ਕੋ ਦਿਢ ਠਾਨਿ ਉਮਾਹਤਿ ਹੈਂ।

^੧ਚਿੱਕੜ ਭਾਵ ਗਾਰਾ।^੨ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਮਾਨੋ ਸਮੁੰਦਰ ਤੇ ਪੁਲ ਬਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।^੩ਸ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਸਵੇਰੇ।^੪ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਸਾਬਾਸ਼।

ਦਿਨ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਮੈਂ ਸਭਿ ਤਜਾਰ ਕਰਯੋ।
 ਗਨ ਪਾਹਨ ਪੰਕ ਮਹਾਨ ਧਰਯੋ ॥੧੫॥
 ਰਚਿ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਵਾਰ ਉਦਾਰ ਮਹਾਂ।
 ਦ੍ਰਿੜੁਤਾ ਬਹੁ ਠਾਨਿ ਜਹਾਂ ਸੁ ਕਹਾਂ।
 ਰਿਪੁ ਆਇ ਸਮੀਪ ਸਕੈ ਨ ਕਬੈ।
 ਰਹਿ ਅੰਤਰਿ ਮਾਰਤਿ ਬਾਹਜ ਸਬੈ^੨ ॥੧੬॥
 ਗੜ੍ਹ ਪੂਰਨ ਕੀਨਿ ਬਨਾਇ ਗਨੰ।
 ਜਿਸ ਮੈਂ ਰਚਿਰੀਤਿ ਮਹਾ ਨਰਨੰ^੩।
 ਗੁਰ ਪਾਸ ਮਹੀਪਤ ਜਾਤਿ ਭਯੋ।
 ਪਿਖਿ ਕੋਟ ਬਿਸਾਲ ਅਨੰਦ ਹਿਯੋ* ॥੧੭॥
 -ਅਰਿ ਬਿੰਦਨ ਕੀ ਨਹਿਂ ਚਿੰਤ ਰਹੀ।
 ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕੀ ਕਰੁਨਾ ਸੁ ਲਹੀ-।
 ਪਦ ਪੰਕਜ ਬੰਦਤਿ ਬੈਠਿ ਗਯੋ।
 ਮਨ ਕੀ ਤਿਹੈ^੪ ਜਾਨਿ ਬਖਾਨਿ ਕਿਯੋ ॥੧੮॥
 'ਸੁਨਿ ਭੂਪਤਿ ! ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਤਾਵਦ ਹੈ।
 ਇਸ ਥਾਨ ਬਿਖੈ ਹਮ ਜਾਵਦ ਹੈਂ।
 ਅਸ ਕੋ ਬਲਵਾਨ ਜੁ ਆਇ ਸਕੈ।
 ਕਰਿ ਭੌਂਹਨ ਬੰਕ ਜੁ ਤੇਹਿ ਤਕੈ ॥੧੯॥
 ਪਗ ਪਾਵਨ ਦੇਉਂ ਨਹੀ ਕਿਹ ਕੋ।
 ਚਚਿ ਆਇ, ਲਖੋ ਮਿੜੁ ਹੈ ਤਿਹ ਕੋ।
 ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਸਦਾ ਨਿਜ ਰਾਜ ਕਰੋ।
 ਗੁਰਪਾਮ ਬਿਖੈ ਨਿਤ ਭਾਉ ਧਰੋ ॥੨੦॥
 ਜੁਗ ਲੋਗ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵਹਿੰਗੇ।
 ਬਿਘਨੰ ਗਨ ਪਾਪਹਿੰ ਖੋਵਹਿੰਗੇ।'
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਬਿਨੈ ਮਹਿਪਾਲ ਕਰੈ।
 'ਮਨ ਮੌਰ ਭਰੋਸ ਇਹੀ ਸੁ ਧਰੈ ॥੨੧॥

^੧ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸੁਹਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬਣਾਏ।

^੨ਅੰਦਰ ਰਹਿਕੇ (ਅੰਦਰਲਾ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਰਹੇ ਗੋਲੀਆਂ)।

^੩ਬਹੁਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਰਕੀਬ ਕੀਤੀ। (ਆ) ਮਹਾਨ ਰਨੰ = ਮਹਾਨ ਜੰਗ ਦੀ ਰੀਤਿ ਮੂਜਬ ਰਚੀ।

*ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਥਾਨ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੜਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਗਾਰੇ ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਕੋਟ ਅਰ ਕੱਚੇ ਕੋਠੇ ਸਭ ਸਫ਼ਾ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਨਗਰ ਪਾਉਂਟਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਹੋਰ ਬੀ ਲਗੇ ਹਨ।

^੪ਤਿਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਜਾਣਕੇ।

ਮਨ ਕਾਮਨ ਪੂਰਨ ਮੋਹਿ ਕਰੀ।
 ਹਦ ਪੈ ਰਚਿ ਕੋਟ ਸੁ ਚਿੰਤ ਹਰੀ।
 ਨਿਤ ਰਾਵਰ ਕੇਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮਹਾਂ।
 ਸੁਨਿਯੰਤਿ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਜਾਂਹਿ ਤਹਾਂ' ॥੨੨॥
 ਇਮ ਧੀਰਜ ਦੀਨਿ ਮਹੀਸੁਰ ਕੋ।
 ਲਖਿ ਲੀਨਿ ਗੁਰੂ ਤਨ ਈਸ਼ੁਰ ਕੋ^੧।
 ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਸੇਵਤਿ ਭਾਉ ਧਰੇ।
 ਬਹੁ ਬਾਰਨ ਬਾਕ ਬਿਲਾਸ ਕਰੇ ॥੨੩॥
 ਗੁਰ ਸੰਗ ਅਖੇਰ ਪਯਾਨਤਿ ਹੈ।
 ਜਿਤ ਕਾਨਨ ਦੀਹ ਬਖਾਨਤਿ ਹੈ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਕੇਹਰਿ ਆਇ ਸੰਘਾਰਿਤ ਹੈਂ।
 ਤੁਪਕਾਨ ਕੈ ਬਾਨ ਪ੍ਰਹਾਰਤਿ ਹੈਂ ॥੨੪॥
 ਬਹੁ ਬਾਜ ਸਿਚਾਨਨਿ ਸ੍ਰਾਨਨਿ ਕੌ।
 ਇਮ ਛੋਰਤਿ ਗਾਹਤਿ^੨ ਕਾਨਨ ਕੋ।
 ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਹਰਖਾਵਤਿ ਹੈ।
 ਬਨ ਕੀ ਬਹੁ ਘਾਤ ਬਤਾਵਤਿ ਹੈ ॥੨੫॥
 ਬਿਰਤਾ ਪੁਨ ਆਇ ਨਿਵੇਸ ਕਰੈਂ।
 ਮਿਲਿ ਬੈਠਤਿ ਹੈਂ ਉਰ ਭਾਉ ਧਰੈਂ।
 ਨਰ ਕੋ ਨਿਜ ਦੇਸ਼ ਪਠਾਵਤਿ ਹੈ।
 ਵਸਤੂ ਗੁਰ ਹੇਤੁ ਅਨਾਵਤਿ ਹੈ ॥੨੬॥
 ਦਿਨ ਕੇਤਿਕ ਭੂਪ ਸਮੀਪ ਰਹਯੋ।
 ਪੁਰਿ ਨਾਹਨ ਕੋ ਪੁਨ ਜਾਨਿ ਚਹਯੋ।
 ਉਰ ਕੀ ਗੁਰ ਜਾਨਿ ਬਿਦਾ ਸੁ ਕਰਯੋ।
 ਪਗਾੰਕਜ ਪੈ ਨਿ੍ਰੁਪ ਹਾਥ ਧਰਯੋ ॥੨੭॥
 'ਨਿਤ ਬਾਤ ਸਮੀਪਹਿ ਆਪਨ ਕੋ^੩।
 ਬਿਸਵਾਸ ਬਡੋ ਰਿਪੁ ਖਾਪਨਿ ਕੋ।
 ਸਿਮਰੋ ਤਤਕਾਲਹਿ ਆਵਨ ਹੈ^੪।
 ਰੁਚਿ ਸੰਗ ਬਸੋ ਥਲ ਪਾਵਨ ਹੈ' ॥੨੮॥

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਈਸ਼ੁਰ ਸਰੂਪ ਜਾਣ ਲਿਆ (ਰਾਜੇ ਨੇ)।

^੨ਗਾਹੁਂਦੇ ਹਨ।

^੩ਆਪ ਦਾ ਵਾਸ ਹੋਇਆ।

^੪ਜਦੋਂ ਆਪ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋਗੇ ਤਤਕਾਲ ਆਵਾਂਗਾ।

ਬਖਸ਼ਯੋ ਸਿਰੁਪਾਉ ਘਨੇ ਧਨ ਕੋ।
 ਸਿਰ ਪੈ ਧਰਿ ਮੋਦ ਕੀਯੋ ਮਨ ਕੋ।
 ਚਢਿ ਵਾਹਨ ਪੈ ਤਬਿ ਜਾਤਿ ਭਯੋ।
 ਪੁਨਿ ਨਾਹਣ ਜਾਇ ਨਚਿੰਤ ਭਯੋ ॥੨੯॥
 ਇਤ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਬਾਸ ਕਰਯੋ।
 ਜਸ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ ਬਿਖੈ ਪਸਰਯੋ।
 ਭਟ ਰਾਖਤਿ ਜੋ ਚਲਿ ਆਵਤਿ ਹੈਂ।
 ਪ੍ਰਤਿ ਬਾਸੁਰ ਸੈਨ ਬਧਾਵਤਿ ਹੈਂ ॥੩੦॥
 ਹੁਇ ਹਿੰਦ ਕਿਧੋਂ ਤੁਰਕਾਨ ਕੁਝੂ।
 ਧਰਿ ਆਯੁਧ ਜਾਇ ਸਮੀਧ ਜੁਝੂ।
 ਦਰਮਾਹਨ ਕੋ ਤਿਸ ਬੰਧਿ ਰਖੈ^੧।
 ਕਹਿ ਮੇਲਤਿ ਹੈਂ ਮਿਸਲਾਨ ਬਿਖੈ^੨ ॥੩੧॥
 ਦਲ ਦੀਰਘ ਕੀਨਿ ਬਟੋਰਨਕੋ।
 ਸਲਖੈਂ ਚਲਿਵਾਇ ਸੁ ਜੋਰਨ ਕੋ^੩।
 ਧੁਨਿ ਦੂਰ ਲਗੇ ਸੁਨਿਯੰਤਿ ਮਹਾਂ।
 ਤਿਨ ਦੇਸ਼ਨਿ ਬਾਤ ਜਹਾਂ ਸੁ ਕਹਾਂ ॥੩੨॥
 ‘ਗਢ ਕੋ ਦਿਚ ਕੀਨਿ ਗੁਰੂ ਇਤ ਹੈ।
 ਜਿਹ ਦੁੰਦ ਮਚਾਵਨਿ ਕੋ ਚਿਤ ਹੈ।
 ਦਲ ਰੋਜ ਬਿਸਾਲ ਸਕੇਲਤਿ ਹੈਂ।
 ਫਿਰਿ ਦੂਣ ਅਖੇਰਨਿ ਖੇਲਤਿ ਹੈਂ ॥੩੩॥
 ਚਲਿਵਾਇ ਬਿਸਾਲ ਤੁਫੰਗਨ ਕੋ।
 ਬਖਸ਼ੈਂ ਧਨ ਦੀਰਘ ਸੰਗਨ ਕੋ^੪।’
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਭਟ ਚਾਕਰ ਹੋਵਨਿ ਕੋ।
 ਬਹੁ ਆਇਂ ਚਲੇ ਸੁਖ ਜੋਵਨਿ ਕੋ ॥੩੪॥
 ਕਬਿ ਰਾਖਤਿ ਬੀਸ ਪਚੀਸਨ ਕੋ।
 ਚਿਹਰਾ ਲਿਖਦੇ^੫ ਕਬਿ ਤੀਸਨ ਕੋ।
 ਬਹੁ ਬੇਚਨਿ ਕੋ ਹਜ ਆਨਤਿ ਹੈਂ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਧਨ ਲੇਤਿ ਪਯਾਨਤਿ ਹੈਂ ॥੩੫॥

^੧ਮਾਹਵਾਰੀ ਤਨਖਾਹ ਮੁਕਰਰ ਕਰਕੇ (ਨੌਕਰ) ਰਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

^੨ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

^੩ਜੋਰ ਨਾਲ।

^੪ਸਾਈਆਂ ਨੂੰ।

^੫ਹੁਲੀਆ ਲਿਖਦੇ ਹਨ।

ਬਲਵਾਨ ਤੁਰੰਗ ਕਿ ਬੀਰ ਕੁਝੂ।
 ਗੁਰ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਤਿ ਆਨਿ ਜੁਝੂ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਕਰਿ ਲੇਤਿ ਸਮੀਪ ਤਬੈ।
 ਧਨ ਦੇਤਿ ਛਿਮਾਹਨਿ ਹੋਤਿ ਜਬੈ ॥੩੬॥
 ਜਮੁਨਾ ਤਟ ਬੈਠਿ ਬਿਲਾਸ ਕਰੈਂ।
 ਸਬਜ਼ੀ ਚਹੁੰ ਓਰ ਅਨੰਦ ਧਰੈਂ।
 ਮਲ ਹੀਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸ਼ਨਾਨਤਿ ਹੈਂ।
 ਸਿਖ ਬੈਠਿ ਤਹਾਂ ਜਪ ਠਾਨਤਿ ਹੈਂ ॥੩੭॥
 ਤ੍ਰਿਣ ਈਧਿਨ ਕੀ ਨ ਕਮੀ ਕਿਹ ਕੋ।
 ਗਨ ਸੰਗਤਿ ਆਇ ਚਲੀ ਤਿਹ ਕੋ।
 ਦਰਬਾਰ ਲਗੈ ਦਰਸੰਨ ਕਰੈਂ।
 ਕਰ ਜੋਰਿ ਅਕੇਰਨਿ ਅੱਗ੍ਰ ਧਰੈਂ ॥੩੮॥
 ਗਨ ਆਯੁਧ ਦੇਂ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿਨਿ ਕੇ।
 ਅਰਧੈਂ ਹਜ ਜੇ ਗਨ ਜਾਤਿਨਿ ਕੇ।
 ਬਹੁ ਮੋਲਨਿ ਕੇ ਪਟ ਆਨਤਿ ਹੈਂ।
 ਮਨ ਕਾਮਨ ਪੂਰਨ ਠਾਨਤਿ ਹੈਂ ॥੩੯॥
 ਤਿਨ ਦੂਣ ਬਿਖੇ ਨਰ ਬਿੰਦ ਮਿਲੇ।
 ਇਕ ਆਵਤਿ ਹੈਂ ਇਕ ਜਾਤਿ ਚਲੇ।
 ਇਕ ਪਾਸ ਰਹੈਂ ਕਲਗੀਧਰ ਕੇ।
 ਕਰਿ ਪੂਰ ਮਨੋਰਥ ਜੇ ਉਰ ਕੇ ॥੪੦॥

ਦੋਹਰਾ: ਉਤੈ ਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ* ਕੋ, ਇਤ ਨਾਹਣ ਕੀ ਹੱਦ।
 ਸੈਲਪਤੀ ਦੋਹਾਨ ਮਹਿੰ, ਲਗਜੋ ਗੁਰੂ ਕੋ ਗੱਦ^{੧+} ॥੪੧॥
 ਪਾਂਵ ਟਿਕਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੋ, ਆਨੰਦਪੁਰਿ ਤੇ ਆਇ।
 ਨਾਮ ਧਰਜੋ ਇਮ ਪਾਂਵਟਾ^{੨੧}, ਸਭਿ ਦੇਸ਼ਨਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ॥੪੨॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਦੁਰਗ ਰਚਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ
 ਨਾਮ ਸਪਤ ਚੱਤਵਾਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੨॥

*ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਦੀ ਤਦੋਂ ਇਹ ਨਗਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬੀ ਹੈ ਸੀ। ਹੜ੍ਹ
 ਨਾਲ ਨਗਰ ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ ਦੱਸੀਦਾ ਹੈ।

^੧ਗੱਦੀ, ਸਿੰਘਾਸਨ।

^੨ਇਹ ਦੋਹਾ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦਸਮੀ ਪਾਤਸ਼ਹੀ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾ ਹੈ ਕੁਛ ਰਤਾ ਰਤਾ ਫਰਕ ਹੈ।

^੩ਹੁਣ ਤਕ ਨਾਮ ਇਹੋ ਹੈ।

੪੮. [ਨੰਦ ਚੰਦ ਤੇ ਦਯਾਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਇ ਪਾਸ ਗਏ]

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੱਤਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੦

ਦੋਹਰਾ: ਭਯੋ ਸੁਭਟ ਸਮੁਦਾਇ ਬਡ,

ਗਾਢੋ ਗਢ ਜਬਿ ਪਾਇ।

ਜੇ ਤਰਕਤਿ^੧ ਗੁਰ ਸਦਨ ਕੋ,

ਤਿਨਹੁਂ ਤ੍ਰਾਸ ਉਰ ਪਾਇ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਨਿਕਟ ਪਾਂਵਟੇ ਪੁਰਿ ਕੇ ਜਿਤੇ।

ਦਸ ਦਸ ਬੀਸ ਕੋਸ ਮਹਿਂ ਹੁਤੇ।

ਤੇ ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਕਰਹਿ ਬਿਚਾਰਾ।

‘ਜੋਧਾ ਗੁਰੂ ਭਯੋ ਬਲਿ ਭਾਰਾ ॥੨॥

ਚਲਹਿ ਤੀਰ ਕੋ ਸਕਹਿ ਸਹਾਰੀ।

ਦਲ ਬਲ ਤੇ ਕੋ ਟਿਕਹਿ ਅਗਾਰੀ।’

ਇਮ ਕਲਗੀਧਰ ਕੀ ਸੁਧਿ ਸਾਰੀ।

ਰਾਮਰਾਇ ਢਿਗ ਜਾਇ ਉਚਾਰੀ ॥੩॥

ਬੀਸ ਕੋਸ ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਤੇ ਪਰੇ^੨।

ਤਿਸੀ ਦੂਣ ਮਹਿਂ ਬਾਸੋ ਕਰੇ।

ਸੰਗਤਿ ਘਨੀ ਆਨਿ ਕਰਿ ਸੇਵੈ।

ਕਰ ਕੋ ਜੋਰਿ ਅਕੋਰਨ ਦੇਵੈ ॥੪॥

ਦੇਸ਼ਨ ਮਹਿਂ ਮਸੰਦ ਗਨ ਫਿਰੈਂ।

ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਤੇ ਧਨ ਲਜਾਵਨਿ ਕਰੈਂ।

ਜਬਿ ਤੇ ਚਵੱਗਤਾ ਚਚਿ ਗਯੋ^੩।

ਗੁਰ ਕੇ ਦਾਸ^੪ ਨਿਕਾਸਨ ਕਿਯੋ ॥੫॥

ਤਬਿ ਤੇ ਇਤ ਦਿਸ਼ਿ ਕੋ ਚਲਿ ਆਯੋ^੫।

ਕੇਤਿਕ ਗ੍ਰਾਮ ਨਿਪਨ ਤੇ ਪਾਯੋ^੬।

ਜਹਿਂ ਕਹਿਂ ਅਜ਼ਮਤ ਦੇ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।

ਪੂਜਾ ਅਪਨੀ ਜਗਤ ਪਸਾਰੀ ॥੬॥

^੧ਜੋ ਦੋਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਸੀ।

^੨ਪਾਂਵਟੇ ਤੋਂ ਤ੍ਰੈ ਕੁ ਮੀਲ ਉਪਰ ਜਾਕੇ ਪੱਤਣ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਜਮਨਾ ਪਾਰ ਹੋਕੇ ਸਿੱਦੇ ਰਸਤੇ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਹੈ ਪਾਰਲੇ ਕਿਨਾਰੇ। ਏਥੇ ਅੱਜ ਕੱਲ ਜੰਗਲ ਦਾ ਬੰਗਲਾ ਹੈ। ਜਮਨਾ ਦਾ ਇਹ ਪਾਸਾ (ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਵਾਲਾ) ਤਦੋਂ ਗੜ੍ਹਵਾਲੀਏ ਦਾ ਸੀ।

^੩ਭਾਵ ਦੱਖਣ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਕੇ ਗਿਆ ਸੀ।

^੪ਭਾਵ ਮਤੀਦਾਸ ਨੇ।

^੫ਚਲ ਆਇਆ ਸੀ (ਰਾਮ ਰਾਇ)।

^੬*ਹੁਣ ਤਕ ਮਹੰਤਾਂ ਪਾਸ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਦਿਤੇ ਤ੍ਰਾਮੇ ਦੇ ਪਟੇ ਪਏ ਹਨ।

ਘਨੇ ਮਸੰਦ ਕਿ ਰਹੈਂ ਫਕੀਰ।
 ਰਣ ਸਮਾਜ ਬੋਰੇ ਸੰਗ ਬੀਰ।
 ਜੋਧਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਧਰਨਿ ਕਹੁ ਨਾਂਹੀ।
 ਸਾਧ ਮਤੋ ਜਿਸ ਕੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ॥੨॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਆਗਵੱਣੂੰ।
 ਸੁਨਜੋ ਸ਼੍ਰੋਨ ਇਹ ਨਿਜ -ਰਿਪੁ ਦਮਨੂੰ।
 ਸਰ ਧਨ ਜੋਰਤਿ ਬਲਿ ਕਰਿ ਛੋਰਤਿ।
 ਰਿਪੁ ਉਰਨ ਰਿਸ ਤੇ ਉਰ ਫੋਰਤਿ ॥੮॥
 ਜਾਇਂ ਦੂਰ ਲਗਿ ਸਰਪ ਸਮਾਨਾ।
 ਸੂਕਤਿ ਹਤਹਿੰ ਅਚੂਕ ਨਿਸ਼ਾਨਾ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਤੀਰਨਿ ਕੋ ਡਰਿ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਧੀਰਜ ਤਜਜੋ ਗਿਰੇਸੁਰ ਡਰਿ ਕੈ ॥੯॥
 ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਦੁੰਦਭਿ ਫਿਰਤਿ ਬਜਾਵਤਿ।
 ਕੋ ਨਹਿੰ ਬੋਲਿ ਸਕੈ ਡਰਪਾਵਤਿ।
 ਮੋ ਸੰਗ ਪੂਰਬ ਬੈਰ ਸੰਭਾਰਹਿੰ।
 ਅਸ ਨਹਿੰ ਹੋਇ ਆਇ ਇਤ ਮਾਰੈਂ ॥੧੦॥
 ਨਹਿੰ ਰੋਕਨਿ ਕੋ ਸਮਰਥ ਕੋਈ।
 ਸਕਲ ਰੀਤਿ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸੋਈ।
 ਅਧਿਕ ਬੀਰਤਾ ਧਰਿ ਸਵਧਾਨਾ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਮਹਿੰ⁺ ਕ੍ਰੈ ਨ ਸਮਾਨਾ- ॥੧੧॥
 ਮਹਿਦ ਮੁਸਾਹਿਬ ਇਕ ਰਹਿ ਪਾਸ^੨।
 ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ ਕੋ ਗੁਰਦਾਸ।
 ਸਪਤਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ਰ ਨੇ ਪਠੇ ਬੁਲਾਇ ॥੧੨॥
 ਰਾਮਰਾਇ ਕਹਿ ਤਬਹਿ ਪਠਾਏ^੩।
 ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਮਸੰਦ ਮਿਲਾਏ।
 ਤਬਿ ਕੋ ਸੰਗ ਰਹਯੋ ਗੁਰਦਾਸ।
 ਮਸਲਤ ਕਰਨਿ ਬਿਖੈ ਰਹਿ ਪਾਸ ॥੧੩॥

^੧ਆਪਣੇ ਕੰਨੀ (ਰਾਮ ਰਾਇ ਨੇ) ਸੁਣਿਆਂ ਕਿ ਸੱਤੂਆਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ (ਗੁਰੂ ਜੀ)....।

^੨ਪਾ:-ਸਹਿ।

^੩(ਰਾਮ ਰਾਇ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ।)

^੩(ਰਾਮ ਰਾਇ ਨੂੰ) ਕਹਿ ਕੇ ਘੱਲਿਆ ਸੀ (ਸਤਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ)।

ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ ਮਸੰਦ ਫਕੀਰ।
 ਕਰੇ ਹਕਾਰਨਿ ਅਪਨੇ ਤੀਰ।
 ਚਿਤ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।
 ਛੁਰੀ ਰਿਦੇ ਜਿਮ ਕੀਨਿ ਬੁਰਾਈ ॥੧੪॥
 ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਹਠੀਲਾ।
 ਗੁਰ ਖਸ਼ਟਮ ਸਮ ਜਿਸ ਕੀ ਲੀਲਾ।
 ਤਿਨ ਤੇ ਭੀ ਕੇਤਿਕ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਕਰਤਿ ਰਹਿਤਿ ਹਮ ਸਭਿ ਸੁਨਿ ਪਾਈ ॥੧੫॥
 ਨਿਕਟ ਆਨਿ ਗਢ ਦਿੜ ਬਡ ਪਾਯਹੁ।
 ਸੁਭਟ ਬਟੋਰਤਿ ਦਲ ਬਿਰਧਾਯਹੁ।
 ਜੇ ਰਿਸ ਧਰਿ ਇਤ ਕੋ ਚਲਿ ਆਵੈ।
 ਬਿਗਰ ਪਰੈ ਤਬਿ ਕੋ ਅਟਕਾਵੈ ? ॥੧੬॥
 ਧਨੁ ਵਿੱਦਜਾ ਮਹਿੰ ਮਹਿਦ ਮਹਾਨਾ।
 ਬਲ ਤੇ ਤਜੈ ਸਰਪ ਸਮ ਬਾਨਾ।
 ਕੋਸਨ ਲਗਿ ਪਹੁੰਚਤਿ ਜਬ ਛੋਰੈ।
 ਕੋ ਅਸ ਜੋਧਾ ਤਿਨਹੁਂ ਬਹੋਰੈ ॥੧੭॥
 ਧੀਰਜ ਨਹੀਂ ਰਹਿਤਿ ਮੁਰ ਉਰ ਕੋ।
 ਚਲਹੁ ਅਨਤ^੧ ਤਜਿ ਕਰਿ ਨਿਜ ਪੁਰਿ ਕੋ।
 ਬਿਗਰਹਿ ਪਾਛੇ ਕੁਛ ਨ ਹਮਾਰਾ।
 ਡੇਰਾ ਰਹੈ ਬਸਯੋ ਇਹ ਸਾਰਾ ॥੧੮॥
 ਜਬਹਿ ਦੂਣ ਇਹ ਤਜਿ ਕਰਿ ਜਾਵੈਂ।
 ਆਪਨਿ ਥਾਨ ਬਸਹਿੰ ਪੁਨ ਆਵੈਂ।’
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬੋਲਯੋ ਗੁਰਦਾਸ।
 ‘ਨਹਿੰ ਕੀਜਹਿ ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਇਮ ਤ੍ਰਾਸ ॥੧੯॥
 ਬੈਠੇ ਰਹਹੁ ਆਪਨੇ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।
 ਕਿਮ ਧੀਰਜ ਛੋਰਤਿ ਰਹੁ ਉਰ ਮੈਂ।
 ਮੇਰੋ ਭ੍ਰਾਤ ਨਾਮ ਜਿਸ ਤਾਰਾ।
 ਤੀਰ ਪ੍ਰਹਾਰਨਿ ਮਹਿੰ ਬਲਿ ਭਾਰਾ ॥੨੦॥
 ਗੁਰਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੇ ਜਿਮ ਸੁਨੇ।
 ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਲਾਵਤਿ ਘਨੇ।
 ਪ੍ਰਭਮੈਂ ਤੌ ਇਹ ਬਾਤ ਨ ਬਨੈ।

੧ਹੋਰਥੇ।

ਤੁਮ ਲਗਿ ਆਵਨਿ ਗੁਰ ਨਹਿਂ ਭਨੈਂ ॥੨੧॥
 ਹੌਰੀ^੧ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਅਸ ਕਰੈ।
 ਨਿਜ ਘਰ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਇਮ ਲਹੈ।
 ਬਨਹਿ ਕਦਾਚਿਤ ਜੇ ਅਸ ਆਇ।
 ਤੌ ਮਮ ਭ੍ਰਾਤਾ ਤੀਰ ਚਲਾਇ ॥੨੨॥
 ਕਰਹਿ ਮਵਾਸ ਆਪਣੇ ਪੁਰਿ ਕੋ।
 ਬੈਠੇ ਰਹਹੁ ਧੀਰ ਧਰਿ ਉਰ ਕੋ।
 ਜੇ ਬਹੁ ਪ੍ਰਬਲ ਪਿਖੈਂਗੇ ਤਬੈ।
 ਨਿਸ ਮਹਿਂ ਨਿਕਸਿ ਚਲੈਂਗੇ ਸਬੈ ॥੨੩॥
 ਨਿਜ ਪਰ ਸਰ ਬਿਨ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਏ^੨।
 ਉਚਿਤ ਨ ਤੁਮ ਕੋ ਚਲਹੁ ਪਲਾਏ।
 ਨਿੰਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਦਰਬ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇਂ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ ॥੨੪॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਬਹੁ ਬਿਗਰਹਿ ਬਾਤਾ ।’
 ਸੁਨਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਸਭਿ ਗਾਤਾ।
 ਕੁਛ ਧੀਰਜ ਧਰਿ ਬਿਰਤਾ ਕੀਨਿ।
 ਤਉ ਤ੍ਰਾਸ ਮਹਿਂ ਕੁਛ ਚਿਤ ਲੀਨਿ ॥੨੫॥
 ਰਾਖਿ ਨਿਕਟ ਕੁਛ ਆਯੁਧ ਧਾਰੀ।
 ਦਿੜ੍ਹੜਤਾ ਕਰਤਿ ਰਹਤਿ ਨਿਜ ਤਜਾਰੀ।
 ਵਹਿਰ ਦੂਰ ਨਹਿਂ ਕਿਤਹੁੰ ਸਿਧਾਵੈ।
 ਸੁਧ ਹਿਤ ਨਿਤ ਮਗ^੩ ਨਰਨ ਬਿਠਾਵੈ ॥੨੬॥
 ਕੇਤਿਕ ਆਇ ਪਾਂਵਟੇ ਜਾਈਂ।
 ਲੇ ਲੇ ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਜਾਇ ਸੁਨਾਈਂ।
 ‘ਆਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਬਿਰ ਰਹੇ।’
 ‘ਆਜ ਅਖੇਰ ਖੇਲਿਬੋ ਚਹੇ’ ॥੨੭॥
 ‘ਏਤਿਕ ਸੈਨਾ ਹੈ ਅਬਿ ਤਜਾਰੀ।’
 ‘ਆਜ ਸਭਾ ਮੈਂ ਏਵ ਉਚਾਰੀ।’
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸੁਧ ਸਕਲ ਸੁਨਾਵੈਂ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਧੀਰਜ ਧਰਿਤੇ ਜਾਵੈ ॥੨੮॥

^੧ਹਲਕੀ (ਹੋਡੀ)।^੨ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਖੇ ਦਿਖਾਏ।^੩ਰਾਹ ਵਿਚ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ^੧ ਸਕਲ ਗਤਿ ਜਾਨੀ।
 ਕਰਜੋ ਚਹਿਤ ਤਿਹ ਚਿਤ ਫਰ ਹਾਨੀ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਕੋ ਸਭਿ ਸਮੁਝਾਯੋ।
 ਰਾਮਰਾਇ ਕੇ ਨਿਕਟ ਪਠਾਯੋ ॥੨੯॥
 ਦਯਾਰਾਮ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਦੈ ਮਿਲਿ ਕੈ।
 ਪਹੁੰਚੈ ਤਹਾਂ ਹਯਨਿ ਪਰ ਚਲਿ ਕੈ।
 ਪੂਰਬ ਸੁਧਿ ਸਮੀਪ ਪਹੁੰਚਾਈ।
 ‘ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਦਯਾ ਉਪਾਈ ॥੩੦॥
 ਹਮ ਕੋ ਪਠਾਵੋ ਆਪ ਕੇ ਪਾਸ।
 ਜਾਨੇ ਇਸ ਨ ਕਰਹਿ ਉਰ ਤ੍ਰਾਸੈ।’
 ਸੁਨਿ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਹਰਖਾਇ।
 ਤਤਛਿਨ ਦੋਨਹੁਂ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ॥੩੧॥
 ਨਮੋ ਠਾਨਿ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਜਾਇ।
 ਗੁਰ ਦਿਸ਼ਾ ਕੀ ਸੁਧਿ ਸਕਲ ਸੁਨਾਇ।
 ‘ਕੁਸ਼ਲ ਆਪ ਕੀ ਬੂਝਨ ਹੇਤੁ।
 ਹਮਹਿੰ ਪਠਾਯਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਕੇਤ ॥੩੨॥
 ਏਕੋ ਸਦਨ ਹਮਾਰ ਤੁਮਾਰੋ।
 ਨਹੀਂ ਭੇਦ ਕੁਛ ਉਰ ਮਹਿੰ ਧਾਰੋ।
 ਖਬਰ ਕੁਸ਼ਲ ਕੀ ਲਿਖਹੁ ਪਠਾਵਹੁ।
 ਕਛੂ ਫਰਕ ਨਹਿੰ ਮਨ ਮਹਿੰ ਲਜਾਵਹੁ ॥੩੩॥
 ਅਪਨੇ ਪਰ ਗੁਰ ਕਰੁਣਾ ਧਰੈਂ।
 ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਿਰਦ ਤਿਨਹੁਂ ਲਖਿ ਪਰੈ।
 ਤੁਮ ਤੇ ਬਡੇ ਸਥਾਨ ਪਛਾਨਹੁਂ।
 ਮੇਲਿ ਕਰਨਿ ਕੋ ਮਨ ਮਹਿੰ ਠਾਨਹੁ’ ॥੩੪॥
 ਦਯਾਰਾਮ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸਮੁਝਾਈ।
 ‘ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਸੋਛਿਨ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਅਪਨੇ ਬਿਖੇ ਕਰੋਧ ਨ ਧਰੀਅਹਿ*।
 ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਨਹਿੰ ਤਿਨ ਤੇ ਡਰੀਅਹਿ* ॥੩੫॥
 ਧੀਰਮੱਲ ਕੇ ਧੀਰਜ ਨਾਂਹੀ।

^੧ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

^੨(ਕਿ ਰਾਮਰਾਇ) ਇਉਂ ਜਾਣ ਲਵੇ ਕਿ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਫਰੇ ਨਾਂ।

*ਪਾ:-ਅਪਨੇ ਸੋਂ ਬਿਰੋਧ ਜੋ ਧਰੀਅਹਿ। ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਤਿਨਹੂੰ ਤੇ ਡਰੀਅਹਿ।

ਪਿਖਿ ਮਤਸਰ ਪਾਵਕ ਉਰ ਮਾਹੀ।
 ਜਰਹਿ ਅਧਿਕ ਨਹਿਂ ਜਰਹਿ ਪ੍ਰਤਾਪੁ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਹਿਂ ਚਹੀਏ ਆਪੂ^੧ ॥੩੬॥
 ਸੋ ਆਛੀ ਦੁਹਿ ਦਿਸ਼ਾ ਕੋ ਨਾਂਹੀ।
 ਅਰੁ ਨਿੰਦਾ ਬਿਦਤਹਿ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਕਾਰਜ ਸੁਧਰੈ ਕੋਇ ਨ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਗ੍ਰਹਨਿ ਕਰਨਿ ਸੁਭਿ ਹੋਇ ਨ ॥੩੭॥
 ਹਰਖਹੁ ਮਿਲਹੁ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਸਰਾਵਹੁ।
 ਏਕ ਰੂਪ ਹੁਇ ਸੁਖ ਉਪਜਾਵਹੁ।’
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਰਾਇ ਡਰ ਛੋਰਾ।
 ਮਿਲਬੇ ਹੇਤੁ ਕੁਛਕ ਮਨ ਮੌਰਾ ॥੩੮॥
 ‘ਦਯਾਰਾਮ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ! ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ।
 ਤਿਮ ਬਰਤਈਯਤਿ^੨ ਜਥਾ ਜਨੀਜੈ।
 ਆਸੈ ਲਖੇ ਬਿਨਾ ਕਜਾ ਜਾਨੈਂ।
 ਮਿਲਿ ਬੋਲਨਿ ਤੇ ਸਕਲ ਪਛਾਨੈਂ ॥੩੯॥
 ਅਬਿ ਤੁਮ ਆਇ ਜਥਾ ਸਮੁਝਾਈ।
 ਬਨਹਿ ਮੇਲ ਸਭਿ ਭੇਦ ਮਿਟਾਈ।
 ਚਚੇ ਹਮਾਰੇ ਥਾਨ ਬਡੇਰੇ।
 ਬੰਦਨ ਕਰਿਬੇ ਉਚਿਤ ਸੁ ਮੇਰੇ ॥੪੦॥
 ਜੋ ਇਮ ਕਰੁਨਾ ਮੋ ਪਰ ਕਰੈਂ।
 ਤੋਂ ਕਿਮ ਫਰਕ ਬਿਧੀ ਉਰ ਧਰੈਂ।
 ਜਿਮ ਉਚਰਹਿ ਤਿਮ ਹਮ ਅਨੁਸਾਰੇ।
 ਧੀਰਮੱਲ ਕੇ ਸਮ ਨ ਬਿਚਾਰੇ’ ॥੪੧॥
 ਮੇਲ ਕਰਨਿ ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਗਾਥਾ।
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਦੋਨਹੁਂ ਕੇ ਸਾਥਾ।
 ਪੁਨ ਆਛੇ ਦੇ ਕਰਿ ਸਿਰੁਪਾਉ।
 ਸਨਮਾਨੇ ਪੁਨ ਕੀਨਿ ਬਿਦਾਊ ॥੪੨॥
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਉਠਯੋ।
 ਦਯਾਰਾਮ ਨੇ ਆਸ਼ਿਖ ਪਠਯੋ^੩।

^੧ਆਪ ਨੂੰ।^੨ਵਰਤਾਊ ਕਰੀਏ।^੩ਅਸੀਰਵਾਦ ਪੜ੍ਹੀ ਭਾਵ ਦਿੱਤੀ।

ਨਿਜ ਕੁਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਜਾਨਿ ਬਡੇਰਾ।
 ਕਿਤਿਕ ਦਰਬ ਦੀਨਿਸਿ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥੪੩॥
 ਚਢੇ ਤੁਰੰਗਨ ਪਰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਨਗਰ ਪਾਂਵਟੇ ਕੇ ਨਿਯਰਾਏ।
 ਨਿਜ ਡੇਰਨਿ ਮਹਿੰ ਉਤਰੇ ਆਇ।
 ਪਰੀ ਨਿਸਾ ਤੇ ਰਹਿ ਸੁਪਤਾਇ ॥੪੪॥
 ਭਈ ਭੋਰ ਉਠਿ ਕੀਨਿ ਸ਼ਨਾਨਾ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰੇ ਸਵਧਾਨਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ।
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਪਹੁੰਚੇ ਆਨੰਦ ਧਾਰਿ ॥੪੫॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਰੁਤੇ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਇ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਅਸਟ ਚੱਤਵਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥੪੬॥

੪੯. [ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ]

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਕਰ ਰੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ>>ਪ੭

ਦੇਹਰਾ: ਨਿਕਟ ਪਹੁੰਚਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ,

ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਨਿਹਾਰਿ।

ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਬੰਦਨ ਕਰੀ,

ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਮਝਾਰ ॥੧॥

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਰੁਖ ਪਾਯੋ।

ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਾ ਸਕਲ ਸੁਨਾਯੋ।

‘ਪ੍ਰਭੂ ! ਆਪ ਤੁਮ ਅੰਤਰਯਾਮੀ।

ਸਭਿ ਘਟ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਜਗ ਸ੍ਰਾਮੀ ॥੨॥

ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤਿਨ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਯੋ।

ਸਭਿ ਪੁਰਿ ਕੇ ਧੀਰਜ ਅਬਿ ਆਯੋ।

ਕਹਯੋ ਆਪ ਕੋ ਜਬਹਿ ਸੁਨਾਇਵ।

ਬਨਯੋ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਅਰੁ ਮਿਲਨਿ ਅਲਾਇਵ ॥੩॥

ਹਰਖਯੋ ਉਰ ਕਹਿ ਹਮ ਅਨਸਾਰੇ।

ਆਸੈ ਲਖੇ ਬਿਨਾ ਭ੍ਰਮ ਧਾਰੇ-।

ਸੁਨਯੋ ਨਰਨਿ ਤੇ ਚਲਯੋ ਪਲਾਈ।

ਕਹਿ ਬਹਿਲੋ ਕੇ^੧ ਧੀਰ ਉਪਾਈ ॥੪॥

ਤਉ ਨ ਠਹਿਰਤਿ ਜਾਨਯੋ ਪਰੈ।

ਅਨਤੈ^੨ ਚਲਨਿ ਮਨੋਰਥ ਧਰੈ।

ਆਸੈ ਤਿਸ ਕੋ ਜਾਨਯੋ ਜਾਈ।

ਮਿਲਹਿ ਕਿਤਿਕ ਬਿਨ ਮਹਿ ਤੁਮ ਤਾਈ’ ॥੫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ ‘ਤ੍ਰਾਸ ਕਹੋ’ ਧਾਰਾ।

ਕਹਾਂ ਹਮਾਰੋ ਕਾਜ ਬਿਗਾਰਾ।

ਬਸਹਿ ਨਿਸ਼ਕ ਦੂਣ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।

ਬਿਨ ਕਾਰਨ ਕੁਛ ਕੋ ਕਹਿ ਨਾਂਹੀ’ ॥੬॥

ਇਮ ਕਹਿ ਅਪਰ ਖਜਾਲ ਬਿਰਮਾਏ।

ਨਗਰ ਪਾਂਵਟੇ ਨਰ ਸਮੁਦਾਏ।

ਆਇ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਨਿਤ ਦਰਸੈ ਹੈਂ।

ਕਿਤਿਕ ਜਾਇਂ ਅਰੁ ਕਿਤਿਕ ਬਸੈ ਹੈਂ ॥੭॥

^੧ਬਹਿਲੋ ਕੇ (ਗੁਰਦਾਸ ਨੇ)।

^੨ਹੋਰਥੇ।

ਕਿਤਿਕ ਦੂਰ ਪੁਰਿ ਬਸਹਿ ਸਫੌਰਾ^{੧*}।
 ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹਿ ਸਦਨ ਤਿਸ ਠੋੜਾ।
 ਮਗ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਹੈ।
 ਸੰਤਨਿ ਸੰਗ ਮਿਲਿਨਿ ਚਿਤ ਚਹੈ ॥੮॥
 ‘ਆਏ ਨਿਕਟ ਗੁਰੂ’ ਤਿਨ ਸੁਨੇ।
 ‘ਜਿਨ ਕੀ ਉਪਮਾ ਨਰ ਗਨ ਭਨੇ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ਕੋ ਮਾਲਿਕ।
 ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਸਭਿ ਜਿਸ ਕੋ ਤਾਲਿਕੈ ॥੯॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿੰ ਅਧਿਕਾਇ।
 ਮਗ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਦੇਤਿ ਬਤਾਇ।’
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਮਹਿਮਾ ਸੁਨਿ ਸ਼੍ਰੋਨ।
 ਤਜਾਰੀ ਕਰੀ ਚਲਨਿ ਕੀ ਤੌਨੈ ॥੧੦॥
 ਬਿੰਦ ਮੁਰੀਦ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ ਜਿਸ ਕੇ।
 ਨਿਤ ਅਨੁਸਾਰਿ ਕਹੇ ਮਹਿੰ ਤਿਸ ਕੇ।
 ਕਿਤਿਕ ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰੇ ਬੁਲਿਵਾਇ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਹਿਤ ਗਮਨੇ ਉਤਲਾਇ ॥੧੧॥
 ਆਨਿ ਪਾਂਵਟੇ ਡੇਰਾ ਕਰਯੋ।
 ਮਿਲਿਨਿ ਮਨੋਰਥ ਕੋ ਉਰ ਧਰਯੋ।
 ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਲਾਗਯੋ ਦਰਬਾਰ।
 ਆਨਿ ਕਰਯੋ ਦਰਸ਼ਨ ਸੁਖਸਾਰ ॥੧੨॥
 ਧਰਿ ਅਕੋਰ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।
 ਪਿਖਿ ਸਰੂਪ ਕੋ ਨਹਿੰ ਤ੍ਰਿਪਤਾਯੋ।
 ਲਖਿ ਦਰਵੇਸ਼ ਗੁਰਨਿ ਸਨਮਾਨਾ।
 ਸਹਿਤ ਮੁਰੀਦਨਿ ਬੈਠਨਿ ਠਾਨਾ ॥੧੩॥
 ਬੁਝਨਿ ਕਰੇ ‘ਬਸਤ ਹਹੁ ਕਹਾਂ?
 ਕਿਸ ਕਾਰਜ ਤੇ ਆਵਨ ਇਹਾਂ?’

*ਕਿਤਨੀ ਕੁ ਦੂਰ ਸਫੌਰਾ ਨਾਮ ਨਗਰ ਵਸਦਾ ਸੀ।

*ਇਹ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬੁੱਧ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ, ਤਦੋਂ ਇੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਮਠ ਸਨ ਤੇ ਸਾਧੂ ਟਿਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ‘ਸਾਧਵਾਰਾ’ ਕਰਕੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਿਗੜ ਕੇ ਸਫੌਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜ਼ੋਰ ਵਾਲਾ ਟਿਕਾਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਸੀਲ ਨਰਾਯਨ ਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਉਂਟੇ ਤੋਂ ਸੋਲਾਂ ਸਤਾਰਾਂ ਮੀਲ ਹੋਸੀ।

^੧ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

^੨ਤਿਸਨੇ।

ਅਹੋ ਕੌਨ ਕਿਵੇਂ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ?
 ਕਹਹੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਪਨੋ ਸਾਰਾ' ॥੧੪॥
 ਸੁਨਿ ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨੋ।
 'ਸੱਯਦ ਜਾਤਿ ਦੇਹ ਕੀ ਜਾਨੋ।
 ਸ਼ਹਿਰ ਸਢੋਰੇ ਮਹਿੰ ਘਰ ਅਹੈਂ।
 ਬੁੱਧੂਜਾਹ ਨਾਮ ਜਗ ਕਹੈ ॥੧੫॥
 ਮਹਿਮਾ ਸੁਨੀ ਘਨੀ ਬਹੁ ਦਿਨ ਤੇ।
 ਚਹਤਿ ਮਿਲਨਿ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਨ ਤੇ।
 ਅਬਿ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਮੇਲਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਬਨਹਿ ਨ ਬਿਛੁਰਨਿ ਮੈਂ ਲਖਿ ਲੀਨਿ ॥੧੬॥
 ਐਸੀ ਮਿਲਨੀ ਅਬਿ ਮਿਲਿ ਗਯੋ।
 ਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਮਨ ਦੇ ਦਿਯੋ।
 ਅਸ ਬਿਵਹਾਰ ਬਿਨਾ ਮੁਖ ਬੋਲੋ।
 ਹੋਇ ਚੁਕ੍ਰੋ ਤੂਰਨ ਬਿਨ ਤੋਲੇ^੧ ॥੧੭॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਫੇਰ ਨ ਫਿਰਨਾ ਹੋਇ।
 ਬਹੁ ਦਿਨ ਕੇ ਦਾਰਿਦ ਦੁਖ ਖੋਇ।'
 ਉਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜਬਿ ਸੁਨੀ।
 ਰੀਝਿ ਮੌਜ ਕਰੁਨਾ ਕਿਧ ਘਨੀ^੨ ॥੧੮॥
 ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਰਹਯੋ ਲਗਿ ਜਾਵਤ^੩।
 ਲੇਤਿ ਰਹਯੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਤਾਵਤ।
 ਪੁਨ ਉਠਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਭਏ ਇਕੰਤ।
 ਸਭਿ ਨਿਜ ਬਾਨ ਗਏ ਹਰਖੰਤਿ ॥੧੯॥
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਕੋ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਈ।
 'ਸੱਯਦ ਕੀ ਸੁਧਿ ਲੀਜਹਿ ਜਾਈ।
 ਆਛੇ ਬਾਨ ਕਰਾਇ ਨਿਵੇਸ਼।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇ ਅਸੋਸ ॥੨੦॥
 ਬਿੰਦ ਮੁਰੀਦ ਸੰਗ ਜਿਸ ਅਹੈਂ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿੰ ਸਰਧਾ ਉਰ ਲਹੈ।'
 ਸੁਨਿ ਦਿਵਾਨ ਸਭਿ ਵਸਤੁ ਪੁਚਾਈ।

^੧ਬਿਨਾ ਤੋਲੇ ਤੇ ਬਿਨਾ ਮੁਖੋਂ ਬੋਲੇ ਹੀ ਐਸਾ ਵਿਹਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਲੈਕੇ ਮਨ ਦੇ ਦੇਣ ਦਾ) ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ।

^੨ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਬਹੁਤੀ।

^੩ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ ਜਦ ਤਕ।

ਸੁਖ ਸਮੇਤ ਨਿਸ ਤਿਨਹੁਂ ਬਿਤਾਈ ॥੨੧॥
 ਪ੍ਰਾਤਿ ਹੋਤਿ ਗੁਰ ਚਢੇ ਅਖੇਰ।
 ਜੁਰਰੇ^੧ ਬਾਜ ਸਮਾਜ ਬਡੇਰ।
 ਪਾਂਚਹੁਂ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਰੰਗ ਅਰੂਢੇ।
 ਸੈਨ ਸੰਗ ਗਮਨੇ ਬਨ ਗੂਢੇ^੨ ॥੨੨॥
 ਕਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਆਰੋਹਿ ਮਤੰਗੀ।
 ਕਬਿਹੂੰ ਚੰਚਲ ਬਲੀ ਤੁਰੰਗੀ।
 ਸੁਨਹਿੰ ਸ਼ੇਰ, ਤਿਤ ਕੋ ਚਦਿ ਜਾਵੈਂ।
 ਨਿਜ ਸੁਭਟਨਿ ਕੋ ਕਹਿ ਹਤਵਾਵੈ^੩ ॥੨੩॥
 ਅਨਿਕ ਜਾਤਿ ਕੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸਮੁਦਾਯਾ।
 ਰੋਝ ਝੰਖਾਰਨ ਕੇਤਿਕ ਆਯਾ।
 ਹਤਹਿੰ ਸ਼ੇਰ^{*} ਇਕ ਦੁਇ ਜਬਿ ਚਢਹਿੰ।
 ਭੈਦਾਯਕ ਬਨ ਬੀਨਤਿ ਕਢਹਿੰ^੪ ॥੨੪॥
 ਏਕ ਜਾਮ, ਜੁਗ ਜਾਮ ਬਿਹਾਰੈਂ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਖੇਲਤਿ ਰੌੱਰ ਪਸਾਰੈਂ।
 ਬਡ ਬਾਜਤਿ ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ।
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਲਗਿ ਸੁਨਹਿੰ ਉਦਾਰਾ ॥੨੫॥
 ਭਏ ਦੁਪਹਿਰੇ ਲਗਿ ਗੁਰ ਆਵਹਿੰ।
 ਭੋਜਨ ਕਰਿ ਅਰਾਮ ਕੋ ਪਾਵਹਿੰ।
 ਉਠਹਿੰ ਛਕਹਿੰ ਸੁੱਖਾ^੫ ਸੁਖ ਕੇਰਾ।
 ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਹਿੰ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥੨੬॥
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਦਰਸ਼ਨ ਅਰੁ ਦਲ ਕੋ^੬।
 ਸਕਲ ਦੂਨ ਬਹਿ ਬਰਨਹਿੰ ਬਲ ਕੋ।
 ਪੁਰਿ ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ ਰਾਜ ਕੋ ਕਰਿਹੀ।
 ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਤਿਹ ਨਾਮ ਉਚਰਿਹੀ ॥੨੭॥

^੧ਨਰ ਬਾਜਾ। [ਫਾ:, ਜੁੱਰਹਾ]।

^੨ਸੰਘਨੇ ਬਨ (ਵਿੱਚ)।

^੩ਮਰਵਾ ਦੇਦੇ ਹਨ।

^{*}ਉਂਝ ਤਾਂ ਨਾਹਨ ਵਿਚ ਬੀ ਬੜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੇ ਜੰਗਲ ਸਨ ਪਰ ਸ਼ਿਵਾਲਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਹਰਦੁਆਰ ਤਕ ਮਹਾਨ ਜੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਰਾਂ ਤੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਬੀ ਨਿਵਾਸ ਹੈ।

^੪ਭਯਾਨਕ ਬਨ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ।

^੫ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੪ ਅੰਸੂ ੪੪ ਅੰਕ ੧੧ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੂਕਾ।

^੬ਸਾਰੀ ਦੂਣ (ਦੇ ਲੋਕ) ਬੈਠਕੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ) ਬਲ ਨੂੰ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ।

ਤਿਹ ਸਮੀਪ ਬਹੁ ਜਾਇ ਕਹੰਤੇ।
 ‘ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਧੇ ਅਤਿ ਬਲਵੰਤੇ।
 ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਿਰ ਗੁਨਨਿ ਸਰੂਪੀ।
 ਸੁਨਜੋ ਮਦਨੈ ਅਸ ਹੋਇ ਅਨੂਪ ॥੨੮॥
 ਅਪਰ ਨ ਜਗ ਮਹਿੰ ਪਈਯਤਿ ਕੋਈ।
 ਰੁਚਿਰ ਸਰੀਰ ਹੋਇ ਸਮ ਜੋਈ।
 ਅਧਿਕ ਸੁਸ਼ੀਲ ਬੀਰਤਾ ਭਰਜੋ।
 ਕਰਮਾਤ ਪੂਰਨ, ਦੁਖਦਰਜੋ^੧ ॥੨੯॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਜਸੁ ਕਹਿ ਸਭ ਕੋਈ।
 ਸੁਨਜੋ ਨਿਪਤਿ ਰੁਚਿ ਮਿਲਿਬੇ ਹੋਈ।
 ਸਗਰੀ ਸੈਨ ਬਟੋਰਨਿ ਕੀਨਿ।
 ਅਧਿਕ ਅਕੋਰਨ ਸੰਗਹਿ ਲੀਨਿ ॥੩੦॥
 ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਹੁਇ ਤਜਾਰ ਮਹੀਪਾ।
 ਆਯਹੁ ਮਿਲਿਬੇ ਹੇਤ ਸਮੀਪਾ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਦਈ ਸੁਧਿ ਪਠਯੋ ਵਕੀਲਾ।
 ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਲਗਾਇ ਛਬੀਲਾ ॥੩੧॥
 ਨਰਨਿ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਕੋ ਸੰਗ ਲਜਾਯੋ।
 ਮਿਲਯੋ ਗੁਰੂ ਪਗ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।
 ਸੁਭਟਨਿ ਸਹਿਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਤਨ ਧਾਰੇ।
 ਖਿਰਯੋ ਭੂਪ ਤਬਿ ਪ੍ਰਭੂ ਅਗਾਰੇ ॥੩੨॥
 ਬੂਝਯੋ ‘ਕੁਸ਼ਲ ਸ਼ਰੀਰ ਸੁ ਦੇਸ਼।
 ਸੈਨਾ, ਮੰਤ੍ਰੀ, ਕੋਸ਼ ਅਸੋਸਾ।’
^੪‘ਸਭਿ ਕੇ ਹੈ ਕੱਲਜਾਨ ਸਦੀਵਾ।’
 ਸੁਨਤਿ ਬਤਾਈ ਨਿਪ ਹੈ ਨੀਵਾ ॥੩੩॥
 ‘ਰਾਜ ਕਿਤਿਕ?’ ਪੁਨ ਬੂਝਨ ਕਰਯੋ।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਗੁਰ ਤੀਰ ਉਚਰਯੋ^੫।
 ਕਰਨਿ ਅਖੇਰ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਸੰਗੀ।

^੧ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਮੰਦਰ ਹਨ।

^੨ਕਾਮਦੇਵ।

^੩ਸੁੰਦਰ ਸਰੀਰ (ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ) ਤੁਲ ਹੋਵੇ।

^੪ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਤਾ ਹਨ।

^੫(ਰਾਜੇ ਨੇ) ਦੱਸਿਆ।

^੬(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਹੇ ਪਰਸਪਰ ਹਰਖਿ ਉਮੰਗੰ ॥੩੪॥
 ਬਸਤ੍ਰੁ ਦਰਬ ਅਰੁ ਏਕ ਤੁਰੰਗਾ।
 ਅਰਪਨਿ ਕੀਨਿ ਭਾਵ ਕੇ ਸੰਗਾ।
 ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਮਹਿੰ ਚਢਿਬੇ ਚਾਹਾ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਬਹੁ ਕਹਿ ਡੇਰਾ ਉਤਰਾਹਾ ॥੩੫॥
 ਸੰਧਿ ਕਰਾਵਨਿ ਚਹਿੰ ਨਿਪ ਦੋਊ।
 ‘ਬਧਯੋ ਬਿਰੋਧ ਅਧਿਕ, ਦਿਹੁ ਖੋਊ।’
 ਨਿਸ ਮਹਿੰ ਨਿਪ ਮੁਕਾਮ ਜਬਿ ਕੀਨਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਤਬਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ^੧ ਪਠਿ ਦੀਨਾ^੨ ॥੩੬॥
 ਗੁਰ ਮਾਤੁਲ ਜਾਨਯੋ ਜਬਿ ਆਯੋ।
 ਕਰਿ ਸਨਮਾਨ ਸਮੀਪ ਬਿਠਾਯੋ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਬਾਕ ਭਾਖੇ ਅਰੁ ਸੁਨੇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸਨੇ ॥੩੭॥
^੩‘ਸੁਨਹੁ ਭੂਪ ਮੁਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਪਠਾਵਾ।
 ਅਭਿਲਾਖਤਿ ਚਿਤ ਬੈਰ ਮਿਟਾਵਾ।
 ਕਰੇ ਬੈਰ ਕੁਛ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਤੌ ਜਾਨਹੁ ਨਿਸ਼ਫਲ ਨਿਜ ਮਾਂਹੀ ॥੩੮॥
 ਨਾਹਿਣੇਸ਼ ਮਹਿੰ ਜੋ ਵਟ^੪ ਹੋਇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੇ^੫ ਸਕਲ ਦੇ ਖੋਇ।
 ਇਤ ਮਾਨਹੁ ਤੁਮ ਮਿਲਿਬੇ ਬਾਤੀ।
 ਤਿਸੇ ਹਕਾਰ ਲੇਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਤੀ ॥੩੯॥
 ਸੋ ਨਹਿੰ ਮੌਰੈ ਗੁਰ ਕੋ ਕਹਯੋ।
 ਤੁਮ ਭੀ ਤਿਮ ਮਾਨਹੁ ਹਿਤ ਲਹਯੋ^੬।’
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।
 ‘ਭਨਹਿੰ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮ ਸਾਦਰ ਮਾਨੀ ॥੪੦॥
 ਦੋਨਹੁਂ ਕੇ ਉਗਾਹ ਗੁਰ ਹੋਇਂ।
 ਬਹੁਰ ਬਖੇਰਾ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ।’

^੧ਮਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੂੰ।

^੨ਭੇਜ ਦਿਤਾ (ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸ)।

^੩ਮਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿਆ।

^੪ਦਿਲ ਵਿਚ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਰਖੇ ਹੋਏ ਭਾਵ ਨੂੰ ‘ਵੱਟ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

^੫ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ।

^੬ਭਲਾ ਦੇਖਕੇ।

ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾਲ^{*}।
 ਆਨਿ ਬਤਾਯੋ ਨਿਕਟ ਕ੍ਰਿਪਾਲ[†] ॥੪੧॥
 ਤਬਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨੰਦ ਚੰਦ ਸੋਂ ਭਾਖਾ।
 ‘ਪ੍ਰਾਤਿ ਜਾਹੁ ਨਾਹਿਨ ਕਰਿ ਕਾਂਖਾ[‡]।
 ਸੰਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇਦਨੀ ਲਾਓ।
 ਜੁਗਮ ਮਹੀਪ ਸਮੀਪ⁺ ਮਿਲਾਓ’ ॥੪੨॥
 ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਕੀ ਜਾਫਤ ਕੀਨਿੈ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਸਭਿ ਕੁਛ ਪਠਿ ਦੀਨਿ।
 ਸੁਪਤਿ ਜਥਾ ਸੁਖ ਰਾਤਿ ਬਿਤਾਈ।
 ਜਾਗੇ ਸਭਿ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਹੁਏ ਆਈ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ ‘ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਮਿਲਨ’ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਏਕ ਉਨ ਪੰਚਾਸਤਿ ਅੰਸੂ ॥੪੪॥

^{*}ਪਾ:-ਭਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

[†]ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ।

[‡]ਚਾਹਨਾ ਕਰਕੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ।

⁺ਪਾ:-ਜੁਗਮ ਮਹੀਪਤ ਆਨਿ।

[‡]ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਕੀਤੀ।

੫੦. [ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਤੇ ਨਾਹਣੇਸ਼ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰਾਇਆ। ਸ਼ੇਰ ਸ਼ਿਕਾਰ]

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੁਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>੫੧

ਦੋਹਰਾ: ਬਡੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਉਠਿ ਕਰਿ ਗਯੋ, ਨੰਦਚੰਦ ਨਿਪ ਪਾਸ।

ਸਮੁਝਾਯਹੁ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਹਯੋ, ‘ਕੀਜੈ ਬੈਰ ਬਿਨਾਸ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਨਿਪ ਨਿਕਟ ਰਹਯੋ^{੧*}।

ਤੁਝ ਲੈਬੇ ਹਿਤ ਮੌਹਿ ਪਠਾਯੋ।

ਸਭਿ ਗਿਨਤੀ ਤਜਿ ਹੁਜਹਿ ਸਾਥ^੨।

ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਤੋ ਕਹੁ ਨਾਥ’ ॥੨॥

ਗੁਰ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਇਮ ਬਹੁ ਸਮੁਝਾਯੋ।

ਜਯੋਂ ਕਯੋਂ ਕਰਿ ਨਿਪ ਸੰਗ ਚਢਾਯੋ।

ਚਢਿ ਨਾਹਣ ਤੇ ਮਾਰਗ ਚਾਲਾ।

ਸਾਥ ਅਨੀਕਹਿੰ ਲੀਨਿ ਬਿਸਾਲਾ ॥੩॥

ਸਗਰੋ ਪੰਥ ਉਲੰਘਤਿ ਆਯੋ।

ਨਗਰ ਪਾਂਵਟੇ ਡੇਰਾ ਪਾਯੋ।

ਇਕ ਦਿਸ਼ਾ ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਦਲ ਪਰਯੋ।

ਦਿਸ਼ਾ ਦੂਜਾਰਿ ਮਹਿੰ ਆਨਿ ਉਤਰਯੋ ॥੪॥

ਤਬਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਮਿਲਿਬੇ ਹਿਤ ਚਾਹਯੋ।

ਪ੍ਰਥਮ ਬੂਝਿ ਆਵਤਿ ਭਾ ਪਾਹਯੋ^੩।

ਪਗ ਪੰਕਜ ਕੋ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਨਾਮ।

ਹਰਖਯੋ ਦਰਸ ਪਾਇ ਅਭਿਰਾਮ ॥੫॥

ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਧਰ ਨਿਪ ਸਨਮਾਨਾ।

ਮਿਟਨਿ ਬਿਰੋਧ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਖਾਨਾ।

ਸੁਨਤਿ ਭਾਉ ਕੇ ਬਾਕ ਬਖਾਨੈ।

‘ਕਹਯੋ ਆਪ ਕੋ ਹਮ ਸਭਿ ਮਾਨੈਂ ॥੬॥

ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਿਤ ਹੋਇ ਹਮਾਰਾ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਿ ਸੋ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਾ।’

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ ‘ਪ੍ਰਾਤਿ ਜਬਿ ਹੋਇ।

ਕਰੈਂ ਹਕਾਰਨਿ ਆਵਹੁ ਦੋਇ ॥੭॥

^੧(ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਾਸ।

^{*}ਪਾ:-ਟਿਕਾਯੋ।

^੨ਭਾਵ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੱਲੋ।

^੩ਸੈਨਾ।

^੪ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਆ (ਨਾਹਨ ਦਾ ਰਾਜਾ)।

ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਤਜਹੁ ਬਿਕਾਰੈ।
 ਹਮ ਨੇ ਤੁਮਰੋ ਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਾ।’
 ਇਮ ਠਹਿਰਾਇ ਗਯੋ ਨਿਜ ਡੇਰੇ।
 ਫਿਰੇ ਦੌਨ ਦਿਸ਼ਾ ਮਨੁਜ ਬਡੇਰੇ ॥੮॥
 ਸੁਪਤਿ ਸਕਲ ਸਰਵਰੀ^੨ ਬਿਤਾਈ।
 ਭਣੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਈ।
 ਕਰਯੋ ਫਰਾਸ਼ਨ ਫਰਸ਼ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਰੰਗ ਅਨੇਕਨ ਕੋ, ਛਬਿ ਵਾਲਾ ॥੯॥
 ਬੀਚ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕਰਯੋ ਡਸਾਵਨਿ।
 ਕਰੇ ਮਸੰਦ ਸੁਭਟ ਬੁਲਿਵਾਵਨਿ।
 ਲਗਯੋ ਦਿਵਾਨ ਮਹਾਨ ਸੁਜਾਨਾ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਤੇ ਛਬਿ ਜਿਹ ਨਾਨਾ ॥੧੦॥
 ਪੁਨ ਕਲਗੀਧਰ ਗਰ ਸਮਸ਼ੇਰਾ।
 ਧਨੁ ਸਰ ਕਰ ਦੀਪਤਿ ਸਮ ਸ਼ੇਰਾ।
 ਆਵਤਿ ਪੇਖਿ ਉਠੇ ਸਭਿ ਆਗੇ।
 ਬੰਦਤਿ ਅਨੁਰਾਗੇ ਪਗ ਲਾਗੇ ॥੧੧॥
 ਬੈਠੇ ਪੁਨ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘਾਸਨ।
 ਨਿਕਟ ਨਿਠੁਰ ਬਡ ਧਰਯੋ ਸਰਾਸਨ।
 ਚਮਰ ਢੁਰਨਿ ਲਾਗਯੋ ਚਹੁੰ ਫੇਰੇ।
 ਖਰੇ ਦੰਡਪਰਿ ਕੰਚਨ ਕੇਰੇ ॥੧੨॥
 ਰਾਜ ਸਾਜ ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਸਾਰਾ।
 ਦੀਪਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰਾ।
 ਪਠੇ ਦੁਹਨ ਨਿ੍ਧੁਪ ਨਿਕਟ ਮਸੰਦਾ।
 ਕਰੇ ਹਕਾਰਨਿ ਸੁਨਤਿ ਅਨੰਦਾ ॥੧੩॥
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸੈਨਾ ਲੇ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਦੁਹੁੰ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਦੋਨਹੁੰ ਚਲਿ ਆਏ।
 ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਬੰਦਨਾ ਕਰੇ।
 ਸਨਮਾਨੇ ਸਭਿ ਕੇ ਮਧ ਬਿਰੇ ॥੧੪॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ ‘ਪਰਸਪਰ ਕੌਰੀ^੩।

^੧ਵਿਗਾੜ।^੨ਰਾਤ।^੩ਜੱਫੀ।

ਭਰਿ ਕਰਿ ਮਿਲਹੁ ਮੁਦਤਿ ਇਸ ਠੌਰੀ।
 ਬਧਯੋ ਬਿਰੋਧ ਛੋਰਿ ਸਭਿ ਦੀਜੈ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਬਾਰਤਾ ਨਹਿੰ ਸਿਮਰੀਜੈ' ॥੧੫॥
 ਮਾਨਿ ਹੁਕਮ ਦੋਨਹੁ ਉਠਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਮਿਲਿ ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਬੈਰ ਬਿਸਰਿ ਕੈ।
 ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ।
 ਭੇਦ ਮਿਟਾਇ ਅਨੰਦ ਭਰਿ ਉਰ ਕੋ ॥੧੬॥
 ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਬਾਤ ਬਹੋਰੀ।
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਓਰੀ।
 ਕਰਨਿ ਅਖੇਰ ਸ਼ੇਰ ਕੋ ਮਾਰਨਿ।
 'ਦੂਣ ਸੁੰਦਰੀ' ਕਰਹਿੰ ਉਚਾਰਨ ॥੧੭॥
 ਇੱਤਜਾਦਿਕ ਹੋਈ ਬਹੁ ਗਾਥਾ।
 ਦੋਨਹੁ ਭੂਪਨਿ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਥਾ।
 ਭਯੋ ਜਾਮ ਲਗਿ ਤਬਿ ਦਰਬਾਰਾ।
 ਕਲਗੀਧਰ ਕੋ ਲਖਿ ਰੁਖ ਸਾਰਾ ॥੧੮॥
 ਉਠਿ ਭੂਪਤਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਗਏ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਿਵਰ ਪਹੁੰਚਤਿ ਭਏ।
 ਉਠੇ ਆਪ ਭੋਜਨ ਤਬਿ ਖਾਯਹੁ।
 ਪੁਨ ਅਰਾਮ ਹਿਤ ਮਨ ਬਿਰਮਾਯਹੁ ॥੧੯॥
 ਉਠੇ ਬਹੁਰ ਸੁੱਖਾ ਛਕਿ * ਲੀਨਿ।
 ਸੱਚ ਸ਼ਨਾਨ ਸਕਲ ਤਨ ਕੀਨਿ।
 ਜਾਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਹੇਤੁ ਅਖੇਰ।
 ਭਏ ਅਰੂਢਿ ਤੁਰੰਗਮ ਫੇਰ ॥੨੦॥
 ਦੋਨਹੁ ਭੂਪਤਿ ਸੰਗ ਚਢਾਏ।
 ਬਨ ਮਹਿੰ ਬਿਚਰੇ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਘਾਏ।

*ਹੁਣ ਤਕ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸੁੱਖੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਅਚਾਨਕ ਏਥੇ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਅੰਸੂ ਦੇ ਅੰਕ ੨੬ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਵਿ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਸੁੱਖਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਖਕੇ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਸੁੱਖੇ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਣਾ ਤੇ ਉਸ ਗੁਰੂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ, ਜੋ ਜੁੱਧ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਬੀਰਰਸ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚਲਿੰਦਰ ਕੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਤਮਾਕੂ ਤੱਕ ਮਨੁਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵਰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਰੀਰ ਨਾਸ਼ਕ ਬਲ ਬੁਧਿ ਨਾਸ਼ਕ ਭੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੀਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾੜੇ।

ਸ਼ੋਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੁੱਖੇ ਨੇ ਨਿਹੰਗਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਜੈਸੀ ਬੀਤਰਾਗ ਤੇ ਬਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਨੂੰ ਸਖਤ ਹਾਨੀ ਪੁਚਾਈ ਹੈ।

ਅਨਿਕ ਬਿਲਾਸ ਬਿਪਨ ਮਹਿਂ ਕਰੇ।
 ਸੰਧਾ ਜਾਨਿ ਸਿਵਰ ਕੋ ਫਿਰੇ ॥੨੧॥
 ਦੌਰ ਕੋਹੀਆ^੧ ਇਕ ਤਬਿ ਆਯੋ।
 ਉਚ ਪੁਕਾਰਤਿ ਬਾਕ ਸੁਨਾਯੋ।
 ‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਬਡੋ ਕੇਹਰੀ ਜੋਇ।
 ਸਗਰੀ ਦੂਣ ਜਾਨਤੀ ਸੋਇ ॥੨੨॥
 ਕੋਇ ਨ ਮਾਰ ਸਕੋ ਬਡ ਦਾਰੁਨ।
 ਗੋ ਮਹਿਖੀ ਸੋ ਕਰਤਿ ਸੰਘਾਰਨ।
 ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮਹਿਂ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਯੋ।
 ਗਯੋ ਹੁਤੋ ਕਿਤ ਅਬਿ ਚਲਿ ਆਯੋ’ ॥੨੩॥
 ਦੋਨਹੁਂ ਰਾਵ ਗੁਰੂ ਜੁਤਿ ਸੁਨਜੋਂ।
 ਸੰਧਾ ਪਰੀ ਜਾਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਭਨਜੋਂ।
 ‘ਅਬਿ ਨ ਸਮੋਂ ਮਾਰਨਿ ਕੋ ਰਹਯੋ।
 ਚਲਹਿੰ ਪ੍ਰਾਤ ਜਿਸ ਥਲ ਤੈਂ ਲਹਯੋ’ ॥੨੪॥
 ਪ੍ਰਭੁ ਬਚ ਜੁਗ ਭੂਪਨ ਸਨਮਾਨਾ।
 ‘ਆਪ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਕਰਹੁ ਪਯਾਨਾ।
 ਹਮ ਸਭਿ ਚਚਹਿੰ ਤਮਾਸਾ ਲਹੈਂ।
 ਮਾਰਹਿੰ ਘੇਰਿ, ਨਹਿੰ ਬਚ ਰਹੈੜੇ’ ॥੨੫॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਗਮਨੇ ਸਨਮੁਖ ਡੇਰੇ।
 ਕਰਹਿੰ ਸਰਾਹਨ, ਸ਼ੇਰ ਬਡੇਰੇ।
 ਪ੍ਰਥਮ ਹਤੇ ਤਿਨ ਗਾਥ ਸੁਨਾਵੈ^੨।
 ਭੀਰ ਅਨੀਕ ਸਹਿਤ^੩ ਚਲਿ ਆਵੈਂ ॥੨੬॥
 ਤਿਮਰ ਪ੍ਰਬਿਰਤੇ ਉਤਰੇ ਆਇ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਿਵਰ ਬਿਖੈ ਸੁਖ ਪਾਇ।
 ਬਿਦਤ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਕੇਹਰੀ ਕੇਰਾ।
 ‘ਹੋਹਿ ਜੰਗ ਤਿਹ ਸੰਗ ਸਬੇਰਾ’ ॥੨੭॥
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਕੈ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸੁਪਤਿ ਜੁਥਾ ਸੁਖ ਰਾਤਿ ਬਿਤਾਏ।

^੧ਪਹਾੜੀਆ।^੨ਦੇਖਾਂਗੇ।^੩(ਸ਼ੇਰ) ਬਚੇਗਾ ਨਹੀਂ।^੪ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੋਂ ਜੋ ਬੜੇ ਸ਼ੇਰ ਮਾਰੇ ਸਨ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਬਾਤ ਸੁਣਾਵਦੇ ਹਨ।^੫ਸੈਨਾ ਦੀ ਭੀੜ ਨਾਲ।

ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਸਕਲ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।
 ਤਬਿ ਰਣਜੀਤ ਬਜਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ॥੨੮॥
 ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਜੀਨ ਤੁਰੰਗਨ ਪਾਏ।
 ਜੁਗ ਭੂਪਨਿ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਏ।
 ਸੁਭਟਨ ਸਹਿਤ ਅਰੂੜ੍ਹਤਿ ਭਏ।
 ਆਯੁਧ ਖੜਗ ਧਾਰਿ ਕਰ ਲਏ ॥੨੯॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਲਗੀ ਸੀਸ ਉਤੰਗ।
 ਦਿਪਤਿ ਸਰੂਪ ਬਿਭੂਖਨ ਸੰਗ।
 ਗਰ ਸ਼ਮਸੇਰ ਸਿਪਰ ਕਹੁ ਧਾਰੀ।
 ਕਸ ਨਿਖੰਗ, ਗਹਿ ਕਰ ਧਨੁ ਭਾਰੀ ॥੩੦॥
 ਤੁੰਗ ਮਤੰਗ ਅਰੂੜ੍ਹਤਿ ਭਏ।
 ਵਹਿਰ ਸਿਵਰ ਤੇ ਨਿਕਸਤਿ ਭਏ।
 ਬਿਤ ਹੁਇ ਦੋਨਹੁਂ ਭੂਪ ਮਿਲਾਏ।
 ਸੋ ਕੋਹੀਆ^੧ ਕੀਨਸਿ ਅਗੁਵਾਏ ॥੩੧॥
 ਗਹਬਰ ਬਨ^੨ ਕੇ ਪੰਥ ਪਧਾਰੇ।
 ਨਿਪ ਜੁਗ ਸੰਗ ਸੁਭਟ ਗਨ ਭਾਰੇ।
 ਦਲ ਕੋ ਪਰੂਆ^੩ ਦੂਰ ਲਗਿ ਕਰਜੋ।
 ਖੋਜਤਿ ਭਏ, ਹੋਇ ਕਿਤ ਬਿਰਜੋ^੪ ॥੩੨॥
 ਜਬਿ ਬਿਸਾਲ ਬਨ ਗਾਹਨ ਕੀਨਾ।
 ਸੁਗਮ ਬਿਖਮ ਥਲ ਖੋਜਿ ਸੁ ਲੀਨਾ।
 ਕੇਤਿਕ ਪਾਹੜੇ ਸੂਕਰ ਮਾਰੇ।
 ਹੋਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਬਿਪਨ ਮਝਾਰੇ ॥੩੩॥
 ਕੰਟਕ ਸਹਿਤ ਮਹੀਰੁਹੰਦੁ ਖਰੇ।
 ਸ਼ਾਖਾ ਉਰੜੀ ਸੰਘਨੇ ਖਰੇ।
 ਉਚੀ ਸਰਲੀ^੫ ਸਾਲ^੬ ਬਿਸਾਲਾ।

^੧ਵੱਡਾ ਧਨੁਖ ਰੱਖ ਵਿਚ ਲੈਕੇ।

^੨ਓਹ ਪਹਾੜੀਆਂ।

^੩ਸੰਘਣੇ ਬਨ ਦੇ।

^੪ਛੋਜ ਦੀ ਕਤਾਰ।

^੫ਕਿਧਰੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਵੇਗਾ (ਸੇਰ)।

^੬ਬ੍ਰਿੱਛ।

^੭ਚੀੜ। (ਅ) ਸਿੱਧੀ।

^੮ਸਾਲ ਨਾਮੇ ਬ੍ਰਿੱਛ।

ਬਦਰੀ^੧, ਖਦਰ^੨, ਕਰੋਂਜੇ^੩ ਜਾਲਾ ॥੩੪॥
 ਨੀਠ ਨੀਠ ਜਹਿਂ ਗਮਨਯੋਂ ਜਾਇ।
 ਇਮ ਖੋਜਯੋ ਬਿਚਰਤਿ ਸਭਿ ਥਾਇ।
 ਕਹਯੋ ਕੋਹੀਏ ‘ਕੇਹਰਿ ਕੇਰਾ।
 ਦੇਖਹੁ ਪਗ ਕੋ ਖੋਜ ਬਡੇਰਾ ॥੩੫॥
 ਅਬਿ ਹੀ ਗਯੋ ਰਹੋ ਸਵਧਾਨਾ।
 ਨਿਕਸਹਿ ਕਰਹਿ ਚੋਟ ਬਲਵਾਨਾ।’
 ਦੋਨਹੁ ਨਿਪ ਬਹੁ ਸੰਗ ਸੁ ਬੀਰਾ।
 ਗਮਨਤਿ ਜਾਤਿ ਅੱਗ੍ਰ ਗੁਰ ਧੀਰਾ ॥੩੬॥
 ਸੰਘਨੇ ਬਿੱਖ ਉਲੰਘਤਿ ਭਏ।
 ਪੁਨ ਆਛੇ ਬਲ ਮਹਿਂ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਨਿਕਟ ਬਿਖਮ ਇਕ ਥਾਇ।
 ਕੰਟਕ ਸਹਿਤ ਬਿੱਖ ਕੀ ਛਾਇ ॥੩੭॥
 ਸੁਪਤਿ ਪਰਯੋ ਨਿਜ ਪਾਇ ਪਸਾਰੇ।
 ਤ੍ਰਿਪਤਯੋ ਆਮਿਖ ਕੀਨਿ ਅਹਾਰੇ।
 ਜਬਹਿ ਹਿਰੇਖਾ ਹਜ ਕੀ ਹੋਈ।
 ਸੁਨਯੋ ਸ਼ਬਦ ਅੰਚਕ ਤਿਨ ਸੋਈ ॥੩੮॥
 ਤਜਾਗਿ ਨੀਂਦ ਬਲ ਤੇ ਗੁਰਣਯੋ^{੪*}।
 ਖਰੋ ਹੋਇ ਬੈਠਯੋ ਦ੍ਰਿਗ ਲਾਯੋ।
 ਬੋਲਯੋ ਸੁਨਯੋ ਜਾਨਿ ਤਿਨ ਲੀਨੋ।
 ਠਾਂਢੇ ਭਏ ਬਿਲੋਕਨ ਕੀਨੋ ॥੩੯॥
 ਦਾਰੁਨ ਪੰਚਾਨਨ ਕੋ ਆਨਨ੍ਦੁ।
 ਜਿਸ ਸਮਾਨ ਕੋ ਨਾਹਿਨ ਆਨਨ੍ਦੁ+।
 ਕਾਨਨ^੫ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਯੋ ਤਹਿਂ ਜਬੈ।
 ਕਿਨਹੁਂ ਕਿਨਹੁਂ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖਯੋ ਤਬੈ ॥੪੦॥

^੧ਬੇਰੀ।^੨ਬੈਰਾ।^੩ਕਰੰਜੂਆ।^੪ਗਰਜਿਆ।^{*}ਪਾ:-ਗੁਰਝਾਯੋ।^੫ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਮੁਖ।^੬ਮੁਖ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ।⁺ਪਾ:-ਕਾਨਨ ਕੋ ਆਨਨ।^੭ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ।

ਨਖ ਪਾਇਨ ਤੇ ਅੰਕੁਸ ਮਨੋ^੧।
 ਦਾੜੁਨ ਤੇ ਦਾਰੁਨ ਮੁਖ ਘਨੋ।
 ਸਟਾ^੨ ਕੰਠ ਪਰ ਦੀਰਘ ਦੀਖੇ।
 ਲਾਲ ਬਿਲੋਚਨ ਸ਼੍ਰੋਣ ਸਰੀਖੇ^੩ ॥੪੧॥
 ਲਾਂਗੁਲ^੪ ਸਹਿਤ ਲਾਂਬਿਯੇ ਬੇਲਾ^੫।
 ਦੀਰਘ ਦਸਨ^੬ ਸੁ ਦਿਖਨਿ ਦੁਹੇਲਾ^੭।
 ਛਾਤੀ ਗ੍ਰੀਵ ਉਦਰ ਹੈ ਸ੍ਰੇਤਾ^੮।
 ਕਦ ਬਿਸਾਲ ਬਲ ਅਧਿਕ ਨਿਕੇਤਾ ॥੪੨॥
 ਚੌਰੋ ਚਰਨ ਪੀਨ ਅਰੁ ਦੀਹਾ^੯।
 ਪੀਤ ਸੁ ਬਰਨ ਸ਼ਾਜਾਮ ਗਨ ਲੀਹਾ^{੧੦}।
 ਸੁਪਨੇ ਮਹਿੰ ਭੀ ਜਾਂਹਿ ਨ ਤ੍ਰਾਸਾ।
 ਸਭਿ ਚਾਹਿਤਿ ਹੈਂ ਪਿਖਿਨਿ ਤਮਾਸਾ ॥੪੩॥
 ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਰੁਤੇ 'ਅਖੇਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੰਚਾਸਤਿ ਅੰਸੂ
 ॥੫੦॥

^੧ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ ਨਹੁਂ (ਨਹੁੰਦਰਾਂ) ਅੰਕੁਸ ਵਾਂਝੂ (ਭਾਵ ਤਿੱਖੇ ਤੇ ਮੁੜਵੇਂ) ਹਨ।

^੨ਗਰਦਨ ਦੇ ਵਾਲਾ।

^੩ਲਹੂ ਵਰਗੇ।

^੪ਪੂਛਾ।

^੫ਭਾਵ ਪਿੱਠ ਲੰਮੀ ਹੈ।

^੬ਪਾ:-ਦਰਸਨ।

^੭ਦੇਖਣਾ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ।

^੮ਚਿੱਟਾ।

^੯ਮੇਟੇ ਤੇ ਬੜੇ ਭਾਰੀ।

^{੧੦}ਲਕੀਰਾਂ।

ਪ੭. [ਸੇਰ ਮਾਰਿਆ, ਬੁੱਧੂ ਸਾਹ ਵਿਦਾ ਹੋਯਾ]
੫੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਤੜਕਰਾ ਭੁਤਿ ੧ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>

ਦੋਹਰਾ: ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਗੀਪਰ ਦੇਖਿ ਕੈ, ਉੱਚੇ ਕਹਯੋ ਪੁਕਾਰਿ।
‘ਛੋਰਹੁ ਨਹੀਂ ਤੁਢੰਗ ਕੋ, ਟਿਕੇ ਰਹਹੁ ਬਨ ਲਾਰਿ^੧’ ॥੧॥

ਚੱਪਈ: ਦੋਨਹੁਂ ਨਿਪ ਜੁਤਿ ਸੈਨਾ ਸਾਰੀ।
ਹੇਤ ਬੰਗਾਰਨਿ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।
‘ਏਕ ਸੁਭਟ ਲੇ ਖੜਗ ਸੁ ਢਾਲ।
ਲਲਕਾਰਹਿ^੨ ਸਭਿ ਆਗੇ ਚਾਲਿ ॥੨॥

ਛਾਰ ਸਹਾਰ ਵਾਰ ਕਰਵਾਰ^੩।
ਕਰਹਿ ਜੁੱਧ ਲੇ ਕੇਹਰਿ ਮਾਰ।
ਮੁਖ ਮਾਂਗੇ ਹਮ ਬਖਸ਼ਹਿੰ ਤਾਂਹੀ।
ਨਿਕਸਹਿ ਧੀਰ ਧਾਰਿ ਉਰ ਮਾਂਹੀ’ ॥੩॥

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਫਤੇਸ਼ਾਹ ਬਚ ਬੋਲਾ।
‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ਕੇਹਰਿ ਓਜ ਅਤੋਲਾ।
ਕੋ ਨਰ ਅਸ ਇਸ ਕੋ ਬਲ ਝਾਲੈ।
ਹੁਇ ਸਵਧਾਨ ਵਾਰ ਪੁਨ ਘਾਲੈ ॥੪॥

ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੋ ਇਤ ਉਤ ਫਿਰੈ।
ਨਹਿੰ ਕੋ ਧਿਰ^੪ ਧਰਿ^੫ ਆਗੇ ਅਰੈ।
ਸੈਲਨ ਦੇਸ਼ ਬਿਖੈ ਬੱਖਜਾਤ।
ਕਿਸਹੂੰ ਨਹਿੰ ਕੀਨੋ ਇਹ ਘਾਤਿ ॥੫॥

ਕੋ ਹੈ ਸਮ ਰਾਵਰ ਕੇ ਕਹੋ।
ਤਰੁਨ ਬੈਸ ਬਲ ਸਮਰਥ ਅਹੋ।
ਨਾਂਹਿ ਤ ਚਲਨੈ ਦੇਹੁ ਤੁਢੰਗ।
ਗੁਲਕਾਂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਲਗਹਿੰ ਇਕ ਸੰਗ ॥੬॥

ਜੇ ਹਤਿ ਹੋਇ ਪਰੈ ਤਨ ਭੂਪਰ।
ਨਤੁ ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਾਨਹੁ ਕਿਸ ਉਪਰ।
ਮਿਲਯੋ ਬੀਚ ਤਬਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਾਰਨਿ।

^੧ਕਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ।

^੨(ਸੇਰ ਨੂੰ) ਲਲਕਾਰੇ।

^੩(ਸੇਰ ਦੀ) ਛਾਲ ਨੂੰ ਸਹਾਰੇ ਤੇ ਵਾਰ (ਕਰੇ) ਤਲਵਾਰ ਦਾ (ਸੇਰ ਉਤੇ)।

^੪ਪਾ:-ਸਿਰ।

^੫ਧੀਰਜ ਧਰਕੇ।

ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅਨਿਕ ਕਰਵਾਰਨ^੧ ॥੨॥
 ਤਬਿ ਕਲਗੀਧਰ ਦੇਖੇ ਸਬੈ।
 ਨਿਕਸਜੋ ਨਹਿੰ ਕੋ ਜੋਧਾ ਜਬੈ।
 ਨਿਜ ਹਾਥੀ ਕੋ ਕਹਿ ਬਿਠਵਾਇਵ।
 ਚਹੈਂ ਆਪਨੋ ਬਲ ਦਿਖਰਾਇਵ ॥੮॥
 ਹੋਵੇ ਬਿਖੈ ਧਰਜੇ ਧਨੁ ਭਾਥਾ^੨।
 ਖੜਗ ਸਿਪਰ ਗਹਿ ਲੀਨਸਿ ਹਾਥਾ।
 ਨੰਦ ਚੰਦ ਆਦਿਕ ਪੰਚ ਭ੍ਰਾਤਾ।
 ਦੇਖਜੋ ਗੁਰੂ ਬੀਰ ਰਸ ਰਾਤਾ ॥੯॥
 ਸਹਿਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁ ਚਹਿਤ ਹਟਾਏ।
 ਕਹਯੋ ਨ ਜਾਇ ਤੇਜ ਦਿਪਤਾਏ।
 ਨਾਹਣੇਸ਼ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰਾ।
 ‘ਗਨ ਗੁਲਕਾਂ ਤਜਿ ਲੇਹਿੰ ਸੰਘਾਰਾ ॥੧੦॥
 ਪਸੁ ਕੇ ਸਮੁਖ ਆਪ ਕਜੋਂ ਜਾਵਹੁ।
 ਗਹੋ ਧਨੁਖ ਕੋ ਬਾਨ ਚਲਾਵਹੁ।’
 ਸਤਿਗੁਰ ਬੋਲੇ ‘ਪਿਖਹੁ ਤਮਾਸਾ।
 ਇਸ ਤੇ ਕਹਾਂ ਕਰੈਂ ਹਮ ਤ੍ਰਾਸਾ’ ॥੧੧॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਆਗੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਧਾਰੇ।
 ਖਰੇ ਦੂਰ ਲੌਂ ਦੇਖਤਿ ਸਾਰੇ।
 ਕੇਚਿਤ ਕਹੈਂ ‘ਕਹਾਂ ਗੁਰ ਕਰਯੋ !
 ਕੇਹਰਿ ਨਿਕਟ ਜਾਨਿ ਹਠ ਧਰਯੋ’ ॥੧੨॥
 ਕੇਚਿਤ ਕਹੈਂ ‘ਗੁਰੂ ਬਡ ਜੋਧਾ।
 ਹਤਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੰਗ ਕਰਿ ਕ੍ਰੋਧਾ।’
 ਸਨਮੁਖ ਹੋਇ ਕਰਯੋ ਜਬਿ ਨੇਰ।
 ਪਿਖੇ ਪਰਸਪਰ ਅਧਿਕ ਦਲੇਰ ॥੧੩॥
 ਉਠਯੋ ਨਹੀਂ ਬੈਠਯੋ ਤਬਿ ਰਹਯੋ।
 ਹੇਤੁ ਬੰਗਾਰਨਿ ਉਚੇ ਕਹਯੋ।
 ‘ਹੋਹੁ ਖਰੋ ਕਜੋਂ ਬੈਠਯੋ ਅਬੈ।
 ਬਨਿ ਸਵਧਾਨ ਪਿਖਹਿੰ ਤੁਮ ਸਬੈ’ ॥੧੪॥
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਨਿਜ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।

^੧ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ (ਵਾਰ) ਕੀਤਿਆਂ ਵੀ (ਸ਼ੇਰ) ਮਾਰ ਕਰੇਗਾ।

^੨ਰਖ ਦਿੱਤਾ ਧਨੁਖ ਤੇ ਭੱਥਾ।

ਬਿਰਜੋ ਰਹਯੋ ਨਿਜ ਟੌਰੈ^੧ ਭਰਮਾਯੋ।
 ਵਹਿਰ ਮਦਾਨ ਬਿਖੇ ਗੁਰ ਖਰੇ।
 ਬਿਖਮ ਬਿਰ੍ਹੇ^੨ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਬਰੇ ॥੧੫॥
 ਬਚ ਉਚੇ ਕਹਿ ਫੇਰ ਪ੍ਰਚਾਰਯੋ^੩।
 ‘ਖਰੇ ਹੋਹੁ ਕੈਸੇ ਬਲ ਹਾਰਯੋ।
 ਡੋਹਿ ਸੰਗ ਹੈ ਜੰਗ ਹਮਾਰਾ।
 ਟਰੇ ਬਨਹਿ ਨਹਿਂ, ਕਜੋਂ ਚਿਤ ਹਾਰਾ?’ ॥੧੬॥
 ਬੈਠਯੋ ਸ਼ੇਰ ਆਪ ਤਹਿਂ ਖਰੇ।
 ਜੁਗ ਨਿਪ ਦਲ ਜੁਤਿ ਦੇਖਨਿ ਕਰੇ।
 ਬਿਸਮਾਵਹਿਂ ਕਿਮ ਕਿਮ ਨਰ ਕਹੈਂ।
 ਇਤ ਉਤ ਕਲਮਲਾਤਿ ਸਭਿ ਲਹੈਂ ॥੧੭॥
 ਜਬਿ ਦੈ ਬਾਰ ਕਹਯੋ ਨਹਿਂ ਖਰਯੋ।
 ਬਹੁਰ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਉਚ ਉਚਰਯੋ।
 ‘ਗੀਦੀ! ਕਹਾਂ ਬਨਯੋ ਸਮ ਸਜਾਲ।
 ਬੈਠਯੋ ਤਜਾਗ ਬੰਸ ਕੀ ਚਾਲ ॥੧੮॥
 ਕਰਮ ਕੇਹਰੀ ਕੇਰ ਕਰਾਲੇ।
 ਕਾਡੁਰ ਕੂਰ ਕਾਰ ਡਰ ਘਾਲੇ^੪।
 ਡੋਹਿ ਨ ਛੋਰਹਿਂ ਭਟਿ ਸਭਿ ਘਿਰੈਂ।
 ਕਿਮ ਗੀਦੀ ਗਾਦਰ^੫ ਹੁਇ ਮਰੈਂ’ ॥੧੯॥
 ਇਮ ਸੁਨ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਬੈਨ।
 ਉਠਯੋ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਰਾਤੇ ਨੈਨ।
 ਭਭਕਯੋ ਭੀਖਨ ਸਟਾ ਫੁਲਾਏਂ।
 ਨਿਕਸਯੋ ਵਹਿਰ ਪਿਖਯੋ ਸਮੁਦਾਏ ॥੨੦॥
 ਬਲ ਬਿਸ਼ਾਲ ਕਰਿ ਛਾਲ ਉਤਾਲਾ।
 ਗਰਜਯੋ ਦੀਰਘ ਕਾਲ ਕਰਾਲਾ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੀਨਸਿ ਨੇਰ।

^੧ਪੂਛ ਦੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜੋ ਗੁੱਛਾ ਜੇਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੨ਬਿੜਾ, ਝਿੜਾ।

^੩ਵੰਗਾਰਿਆ।

^੪ਹੇ ਕਾਇਰਾ। ਡਰ ਕਰਕੇ ਕੂੜਿਆਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈਂ।

^੫ਕਾਇਰ

[ਸੰ.:, ਕਾਡੁਰ। ਹਿੰਦੀ, ਗਾਦਰ]।

^੬ਭਜਾਨਕ ਗਰਦਨ (ਦੇ ਵਾਲ) ਫੁਲਾਕੇ।

ਉਛਰਜੋ ਛਿੱਪ੍ਰ^੧ ਛਾਲ ਕਰਿ ਫੇਰ ॥੨੧॥
 ਬਲ ਤੇ ਜਬਿ ਪਹੁੰਚਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਉਪਰਾ
 ਚਰਨ ਟਿਕਾਇ ਰਖੇ ਬਿਰ ਭੂਪਰਾ।
 ਆਗੈ ਸਿਪਰ ਕਰੀ^੨ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਛਿੱਪ੍ਰ ਨਿਕਾਸਜੋ ਖੜਗ ਕਰਾਲਾ ॥੨੨॥
 ਉਚੀ ਛਾਲ ਢਾਲ ਪਰ ਲੈ ਕੈ।
 ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਹਾਰੈ^੩ ਆਪ ਬਲ ਕੈ ਕੈ।
 ਬਦਨ ਬਚਾਇ^੪ ਲਾਕ ਪਰ ਮਾਰਾ।
 ਬਹਜੋ ਘਾਵ ਜਿਮ ਸਾਬਨ ਤਾਰਾ^੫ ॥੨੩॥
 ਪਿਛਲੇ ਪਾਇਨ ਪਰ ਗਿਰ ਰਹਯੋ।
 ਪਿਖਤਿ ਅਚੰਭਾ ਸਭਿ ਨੇ ਲਹਯੋ।
 ਜੁਗਮ ਨਰਿੰਦ ਮਤੰਗ ਧਵਾਏ।
 ਪਹੁੰਚਿ ਸਮੀਪ ਦੇਖਿ ਹਰਖਾਏ ॥੨੪॥
 ‘ਧੰਨ ਧੰਨ ਪ੍ਰਭੁ ਬਡੇ ਦਲੇਰਾ।
 ਤੁਮ ਬਿਨ ਕੌਨ ਹਤਹਿ ਅਸਸ਼ੇਰਾ।
 ਅਵਨੀ ਤਲ ਮਹਿਂ ਆਪ ਮਨਿੰਦਾ।
 ਸੁਨਯੋਂ ਨ ਦੇਖਯੋ ਕਿਤਹੁੰ ਬਿਲੰਦ ॥੨੫॥
 ਅਸ ਕੇਹਰਿ ਦੀਰਘ ਨਹਿੰ ਹੇਰਾ।
 ਦਾਰੁਨ ਦਾੜਨ ਓਜ ਘਨੇਰਾ।
 ਕਰਯੋ ਸੰਘਾਰਨ ਤੂਰਨ ਐਸੇ।
 ਛਾਂਗ ਬਿਹੀਨੋ ਬਲ ਤੇ ਜੈਸੇ^੬, ॥੨੬॥
 ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੀਪਰ ਤਬਹਿ ਸੁਨਾਯੋ।
 ‘ਇਹ ਪਾਂਡਵ ਕੁਲ ਮਹਿਂ ਨਰ ਜਾਯੋ।
 ਭਾਰਥ ਮਹਿਂ ਮਰਿ ਰਹਯੋ ਕੁਢਾਲਾ।
 ਭਾਵੀ ਬਸ ਤੇ ਧਰ ਤਨ ਜਾਲਾ^੭ ॥੨੭॥

^੧(ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਢਾਲ ਕੀਤੀ ਅੱਗੇ।।

^੨ਛੇਤੀ।

^੩ਮਾਰ ਕੀਤੀ।

^੪ਮੂੰਹ ਬਚਾ ਕੇ ਲੱਕ (ਪੇਟ) ਵਿਚ (ਤਲਵਾਰ) ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ (ਆ) (ਸੇਰ ਦੇ) ਮੂੰਹ (ਦੀ ਚੋਟ ਨੂੰ ਢਾਲ ਤੇ) ਬਚਾ ਕੇ।

^੫ਜਿਵੇਂ ਸਾਬੁਨ ਨੂੰ ਤਾਰ ਵੱਢਦੀ ਹੈ।

^੬ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਬਲ ਬੱਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੭ਬਹੁਤੇ ਸਰੀਰ ਧਾਰੇ ਸੀ (ਏਸ ਨੇ)।

ਪਾਛਲ ਜਨਮ ਹੁਤੋ ਇਸ ਕੇਰਾ^੧।
 ਕੇਹਰਿ ਭਯੋ ਕਰਾਲ ਬਡੇਰਾ।
 ਅਬਿ ਮ੍ਰਿਤੁ ਹੋਇ ਭਲੀ ਗਤਿ ਲਹੀ।
 ਜਗ ਮਹਿੰ ਬਹੁਰ ਜਨਮ ਇਸ ਨਹੀਂ' ॥੨੯॥
 ਸੁਨ ਕਰਿ 'ਧੰਨ ਧੰਨ' ਸਭਿ ਕਹੈਂ।
 ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਮਨ ਲਹੈਂ।
 ਤਿਹ ਉਚਵਾਇ ਪਾਂਵਟੇ ਲਜਾਏ।
 ਕਰਤਿ ਬਤਕ ਨਿਪ ਜੁਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਏ ॥੨੯॥
 ਉਤਰੇ ਨਿਜ ਨਿਜ ਸਕਲ ਠਿਕਾਨੇ।
 ਮਿਲਿ ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਸੁਜਸੁ ਬਖਾਨੇ।
 ਸਗਰੇ ਲੋਕ ਕੇਹਰੀ ਹੇਰਹਿੰ।
 ਮਾਰਨ ਤੇ ਬਿਸਮਾਇ ਬਡੇਰਹਿੰ ॥੩੦॥
 ਸੋ ਦਿਨ ਬੀਤਯੋ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਈ।
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਪੁਨ ਦੋਨਹੁੰ ਰਾਈ।
 ਜਬਿ ਦਰਬਾਰ ਲਗਯੋ ਤਬਿ ਆਏ।
 ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਬੈਨ ਸੁਨਾਏ ॥੩੧॥
 'ਦੇਗ ਹੇਤੁ ਲਿਹੁ ਹਮ ਤੇ ਗ੍ਰਾਮੂ।
 ਭਲੋ ਕਰਹੁ ਰਾਵਰਿ ਗੁਨ ਧਾਮੂ।
 ਅੰਗੀਕਾਰ ਭੇਟ ਕੋ ਕਰਹੁ।
 ਰਿਦੇ ਮਨੋਰਥ ਹਮਰੇ ਪੁਰਹੁ^੨' ॥੩੨॥
 ਫਤੇ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬਾਨੀ।
 ਮੁਖ ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਖਾਨੀ।
 'ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਤੁਮ ਸ਼ਰਨੀ ਆਵਹੁ।
 ਚਹਹੁ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਪਾਵਹੁ ॥੩੩॥
 ਕੋਇ ਨ ਕਮੀ ਦੇਗ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ।
 ਪੁਰਹਿੰ ਕਾਮਨਾ ਦਾਸਨ ਉਰ ਕੀ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਦੇਗ ਰੁ ਤੇਗ ਸਵਾਈ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਵਧਹਿ ਸਰਬ ਲਗਿ ਜਾਈ^੩ ॥੩੪॥
 ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਜੇ ਤੁਮ ਕੋ ਭਾਵੈ।

^੧(ਇਹ ਜਨਮ) ਇਸ ਦਾ ਅੰਤਲਾ ਹੈਸੀ।

^੨ਪੂਰਨ ਕਰੋ।

^੩ਸਭ ਥਾਂ ਤਕ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਹਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸਥੁਜ਼^੧ ਤੇ ਬਖਸ਼ਾਵੈਂ।’
 ਸੁਨਿ ਮੁਸਕਾਵਤਿ ਬਾਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ।
 ‘ਹਮ ਹੈਂ ਸਦਾ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸੇ ॥੩੫॥
 ਹਮਰੇ ਭਾਗਨਿ ਤੇ ਇਤ ਆਏ।
 ਜਿਸ ਕਰਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਸਾਏ।’
 ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਕਰਿ ਸਿਰੂਪਾਉ।
 ਦੋਨਹੁਂ ਕੋ ਤਬਿ ਕੀਨਿ ਬਿਦਾਉ ॥੩੬॥
 ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਬਹੁ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਗਮਨੇ ਗਜ ਬਾਜਿਨ ਪਰ ਚਰਿ ਕੈ।
 ਬੈਰ ਬਿਸਾਰ ਸੰਧ ਕਰਿ ਦੋਇ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਰਜਧਾਨੀ ਗੇ ਸੋਇ ॥੩੭॥
 ਬੁਧੂਸ਼ਾਹ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਰਹਯੋ।
 ਮਗ ਖੁਦਾਇ ਕੋ ਗੁਰ ਤੇ ਲਹਯੋ।
 ਬਿੰਦ ਮੁਰੀਦ ਸਹਿਤ ਨਿਤ ਦਰਸੈ।
 ਕਰ ਤੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੋ ਪਰਸੈ ॥੩੮॥
 ਕਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਧਯਾਵੈ।
 ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਉਰ ਬਿਖੈ ਟਿਕਾਵੈ।
 ਤਿਸ ਪਰ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੁਨਾ ਧਰੈਂ।
 ਮਗ ਖੁਦਾਇ ਉਪਦੇਸ਼ਨਿ ਕਰੈਂ ॥੩੯॥
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਦੇਹਿਂ ਦੇਗ ਤੇ ਅਸਨਾ।
 ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਇ ਬਾਕ ਮ੍ਰਿਦੁ ਰਸਨਾ।
 ਮਹਿਮਾ ਲਖੀ ਮਹਾਂ ਮਹੀਯਾਨਾ।
 ਸਕਲ ਕੁਬੰਧਨ ਕੀਨਸਿ ਹਾਨਾ ॥੪੦॥
 ਭਯੋ ਨਿਹਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਾਯੋ।
 ਬਸਯੋ ਨਿਕਟ ਕੁਛ ਸਮਾ ਬਿਤਾਯੋ।
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।
 ਚਲਨਿ ਸਦਨ ਕੋ ਬਚ ਕਹਿ ਦੀਨ ॥੪੧॥
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਤਬਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਵਾਯੋ।
 ਪਗ ਛੁਵਾਇ ਲੇ ਸੀਸ ਚਢਾਯੋ।
 ‘ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮਹਿੰ ਪੁਨ ਫਿਗ ਆਵੈਂ।
 ਕਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਤਨ ਸੁਫਲਾਵੈਂ ॥੪੨॥

^੧ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਾ।

ਸਦਾ ਰਿਦੇ ਮਹਿੰ ਬਾਸਾ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਨਿਜ ਦਾਸਨਿ ਕੋ ਦਾਸ ਬਿਚਰੀਅਹਿ।
 ਅਪਨੋ ਜਾਨਿ ਬਿਸਾਰਹੁ ਨਾਂਹੀ।
 ਚਹੋਂ ਬਾਸ ਰਾਵਰਿ ਪਗ ਮਾਂਹੀ' ॥੪੩॥
 ਇਮ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਕਰਿ ਘਰਿ ਚਾਲਾ।
 ਸੰਗ ਮੁਰੀਦ ਲੀਨਿ ਨਿਜ ਜਾਲਾ।
 ਸ਼ਹਿਰ ਸਢੋਰੇ ਕੋ ਚਲਿ ਗਯੋ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਸੁਜਸੁ ਉਚਾਰਤਿ ਭਯੋ ॥੪੪॥
 ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਂਵਟੇ ਬਿਖੈ ਬਿਰਾਜੇ।
 ਜਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਕਲਮਲ ਭਾਜੇ।
 ਚਲੀ ਹਜ਼ਾਰਹੁਂ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
 ਅਨਿਕ ਪਦਾਰਥ ਆਨਿ ਚਢਾਵੈ ॥੪੫॥
 ਚਾਰਹੁਂ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ੁ।
 ਧਰਹਿੰ ਭਾਉ ਸਿਖ ਆਇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੁ।
 ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਤੁਰੰਗਮ ਬਸਤ੍ਰੁ ਅਜਾਇਬ।
 ਅਰਪਹਿੰ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ॥੪੬॥

ਪਾਧੜੀ ਛੰਦ: ਇਸ ਭਾਂਤਿ ਪਾਂਵਟੇ ਮਹਿੰ ਬਿਲਾਸਾ।
 ਦਾਸਨ ਨਿਹਾਲ, ਦੇ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁ ਤ੍ਰਾਸਾ।
 ਰਸ ਬੀਰ ਉਦੈ ਦਿਨ ਪ੍ਰੰਤਿ ਕਰੰਤਿ।
 ਭਟ ਆਇਂ ਰਹਨਿ ਦੇ ਧਨ ਰਖੰਤਿ ॥੪੭॥
 ਅਨਗਿਨਤਿ ਦਰਬ ਲੇ ਸਰਬ ਆਇਂ।
 ਮਨ ਚਿਤਹਿੰ ਕਾਮਨਾ ਦਾਸ ਪਾਇਂ।
 ਬਨ ਮਹਿੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਚਛਿ ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ।
 ਹਤਿ ਰੋੜ^੧ ਕੋਲ^੨ ਭਾਲਕ^੩ ਝੱਖਾਰ^੪ ॥੪੮॥
 ਬਲਵਾਨ ਭਯਾਨਕ ਮਾਰਿ ਸਿੰਘੁ।
 ਬਰਨੰਤਿ ਸੁ ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ।
 ਮਾਨੰਤਿ ਆਨ ਜੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘੁ।

^੧ਨੀਲਗਾਇ।^੨ਸੂਰਾ।^੩ ਰਿੱਛ।^੪ਬਾਰਾਸਿੰਗੇ।^੫ਸ਼ੇਰ ਮਾਰੇ।^੬ਰਾਜੇ ਤੇ ਸ਼ੇਰ।

ਬਿਦਤੇ ਬਿਸਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ॥੪੯॥
 ਦੀਨਾਨ ਨਾਥ, ਨਾਥਾਨ ਨਾਥ।
 ਨਿਜ ਸੇਵਕਾਨ ਕਰਤੇ ਸਨਾਥ।
 ਮਾਨੰਤਿ ਆਨ^੧ ਸਭਿ ਸਿੱਧ ਨਾਥ।
 ਨਿਜ ਬੰਦਿ ਹਾਥ ਧਰਿ ਚਰਨ ਮਾਥ ॥੫੦॥
 ਇਹ ਏਕ ਰਿਤੂ ਅਬਿ ਪੂਰਨ ਹੋਇ।
 ਗੁਰ ਜਸੁ ਬਿਸਾਲ ਬਰ ਬੀਚ ਪੋਇ^੨।
 ਸਿਖ ਪਠਤਿ ਸੁਨਤਿ, ਚਿਤ ਚਾਇ ਪਾਂਇ।
 ਸਭਿ ਕਰੇ ਇਕਾਵਨਿ^੩ ਇਮ ਧਿਆਇ ॥੫੧॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤੇ 'ਕੇਹਰਿ ਹਤਨਿ' ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ
 ਸਿੰਘ ਬਿਰਚਤਾਯਾਂ ਭਾਖਾਯਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ ਪੰਚਾਸਤਿ ਅੰਸੂ ॥੫੧॥
 ਇਤਿ ਪ੍ਰਥਮ ਰੁਤ ਸਮਾਪਤੰ ਮਸਤ ਸੁਭ ਮਸਤ ॥

[ਪਹਿਲੀ ਰੁਤਿ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ]

^੧ਆਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। (ਅ) ਜੋ ਸ਼ਿੇਰਾਂ (ਵਤ) ਸੂਰਮੇ ਰਾਜੇ ਹਨ ਸੋ ਆਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਈਨ।

^੨ਬਹੁਤ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਜਸ (ਇਸ ਰੁਤ) ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ ਹੈ।

^੩ਇਕਵੰਜਾ।